

quod scriptum in Evangelio secundum Mattheum ad hunc est spiritus sanctus et regnum
deus in omni potentia in ventura est pax et misericordia et cetera alia si scriptura
satis est ista sunt in deo

G. G. G. G.

Summus

Compendium theologicæ veritatis

Compendium theologicæ veritatis
auctore
Fr. de M. S. M. S.

Handwritten scribbles or faint text at the top right.

June

906

Competition: Strategic

Faint handwritten text, possibly a signature or name.

In nomine sanctissime et individue trinitatis. Incipit prologus in Compēdiuz theologicę veritatis.

Veritatis theologicę sublimissimas cū sup̄nimit splendoris radices. Illuminans intellectū. et regalius delictarū conuulsiuū reficētes efficitū. et magnorū theologorū scriptis breue cōpendiuz colligere dignum duxi. quo et euitetur fastidiū p̄ritas. et tñ ad plurima inuestiganda dēt et occasio sapienti. Theologia certe sciētia est p̄icip̄s oīuz et regina cui artes ceterę tāq̄ pedisq̄ famulātur. Nā de naturis rerū illa solū ad vsuz suū accepit de q̄bus sibi speculū fa breare ualeat in quo cōspiciat cōditores. Hęc dē sciētia sciētiarū que sup̄ oēm speculationē philosophicā extollit. et dignitate ac utilitate oībus antefert. Ipsa. n. philosophia est q̄ in nālem. et rōnalez ac moralē distinguit. Philosophia q̄dem nālis. lz doceat cognoscere creaturaf. nō tñ creatorē. Rōnalis vō lz doceat concludere hoībus nō tñ diabolo resistere. Et moralis lz doceat acgrere virtutes cardinales. nō tñ docet acquirere charitatē. Moītra vō philosophia. s. veritas theologica hec oīa opaf. Docet. n. deuz cognoscere diabolo resistere. et charitatis exercitiis insudare. hec ē diuinorū p̄ginētōz apotheca delectabilis sup̄ mel et santū. hec quoq̄ thesaurus desiderabilis sup̄ aurū et lapidē p̄ciosuz. hec est fons de lico voluptatis egred̄ ēs. cęllę mititatis irrigās paradisiuz. Deniq̄ p̄ns in se p̄tē libellos distinxit et singulas i vnoquoq̄ materias rubricis p̄p̄is assignauit.

Pr̄m̄us ē de nā deitatis. 2. de operib⁹ cōditōis. 3. de corruptella peccati. 4. de humanitate xp̄i. 5. de sanctificatiōe ḡfarny. 6. de virtute sacrorū. 7. de vltimis t̄p̄ibus. et de penis maloz. ac de p̄mitis honorū. Sic vbi ergo in hoc scriptio deuiani parcer̄ mihi. qz ignorās feci vbi vero recte p̄cessit landet̄ ḡfa Ihesu xp̄i ad cuius honorē et beatissime matris ei⁹ p̄sēns opusculum compilauit.

Qd deus est.	Caplin	primuz
Qd vnus deus est.		2
Qd vniū solum primū est.		3
Qd pater est.		4
Qd filius est.		5
Qd filius est imago patris.		6
Qd spūs sanct⁹ amor p̄ris et filii est.		7
Qd spūs sanctus charitas et donū sanctorū est.		8
Qd in trinitate personarū vnitas essentie est.		9
Qd multipliciter trinitas est.		10
Qd equalitas p̄sonaz est.		11
Qd inter cētūz et p̄sonā dīa est.		12
De imensitate dei.		13
De infinitate dei.		14
De cōprehensibilitate dei.		15
De circūspectibilitate dei.		16
De eternitate dei.		17
De incōmutabilitate dei.		18
De simplicitate dei.		19
De excellentia dei.		20
De nationibus dei.		21
De nominibus dei.		22
Qd deus ineffabilis est.		23
De idēis et libro vite.		24
De appropriatis diuinitis p̄sonis.		25
De potētia dei.		26
De virtute miracolorū.		27
De scientia dei.		28
De p̄destinatione.		29
De p̄sītia et reprobatione.		30
De volūtate dei.		31
De iustitia dei.		32
De misericordia dei.		33
		34

Qd deus est. Caplin primuz
Eum cē multis modis ostēdit. Hęcōc. fides recta testatur. Sacra scriptura loquitur. Compātio rerū ad ipsuz id ipsum indicat. Sancti f̄dicant. Creature clamant. et r̄fatio naturalis dicat. Pr̄mo igitur deum esse fides testatur. quia fides catholica credit deum. credit in deū. et credit deo.

Credere deū ē credere ipsum. Credere
i deū ē credēdo amare deū. ⁊ credēdo i
eū ire. ⁊ mēbus ei⁹ i corporari. Credere
autē deo ē credē vbi⁹ ipſius. Primus ⁊
tertius bonorū ⁊ malorū ē. s; s; in bonorū
tātū quia credere deū ⁊ credere deo bo-
nis ⁊ malis eōe ē. s; in deū credere bo-
norū spālter est. Deus itaq; sol⁹ habet
esse pfectū. Illud enī pfectum est cuius
nihil est extra se imperfectū est. Decet enī
nobis aliquid quod de nostro esse iā pre-
terit. vel qd futurū est. Diuinus autem
esse eū simul totū sit. nec quā de eo p-
terit aut futurū sit pfectum est. Sedo
deū esse scriptura loquitur. psal. 89. deus
a seculo vsq; i seculū tu es de⁹. Exodi.
li. Qui est misit me ad vos. ⁊ Joannes
Baptista dicit. Videt oibus principalis
eorū que de deo dicitur nobis eē qui
facta indicat. Et enim deus habet q; no-
strū esse suo compatum nihil est imo de
us suo presentali esse dat omnibus eē ita
q; si se rebus subtraheret. sicut de nihilo
facta sunt. sic in nihilū desuerēt. Ergo
rius. Omnia humana que iusta q; pul-
chra sunt dei iustitie ⁊ pulchritudini cōpa-
rata. nec recta nec pulchra sunt nec om-
nino sunt. Quarto scī predicāt. Anselm⁹
in psal. Credimus deū esse aliquid quo
nihil maius cogitari possit. Dio⁹. Esse
omniū ē super substantialis diuinitas. sed
hoc intelligitur causaliter non formaliter
Aug⁹. Illud maxime. habet esse quod
maxime distat a nō esse quod scilicet nō
habet esse post esse. nec esse post nō esse
nec potest cogitari nō esse. Quinto deus
esse creature clamant. Omnia nāq; suo
modo dicunt. quoniam ipse fecit nos ⁊
nō ipsi nos psal. 9. quia ipse deus ē for-
nature. qua omnia pulchra restātur ip-
sū pulchritudī. dulcia dulcissimū subli-
mia altissimū. pura purissimū. fortis-
tissimū. ⁊ sic de alijs. q; sicut i patria de⁹
est speculū in quo relucēt creature. sic in
via econtrario creature sūt speculū quo
creatorum nostrorū speculantur. Unde.

Apl's p̄o ad Cor. 13. Videmus nunc p
speculū in cingula. Idē ad ro. p̄o. In
uisibilia dei p ea q facta sūt cognoscuntur.

Sexto deū esse rō nālis dicitur. q; p esse
cū in cognitionē aīe puenit. Omne nāq;
creatū indiget alio vt sit. ⁊ iterū nō alio
vt sit ⁊ ita est in infinitū pcedere vt erit
ibi circulus. vt puenit ad aliquid qd sit
eā oīs. Circulus nō ē in rebus. singulis
qm̄ oporteret aliquid esse prius vel posteri-
us. nec erit pcessus in infinitū q; vniuer-
sitas creaturarū tota causata esse. siue sit fi-
nita siue infinita ergo indiget alio vt sit. ⁊
qd erit extra vniuersitatē causatorum. ⁊
hoc deus est a quo fluunt oīa bona.

Quod vnus deus est.

Capitulum.

v Num deū esse ostenditur auctorita-
te. vñ in Deutero. 32. videte q;
ego s; solus. ⁊ nō alius de⁹ pter me. vñ
apl's ad ephesi. 4. vnus deus vna fides
vnū baptisma. ⁊ Boccasi. Si dici pōt
vnissimū est. Idē est semp in vno modo
nihil in se nisi se h; hoc vere vnus est. in
quo nullus est numerus. nullū in eo aliū
est pter id qd ē. Idē ostendit ⁊ rōe. q; sim-
plex forma diuinitatis si non esset vna ⁊
eodem numero. sed cōicabilis pluribus
vt forma sorti. ⁊ platoni. iam pterberet
ab aliquo addito ad esse singulare. ⁊ ita
pōeret alteri. nec eēt simplicissima qd
falsum est q; in sumo bono nulla pōt sic
ri adiectio cū sit oīno simplex. Nota. q;
vnū sumit pnt est principū numeri. sic
deo puenit. Alio modo. pnt puerit. cui⁹
ente. sic deo puenit potius q; alicui crea-
ture. q; cū vnū sit indiuisum in se. ⁊ di-
uisū ab alijs excepto deo solo nihil i quo
nō intelligat aliū diuisio vel actualis vel
pōtialis. Cū vnitas vt numerus ali-
q; de deo d; nihil ponit. vt qdā dicunt
sed tñ pnat. vñ cū dicit deus vnus est
intelligit q; nō sūt plures. Aliqd singu-
lare nō est vnū. tribus modis. s; plurali-
tate s; in spēs diuersas sicut angeli ⁊ stel-
le qui ⁊ q; sunt idē genere. sed differunt
specie vel mutabilitate s; in q vnus bo-

mo plures dicit qui modo sanus est mo eger. modo dives. modo pauper. vel p pagatione sui eandem spem. put unus homo plures est in filiis q ppagatur ab ipso. sed nihil predictoy in deo est. De primo enim scripturam habemus in simbolo Athanasii. Nec est fides catholica. vt vni deum in trinitate et trinitatem in unitate veneremur. De secundo psal. 101. Ipsi peribunt. tu autem permanes. Ver. Ad ex tpe alteratione h3 deus no in substantia alteratur. Et eo papa. Simpliciter diuinitatis nature nihil addi vel minus pot. De tertio psal. 80. Ad erit in te deus recens. Recens est recenter formatu vel natu. diuinitate tria genera hominum multiplicat. s. idolatre. psal. 15. Omnes diligentia demonia. in gromatiu q atre. busit virtutem carac eribus. et hmoi stultituis. carnales homines vt gulosi colices ventre. Apl's Quoy deus venter est. Et auari q sup oia pecunia a manet vt idem Apl's dicit ad collo. 3. Anaritia que est idolor feruicus. Est itaqz in deo vera vnitas propter simplicitate immutabilitate et singularitatem. et ppter vnitatis create similitudinem. qz sicut vnitas a nullo descendit et ois pluralitas ab ea descendit. sic deus a nullo. et oia ab ipso. Itē sicut vnitas de se gignit vnitate. ita deus pater de se gignit alterum sc. filium vt dicit Aug. i. alterum similem sibi. vel alterum a se. Hoc nomen deus tripliciter accipitur. s. naturaliter adoptiue et nūcupatiue. Primo modo soli deo conuenit. Secundo modo conuenit bonis hominibus qui diuine bonitatis participes sūt p gratia prouidentie vel doctrina et potestatem p lationis et potestatis miraculoy psal. 81. Ego dixi diu es. et filii excelsi oēs. Tertio modo diu dicuntur idola. sed solo nomine qz res nois scilicet diuinitas no illis puenit. Primo mo no h3 nomen deus plurale p se cum sit vnus solus deus vt rus nec diuinitas recipiat distinctionem sed secdo et tertio modo plurale habet. Quod vnum solum principium est.

Caplin. ³
 Icut vnus deus est sic vni soluz principiu est q ostendit multipli et rone. Primo sic. qm si duo sūt principia. vnum. s. sume bonum et aliud sume malum. aut cōicant existētia per se. vt sortes et plato simul sunt in eē aut n cōicant. Si ergo alterum illorū erit ens per aliud. et ita nō erunt duo principia. Si sic cum existētia per se sit bonū. maluz plus esset malū si nō habere aliquod bonum ergo nō sume maluz qz si esse p se haberet hoc ipsuz esse qd est bonū sume malū nunqz esset. Itē dicitur in creaturis quattuor inueniunt. s. multitudinē. dōm pfectio et cōnerio. s. in quodlz istorum pbatur tū vni esse principiu. Ois enī multitudo sūm Dionisiū. ab vnitate trahit originē. ergo necesse est ois multitudinis vni esse principiu. Itē ois ordo cū hēat primus. et posterus. oportet qd vni hēat principiu. Itē sūm Boeciū Omne impfectū ab aliquo trahit originē supple pfecto. et hoc est deus noster. Itē ois cōnerio diuersoy cām h3 sine cōnerionis et cōseruationis ad vni et hoc est de. Itē si eēt vni sume malū a quo oia mala essent sequerēt qz sūm corpus xps esset ab illo malo principio. cū in eo fuerit malū pene. qd absurdū ē dicere. Ex predictis p3 qz deus est principiu et sumū et vni solū principiu tū rōe dignitatis tū rōe antecessionis. tū rōe calitatis Ad pater est.

Caplin. ⁴
 Ternum patre esse p hoc ostidit qz cū sit deus potentissimus sapiētissimus et optimus. pot. scit. et vult se sume cōicare. hoc ē maiestatis sue plenitudine alteri dari. ergo deus pater ab eterno filiu sibi equalē genuit. cui diuinitatis sue essentia cōicauit. Dicit. n. dñs in Isai. Si ego q generationē aliis tribuo ipse sterilis ero. qñ dicat nō. Pater enī multiplicat dī. Dicit. n. pater eterna gñatiōe. Isai. 53. gñatiōe eius qs enarabit. p dicitur de. Ephe. primo. gñā vobis et pax a deo pte q p dūtinant vob in.

ho. 1. y. 9. 9.

adoptione filiorum. Creatione. Denter. 32.
 Aliquid non ipse est pater tuus qui possedit secundum
 et creavit te. fecit inquam secundum corpus. crea-
 vit secundum animam possedit secundum utrumque. Re-
 demptione. Isa. Tu dominus pater noster et redem-
 ptor noster. a seculo nomen tuum. Sacramentali
 regeneratione. prima petri. Benedictus
 deus et pater domini nostri Jesu christi qui regna
 vit nos. fidei instructio. Jo. primo. De-
 dit eis patres filios dei fieri his qui credunt
 in nomine dei. vel eius. Secunda adoptio. Ro-
 ma. Accepistis spiritum adoptionis filiorum in
 quo clamamus abba pater. Glorie collatio
 ne. Gala. Iniquitas non est servus. sed fi-
 lius. et beatus pater deus. id est opera dei. Ope-
 ra nostra magis sunt pater deum vite eterne me-
 ritoria quam pater nos. Primo modo sumit pater
 personaliter. et iste modus soli patri com-
 petit. Quarto modo. scilicet redemptione. non solum
 effectus sumit. sed et in mysterio exhibi-
 tionem. Sumit et personaliter. et iste modus
 soli filio pervenit secundum quod modus redempti-
 onis fuit pater mortis filii. Omnes alii modi sil-
 tribus personis perveniunt. quod indivisa sunt
 opera trinitatis. nisi forte aliquis illorum
 modorum perveniat alicui personae per appropria-
 tionem. Circa generationes nota quatuor: pro-
 positione in quibus videri poterit. utrum
 essentia divina generet vel generetur. Prima
 haec est essentia generat essentiam. Secunda haec
 essentia generat personam. Tertia haec persona
 generat essentiam. Quarta haec. haec persona
 generat personam. Harum propositionum tres
 primae falsae sunt. quarta autem vera est. Est enim
 regula in theologia quod essentia divina non
 generat. nec generatur. dicendum tamen quod pater
 virtute essentiae existens in se generat. et quod
 filio per generationem comitatur essentiam. sicut
 et spiritui sancto per processione.

Quod filius est. Cap. 5

Um sint correlativa pater et filius
 per easdem rationes ostendit filium esse eter-
 num. per quas et ostendit esse patrem esse eter-
 num. Differencia inter omnes emanationes pater-
 nalissimum est generatio quam penitus assumila-
 tur generis genitorum quod emanationes alie
 non faciunt. Cum igitur copiosissimo senti bo-

nitatis operat emanatio perfectissima. con-
 stat quod persona pater est quod est fons totius boni
 tatis generat filium equalem sibi cui comitatur sue
 plenitudine maiestatis. Aliquis est filius? dei
 per gratiam unionis. ut christus homo. Aliquis per
 veritatem naturae. ut christus in quantum deus.
 Aliquis per adoptionem. vel sancti. Aliquis per crea-
 tionem. ut quicunque creatura. De filio dei di-
 citur Athanasius in altereatione contra Ar-
 rianum quod ipse deus sensus quo circum cogitatur
 sapientia quam cogitata disponitur virtus quam di-
 sposita perficitur. lumen quo perfecta clare-
 scit verbum quo clarificata nunciantur. filius
 ergo dei deus sapientia patris non quod pater sapi-
 ens sit sapientia genita sed quod filius genuit
 cui appropriatur sapientia. Unde pater deus omnia
 fecit in sapientia. id est in filio dei vel cum sapientia
 quam est filius quoniam indivisa sunt opera trinita-
 tis. Unde haec propositio innotat sub auctori-
 tatem. in filio quod hoc ipsum habet a patre quod res
 creat. Generaliter. non verum est quod quod habet
 persona vel operatur. hoc habet a deo quo est.
 Qualiter autem filius sit de patre nota quod haec
 propositio de. quoniam notat causam efficiens ut
 cum deus christus conceptus de spiritu sancto habet
 materiam ut cum deus christus natus est ex ma-
 ria virgine. quoniam idem deus essentia ut cum
 deus filius natus de patre. quoniam transubstanti-
 atione ut cum deus corpus christi sit de pane
 quoniam ordinem secundum quod deus creatura fieri de
 nihilo. Quod filius est imago patris.

Caplin.

Ad ago triplex est. scilicet equalitatis imita-
 tionis et repetitionis. Primo modo
 filius est imago patris. id est modo homo factus est
 ad imaginem dei. modo mundus deus spe-
 culum. vel imago dei. Est igitur imago si ad
 imaginem. sicut filius. Haec propositio ad
 dicitur dicitur et distinctio inter imaginem et ima-
 ginatum. hoc autem non cadit in filium vel in
 deum patris sed non ad imaginem et est ima-
 go ad imaginem sicut homo et angelus. Et est
 aliud si imago. sed ad imaginem ut mundus
 habet quod proprie non deus imago. sed vestigium crea-
 toris. quoniam trinitatem repetit non tamen imitat
 nec est capax eius sicut homo. est tamen mu-
 dus ad imaginem dei factus. quod deus aliud

exemplar non habuit ad cuius similitu-
 dinem creaturas faceret. nisi se ipsum.
 Est imago genita vt filius. & est imago
 creata. vt homo & angelus. & est imago
 facta vt statua herculis q̄ ipsuz respicit
 Ex his p̄z q̄ eē imaginē p̄uenit creatori
 & creature. Creatori q̄dem q̄ filio q̄ est
 imago p̄ris. Creature vero p̄uenit tam
 com̄pali q̄ sp̄iali q̄ eēt cōpositē. ¶ D̄p̄rie
 t̄n loquēdo d̄ q̄ creatura corp̄alis ē cre-
 ator̄is vestigiū. vñ Apl̄us ad ro. p̄. In
 uisibilia dei p̄ ea q̄ facta sūt r̄ē. Ibi hec
 p̄posito. p̄. nō dicit mediū disponens in
 quātū creatura p̄siderat in se sed excitat̄
 iquātū est silūdo creator̄is q̄ nō dispo-
 nit ad cognitionē creator̄is imo p̄ talem
 mōz poti⁹ sp̄ediret cognitōz eū iter cre-
 ator̄is & creaturā maior̄ sit dissimilitudo
 q̄ silūdo. creatura vero sp̄ialis d̄ cre-
 ator̄is silūdo. Ezech. 28. Tu signaculū
 silūdinis r̄ē. & hec id̄ q̄ i angelo pp̄ na-
 ture simplicitatē expressior̄ ē silūdo ad
 deū q̄ i hoīe. Creatura yō p̄posita. i. ho-
 mo d̄ imago d̄ imago dei. Gen. p̄rio
 faciamus hoīem ad imaginē & simo. &
 hoc id̄ q̄ in hoīe innemūt p̄les trinitates
 q̄ in angelo. vñ q̄ ad h̄ hō potius dicit̄
 tur imago trinitatis. filius dei possidet
 triplices excellēt̄s sicut innuit. Apl̄us ad
 heb. i. Qui eū sit splēdor̄ glorie & figura
 substantiē ei⁹ portās qz oīa v̄bo virtutis sine
 priaz. s. resp̄cū p̄ris a quo p̄ducit̄. & sic
 ē splēdor̄ glie p̄rie. Est. n. vt ait Dio.
 f̄ otālū radius in se manifestās gl̄iaz p̄-
 nā. Sed az respectu sp̄is sei que p̄ducit̄
 ex se. & sic est figura. i. silūdo substantiē
 p̄ris. Est. n. alia p̄sona ab ip̄o. sicut a p̄re
 quā p̄sonā qd̄ n̄ accepit sp̄is sc̄us a p̄re
 sicut & filius. Tertā respectu creaturaz
 q̄ p̄ eū p̄ducit̄. & sic ē portās oīa verbo
 vtutis sine. ¶ D̄p̄rie p̄mū d̄ verbū fili-
 us p̄ris. quū p̄fecte loquit̄ bonitatē. & sū-
 mā p̄ris liberalitatē q̄ nihil h̄re voluit
 qd̄ filio suo nō cōicaret. Iud̄ ē v̄dum
 essentialiter & eternaliter genitū p̄aliter
 p̄missus a p̄p̄etis & apl̄is p̄dicatus ab
 angelo in incarnatōez nūciatū. ¶ D̄p̄rie

sec̄m d̄ filius imago p̄ris. quāvis tres p̄-
 sone sint eq̄les in eternitate. i. maiestate &
 p̄tate. t̄n filius d̄ potius imago p̄ris q̄
 sp̄is sc̄us. qz nō solū h̄z p̄ueniētā itul̄ eū
 p̄re in eēntie idēp̄tate. sic & sp̄is sc̄us s̄z
 ē h̄z p̄ueniētā extra cū p̄re ex eo q̄ sicut
 a p̄re p̄cedit filius sic a filio sp̄is sanctus
 sed a sp̄itu sancto nullus. ¶ Nota s̄m rōez
 intelligēdi respectus hui⁹ relationū sunt
 extrinsecus existētes. qz pot⁹ ab aliquo
 sūt q̄ in aliquo. Intelligētia. n. relationū
 ad hoc ad qd̄ refert̄ aliqd̄ respicit. vñ si
 p̄fem nō h̄o filius nō s̄z. & cōuerso.
 ¶ D̄p̄rie tertū dicit̄ filius v̄tus patris
 prima ad chor. i. ¶ Nota s̄t p̄dicamus xp̄s
 dei vtutem & dei sapientā. Inuenit̄ etiā
 imago trinitatis in nobis v̄z in memoria
 intelligentia. & voluntate v̄z in mente noti-
 tia & amore. in q̄bus p̄ ordinez patri & fi-
 lio & sp̄itu sancto assimilamur. ¶ Nota etiā
 q̄ imago d̄ reatiue ad illud̄ cuius silū-
 dinem gerit & ad qd̄ imitādū facta est.
 ¶ Hoc s̄t p̄tingit dupliciter. quātū ad spe-
 cie⁹ & signū speciei. & sic imago hoīs est
 in filio suo q̄ ip̄sus in h̄iana specie & figu-
 ra imitat̄. & hec est p̄fecta imago quātū
 ad signū tm̄ & non ad virtutes speciei
 sic imago hoīs est statua lapidea. & hec
 est imperfecta imago. ¶ D̄mo modo fi-
 lius est imago patris sicut in natura cōi-
 cans. secūdo modo imago dei est i hoīe.
 l̄ minus perfecte.

Qd̄ spiritus sanctus est.
 7
 e
 1. Laplin.
 emanatio duplex est in diuinis.
 Una per modum nature. Alia p̄
 modū voluntatis. Illa que est p̄ modū
 nature. est generatio secūdu qz filius est
 a patre. Illa que est per modum volun-
 tat̄ s. hec dicitur processio appropriate.
 ¶ D̄p̄rie vero dicit̄ sp̄itudo secūdu qz
 sp̄itus sanctus est a patre & filio. Idcir-
 co autem hec emanatio per modū volun-
 tatis dicitur esse. quia sp̄itus sanctus
 amor est. Amor autem secūdu volū-
 tates est. ¶ D̄cedit aut̄ sp̄itus sanctus
 a patre mediate & immediate. Ad mediate.

*ist deo in p̄p̄e
 d̄ sp̄itudo
 nō d̄ p̄re
 nō d̄ filio
 nō d̄ sp̄itu
 nō d̄ p̄re*

*¶ D̄mo de v̄tū ap̄p̄is. sicut dicit̄ a +
 v̄p̄lū.*

ga filius ipse spirat q hoc hēt a pfe. Im
mediate vō ga ipse p̄ ip̄s spirat. Qd̄ spi
rit⁹ sc̄us amor: p̄ris ⁊ filii est. Cap. 8.

Spiritus sc̄us amor: dicit̄. ⁊ hoc
tripliciter. v3 centialit̄. p̄sonaliter
⁊ exemplarit̄. Essentialit̄ d̄i spirit⁹

sanctus amor: inquātū ipse cū pfe ⁊ fi
lio vno de⁹ est. Ipsi enī tres inquātū
sunt vniū in essentia diligūt se amore cēn
tiali. qui approp̄iat spiritui sc̄o. Perso
nalit̄ vō dicit̄ spiritus sanctus amor: in
quātū ipse ē i cōmuni p̄ris ⁊ filii. Pater
enī ⁊ filius diligūt se amore. p̄cedētē qui
non est nō pater nec filius. sed spūs san
ctus. De hoc nēri dicit Augu. Est ines
sabilis qd̄az cōplexus in illa trinitate nō
gēn̄r. s3 gēn̄siois gēn̄tiq3 suauitas igē
u largitate p̄m̄des oēs creaturas. p̄ ca
pitū eaz. Exemplariter quoq3 d̄i spūs san
ct⁹ amor. qm̄ amoris gratiū q est in no
bis spūs sanct⁹ nō solūz efficiēs est. sed
etā exemplar atq3 finis. Amor. n. q est i
n obis a spiritu sc̄o est efficiētē. ⁊ hoc in
quātū ipse spirit⁹ sc̄us est deus. Exem
plariter autē ē in nobis inquātū ipse spiri
tus sc̄us ē p̄cedēs p̄ modū amoris a pa
tre ⁊ filio. S3 finaliter ē in nobis amor:
inquātū spiritus sc̄us a quo amor: nōffer
est h3 rōez primi boni in qd̄ tendit amor:
n̄r. Actādū q amor: q ē spūs sanct⁹ ex
mō p̄cedētē ē nērius. s. trinitatis. s3 p̄t
ipsa p̄cessionē ē distinctus a pfe ⁊ filio.

pp̄ nāe vō dicit̄ p̄fectionē ē p̄sona ⁊ sup
positū. pp̄ diuinā vō simplicitatē. ipse ē d
us ⁊ summe bon⁹. Igit̄ spūs sanctus ē
amor quo p̄r ⁊ filius se diligūt. cū autē d̄i
p̄r ⁊ filius diligūt se spū sc̄o. i. amore q est
spūs sc̄us. ⁊ s̄m hoc p̄positio ē vā. s3 in
telligit̄ sic diligūt se spū sc̄o. i. p̄ spiritum
sanctū. vl p̄ amore q ē spūs sc̄us. ⁊ s̄m
hoc nō ē p̄cedēda. ect. n. intellet⁹ q spi
rit⁹ sc̄us esset p̄ncipiū in trinitate qd̄ sal
tū ē qz a pfe filioq3 p̄cedit. qz nō est ibi
aliquid respectu cui⁹ hoc dicit̄. p. dicat ibi
p̄ncipiū. Est. n. regula q hoc dicit̄. p. sp̄
dicit̄ rōez p̄ncipiū respectu alicui⁹ p̄positi
i locutiōe sic qm̄ d̄i p̄r opat̄ creaturas p

filii. ibi notat̄ rō p̄ncipiū i filio s̄pectu
operis. Similit̄ hoc cōcedit̄. filii⁹ opat̄
p̄ patrē. nā ibi notat̄ rō p̄ncipiū i pfe. ⁊
hoc duplici respectu. s. respectu filii. ⁊ re
spectu opis. Qd̄ spūs sanctus charitas
⁊ domū sanctorū est. Cap. 9.

Um lueniā i scripturis sepi⁹ q
spūs sc̄us. charitas ⁊ donuz d̄i d̄i
ligēt̄ notādū ē q̄lit̄ hoc d̄beat in
telligi. ⁊ vtrū spūs sanctus sit charitas q
nos deū ⁊ p̄ximū diligam⁹. vñ notādū
ē q amor: siue charitas trib⁹ modis su
mit̄. vno mō effectiue ⁊ sic absq3 dubio
verū ē q spūs sc̄us amor: ē quo diligim⁹
deū. ga spūs sc̄us opat̄ in nobis habi
tū ⁊ modū charitatis. Alio mō sumitur
exemplariter. sic ē spiritus sc̄us ē charitas
qua diligimus deū ⁊ p̄ximū. Charitas
n. que ē spirit⁹ sanct⁹ ē exemplar n̄re chari
tatis. Tertio mō sumit̄ charitas forma
lit̄ p̄ modū liberētē. ⁊ sic charitas d̄i vir
tutis bit̄ i aīa quo diligim⁹ deū ⁊ p̄ximū.

Et s3 hūc mōz spirit⁹ sc̄us nō d̄r chari
tas. nec cōtrariat̄ dictū Aug. li. d̄ tri. c.
6. Eadē charitas qua nos diligit deus
⁊ nos ip̄s. ga h3 verū sit tñ aliter ⁊ aliter
est. nāz deus diligit nos ea formalit̄. nos
vō ipsū diligim⁹ efficiētē ⁊ exemplariter
nō formaliter. nā dē esse ⁊ agere ē a for
ma inherētē agētī. q est p̄ncipiū agendi
⁊ forma sicut caliditas igni. Sciēdum tñ
q spūs sc̄us dat̄. cū dat̄ eius donuz. ga
spūs sanct⁹. est amor: ⁊ p̄ximū donum
posterius aut̄ nō datur sine priori. Id̄re
terea cor⁹ mysticū est vnum p̄ amore.
cū enim nichil creatū sit vnum in diuer
sis p̄ricularib⁹ oportet q mēbra corp̄is
mystici vniant̄ vno amore: increato q est
spiritus sanct⁹. Itē s̄m Aug. Totū ma
lū hominis ē vti frūctus. ⁊ s̄m vtiendū
cōstat ergo q oppositum est totum bo
nū ei⁹. i. s̄m frūctus. ⁊ vti vtiendū. S3 ad
frūctūz eo qd̄ frūctūz ē regitur p̄ntia
eius fructib⁹. ⁊ enā dispositio debita fru
cndi vñ regit̄ p̄sentia spirit⁹ sancti ⁊
eius donuz. i. amor: quo inheret̄ ei. ve
rū tamen cū datur nobis spūs sanct⁹ nō

homo vobis
177

homo vobis
177

homo vobis
177

homo vobis
177

homo vobis
177

homo vobis
177

homo vobis
177

homo vobis
177

homo vobis
177

homo vobis
177

homo vobis
177

Incipit esse in loco nouo. sed nouo mo^o p
 pductione noui effectus. ⁊ noui respe-
 ct^o ex quo creatura se habet aliter ad spi-
 ritu^m sanctu^m q^{uam} prius. quia est in ipsa. vt in
 cognoscere ⁊ amare ipsu^m. qd non fuit pri^{us}
 Er ia dicitis p^{er} q^{uod} in iustificatioe duplex
 charitas nobis dat. s. creata ⁊ increata
 illa qua diligim^{us}. ⁊ illa qua diligimur l
 dat nobis charitas increata q^{uod} diligimus
 effectiue. ⁊ creata qua diligim^{us} formalit^{er}
 q^{uod} n^{on}z dilige ipse creat ex his colligit. ga-
 lz de^{us} sit vbiq^{ue} p^{er} centia^m p^{er}itua^m ⁊ potetia^m
 noⁿ t^{em} h^{ab}etur ab oib^{us} hoib^{us} p^{er} gram.
 Missio sp^{iritu}s sci duplex est. sicut ⁊ filij.
 vna visibilis. sic apparuit sup^{er} xpm in co-
 lumba ⁊ sup^{er} ap^{osto}los in liquis igneis. Alia
 invisibilis q^{uod} mittit in me^{nt}e ad sanctifican-
 da creaturas ⁊ ista missio sit ad inhabitati-
 one^m creature ronalis. s^{ed} prior sit ad inhabi-
 tatione^m dem^{on}strada^m alijs. Et mo^{do} filij du-
 plex est missio. s. visibilis. vt incarnatio ⁊ in-
 uisibilis. vt est iⁿ terna^m me^{nt}is illuminatio. Ita
 t^{er}tiu^m q^{uod} missio filij ⁊ sp^{iritu}s sac^{ti} iⁿ sepabi-
 lia se. s^{ed} d^{icitur} filij q^{uod} m^{is}es p^{er} gra^{ti}as illuminat
 ad de^um cognoscendu^m d^{icitur} sp^{iritu}s sci. q^{uod} esse-
 et^{er} accedit ad de^um amadu^m. Sciendu^m est q^{uod}
 sol^{us} p^{ater} est mittit ⁊ noⁿ mitti. cu^m. n. pater
 a nullo pcedat nisiq^{ue} micti d^{icitur}. q^{uod} vero si
 li^{us} ⁊ pcedit ⁊ pducit. id mittit ⁊ mittit
 Sp^{iritu}s vero sanctus pducit eternaliter.
 sep noⁿ pducit nisi ex t^{em}p^{or}e. ideo ip^{su}s est p^{er}
 priu^m mitti ⁊ noⁿ mittere nisi respectu cre-
 ature. vt ad p^{ro}uisione^m populi d^{icitur} ap^{osto}-
 stoli missi a sp^{iritu} sc^o. nisi forte dicatur
 mittit homine^m assumptu^m. S^{ed} sp^{iritu}s sa-
 ctus mittere dicit^{ur} inq^{uatu}m cu^m patre ⁊ fi-
 lio id est in essentia trinitatis noⁿ inq^{uatu}m
 p^{er}sona. sic eti^{am} filius mittit se ip^{su}m v^{bi}. Au-
 g^{ustinus}. libro de trinitate. Intelligat^{ur} illa in
 carnatione. ⁊ ex virgine naturam in qua
 intelligit^{ur} fili^{us} missus vna cadetq^{ue} opera-
 tioe^m pat^{ris} ⁊ filij inseparabil^{iter} est facta noⁿ se-
 parato eti^{am} sp^{iritu} sancto. Ex his patet
 q^{uod} be sunt improprie exponende. Sp^{iritu}s
 sanctus mittit se ⁊ mittit filium ⁊ filius
 mittit seipsum nisi intelligantur inquan-
 tum est de virgine natus. h^{ec} aut^{em} est ro

q^{uod} mittere dicit^{ur} auctoritate^m rone^m p^{ro}ducti-
 onis eterne. Quibus modis dat^{ur} est sp^{iritu}s
 sanctus in signo visibili. Sciendu^m q^{uod} i
 igne apparuit sp^{iritu}s sanctus vt cale-
 faceret frigidos. Et in linguis vt doce-
 ret ignaros. Et in sono vt terreret rebel-
 les. Apparuit et in alijs trib^{us} modis. s. in
 nube. t^{em}p^{or}e. Ad o^{mn}es vt dicit^{ur} eius colum-
 na nubis est sicut legit^{ur} esai^e. 63. It^{em} iⁿ co-
 lumba sup^{er} baptizatu^m christu^m ad ostendeda^m
 gratie plenitudin^e q^{uod} in ipso erat. It^{em} in
 flatu resurrectione^m ad significada^m vni-
 catione^m affectu^m. quia flatus ab iteriori p^{ro}-
 cedit Datus est igit^{ur} sp^{iritu}s sc^o bis post
 resurrectione^m. s. in terra p^{ro}pter dilectione^m
 proximi ⁊ de celo p^{ro}pter dilectione^m d^{omi}ni.
 vel datus est in terra ad relaxanda^m peccata
 altoru^m Jo. 20. Iusu^m. ⁊ dixit eis. Accipite
 sp^{iritu}m sanctu^m quoru^m remi^{ssio}. ⁊c. Datus est
 de celo repete^m ad robur. ⁊ ad operatio-
 ne^m miraculo^{rum} de his duob^{us} psal. 32. ver-
 bo d^{omi}ni celi firmati s^{unt} quo ad p^{ri}mu^m ⁊
 sp^{iritu} oris ei^{us} o^{mn}is virtus eorum quo ad
 fin^{em}. Tertia^m fuit collatio sp^{iritu}s sancti
 apostolis facta ante passion^em quado fue-
 runt baptizati ab eis in n^{om}ine eorum ba-
 ptizatus vbi dicit^{ur}. Qui lotus est noⁿ loti-
 diget. nisi vt pedes lauet. In signu^m p^{ro}di-
 ctorum ter inungit^{ur} homo ad significan-
 da^m h^{ab}e^m triplice^m sp^{iritu}s sancti missione^m. s.
 in baptismo in confirmatioe^m ⁊ in morte.
 Quadruplice^m effect^{us} consecuti sunt apo-
 stoli ex p^{re}sentia sp^{iritu}s sancti. Primo
 eloq^{ue}ntia^m iⁿ linguis. Sedo audacia^m in to-
 metis. Tertio efficaciam in miraculis.
 Quarto p^{re}dictioe^m vicijs. ga p^{er} p^{re}dictioe^m
 si peccauerit mortalit^{er} Accipit^{ur} p^{er} modo
 vult^{ur} sp^{iritu}s peccatores iⁿ igne ad purgandu^m
 luce fito. Et baptizabit vos in sp^{iritu} sc^o
 ⁊ igne. It^{em} penitentes ad p^{ro}ficiendu^m psal.
 42. Sp^{iritu}s tu^{us} bon^{us} deducet me. It^{em}
 perfecti ad sanctificandu^m. 2°. ad. Corin. 1.
 Qui dedit in cordibus nostris pignus
 sp^{iritu}s. Item beati ad fruedum. psal.
 Remittit conso. anima mea ⁊c. Item tri-
 bulati ad consolandu^m ad. ro. 8. Non ac-
 cepistis sp^{iritu}m seruitutis. iterum in ti-

de amissione spiritus sancti
pater q^{uod} est in v^{er}bo

in modo d^{icitur} d^{icitur}
p^{ro}pter p^{ro}phetas

quado d^{icitur} in bo
in apostolo

in modo d^{icitur} d^{icitur}
p^{ro}phetas

ad q^{uod} p^{ro}phetas
in sp^{iritu} sc^o

scilicet
in v^{er}bo

more: et c. Itē ignorantēs ad instruendū
Jo. Paraclytus autē spiritus sanctus
quē mittet p̄ in nomine meo ꝛc. Quo
tpe datus sit spiritus sc̄us atēdēdū ē qđ
in die quinquagesima, vt ostēdat̄ actor eē
remissionis. nā ānus iubile? fnebat re-
missionē. venit et̄ in die dominica vt esset
dies prim? renouatiōis q̄ fuit et̄ creatōis
Dat? quoq; fuit tertia hora q; dī prim?
hō i hora t̄tia p̄didisse gr̄az vñ pueniēs
fuit q; eadē hora ap̄llis reddē. Itē alia rō
nedat? ē hora t̄tia. s. vt ostēderet q; et̄ nob
hora t̄tia dat̄ gr̄a dei. Sūt .n. tres hore
morales. s. p̄tritō. p̄fessio. et̄ satisfactō. de
hoc noīe sp̄us sc̄i sc̄iēdū ē q; p̄t̄ eē circū
loctio vni? p̄p̄riū noīs et̄ tūc cōuenit t̄m
p̄sone t̄tē i trinitate. vñ p̄t̄ iste dictōes
sumi diuisz. et̄ sic q̄libz t̄riū p̄sonaz ē spi-
ritus sc̄us. Spiritus sanctus h̄z m̄lta no-
mina. dī. n. spiritus a spirādo actiue eo
q; sp̄iret. Jo. 2. Sp̄us ubi vult sp̄i. et̄ sc̄i-
dūz hunc modū hoc nomē spiritus cōe
ē oību? t̄rib? p̄sonis. sed spiritus sancto
cōuenit p̄ ap̄p̄riatiōē. Alio mō dicit̄
spiritus a spirādo passiue eo q; sp̄iret. et̄
hoc mō p̄p̄riū ē spiritui sancto. q; p̄cedē
debet p̄ modū spiratiōis. nō solū etiā dī
cēt̄ spiritus sed addit̄ sanctus q; sanctus
idē ē q; mūdus vñ firmus. vñ sine tertia.
Ista aut̄ nō solū cōueniūt ei quo ad se.
sed i cōparatione quo ad nos. nāz p̄ gra-
tiā sp̄us sancti a peccatis mūdāmur. in
bonis firmāmur. a t̄renis sepeamur.
Sanctus ergo nō solū ē i se. sed q; nos
sanctos facit ea sanctitate d̄ q; dīc̄ Dio?
Sc̄itas ē ab omni immūditia libera et̄ p̄-
secta. et̄ oīo immaculata mūdicia. Iste
terea sp̄us sc̄us vocat̄ ner? vnitatis et̄ ap̄le-
rus. et̄ hoc put̄ p̄paratur ad p̄fem et̄ filiū
Itē dicit̄ donū. Iustitiam et̄ hoc put̄ p̄pa-
rat̄ ad nos q; eē datū op̄mūz. et̄ oē do-
per. des. et̄ descendēs ꝛc. Itē dicit̄ fons
vni? q; septēplūc riuo donoz nobis fluit
Esaie. vi. Sp̄us sapiētie et̄ intellet? sp̄us
p̄siliū et̄ fortitudinis. sp̄us sciētie et̄ pietatis
et̄ sp̄us timoris d̄ni. Itē dē ignis q; ef-
fectū accēdit. Itē dē charitas nō solū q;

ē amor p̄f̄s et̄ filiū s; q; nos amātes facit
Itē dē sp̄ualis vnitatis. q; oēs tribulatio-
nes mūdās s̄naues facit iocūdas s̄m il-
lud. In labore reges. i estu tēperies ꝛc.
Itēz dē dexter dei digit? quia sicut oēs
corporales res digito demōstrant. ita p̄
spiritū sanctū ostēdunt̄ res sp̄iales ocu-
lo sp̄uali. Itē dicit̄ paraclyt? q; solati-
ones mēt̄ib? infert. Itē magistror? opt̄-
mus q; intellectū ad cognitionem. et̄ suū
ip̄sius illuminat. Qđ in trinitate persona-
rum vnitatis essentia ē. Cap. i o.

Ita vnitatis nature diuine tres sūt
a p̄sone. q̄rū prima ē h̄llia. secūda
ē p̄ generatiōē a sola prima. t̄tia
ē p̄ cōez spiratiōē a p̄ma et̄ sc̄da. Istud
t̄m sic est. trinitas p̄sonaz nō excludit ab-
eēt̄ia vnitatis. simplicitatē. imēditatē. eter-
nitatē. et̄ incōmutabilitatē. hui? rō p̄ hoc
p̄z. q; q; crederet deū nō posse se summe
cōdicare negaret in eo potētā. Qui vō cre-
deret hoc eū posse. s; nescire. negaret in
eo sapiētia. Qui crederet eū hoc posse et̄
scire. s; nolle negaret in eo bonitatē. cum
igit̄ p̄ potuerit. seuerit. et̄ voluerit se sū-
me cōdicare hoc scit̄ eternaliter. s. h̄ndō
dilectiōē et̄ dilectū. hoc ē filiū et̄ spiritus
sc̄us. Iste rētera oēs boni ē sui diffusibilis
vt dicit̄ Dio? vñ cū p̄ sit fons bonita-
tis. emanatio erit ab ipso p̄fectissima q̄
ē generatio. Er̄t et̄ emanatio ideūdisti-
ma. q̄ ē p̄ modū benignitatis et̄ liberalita-
tis. hęc at̄ emanatio amor ē. q; ē sp̄us san-
ctus a p̄re et̄ filio. p̄cedēs. Et̄ bñ dicitur
amor emanatio liberalitatis. q; amor p̄
mū donū ē qđ a liberalitate. p̄cedit cū sit
donū tr̄insecū in ipso dātē. i quo. s. amo-
re oīa alia donat̄. Hęc beata trinitas tri-
b? mōis nob̄ inotescit. ip̄a. n. p̄z i scriptu-
ris. ostēdit̄ i figuris. relucet in creaturis.
Istam oīq̄tū beata trinitas p̄z i scriptu-
ris. vñ leo papa. Ired. m. sc̄az trinitates
p̄cz et̄ filiū et̄ sp̄us sc̄us. vñ deū oī potē-
tē. vñ? substantie. vñ? eēt̄ie. vñ? p̄t̄atis
itē ista. Audiam seraphim ter dicētia. Sed̄s
i laudē beate trinitatis. subūgētia in sin-
gulari. d̄ns de? sabbacth. p̄z p̄fessionē

quod dicitur
per spiritum

quando ubi p̄
per a p̄dicit
gram

unitatis dñse. Si ergo nõ cẽnt tres pfo
ne n̄ diceret i gñe. faciam? hofez ad fil
tudinẽ n̄raz s̄z mca. ⁊ tũc si cẽnt tres p/
fone. ⁊ n̄ vna substãtia. n̄ diceret ad lina
gñẽ s̄z ad imagies n̄ras. ad idẽ ondit de
potẽtia i p̄re cũ d̄r. Benedicat nos deus
de? n̄ b̄ndicat nos de? ⁊ tñ semel ponit
hoc. p̄nomẽ eũ vbi substãgit ⁊ metuant
eũ oēs fines t̄re. Itẽ Jere. p̄. a. a. a. dñe
de? ecce nescio loq̄ vide q̄ a triplicauit. ⁊
i singulari dixit dñe de? qd̄ notat trinita
tẽ ⁊ unitatẽ. Itẽz Apl̄us. Ex quo oĩa p
quẽ oĩa i quo oĩa ipsi glia i secula. Et no
ta q̄ hec p̄positio. ex dicit auctoritatẽ in
eẽ a nullo hoc at̄ p̄ri cõuenit q̄ eẽ p̄icipiũ
sũ p̄icipio. S̄z h̄ p̄positio. p. notat opa
tionẽ sine mediũ ⁊ eẽ ab alio vñ p̄ hoc in
telligit̄ fili? q̄ eẽ p̄ncipiũ de p̄ncipio. Hec
aut̄ p̄positio. i notat p̄suacionẽ. ⁊ esse ab
aliis. ⁊ p̄pterea dicit spũ scõ q̄ eẽ p̄tinẽ
tia ois boni. Q̄ndit̄ eẽ beata trinitas i fi
guris. Signat. u. p̄ tres amicos Job itẽ
p̄ tres ageles quos. Abrahã hospitiõ re
cepit. tres vidit ⁊ vnũ adorauit. Itẽ p̄
tres digitos qb? appedit̄ moles t̄re Itẽ
p̄ tres ciuitates resuq̄i eqli spacio se distã
tes. Itẽ p̄ tria difficilia ad inuestigandum.
Itẽz p̄ tres ciuitates q̄s vidit Ezechl.
Relucet quoq̄z i creaturis vestigiũ beate
trinitatis. Cognoscit̄. n. in magnitudine
creaturaz potẽtia p̄ris. i dispositõẽ sapie
tia filii i onatu bonitas spũs sci. Itẽz in
quolibz iduiduo inuenies virtutes spẽm
⁊ vtilitatẽ. quoz p̄m. p̄ri. s̄m filio. tertiu
spũ scõ. Itẽ i sole vides eẽntiã splẽdores
⁊ calozẽ i qb? p̄rez ⁊ filiu ⁊ spũz sanctũ
cognoscet. Itẽ in aia s̄m memoriã itel
lectũ ⁊ vositatẽ. p̄sidera p̄sonarũ trinita
tez ⁊ unitatẽ substãtie. Itẽz i hierarchia
celesti sup̄iori de? est i thronis. vt maie
stas in cherubin vt veritas in seraphin
vt charitas. per. que notatur p̄sonarum
trinitas Itẽm in virtutibus theologiceis
. s. fide. spe charitate idem itellige. Itẽm
i trib? donb? aie. s. cognitiõẽ cõprehensi
one ⁊ delectatiõẽ notãdũ aut̄ q̄ aliter re
lucet dens in creaturis viatorib? aliter i

beatis. Ex̄plũ d̄ speculo i quo alio mō
vñ a nobis nor? ⁊ aliter ignot? nã mor?
vñ i speculo ignot? p̄ speculũ. Ex̄ p̄ciat̄
p̄z q̄ tã in creatura cõp̄ali q̄ in spũali.
⁊ quã ex bis cõposita beata trinitas co
gnoscit̄ tñ diuersimode pur vnũ qd̄q̄z
istor̄ d̄ vestigiũ creatoris q̄ aliõ d̄ ei?
silitudo ⁊ altitud ei? imago sicut sup̄ius e
notatũ i titul? q̄ filius est imago patris.
Dcniq̄z sciẽdũ eẽ q̄ pluralitates p̄sonaz i
unitate essẽtie ⁊ unitatẽ essẽtie i p̄sona
rũ plaltrate s̄m. Ver. scrutari temeritas
eẽ. credẽ dotes eẽ nosce vita eterna eẽ. Qd̄
multiplex trinitas est. Cap. 11.

Multiplex inuenit̄ i scripturis tri
m nitas. Est. n. trinitas icreata q̄ sũ
ma ⁊ ineffabilis est. Alle trinitates
sẽ create iter has vna eẽ q̄ cecidit. s. rõnal
cõcupiscibilis irascibilis. Alia eẽ p̄ quã hõ
cecidit. s. suggestio diaboli delectatio sen
sualitatis ⁊ cõsensus rõnis q̄ tria signifi
cata sup̄ sp̄tẽ muliere ⁊ virtũ i paradī
so. 3. est i quã cecidit. s. ignorãtia veri ipõ
tentia boni. ⁊ p̄cupiscẽtia mali. iiii. est p̄
quã resurgit. s. fides spes charitas. Itẽm
eẽ trinitas p̄ quã ad ḡfãz repamur. s. tri
plex substãtia q̄ eẽ i xpo. s. diuinitas. aia ⁊
caro. eẽ aut̄ alia p̄ quã regnamur. s. spũs
aq̄ ⁊ sãguis. Spũs inq̄z sc̄ificatiõis. Aq̄
ablutiõis. Sãguis redẽptõis. Hãc no
bis. Jo. i cplã sua recitat. eẽ quoq̄z trinit
tas alia p̄ quã ad glia z reformamur. vt
sũt tres dotes aie. s. cognitio dilectio cõ
p̄hẽsio. eẽ ⁊ multiplex trinitas i creaturis
q̄ est vestigiũ beate ⁊ increate trinitatis
⁊ d̄ hoc habes in titulo supra q̄ trinitas
p̄sonarũ ⁊ unitas essẽtie est.

Qd̄ equalitas p̄sonaz est. Cap. 12.
Qualitas p̄sonaz i trib? p̄stitit̄ vñ
Aug. null? aliũ p̄cedit eternitate. aut
excedit magnitudie aut sup̄at p̄tate. Qd̄
eqlitas s̄m hec tria sũt i dõ sic ondit̄ q̄z i
istis s̄eriorib? tria sũt bea. s. substãtia q̄li
tas. ⁊ q̄ntitas. igr̄ vnitas i substãtia eãt idẽ
p̄tate vnitas at̄ i q̄litate eãt silitudinẽ s̄z
vnitas i q̄ntitate eãt eqlitatẽ i diuis eẽ eql
tas i s̄m modo s̄m triplices q̄ntitates pur

2.

3.

quātitas in deo esse dī lz iproprie. **P**ro
fm q̄titate virtutis quē est potētia. Alio
mō fm p̄tates duracionis q̄ est eterni
tas. 3° mō fm q̄titate magnitudinis q̄
ipse est intra oīa & extra oīa. & qua p̄ti
net & locat oīa. **E**qualitas p̄sonaz aliter
in his tribus modis ostendit. q̄m in crea
tura triplex magnitudo reperitur. s. spa
lis dimensionis & virtutis. **P**rima ma
gnitudo est in rebus mutabilibus. Secū
da in corporeis. Tercia in spiritib⁹ crea
tis. In his tribus modis i creatorē. alia tria
i q̄bus ē p̄sone diuine sūt equales. s. eter
nitas in esse magnitudo in intensitate. &
virtus in posse. hoc tñ posse lz fm rei ve
ritate sit in deo. fm dīam rei nō h̄nt eē
sed fm q̄ nostrorū respiciūt intellectum.
Dicēdū est ergo q̄ tanta est equalitas in
t̄ritate q̄ fm Augu. nec est ad maius
aliquid. vel duo vel cēs q̄ vnus. nec mai⁹
aliquid om̄ia q̄ singuli. Coeternē quoq̄ sē
p̄sone diuine. q̄ in diuinis nō est ponere
duo genera. s. substantiē. & ad aliqd̄ q̄titas
vero & qualitas transeunt in genus sub
stantiē. sicut equalitas vel similitudo dicunt
relationes. sed substantiā cōis est tribus p̄
sonis. **R**elationorū aut̄ p̄p̄tū est simul eē
ergo nullo mō p̄ prior filio. nec fz id qd̄
ad aliqd̄ ē. nec fm id qd̄ absolutū ē. **I**dē
ostēdit p̄ crep̄tū i nā. q̄ lz splēdo: sit a so
le tñ eēt solū coeternus. si sol eēt eternus.
Qd̄ inter eētā & p̄sonā differentia est.

Capitū.

13

Iud grecos quattuor sūt voca
bula. s. v̄sya. v̄spos. hypostasis
p̄sopon hec ap̄d latinos egpōtē istis q̄t
tuor v̄s eētā. substantiā substantiā. p̄sona
Tuter hec talis ē dīa. q̄ v̄sya siue eētā
dī de creaturis absolute. & sine cōcreati
one q̄lis est humanitas v̄spos dicit nāz
siue subās nature. vt hō hypostasis dicit
distinguibile nō tñ distinctū determinata
pp̄rietate vt aliqs hō. **P**rosopō siue p̄
sona dicit distinctū determinata pp̄rietate
ad dignitatē panētēs. vt petrus. vñ sicut
hōes p̄ticularēs distincti sūt pp̄tūs q̄lis
tibus. ita p̄ & filius & sp̄s sc̄is pp̄uo

notiōibus. Sicut aut̄ greci dixerūt p̄fēs
& filius & sp̄s sanctū. s. tres hypostases
. s. tres substantias. ita & nos dicim⁹ tres
subās. i. tres res nō indigētes alia re vt
sint. **C**ōsiderata igit̄ eētā diuina in se
oīo idistincta ē. p̄sona v̄o i se distincta ē su
is pp̄rietatibus. **C**ōsiderata at̄ eētā i p̄
sonis. vl̄ p̄sona i eētā modū mediū te
net. s. v̄nitatē & distinctōēz & hoc p̄ in ap
propriatis q̄ cōis p̄sonis pueniūt vt po
tētia sapiētia bonitas. sed ad vnā magis
determinat. **N**o. q̄ sp̄ s̄ba sumit p̄ eēt
tā & q̄ eētā nūq̄ trāsferēt ad significā
dā p̄sonā. **T**res sūt distinctiōnes p̄sone.
Persona ē creatura rōalis indiuidua sub
stantiā hec sumit p̄nes nāz rei. 2. ē **U**go
nis de fēs vicatē. **P**ersona ē subsistēs
p̄ se solā iuxta quēdā singularē modū h̄
sumit iuxta etimologā nōis. dī. n. p̄so
na q̄si p̄ se vna. 3° ē distinctio maḡ al̄ sic
Persona ē hypostasis distincta pp̄tate
ad dignitatē p̄tinētē. **N**o. et̄ p̄sita q̄tuor
p̄nt supra se exposita & crep̄licata. s. eēt
tā. s̄ba. substantiā p̄sona differūt i crea
tura. re. & noīe lz i diuinis differūt rōne
De imēstare dī.

Cap. 14

On ē i deo q̄titas dimēsiōis. lz v̄
n̄ tūtis. nec vbiq̄z ē de⁹ mole corp̄is
lz p̄sita maiestatis. & p̄ hūc mōz
dī imēsus. **S**z no. q̄ imēstas q̄tuor: in
deō cōpletis. s. iimitatē icōp̄hēnsibilitatē i
circūscriptibilitatē eētātē. **S**i. n. **C**ōsidera
tur de⁹ i se sic ifinit⁹ psal. 4.4. dī. **A**d a
gnitudinis ei⁹ nō ē finis. **S**i v̄o **C**ōsiderat̄
in p̄p̄tōe ad intellectū sic ē icōp̄hēnsibil̄
vt ait. **O** altitudo dī. rē. **E**t pp̄ hoc ē dī
sedē sup̄ cherubin. i. sup̄ plenitudinē sciē
tie & sup̄ oēs intellectū. **S**z icōp̄tōe ad lo
cū. sic ē circūscriptibil̄. **A**mbro. **I**stū p̄
scriptū & p̄seripitū. nihil diuisū trinitat̄ h̄z
nō loeō claudū. nō estimatōe p̄cludit. n̄
etate variat. si i cōp̄tōe ad duratōēz sic
ē etern⁹. **A**plūs. p̄. ad thimo. p̄. **R**egi at̄
seculorū imortal̄ rē. **D**e his q̄tuor dicit̄
dū ē i sequēd⁹ p̄ ordinē. **T**ercidū ē cer
tissime q̄ i deo nō ē pp̄rie lōgitudō lat̄
tudo nec subtilitas. nec p̄sūdū lz hec me

bas peccati vel erroris. Jo. Qui facti peccati in tenebris est. cū legit. 2. ad Cor. 3. vsq; i bodiem nūc die cuz legitur moy ses velamē positiū est sup cor: cor. 2. p falsam lucē hoc autē sit qm quis meitur eterna sm naturalia. exēplū habet in ligno putrido qd in nocte quādam lucez vř habere. sed cū dies venerit nihil est. 3. p auersionē a re visibili. siue cognoscibili. hoc est quādo quis sperto scōmūta bili bono rebus mutabilib; adheret. talū oculis egris odiosa ē lux 7 puris amabilis. Deus cognoscit iterius 7 exteri. Interius dupl. q; quādoq; p ispiratio nē qd paucis datus ē. Ap. ad cor. Scio hōies in christo. Iesu. 7c. quādoq; p rō nem per quez modū plures pbilosophi de deo noticiā habuerūt. Ad. 18. Inuisibilia dei 7c. Exterius ē dupl. s. p creaturas. Ap. Videm nūc p speculum. s. creaturaz que modo sūt specim creaturis i pñti. sic cōuerso. ipse de? erit specul; creaturaz. in futuro in quo oīa videbim? que ad gaudiū nostrū ptinebūt. Itē p doctrinā. Ap. fides ex auditu. sicut cognoscit vīp qnq; ex auditu. qnq; vi su qnq; gustu. sic de? quodamō cognoscit auditu. s. cognoscit. n. deū q audiūt verbū dei. 7 p illud credūt. visu cognoscūt theologū q legūt deū in scripturis 7 philosophū q speculātur eū in creaturis gustu. cognoscūt soli boni psal. Gustate 7 vi. qm sua ē. do. Et iste vltim? mod? pfectissim? ē. 7 certissimus. Dio? dicit q trib? modis cognoscit deus. s. p remotionē. siue abnegationē. vt cū dē de? nō ē hoc vel illud. Uñ. Dio? 3. de augu. 7c. pponet. negatiue dē deo sē vere affirmatiue vō incōpate. Itē p eminentiā vt est i creatura inueniat potētia attribuēda ē deo sūma potētia. 7 sic d alius. Itē p cāz sin q; p effectus venit ad cognitionem eāc. vel p cognitionē motū ad cognitiōez mouētis. Itē nota q; aīa sensu pōpit cor: pora p formā in materia tm pñe corpe imagine vero cor: porū silitudines 7 formas abstractas a mā ē pñe corpe l'ab sente. rōne autem cor: porū nās. intellectu

spiritū creatū. intelligētia vero spm serea tū. Sciēdū ē q; conoscibilia quēdā sunt intra rōnē qdā. iuxta quēdā supra. Intra rōem sūt q; sensu pcpimus. vt alba nigra. 7 huiusmōi. Iuxta rōem sunt que ratiōe pcpim?. vt vera falsa. iusta. vel i iusta. Supra rōez sūt q; sola diuina reuelatiōe pphēdūt. aut ancto. scripturarūz creduntur. vt tres esse personas vniū deum.

De. Incredūscribilitate dei. Ca. 17.

Bigz de? ē. 7 tñ nulq; est q; nec abest vllō loco nec vllō capis loco Aug?. Deus ē in mūdo nō inclusus extra mūdā nō exclusus. supra mūdū nō elatus. infra mūdū nō depressus Ex his pz q; de? ē intra oīa. 7 hoc quia oīa replet. 7 vbiq; pñs ē. Itē extra oīa q; oīa cōmet. nec vsq; valet coartari. s; nota q; hec ppositio. extra. dicit ibi si actualē pñtiā ad locū. s; potētiāle q; ē dei i mēitas q; infinitos mūdōs pōt replere si eēt. Itē ipse ē supra oīa. q; oibus pñdet. nec aliqd ei equal. Itē infra oīa ē. q; cūcta sustinet. 7 sine ipso nihil pōt subsistere Dicim?. etiā q; de? vbiq; ē. nō vt indigeat rebus vt in eis sit. s; potius res sui indigeat vt p eū subsistat. Deus etiā aī mūdi cōstructionē sūt vbi nūc. est. s. in se qm ipse sufficit sibi vñ versus. Dic vbi tūc esset cū pter eū nihil eēt. Tūc vbi nūc in se qm sibi sufficit ipse. Idē qd pz solutio qōnis quorūdā simplicis q; qrit vbi de? fuerit plius? mūdus eēt. Sciēdū ē ergo q; aliqd est in loco circūscripti ue. 7 diffinitue vt corpus aliqd diffinitue nō circūscriptiue. vt āgelus aliqd nec sic. nec sic. vt deus Et hoc ideo. q; nō in diuidual. vt materiaz. vt corpus. necq; p suppositū. vt angelus. Aliqd ē et in loco. pñs circūscriptiue. pñs diffinitue. vt corpus xpi i sacramento. qd ē totū sub tota hostia. ita q; nō excedit. 7 sm hoc est circūscriptiue. Est quoq; sic sub hostia q; nō vbiq; 7 sic est ibi quodamō diffinitue. Corpus autē xpi licet nota sit vbiq; cuz sit creatura nec equari possit in huiusmodi creatori. In plūb? tñ locis est totū. i. sub

diuersis hostiis. et hoc est propter vnionem
 carnis ad vrbu. vñ merito hęc amplius q̄
 alia creatura. s. q̄ in locis plurib⁹ sit et se
 mel possit esse. Ex predictis patet q̄ eē
 vbiqz simpliciter soli conuenit creatoꝝ
 sed in loco vno esse soli conuenit creatu-
 re. In pluribus vero locis esse sed non
 vbiqz cōuenit corpori Iesu xp̄i. Nota
 q̄ de⁹ est multipl̄ in reb⁹. s. p̄ naturā et
 essentialiter. Itē p̄ gratiā sic est in bonis
 Jo. xliii. dicti. Qui manet in me. et ego i
 eo etc. Itē p̄ gl̄iam sic est in rōnali virtu-
 tute aie. vt vitas in cōcupiscibili. vt boni-
 tas. in irascibili. vt pietas. Itē p̄ vnionez
 sic fuit in vtero v̄gis vnit⁹ hūane nāc. et
 in sepulchro vnit⁹ carni. et i iserno vnit⁹
 aie xp̄i. Itē deus dī eē alicubi p̄ occulto-
 rū reuelationē. Vene. Uere de⁹ ē i loco
 isto. Itēz p̄ vestigioꝝ excellentē representa-
 tiōez sic dī eē in celo. q̄ ibi maxime retu-
 cet sua potētia. sapientiā bonitas vñ p̄ na-
 ture idēpitate sicut ē fili⁹ in p̄re et p̄re in
 filio. et spūs sanct⁹ in vtroqz. Itē p̄ m̄y-
 raculoꝝ opationē. Exodi. 8. Digt⁹ dei
 ē hic. Itē p̄ p̄natiōez. et gubernationez
 sic est in mūdo. Deus ē in seipso. vt al
 pha. et o. s̄m illud. Dic vbi tūc esset etc.
 Ipse. n. est in mūdo. sicut. Rex i figno
 Ber. De⁹ vbiqz regnat vbiqz imperat
 vbiqz maiestas eius oīa replet. et p̄plecti-
 tur vniuersa. Itē in āgelo vt decoꝝ iquā-
 rū veritas in aia. et sicuti sapor in quātuz
 bonitas. Itē in ecclia ē sicut paterfamill-
 as in domo vñ illud. Ecce ego vobiscuz
 sū vsqz ad cō. se. Itēz electi in liberatoꝝ
 a malis. adiuoꝝ. i bonis et hoc est qd̄ di-
 cit. Ber. De⁹ est i creaturis. vt mirabi-
 lis. in hominib⁹. vt amabilis. i angelis. d̄
 fiderabil. i se ipso i p̄p̄sibilis. i reprobo.
 itollerabilis. Itē i dānatis vt terror et oꝝ-
 roz. Au. Qui dimittit quo it. nisi a te pla-
 cato ad te iratū. Itō. n. manū dñi possu-
 m̄ effingē. psal. Si ascēdero in celū. tu il-
 lie es etc. Si vō dubitat vtrū deus sit in
 diabolo. Sciendū q̄ quedā noīa sūt que
 iporant naturas prout nature sūt. et hīc
 concedendum est q̄ deus insit. Sūt alia

p̄ que intelligūt deformitates. vt diabo-
 lus de qbus nō ē dicēdū qd̄ deus in sit
 nisi addat inq̄tuz spūs est. vt aliqd̄ tale.
 Deus ē in aia fideli. vt sp̄olus in thala-
 mo. Rex in regno. turris i castro magf
 i scholis. fons i ortis. lux in tenebris. the-
 saurus i agro. vinū in celario. carbūculis
 in auro vt sicut māna in archa sigillū in
 charta. medicina i apotheca sicut citba-
 ra i puino. imago i speculo sicut fructus
 i arborē. oleū in lapide. lilū in conuale.
 De eternitate dei. Cap. 18
 sicut deus vbiqz est. et tñ nullo lo-
 co circūscribit vñ p̄inet sic eter-
 nus est. et tñ nullo tpe mēsurat. Itō. n. eī
 cōp̄etit tps p̄ns. nec p̄teritū. nec futuruz
 nā tps p̄ns esse nō hz qz semp̄ p̄ranse
 deus at semp̄ manet idē. Uñ h̄yrlarius
 Esse nō accidens deo. sed subsistens ve-
 ritas et manēs cā. Similit̄ tps p̄teritū
 modo nec hz esse subsistēs. sed d̄ deo dī
 in psal. ij. pe. Ipsi p̄b̄it. tu aut̄ p̄manēs
 Similit̄ tps futurū nō est. sed expecta-
 tur. deus aut̄ semp̄ est. vnde Aldercuri⁹
 Adonas est alpha et o. hoc est qz deus ē
 p̄ncipiū sine p̄ncipio. et finis sine fine.
 Itō. n. sim p̄lex sit oīno nō hz in se p̄nci-
 piū p̄trietatis qd̄ est cā corruptōis. qd̄
 aut̄ sit eternitas s̄m rē. Sciēdum q̄ pro
 p̄ue dicit eternitas sine p̄ncipio. et sine
 fine et imutabilitate. et s̄m hoc conuenit
 eternitas soli diuine nature in qua est diu-
 turnitas inēnsa. Eternitas vero secun-
 dum etimologiam dicit quasi extra ter-
 minos. qz termino caret. tā initiali q̄ fi-
 nali. sed s̄m diffinitionez Boeci. in libro
 de cōso. Eternitas est imutabilis vire io-
 cūditas tota simul. et perfecta possessio.
 Ad huius diffinitionis intelligentiā notā-
 duz q̄ in quibusdā ē terminabilitas sim-
 pliciter. qz ex parte cōs̄ipi p̄nt. vt sunt
 generabilia. et corruptibilia ad quoz dif-
 ferentiam ponitur interminabilis. et po-
 nitur illud p̄ abnegationē. quia simplicia
 et precipue diuina nullo modo mel⁹ ma-
 nifestantur q̄z p̄ remotionē. vt ait Dio-
 nysius et huius rō est. qz simplicia et di-

minoy esse nō pōt intellectus pfecte cōp
bendere. 7 ideo ex negationib⁹ eoy que
ab ipsis remouēt manuduere itellectus
ad ea aliq̄liter cognoscēda. Itē in q̄busdā
interminabilitas essentie sed nō vite vt in
corporib⁹ celestibus ad quoy d̄iaz addi
tur vite. De deo at̄ dic̄ Aug. q̄ solus h̄z
imortā itē. In oi. n. mutabili natura vbi
nulla mors est. s. ipsa mutatio. q̄ facit i ea
aliquid nō esse qd̄ prius erat. vñ 7 homo
qn̄ nascit̄ quodā mō incipit mori. In qui
buscūq̄ ē interminabilitas vite. sed tñ cuz
misericia 7 infelicitate. vt in demonibus 7
dānatis ad quoy d̄iaz addit̄ iocūda pos
sessio. in cuius intellectu est iocūditas feli
citat̄. q̄ tūc possessio alicuius rei iocū
da d̄i qn̄ ad libitū h̄z. In q̄busdā ē iter
minabilis vite possessio. sed nō tota vt i
oib⁹ beatis ante iudiciū quoy est beati
tudo s̄m̄ p̄ez aīa. 7 nō corporis. ad quo
rū d̄iaz d̄i tota. q̄ totū est qd̄ nō ē di
minutū vel cuius nihil est extra addere.
In q̄busdā est interminabilis vite posses
sio tota. vt in angelis. beatis ante iudiciū
q̄ s̄m̄ totā sui subām h̄nt felicē intermi
nabilem vitā. sed nō simul cū aliqua sit
in eis successio reuelationū 7 gaudiorum
ad quoy d̄iaz ponit̄ simul. In q̄bus
dā est interminabilis vite possessio tota
simul. sed tñ nō pfecta eo mō quo dixi
mus pfectū nullo indigēs. sicut est i ange
llis 7 in hoib⁹ beatis post iudiciū. ad quo
rū d̄iaz addit̄ pfecta. i. nullo indigēs
ad suū beatū esse. Datet̄ igit̄ ex predicta
diffinitione q̄ tres ponunt̄ ibi p̄ditiones
que sunt in sepables ab eternitate i crea
ta q̄ deus est. s. interminabilitas intermi
nabilis vite possessio. Itē inuariabilitas
ibi tota simul nihil. n. variabile ē i deo. s̄z
totū simul. Itē simplicitas ibi pfecta. N
lud enīz sūme pfectū est. cui nō ē possibil
aliqua additio. ¶ Per primū sepat̄ deus
oi. corporali. ¶ Per. 2. ab omni variabili.
¶ Per. 3. ab oi. opposito. Itē nō. quillud qd̄
caret principio 7 fine d̄i eternūz vt deus
cuius esse interminatū ē. Sed q̄ principi
um h̄nt 7 carent fine dicitur p̄petua. vt

angelus 7 homo. Que vō principū 7 fi
nē h̄nt d̄nr̄ ipalia vt sunt corruptibilia. si
cut vegetabilia. bunta 7 sensibilia. 7 hu
iustmodi. De incommutabilitate dei.

Cap. 19.

i. In cōmutabilis est deus 7 ipmū
tabilis. q̄ nō cadit i eo motus ac
cidētalis. s. augmētūz. Leo papa. Sim
plici nature diuinitatis nihil addi. vl̄ mi
nui pōt. q̄ semp̄ ē qd̄ ē. Itē nec diminu
tio. Malachi. 3. v. Ego deus 7 nō mu
tor. Itē nec alteratio. Iaco. 3. Apud quē
nō ē trāsmutatio 7c. Itē nec s̄z locū mu
tatio. q̄ vbiq̄z p̄ns est. Jer. v. li. Celūz 7
terrā ego iplēo. Inp̄mutabilis at̄ ē. q̄ si
cadit in eo motus subālis q̄ de nō esse
ad eē. vt ē corpus. q̄ sine nō hēbit. ¶ Itē
n. solū in nihil ē vñbile qd̄ ē de nihilo fa
ctū. Incommutabilis ē et̄ deus ex eo q̄ nō
cadit i motus in eo ex opatione. Itēz solū
deo puenit in opatiōe getūz eē. vñ Boe
tius. primo de iso. O ḡ p̄petua mundū
rōe gubernas. Terray celiq̄z sator. qui
t̄ps ab euo Itē iubes. stabiliq̄z manēs
das cūcta moueri. vñ qn̄ deus scit̄ ali
quā rē nō fit in ipso deo aliq̄ mutatio. s̄z
in re circa quā opat̄. Ad at̄ fecit deus p
dicar̄ subuersionē niniue 7 p̄dicē mortē
Ezechie. quoy neutriū accidit. in talibus
nō mutatur deus p̄silūz qd̄ ab eterno se
cū h̄nt. s̄z sn̄iaz q̄ respectū h̄nt ad ipsa
negocia. q̄ niniue s̄buerēda erat s̄m̄ me
rita. 7 Ezechias moritur⁹ erat s̄z cās ise
riozes. s̄z hec nō posuerūt necessitate diu
ne potētē. Itē tres distinguunt̄ i motus
s. nālis. volūtariū. 7 volētūz. Natura
lis quo nāliter res tēdūt ad locū p̄p̄tūz.
Ad motus at̄ volētūz ē qn̄ cogunt̄ res ex
tra locū p̄p̄tūz. sed motus volūtariū
est in hoibus vel angelis. Itē bunta po
tius naturaliter mouētur qn̄ currūt vel
mouēt. vel opantur. 7 itē motus ē me
dius inter nālem 7 volētūz. q̄ p̄tīm est
nālis. s. i quātū volūtas p̄iūgit̄ suo actui
sicut cā suo effectū 7 p̄tīm est volētūz
inq̄tūm. s. mouētur mēbra cōtra motū
suū nālez. pp̄ qd̄ et̄ laxant̄ q̄ ex motū nā

Incommutabilis est deus ex quodammodo quod dicitur in libro quodammodo sed ex natura dicitur per motus aut volūtas
deus nō mutatur per dicitur in libro quodammodo sed ex natura dicitur per motus aut volūtas

O
P
D

li nō laxarēt. Itē pmo mō mot⁹ nō est
 i deo. s. nālis ⁊ hoc pbat p q̄ttuoꝝ rōes
 i dō. s. a ē q̄ ois mot⁹ ē ad q̄tē ⁊ pp idi/
 gētiā sicut dicit p̄būs. 3. pl. s. deus null⁹
 us eget. scd̄ a ē cū sit vbiq; nō hz necesse
 de loco ad locū moueri. tertia ē qz nō ē i
 eo grauitas v̄l leuitas pp quā furtū ⁊ d
 o: s. hz moueat. q̄ta ē qz cū de⁹ ⁊ seipo sp
 maneat nō hz necesse locū p̄p̄tū ⁊ sibi
 nālez extra se q̄rere sic alic creature. Itē
 scdo mō nō mouet. s. motu violēto. qz n̄
 fit ei violentia. Job. 9. Si fortitudo q̄rit
 robustissimus ē. Itē tertio mō si mouet
 .s. motu volūtario. qz in ope nō laxat vt
 aīalia p̄teca n̄ra mēs ē instabil⁹. qz mō
 p̄ficiū⁹ mō deficiū⁹. mō reminiscimur
 mō obliuiscimur. mō volum⁹ mō nolu/
 mus. mō diffusis cogitātib⁹ arq; esse/
 ctioib⁹ ⁊ p̄siliis huc atq; illuc vagamur
 deus at sp se hz equali ⁊ immobili. Itē
 aliū ē mot⁹ circularis ali⁹ rectus. aliū
 obliquus. Circularis ē co: p̄oꝝ sup̄iorū
 put firmamētū mouet fm formā q̄des
 vt dicit p̄būs pmo celi. nō fm substātiā
 hoc ē dicit qz n̄ mouet ad locū. s. i
 Adotus at rectus sursum ē. v̄l deo: sum
 fm qz corpora inferiora mouent pp leui/
 tatē v̄l grauitatē. Adotus obliqu⁹ cōpo/
 situs ē ex recto ⁊ circulari. vñ qd̄ reflecti/
 tur hz a motu circulari. qd̄ v̄o lūcalit̄ p/
 cedit hz a recto. Nullo at istoz modozū
 mouet de⁹. qz p̄p̄rietates istoz motuū
 nō p̄ueniūt ei possimus at dicere qz isti
 mot⁹ deo p̄ueniūt iustice. vt dicat mo/
 ueri motu circulari oīa regēdo ⁊ guber/
 nādo. Itē motu recto bonos remunerā/
 do. Itē motu obliquo malos puniēdo.
 Eodē mō posset dici qz deus mouetur
 motu nāli. quo solita. s. bonitate oib⁹ cre/
 aturis p̄ captu eaz se cōicat. Itē motu
 violēto quo peccatores iuste dānat. Itē
 motu volūtario quo cūcta in eē p̄seruat
 Sic pōt exponi dictū philosophi qz assū/
 gnauit motū actō ⁊ ad cētrū. ⁊ cū ca cē/
 trū. qm̄ deus mouet ad cētrū i carnati/
 one ⁊ a cētro i ascēsiōe. ⁊ circa cētrū i p̄di/
 catōe pp bec ⁊ his filia dī i li⁹ sapiētie.

vi. Spūs sc̄s ⁊ mobilis ⁊ stabilis est.
 mobil qz facit s̄atos mōbiles ad b̄i ope
 rādū ⁊ i bona pficere. Stabil at qz dat i
 bono p̄seruare v̄l mobilis in via. stabil
 i p̄f̄ia. v̄l mobilis i actiuis. stabilis i p̄tē/
 platiuis v̄l mobilis in aliis sc̄is stabil i
 x̄po. Ita. ii. Regēcet sup̄ eum spūs d̄ni
 r̄o. Sciēdū qz qdā op̄atōes attribuūt
 deo fm causatitatē ⁊ cēntiā. vt sc̄ire que
 dā fm cālitatē. ⁊ nō cēntiā vt comedere
 ⁊ currere quedā fm cēntiā ⁊ nō cālitatē
 vt creare ⁊ iustificare quedā nec sic nec
 sic vt peccare ⁊ mētiri ⁊ huiusmodi.

De simplicitate dei. Cap. 20
 Implēt ē de⁹ ⁊ angel⁹ ⁊ aīa sed
 differēt. qz i dō idē ē qd̄ ē. ⁊ quo
 ē ⁊ bec ē p̄scā simplicitas. bec sola icrea/
 ra nā hāc sibi v̄dicat simplicitatē. vt nō
 aliū ⁊ aliū. alibi. ⁊ alibi. mō ⁊ mō iueni/
 at. In eo nēpe qd̄ hz. ⁊ qd̄ ē. sp. ⁊ vno
 mō ē. s. āgelo ⁊ i aīa differēt qd̄ ē ⁊ quo
 ē. ⁊ iō ē ibi qdā alteritas. ⁊ cōpositio. I
 ibi nō sit dimēsiō. q̄ritatis vñ mercuri⁹
 Insup celestib⁹ est vnitā i celestib⁹ alte/
 ritas. i subcelestib⁹ p̄lālitas. Simpler ē
 itaq; de⁹ ⁊ cēntiā. qz nihil ei accessi ēē pōt
 imo p̄fecta simplicitas ibi ē cū nō sit ibi
 possibil⁹ additio. qz q̄qd̄ ē in deo de⁹ est
 vñ Leo papa. Simplicis diuinitatis nāe
 nihil addi. T̄m̄inū pōt qz sp ē qd̄. ē. cui p̄/
 p̄tū est sēpternū esse cui idē est vñ ⁊ i
 telligē verūtū multiplex est i donis ap⁹.
 ad Cor. 12. Alii daf fmo sapie. ⁊c. Jac.
 cor. p̄. Oē da. op. ⁊ oē do. p. ⁊c. Itā. ii. i
 deo ē p̄positio p̄tū integraliū vt i domo.
 nec p̄tū potencialiū. vt i aīa nec gūs ⁊
 d̄raz. vt i spē nāe māe ⁊ forme. vt i cor/
 porib⁹. nec cōcēnatiōis vnitatē. vt i nu/
 mero. nec qd̄ ē ⁊ quo ē vt i angelo nec
 s̄b̄stātie ⁊ accidētis. vt i idūiduo. nec cor/
 poree s̄b̄stātie. ⁊ i cor: poree. vt i hoīe. de
 his ber. Itā p̄tib⁹ p̄sistit. de⁹ v̄tcorp⁹ nec
 āncētib⁹ distat. vt aīa. nec formis substat
 vt oē qd̄ sc̄i ē. Itōc ē oīdit̄ rōe. qz cū
 oē p̄positū sit posteri⁹ oib⁹ suis cōponē/
 tib⁹. nec pmo principio. s. deo q̄qd̄ sit p̄/
 us oꝝ deq̄ ē. p̄tū p̄tū nō esse p̄positū

habetis...

justicia...

partis...

angus...

habemus...

per argumentū. n̄m̄ oīa p̄p̄tū
 p̄tū p̄tū p̄tū p̄tū p̄tū
 p̄tū p̄tū p̄tū p̄tū p̄tū
 p̄tū p̄tū p̄tū p̄tū p̄tū
 p̄tū p̄tū p̄tū p̄tū p̄tū

qui dicitur deus...

Preterea nullū oppositū ē totū suū esse
de⁹ igr cū sit suū esse nō erit oppositus.
vñ Ber. Nō ē format⁹ deus. forma. est.
nō est effect⁹ deus oīz efficiēs cā est. n̄
est cōpositus deus simplex. est.
De excellentia dei.

Lap. 21

d Iuine dignitatis excellentia tāta
ē q̄ mēs de deo cogitās deficit.

Cū sit. n. icōphēnsibilis. Sēsus. n. nō ex-
pit. cū sit inuisibilis. Lingua ipm nō expli-
cat sit ineffabilis locus eū n̄ capit cū sit i
circūscripibilis. Scriptura eū explicat. cū
sit inestimabilis. Ips eū nō mēsurat cūz
sit imēsurabilis. v̄tus eū nō attingit cū sit
inaccessibilis desideria. r̄ vota trāsgredi-
tur cū sit insupabilis v̄l incōpabilis. r̄ bre-
uiter oīs creatura ad deū cōpata defectū
h̄z q̄z finitū ad infinitū nulla ē p̄portio. Ec-
ce p̄z q̄ dīna excellentia nullū eger. q̄z sibi
sufficit. qm̄ optim⁹ ē. Nō. n. indiget cor-
pō. vt sic. nec locovt alcubi sint. nec tpe
vt aliqñ sit nec cā vt aliū de sit. nec forma
vt materia sit. nec subiecto in quo subsi-
stat l' cui assistat. Sūt r̄ alia q̄ soli diuine
maiestati p̄ueniūt. r̄ nulli alteri creature
in qbus excellentia sue dignitatis appare-
ret. sicut ē eē oīportēte oībonū oīscitēte. q̄z
cognoscit oī p̄ntia p̄terita r̄ futura. r̄ oīa
singularia simul actu solus cognoscit et
ea q̄ subsūt libero arbitrio. r̄ cogitātoēs
hōis solus cognoscit p̄ seipm̄. Itē ad ip-
sum solū p̄mer vbiqz p̄ntez eē de nihilo
res creare. in instātū opari in opatōe qe-
tū eē. mirabilia facere ex auctoritate d̄ q̄
libz creatura facere qd̄ vult volūtātē ho-
minis cognoscere. in ictu oculi mortuos
suscitare. cēnne hōis illabi peccata dimit-
tere gr̄az insūdere. in igne p̄petuo corp⁹
seruare. An aliqd̄ creature p̄uenit qd̄ cō-
petit creatori tñ excellenti⁹ de deo dī. vt si
i creatura ē potētia in deo sit sūma potē-
tia. si sapiētia. in deo sit sūma potētia et
sic de aliis. Unde r̄ h̄mōi dñr de deo in
suprelatiuo pp̄ qd̄ deus dī potētissimūf
sapiētissimūf optim⁹. pulcherrim⁹ r̄ sic
de aliis. Aug. in libro de trinitate. Opor-

tet deus cui⁹ ē. r̄ sūme cūcta sentire atqz
intelligere nec mori. nec corūpi. nec mu-
tari posse nec corp⁹ eē. s̄z spūs oīportētissī
mū nitissimū optimū. beatissimū fatea-
mur p̄t r̄ p̄ter auctoritatē rō intelligi. si
ue. assignari. qz bona sūt excellēt⁹ i deo
q̄z in creatura. qz sp̄ ē aliqd̄ nobili⁹ in eā
q̄z in cāto. videm⁹ ē q̄z aq̄ purio. ē i fon-
te q̄z in riuo. r̄ adit quoqz solis lucido-
res sunt in ipso sole q̄z in aere r̄ dulcedo
maior est in melle q̄z in molito.

De notionibus dei. Lap. 22

n Otiones dei sūt quqz. s. p̄nitas.
filiatio. p̄cessio. inascibilitas r̄ cōis
spiratio. p̄ntia ē p̄ris. scōa filii. tertia sp̄
ritus facti. q̄nta p̄ris. q̄nta p̄ris r̄ filii.
Tres p̄ime notōēs dñr p̄sō. les eo q̄z p̄
sonas faciūt. r̄ eas p̄prie distinguūt. r̄ il-
le sūt tres vnitates trūi p̄sonaz qbus p̄
sone dñr tres. s̄z p̄ plures beat p̄p̄rietates. tñ p̄
p̄nitate tñ vniū est idē
nifus est in se. r̄ diuisus ab aliis. Inasci-
bilitas at est in p̄re. r̄ sūnit p̄natiue eo
q̄ p̄ sit a nullo r̄ tñ p̄ significat distin-
ctionē p̄sonale sicut ouis nō signata p̄ h̄
ipm̄ distinguūt a signatis. Sicut cōis sp̄
ratio est vna notōēs. r̄ illa vnitates est idēz i
p̄re r̄ filio. r̄ ē distincta ab oī alia notōe.
Itādū igr q̄z p̄prie loquēdo tres sunt
p̄prietates p̄sonales. s. p̄nitas. filiatio. r̄
p̄cessio. qz p̄sonalis p̄prietates est q̄ vni so-
li p̄sōe p̄uenit r̄ eā ab oī alia re distingue
r̄ relatōēs vō sūt q̄ntoz. qz vna est p̄ris
ad filii. s. p̄nitas alia filii ad p̄rez. s. filia-
tio. tertia est p̄ris r̄ filii ad spūs factū. s.
cōis spiratio. q̄nta spūs facti ad p̄rem r̄
filii. s. p̄cessio. Itādōēs at sūt quqz. qz q̄
libet relatio ē notōēs. r̄ p̄terea inascibilitas
q̄ p̄ri p̄uenit p̄ p̄natiōnē relatōis ad all
qd̄ p̄ncipiū nō est relatio. Itādōēs h̄nt
multa noīa dñr. n. distinctōēs. qz p̄sonas
distinguūt. dñr relatōēs. qz p̄sone p̄ eas
ad se inuicē referūt. dñr quoqz p̄prietates.
qz p̄prie p̄sonis insūt. Itāta regulas
notionū. nulla notio de alia p̄dicat. Itēz
q̄bet notio ē essentia diuina q̄ est deus
Itē oēs notōēs sūt vna essentia. Itē nul

Ita notio incit dnuine essentie q̄ distinguit
 nec distinguit. Itē notōes sup̄te abstra-
 ctine p̄dicant de essentia sed sup̄te pereti-
 ne. nō vñ bñ d̄ essentia s̄ p̄nitās. s̄ nō
 d̄ essentia generās. Itē notio sp̄ ip̄ortat
 dignitatē. Itē sup̄ta notōe nō ponit p̄so-
 na. q̄ aliqd̄ p̄uenit notioni q̄ nō p̄uenit
 p̄sone. Itōrōi. n. p̄uenit p̄pe distinguiere
 s̄ p̄sone distingui.

De noib⁹ diuinis. L. 23

Adne nomē qd̄ de deo d̄. aut cēn-
 tiale. aut p̄sonale aut noiale ē. Essē-
 tialit̄ qd̄ sūt substātia. vt de⁹ creator ⁊
 filia. qd̄ vō adiectiua. vt bonus. cētus
 imēsus. ⁊ h̄mōi. P̄sonalia sunt. vt p̄-
 fili⁹. ⁊ sp̄s s̄ctus. It̄actionalia sūt vt p̄-
 nitās. filiatio. inasibilitas ⁊ spiratio cōis
 De his notādū ē q̄ nom̄ subāle. v̄l cēn-
 tiale subst̄n̄ ⁊ abstractus nullo mō pōt
 trahi ad supponēdū p̄ p̄sona. vñ falsē s̄
 bec. Essentia genuit essentiā. v̄l diuinitas
 genuit diuinitatis. Act⁹. n. ḡiatōis sp̄ po-
 nēdus est in p̄creto. S̄z p̄creta l̄z sint cēn-
 tialia trahi tñ p̄nt ad supponēdū p̄ p̄so-
 na. ⁊ bec p̄ v̄ba notōalia. v̄l p̄ p̄positōes
 notōales. vñ v̄e s̄ be. de⁹ genuit deum
 creator creatorē. v̄l de⁹ de deo. S̄l̄r de
 noib⁹ q̄ media s̄ vt lumē d̄ lumine. Itē
 hoc nomē sapia l̄z sit abstractū vt sapia
 de sapia. Essentialit̄ at̄ adiectiuoz qd̄az
 p̄dicāt pure diuinā subāz. vt bon⁹ ⁊ ens
 qd̄ā cēntiā diuinā p̄notādo p̄uationē p̄n-
 cipii ⁊ finis vt eternus. v̄l certe mēsure
 local̄ vt imēsus. qd̄ā principal̄ signifi-
 cāt cēntiā diuinā ⁊ p̄notāt effectū in crea-
 tura actu vt creat. iustificat v̄l in h̄itu vt
 iustus ⁊ m̄sicois v̄l in potētia vt oipō-
 tes. Sūt qd̄ā v̄ba quoz nec significatio
 nec modus significādi deo p̄uenit vt cur-
 rere ⁊ ābulare. nā modus est varia incli-
 natio at̄ varios ei⁹ affectus demonstrās
 Adodus significādi nihil aliō ē q̄s dispō-
 vocis q̄ p̄stuit. intellectū sub tali mō itel-
 ligēdi. ⁊ p̄ p̄ns ip̄az rē. v̄l ego de deo d̄
 ābulare. Iurres ⁊ h̄mōi significatō hoz
 put sūt actu deo nō p̄uenit. Adodus at̄
 significādi q̄ qd̄ā impōtat ip̄fectionē di-

co quo ad motū. q̄ qd̄ mot⁹ necessitatis
 deo p̄uenire absolutū est. Quedā s̄ quo-
 rū significatio deo p̄uenit. sed nō modo
 significādi vt creare facere qd̄az quoz si-
 significatio ē deo p̄uenit vt p̄z in hoc v̄bo
 Ero. Qui est misit me ad vos. Et notā
 dū q̄ oia q̄ sūt p̄fectōis de deo d̄nr q̄ at̄
 sūt imp̄fectōis nō d̄nr. Cū d̄nr aut s̄m
 assūptōz h̄uane nāe. v̄l trāslatiue d̄nr.
 Itē in diuinis tñ sūt duo modi p̄dicādi
 .s. p̄ modū substātie. ⁊ p̄ modū relatiōis
 sed subā p̄tinet vnitatez ⁊ relatio multi-
 plicat trinitatē. Quedā nomina q̄ de deo
 d̄nr eternaliter. vt d̄ns ⁊ misericordia que
 cōnotant effectū in creatura s̄m habitū
 Quedā vero t̄p̄aliter. vt d̄niator ⁊ mise-
 rator q̄ cōnotāt effectū in creatura s̄m
 actū qd̄az p̄lialiter. vt p̄sone. Quedā s̄m
 gulariter. vt de⁹. Quedā pp̄ie vt pp̄ie
 tates p̄sonaz. Quedā appropriate. vt po-
 tentia sapientia. Quedā positine vt iust⁹
 Quedā p̄matine vt immortalis. ⁊ bec ma-
 gis pp̄ie d̄nr de deo q̄s positina. q̄ me-
 lius d̄ de deo qd̄ nō s̄. q̄s qd̄ sit. Que-
 dā trāslatiue s̄. vt agn⁹ leo. q̄ symbolice
 de deo d̄nr Duplex ē. n. theologia sym-
 bolica v̄z ⁊ mystica. Symbolica noiat
 deū ab inferiori. Mystica a superiori.
 Symbolica noiat deū p̄ p̄uentiā rez
 cū d̄ leo. agn⁹ ⁊ h̄mōi. Mystica vō. loc-
 cultra noiat deū p̄ hoc q̄ in oculo d̄ ip̄o
 sentit p̄ intellectualē visionē siue rēplati-
 onē. vt q̄l nominat deū suanē. dulcem.
 dilectū. ⁊ h̄mōi. Utrobiz tñ p̄ creatu-
 ras nominat. sed in symbolica p̄ exterior-
 res. in mystica p̄ interiores ⁊ digniores
 affectus quos anima supra se recipit. ⁊
 ita impōtat p̄ donū sapientie. h̄mōi p̄o-
 p̄tū ei⁹ perimētū est cognoscere quālis sit
 deus. Quedā d̄nr collectiue. ut trinitas
 trinus. Quedā relatiue. vt equalis simi-
 lis. Quedāz respectiue ad creaturas vt
 creator. refugiu. Et bec noia nō dicūt re-
 lationez. dei ad aliud. sed alia h̄nt relatio-
 nē ad ipsuz vel ad ipsa. Duo sunt p̄inci-
 palia noia dei. s. q̄ est. ⁊ bonū. Ider pri-
 mū significat dei eē absolutū in se. ⁊ sic

Ita qd̄ p̄p̄
 incarnatiō
 aut h̄mōi
 s̄m anōi
 p̄tinet

psiderat. vt infinitū. p. scōz notat eē di-
uinitū. vt cā fecit. n. de^o oīa pp bonitatē su-
a3. Jnteologia suppoit qd. 7 h pp noīs
eēntialia. vt de^o diuinitas potētia eēntia
natura. Item supponit quis pro perso-
na. supponitur que pnotione. Jdreterea
p neutriū gen^o d^r subā diuina p masculi
nū psona. p femininū notio. 7 p hoc p3
qz n d3 cātari i hymno. vn^o pfi cū filio.
qz p^r 7 fili^o n sūt vn^o in psona. s3 vnū in
subā. vñ magis cātādū eynū pfi cū filio.

Nō de^o est ineffabilis. Lap. 24.
n Jchū digne l' ppe d' deo dici pōt
pp ei^o excellētia. nō. n. noīa ppe
de deo loqimur qz noīa significāt subām
cū q̄litate. 7 ita intelligit ibi ppositio for-
mie cū materia q̄ in deo nō ē. nec p pro-
noīa. qz d' deo dicta cadūt a demōstrati-
one. nō. n. p̄t eē ibi demōstratio ad sensū
cū sit incorpore^o nec demōstratio ad intel-
lectū. cū sit incorporeabilis. Si ergo dicis
qz huiusmōi pnoīa s3 Jdiscianū cadūt
a demōstratiōe cassa erūt 7 vana. Dicē-
dū ē qz ibi ē demōstratio ad fidē. nec p v-
ba q̄ cū modis 7 formis. cū tpe sūt casu
agēdi vl' panēdi significātia n s3 talia nō
cadūt in deū. nec qz p pncipiā q̄ sequūtur
nām noīs 7 vbi. nec p alias ptes ofones
q̄ nō sūt subiectibiles vl' predicabiles. Ex
his p3 qz deū n̄ possum^o notificare p dif-
finitionē. s3 q̄lētūqz p circūlocutionē. vñ
Vber. qd ē de^o. ex quo oīa p quez oīa. in
quo oīa Quid ē d's. quo nihil meli^o co-
gitari p̄r. Quid ē d's. volūtas oīpotēt be-
niuolētissima vt^o. Animē eternū. icōmuta-
bilis rō. sūma beatitudo. insibil. inaccessi-
bilis i se in suis spectabilis. 7 solus mira-
bilis. Jnd' ius mōis asserit^o aliqd de deo
Jdno p nātē rōez q̄ dicitur qz vn^o d's est
reimuneratoz bonoz. 7 punito: malozū
scōo p fidē q̄ dicim^o deū vnū eē in subā
7 trimū in psonis. etio p sacra scripturā
q̄rto p rōcē. p babilis. s. p extēdōes opti-
mōes l' p dicationes. S3 in his duob^o mo-
dū n̄ ē imitēdū. nisi firmitatē beāt aliquo
p dicitō: ū trūi. Est. n. regula qz q̄cūqz as-
sentit aliqd de dō qd nō ē sibi certū p nā

lē rōez. l' p fidē vel p sacra scripturā p̄su-
mit 7 peccat. De ideis 7 li. vite. ca. 25.
Dee rex 7 exēplar 7 rōnes sic in
deō sūt qz idea iporat cāz efficiē-
tē rōformē effectū. s3 exēplar eam
formalē. rō vero cāz finalē. De^o. n. oīuz
rex ē pncipiū a quo sūiformē 7 exēplar
ad cuius imitationē sūt. 7 finis ad quez
sūt. Hec tria sic a se differunt qz exēplar
vnū ē. causata exēplar cōnotat cālitatēz.
qz. vō i cā sūt vñ fm rōnes 7 idee sē plu-
res. qz ita respectu rex dñr. Sūt itaqz
plures idee q̄ cōnotāt cognitionem. Lo-
gnoscibilia at distinguūt in cognoscente.
Silitē 7 rōnes in deo ples sūt. qz sin-
gula cāta sūt ppriis rōmb^o. Aburdum
n. est dicē. vt ait Aug. equū creatū eē ea
rōne q̄ hoīem. Sciēdū autē est qz duplex
ē pluralitas. vna qdē est rerū. 7 fm hoc
nō sūt plures idee. sine exēplaria i deo i-
mo vna res ē que oīuz est exēplar. s. eēn-
tia diuina quā oīa imitāt. inq̄tū bōa sūt
Alia vō ē s3 itelligētē rōez 7 s3 hoc plu-
res idee sē i deo. qz. n. oīs res inq̄tū sūt
diuina imitāt eēntiā. put ē imitabilis. n̄
trū vno mō. s3 diuersimode 7 fm diuer-
sos grad^o. Sic igit diuina eēntia fm qz
ē imitabil' hoc mō ab hac creatā ē ppa
rō huius creature. 7 sū de aliis. vñ fm
h ples idee in deo sē qz intelligit diuina
eēntia diuersos respect^o quos res hnt ad
ipsā eā imitātes diuersimode. hui^o at n̄
solū itelligit ab intellectu creato. s3 et ab i-
creato ipsi^o dei. Scit. n. deus. 7 ab eēno
scitit qz diuersē creature diuersimode ip-
si^o eēntiā eēnt imitate. 7 fm hoc ab eter-
no fuerūt i mēte 7 dina ples idee fm qz
intelligit. sicut rōnes p̄pice rex intelle-
cte in deo. hoc. n. importat nomē idee vt
sit. s. qdā forma intellecta ab agēte. ad cu-
sus exēplū exiit ep^o p dicit^o mēdit. Di-
cendū ē ergo qz s3 rōcē in deo. 7 idee sint
vna virtus 7 vna lux 7 essentia. dñr itē
plures rōes 7 idee pp plālitatēz ideato-
rū. cuius exēplū habes in naturis. Ut
dēmus. n. qz omnes linee circuli vnūmē
in centro remote aut a centro differunt

nota quado in
mymuō p̄p̄gēti
nō mō p̄ masculinū
mō p̄ femininū

ab inuicem. Itē ideo sunt vt dicit Augu-
 forme principales rerum que diuina in
 telligētia creantur. Dicitur ē igit q̄ sicut in
 mēte artificis prius est forma rei quam
 opus creat. sic ideo reꝝ aū mūdū p̄tōez
 in mēte creatoris erāt. Itē. n. aliqd extra
 se aspiciēbat sꝫ q̄ mūdū faceret. Ex hoc
 p̄z q̄ oīs creatura prius in deo existit q̄
 in se ipsa vñ cū ab ip̄o p̄ creationē p̄cessit
 ab ip̄o quodamō distare cepit. vñ rōal
 creatura ad ip̄m redire dꝫ cui p̄rio p̄in-
 cta sunt aūq̄ eēt. ⁊ hoc p̄ideas q̄ nō aliud
 q̄ ipse sūt ⁊ erūt sic at ad locū vñ erūt
 flumina reuertūt. Res put sē i deo dñr
 vita q̄ sp̄tat rōez boni. Jo. p̄mo. Qd̄
 semē ē in ip̄o vita erat dñr ē lux q̄ ipor-
 tat rōez vñ. Aug. sup ge. Creature i deo
 sē lux. hec sō dñr. qz i deo nō sē male ne
 qz falsa. **D**icitur ē inter exēplar ⁊ librū vi-
 te. ⁊ speculū. Exēplar nāqz dñr respecū
 reū vt exēptiū. Lib vite respecū rez vt re-
 deūtiū. Sꝫ speculū respecū rez vt cūtiū
 De libro vite dicit vgo. de scō vic. q̄ lib
 vite ē cui⁹ origo etna incorruptibilē eētia
 cognitio vā. scriptura idelebil inspectio d̄
 fiderabil. doctrina facil scia dulcis p̄fici-
 tas p̄scrutabilis. vba innumerabilia tñ
 vñū v̄bū oia. Alia vō moralr loquendo
 multipl̄r ē i deo. s. sicut ram⁹ in arbore.
 apis i flore. nauis i litore. sessus in thala-
 mo. thesaurus in agro. scriptura i libro
 anicula i nido. piscis i riuo quelz res i si-
 bi p̄po. stella i firmamento. imago i specu-
 lo. cera i sigillo. gēma i anro. mel in fauo
De appropriatis diuis p̄sonis. Cap. 26
 Cūis oia eētialia oib⁹ p̄sonis eā
 llē ueniāt approp̄at tñ p̄i potētia
 filio sapia. sp̄i scō bōitas. ⁊ hoc p̄p ex-
 clusōz carnal itellec⁹. ne vꝫ p̄ rōe ant
 gnatis credat ip̄otēs fili⁹ rōne innētuis
 credat ispiēs sp̄s scūs rōe ipetuosita-
 tis credat crudelis hec rō p̄tinet ad sim-
 plices. s. q̄ potētia nālī p̄cedit sapias ⁊
 vtrāqz bonā volūtātē. De attributis ita
 qz ē loq̄r dupl̄r aut sim rē. ⁊ sic oio idē
 sūt nec approp̄iāt. aut sim rōez. ⁊ sic eo-
 rē q̄dā approp̄iāt. q̄dā nō. nā approp̄a

tio nihil aliū ē q̄ sp̄alis attributio rōe
 cui⁹ p̄formitatis cū p̄rio alieni⁹ p̄sone
 sicut potētia hꝫ silitudinē cū p̄re q̄ ē p̄i-
 mū vniuersale ⁊ sapia cū v̄bo. ⁊ bōitas
 cū amore. **P**̄cedēz approp̄iationē hꝫ
 p̄suetudo scripturaz q̄ opa manifestati-
 ne potētie attribuit p̄i. sapie filio bonita-
 tis sp̄i scō. Alia ē approp̄iatio. Itē v̄lari
 Eternitas i p̄re q̄ nō hꝫ p̄cipiū iceptōis
 in se. nec p̄cipiū eēndi ab alio. Sp̄s in
 imagine. s. i v̄bo. qz sūme pulchrū. v̄sus
 i mūere hoc ē i sp̄i scō. qz sūme p̄sonus
 ⁊ cōcātūū ē. Itē p̄ alia v̄ba sic i sūnat
 Aug. in p̄re vnitas in filio eālitās. In sp̄i
 scō eālitatisqz p̄cordia. Cōuenit aut p̄i
 vnitas qz sicut vnitas a nullo descendit ⁊
 oīs p̄laltas ab eo d̄stuit. sic de⁹ p̄ a nul-
 lo ē ⁊ alie p̄sone ab ip̄o sē. **P**̄terea sic
 vnitas de se gignit vnitatē. ita d̄ se p̄i q̄
 gnit alterū se. s. filii. In filio vō d̄r eē eā-
 litas quo eāē p̄i. nō solū i potētia. sapia
 ⁊ bōitate. sꝫ ē i hoc qz sicut p̄ dat suaz
 bonitatē alteri p̄sone. sic ⁊ fili⁹ in sp̄i scō
 at ē vnitas. eālitatisqz p̄cordia. seu p̄ne-
 xio qz ē amor āboy. i. p̄ris ⁊ filii. itē q̄ta
 approp̄iatio ē q̄ in p̄re ē p̄ p̄cipiādī
 ⁊ originādī. qz sūme principuz. In filio
 vō rō exēplādī qz sūme pulchrū. sꝫ i sp̄i
 scō rō faciēdi. qz sūme bonum.

De potētia dei Cap. 27
 Potētia dei duplex ē. s. absoluta ⁊
 ordinata. Absoluta vō p̄. p̄rio mō
 q̄ nō p̄t. sō mō qz multa subsūt sue po-
 tētie q̄ nō ueniūt sibi. vt facē mala possēt
 tñ ea d̄gnētia. ⁊ sic possēt ea facē. De⁹
 p̄f oia p̄t oib⁹ mōis. qz p̄t. p̄ducere
 de nō eē i eē. ⁊ hoc p̄ creatōez. Itēz p̄t
 ex scō p̄lecto cōpletū facere. ⁊ hoc p̄ p̄pa-
 gationē. Itē p̄t imitare vñū p̄lectū in
 aliud p̄lectū sicut vꝫ in trāsūbtātōez
 panis in corp⁹ xpi. De talib⁹ dicit Aug.
 Deus deo aliqd posse. ⁊ nos intelligē nō
 posse. **P**otētia dei apparet in mūdū i-
 tū medio. ac fine. In principio qdē q̄ ref-
 creant de nihilo. In medio at qz res ne
 i nihilo v̄tant sua potētia p̄tinet. In fine
 vō. qz mortuos mira celeritate suscitābt

de p̄p̄tione dei

33

Apparet quoq; potētia dei i reb⁹ spūa
lib⁹ q; cū diabol⁹ prāre beat i nob imu
tādū sēsū r sātāsā. āgelus āt hzptātē sup
hoc r sī intellectū. Sol⁹ āt dō nō solū
h3 prātē sī trīa p̄dca. h3 ē pōt mutar⁹ vo
lūratē Aug. dicit q; dō nō p̄uenit vrvel
lim⁹. r subseqt ne frustra velim⁹. h3 dō
fit oipotēs. tñ nō attribuit ei act⁹ culpa
biles. vt mētiri r male velle. nec penales
vt metnē r dolore. nec corporales. vt co
medere r dormire. nisi forte trāsūptiue
nec act⁹ icōnēnētēs q p̄st eē triplr. p⁹ si
aligs act⁹ p̄tradit die potētie. vt ē facē
maiorē se. z. si p̄tradit ei⁹ vitari. vt ē fa
cere aliqd sil eē r nō eē. vl q; p̄teritū sit
futur. tñ si h̄dicit ei⁹ dōitari. vt dānare
p̄derrū r saluā Judā. De his Anselm⁹
Dōlibz icōnēnētēs r imūz possibile ē
ap̄d deū. h̄oy āt hec ē rō. q; potētia di
cū sit p̄fectissima. nec ē de nihilo. nec sub
aliquo. vñ nō p̄t deficē peccādo. nec sic
cūbē patiēdo nec egē subfidū in aliqb⁹
q̄rēdo. ac p̄ hoc nec culpabilia. nec pena
lia. nec mālia pōt. Dicēdū quoq; q; dō
pōt oīa p̄ se. vl p̄ creaturaz illa dico oīa
posse q; sūt potētie. hoc āt iō dī. q; posse
peccare nō ē potētie. s; i s̄militatē deo āt
p̄p̄t p̄fectū posse. r p̄fectū diuinū d q⁹
Dio. Dānatio ē nō peiore excessus. tñ
s; oīuz pul. r bo. oīmōda r p̄ca posses
sio. firma r nō valēs cadere fortitudo.
Mōtādū ergo q; qdā opatōes attribuit
tur deo s̄m cālitatē r nō s̄m essentia. vt
comedē. currere qdā s̄m cēntiaz. r non
s̄m cālitatē. vt iustificare. creare quedaz
nec sic. nec sic vt peccare.

De v̄tute miracoloy. Cap. 18
q; Uoniā p̄ diuinā potētia sūt mira
cula. iō de miracul⁹ ē agēdū aug.
āt illud vocat miraculū q̄qd arduū. aut
isolidū supra sp̄z vl facultatē admirātis
app̄t. Ad hoc q; aliqd sit miraculū q̄
tino; regrūt l⁹ dcurrūt. p̄mū ē q; sit a dō
s̄m q; sit p̄ nāz. certū q; sit euidēs. q̄
tū q; sit ad fidei corroboratōz vñ si aliqd
istoy q̄tino; desierit mirū dici pōt si mi
raculū. h̄o. q; qdā s̄m supra nām. qdām

otra nām. qdā p̄ter nāz. Supra nāz s̄m
illa qb⁹ nō ē s̄m in nā. nec in potētia nāe
sicut ē v̄gine pere. Lōtra nāz s̄m q; siunc
vsu p̄trario nāe. r tñ terminant ad p̄for
mitatē nāe. sicut ē ceci illuminatio. sed p̄
ter nām s̄m q; sūt ordine s̄m nāe. nō tñ p̄
p̄ncipiū nāe. vt in mutarōe v̄gay in ser
pētes. q; illud potuisset fieri ordine nāe
p̄ lōgā putrefactionē. vt p̄ ea q; sūt
s; rōes seinales. verātū q; nō sūt. h̄el
q̄nq; p̄duit ab agēte s̄m successiue. hoc
attribuit nāe. r dī nāe. q̄nq; p̄ducitur
ab agēte dissilū in instāt r hoc attribuit
deo. r dī miraculū. Sciēdū q; q̄nq; po
tētie aīe r ei⁹ actus ē nālis. sicut v̄sus r
videre q̄nq; potētia ē miraculosa. r act⁹
ei⁹ nālis. vt q̄n cec⁹ illuminat⁹ videt q̄n
q; v̄tūq; ē miraculosū vt p̄us v̄ginis
h̄o. q; miracula vl mira sūt q̄nq; in
ente. vt statio solis. r ei⁹ retrocessio. q̄n
sūt in vegetabili. sicut q̄n v̄ga Marō flo
ruit. q̄nq; in sensibili sicut sūt in locutōe
afine Balaā. q̄nq; i rōali. sicut sūt i am
bulatōe claudoy. audītōe surdoy. susci
tatōe mortuoy in p̄m v̄ginis. Uñ āt sci
mus q̄n aliqd miraculū sit. h̄o. dīam i
ter rōes cāles. seinales r nāles. q; rō
causalis ē potētia passiua creature abiq;
oī dispōne nāe. vt solūmō de⁹ ex ea faci
at qd vult. sicut sūt in p̄m v̄ginis. r in ta
lib⁹ simpli ē miraculū. h̄o āt seialis est
potētia passiua nāe. s; cū dispōne remo
ta sicut sūt in v̄gis de q̄bus facti sūt ser
pētes. r hoc s̄m sūt in instāt. nā āt fecit
set idē. s; nō nisi paulatiz p̄ lōgā putrefa
ctōez. vñ p̄ ea q; sūt s̄m rōes seiales
p̄iz s̄m nālia. p̄iz miraculosa. h̄o nālis ē
potētia cū dispōne p̄p̄nq;. sicut p̄z in mā
q̄n ē in vltia s̄m dispōne. vt formā reci
piat. r s̄m hūc modū ē rō nālis in gra
no seiato ad p̄ductōez legetis r h̄ ē mi
raculū. De sciētia dei. Cap. 29

Lit deus oīa p̄ntialiter r sil p̄fecte
quoq; r imutabili. p̄ntialr dico.
hoc est ita limpide. ac si cūcta eēnt p̄ntiali
ter existētia. Simul ēr scit oīa q; vidēdo
se. q; sibi p̄ns ē oīa videt. p̄fecte quoq;

l. b. 6

q3. q2. cognitio ei⁹ nec pot' augeri nec mi-
 nui. Scit & inmutabil' qz noicit oia p na-
 turā suā intellect' qz inmutabil'. Dicēdūz
 ergo qz de⁹ cognoscit t'pā eternalit' / mu-
 tabilia inmutabil' / p'ncipia in fallibil' / su-
 tura p'ntial'. De p'cedētia i de p'cedēt' creatā
 i create. alia vō a se. i se & p se. Itē d'f'az
 inf' scias dei. xpi angel'. & hois. qz de⁹ scit
 oia sil' videt. n. iusta i vno. i. a se ipō. vñ i
 visioe dei n. d'f'ert id qd' videt. & p qd' vī
 det sic i hoie q' videt p oculū. qz videt se
 p se. & in se videt oia q' p'p' at' s'z qz hō scit
 oia q' scit d's scia visiois. lz n' ita impide
 sic d's. Angel' vō dei forma h'z intellectū
 eū dō. i. illa q' scit sil' actu & scia visiois sic
 d's lz nesciat oia q' scit d's. s'z hō vñ solū
 scit actu. qz lz videt multa. illa tñ nō vi-
 det vno actu vidēdi. s'z multis. p mul-
 tas rez. s'z similitudines. Sapia dei lz in se ipa
 n' d'uer' h'cet. d'uer'ia tñ p'nt' noia. In
 q'ntū. n. sapia dei cognoscētia ē passibiliz
 d' scia siue cogitatio. Itē mōtū ē cogno-
 scētina oīuz q' sūt in mūdo d'z eē visio s'm
 q'ntū ē cognoscētina eoz q' bñ sunt v' ap-
 probatio s'm q'ntū ē cognoscētina futuroz d'z
 p'uisio s'm q'ntū ē cognoscētina eoz q' ab ipō
 deo faciēda s' d'z d'p'ndētia tū ē cognosē-
 tia p'niandoz d'z p'cedētia d'z p'cedētia est
 cognoscētina dānādoz d'z reprobatio co-
 gnitio dia cū sit p'ccissima oia cognoscit
 distinctissime sub oib' p'dictōib' q's res
 hñt & pp hoc futura scit futura p'ntia. &
 bona approbāda. malaqz reprobāda.
 Si at' scit voluerit q'nt' d's cognoscit ma-
 la. Notādū qz p'ncip' aliqd' cognoscit dū
 p'ccit. aut p' ipēz p'p'riā / aut p' ipēz aliēnā
 Itē d' mō p'ntio. Itē p' mō cognoscit
 lūcō mō tenebrē. Eodē mō qd' ē qz p'ri-
 mo mō cognoscit bonū / mō malū. s. p
 ipēz oppositū bitus. n. libil. n. ē malū. nisi
 bonū p'ntio. vñ dō ē qz d's cognoscit bo-
 nū p'ntio mēdiū. nā p'ccūnā suā cogno-
 scit bitū oppositū maline. & itō bitū me-
 diātē. vñ ē i ipō deo cognoscētē cognoscit
 defectū ei⁹. & itō d'z mala a lōge cognoscētē
 vñ de p'nt'. Et alia a lōge cognoscit id est
 male.

De p'cedētione.

Caplin.

Redeclinatōis diffinitōis assignā
 tur ab Aug. āttuoz. Itē d'ia ē p'ce-
 dinatio ē p'ccia b'nficioz dei scda ē. Itē
 destinatio ē alie⁹ ad gl'iaz p'ordinatio. ter-
 tia ē. p'cedētio ē p'positū miserēdi. q'nta
 ē. p'cedētio ē p'paratio q're i p'nti. & glo-
 rie i futuro. In p'ncip' diffinitōe norat dia
 cognitio. in fa electio. in t'ria voluntas. in
 q'nta directio in finē. Itē p'cedētiois cā
 efficiēs d's ē q'ntū ad effect' notatos i no-
 mine p'cedētiois. Ad ālis ē cā ē illa q' p'
 destinā. s'z formalis ē modus v' ordo p'
 destinātiois qz p'imo dat' g'ra. & opus h'
 g'ra. Cā finalis ē vt scim' scī & imaculet
 in sp'ctū d'i. Itē d'f'az inf' bec q' ponit.
 Itē Paul' ap'ls. l. vocatōes. iustificatōes p'
 destinātoes. & magnificatōes. Vocatō. n.
 retrahit a malo. Iustificatio respicit in t'
 ale bonū q're p'cedētio respicit q're bo-
 nū finale. Magnificatio vō ē bonū gl'ie
 futura. l' dicas qz p'cedētio p' g'raz glo-
 riā p'parat. Vocatio g'raz offert. Iustifi-
 catio illā p'fert. s'z magnificatō p' g'raz glo-
 riā multiplicat. Sciedū qz duplex ē actō
 in diuinit' sic in nātū. Una ponit aliqd'
 in rē extra vt calor ignis. Alia nō vt visio
 & sic visio in diuinit' ē duplex actō. Alia vō
 vt p'cedētio. q' nō insert reb' necessita-
 tē. sic vbi g'ra. De⁹ scit si iste sit comestur
 rus hodie. v' nō nihilomin' iste h'z p'tā
 v' comedēdi. & manū ad os porrigēdi.
 q. si p'cedētio reb' necessitatē ip' d'erec
 multa s'q'rent' incōueniētiā frustra p'
 pōnerēt bonis p'ntia. & malis supplicia
 Itē iniuste remūderat' boni. & puniret
 mali. Itē maloz n'oz d's actō. est. Itē
 nec sperādū aliqd' nec supplicādū illa esse
 rō. Itē enaenaret' libertat' arbitri q' se h'z
 ad v'rrūqz. Itē nec bona faciētes eēt lau-
 dabiles mala faciētes vituperabiles.
 Sciendū tamē qz hoc est duplex. Si de
 us p'uidet hoc. hoc necessario eueniet.
 qz cōueniet; est vera diuinit' falsa & est ibi
 necessitas cōsequētē. nō consequētis.
 qz lz ibi sit habitudo. siue illatio vno⁹ ca.

Itē

Itē

quod mala solent iudicari d'impie
 sed videntur deo non esse peccata

ibegorice ad aliā nō tñ necesse est qd ipsi
termini sint actu vbi gfa. Si. hō ē aial ē
necessitas est psequēte nō psequēns. nā
hoc pōt nō ēē cū mā. tñ stabit. ⁊ de hoc
hēmus exēplū. Boetii in libro de conso.
Si aliqs vider aliquē facientē rotā. reces
se est qd iste faciet rotā. nec tñ visus ei⁹ est
cā illi⁹ factōis. sic deus vider mala illius
opa nec tñ ē cā qre male opetur verūm
fiet si pūisus ē. Itēz bonū exēplū. Si ali
qs hz oculū tante pspicacitatis. vt vide
ret futura. nō iō ligaret res ad euentus.
Itē artifex in mā nodosa bñ vider dese
ctū effect⁹. nihil tñ est cā effect⁹. Itē due
sūt pagine libri vite. Una ē pñtia iustitie
a qua pōt qs deleri. Alia ē dispōnis eter
ne de q nullus delebit. Dīa est inter p
destinationē ⁊ pñtia. qz pdestinatio est
precognitio bonoz cū cālitate eorū. s; pñtia
dicit pognitionē maloz sine cālita
te q poti⁹ refidet penes liberū arbitriū.
Cū dī a factis qz pdestinatio ofonib⁹ ad
insat. nō ē sic intelligendū qz tpale cau
set eternū. s; hoc qñtū ad effectū pdesti
natiōis iuuat ofo. i. quātū ad gfas ⁊ gli
as. qz s; m illa bñ coopat liberū arbitriū
pdestinatiōi. vñ sicut de⁹ aliquē saluādū
puidet. sic ⁊ modū quo saluari debeat
pp qd stult⁹ ē q dicit Uolo facē qd pla
cuerit. qz si saluari debeo saluabor. I si dā
nari dānabor. Sicut stult⁹ ēē ifirmis qz
diceret. Uolo comedē ⁊ bibē qd placu
erit. qz si curari debeo curabor. vñ si mo
ri debeo moriar. sic. n. iustiles eēt ⁊ me
dici ⁊ medicie. Sane si de⁹ pmittit libez
arbitriū q se hēat ad vtrū libet in malū
eadē. hoc nō pmittit. nisi iuste. Rursus si
p gfas pueniat nulli facit iniuriā. Luz er
go de⁹ malos dānat ⁊ re pbat opat s; m
iustitiā. qñ vō pdestinat agit s; m gfas ⁊
misericordiā q nō excludit iustitiā. Uo
lūrate at pma vult de⁹ oēs hōies saluuz
fieri inqñtū hō est. Uolūrate aut scda nō
vult iustū hominē reprobū. inqñtuz ipse
est talis. Uolūtas igit antecedes respicit
ordinez nāe in finez proutā deo pdita ē.
voluntas vero cōsequēs respicit ordinez

psone. prout ē libero arbitrio suo vñ alie
no i finez disposita. Itē de realitate di
cta sūt. s; logice loqndo cū saluatio hoīs
sit ptingens de necessitate determinari nō
pōt qd eniz pōt esse ⁊ nō ē cōtingē nō
necessariū. sicut philosophus dicit in li
bro scdo pimen. Si vero qñs quare de
us hūc pdestinavit sine elegit. ⁊ nō illuz.
hoc inexplicabile est in hac vita mortali
Itē hoc. n. exclamat. Apl⁹. R. o. xi. ca.
O altitudo dina sa. ⁊. s. dei. qz i cō. it. vi.
⁊ i. u. ei⁹ Si. n. dicim⁹ qz reprobi repel
lūt gfas hoc veruz ē. s; hō cēt pdestinati
nō repellerēt finaliter vñ Aug. li. d. pde.
scō. Gfa inqz que occulte in mātis cordi
b⁹ attribuit a nullo duro corde respuit
iō qppe tribuit vt duritia cordiū aufera
tur. De pñtia ⁊ reprobatiōe. Ca. 3f.

Eprobatio ē vt ait Aug. pñtia mī
r gatis quorūsdā ⁊ pparatō dam
natiōis eorū. vñ no. qz i repro
batiōe tria sūt vñū ē pūisio iniquitatis ab
eterno altez. obduratiō. i. subtractio gfe
i pñti. tñū ē pparatio pene etne i futuro
Si ergo qñs vtrū reprobato hēa. cāz ex
pte hoīs quātū ad pñtiū meritū hoīs nō
ē cā quo ad. s; m cā ē meritoria ⁊ effecti
ua. ecōtra in pdestinatiōe sūt tria cōtra
ria s; i hui⁹ ē dīta. qz pdestinatio pparat
gliaz s; bñ; lactū. s; reprobatio pparat
penā s; m exigētiā meritorū De obdura
tiōe sciendū est qz trāsianne dī s; m sili
tudine obduratiōis in corpib⁹. Duritiaz
ār co. pōz sequit triplex ppretas. pñti
est ibabilitas ad suscipiēdū ipressiōne s; z
est stabilitas ad pmanendū in se. tertius
ē fortitudo ad resistēdū. Itis mōis dī
cor obdurari triplī. vno mō p inibilitatē
ad suscipiēdā gfas. 2. mō p s; m nā adbe
sionē ad peccatū. tertio mō p rebellione
dinuaz ispiratiōnū ⁊ mādatorū dei. vñ
q rendū ē vtrū psciti a deo possint deme
reri. ⁊ ecōtrario. ad qd dō scia dei ppa
rat ad res creatas sicut ars ad artificia
vñ. sicut ars nō solum ē cognoscitiua. s; ēt
factiua eoz q s; m artē sūt. eorū vō qbus
ab artis regulis deuia ē cognoscitiua tā

tū ita vt scientia dei est cognoscitiua ⁊ sci
ctiua oīum bonorū malorū at nō sine pec
catorū q̄ sūt deuiatiōes q̄dā ab eterna le
ge ipsi? Scia dei ē cognoscitiua tū. nō
aut cātiua. ⁊ sic p̄ q̄ boni q̄ p̄ gratiā iu
stificāt. nō solū sunt ab eterno cogniti a
deo sed et ad gr̄as habebaz. ¶ Deccatores
at neq; iustificāt p̄ gr̄as. nec sūt electi vl
p̄ordinati a deo ad culpā. s; solū p̄citi q̄
nō sūt gr̄as bituri. s; sue nature relinquen
di. ⁊ q; nō oē agens p̄t in id qd ē supra
se nā sibi relicta nō p̄t in actū meritorū
q̄ ē supra. facultatē nāe. p̄t at i actū pec
cati q̄ ē demeritorū. sic ⁊ i aliqd ista nāz
humanā existēs hō. n. peccādo descendit
a dignitate sue nāe. ⁊ sic p̄ q̄ p̄citi pos
sent demereri facili? q̄ mereri.

De volūtate dei. Cap. 32.

Volūtas dei duplex ē. s. volūtas si
gni ⁊ bñplaciti. volūtas bñplaci
ti ē duplex. s. antecedens. de hac
vide. supra ca. primo. que sepe explet.
⁊ p̄ p̄sequēs hec nunquā remanet inex
pleta. Alia est volūtas signi ⁊ hec q̄nq;
remanet inexpleta. bñplacitū rō q̄ volū
tas dei p̄t sum dupliciter vl. pprie. sic
accipit volūtas bñplaciti vl. metaphori
ce. ⁊ sic accipitur volūtas signi. ¶ Dūmo
mō dī de? aliqd velle. ⁊ hoc velle ipse de
us ē scdo mō metaphoricē ad modū
volētis se hēre ⁊ hoc velle nō ē de? hec
igit diuisio nō rei. s; vocis est. sicut ire p̄t
dici. vl. p̄ p̄ie mor? ire. vl. metaphoricē
signū ire. volūtas bñplaciti dei p̄tis est
recta ⁊ efficax. ⁊ irrecp̄sibilis. vñ q; est
recta. nullus est rectus. nisi p̄formetur ei
Itē. q; est efficax nihil sine illa p̄t effici
nihil p̄ra illa p̄t fieri. p̄ nullū potest im
pediri. itē q; irrecp̄sibilis ē nihil p̄ci
pit aut p̄mittit. nisi iuste. nihil agit. aut cō
sult nisi bene. Signa bñplaciti sūt qnq;
s. p̄ceptio. p̄bitio. cōsiliū p̄missio. ⁊
operatio. quoz p̄t nūc ius sic ac ipis vo
luntas diuina. p̄t loquēdo. aut p̄stitūz
aut futuroz est. Si respū presentium aut
id est bonū ⁊ sic ē impleto aut malū. ⁊
sic est p̄missio. Si respectu futuroz sic ē

triplex aut est malū. ⁊ sic ē p̄bitio. aut
bonū necessariū. ⁊ sic ē p̄ceptio. aut bo
nū superrogatiōis. ⁊ sic est p̄siliū. Con
tra tra p̄ma p̄t aliqd fieri. q; se hñt vt
in fieri. s; cōtra duo vltima. s. p̄missiōes
⁊ opatiōē nihil p̄t fieri qd se hñt vt in
facto esse. ⁊ qd p̄fectū ē nō p̄t nō fieri.
De his signis nota q; p̄ceptū dicit obli
gatiōes ad faciēdū bonū p̄bitio dicit
obligatiōē ad vitādū malū cōsiliū dicit
doctrinā p̄ quā scim? q; id qd p̄siliū si
fiat affert p̄mū si nō fiat affert supplic
um p̄missio dicit p̄uatiōē cōbitiōis
⁊ ē signū diuine voluntatis. nō respectu
mali qd p̄mittit s; respectu boni qd ex
malo p̄mittit dī. ¶ Itē. n. p̄mittit de? malū
fieri. nisi ex se ipso. aliqd bonūz eliciat vt
p̄ i tērationib? diaboli q̄ profunt multi
pl̄r scis. ¶ Prererea si nō eēt malū nō eēt
i bono pulchritudo. nisi absoluta. ¶ Itē
vero pp̄ p̄paratiōē ad malū clari? elu
cescit. Opiano notat factiōē i re p̄ quaz
refert creatura ad creatore. De p̄formi
tate volūtatis nre ad deū sciēdū ē q; du
plex ē p̄formitas. s. p̄pōitiōis. ⁊ p̄por
tionalitatis. ¶ Dūmo mō est cōformitas
volūtatiū in se s; m̄ rōes eēntie. ⁊ sic ē im
possibile. hoc mō q; finitū ad infinitū nul
la ē p̄pōitio. scdo mō ē p̄formitas. q̄ eēt
s; s; se hñt qd fieri p̄t. possibile ē. n. idem
volūtū esse al? vtrōbiq;. vt. s. hō velit id
quod deus s; m̄ velle quod vult nos velle
deus qd si humane attēdimus i forma
volēdi. tūc si volum? hēre mercedem
nri corporis oz q; semg conformemur ei
in forma volēdi. Si autē queris vtrum
absolute tencamur vñdū ē q; p̄formitas
ē qdā in actu ad quā nō tenemur nisi bñ
ta charitate. ⁊ nec tūc nisi p̄ tpe ⁊ loco vt
qn̄ qs cogitat dei v̄itate. s. articulos fidei
tenet credere. qn̄ cogitat dei bonitatē te
net diligē. Est alia p̄formitas in hēru ad
quā nō tenet qs nisi qn̄ actu dei bonita
tē recogitat q; tūc tenet se ad charitatez
de p̄parare. De p̄formitate at in volitō
sciēdū qd volūtate sensualitatis nō tene
mur cōformari volūtati dei nec inuolu

no nec in forma volēdi. **N**ostitas sensua
litate trā ē aiantis. vñ q̄tū ad h nos hac
volūtate si peccarem? si rō huic volūtati
iucta n̄ foret. cui? ē alteritate sp̄mē. s; vo
luntate rōnis deliberatua tenemur deo
p̄formari in voluto qd̄ p̄stat nobis deus
absolute velle. vt salutē n̄faz. v; cōgruē
nobis velle. Si vō n̄ p̄gruit nobis q̄tū
bonū sit i se n̄ vult de? id nos velle. vñ h
nō tenemur velle nisi in q̄tū ē volūtū a dō
vñ si sc̄to deū velle mortē p̄ris mei. tamē
possi vitā velle ⁊ laborare ad hoc. q; n̄
vult de? velle me p̄ri meo strariū. Itē
volūtate p̄ditionata nō tenemur deo cō
formari. vt qñ pluit vellem? q; nō plu
ret si deus vellet. q; volēdo p̄ditionalr n̄
discordam? a volūtate dei. q; hoc nō est
velle simplr. Itē id qd̄ de? nō vult sim
pliciter ⁊ absolute vt s̄ntam cōmunionis
quā aliqui mutat qñ merita mutat n̄ te
nemur velle. Cōformitas dīe volūtatis q̄
duplī p̄r p̄siderari s̄m bitudine q̄tuor
cāz. p̄rio. s; cāz mālē. vt qñ idē ē volūtū
qd̄ se h; vt materia circa quā ē act? vo
lūtatis. ⁊ id ista p̄formitas ē s̄m qd̄ tm̄.
⁊ n̄ simplr. q; eē simplr nō ē a materia
vel forma. 2. mō accipit cōformitas s̄m
cāz efficiētē. sicut qñ aliq; vult hoc quod
de? vult eū velle. q; de? hāc volūtate in
bonū ordinauit. ⁊ hoc vult nos velle ter
tiā s̄m cām finalē. vt qñ quis in gliaz dei
sua facta ordinat pp̄ quā ⁊ deus facit oīa
⁊ in his duob? cēntiali oīs p̄formitas cō
sistit. q̄rto s̄m cām formale vt. s. ex cha
ritate velit q; qd̄ vult sicut ⁊ de? ex cha
ritate vult oīa. ⁊ in isto p̄sistit p̄fectio cō
formitatis. vt. s. act? volūtatis n̄re tanto
sit volūtati dīne cōformior: quāto ē me
lior: ⁊ p̄fectior. Ex p̄dictis collige qd̄ p̄se
cta seu p̄pleta p̄formitas ad deū comp̄re
hēdit q̄tuor. p̄dimo vt velim? qd̄ de?
vult. 2. vt velimus qd̄ vult nos velle ter
tio. vt velim? pp̄ qd̄ vult. quarto vt vel
im? eo mō quo vult. S; cōformitas nō
plena ē tripliciter. p̄mo si p̄format quis
deo i voluto tm̄. sic ⁊ m̄el p̄formes erāt
deo i morte xpi. sc̄do si p̄formet q; inno

lito ⁊ in fine. s; nō in mō. vt qñ qd̄ nō fit
ex charitate. tertio qñ q; conformat in
uolito ⁊ in mō. s; nō i fine. vt cū ad aliū
bonū finē tm̄ retorquet intentio. De
iustitia dei. **Cap. 33.**

Iustitia dei trib? mōis sumit. p̄ri
mō mō qñ redit alicui qd̄ meru
it. 2. mō qñ p̄missū soluit. tertio
mō qñ ip̄fectū p̄ficiē p̄mo mō remu
neratio bonoz ⁊ punitio p̄probz ē op?
iustitie. sc̄do mō icarnatio xpi op? ē iusti
tie. q; p̄missū fuit hoc p̄phetas. sc̄to mō
v; op? iustitie qñ de? peccatores iustifi
cat cū se ad grāz habilitat. faciēdo qd̄ i se
ē. **M**eta q; i oib? opib? del inenit iusti
tia ⁊ misericordia. s; iustitia qñ q; ē occul
ta. ⁊ misericordia manifesta. vt i iustificati
one ipi. ⁊ in p̄sine aduēnū xpi aliqñ est
ecōtrario. **S**apta iustitia. ⁊ occulta mise
ricordia. vt in p̄nitione puuloz sine ba
ptismo dicētiū. ⁊ i. 2. aduēnū xpi. Aliūde
vtrūq; ē occultū vt i tribulatione quozū
dā. s; iusto inocētū. sicut fuit i Job. ⁊ i
infirmatib? puuloz. aliqñ vtrūq; est
ap̄tū. vt i remuneratioe iustoz. ⁊ dāna
tioe reproboz. q; illos remunerat supra
meritū. ⁊ istos punit circa cōdignū. qd̄
ē misericordie. s; vtrūq; retribuit s; meri
ta. hoc ē bonis bona. ⁊ malis mala. qd̄ ē
iustitie. Si vis scire q̄ iustitia punit hō
p̄ peccō momentaneo eternalit. vide p̄mo
auctoritates **I**saie. 66. **U**ermis corū nō
moriet ⁊ ignis coruz nō extinguet **psal.**
48. **I**būt i p̄genes patrū suoz ⁊ vsq; i
eternū n̄ videbūt lumen. **M**atth. 25. **I**te
maledicti i ignē eternū. **A**poca. 8. **A**scen
dit fum? 20; in secula secentoz. **I**te **D**re
go. m. 4. **D**ialogoz. **S**i de? plus nō attrē
deret cor q̄ facta iniusta posset dici talis
iustitia. s; q; de? ituet cor. iustū ē vt s̄m si
ne punitiō q; nunq; vellēt vitē sine pecca
to. **R**atiōib? idē offēdit. q; n. hō pecca
uit in suo eterno merito punit in eterno
dei. **I**te materia ignis ē eterna. s. macula
peccati ergo ⁊ pena. **I**tem peccatum
est cōtra illū qui est infinitus. ergo pena
debet eē infinita. s; hoc nō pōt esse acer?

bitate. vñ oꝝ qꝫ fit dñiturnitate. Itē cum
 hō peccat erat in infinitū qdām dō rōnal
 irascibilis. ⁊ cōcupiscibilis qñ finitū pre
 ponit infinito illa qdē iudicādo. ista adbe
 rēdo ⁊ vltima appetēdo. vñ cōgrue oꝝ
 eē pena infinita. Itē mala volūtas repro
 boy eterna ē ergo ⁊ pena. Itēz ostēdit
 exemplis. qꝫ veditio momētanea dat ins
 possidēdi ppetuū vulneratio momenta
 nea cicatrice infert ppetuā Itēz casus in
 foueā tpalis est deieccio ppetua. Itē effo
 sio oculoꝝ tpalis est. ⁊ cecitate operatur
 ppetuā Itē crimē lese maiestatis tpale ē
 feruit ppetua. Itē potio veneni momē
 tanea morte opat ppetuā. Dicit Aug⁹.
 qꝫ reddit de⁹ mala p malis hoc ē penaz
 p peccatis p iustitia. qꝫ iustus est vl red
 dit bonū p malis. hoc est grāz iniustus.
 qñ bon⁹ ē. vel reddit bona p bonis hoc
 ē grāz p gra qꝫ iust⁹ ⁊ bonus ē nisi qꝫ red
 dit mala p bonis. qñ iust⁹ nō ē. Aliqꝫ
 puniit i pñti pp seipz. vt pectūz pñtūz i eo
 purget. Jo. v. Ecce san⁹ fact⁹ es vad ⁊
 ā. nō. pec. ⁊c. Itē vt pp peccatū ppetuo
 cruciet. nā hic qñ i futuro. Exēplū hēs d
 Herode ⁊ de Anthonio. Itē vt culpa d
 elinet vt i Saulo q cecat⁹ fuit psecutor
 vt p illuminaret medic⁹ p̄dicator. ⁊. ad
 cor. xi. Itē magnitudo re. ex. me. ⁊c. Itē
 vt glia in futuro def. Actū. xlii. Opor
 tet nos p multas tri. it. ⁊c. In pñtis dua
 b⁹ cāis exercet deus iustitiā. in duab⁹ se
 quentib⁹ misericordiā. qnto puniit qa pp
 deū. s. vt glorificet. Jo. Itēqꝫ hic pecca
 uit neqꝫ parities eius ⁊c. 6. puniit qꝫ pp
 proximū. s. vt edificetur. sic fuit punitus
 Thobias. vt aliis daret exēplū patien
 tie. sic puniūtur etiā inocētes pueri videat
 tur incōueniēs peccatorib⁹ si qñqꝫ tribu
 lantur. Iusto dei iudicio puniuntur q vl
 concessus abutūtur. vt. Adā vel cōcessa
 rapere conātur. vt lucifer.

De misericordia dei.
 Cap. 34.
 Misericordia sim etymologia dñ
 trib⁹ modis. Primo dñ misericordia qñ
 misericordiā cordis diuidēt

sicut dñ i aucto:state. Celi n̄ idigēt miseri
 cordia. qꝫ i eis nulla ē miseria sꝫ hūc mōz
 miseria solū mō ē i tra. ⁊. mō dñ qñ mit
 tēs seorsū cordis rigorē. sic accipit ibi mi
 sericordia ⁊ vitas obuiauerūt sibi nā vi
 tas p rigore pceditis. sꝫ misericordia hūc
 rigorē te par renumerās supra meritū. ⁊
 puniēs citra p̄dignū sic ē misericordia et
 i inferno. itā mō dñ misericordia qñ mi
 ra suauitas rigās corda. sic misericordia
 maxie ē i celo. sꝫ de⁹ fit iust⁹. sicut ⁊ mise
 ricors tñ dñ est pp̄tū eē miseri potiusqꝫ
 eē iustū. qꝫ nihil regit ad p̄cedū opus
 misericordie. nisi volūtas ei⁹. sꝫ ad p̄le
 dū op⁹ iustitie igr̄it ē aliqd ex pte hoies
 exigentia. s. meritorū. Ad misericordia a⁹ dei
 pꝫ in effectib⁹ diuinoy bñficioꝝ. dat. n.
 reis veniā dimittēdo tā pecti reatum qꝫ
 peccati seq̄al. d qb⁹ duob⁹ psal. cii. Qui
 p̄p̄tial ob⁹ iniquitatib⁹ tuis. quo ad pri
 mū. Qui sanat oēs infirmitates tuas quo
 ad. ⁊. Itē largit iustis grāz dādo. s. vt
 vitis habitū ⁊ vntis motū vt p p̄mū faci
 tar hoiez deo gratū ac vta eterna dignū
 sꝫ p. ⁊. angat ei⁹ meritū. De his duob⁹
 psal. cii. Qui coronat te in misericordia.
 quo ad p̄mū ⁊ misericordiā. quo ad. ⁊. ⁊
 loqꝫ de corona grē. Itē p̄fert sanctis glī
 az. ⁊ hoc duplī. qꝫ nūc i spe. ⁊ tādē i re
 De his psal. cii. Qui replet in bonis de
 sideriū tuū. quo ad p̄mū. renouabit vt
 agle iuuēt⁹ tua. quo ad. ⁊. Itē ex miseri
 cordia de⁹ patēt expectat peccatores be
 nigne reuocat. vlcisci dissimulat d misis
 piculis liberat grāz liberalitē donat datā
 multiplicat. multiplicatā cōseruatā in ce
 lo premit. Itē ex misericordia de⁹ pec
 carorē ad se redēdit bylariter suscipit. ad
 penitēdū cor emoluit. offensā cito remittit
 iniurie p⁹ remissionē n̄ meminit. Itēz ex
 misericordia dat deus aduersa vt pecū
 purget. dat p̄sp̄ra. vt ad amorē p̄uo
 cet. dat sacramēta. vt meritū cūmulet.
 dat p̄cepta vt p̄mlo dicit. Itē ex miseri
 cordia errātes ad se reducit. cūtes ad se
 cōducit cadētes erigit stātes tenē n̄ desi
 nit. p̄uenientes in gloriā introduct.

m

Explicit liber primus.		De memoria.	40
Incipiunt Capitula secundū.		De vi sensibili motiua.	41
De ipsa rerum creatione. Cap.	1	De potentie aie rōnalis.	42
De distinctione creaturarū in general.	2	De diuisione potētiarum.	43
De creatione orbium tam celestium q̄.	3	De differentis potētiaz īp̄sus aie	44
elementorum.	3	De modo cognoscendi.	45
De natura celorum ⁊ sup̄enorum cor-		De intellectu agēre ⁊ possibili.	46
porum.	4	De intellectu speculatiuo ⁊ practico.	47
De natura stellarum in cōi.	5	De rōne ⁊ p̄ibus eius.	48
De luce.	6	De volūtate.	49
De planetis in specie.	7	De anime motiuis.	50
De natura quattuor elorum.	8	De synderesi.	51
De impressionibus aeris.	9	De consētia.	52
De tempore.	10	De operibus anime.	53
De angelis.	11	De quātitate anime.	54
De distinctione celestium hierarchia-		De imortalitate anime.	55
rum.	12	De libero arbitrio.	56
De proprietatibus angelorum in com-		De natura corporis humani.	57
muni.	13	De philosophia.	58
De proprietatibus ⁊ officiis angeloz ī cōi		De regulis generalis philosophiē.	59
⁊ singulorum ordinum.	14	De toto homine.	60
De cognitiōe ⁊ motu angeloz.	15	De proprietatibus hominis.	61
De prelatione angeloz.	16	De primis parentibus.	62
De cōfirmatione angelorum.	17	De p̄ceptis Aē. datis.	63
De custodia angelorum.	18	De paradiso.	64
De locutione angeloz.	19	De casu p̄mi hominis.	65
De sp̄alibus noibus angeloz.	20	De ordine tentationis in nobis.	66
De casu angeli.	21		
De speciali casu.	22	De ipsa rerum creatione.	
De locali casu.	23	Capitulum.	i
De restauratione ruine angeloz.	24	Uim bonitatis triplex	
Quare peccatum diaboli sit irremissibi-		effusio est. scilicet per ge-	
le.	25	nerationem per speratio-	
De proprietatibus demonū.	26	nem. ⁊ per creationem.	
De militia diaboli cōtra nos.	27	due priores emanationes	
De lucifero sp̄aliter.	28	sunt ab eterno. tertia est	
Quid sit anima fm̄ diffinitōez.	29	ex tpe de qua nūc est agendū. Inter cre-	
Quid sit aīa fm̄ rem.	30	are. generare ⁊ facere differentia est. qz	
Quid aīa fm̄ nomen.	31	res d̄ nihilo existit inesse p̄ creationē. sed	
De tripli aīa.	32	erit inesse de aliquo p̄ factionem. qz face-	
De potētia aie vegetatiue.	33	re est operari de aliena materia. sed de	
De potētis aie apprehēsiuis.	34	substātia existit inesse per generationem.	
De sensibus p̄ticularibus.	35	Deus est rerum triplex cā. s. efficiēs exē-	
De sensu cōi.	36	plaris ⁊ finalis. sed nullo modo mālis.	
De vi imaginatiua.	37	Inter operari dei. ⁊ creature differentia	
De vi extrinseciua.	38	est qz deus operatur ī instāti angelus an-	
De fantasia.	39		

te repente. s; nā paulatim. **P**roterea rex
 principia sunt a deo. & immediate. effectus
 vero consequentes sūt ab ipso mediāte na
 tura. cōsibil autē ē a deo immediate tm̄. Cir
 ca mūdi creationē q̄ttuor erāt errores.
 Quidā dicebāt mūdū eternū. Alii dice
 bāt mūdū q̄dēz factū. s; hūisse materia
 le p̄ncipiū. & nō esse de nihilo. Alii dice
 bāt deū supiores creaturas p se p̄duxit
 se. s; inferiores p ministeriū angelorū. Alii
 ponebāt duo p̄ncipia sicut manichēi. vnū
 .i. sūme bonū. & aliū sūme malū. dicē
 tes incorruptilia esse a bono p̄ncipio.
 corruptibilia a malo. Hos oēs errores ex
 cludit **M**oyses p̄mū cū dicit. In p̄ci
 pio s; ibi **C**reavit. 3. q̄n̄ dicit d̄s. 4. cū seq
 tur. **C**elū & terrā. Tenendū est etiā q̄ d̄
 us oia siml̄ creavit. nec aliquā nouā sp̄z
 postmodū addidit quōd p̄ius nō fecerit
 vl̄ i se. vl̄ i suo fil. vt hōiuz aias vel i rō
 ne seminali sicut p̄z in his q̄ nāl̄iter intro
 ductū in esse. & hoc est qd̄ d̄ deū die se
 ptima genuisse nō qdem a labore. vel ab
 opere s; a nonarū specierū cōditōe. De
 operib; vero sex dieū dicit qdam nun
 quā in illis debere intelligi ordinē tempo
 ris. sed nature q̄a dicūt oia simul tempo
 re fuisse facta creata. & disposita. ac in su
 is speciebus distincta. Alii dicunt omnia
 simul creata in materia. sed nō in tali fo
 ma sicut in dieb; sequētibus receperūt.
 & hec opinio magis seq̄r vltimā l̄ram
 sed prima magis seq̄r rōnes. **D**eus. n.
 dupliciter opat̄. aliqua nāq; facit mediā
 te natura & hec hūt successiue. aliqua fa
 cit p se immediate. vt creare. peccata di
 mittere gratiā infundere & huiusmodi &
 talia sunt incōtinētū. & perfecte. & p̄plete
Eū ergo deus p̄mordiales res nō pro
 duxerit mediāte nā. s; immediate. & p se v̄
 q̄ int̄tū fecerit eas p̄fectas. & cōpletas.
 tā i materia q̄s in forma. **L**ocū sūt q̄ttu
 o. be p̄mūque rex creature. **C**elū empī
 reū. angeli. materia mūdi. & tempus.

De distinctiōe creaturay. i ḡnāl̄. **L**a. 2.

Reatra mūdi triplex ē. s. corp̄al̄
 tm̄. vt elemēta. sp̄ūalis tm̄ vt an

gelus p̄posita tantū ex his vt hō. corpo
 ralis quoq; natura distinguit̄ in corpo
 ra lucida. vt sydera. & opaca. vt terra &
 metalla. & huiusmodi. atq; p sp̄icna siue
 diaphana. vt aer & aqua. creature q̄daz
 s̄m. **G**rego. h̄nt cē tm̄ vt lapides q̄daz
 viuēt. arbores q̄dā sentire vt animalia
 quedā intelligere vt boies & angeli. **D**i
 stinguit̄ autē mūdus triplex. s. archityp̄
 .i. deus & d̄r ab archos qd̄ est p̄nceps
 & typus qd̄ ē figura. i. p̄ncipialis figu
 ra q; ip̄e ē exēplar mūdi sēnsibil̄. Itē ē mū
 dus q d̄r macrocosmus. i. maior mūdus
 vt ē iste mūdus sensibil̄. Itē ē mūdus q
 dicit̄ microcosmus. i. minor mūdus. vt
 ē hō. **D**e his trib; **J**oh. In mūdo erat
 ecce p̄mū. **E**t mūdus per ip̄z factus ē ec
 ce s̄m. **E**t mūdus est nō cognouit ecce
 tertū. **D**ifferētia ē inter elin & elemēta
 tū. & quinta essentia. **E**lin ē p̄mū p̄o
 nibilitū. & n̄ p̄positū. vñ nec terra nec aq̄
 nec aer. nec ignis purū elin ē. & simplex
 ap̄d nos. q; inter se hūicē ista comiscē
 & maxime in ea pte vbi se cōtingūt. **E**x
 mentatū est qd̄ h̄ corpus p̄positus vt q̄t
 tuor elemētis. s. eēntia est corp; p se dis
 ferēs ab oibus elemētis. & elementatis.
 tā in materia q̄s in forma. tam in natura
 qnā in v̄tute nō h̄ns i se cōtrarietate. vñ
 nec eam corruptiōis. **O**pera sex diez p
 vt **M**oyses distinguit̄ moralit̄ sic h̄ntur.
Significat. n. res create de nihilo ip̄ū iu
 stificatiōe. firmamētū opatio. boni p̄po
 siti p̄firmatiōe. **A**quay cōgregatiō cor
 dis adunatiōe. **S**yderū p̄fectiō exēplū
 bone opat̄. omis. **I**sticū & auū fo: matō
 statū actiōis & cō rēplatiōis. **I**llois pla
 matio rectitudinē intētiōis. **I**post hoc ve
 ro sequit̄ septima dies eternitas. i. reges
Est loc; sūmus. i. celū vbi sola lectina. & ē
 infimus. i. infernū. vbi sola tristitia. & est
 medi; .i. mūdus i quo sūt sūma speran
 da. & infima metuēda. **D**iabolus igit̄ a
 sūmo corruit. & in infimū detursus est. q;
 repand; n̄ erat. **I**llois vō a sūmo nō ceci
 dit. & i medio collocat; ē vt eēt ei locus
 quo ascēderet p̄ iustitiā vl̄ descēderet p

q̄d est bonū

dist. ad. s. int. c. 10

q̄d est bonū

diaphana . . . qd est corpus . . .
qd est . . . de diaphana . . .

culpa. Itē Ugo de scō vic. die qd ē aliqs
loc⁹ i quo solū ⁊ summū bonū ē. s. celū
aliqs in quo solū ⁊ sūmū malū ē. s. ifer
nus aliqs in quo solū malū ē s; nō sum
mū. s. purgatorū. aliqs in quo bonū ⁊
malū ē. s; neuterū sūmū. s. mund⁹ iste.

De distinctioe orbū tā celestium quam
elementorum. Cap. 3.

Opportet inūdi machina tota cō
sistit i duob⁹. s. i nā celesti ⁊ i nā
elemntali. Celestis at̄ distinguit̄ in
tres celos pncipales. s. in celū christalinū
⁊ empiricū. ⁊ firmamētū. Intra firmamētū
tū qd ē celū stellatū orinent. vii. orbes
planetarū q s̄. Saturn⁹. Jupiter Mars
Sol. Ven⁹. Mercuri⁹. Luna. noie aut̄
celi cristalini. siue aquei intelligit̄ illa ps
māe p̄me q̄ s; p̄m̄ formata ē in duos
orbes quoz prior ē p̄mū mobile. Istoz
orbū nā est qd oēs mouēt̄ excepto empi
reo qd getū est. Itā vō elemētalis in q̄t
tū sp̄as pncipales distinguit̄. s. Ignis
Aeris. Terre ⁊ aque Spera ignis tria
h; interstitia. s. supnū. qd vocat̄ igneū
⁊ mediū ⁊ infimū. qd vocat̄ olympiū.
Similiter aer tria h; interstitia. s. sup̄
mū qd vocat̄ ethereū. ⁊ mediū ac infi
mū qd vocat̄ aereū. ⁊ in sup̄mo ē ca
lor lux pp̄ solis pp̄ngatē. Silr ē in infi
mo. s. pp̄ radiōz rep̄ssionē a terra. In
medio at̄ interstitio ad qd nō pertingere
pōt̄ rep̄ssio radiōz est frigiditas ⁊ ob
scuritas in quo dñr̄ habitare demones qui
detrusi s̄ in hūc aerē caliginosū. Ibi etiā
sunt tēpestates tonitrua grādo nives. ⁊
silia. Ex his collige septē orbes terraz ⁊
aquā abientes q oēs possunt vocari celi
Istos at̄ excellit̄ celū trin tatis ipse dens
q̄ in oibus ⁊ sup̄ oia. Distātia dictoz
orbū ⁊ planetarū hec ē. A terra vsq; ad
lunā sūt miliaria. 15625. hec sunt stadia.
1260. a luna vsq; ad Mercuriū s̄ milia
ria. 7912. ⁊ semisse. a Mercurio vsq; ad
Uenerē tūde A venē vsq; ad Solē sūt
24433. A Sole vsq; ad Martē. s̄ mi
liaria. 15625. A Marte vsq; ad Jovem.
812. A Jove vsq; ad Saturnū tūdez.

A Saturno vsq; ad firmamētū. 24427.
Ex his colligit̄ qd a terra vsq; ad celum
stellaz sunt miliaria. 19375.

De natura celoz ⁊ sup̄noꝝ corporū.
Cap. 4.

Elā est corp⁹ purū nā simplicit̄
e nūz essentia subtilissimū. icorū
p̄bilitate solidissimū q̄titate ma
ximū q̄titate licidū diaphanitate p̄spicu
uz. mā purissimū. figura sphericū. situ lo
cali sup̄mū. āplitudie creaturarū i se aliq
rū cōstitū. Iste p̄tates tā celo cōue
niūt̄ epireo. q̄ p̄mo mobili. S; p̄mū
h ē celū epireū a motū ē extraneū brōū
spiritū bitaculū sp̄alit̄ sedes nūcupat̄
Celo at̄ cristalino p̄uenit̄ sp̄oialiter qd est
motū velocissimū. ac in inferora v̄tutis in
flurimū. Eodē mō dicēdū ē de firmamē
to qd plurime sibi p̄ueniūt̄ d̄ p̄prietatib⁹
sup̄radictis. ⁊ sup̄ ē aq̄ diuisiū ac stel
lis decoratū. Loxia celestia diuidūt̄ i lu
cētia. ⁊ i lucētia ⁊ diaphana. Itā corp⁹
lucēs ē sol q̄ sol⁹ iter sidera lucet. s; i lu
cētia s̄ ceterē stelle ⁊ planete q̄ lumē suū
a sole mutuāt. corp⁹ diaphana s̄ oēs
spere celestes. Itē spere celestes cuz mouē
tur si mutāt̄ locū s; mouēt̄ in locis suis.
sup̄iora s̄sūt̄ in inferiora v̄tutes motuaz
vegetatiuā. sensitiuā. ac oīuz q̄stabilū p̄
ductiuā. Itē lz careat̄ q̄stiatib⁹ elemēta
rib⁹. nō. n. s̄ calida l̄ frigida sicca l̄ humi
da. tñ si inflūt̄ sup̄ libez arbitrium. nec
h̄nt̄ v̄tutē immutādi hoīs volūtātē. lz bñ i
mūtēt̄ atq; disponāt̄ p̄plexionē hoīs ali
q̄ q̄ volūtātē nō h̄nt̄ cogē sed magis ⁊
min⁹ i diuersis hoīb⁹ inclinare. Opant̄
quoz corp̄a sup̄iora distinctiuā cogniti
onez diez s̄m lumē solis distinctioē mē
siū s̄m lumē lune. ac distinctioē annoz
s̄m motū solis in aliquo circulo atq; di
stinctionē t̄pōz s̄m variatū cursū plane
tarū distātiā ⁊ cursū ascēsiū ⁊ descēsiū re
trogradatiōē ⁊ status. Circul⁹ qdē est i
spera intersequēs egnoctiz q̄ inter secat̄
ab eodē i duas p̄tes equales ⁊ vna me
dietas declinat̄ v̄sus s̄ p̄t̄rionē. alia ver
sus austrū ⁊ d̄ ille circul⁹ zodiac⁹. ⁊ a zoi

intus no.
sive abstractio
hy dico illa aqua
distat a aqua
p. b. l. a. v. f. a.
p. v. l. i. s. d. v. l. i. s.
h. a. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o.
d. i. s. t. i. n. c. t. i. o.
d. i. s. t. i. n. c. t. i. o.

11. 18. p̄m̄
11. 18. p̄m̄
11. 18. p̄m̄
11. 18. p̄m̄
11. 18. p̄m̄

11. 18. p̄m̄
11. 18. p̄m̄
11. 18. p̄m̄
11. 18. p̄m̄
11. 18. p̄m̄

11. 18. p̄m̄
11. 18. p̄m̄
11. 18. p̄m̄
11. 18. p̄m̄
11. 18. p̄m̄

11. 18. p̄m̄
11. 18. p̄m̄
11. 18. p̄m̄
11. 18. p̄m̄
11. 18. p̄m̄

11. 18. p̄m̄
11. 18. p̄m̄
11. 18. p̄m̄
11. 18. p̄m̄
11. 18. p̄m̄

quod est vita. nam secundum motum planetarum sub illa omnis vita sub reb⁹ inferiorib⁹ est. vel dicitur a zodiacis quod est animal. quia cum dividatur in 12. partes equales. quibus pars appellatur signum. et hinc nomen spiritus a nomine animalis per proprietatem aliquam perfectionem tamen ipsi quod animal. per dispositionem stellarum fixarum in illis partibus ad modum animalis. Iste vero circulus dicitur latine significat quia fert signa in quibus dividitur in ea. ab Aristotele vero in hoc de generatione dicitur circulus obliquus ubi dicitur quod secundum accessum et recessum solis in obliquo circulo sunt generationes et corruptiones in reb⁹. Nota vero signa et ordinatio. et numerus in his versus notatur. Sunt aries. taurus. gemini. cancer. leo. virgo.

Libra. scorpius. architenes. caper. amplexoria. pisces.

De natura stellarum in coelo. Cap. 5.

Telle supreme in firmamento figuratur. et cum illo spiritus movetur. nam sunt purissime. figura spherice. quantitate magne. apparetur que quantitate lucide. radiorum diffusionem. receperunt inferiorum generatione. a sole illuminationem receptivum. tenebrarum exclusionem. quanto nobis obscurior. tanto plus sui manifestat in parte solis sui luminis occultatione. temperatis et serenitatis peritativum. via tunc navigationis directivum quantum soli communiorum. tanto in coelo lucidior. et singule minus apparetur. ut patet in galinatia claritate quantitate. differunt ac virtute. Galinatia est multitudo parvarum stellarum quasi coeli quatuor illi loco obis ubi diffunditur lumen solis. fit autem eclipsis cum soli luna subnectitur. ut tenebras efficiat. Nota quod omnes stelle eclipsantur. et hoc vel a seipsis. vel a terra. vel a planetis. Planetarum enim dicuntur quandoque retrogradi. quibus progressum quibus stationari. prout in eclipsibus suis diversimode moventur. Planetarum sunt sidera inter celum et terram errantia. firmamento contrarium cursum agantia. cursu. quem habent ab influxu primi mobilis moventur directe. sed cursu proprio moventur oblique si similitur. singuli suos colores et circuitos habent et in circuitos aliorum ingrediuntur et istorum precipue qualitate cum sole imitantur.

occultantur. quanto terre propinquiores. tanto circuitos habent minores quod sunt altiores. tanto cursus eorum naturalis videtur esse tardior. Corpora eorum non sunt lucida. vel perspicua. sed opaca. Alioquin non eclipsarentur se invicem. Motus primi mobilis scilicet nonne speret ab oriente in occidentem rediens iterum in orientem dicitur rationalis ad similitudinem motus rationis in microcosmo quando fit consideratio a creatore per creaturas redians in erratores. et ibi sistendo. Sed motus firmamenti et planetarum est huic contrarius ab oriente in occidentem rediens in occidentem. qui dicitur irrationalis. siue sensualis ad similitudinem microcosmi qui est a corruptibilibus ad creatorem. et iterum rediens ad corruptibilia De luce. Cap. 6.

Ux est autem purissima sedo de anima actus lucidi. secundum quod lucidum. unde sciendum est quod lux est quantitas activa corporis luminosi. sicut calor ignis. Lux quoque datur esse intentionale corporibus vel coloribus sicut intellectus agens fantasmatibus datur esse intellectuale. Ipsa est medium differens omnia que a celo in nos descendunt ipsa quoque mutatur in corpus non lucida a lucida. Ipsa est sicut philosophum celi purpura. maleficiorum inimica. navigationum directo oculus notis facies omnium rerum. Lux ut ait Augustinus. rectum habet inaccessum ut nullo modo incedat per curram. hec omnibus rebus et decorum tribuit et absque illa cuncta sunt ignota. et abscondita. motus. natus est subitus. quod sine mora replet omnia. Nec in superficie est corporis imbrosum non se perfundit nisi in corpore diaphano. unde secundum corpus grossitudine vel subtilitate magis et minus precipitatur. lux enim sine sui diminutione ubique se diffundit. Idem proprietates lucis habes supra de sole que illi conveniunt in quantum lucet. Sciendum est quod lux vocatur in corpore lucido lux sicut lumen prout est coacta alius.

De planetis in specie. Cap. 7.

nota de stellis que non sunt lucide

Atturnus est a nobis remotissim⁹
s frigidus & siccus. hoc intelligas i
effectu sicut i aliis planetis. Ex vi
cinitate eius calor solis remittit. Ex plu
croe eius cu Jove clarus efficit. cu nali
ter sit palidus nociv⁹ e. Ipso dñante ta
ta h3 virtute vt si insuat in iserioza. fetus
nascit mortificatus aut debilis. Plus no
cet retrocedo q3 pcedo. Morat in
quolibz signo. 30. mēibus. ex quo seqt
q3 cursuz suū cōplet. s. 30. annis. Jupiter
est clarus. & qñ ad instar lactis cācidus
in qñtatibus est bñ tēperatus. q3 calidus
& humidus. In supiori pte affide tēpe
rat malitiā saturni cu accēderit in circa
lū saturni. trahit palore. h3 sit clarus. In
quol3 signū morat p annū. & ita cōplet
cursuz suū i. 12. ānis. Mars calidus est &
siccus & iō nocivus ex pparatibus suis
hocēs incitat ad bellādū & interpositioe
veneris & Jouis ei⁹ nocitas reprimit
Igne⁹ apparet & radiosus in quolibet si
gno morat. xl. diebus. Sol dñ octies ma
ior terra sed frra ptolomeū est. c. xl. vic
bus maior terra calidus & lufosus. celi
psim patit. cōis e oibus. nube celat sol⁹
p se lucet. qd nulli sederi magis cōpctit
vñ nomē accepit stellas illuminat. & tam
eas p suā pñtiaz ab apparentia sui lumis
prinat. mediū ē planetay odiosus egris
oculis. sed amabilis puris. tpa distinguit
locis imūdis nō inqnat terrestria cōsoli
dat. gelida resoluit. flores apit. fruct⁹ ma
turat cor:pora diaphana penetrat. nō re
quiescit. vñū redōst. vapores eleuat be
misperia vicissz plustrat appropinquās
nobis estatē facit recedēs vō byemes ef
fecit. oculus est mūdī in quol3 signo mo
rat. 30. diebus & .10. horis cursuz p an
nū facit motu ppio. sed diē pñcit motu
p:mi mobilis. Venus est lucidus calid⁹
& humid⁹ malitiā Martis tēperat sp cū
mitat solē. s3 cū pcedit dñ lucifer qñ seqt
de vesp colore h3 cādēt & resurgēt ele
ctro silēs. Inter sidera pl⁹ splēdet pplet
cursuz suū i. 348. dieb⁹. Mercurius sp
cū sole gradit. mūq3 ab eo plus. 30. gradi

bus distans. colorē h3 radiātez. raro pp
vicinitatē solis cernit eloquētia sub ipso
ē aqs dñ dñari. & pette seminibus cursu
cōplet. 338. diebus. Luna noctē illumiat
lumē mutat. augmētū patit. & det:imē
tū. Infima est inter planetas eclipsim pa
tit. & efficit maculas h3 pp cōiunctionez
eius quā cū iseriozib⁹ h3. s. cū terra. Itē
cōmūclata interdū apparet ex eo q3 ps
eius nō illuminata a nobis absconditur.
Itē regina celi appellat. q3 sol tāq3 me
dius planetay picipat pparates oium
& eas ad lunā cū lumine suo trāsmittit.
Ipsa. n. luna quēcūq3 a sole sicut recipit
ita insuit. Unde q3 p eā tali mō virtutes
planetay recipimus merito. Regina ce
li vocat. h3is vñis p3 q3 qñ luna prima
intendit optimū est semina iacere. q3 tūc
virtutes planetay qñ in iseriozib⁹ istne
colligit frigidā ē & hūida. sole pcedēs mi
nuis. sed sequēs crescit. & ab eo cōgatur
accessus & recessus maris p eā causatur
Signa āt zodiaci quolibet mēse pcurrit
De natura elementorum.

Cap. lvi.

8
i Ignis psumit & interminat in sili
tudine suā sibi appropinquātia cō
uertit. motū facit de cētro ad circūferen
tia ardet & luēt in materia aliena sed nō
in sua sfera. Inferioza redncit ad supio
ra. q3 resoluit terrea in aquosa. aquosa i
aera. aera in se. Adollificat dura & indue
rat. mollia subillat. vt p3 in resolutione
glacici & cōdēcat. lutū depurat vt rubigē
nē in auro. & corūpit sicca q3 psumit fri
gefaciat p accidēs. vt p3 i aceto. est & pe
netratiuus. cōcicatiuus & diuisiuis. Itēz
ignis in sfera sua nō luēt. q3 cōpactus
nō est. In illū. n. corpus dyaphanū lu
cet. sed potius est illuminabile. Sed etiā
ignis in sfera cōpactus eē eclyparet oēs
stellas que supra ipsū sūt. Ignis vō hie
luēt apud nos pp materiā coadunataz
in qua est. hoc p3. q3 vna candela alteri
opposita vmbra facit. Aer est subtil⁹ mo
bilis pspicuis per in spirationem & re
spirationem. Caloris cordis tēperatiuus

volatilibus. locus impressionum mansio spirituum dānator est in alterabilis. leuis atqz rarus nō luct. sicut nec aliqod corpus dyaphanuz. sed est illuminabilis. Aqua super celos eleuatur. piscibus de coatur tepestatiibus subicitur omnis sōtes & flumina ad mare cōmānētur ad locum vnde uenerūt reuertuntur. Aeri prebet aqua informationes volatiliū ornamentum & uergetalibus nutrimentuz & optime est terminabilis termino alienō. s; minime termino pprio. Aqua corpus est dyaphanū oibus est cōis in christi staliū cōgellat. iridem vliōni in nubib; causat. sordes purgat ortos irrigat. febris scitātes sua frigiditate & humiditate delectat naues uehit. lumen recipit. ad sūū pncipiū recurrit loca vacua subicit. lapides cauat. ignē extinguit. & oliū mundū purganū. In mari rubio pplo dei cessit de latere xpi sūnt. hāc xps in vniū mutauit. ac de ipsa baptismi materia ordinauit. Tertia inter alia est infinita nigra. magis despecta. ponderosa rotunda. elementis aliis circūdata. mater frētūū radix planetarū. nutrit animalū edificiorū fundamēta. mortuorū receptaculū machine iudicialis centrū. cōcludit in se sfernū frigidā. sicca. opaca corporis hūāni materia. Seruat metalla centro. mortū centrū ex vaporibus suis cōcutit. in cluis herbis & floribus albet & decorat cōtra eā motu circulari celū cū siderib; voluit. ab hoibus & inuentis caleat horū terre quedā cōpētūt sedm. eē sūū qdā sūū sitū. quedā sūū rēptū quedā sūū ornamētū. qdā sūū vtilitatem.

De impressionibus aeris.

Caplina. 9
 Omnes res apparet quasi stellas nō est tū illud q̄ vapor ista matia a vicinate ignis. Sic comas luis sūdit. & dicit signare mutationē reguz. aut bella. aut pestilentias. Corona est albus circulus. qui quicqz apparet circa soles vliūnā aut stellas alias. & causat. ex aliqz nubib; per planetarū radios attractis

& illuminatis talis est circulus figura ē serenitatis. Assub duplex est ascendens. s. & descendens. ascendens sit ex vaporibus inflammati in supremo aeris. & vliū ascendere sicut si euolaret sintille de somace. Assub vero descendens est ignis retētus in nube. q̄ tamen expellitur obusante nube frigida. & cadit continue propter qd re q̄ stella eadens sit longa. qz reliq̄ ei vestigia post se. Nubes sunt quando virtute solis extrahuntur hūore seu vapores de aquis ac plaudibus. & locis humidis. & ferūt sursum. Nebula est id. qd ex nubibus aquā plūcibus relinquit. & ideo nebula sūm Aristo. signum ē serenitatis. Caligo est vapor tenebrosus. que vulgo appellatur nebula. Iste vapor nō eleuat. sed pūisqz puertat i nubes vliū in pluuiam deprimis. & remanet iuxta terrā. Ros est id q̄ descendit ex vapore paruo & in descensu suo tardat in paruis miniculis. pluuia est aqua descendēs ex nubibus resolutis. velocitatem habēs sue descensionis. & hoc guttatim. Pluuia ex vapore rorido que congelatur anteqz ex ipso resoluatur aqua. Nix generatur in nube calidissima. cuius congelatio simul sit cū conuersione in aquam & ideo partes eius nō inspissant. Grādo generatur ex nube calidissima a virtute solis multū eleuata. que postqz in aquam resolutē tunc demū in medio interstitio congelatur. Tonitruus est sonus vaporis siccī egredientis de nubis humida vel in nube frigida & humida & semidit quicqd inuenit. Iris est lumen solis receptum in nube concava & aquosa ac soli ex aduersa opposita. Glacies ē aqua cōgelata. Ventus ē vapor terrenus supiora transiens. & acrim foriter pūitudo ipellens. Venti sunt quattuor principales. s. Subsolanus ab oriente temperatus habens a dextris vulcanū desicātē & a sinistris curruū nubes generantem. Ite meridie est auster calidus q̄ flumina gignit & pluuia largas hūis a dextris at fricū calidū. & a sinistris notū tempera-

De nube
De nebula
De caligine
De rore
De pluuia
De pruina
De nyxi
De gradine
De tonitruo
De iris
De glacie
De vento

tim quidem. sed pestilentias inducentem. Itē a septētrione est aquilo frigidus hñs a dextris grecū nives facientē ⁊ grandines a sinistris boreā nubes cōstringentē ac pluuias phibentem. Itē est zephyr⁹ flores pducens hñs a dextris circū tēpestates. ac pluuias a tonitrua gñantem a sinistris fauonū in oriente nubiā. sed in meridie serena faciētes. Turbo est ventus egrediēs de nube in seipm ⁊ egrediens vlt̄ duo vēti lateraliē sibi orientes sese qz iuxta terrā orbiculr̄ soluētēs. Terre motus ē vapor grossissim⁹ extractus de pfundo terre nō potēs exire pp̄ superficiē terre ⁊ illius sclicitatē sicqz coarctatus in interioribus p̄cavitibus terrā p̄cutit.

De tpe. Cap. 10

Tempus ē mēsurā motus primi mobilis ⁊ hoc p̄z. qz hic est tps ⁊ nō in celo s̄m suā subāz. qz hic mutat oīa. ⁊ nō ibi hic est. n. nunc hñs nunc estas. nūc par. nūc discordia. nūc trāgūtas. nūc tēpēstas. Ad utabilitas rex dicitur i hoc qz ea que p̄cipue in mōdus amplectit. i. sapia ⁊ potentia in orientes ceperūt. ⁊ terrā habitabiles p̄cūrerūt vsqz ad occidentē in signum qz oīa rēdunt ad oc casum. Nā studiū sapientie cepit i Egipto. postea fuit in grecia. post hoc i Rome deinde in francia. ⁊ in Anglia. S̄m regna primo fuerūt in oriente post in grecia. post apud Romanos. nūc ptās s̄m perit̄ residet i germania. Propterea Jacobus cōpat vitam nostrā. ⁊ hec mutabilia vaporū Salomon s̄no. Isa. baculo hardudineo ⁊ liber regū aque dilabenti. Dīa est inter tps. ⁊ enū. ⁊ eternitatē Nam tps hz principium ⁊ finē. Euum caret fine. sed non principio. Eternitas caret vtroqz termino. qz est mensura in terminata. Itē sūt etates mūdi. Prima ab Adam vsqz ad Noe hñs iuxta hebreos annos. 1656. sed sc̄m. 72. inter p̄ctes hñs. 2242. Sc̄da est a Noe vsqz ad Ab̄: aaz. hñs s̄m hebreos annos. 292 sed s̄m. 72. 1072. Tertia est ab ab̄: abā vsqz ad Dauid. hñs annos secundū he

bicos. 972. sed sc̄m. 72. 1130. Quarta est a Dauid vsqz ad transmigrationem Babilonis. habens annos s̄m hebreos 473. sed s̄m. 72. 485. Quinta est a trāsmigrationem Babilonis vsqz ad Ab̄: stum habens ānos s̄m hebreos. 585. s̄z s̄m. 72. 578. Igitur ab exordio mundi vsqz ad Ab̄: stum s̄m hebreos habem⁹ annos. 3952. sed s̄m Hieronymum est hec computatio. s̄z vero. 72. quos greci sequūtur. 5508. Ensebins autem quem Hierosolus secutus est inter vtrosqz incēdens numerat annos. 5198. quos pene oēs latini sequūtur. Sexta etas ē a Xpo vsqz ad finē mundi. Septima est quies sc̄tium. ⁊ cōcurrūt cum sexta. Octaua est resurgentium. Porro s̄m hebreos in prima etate sūt generatōes. 10. In secunda. 10. In tertia. 14. In. 4. 17. quas tñ Adab. gfa m̄ yterii. 13. ponit. In. 6 13. Etates hoīes sūt iste. s̄. Prima infan tia a natiuitate vsqz. 7. annos. Sc̄da est pueritia vsqz ad. 14. annos. Tertia est adolescētia. a. 15. ānos vsqz. 28. Quarta est iuuetus. a. 28. vsqz ad. 49. Quinta est senectus. a. 50. vsqz ad. 78. Sexta ē de crepitas. ab āno. 79. quousqz vita finit̄ Dignitas dñici dicit̄ notat̄ in hoc qz sūt prima diez. Itē vt dicit̄ erit vltima dies. Itē nor illā nō p̄cessit. Item nor illi nō succedit. Itē celū ⁊ terrā in ea sūt creata. Item angelus in ea cōuersus est ad deū. Item primo data sūt in ea s̄m̄s Israel mādāta. vt dicit̄ Origines. Item in ea xps natus est. Itē xps in ea surrexit. Itē in ea sp̄s sc̄s datus ē apl̄s. itē oēs i ea resurgēs atqz iudicabimur. Itē in ea cōtinuādū est p̄petuo in laude dei. De angelis in. communi.

Caplm.

Angelus est s̄m Damascenū sub stātia intellectualis semp̄ mobilis arbitrio libera in corporea deo ministrās i mortalitatem suscipiēs s̄m gratiam nō naturā. Substantia ponitur in hac dñi nitione p̄ genere ⁊ ponitur hoc ad dñaz accidentis. Intelligitur etiā substātia q̄u

hi. a. p̄mo m. l. a. t. m. p. 17 s̄m. nō

de creatibz

tercūq; composita ex eo qd est ⁊ quo est
 Intellectualis dicitur potius q̄ realis. qz
 ratio est virtus collatiua cause ⁊ causati
 ⁊ ideo composita. ois homo aial for. ⁊c.
 Sylogissimus nihil aliud est q̄ discursus
 a causa in causatum. Intellectus est de
 rōne sui. nec compositionem hz ⁊ collo
 cationem. sed est sine inquisitione ⁊ com
 positione. ⁊ ideo comperit nature magis
 simplici p dīa vt est angelus. Rō autē
 dīa ē nature minus simplici. s. hōis sp
 mobilis. nō dico de loco ad locū. s. mo
 bilitas dicitur hic triplicē mobilitate in an
 gelo. s. nature. intelligētie. ⁊ volūtatis.

Ad mobilitatē enim hz nature. qz oē crea
 tum v̄sibile est in nihilo. nisi manu oīpo
 tētie diuine p̄ineat. Ad mobilitatē intelligē
 tie hz. qz hz in angelo nō sit vicissitudo i
 telligētie. quo ad sc̄ta in verbo. cū deso
 mem hēat intellectum s̄m Dio. pōt in i
 eo esse vicissitudo intelligētie. quo ad co
 gnitionē rerū in pp̄ia natura. ⁊ quo ad
 discēda. ⁊ hoc est qd dicit Aug. qz omne
 creatū h̄ns intellectū intelligit vnū post
 aliud. Itē in volūtate mobilis est ange
 lus. qz nō simul vult hoc ⁊ illud. Itē po
 test dici mobilis motu dilectionis. Arbi
 trio libera hoc nō dicit pp̄ desensionem
 ad bonū indifferēt. ⁊ ad malū. sed pp̄
 liberam electionēz eoz que voluerit. vñ
 bonus angelus semp̄ eligit libere bonū
 ⁊ angelus malus libere ⁊ sine coactione
 elegit malū. In corporea subitātia dī. qz
 angelus hz pp̄ietatē corporis. nō natu
 ram. s. in loco p̄ineri. Cum enīz corpus
 sit in loco circūspecte ⁊ diffinitive est an
 gelus diffinitive in loco. Deo ministrās
 Ministratū hic ponit p̄ quocūq; obse
 quio. ⁊ s̄m hūc modum tam assistētes
 q̄ ministratēs q̄ etiam demones minist
 rat. Immortalitatz suscipēs secundū
 grāam naturam. quia rediret in nihilo
 nisi per gratiam cōseruatiōis deti
 neretur. Angelo attribuitur quattuor
 sc̄licet essētie subtilitas intellectus perspi
 cacia. liberi arbitrii facultas. discretio p
 sonalis. In primis tribus puenit anima

cum angelo. In quarto nō. qz aīa nō est
 persona hz etiam alia tria āgelus. sc̄licet
 virtuositate i operatō officiositate i mi
 nistratō immutabilitate post electōez. sive
 i bono sive i malo. Differentie quattuor
 assignātur iter āgelum ⁊ aīam. Prima
 ⁊ p̄cipalis est penes esse naturale. quia
 aīa est v̄nibilis corp̄i ēt actu sepata. āge
 lus n. sed a est penes esse logicū. i. diffinit
 onē. qz aīa rōalis est. sed āgelus intellectu
 alis. Aīa. n. apprehēdit iquirēdo ⁊ cōse
 rēdo āgelus vero iudēdo. tertia est penes
 esse metaphisicū. s. sepātū a materia. ⁊
 amotū. qz āgelus si habz passibilitatē. nī
 si respectu superiorū. aīa v̄o respectu infe
 riorū. qz iūtātur a sc̄sibilibus. quarta est
 penes esse theologicū. qz aīa v̄nibilis ē a
 bono i malum. ⁊ ecōtrario. āgelus v̄o
 si qz manet i eo ad qd se p̄uertit. sive bo
 num sit sive malum. Angeli. n. sūt oēs si
 miles i eo qz imortales iuisibiles. idisso
 lubiles simplices. discreti p̄sonis. icō mu
 tabiles icōdicabiles sūt alteri nature. sed
 dissiles sūt i donis ḡe ⁊ nature. P̄dicte
 rea dīc Dio. qz i oī nā sp̄iali creata aliū
 ē cēntia aliū ē v̄tus. aliud est operatio.

De distinctōe celestium hierarchiarum.
 Caplin. 12

b Hierarchia triplex ē. s. supercelestis
 celestis. ⁊ subcelestis. Supercelestis
 est i tribus p̄sonis. vt qdā dixerūt. ⁊ ma
 le. qz s̄m Dio. hierarchia dicit ordiem
 ⁊ ille absolute si est i tribus. ⁊ p̄sonis. s. z
 tūmodo ordo nature. Celestis est i ordi
 nibus āgelicis. Subcelestis i herb̄ sc̄s
 P̄pono hierarchia celestis diuiditur i su
 periozem mediam. ⁊ inferiozem. Super
 rior cōtinet tres ordies. s. cherubi. sera
 phim. ⁊ thronos quorum primi cōside
 rāt dei bonitatem. secūdi dei veritatem
 tertii dei equitatem. Item i primis deus
 amat vt caritas. In secundis noscit. vt
 veritas. In tertiis. sedet vt equitas. Ad e
 dia cōtinet dīatōes. p̄cipatus. ⁊ pote
 states quorum primi regūt officia āgelo
 rum sequētes capitibus p̄sūt populoz
 Ultimi p̄tatem coereēt demones. Item

in quibusdam scriptis
 dicitur angelus

in quibusdam
 scriptis dicitur
 angelus

In primis de^o dominat. vt masculus in se
 quibus regit. vt principatus. in ultimis
 tuet vt sal^o. Inferior hierarchia similiter
 punct tres ordines. s. virtutes. archage
 los. angelos. ad quoz priores punct mira
 culoz opatio Ad secundos maior negoti
 oru denotatio. Ad tertios humane custo
 die sollicitudo. In primis deus opat vt
 virt^o. In secundis de^o reuelat. vt lux. In
 tertiis mittit vt inspiras. Hec dicta sūt s3
 beatus. Bre. a fin Ver. sed fin Dio.
 Virtutes sūt meli^o ordo sede hierarchie
 a principat^o primus ordo tertie hierar
 chie. Hic attendit qd in qualibz triu hier
 archiaz pmissaz notat trinitas diuina
 ru psonaru. vt p3 in celesti hierarchia tā
 superior. q3 media. q3 etiā inferior.
 De proprietatibus angeloz.

Cap. 13.

Angel^o s3 Iudoz. sūt spūali subā
 facti an oēs creaturam creati nā
 mutabiles p dū. s3 pteplatione i
 mutabiles facti aio ipassibiles mēte rōa
 les felicitate securi. futuro pfecti. missi mū
 dū regūt. missi corpa aerea sumunt i cele
 stib^o cōmorat. Ver. de eodē. Inuestige
 m^o inuestigabilia. a pmo spūs cē potēt
 gliosus beatos distinctos in psonis dis
 posito i dignitat. ab initio stātes i ordine
 suo pericctos in gñe suo. inēntitates p
 petuos. mēte puros. affectu benignos re
 ligioe pios. vnauinitates indiuisos pace
 securos. diuis laudib^o a obsequis dātos
 Hic fin Ver. In angel^o ē dignitas crea
 tiōis gra. pfirmatōis. amor creatoris. vi
 sio diuinitatis. ē et i angelo p oia. sic supra
 dictū est eēntie subtilitas. intelligētie pspi
 cactas. liberi arbitrii facultas. agilitatis
 velocitas pōprie oēs obediūt. maiores si
 ne elatōe presūt. minores sū vicio subsūt
 q ad exteriora exēūt. ab interiori cōtēpla
 tiōe nō recedūt. oēm veritatē inferiorūz
 superiores participāt. nō eōtra. Qui ex
 cellūt in natūa pcedūt in gratia a glōria
 In eodē ordine alii esse aliis digniores du
 plicē habēt vñsionē. s. matūra a vesprina
 Illuminatiōes q3 a superiorib^o recipi
 f. matūra

unt aliis tribuunt. De proprietatib^o a of
 ficis singulorū ordinum.

Cap. 14.

Ropūū ē seraphi i amore ardere
 p Alios ad incēditū diuini amoris p
 mouē. a deū ordinare. formā dilī
 gendi tribuē. In imediate deo sūgūt. a
 iō buritus a sanctius in ipsos opationes
 theophanie deusē ad aliū quoq3 extra
 amātū nō diuertūt. Cherrbin quoq3 p
 mo a pucpat^o relicēt dūi luminis ra
 dio p eo q vicini diuine a pme verita
 ti iū. sūt. Hoz offm est pncuere hoies
 ad diuinā cognitōem. iō dñr pre ceteris
 lucere. qā plenitudinē luminis quā susci
 piūt aliis inferiorib^o cōicādo trāsserunt.
 Thēni dñr eo q i cas dñs sedcat. a iudi
 cia sua p eos determinat. In his ergo pē
 pue flucet scitudo dñi iudici. Hic quo
 q3 vitatē dei quā supra se accipiunt ad
 inferiores trāssūdūt. Dñationes dñr eo
 q ceteris angelis dñant a ab omni op
 pressionē sūt liberi. a nulli inferiori subiect
 unt. Hoz officiu sū Brego. est in bel
 lo spūali instruce qñt oporteat ptiōis
 officii exercere. a qñter debeat subditis
 dominari. Hoz officiu est fin Dio. a
 more seruilis deposito in deū moueri. a
 incessanter ei famulari. Principat^o sub
 ditis angelis p sunt. a eos ad ministerium
 diuinū explēdūz disponūt. Ad hos pñct
 fin Dio. vniuersale regimen vniū re
 gni a gentis ducere ad ei similitudinem
 Ad ministerium quoq3 eorum est s3 Bre
 go. docere hoies. exhibere reuerentiam
 vniūq3 fin gradum suum. Hozū etiā
 officium est pmouere hoies. vt nō pro
 pter vilitatem propriam sed ppter solū
 us dei amozes a bonoz faciant iustitiaz
 Potestatis fin Iudo. virtutes aduer
 se subiecte sunt ne mūdo trānceat q3 iū
 cupiunt. Hoz officiu. s3 Brego. ē illos
 qui in spirituali certamine desidant cō
 fortare. a ne spirituale regnū amittāt de
 fendere. Et fin Dio. ad ipsos spectat
 angelos inferiores quātū possibile est di
 uine potentie cōsormare. Virtutes sunt in

hinc
 3. hinc

fatigabiles ad executionē factēdoꝝ ⁊ ro-
busti ad pceptionem munerū. Idoꝝ offi-
ciū est s̄m Dio. docere prelatos vt faci-
le ⁊ pfeuerāter ad offiī plationis p̄tinet
exequātur ⁊ spūalia onera sustineāt pa-
tiēter. Itē p istos sunt ⁊ v̄tutes faciendī
mirabilia pfectū pcedūt. Archāgeli sū
mī nunciū nūcupātur. ⁊ sūna nūciant
Idoꝝ offiī est s̄m Grego. de his que p-
inēt ad p̄motiōem fidei vt de nativita-
te xpi ⁊ de factis eius hoīes exp̄dire. ⁊
demonēs ab hoīb⁹ remonere. s̄m Dio
ny. p̄betas reuelare. Isti illuminatōes
quas a superioribus suscipiūt inferioribus
nūciāt ⁊ p eisdem nobis. Angeli sūt in
celesti dispositiōe v̄tūm ⁊ hoīb⁹ ma-
gis p̄p̄inquit. Angelus nomē est officii. n̄
nature. Isti minora nūciant. ⁊ hoīes ad
diuināz cognitōem ducūt. ⁊ vt iuste vi-
uāt instruūt. Ido se sursum extēdūt p di-
lectiōem dei. ⁊ in semet ipsis firman-
tur p custodia sui ac sub se p̄grediūt ad au-
xilii p̄tini. Istos aut assimilari debem⁹
seraphim p charitatē. cherubin p cog-
nitōem thronis p eq̄tatē d̄natōib⁹ carnem
sp̄itui subiugādo. p̄ncipatibus reueren-
tiam maioribus exhibēdo. p̄tātib⁹ ten-
tatiōibus diabolicis resistēdo. Item de
bemus assimilari virtutibus p cōpassio-
nē. archāgelis p instructionē angelis per
obsequiū exhibitionē

De cognitione ⁊ motu angelorum.

Laplm. 15

Angeli cognitōnē h̄nt matutinam
hoc est cognitōnē rez in verbo.
Itē vespertinā. i. cognitōnē rerū in se
Itē meridianā. i. aptam dei visioem.
Est ⁊ alia cognitio angelica pat maior
res iudicat̄ minorib⁹ q̄ p diuinās th. eophe-
nias p̄ceperit. Theop̄henie vero ē ostē-
sio alicuius cognoscibilis de deo p illumi-
natiōez de deo veniētē. ⁊ hoc pōt esse
vl' i symbolis. vl' facie ad facie. Nota q̄
angelus i cognitōe rez in p̄pria nā cogno-
scit plā simul bitū. nō actū. Circa scarna-
tēz ⁊ passiōez xpi scierūt āgeli subām
facti. sed nō cēs circūstātiās. vt quare vl'

q̄sio. Dieterea q̄cūq; angeli cognoscit
remota sicut p̄p̄qua. qz cognitio eoz nō
p sensuz. sed p intellectū ē. Statuta āgeli
triplex ē. s. inocētie grē ⁊ glie. Distigūē
motus āgeloy tripliciter s̄m Dio. circu-
laris rectus ⁊ obliquus. Circularis ē ab
eodē i idēz ⁊ p̄tra idē cētrum immobilem
hūc motū h̄nt āgeli q̄ imēdiatē recipiūt
illuminatiōes a deo. ⁊ p illas reuertunt̄
ad deū. Istud at̄ p̄uenit sup̄iori hierar-
chie t̄m. Itē motu recto mouētur q̄n p
cedūt ad p̄uidētiam subiectoy recte oīa
trāsēntes ⁊ ibi nō reuertūtur ab eodem
i deū. sed de vno ad aliud. Itē ē i angel
motus obliquus q̄n cognitōez inferioroy
q̄bus p̄uidēt̄ reflectūt i deū p̄ncipiū ⁊
finē pulchri ⁊ boni. Istos d̄fam iter assi-
stere ⁊ ministrare quia assistere est facies
contemplari. sic assistunt omnes boni an-
geli. Item assistere est imēdiatē recipere
illuminationes a deo. sic assistūt t̄m tres p̄-
mi ordines. Itē assistere est appropinq̄-
re deo ⁊ erranēti ē ab exteriori missiōe
sic assistūt quattuor p̄mi ordines. Ad ini-
strare vero est nūciare. p̄ t̄pis oportuni-
tate vl' opari s̄m officii. est. n. ministra-
re nūciū vl' officii. Eratū est circa motū
āgeloy tribus modis. Dicc̄b̄r. n. q̄daz
p̄hi q̄ āgeli nūq; mouētur. s; mouēt̄ spe-
ras. ⁊ p eas volūtates hoīum. Itēz di-
xerūt q̄dam alii q̄ āgelus sit i pluribus
locis ēt vbiq; si voluerit. Itē dixerūt
alii q̄ āgelus sic venit de sine spaciū q̄ n̄
trāsīt media. s; trāsītiūt. Ido quozq; p̄ter
mittēdū nō ē q̄ vnusq; ordo ab eo de
no iat̄ s; q̄ respectu inferioroy ordmū ali
qd excellētis accidit in munere.

De prelatione angelorum. Laplm. 16

Resūt q̄daz angeli regiōibus vt
d̄ Daniel. 7. p̄nceps grecoꝝ
⁊ p̄ncep p̄saz ⁊c. Quidā vō p̄sūt ecclesiis
Apoc. 2. Angelo ephesi ecclesie scribe.
Itē alii p̄sūt p̄sonis. Actū. 12. Angelus
petri credebāt ad hostiū stare. quidam
etiā spūs maligni d̄nr vt t̄is p̄sse. vñ
vocat̄ aliquis spūs superbie. ⁊ luxurie.
⁊ h̄mōi. Qd̄ at̄ p̄latōes p̄maneat. vl' q̄

depluribus
locis

cessent post hanc vitam. Sciendum est quod be-
rarechie spiritus stabilius est ad infirmitatem beati-
tudinis. et spiritum ad gradum dignitatis. et
nobilitatem doni gratuiti ac nature. Cessabit
platiodes angelice ad homines et ad ange-
los. quo actu regumini sunt gubernatio
ne mundi et electorum sunt in viam ad patriam.
Prelatio autem in demonibus. quo ad offi-
cium insultandi et irritandi. et sunt in quod unus
puocat alterum in malitiam et hoc non destruetur.
psal. 73. Superbia eorum quod oderunt
ascendit semper. nec destruetur quo ad mali-
tiam et naturam. Cessabit autem eorum platiodes
quo ad officium tentandi eos qui sunt in via. In
hominibus et prelatio est evacuabitur. quod erunt
decantati ceteros cyllarche et hominibus. In
creaturis similiter cessabit platiodes. quod super-
iora non mouebit tunc inferiora sicut motus.
De confirmatione angelorum. Cap. 17
Confirmationes habent angelus ex tribus
t. scilicet natura. gratia et gloria. Ex natura. quod natura
spiritualis semel tantum vertibilis est vel
in bonum vel in malum nisi ex unione unius
cum altero. sicut patet in anima. quod dicitur est in cor-
pore potest mutari sepius de bono in ma-
lum. et contra soluta vero non. Multus autem est ratio
est. quod natura spiritualis per suam simplicitatem
se totam puerit ad id quod elegit. quod non
facit natura unita. quod habet corpus retraheret
Ex gratia sicut habet confirmationes. quod si aliquid con-
nectitur stabili eterno vinculo perpetuo illa
conuersione semper manet. Sic angelus colligati
sunt stabili eterno. scilicet de hoc vinculo indif-
solubili. scilicet charitas. Ap. 13. Charitas nunquam
excidit. Ex gloria quoque habent eam. quod cum
habent per gloriam quod ex forma complectina an-
gelici desiderii non vagantur extra ipsum vel qui-
runt quocumque nullo melius vel desiderabilius at
quod iocundus. Inhibil. n. i. creaturis inueniunt
quod possit eos a fonte vite dulcedinis auer-
tere. Tenendum est itaque quod angeli boni ex liber-
tate arbitrii ad deum conuerti statim fuerunt
per gratiam et gloriam in voluntate confirmati si-
deles ac felices efficiunt. atque in ratione illustrati.
ut non solum cognoscerent res in proprio ge-
nere. sed et in arte hoc est in verbo. filius. n.
dicit esse ars patris per quam operatur. Acceperunt

autem in se perfectionem in virtute operativa. si-
ue exequatur illa assumpto corpore. sine aliis
atque perfectionem in virtute contemplativa qua
quoque mittatur intra deum currunt.

De custodia angelorum. Cap. 18

Angeli nobis ad custodiam deputati tenent nos scilicet ne cadamus.
et cadentes nos adiuuant ut surgamus
nec unquam nos deserunt et peccantes
quod sunt semper pati auxiliari si volumus.

Hoc tamen fallit in obstinatis a quorum custo-
dia desistit angelus actualiter. paratus est
tamen custodire si reddere voluerit quod nunquam
deserit homo ex toto ab angelo. nota quod christus
non habuit deputatum sibi angelum quod anima eius
superior fuit omni angelo. sed antichristus habebit
quem habet per nimiam suam obstinationem suam ni-
miam non sit habiturus sed a promotione habebit
tamen ad accusationem. Effectus autem angelice
custodie multiplex est. Primus est impedimento
boni et occasio mali et actio peccandi
remonere. Exodi. 23. Mittit angelum pre-
cursorum et excruciat Iehuseu. Secundus est ten-
tationes mitigare Dan. tertio. Angelus
domini descendit in somnare et. Tertius est con-
tra hostes visibiles adiuare. quarto Regum
Heliens vidit castra angelorum. Quartus
est orationes nostras et elemosinas deo pre-
sentare. et pro nobis orare. Tobie. 12. Quis ora-
bas cum lacrimis et. Quintus est via ostende-
re. Tobie. 5. Ego sanum ducam et reducam
et. Sextus est in agendis docere. zacha-
ria secundo de angelo quod instruit eum de fabricis.
Septimus est seipsum et alia secreta reue-
lare. Tobie. 12. Ego sum raphael angelus
Octauus est a peccatis excitare. Actum. 3.
Surge velociter. Nonus est ad feruorem
excitare. tertio Regum. 19. Surge come-
de gradibus. n. tibi restat via. Decimus est
consolari. Tobie. 5. foris a se esse in primo
est ut a deo curreris. Undecimus est de pec-
catis increpare Judith. Dixit angelus po-
pulo Israel. Cur contra deum fecistis. Duo
decimus est piratas preces arceri. ne tamen
nocere valeant quantum velint. Tobie. 8. Qua-
liter. angelus a simonem ligauit angeli ser-
uum nobis per tria. scilicet per rubeam sue repa-

tionem. qz hoies fatuādi iterabūt i locy
 cadētū angeloy. Itē. pp meritū accidēta
 līs cumulatōe qd angel' i eis vsqz ad di
 em iudicii. Itē pp amoris erga nos. de
 mōstrationē Diony. attribuit āgelo tres
 actus. s. purgare illuminare & perficere.
 Purgat itaqz āgeli remonēdo sārasmā
 ra q̄ ipediūt illuminatōez quā angelus i
 tēdit facere i nobis. Cū tria remonēt ab
 aīa. s. ignozātiā & nūbila fantāsiarū ac fal
 sas opimones pbicariū rōnūz relcuatiōi
 ptrariarū. Illumināt vero aīaz triplicē
 ad sensuz. vt pz qñ aliqd manifestat i as
 sumpto corpore. & hāc ptāte ē hz dia
 bolus. Itē ad intellectū. & talis illumina
 tio solū pfecta ē. Notādū autē qz angelus
 nō illuminat intellectū efficiēdo nonā co
 gnitōez i aīa. qz nō pōt itellecū nonā spēs
 creare. nec hīcū noui luminis creare. vl
 excitare. s; nec eius itētionē quo vult cō
 uertere pōt. qz hoc ē ptra naturaz liberū
 arbitriū. Itē. n. tria requirūt vt itellec'
 nō itelligat aliqd. s. spēs q̄ cognoscat. &
 lumē i quo cognoscat & itētiō q̄ pueniat
 se itellec' sup spēs. Illumināt autē angelus
 itellecū nřz excitādo & disponēdo & lu
 mē diuini i nobis trāsferēdo. facit enīz
 vt dictū ē i fantāsia trāsmutatiōe spērū
 cōponēdo & diuidēdo sūm erigentiā rei
 quā vult reuelare. Itē irradiat lumē itel
 lectūs sui sup illas spēs vt moneāt itelle
 ctū nřz. & sic plā & subtiliora videre pñt
 i lumē duplicato. Itē excitat itētionē aīe
 aliquo motu. vt ipā pueritatē sup illa sār
 asmatā obstrahēdo se ab aliis. Itē. profici
 unt autē. i. pmouēt ad melius. S; vtruz
 angelus accēdere possit effectū humanū
 tripl'r pōt itelligi. s. efficiēdo vl monēdo
 vel excitādo & adiudādo. Itē. mō mō so
 lus de' pōt inflāmar affectū. s. p effectū.
 Secūdo mō ipz desideratiū inflāmat. s.
 excitādo & inuādo. Terno mō pōt ange
 lus affectū nřz incēdē p motū. De istis
 hōmīs creplū in naturis. qz primo ignis
 accēdit ligna. Secūdo mō ligna incēdit
 ignē. Et tercio q ligna igni apponit incē
 dit ignē. Differentia ē inter mittere cogi

tationē & incendere. & mentē illum. nare
 qz cogitationē mittere ē. vt dicit Beda
 intus creare & facere cognitionē. sed incē
 dere ē cognitiōe is factā inflāmar. Illu
 minare vero ē dare reuelatiōe d aliquo
 occulto intelligibili.

De locutiōe angeloy

Capitulū.

19

Erbum. triplex est. s. mentis oris
 & operis. verbo mentis loquitur
 deus angelo. & econtrario. Item
 deus anime & econtrario. Item deus dia
 bolo & econtrario cuius tñ intentio deum
 latere nō potest. verbo autē oris loquitur
 homo hōi corpore vnito anime. Angel'
 vero homīni in corpore assumpto. sed v
 bo operis loquitur deus diabolo. & ange
 lus diabolo. De locutiōe itaqz angeloy
 Nota qz angelus loquitur deo cum exvi
 sis in motum admiratiōis exurgit vel
 eius effectus suos ei presentat. quos tamē
 eū latere minime dubitat Angelus vero
 loquitur angelo verbo mentis sue. spēs
 ostendēdo mediāte illuminatōe quēdā
 spiritali irradiāte ad ipso. Item angel'
 facit corā angelo. quo facto itelligit qd
 nō itelligebat & sic loquitur omnes om
 nibus scilicet maiores inferioribus & eō
 uerso. Item loquitur angelo per eōica
 rōem diuini luminis ipsum instruēdo
 sic nō loquitur oēs omnibus nec oīa. s;
 tñ superiores inferioribus de his que p
 diuinas itēophonias perceperūt. Loqui
 tur autē āgelus hōi dupliciter pmo mō
 verbo vocali in assumpto corpore. s; itē
 sicut nō profert sonū in organis materia
 libus secūdam naturam. ita nec circūl'r
 imutat medium quēdam medium in voce
 naturali. vñ nō audis nisi ab alto ad quē
 ordinatur. & simile est in apparitionibus
 angelorum quos quidam vident & alii
 eque propinqui nō vident. vt apparet in
 Helico & puero eius. Dicit tamen ali
 qui qz angelus nūquam apparet vel ap
 paruit. aut loquitur homini in subiecta
 creatura. sed intentionem siue similitudi
 nem imponit in oculū eius. vel intencōe

qui loquitur deo

de hōmīs creplū
 ad ignem

uem vocis ponit i aure ei⁹. & ita recepit
 sensus eoi species illas. ac deinde puenit
 ad imaginatione. post hec ad intellectuz
 & hoc est q angelus dicit apparere vel
 loq homini. Secudo mo loq angelus
 hoi p impressione rex sensibiliu moto in
 strumento imaginis. & sic loquit vigilā
 tibus & dormientib⁹. Itē loq angel⁹ dia
 bolo. spēs sui intellect⁹ ei sine aliq illumi
 natione ostēdēdo. Itē loquit diabol⁹ hoi
 duplr. p^omo mo sensu imutādo & h
 vl imaginationē alicui rei imprimēdo in
 strumento visus vl obiciēdo visui situ/
 dinē alicuius rei. Secudo mo loqē dia/
 bol⁹ hoi p impressionē rerū sensibiliuz i
 instrō imaginis. & hoc facit qnqz vigilāti
 b⁹ qnqz dormiētib⁹. & sic inlittit cogita
 tionē mali cogitationē malā nō p^omit
 tere que tñ mala fit per cōsensum. Est
 & locutio animaz qz anima loqē deo p
 desideriu cuius affectiōes nude sunt. &
 apte oculis dei. Aīa similit̄ angelo loqē.
 s; hoc p voces corporis quas bñ pcepit
 angelus sicut & alia sensibilia vnde existē
 in anima in corpore alia spālī potāte lo/
 quēdi ad angelos nō indiget. sed hāc ha
 bibit exura a corpe. Itē aīa loqē diabolo
 qz similitudines affectiōnū imprimūtur sensi
 bus vbi diabolus legit eas.

De spiritalibus noibus angelorum.

Lapiculu m. 20.

D Michael & Gabriel. & i Ra/
 phael noib⁹. Secudu ē q hec sūt
 propria noia archāgeloz i coz interpre
 tatiōes cōueniāt excellētius. Michael ī
 terpretat⁹ qz vt deus. Hic est de ordine
 principatū & attribuitur ei quattuor. s.
 esse p^opositū paradisi. s. ecclesie. sicut &
 oliz fuit pnceps synagoge. Item deferre
 aīas iparadisū s; hoc intellige q gliosus
 deserat qz ali. Itē pugnare cū dracone
 .i. diabolo sicut legit̄ in Apoc. vii. factuz
 preliū magnū. Michael & angeli ei⁹ p/
 labiant⁹ cū dracone. Itē veniri i adiuto
 riū populo dei. Gabriel interpretat⁹ forti
 tudo dei. Hic est de ordine archāgeloz
 & merito quia magna nūciavit. i Ra pha

el interpretat medicina dei. & de ordine an
 geloz est. quia vnaz psonā custodiunt.

De casu angeli. Cap. 21.

D Nūnes angelos fecit de⁹ bonos n
 trū sūmos. s; medios inter sūmos n
 bonū & bonū cōmutabile qd ē creatura
 ita q si cōuenerēt ad amādū deū q su
 pra se erat ascēderēt ad statū grē ad glie
 Si vere auertarēt ad bonū pmutabile
 qd fuit infra se hoc ipō irruerēt in maluz
 culpe & pene. qz nō ē dedec⁹ peccā sūi de
 core iusticie. De spūali casu. Cap. 22.

Alus diaboli duplex fuit. s. spiritu
 c alis & localis. Spūalis. qz cecidit
 de nāe puritate. de flexibilitate li
 bert arbitri ad pmutabile bonū d luce
 in tenebras de scia ad ignorātiā. de inocē
 tia ad culpā d felicitate ad penā d dilecti
 one in odiū. Post casū. n. factus ē impe
 nitēs & obtinuat⁹ in malo & execat⁹ a vo
 deo: ordinat⁹ in bono. & infirmat⁹ in vtu
 te. & exclusus a dei pteplatiōe. p^oterea
 volūtas eius ipia puerfa ē ad hōis odiū
 & inuidiā. vñ toto conate nitit̄ ad ei⁹ sub
 uersionē p rētationē multiplicā.

De locali casu. Cap. 23.

Alus ē diaboli localis fuit. qz vl
 in infernū vl in caliginosū aerez q
 est medio. i. interstitio aeris corruit De
 mones. n. nō sē in supiori pte aeris ne lu
 mine gaudeāt. nec sūt in pte inferiori ne
 nimis ptra nos seuiāt. Un̄ notādū ē q i
 demonib⁹ ē tria p^osiderare. s. nāz offiū &
 peccatū. Et nāe qdē puenit loc⁹ sūm⁹. i.
 celū in quo tāq; in loco pgruo sūt creati
 & postmodū in nā si stetitissent perficiēdi.
 Offō vero qd hñt exercēdi hoies puenit
 loc⁹ medi⁹. i. aer caliginosus vbi & satis
 pping sē nob tētādū. & tñ nō hñt lu mē
 ad gaudēdū. S; peccō puenit locus infi
 m⁹. s. infern⁹. Un̄ & demones p^o finem
 inūdi qñ cessant̄ eoz offiū detrudēt sil
 in infernū dñt qdā q angel⁹ cecidit scda
 die. s; cōio: est opinio qz pma de subiro
 pōi creatione suam ceciderit. Df cōif
 qz dicim⁹ eboz⁹ āgeloz ceciderit. s; hoc
 nō dē qz decē ordines āgeloz fuerūt sed

Ad hunc dicitur
 hinc ad hunc p.

Ad hunc dicitur
 hinc ad hunc p.

Handwritten mark or signature at the bottom right corner.

q̄ tot de singulis ordinib⁹ cecidit q̄ poterāt facē chorū vnū. Nouē ordines angeloy. sūt q̄libz ordo h̄s suas legiōes. Legiō aut angeloy h̄s 666 vnitates. Tot sūt in singulis ordinib⁹ sūt legiōes quot i legione sunt vnitates.

De restauratiōe ruine. Cap. 24.

Angelorū ruina restaurabit saluā dos. Dicit at̄ Aug. q̄ tot saluabūt tur boies quot angeli ceciderunt

Gre. v̄o dicit q̄ tot boies saluabūt quot angeli p̄siterūt. Dixerūt etiā quidaz q̄ duo parietes erūt in celo. s. vn⁹ hominū ⁊ ali⁹ angeloy ⁊ q̄ ruina āgelica restaurabit p̄ virgines. ⁊ de alio pariete tot sunt saluādi quot in alio pariete sūt virgines ⁊ angell. Cur peccatuz diaboli sit irremissibile.

Cap. 25.

Clare peccatū diaboli sit remissibile assignat plurime rōes. Prima ē q̄: s̄m Aug. nullo suggerēte peccauit. ⁊ iō nullo reparāte redidit. sc̄da est s̄m Dama. q̄ cōtra dei forme intellectū peccauit. Quāto aut̄ nobilitō: ē cognōtō tāto peior est error. Jo. xiii. Seru⁹. n. sc̄ies voluntate dñi ⁊c. Tertia s̄z etiā dem Dama. est q̄: angel⁹ nō ē susceptibilis penitentie vnde nec venie. Quarta ē q̄: diabolo extincta est fidē sis quātū ad boni p̄motionez. Quinta ē q̄: natura spiritualis semel n̄ vertibilis est eo q̄ tota se cōuertat. qd̄ nō facit hō qa caro semper repugnat spiritui. Stat⁹ aut̄ angel⁹ mali triplex est v̄ patere potuit ex p̄dictis. Primo. s. nocētie. Secūdus culpe. Tert⁹ pena ⁊ miserie.

De pp̄rietatib⁹ demonū. Cap. 26.

Emones aut̄ sūt spūs impuri humanā ḡnis inimici. mēte rōnales. i. negna subiles. cupidi nocēdi. per sup̄biā tumidi. sp̄ in fraude noui imutāt sensus. ingnāt affect⁹. vigilātes turbant. dormiētes p̄ somnia ingētāt morbos in serūt impetitas p̄cāt. in lucis āgelos se trāsso: mant. Semp̄ infernū suuz secum portāt. in idolis diuinū officiū sibi vsurpant. sup̄ bonos dominari appetūt. ma

gice artes p̄ eos sūt. bonis ad exercitiuz dant. semp̄ fini boīs insidiant. Triplici acumine vigent demones. Primo subtilitate. nāc. ⁊ hoc per cognitiōnē vesp̄tinā. Secūdo experiētia tēporū. Tertio reuelatiōe superioy spirituz. Primo mō intelligūt naturalia p̄t̄ia. Secūdo mō futura naturalia. Tertio mō cognoscūt volūtaria. Multipliciter vero diabolus nominat per quod ⁊ pp̄rietates sue cognoscūt. vocat enim diabolus. qd̄ inter pretat̄ defluens q̄: defluit. i. corruit spū aliter ⁊ localiter sicut dicitū est grece iter pretat̄ diabolus clausus ergastulo ⁊ hoc sibi cōuenit. q̄: nō p̄mittit tātūz nocere quātū vellet. Preterea s̄m et̄simologi am diabolus dicit̄ a dia qd̄ ē duo ⁊ bolus qd̄ ē morfelus. q̄: duo occidit. s. corpus ⁊ aiām. Itē vocat̄ demon. i. sanguis ne⁹. ⁊ hoc pp̄ peccatū. v̄l sc̄ies. q̄: viget triplici sciētia sicut dicitū ē. Itē Bestial qd̄ interpretat̄ abiqz iugo. vel abiqz iudo q̄: p̄ posse cōtra eū pugnat cū deberet eē subiect⁹. Itē Belzebub qd̄ interpretat̄ vir muscarū. i. aiarū peccatricū. q̄: relinquit̄ verū sponsū xpm. Itē Satbanas. i. aduersarius v̄i. De. ca. v. ⁊c. Item Behemoth. i. bestia q̄: facit homines bestiales. Itē Lemathan. i. additā mētū eorū q̄ peccā peccatis cumulant.

De militia diaboli cōtra nos. Cap. 27.

Diabolus nocet homini multipliciter. qa p̄ violentiaz ⁊ hoc q̄nqz exterius corpus ledendo sicut fecit Job q̄nqz intra mēbra ledendo sicut in obfessis. ⁊ pp̄ hoc dat̄ puillis angel⁹ bon⁹ ne diabolus in his ledat eos ⁊ excedat. Itē nocet per ip̄ressiōne imaginū mala suggerēdo vel p̄ cōmotionē sanguinis ad peccm̄ accedēdo. vel sensus exteriores p̄ obiectionē falsarū formarū decipiēdo. De his ⁊ similib⁹ dicit. Grego. Aut opprimēdo rapit. aut insidiādo circumulat. aut suadēdo blādīt. aut minando terret. aut de sperādo frāgit aut permittēdo decipit. Diabol⁹ decipit boīes quattuor modis. Primo suadēdo bonuz

7 hoc pp malū vt cū hōi instabili suadet
ingressū religionis. 7 hoc vt post modū
apostaret. Secūdo mō suadēdo malū. 7
hoc sub spē boni. vt p iurare p reb⁹ alte
rius obseruandis. Tertio mō dissuadē
do bonū tāq̄ nocuū vt cū dissuadet bo
no viro religiōis ingressū ne de hoc peni
teat 7 egrediēs pfundant. Uel qñ dissu
adet alicui orationē vel elymosynā. ne p
hoc incurrat vanā gloriā. Quarto dissu
adēdo malū vt ducat ad pei⁹. vt qñ dis
suadet tēperātiā in victu 7 somno. vt p
hoc inducat ad indiseretā abstinentiā qd̄
peius est. Impedit diabolus in effectu
sue inlicitū multis modis. scilicet qñqz per ter
minū sue potestatis a deo ipositū. Itē qñ
qz p resistētiā bonorū spiritūū. Itē qñ
bet animā duos angelos. vñū bonū ad
custodiā alii malū ad exercitiū. Itē p ar
bitriū hōis nō p̄sentētis. Itē p peccati
abominatiōē. qz qñqz demōēs nobilio
ris nature peccata vilia derestantur. Itē
propter cautelā omittit facere mala vt pe
ius fiat. sicut modū nō verat excōmuni
catos vt minus timeant tales sentētiās
Utrū virtus tērationis minuatur i dia
bolo qñ vincit diuersē sūt opiniōēs. Di
cunt enī quidā q̄ superatus in vno vi
tū ipsū victoriē nō possit amplius tērare
de eodem vino. sed alius diabolus pōt.
Alii dicūt q̄ superatus de vno vitio nul
lum de illo vitio possit amplius tērare de
cetero. Data est p̄tās demōib⁹ exercē
di magicas artes multiplici rōne. Itē
mo ad salēdū fallaces sicut egiptios 7 ip
sos magos. Unde etiā que ip̄i per tales
modū acturi sunt qñ comunicādo p̄di
cūt vt ibi. Cresus perdet aliū transuect⁹
maxima regna. Secūdo ad monēdū; si
deles. ne. s. tale qd̄ p magno desiderēt
cū vidēt etiā malos ficere huiusmodi.
Tertio ad pbādā 7 exercēdā patientiā
7 fidē iustorū. De lucifero. Cap. 28.

E lucifero sciēdū est quod fuit de
supremo ordine superioris hierar
chie. ac in illo ordine supernū gra
dū tenuit. cui tanquā principi de singulis

ordīnib⁹ magna multatudo adhefit. quos
oēs secuz traxit. dicitur est lucifer. qz pre
ceteris luxit. seque palebāitudinis cōside
ratio cum excauit. Primū hominē tē
tant. 7 vicit. Secūduz tētavit. 7 victus
est. Itē tēstātes tunc amittit quā vltimis
tēporibus recuperabit nūc religatus est
7 in fine soluet. Itē peccatū luciferi fuit qz
se 7 suū bonū p̄inatū dilexit excecāz
de altitudine habita p̄sumpsit. ac p̄p̄riaz
excellētiāz abnuū quasi habitariis fuerit
ex se nō ab alio 7 sine meritis habere vo
luit stare vel sperare cū possēt. quousqz
gratia quōderet dei similitudinē cōpu
piuit. nō quiddē causa imitacionis. s̄ po
tēstatis. i. subditos hz voluit 7 nulli subie
ctus esse cōcupiuit. Quid sit aīa. s̄m di
finitionem. Cap. 29.

Est naturā corporeā i corpoream
p̄ dicēdū est de natura ex vtriusqz cō
posita. S̄z primo ex pte mētis. se
cūdo ex pte corporis. tertio ex pte totius
hōis. De aīa igit̄ vidēdū est quid sit s̄z
diffinitio. Itē dō a q̄busdā dīstīnē vt
spūs. a q̄busdā vt aīa. a q̄busdā vero vt
spiritus 7 aīa. Inquātū igit̄ aīa natu
rā hz spiritus dīstīnē ab alexādro in li
bro de motu cordis. Ab Aug. sic. Aīa est
subā icorpa itellectu al' illuminādis capax
vltia reuelatiōe pceptina vltima dico qz
mediātū āgel' p̄cipit. Ex hac diffinitōe
cognoscim⁹ qz spūs humanus q̄ aīa in
ter oēs creaturas post angelos i media
te illuminatiōis diuine sit pceptina. Aīa
vero inquātū aīa sic dīstīnē a. Remigio
Aīa ē subā incorporea regēs corpus. Ex
hac diffinitōe hēmus qz aīa sit corpus re
cto: 7 moto: Itē aīa inquātū aīa dīstī
nuer a phō i libro scōo de aīa sic. aīa est
endelebia. i. act⁹ corporis phici organici
potēntialiter vitā habetis. Endelebia for
mā vel actus signat. 7 dicit̄ hic actus p̄i
mus sine pfectio. Ex hac diffinitōe hē
mus qz aīa vmbilis est corpori nō omni
s̄ solo organico 7 phico. i. naturali ad su
scēptionē aīe rationalis disposito. Item
aīa inquātū ē spūs. 7 aīa sic dīstīnētur ab

de suspensioe diuulsi

angelus bonus p malū

immaginatio
substantia

Aug. aia est omnium similitudo. Nec dif-
 finitio data e p copatione aie ad creatu-
 ras. aia enim ex sui natura ad suscipien-
 das omnium rerum ta corporaliu q̄ spiri-
 tualiu similitudines apta e. Sz sciendu est
 q̄ quedam intelligi habet p opposita. vt te-
 nebre p p̄ntiam lucis. incorporea p cor-
 poralia. r sic dicit suscipere anima spiri-
 tualiter reru similitudines. Itē anime d̄
 scriptio talis est. Anima est deforme spi-
 raculū vite. Nec descriptio dat fm q̄
 aia comparat a deum prout nō ex tra-
 duce vel seminali ratioe propagat. sed a
 deo copozī creādo infunditur. r ifundē
 do creat. Item. Seneca. sic diffinit aiaz
 Anima est spiritus intellectualis ad bea-
 titudinē se r i corpore ordinat. hec diffi-
 nitio e in reuelatione aie ad finē sz q̄ nō
 solū separata beatificatur i se sicut ange-
 lus imo in corpore glorificato ip̄i beati-
 tudo ampliatur.

Quid sit anima fm rē. Cap. 30.

Uid sit aia fm rem diuersas vi-
 dētur sentētias philosophi p̄mis-
 se. Plato enī dicit animaz nume-
 rum se ip̄ū mouēre. Aristoteles enī dicit
 chā. Pythagoras armoniam. Hippocra-
 tes spiritū tenuē. Rabbannus copositi. De
 moocrytus spiritū ex atomis copositi.
 Acconomius hypere ignē vigorem.
 Parmenides dicit cā de terra r igne eē
 Epicurus at ex aere r igne Inter has
 diuersitates nos sequimur dicta sancto-
 rum r catholicorū magistrorū dīcētum
 q̄ anima e subā spiritalis r rōnalis ad
 viuificādū corpus humanum de nullo
 creata. Creata est inq̄ anima pfectibilis
 r imperfecta q̄tū ad sciētā r virtutes. p-
 fectissima tñ est q̄tum ad potētias natu-
 rales. Et q̄ i est sensu nō e subiecta. ne-
 q̄ fm dīuēsiōne est extēsiua. Quantita-
 tē. n. hz aia vt dicit Aug. nō dimēsiua.
 sz potētatiua r virtualē Et q̄ simplex e
 aia. tō nec angmēti. nec detrimēti est su-
 scēptua. q̄ nec in corpe maiorū maior.
 nec i minorū minor reperit. vt dicit Au-
 gustinus. Altitudo potētariū i aia nō ponit in a

fortitate i aie natura. sz multiplicē effectū
 aia etiā est vita ppetua. s. p memoriā. In-
 telligētā. r volūtate. ad imaginē dei fa-
 cta capax virtutis r vitiū. suscipibil pe-
 ne. vel premiū arbitrio libera. potētis r
 habitū r effectiōs decoata. caret pō-
 dere. r figura r calore passibilis r muta-
 bilis est eo magna est quo capax est. eter-
 nitatis. eo recta quo nāliter appetēs est
 bonitatis eo bona quo particeps est diu-
 nitatis. Quid sit aia fm nomē. Cap. 31.

Anima d̄ inq̄rū corpus aiat
 a viuificat Adēs iōtū recollit. Aius
 dū vult. Rō dum recte iudicat.
 Spiritus dū spirat vl q̄ spūale nāz hz. Sē-
 sus dū sentit. Ademoria dū recordatur.
 Volūtas dū cōsentit. Nec noia diuer-
 sa se aie nō pp cēntie p̄laltatē. sz pp effe-
 ctus multiplicitatē r operationez. Dicit
 anima ab a qd e sine. r nemes qd e san-
 guis. eo q̄ sit sine sanguine. vel d̄ ab an-
 qd est tribuere. eo q̄ anima vitā tribuit
 De triplex anima. Cap. 32.

Itus aie triplex e. s. vegetare. se-
 tire. r ratiocinari. r fm hoc disti-
 gnit aie potētia triplex est. s. vege-
 tabilis sēsbilis. r rōnalis. De qb̄ di-
 cit ambrosius. q̄ aia vegetabil appetit eē.
 sēsbilis h̄i eē rōnalis at optime eē. r tō-
 nūq̄ quiescit donec optimo cōiungat. r
 pp hoc in amoris mouet in deoz vt i ip-
 so lumine delectet. Nec tres potētie i di-
 ueris substantiis tres anime dici possunt
 Nam vegetabilis est anima in plantis
 sēsbilis in brutis. rōnalis vō in hominibus
 In hoie autē predicte tres aie vna sūt ef-
 fectia sed differūt in potētis. nec obitat
 q̄ in homine successiue. ac diuersis tem-
 poribus manifestātur. hoc. n. est a v̄tute
 formatiua que rationaliter prius dispōit
 ad vitā q̄ ad sēū. r prius ad sensum q̄
 ad rōnē p̄ferent eius natura nō subitō
 sz paulatim r successiue operet. Cū autē
 aia rōnalis infunditur copozī p̄dicte pri-
 mo infuse nō h̄it actiōes suas deinceps
 a virtute formatiua. sed ab ip̄a aia. Ani-
 ma quoq̄ duas primas potētias. s. vege-

tabile. & sensibile exercet tñ in corpore. Aia vegetabilis & sensibilis nõ dñt dici aie in hoie sed potẽtie. nec aia vegetabil in aiali dicẽda est aia sed potẽtia. Aia aut vegetabil i plãta d. cẽda e aia. si potẽtia. De potẽtia anime vegetatine.

Caplin.

33

¶ Anima vegetabilis tres. hz potẽtias. s. gñatiuã nutritiuã. & augmẽtatiuã. Prima est ad spẽ p̃seruationem. Seda est ad p̃fectõẽs subiecti. Tirtuti at nutritiue quattuor: ad defuiũt. s. virt^o attractiua q̃ assumit necessaria in nutrimento. Itẽ digestiua q̃ sep̃at pueniẽs ab incõueienti in alimẽto. Itẽ retẽtiua que cibum tã diu retinet in vno loco. donec debitas recipiat alterationẽ. Item expulsiva q̃ expellit qd̃ sup̃flũũ est in nutrimento. sed ante oẽs has est appetitiua.

De potẽtiis aie app̃hẽsiuis.

Cap. 34

¶ Anima sensibilis duplicẽ hz potẽtia. s. app̃hẽsiuã & mutiuã. app̃hẽsiua diuidit in app̃hẽsiuã de foris. & app̃hẽsiuã de intus. Uires app̃hẽsiue de foris sunt gnõz sensus p̃ticulares. s. visus. auditus. &c. vñ potẽtie exteriõres. Uires at̃ app̃hẽsiue de intus s̃ gnõz potẽtie interiores sensibiles q̃ sunt cõis sensus. imaginatio estimatio. fãtasia & memoria. Tradunt. ¶ Per bipatbetici oẽs vires istas organicas eẽ. & q̃ p̃ ista corporalia suas operationes p̃ficiũt eo q̃ sint circa p̃ticularia tñ. Ois. n. forma p̃ticularis in materia aliena est qm̃ forma si ne oi mã accepta vniuersalis ẽ circa quã opat̃ intellectus. Ista facile est videre in sensibus p̃ticularib⁹. qm̃ illi nõ app̃hẽdũt nisi p̃ rei sensibilis p̃ntiaz. De virtutibus autem interioribus q̃ sũt imaginatio. estimatio fantasia. idẽ est. qm̃ in illis oibus est app̃hẽsiõ forma singularis secundum sitũ partũ & lineamẽta & q̃tita tem. Oẽs iste potentie passiuẽ sũt & patiuntur a formis & indiuiduis que sũt p̃ncipia cognitionis sensibilis. sensibilis di-

co quia duplex est cognitio intellectua lis que dicitur ex eo q̃ proprie pro intel lectũ hz dignosci. vt forme cõuenientes & hñõs. Sensibilis que puenit ex idui dũs & obiectis sensum p̃ticularium que sũt p̃ncipia cognitõis sensibilis. Scien dum p̃terea q̃ nulla potẽtia app̃hẽsi ua sensibilis retinet id qd̃ app̃hẽdit. imo qd̃ vna app̃hẽdit alia retinet. Notãduz ergo q̃ alia vtus est q̃ hñ tenet. alia q̃ hñ recipit. & ista q̃ hñ tenet p̃ficiẽt sicco & frigidõ. s. illa q̃ hñ recipit p̃ficiẽt humido

De sensibus particularibus.

Caplin.

35

¶ Sensus p̃ticularis in gnõz diuidit̃. s. in visũ. auditũ. gustũ. odorãtũ & tactũ q̃ in multis pueniũt. & in multis differũt. Cõueniũt. n. gnõz sensus in hoc q̃ sũt vires passiuẽ. Scimus. n. in tra suscipiẽtes nõ extra mittẽtes. Sensib le. n. positũ supra sensũ nõ sũt. sedõ de aia. Oẽs sensus sũt p̃ceptibiles singula riũ nõ viliũ. ad quẽlibet sensũ exẽditur nervi duo. vnus ad sentiẽdũ q̃ agit p̃tra exteriõra. & alius ad motũ volũtariũ q̃ agit vt ius aie interior. & ad organũ diri git intẽtiões. In oi sensib⁹ õ esse p̃portio nẽ sensibilis ad sensum. qz in mediũ dele etãtur. & in extremis cõmpũtur. Ad sentiẽdũ aliqd̃ õ esse obiectũ p̃ns & me diũ differẽs. & organũ sanũ atqz pueniẽs & aie itẽtio actualis. Oẽs sensus vñã hñt originẽ sũm sensũ cõem a quo velut a cẽtro q̃si linee quedã exẽũt. Differũt etiãz sensus p̃ticulares in multis nã q̃libet hz spãle istz. Differũt et̃ in oblectis. differũt i medio dñe. qz tactus & gustus hñt me diũ intrinsecus & alii extrinsec⁹. Differũt i velocitate app̃hẽdi. qz visus ẽ citissime app̃hẽnsionis. & remota app̃hẽndit Differũt sicut qz visus ẽ sup̃mus. ¶ Post auditus. deĩde alii p̃ ordinẽ. Differũt vñ litate. qz gustus & tactus maxime sũt ne cessarii ad p̃seruationem iduiuidũ & spe ciei. Gustus. n. discernit cibum per quẽ seruat animal a noctuo. & tact⁹ discernit qualitates fẽsatoz. sicut calide & frigide

et huiusmodi ut aial declinet extrema ta-
 liū qualitatum ne corruptionēz incurrat
 Differūt gñalitate. q: tactus ē general-
 or. cū nō hēat organū determinatū. sed
 in omnibus mēbris fit. Differūt et in i-
 pressionū retentione. sensus enīz grossio-
 res formā retinēt suas impūssōes sicut p̄
 in tactu. Nota. q̄ videm⁹ visu ⁊ oculo
 sed differenter. nā visu videm⁹ effectiue
 siue formaliter. sed oculo videm⁹ instru-
 mentalr. Eodē mō dicendū est de cete-
 ris sensib⁹ Aia alienat a sensibus tripli-
 citer. Primo in somno. 2. in extasi ma-
 gis. 3. in morte maxime.

De sensu cōmuni. Cap. 36.

Sensus cōis est potentia q̄ oīz sē-
 suū p̄ticularium obiecta apprehē-
 dit. vt dicit p̄bi. 2. de aīa. Omnes
 enīz sensus exteriores a sensu cōi exte-
 ri veniūt a centro p̄ticularit̄ exeūt ⁊ sena-
 toz suoz sūlitudines ad sensū cōez redū-
 cūt quo mediāte de singuloz p̄tictati-
 b⁹ indicāt ⁊ discernūt. Unī sciendū q̄
 sensus cōis ē fons ex quo oēs sensus oīi
 unī ad quē oīs mor⁹ sensibilitū referitur
 sicut ad vltimū finem. Hec potētia q̄dā
 hz inquantū est sensus ⁊ quedā inquantū
 cōis est. inquantū. n. sensus est hz recipe-
 re rez spēs sine materia. ⁊ in p̄sente ma-
 teria. inquantū cōis est hz duo quozum
 vnū est iudiciū sensibilitū p̄ qd nos ap-
 prehēdimus nos videre qm̄ videmus.
 ⁊ audire qm̄ audimus. ⁊ sic de aliis. Si
 enīz hoc iudiciū nō eēt in aīalibus. nō sa-
 tis eēt videre ⁊ audire vtile. ⁊ s̄z alios
 sensus apprehēdere. Secūdū est cōpa-
 rare plura sensata dicendo vnū esse dul-
 ce. ⁊ aliud dulci⁹ esse ⁊ hoc ideo sensus
 cōis hz. q: ad ipsū referunt omnium p̄-
 p̄tū sensuū sensata. Hec virtus in ante-
 rio: parte cerebri ponitur in loco vbi cō-
 curruntnerui sensitiui quinqz sensuz q̄
 loc⁹ medullosus ⁊ humid⁹ ē. De vi ima-
 ginatiua. Cap. 37.

Virtus imaginatiua ē potentia ap-
 prehēsiua in qua imagines reruz
 sensibilitū reseruat. Hec virt⁹ plus

abstrahit q̄ sensus. q: sensus nō accipit
 formā. nisi p̄ntē re illa at resuat formā et
 re absēte. In hoc ē imaginatio differē a
 sensu cōi. q: sensus cōis p̄ntē rei exte-
 ris indiget sicut sensus p̄ticularis. Ita
 at virtus. s. imaginatio thesaurus forma-
 rū vocat. q: in ea sic dictū ē forme a p̄t-
 ularib⁹ sensib⁹ ⁊ hēret recepte retinēt. hec po-
 tētia ī anteriori pte cerebri seu interiori. si-
 cut ⁊ sensus cōis ponit. ⁊ hic maior est
 duricies ex frigiditate cerebri p̄ueniēs.
 vbi ⁊ imaginatiua retinet ip̄pressiones a
 sensu cōi receptas. De vi estimatiua.

Cap. 38.

e Estimatiua virt⁹ q̄ a forma acqui-
 sita intētionē elicit q̄ a sensu nō p̄-
 cipit. s. in qua ouis fugit lupū ⁊ lupus
 miseret filio suo. hoc aut nō posset fieri
 nisi lup⁹ hēret cognitiōē ei⁹ indiuidū.
 ⁊ q̄ hoc indiuidū sit natus eius sicut ⁊
 ouis apprehēdit lupū sibi nōciūz. Ita
 vō nō p̄nt fieri p̄ sensū. Estimatiua dif-
 fert ab imaginatiōe qm̄ imaginatio solū
 retinet formas apprehēsas p̄ sensū cōez
 ⁊ ad imaginatiōē solā nō seq̄ affectus
 miserie vl̄ tristitie. vl̄ fuga. vel insectio.
 Ad estimatiōē aut statz ⁊ seq̄ qdlibet
 istoz vñ sicut intellect⁹ practi⁹ se hz ad
 speculatiōē. ita se hz estimatiua ad ima-
 ginatiōē. ⁊ p̄ hoc estimatiua nō peni-
 tus apprehēsiua ē. s̄z ēt motiua p̄ hoc q̄
 determinat ad qd moueri debeat aīa. ⁊
 a quo fugere cū. n. aīa mouet ad cibuz
 oīz imaginē cibi in aīali esse. S̄z estimati-
 ua nō solū mouet. imo ēt apprehēdit.
 Oīz igit aīa h̄e estimatiōē q̄ moueat.
 Officiū estimatiue est apprehēdere intē-
 tiones nō qdē rōnis sed nāc. Unī nō ap-
 prehēdit qd sit similis. aut nomē. aut ver-
 bū vl̄ amicitia. vel inimicitia. cōmodē vl̄
 in eōmode. sicut dicit⁹ ē. Hec virtus po-
 nit in prima pte medie cellule cerebri q̄
 calida est ex motu multi spūs ad ipsaz.

De fantasia. Cap. 39.

Fantasia est potentia p̄ponēs ima-
 gines cū imaginibus. ⁊ imagies
 cū intētionib⁹. Cōponit inquantū

fantasia imagines cū imaginib⁹. vt ē ap-
prehendē aliqd eē albū vel nigrū. vl di-
uerſas formas cōponē vl fingē chime-
ras. Cōponit et imaginē cū intētionib⁹
vt cū apprehēdit onis formā lupinā esse
fugiendā. Cōponit et intētiōes cū itētiōi
b⁹. vt p³ i oue q̄ apprehēdit nato suo p̄bē
da eē vbera et alienū eē repellēdū. ¶ Per
fantasiā maior h̄t cognitio q̄ p̄ h̄i i aīa
sensibili q̄ ē in brutis. p̄ h̄c. n. nō solū scit
p̄ntia s; et p̄uidet sibi in futuz. ¶ Per h̄c
n. qdā aīalia faciūt sibi casas. et de cibo p̄
nidēt in lōginqū. p̄ h̄c de illo scit qd sit
idē et de alio q̄ sit aliud et sic de eo oī de
quo suā p̄fert p̄ modū affirmatiōis et
negatiōis. ¶ Per h̄c quoq; videm⁹ ali-
qd eligere et aīalia. et aliqd refutare. Ad
electionē et refutationē p̄ erigit scia et di-
seretio. et iō multi dixerūt q̄ fantasiā ē ali-
qd rōnis s; dicim⁹ nō eē verā electionez
aīe sensibilis. s; aliqd simile. ¶ Hec a vul-
go i hōie vocat cogitativa. cū tñ cogitat
pprie sit rōnis. fantasia operat in sōno
sicut in vigilia. ¶ Et at in sōnis res vidēt
eē p̄ntes. hoc ē q̄ sit fuerit ad sēsu cōez
¶ Ista potētia q̄ p̄ntia ē rōni sicut est in
oīe. tūc accipit agēdi et operādi regimē
rōne. S; q; rō diuersificat s; diuersi-
atē eoz de qb⁹ ratiocinatio fit. iō p̄ opa
i oncs fantasiē multiplicāt in hōie valde.
Ubi aut fantasia nō est cū rōe. vt est in
brutis tūc regit solū s; instinctū natu-
re. Et q; natura vno mō ē inhabitibus
speciē vnā. iō cōceptio fantasie opat i ta-
lib⁹ vno mō. Et inde est q; oīs hirundo
facit vno mō nidū suū. Diuersūt quidaz
philosophi q; iste virtutes in brutis pon-
us agūt q̄ agāt. s; in hōie pot⁹ agūt q̄
agātur. q; bruta mouent s; impetū et
impulsū appetitus naturalis. ¶ Adot⁹ autē
hūani regulat s; regimē rōnis. ¶ Notā
dū q; melancōnici et infirmī et amantes
multas h̄nt fantasias. s; hoc nō est ex il-
lustratione que fit per imagines rez sen-
sibilū. s; ex passiōib⁹ nature et cōfusiōe
spiritūū ascendentū ad cerebrū et caput
turbantū. Tales. n. spūs diuersarū

imaginū inuolutiōes faciūt et generāt hor-
ribiles visiones conceptiōes. ¶ Dieterca
sciendū q; bruta citius recipiunt influx⁹
p̄mi motoris q̄ hōies. sicut p³ in somni-
ca que q̄n cibū colligit infra tres dies nō
pluit. Et gallus cantū suū p̄ tempus va-
riat. q; imutationē aure ex influxione p̄-
mi motoris p̄stīūt. ¶ Hui⁹ dicitur hec est rō
qm̄ hōies multū occupant circa cōcep-
tiōes suas cōferēdo et cōponendo et di-
uidēdo. quare influxiōes p̄mi motoris
nō p̄cipiūt ita cito sicut bruta que nō sic
occupant in suis cōceptiōib⁹. nec s; in il-
las opant. s; tantū s; in intellectu natu-
re. ¶ Ista vis. f. fantasia plurimū impedit
intellectū eo q; minus occupat aīam cō-
positiōe et diuisiōe imaginū. nō solū ac-
ceptaz a sensib⁹. s; et factaz. maxime aut
ipedit intellectū q̄n aliqd de celestibus et
diuinis ip̄mitit ei. et hoc iō. q; p̄cepti-
ones talis non pōt ferre nec sunt similes
imaginationib⁹ et fictionib⁹ fantasiē. fan-
tasia vero ponit in medio medie cellule
cerebri tāquā centrum inter memoriā
et imaginatiā. q; fantasia cōuertit se tā
p̄ formā quas accipit imaginatiua p̄ sen-
sū q̄ sup intētiōes quas refuat memo-
ria. et tūc illas formas ac intētiōes di-
uidit ac componit.

De memoria.

Lap. 40.

Memoria aut est repositorium p̄-
m teritorij. ¶ Reseruat enī memoria
intētiōes p̄ estimationē a figuris
rez elicitas. Aīa p̄ memoriā mediātibus
reb⁹ sensibilib⁹ i ipsas reddidit res sensu-
biles que sunt extra ipsā. et pp hoc opoz-
ter actū memoriē duas p̄cedere operati-
ones. quaz vna est hoc eē receptum. et
hec est operatio sensu cōis. et in hoc me-
moria incipit. secūda est hoc esse cōserua-
tū apud nos qd sit p̄ imaginationes. ¶ Oī
etiam q; ante memoriā quedam virtus
operet⁹ que ex figuris rez diuidat rerū
intētiōes singulares. Diuersūt imagina-
tio et memoria. quia ista cōseruat species
rerum hec cōseruat itētiōes specierum.
Sciēdūz quoq; q; memoria differt a re

miniscencia. q: memoria discrete & disti-
cte reuertit ad res componedo intencioel
distinctas cum imaginibus. Reminiscē-
tia siue recordatio est motus quasi iterce-
cept? & abscissus p obliuione. & est cum
collatioe tēporis & loci & huiusmodi. Re-
miniscētie enim modus si est vniuersalis
sed causat i pluribus pncipis circūstā-
tibus id cuius pp:te est remiscibilitas cū
sit pncipiū multorum pncipū memoratorū.
Cūz enīz per memoriā fiat rex apprehē-
tio quod eadem res pncipū fuerit i se vlt
i sētibz aliis cognite. patet q si quis rez
totaliter oblitus est si potest per memo-
riam recordari se eē oblitū. Sed si obli-
tus est i parte. tūc per id qd remāsit po-
test reminisci. sed quādoq; sciuise vlt per
collectōez reminiscētie p̄t ēt ad id qd obli-
t? ē redire cū illius adiutorio qd remāsit
memorie. Alia ē dfa ite r memoriā remi-
niscētia. quia memoria multa dāt aīalia.
s; reminiscētia est solū rōnis. q: reminiscē-
tia ē qdā inuestigatio. q sine ordine rōnis
nō est. ac sine deliberatioe p q̄ antecede-
s ordinat ad p̄ns. Sane cum q̄s reminisci
voluerit ea q̄ nō eo mō quo p sensū. s; p
intellectū apprehēdit hoc nō fit p memo-
riā q: memoria talia nō refertur. sed itel-
lectus cōuertit se super ea que h; apud
se. & ea reducit ad actum que h; in bitu.
Iste autē habitus manet actualiter apud
intellectū potētiaez qui ē locus specieruz
vniuersaliū. vñ & vniuersalia speculata
remanēt apud ipsūm tāq; in loco sue ge-
neratiois etiaz actu quādo illa nō cōfide-
rat. Intellectus autem potētiaez ad has
species quas sic habet apud se cōuertit-
tur vlt ab eis auertitur quādo voluerit.
Ultimo notanduz q: memoria ponitur
in posteriori parte cerebri qui locus est
ficus propter nervos motiuos qui oriū-
tur ex ipso.

De vi sensibili & motina.

Cap. 41.

Equit de vi sensibili motina. hec
mouet qñq; spūali. qñq; corpa-
liter. P̄mo mō dē appetitiua q̄ mouet

duplt. aut Dalgēdo. aut odiēdo. & dñit
die in cōcupiscibile & irascibilez p quas
appetit aīa bonū. vlt insurgit cōtra ma-
fi. Ab his vno duob? .s. irascibili & p̄cu-
piscibili oriūē quatuor affectioes. .s. gau-
diū spes. dolor. & timor. Itā si p̄ns ē qd
p̄cupiscim? gaudem? si absēs ē speram?
Silti si p̄ns ē de quo irascimpr dolem?
si absens est timem?. Sensualitas autē ē
vis aīe sensiblis motiue & ad idē mouet
ad qd cōcupiscibilis & irascibilis. Sen-
sualitas. n. appetit. q̄ dlectabilia sē corpi
ac nociua refugit. Differt āt sensualitas a
cōcupiscibili. & irascibili q: sensualitas ma-
gis p̄sigit corposit. & sicut i brutis ita in
boīe nulla lege strigit. qñ sp i appetitus
rez ad corpus p̄nētū moueat. S; cō-
cupiscibilis & irascibilis iūgit rōi. & pro-
ut sūt i boīe frenant rōi. ac regūt virtu-
tib? que fundāt in ipsis. Est. n. temperā-
tia in p̄cupiscibili. & fortitudo in irascibili
& sic de aliis fin q̄ vis motiua sensibilis
mouet corporaliter. sic diuidit i virtutē na-
turalē. vitalē. & aīalē. quaz prima fitū su-
um h; in epate. vt p in primo pncipio
cū primū pncipiū est cor. Secūda i cor-
de. tertia in capite. vlt i primo pncipio.
tū primū pncipiū ē cor. Virtus natural
est motina humorū. vitalis motina pul-
sū. aīalis est motina mēbroz. Dicimur
q: virtus nālis ē motina humorū mediā-
tib? arteriis & venis q̄ radicanē i epa-
te fm Galienū. s; fm Aristotelē radicaē-
tur in corde. & hoc p spūz nālē. Est autē
v̄tus naturalis substantia subtilis & aerea
vi caloris in corde gnata hec sanguinem
ad singula mēbra ipulsat. ex quo corp?
vegetatur. Virtus vitalis ē motina pul-
sūz mediātibus arteriis que radicaē
i corde. Spūs autē vitalis est idem qui
& naturalis. Idem dico i substantia. Nēd
differēs i virtute. hic per arterias ad
membra corporis se distūdēs viuificat
ipsūm corpus tāq; instm. Virt? aīalis
est motina mēbroz mediātibus neruis
qui radicaē i capite. & hoc per spūz aīa-
lem. Est autē spūs aīalis idē q & natura

lis & vitalis, sed aialis dicitur cum ad cerebrum
deuenerit, hic ceteris subtilior: per nervos
ad organa sentiendi dirigit ut sensus &
motus secundum locum exinde generet in corpo-
re aialis. Circa vires istas denique sciendum
est quod cum virtutes aiales intenduntur, tunc
naturales remittuntur, pro hoc in homine
dedit studio, vel meditationibus minus
operatur virtus nutritiva & generativa, &
augmentativa, ex quo patet quod concupiscentia
carnis domat in viro studioso. Ubi
ait Hieronymus, Ama sciam scripturam, &
carnis vitia non amabis. Preterea quoniam vir-
tutes aiales remittuntur, naturales incedunt
sicut patet in somno quod describit esse quies
virtutum aialium cum intentione naturalium.
De potentia anime rationalis.

Capitulum.

42

1. Rationis sunt in anima ut ait philosophus 2. de anima
s. potentie habitus & passiones. Preterea
quodammodo sunt innate, habitus autem sunt acquisiti
vel infusi, passiones vero sunt innate vel innate.
Habitus, non sunt acquisiti ut patet in scientia & virtu-
te politica. Innate ex frequenter studio hominis ac-
quiruntur scientiam & ex frequenter bene agere fit homo
bonis bonitate virtutis politicae. Sunt &
habitus quoniam non per acquisitionem sed per infusionem
nec, sicut sapientia fuit infusa. Salomon, & vir-
tutes theologice auferuntur quotidie par-
uulis in baptismo & et penitentibus in in-
finitate & ex actibus non generantur tales habitus
sed potius e converso ex talibus habitibus
elicuntur boni actus ex potentia, unde in habi-
tus acquisiti sequitur, quales sunt actus tales
sunt habitus, sed in habitibus infusis est contrari-
um, s. quales habitus sunt actus. Est tamen ne-
rum quod sicut habitus acquisiti generantur per
actus, ita & generantur per actiones, sed non
meritorias in quantum tales. Passiones autem
sunt illare ab extrinseco, vocat autem pas-
siones philosophus receptores obiectorum. Sumunt
& aliter passiones ut dicuntur effectiones
sicut dolor timor spes & gaudium.

De divisione potentiarum anime. Cap. 43

1. Tunc ad divisionem potentiarum anime ac-
cedam, philosophus 2. de anima igitur dividit
principalem anime potentiam in cogitativam

& motivam, anima theologice appellatur intelle-
ctum & affectum ipsum autem affectum intelligit vo-
luntatem. Preterea anima autem anime quaedam sunt separate
a corpore, ut velle, & intelligere, sed quas anima
non vivit corpore, sed vivit vivente corpore, sicut
talisa quod sic habet se ad intellectum sic color ad vi-
sum, ut ait philosophus 2. de anima. Quaedam vero sunt
vires inseparabiles a corpore, ut vegetabi-
les, & sensibiles quoniam ad operationem, & quoniam
tunc ad entiam, ut in brutis. Sed in homine se-
parant vires iste a corpore quoniam ad entiam
sicut anime operationes eorum exercere non pos-
sunt extra corpus. In brutis vero simpliciter
pereunt quoniam ad utrumque. Item anima potentias
quasdam habet convenientes cum brutis, ut est sen-
sualitas, sensus particularis, sensus communi
imaginatio estimatio memoria. Quasdam habet
non communes cum illis, ut est ratio, & intellectus &
homo. Item anima habet vires quasdam quod ad
se, ut est ratio, voluntas, liberum arbitrium, quod
dam habet quibus corpora permiscet, ut est vis natu-
ralis, vitalis & aialis de quibus dictum est super ca.
41. Et iam dicitur patet quod potentie quedam
sunt organice, quedam non. Item ex predictis
colligitur quod anima rationalis omnes potentias habet a se
vegetabilis & sensibilis, sed non in quantum
rationalis est. Verum in quantum rationalis est addit
intellectum & liberum arbitrium, & homo. Et hoc
quod dicit Gregorius, Omnis inquit creature
aliquid commune habet homini. Habet namque homo commune esse
cum lapidibus, vivere cum arboribus, sentire
cum animalibus intelligere cum angelis. Quicquid
enim virtutis aut nobilitatis habere possit na-
ture inferiores, habet & superiores, sed perfectior
omni modo & nobilior pro hoc manifestatum
est quod omnes vires quibus communi cum brutis
differunt specie, sunt in nobis & in brutis
De differentiis potentiarum ipsius anime

Capitulum

44

1. Quattuor assignantur differentiis vir-
tutum intellectivae. Prima dicitur secundum
distantiam nature sic intellectus dividitur in agere
te & possibile est, secunda dicitur secundum distantiam obiecti
et sic dividitur intellectus in speculativam
& practicam, tertia assignat secundum distantiam di-
gnitatis, & sic dividitur ratio in partem superior-
em & inferiorem, quarta datur secundum com-

quod dicitur in philosophia
in philosophia 2.

parationē ad actum & sic diuidit̄ intelle-
ctus in bitum & in actū. in bitum qdem
cū pōt intelligere qñ vult in actū vō euz
actualiter ad intelligibile se puerit. Dif-
ferētia vō intellectus in effectu & eius q
dī adeptus sumit̄ s̄m maiore & minore
pfectiōne ipsius intellectus possibilis. Mā
cū intellectus possibilis recipit spēs cū lu-
mine intellectus agētis tūc dī intellectus
in effectu & ēt in bitū. Intellectus vō cū
respicit pfecte lamē s̄m formale cōsuetio
nem. tūc vocat̄ intellectus adeptus. Di-
ligenter aut̄ notādū ē qz oēs differētie in
tellectū iam p̄dicere sumunt̄ v̄l s̄m actuz
v̄l s̄m bitum. v̄l s̄m moduz intelligēdi
& nulla sumit̄ s̄m diuisionē potētie co-
gnitiue nisi prima tñ. scđum quā diuidi-
tur in agētem & possibilem.

De modo cognoscēdi. Lap. 45
Es cognoscit aliter deus. alit̄ an-
gelus aliter hō. Ipse. n. hō aliter
cognoscit deū p̄ intellectū. aliter
p̄ creaturas. Intellectus. n. diuinus co-
gnoscit res ex se ipō. Intellectus aut̄ an-
geli cognoscit res p̄ species sibi p̄creatas
q̄ sūt s̄litudines rerum. Sed intellectus
humani cognoscit res p̄ species abstra-
ctas. a rebus particularib⁹ p̄ sensuz p̄-
cognitis. Unde sciēdū qz sicut sensus co-
gnoscit res p̄tē obiecto. & sicut imagi-
natio cognoscit absq̄te obiecto. & tñ cū appē-
ditus materie ita intellectus cognoscit si-
ne appēditus materie sub intētiōne vni-
uersali. Nā igitur p̄ intellectum aliquat̄
cognoscit oīa & attingit. Cognoscit. n. deū
supra se. & seipaz in se. & angelos iuxta se
& q̄quid celi ābitū cōtinet̄ infra se. Quid
sit aut̄ modus cognoscēdi deū. nota qz in
tellectus humanus nō cognoscit deū p̄
abstracciōez sicut alias res. & hoc ideo ē
qz s̄litudō abstracta simplicior est illo a
quo fit abstractio. deo aut̄ nō s̄m p̄
est. Alia rō est qz in abstracciōe oēs ē p̄-
tulare & vniuersale. p̄tulare qdē a quo
fit abstractio. vniuersale aut̄. s̄. seipm̄ ab-
stractū. sed nihil horū cadit in deū. Sciē-
dum p̄tērea qz p̄ sensuz cognoscimus p̄

tiularia. sed p̄ intellectū vniuersalia. &
qñ se intellectus p̄uertit ad p̄tulare v̄l
ipsuz apprehēdat. tūc s̄litudō abstracta
& p̄tulari erit vniuersalis & nō p̄tulari-
ris. Itē nihil venit in intellectum nisi per
sensuz & hoc fit duob⁹ mōis. s̄. v̄l simpli-
citer. v̄l p̄ accidēs. simpliciter qdem vt
qñ intelligimus sensibilia prius p̄ sensuz
apprehēsa. ¶ Sed accidēs aut̄. vt qñ intel-
ligimus in sensibilia p̄ effectū. Notādū
est ēt qz aliud est rez p̄ cognitionez in in-
tellectuz venire & aliud est in re iam itel-
lecta versari. qz tūc cognitio verū p̄ sensū
venit in intellectū. sicut dicit̄ est. sed euz
intellectus iam apprehēdit. tūc delecta-
tur & negotiat̄ in illa. ēt sine sensu admi-
niculo. ad cognoscēdum ista plenius no-
ta vtrūqz v̄l esse. s̄. p̄ p̄tularia cogno-
scitur p̄ vniuersalia & ecōtra. vniuersalia
cognoscit̄ p̄ p̄tularia istud sic p̄z. qz du-
plex est vniuersale. vnū. s̄. put̄ est abstra-
ctum. & aliud cōsūsus v̄l s̄m qz est in p̄-
tulari. Dicimus ergo qz ad cognitū nez
vniuersalis abstracta venimus p̄ p̄tularia.
sicut p̄z in p̄ueris in quibus p̄t⁹ ope-
rat̄ sensitua q̄s intellectua. qz prius co-
gnoscit̄ p̄tularia p̄ sensuz & postea vni-
uersalia p̄ intellectū. Sic & philosophi in-
uenerūt modū argumētandi p̄ inductio-
nem qz ex multis p̄positū. nō p̄tulari-
bus vnā p̄clusionē faciunt vniuersalem
hoc mō. Socrates est aīal. ¶ Plato ē aīal
Licero est aīal. ergo oīs homo est aīal.
Ecōtrario est in vniuersario p̄tulo. qñ
p̄talem vniuersale venimus in cognitio-
nem p̄tularit̄. sicut p̄z qñ vidimus ho-
minē a remotis tūc nō cognoscimus. nō
si eius subām cōpōrē. s̄. postea p̄ mo-
tum cernit̄ esse aīal. duz vero magis ap-
propinquat cernit̄ esse homo. tādē co-
gnoscit̄ esse petrus. Nota qz s̄m p̄m̄ i
libro de sensu & sensato plura. scire possumus.
sed vnū solū intelligere. qñ scire dī-
cit bitum p̄ quē plura scimus intelligere
aut̄ dicit̄ actū qz nō pōt in intellectū esse
duplicatus. intellectus. n. ad vnū solū se
pōt actualiter cōuertere. & hoc p̄z qz qñ

qs agit duos actus rōnis simul vno tpe
vnius est intellectus ⁊ alius memorie siue
pluctudinis verbi grā. Aliqs dicit horaf
⁊ querit in libro de cordātiis, vl' nūerat
denarios, vni illoz. s. querere de cordāti
nas ē actus intellect⁹. s. aliud. s. dicere ho
ras ē act⁹ memorie. sicut ēt aial buntū si
ne regimine intellectus vadit ad dōminū
ad quā sepe viuit. Itē nota qd ad intelli
gētā rei nō reqrit pntia rei intelligibilis.
sed pntia silitudinis ei⁹ tū. qz res nō co
gnoscit eētā. s. p silitudine. ⁊ ide ē qd
intellect⁹ adpōdit remota sicut ppriq.

De intellectu agēte ⁊ possibili. Cap. 46

¶ Tūc de intellectu agēte ⁊ possibili
spātiē dō. Intellect⁹ igr agēs est
q abstrahit spēs ab imagine siue
fantasia. ⁊ sua irradiatioue facit vniuer
sales. ac ponit res i intellectu possibili naz
sicut ad vsuz corporale erigit lux abstra
hēs intēōes colorū. i. silitudines a colora
to. ⁊ ponit eas i aere. nō qdē fm eētias
sed fm intēōes. i. silitudine. Sic intel
ctus agēs q est lux aīe ponit spēs abstra
ctas a fantasia i intell. ctu possibili nō q
dē actualitē sed fm intēōne. i. silitudinez
Quare autē inter imāginatiōes ⁊ intelle
ctū possibile nō sūt potētie eiusdē spēt hoc
est rō qm altera ē potētia aīe sensibil' al
tera aīe rōalis intellect⁹ at' possibil' dī. qz
pōt recipere tales spēs. s. nōdū suscipit
eas e⁹ exēplū ē tabula nuda nullā hōis pi
cturā potēs ē at' hīc quācūqz. Sane cūz
intellect⁹ possibil' tales spēs receperit tūc
sicut hēs supra ca. 34. vocat' intellect⁹ in
effectu vl' in bīru. Cū vō illustrat' multi
tudine spēs sensibilis tūc ē intellect⁹ ade
ptus. Qualiter autē iste spēs remaneat in i
tellectu possibile vl' q̄lter ad eas fiat p re
miniscētā ouersio ⁊ reuersio hēs supra
in ca. 40. de memoria. Porro intellect⁹
agēs ⁊ possibilis differūt. sicut lux ⁊ illu
minatū sicut p̄ficiēs ⁊ p̄ficiibile q; vt di
cit ph⁹ intellect⁹ agēs est oīa facere. sed i
tellect⁹ possibilis ē fieri. Et vt plenus i
noteicat notādū qd sicut ad hoc p specu
lū aliqd videat. n. n. s. necessaria. s. specu

lū qd aptū natū recipere ip̄ssionē corpo
rum obiectoz. color at' in corporib⁹ obie
ctor. ⁊ lux q moueat color eoz obie
ctor q sine luminis influxu q̄tūcūqz ob
iecta nō sūt receptibiles a speculo sic sūt
ter ad hoc vt aliqd in intellectu videamus
oz qd sit intellect⁹ possibilis q apius nat⁹
ē recipere spēs quēadmodū dictū ē de spe
culo oz ēt qd sint spēs speculate apud intel
lectū possibile q hz ipsas bitu cū sit locus
sp̄rum vniuersaliū. Sed sicut color i cor
pore nō mouet nec spēs nisi mediāte lu
mine ip̄mittit in speculo. sic nec fantasia
ta erūt actu intelligibilia nisi intellectus a
gēs irradiat ⁊ diffusat sup eū lumē suū
sicut lux sup colores vt sic fm actu intel
ligibilia efficiat. De intellectu spe
culatiuo ⁊ pratico. Cap. 47

¶ Egitur d' intellectu speculatiuo ⁊ p
ctico q abo in cognitōe consistūt.

Sed in hoc differūt qz intellect⁹
speculatiuo cognoscat vey i rōe veri pra
ctico at' cognoscat vey i rōe boni. Item
intellect⁹ speculatiuo vocat' cognitio spe
culatiua. s. practico dī cognitio affectiua
itē finis speculatiui est vey finis at' practi
ci ē opus. itē p speculatiuū intelligim⁹ re
cte. sed p practiciū recte viuim⁹. intellect⁹
practico vocat' opatiuo. qz dī a praxi. q
est opatio. itē intellect⁹ practico diuidit
i rōes ⁊ synderesiz. Itō at' diuidit i p̄ez
superiorē ⁊ inferiorē de quibus p ordines
dicendum est.

De rōe ⁊ p̄tib⁹ ei⁹. Ca. 38

¶ Atto at' ē vis aīe. nō solū cognitua
sed et' motua. Ideo at' cū iudicat
aliqd eē bonū vl' malū. ⁊ ibi sicut
tūc dī cognitua. Si at' pcedit āplius ⁊ iu
dicat bonū vt fiat sic dī motua. si vero
ad hoc vltimū pcedit vt nō solū iudicat
eē bonū vt fiat. s. et' id appetit. sic dī libe
rū arbitriū. qm libez arbitriū appōdit
rōes ⁊ voluntatē. Itō p̄t se hz ad bonū
p̄ticularē diuīt in p̄tē superiorē ⁊ inferiorē
Superior: ps diuinis ⁊ eternis intēdit.
Inferior: at' de trāstōris indicat ⁊ ea di
sponit. Itē superior ps accipit rōnes p le

ges diuinas. vt hoc est faciēdū qđ deus pcepit. Pars ā inferior accipit rōnes p leges humanas. vt hoc ē faciēdū qđ ho nectū est vī q: expedit reip. Itē superior ps rōis dī vis. q: h̄ vsqz ad rēplatiōez eternoz. se extendit differt tñ ab intellectu. q: itelligētia negotiat in eternis p modū rōis vī intēnonis. Rō ā nō sic. sed pferēdo rōcinādo. Dī ā rō alio modo ab intellectu qm̄ intellectus app̄ hēdit esse rei absolute. rō autē cū collone vnius ad alterū. inferior vero ps rōis dī multiplicat q̄ circa res corpales versatur pūcta est sensualitati. & sepe alicū ab ea videt. n. sp̄ pomgi pomū sibi. i. illecebrā vicinā. Rō tū inferior: & superior idē sūt in eētia. sed differūt i osiū. Exēplū i oculo sursum & deorsum aspiciente.

De aie motus. Cap. 49

Itū motuaz aie rōalis ē diuisio
v Diuidit. n. vis motiua in ipatiuā
& p̄siliatū cē. & effectiuā. & cōsilia
tricc simul & effectiuā. Vis ipatiua est li
berū arbitriū & synderesis. Cōsiliatū
est ipsa vō que diuidit in pte supiorē & i
feriorē. Vis affectiua est volūtas q̄ diui
dit i thelesyn. & bulysiz. Vis q̄ sūt p̄silia
trix ē & affectiua ē ipse intellectus practicus.

De volūtatē. Cap. 50

Inter dictas potētiās p̄io dō est
de volūtatē q̄ inter ceteras moti
uas ē p̄cipua cū sit generalis mo
to: oīuz viriū. Cū. n. intellectus app̄bēdit
aliquid bonū. volūtas ipeiat virib⁹ aīi
ris ipsi organis. sicut visus ad vidēdū
auditui ad audiēdū. & sic de aliis sensib⁹
Sūt in motu vocali volūtas ipeiat vir
tutū aīali q̄ est in nervis & in musculis. et
ita mouet ad abnūctū vī curriēdū. & ad
h̄mōi silia. sed fallit illud in potētis aie
vegetabilis in qbus volūtas sūū imperi
um nō exercet. Nutritiua & gñatiua. &
augmentatiua. nō sūt n̄sum arbitriū. sed
naturaliter operatur. Volūtas āt i duas
diuidit p̄es. s. in thelesiz. & bulysiz. i. vo
lūtatē nālem ad deliberatiuā. quarū p̄i
ma. s. volūtas nālis dirigit p̄ synderesiz

seca vō. s. deliberatiua p̄ rōez. Nota qđ
volūtas pprie & stricte est tñmō rōabi
lū. sed large dī etiā brutoz esse iproprie
vō quasi methaphorice. dī ē esse vege
tabiliū. Itē volūtas p̄mo nō sūpta. s.
p̄nt est rōabilim pprie volūtas dīc̄.
modo p̄nt est brutoz vocat pprie def
deritū. modo p̄nt est vegetabiliū voca
tur appetit⁹ inter potētiās nulla ē liberi
oz qđ volūtas. q: nec obligat organo sic
imaginatio & estimatio. & h̄mōi nec cogit
tur a bono. sicut intellectus cogit a vero.
Vires āt affire organis imitant necessa
rio imutato organo qbus oibus volūtas
caret vñ ait Aug. Nil il a deo in n̄ra p̄tā
te est sicut volūtas. Sicut autē scire voluerit
q̄re volūtas nō cogit a bono sicut intelle
ctus a vō. hec est rō. q: citra p̄mū. ni
hil ita bonū qđ nō aliqd i p̄fectiōis hēat
sed aliqd ita verū est. q: n̄bit falsitatis h̄z
vt in hac p̄positiōe qđlibet totū malus
est in sua pte. vñ tali vō cogit intellectus
assentire. sed volūtas nulli bono creato
cogit adherere. Itē volūtas vñ interdū
cogit p̄ inordinatū appetitū p̄nt volūtas
qñqz trahit hoīem & illuc vt bonū sper
nat & incommutabile. & reb⁹ mutabilibus
adhereat. sed h̄mōi coactione libertas q̄
dā est. vñ Aug. Omne peccatū a deo est
volūtariū qđ si non est volūtariū non est
peccatum

De synderesi. Cap. 51

Synderesis vis est motiua q̄ semp
s nata est figi in superioribus. nāliter
mouēs & stimulas ad bonū. & ad
bonū malum. & in istis nunq̄z est errās
neqz sectū dū synderesim est peccare. Sci
endū qđ oīs synderesis nunq̄z extinguit
totaliter etiam in abolo & in dānatis re
manet in illis aliquis actus. Synderesis
in quantū ad instintum boni & q̄tuz ad
disphētiam mali culpe absolute p̄sidera
te extincta est in diabolo & in dānatis. se
cundū vero qđ culpa cōparat ad penaz
sic nō est extincta in illis synderesis ēt in
hūc modū remanet in pena. Isa. ca. 66
Cernis eoz non mouet h̄z igitur dī
d 2.

Itē volūtas nō est
incommutabile?

plicetia mali in cōperatiōe ⁊ collone ad
 penā. De plicetia. Cap. 52.
B De nomē plicetia pponit ab hac
 ppositiōe. cuz. ⁊ hoc noie scia.
 vñ cōscietia dicit duo. s. scietia. ⁊ sūm hoc
 cōscietia ē habit⁹ nālis. nō solū cogniti-
 uis. s. ē moti⁹. inclinat. n. aīaz ad pfe-
 cutiōnē boni. ⁊ fugā mali. alio mō dicit
 plicetia aceptionē ex pte rōnis. qd nota-
 tur in hac ppositiōe cū. ¶ Dico igit mō
 put. plicetia includit scietiaz in se hz se si-
 cut supius. ⁊ cōiūgit synderesi. ⁊ semp
 ē recta secūdo pūgit magis rōni. ⁊ sic se
 hz sicut inferius. hoc mō recipit errorē ⁊
 pcuratiōnē. in plicetia. n. ex pte in serio-
 ri bene pōt accidere error. Itā ratio cuz
 plicetia pu inferiori iūgit. ⁊ hz versari
 circa picularia in qbus sepe pūgit er-
 rare. sicut pz in sigillo plicetie in quo sin-
 derefis pponit maiorē sic. nullū malum
 est faciēdū. rō assūmit minorē. s. hoc est
 malū plicetia peludit. ergo nō est faciēdū
 Circa primā sī ē error. Circa scdaz qñqz
 est error. ⁊ ex hoc falsitas in pelutiōe qñ
 qz oritur. Lanēda ē cōscietia nimis lar-
 ga ⁊ nimis stricta. Itāz prima generat
 psumptiōnē. scda desperationē. itē pri-
 ma dicit sepe malū bonū scda ecōtra bo-
 nū malū. itē prima sepe saluat dānādūz.
 scda ecōtra dānat saluādū. nō. qd aliud ē
 plicetia aliud est timor plicetie tūc. n. est
 cōscia qñ qs snialiter iudicat aliqd cē sa-
 ciēdū vel vitādū. ⁊ cōtra talē plicetiam
 facere. etiā si sit erronea pccm est. Sz cō-
 tra timorē plicetie facere nō semp ē pec-
 catū. q. talis timor nō ē semp ex diffiniti-
 ua snia rōis p quā iudicet se te teneri ad
 aliqd s. ex eo q vacillat iter dubia nesciēs
 qd sit melius. v. ad qd teneat poti⁹. cū
 tñ nō omitteret qd sciret cē placitū di-
 vine volūtatī. De plicetia quoqz faciēdūz
 q. qñqz respicit pteritū qñqz pñs. qñ-
 qz futurū. nā cōscietia accusat de pterito
 remunerat de pñenti ⁊ pccatnet futuro.
 ¶ Pterita nāqz respicit vt qñ cōscietia
 mōtē reprehēdit de malo cōmissō. v. de
 bono omisso pñtia aut respicit ptradice

do ei cuius p cōsciaz hūimus oppositū.
 futura quoqz respicit. vt qñ instruit ⁊
 stimulat mētē ad ea faciēda. vel vitanda
 ad que cōscia ipsa iudicat nos teneri qd
 aut plicetia se extēdat vt dicitū est tam
 ad facta qz ad fiēda pōt cōlligi ex diffini-
 tionib⁹ cōscie q tales sūt. Ioannes Da-
 ma. Cōscia est lex intellectus nostri Ba-
 silus. Conscia est rōnale iudicatoriū Dif-
 finitiōes magistrales sūt itē. plicetia ē co-
 gnitio sui ipsius. itē cōscietia ē habit⁹ anī
 mi agēdoz. ⁊ nō agēdoz. itē plicetia est
 habitus mētis boni ⁊ mali discretiuus.
 itē cōscietia est credulitas intētiōnē ad ali-
 qd faciēdū. v. nō faciēdū animi delibe-
 ratioe firmata. Erroz plicetie octo mo-
 dis causat ¶ Dico ex ignorātia qñ. s. ne-
 scit qd sit eligēdū vel declinādūz. De
 tali errore dicit secūdo paralipo. 20. cuz
 ignoram⁹ qd agere debeamus hoc solū
 residui habemus vt oculi nostri ad te di-
 ligātur. secūdo ex negligētia vt cuz qs
 negligit cōscietiaz discutere. vel si nescit
 se expedire negligit tñ ab aliis querere.
 3. ex supbia vt quando qs hūiliter melle-
 cum suum vt melioribus ⁊ sapientiorib⁹
 b⁹ se velit credere. Cōtra qd Ap⁹. sede
 corinth. 10. Captiuātes oēm intellectum
 vestrū in obsequiū christi hoc ē q gubet
 in credēdis plus d3 cōsentire fidei qz sibi
 ⁊ in agēdis plus d3 aliis credere qz sibi
 quarto ex singularitate qua bō sequens
 sensū ppriū nō cōformat se alius nec seq-
 tur vias cōes bonoz De his nūeri ca.
 x. Extrema castrorū cōsūp sit ignis. 50.
 ex affectu i ordinato q sepe inclinat plicetia
 ad id qd bō tūc appetit ⁊ sic facit eam a
 sua rectitudine deuiare. Seneca. ¶ Perit
 oē iudiciū cū res trāsit in affectū. 6. ex pu-
 slianimitate qua quis tunc nō timēda
 sūm recrū iudiciū rōis. Ita. ca. 30. Dicit
 te puslanimes cōfortamini ⁊ nolite time-
 re. 7. ex pplexitate qua bō se credit esse
 positū inter duo peccata. quozū alteri nū
 sit ipossibile declinare. Sz sciēdūz q per-
 plexitas nihil ē simpliciter. potest tamen
 quis esse pplexus sūm quid. i. sūm erroz

neq; cōfēctiā qua deposita erit liberat?
 8. ex humilitate. ⁊ cordis puritate. Bre
 gonus bonaz mētiū est ibi culpas agno
 scere vbi culpa nō ē. Error p̄m̄is seprē
 modis acceptus reprehēnsibilis est nono
 vero modo laudabilis est imo nec error
 dici d̄z. sed humilis suoz defectuum re
 cognitio dūmodo nō sit nimia.

De operibus anime. Cap. 53
 Anima s̄m̄ diuersas potētiās mul
 a tas ⁊ diuersas h̄z opatōes. Ipsi
 .n. cognoscit verū p̄ intellectū spe
 ela t̄m̄ affectat bonā p̄ intellectū practictū
 Discernit āt p̄ferēdo inter bonū ⁊ malū
 vernz ⁊ falsū p̄ rōez discernit sil ⁊ elegit
 p̄ liberū arbitriū. Cōsentit p̄ voluntatem.
 Inuenit mediū p̄ ingenū stimulat ad bo
 nū p̄ s̄nderesim. Aīa ēt in actib⁹ suis or
 dīnē h̄z. nā qđ sensus p̄cipit imaginatio
 rep̄ntat. cognitio format ingenū inuesti
 gat. rō iudicat. memoria seruat. intelligē
 tia ap̄bēdit. ⁊ ad p̄tēplationē adducit.
 Aīa p̄terea cognoscit res p̄ntes p̄ sensuz
 abñtes vero p̄ imaginatōez res āt ī mā
 p̄ p̄ntiā s̄m̄. In semetipsa aut̄ seipsuz per
 deflexionem sui supra se. Aīa alios h̄z
 actus p̄tinētes ad corpus sicut est vegeta
 re p̄ virtutem nālem sentire p̄ virtutem
 animalē. ⁊ viuificare p̄ virtutem vitales
 de quibus omnibus dictū est supra.

De quāte anime. Cap. 54
 a Anima cū sit simplex nō h̄z quāta
 tem dimissiuā. sed virtualē. vñ p̄z
 qđ aīa s̄m̄ cēntiā nō est in toto co
 pore sed in p̄te corpis deteruinata. ⁊ tū
 virtutē īstuit toto corpi ⁊ ad hoc p̄ōit. Cal
 cidī⁹ exēplū de aranea q̄ ī medio telle sue
 residēs sentit quēlibet motū. sine interitū
 siue exteri⁹ in tella factū. Eodē mō aīa ī
 centro cordis posita sine sui discentiōe to
 tū corp⁹ sibi vniū sēnsificat viuificat atq;
 mouet nec cōtra simpliciter aīe ē qđ d̄nr
 tres aīe ē. s. vegetabilis sensibilibis. ⁊ rōa
 bilis c⁹ intelligētia sup̄ius est exp̄ssa. Aīa
 quoq; h̄z sit simplex tū s̄m̄ Boetii d̄r ī
 eo qđ ē. ⁊ quo ē sic ⁊ āgelus ⁊ oē creatū q̄
 oīa differēt. s̄z rōez vniuersal ⁊ p̄claris

De immortalitate aīe. Cap. 55
 a Anima ē immortalē ostēdit auctori
 tate ⁊ rōe. Sap̄ie. 3. Iustoz aīe ī
 ma. dei sē ⁊ infra. Et spes illoz immortali
 tarē plena ē. Itē in euāgelio. Querēt ho
 mines mortē ⁊ nō inueniēt. Itē. G. loq̄
 de malis inferni. Ibi mors sp̄ vinit finis
 sp̄ incipit ⁊ de. ectus deficere nescit. Itē
 Joānis. 6. Qui māducat me. car. ⁊ bi
 m. san. h̄z vitā eternā. Itē p̄ rōes. P̄si
 ma talis ē. Oīs corruptio ex p̄trarietate
 cātur nihil āt ē qđ sub ē aīe p̄trariet. Itē
 aīa capax beatitudinis ē s̄z deus sicut
 Aug. ingētiū liberalitate replet oēs creatu
 ras p̄ captu eaz ergo p̄fert aīe beatitudi
 nē. sed ad beatitudinē spectat vita eterna
 ⁊ p̄petua gl̄ia. P̄tērea si aīa moreret
 cū corpore bō nō timeret mortuus sicut
 nec lupus. nec canis mortū. ergo relin
 quitur aliquid vniū post mortē hoīs qđ time
 tur ⁊ hoc est aīa. itē cū de⁹ iustus sit bē
 bū iusti p̄m̄iū. ⁊ mali penā. sed hoc non
 fit in hoc mūdo. Cū mali videāf̄ flores
 deducetes in bōis dies suos. vt dic̄ Job
 Boni ergo vbi florebut. fiet eo⁹. er
 go fiet alibi. s̄z hoc nō p̄ōr ē nisi aīa sit ī
 mortali. Aug. Trāscēt in p̄nti tri. ⁊ pro
 spera cū is. sed cācellatis manib⁹ more
 iacob eādē redūt sine fine māsura. vt h̄
 tribulati ⁊ afflicti sine fine gaudēat. locū
 di vō ⁊ vitati penas eternas sustineāt. ia
 cobus ca. 1. Oē gaudiū estumate fratres
 cū in varias tēratōes incideritis Beda
 sup̄ isto v̄bo. Nā indignemini fr̄es mei
 si male in mūdo floret. ⁊ vos patimini. qđ
 nō est xp̄iane dignitatis in t̄p̄alib⁹ exalta
 ri. sed dep̄mi. Alii nihil h̄nt ī celo. vos
 nihil in mūdo. Sed spe illi⁹ boni ad qđ
 tenditis qđd in via p̄tingat gaudere de
 betis. Illie. Difficile imo īp̄ossibile est vt
 p̄ntib⁹ qđ s̄m̄at ⁊ futuris. vt h̄ ventres
 illic mentē r̄ficiat vt d̄ delitūs trāscat. vt
 in celo ⁊ ī terra appeat gloriosus. itē de⁹
 fecit aīam ad imaginē ⁊ similitudinē suā
 sed deus est immortalis ergo ⁊ anima.

De libero arbitrio. Cap. 56

1 Iberū arbitriū est vt ait Aug. fa
 d 3

Item sic sūt ordinata vt mūno sibi con-
doleāt. Itā si vnū mēbrū dolet p̄dolent
ei oīa mēbra. ⁊ hoc pp̄ cōnerionē ⁊ colli-
gationē. Itē sic ordinata sūt vt qñ mēbrū
deficit alia mēbra ei⁹ defectū supplēt. vñ
videmus aliquos carētes manib⁹ come-
dere cū pedib⁹ ⁊ alios carētes pedib⁹
cū manib⁹ ābulare. Itē sic ordinata sūt
vt vnū mēbrū p̄cūlis se exponat p̄ alio
vt p̄ in capite p̄ cui⁹ defensio e alia mē-
bra p̄cūlis se exponūt. Itē magnus do-
lor in vno mēbro facit minoꝛē in alio nō
sentire. Itē mēbra quoz motus subest li-
bero arbitrio tā p̄p̄tā obediētā s̄nant
vt inter ip̄um volūtatis ⁊ executioem
operis q̄ si nulla mora videat ⁊ hāc obe-
diētā videmus seruare oculū in vidēdo.
lingua in loquendo. os in comedēdo
manus in operando ⁊ h̄mōi.

De phisonomia hoīs. Cap. 58

Inerte mēbroꝝ dispositōes s̄m
d artē phisonomie diuersos affect⁹
a c mores indicāt in hoīe si q̄ ista
signa necessitatē ip̄onāt morib⁹ hoīuz. s̄
ōndāt inclināōes nāc q̄ tñ retineri p̄t fre-
no rōis. Sequamur itē in hoc tracta-
tu huius artis maḡos auctores. s̄. Ari-
stotelē. auicēnā. Lōstam. ⁊ h̄bilomnem
Lorūm. ⁊ Dalemonū incipiētes a cōple-
xiōib⁹. Ad clāconicos. tristes ⁊ graues
esse dicim⁹ sanguineos vō opposita h̄c
videmus. Colerici faciles sunt ad iras ⁊
fleumatici pigri sūt. ⁊ s̄olent. ⁊ Phiso-
nomie textus dicit qd masculinus vehe-
mēs ē ad ip̄tus studiosus ⁊ aiosus. fe-
mine āt misericordes sūt ⁊ timide. La-
pilli molles ⁊ rari h̄s ingenū. ploquūt
Itē capilli crispī p̄ficiāt timidū. ⁊ lu-
cri cupidū. Itē capilli depressi nimium ⁊
fronti iminētes serum declarāt aium. ⁊
his cōcordat capitis v̄sini capillatura.
Itē capilli flani ⁊ grossi ⁊ albi indicāt in-
dociles. Capilli vō subnigri si sint mode-
rate tenues mores indicāt bonos. ⁊ bo-
nā hoīs indicāt p̄plexionē. Caput nūns
maḡnū stolidū indicat. Caput autē globū
sūm ⁊ breue est sine sapia ⁊ memoria.

Itē caput humile superius ⁊ quasi pla-
nū insolētie ⁊ dissolutōis dat inditiū. Itē
caput obliq̄ū aliquātulū ⁊ maleo simile
hoīs circūspectū ac puidū idicat. frōs
angusta nimis indolē ⁊ vocacem decla-
rat. lata vō paruitatē signat discretiōis.
Sed rotūda designat traciūdiam. Item
humilis ⁊ densa signat verecūdiam.
⁊ nō admittētes turpia. Itē quadrata ⁊
moderate magnitudinis magne sapiētie
⁊ maganimitatis est indicū. Supercilia ar-
cualia q̄ cōtinguntur vsqz ad cornū na-
si signāt subillē ⁊ studiosus in oibus ope-
rib⁹ suis. Si autē ibidē coeūt tristez ho-
minē ⁊ parū sapiēte dimōstrāt. Si āt ar-
cuositas declinat ad tpa. ⁊ ad gibositate
gēnarū signāt negligētē. Item supercilia si
sint lōgoꝝ ⁊ multoz pilloꝝ signāt ferū ⁊
magna meditātē. Oculi q̄ tāqz guttule nī-
toris relucēt mores cōpositos indicant
qñ v̄tie mouent vt mō curāt. mō ge-
scāt. signāt mala reuolutā in aīo. s̄ nō-
dū esse p̄perata signāt. Oculi glauci splē-
dor tñ micātes signāt audacē ⁊ p̄uiglez
ad maliciā. Oculi nigri trementes. ⁊ ob-
scuri designāt potatorū vini. ⁊ intēpantiā
veneris. Oculi pure nigri signāt ibecilez
⁊ sine v̄tute aīuz ⁊ lneri auidū. qñ āt gut-
tule rubentes aliq̄talū ibi sūt ⁊ tñ nigre
appent aīuz v̄tū p̄bū ⁊ ingeniosū ostē-
dūt. Ubi āt in nigris oculis gutture ve-
hementē rubent. ⁊ alique tēdūt ad q̄dra-
turā ⁊ q̄dam sūt palide. q̄dam glauce. ⁊
circuli q̄ fori secus ambiūt pupillas sunt
sanguinolenti. ⁊ sūt magni oculi ⁊ nitōꝝ
pupilli moueaf vt mouet palpebra ta-
les mōstū oculi signāt aīum q̄ diuini exee-
dat moꝛe ferarū q̄qd. n. nefandoz cogi-
tari potest talibus oculis p̄perabile est
nec etiam a domestico cessabunt sangui-
ne. Oculi nimis p̄minentes rubicundi.
⁊ parū linguā declarant affrenatam ⁊
corpus instabile. Oculi acute intuentes
si sint humidi indicant hoīem veridicū
ac imāgēdis velocē. puidūqz. Oculi q̄ fre-
quēter claudūt. ⁊ frequentē reserantur
timidū ac imbecillē declarāt. Oculi mul-

te aprionis signant stultū & inuerecūdiū.
Si autē multe clausure sunt signat mobi-
lez & incōstāte i oibus factis suis. Aures
p̄minentes & valde magne signat stoli-
ditate & garulitate; & iprudētia. s̄ valde
parue malignitatis sūt iudicia. Aures ni-
miū rotūde indocile signat. Aures oblo-
ge & anguste inuidie signa sūt. Aures ia-
cētēs & supra caput applicate pigritia de-
signat. Bēne grassē signat ignamiā et sō-
molētiā nimii autē tenues malignitatem.
Bēne rotūde inuidie arguunt. Nares
parule alacritatis & fortitudinis dāt indi-
ciū. lōge vero tenues malignitatis signūz
h̄nt. Narsi autē ps q̄ iuxta frōitez est si
nec alta nec humili. s̄ eq̄li linea descēdat
virile signū ē. & p̄stāuā demonstrat siue
prudētia. Nares minores debito furib⁹
assignat. Visvultus cū plenus ē & cras-
sus signatū & voluptatib⁹ deductū signat
vultus dependēs cogitatorē subdoliū in-
dicat. Labia tenna in ore maiori si supe-
rius labiū aliquātulū exuperet sup̄ iseri⁹
magnanimū indicat & forē. Tenua ve-
ro & parui oris imbecilem aīz & veru-
tū indicat. Labia vero soluta aliquātulū
ab ore depēdētia inertem demonstrant.
Nā in asinis & equis antiqs hoc signūz
inuenit. Os parū cōueni tā vultib⁹ mu-
lierum q̄ hoībus effeminatis. Os quod
ultra modū dilatat voracē. indicat. & im-
mite. & ipiū. Talis. n. oris ritus marinis
mōstris p̄uenit. Adētū p̄lixū aliquātu-
lū demonstrat minus iracundū & minus
purbatū. Qui parui & breue inētū ha-
bēt imites sūt & inuidi. Hoc. n. plato ad
serpētes p̄tinere referebat. Tullius ē mē-
tū cōmēsuratū. s̄m aliqd quadraturam
accedēs. Adētū si ip̄olixū distēdat do-
lis affuctū ostēdit. Uos. exis similis vo-
ci omīū aut capraz stultū h̄z iudiciū. Qd
ār i mōz aīz de facili sūt leues. Uox te-
nris quasi lugubris tristē indicat & suspi-
ciōsū. quoz vox i nares incurrit. ita vt na-
res p̄sonēt mēdaces sunt & maluoli. ac
malis alienis gaudētes. Lervis lōga & te-
nris eti signat q̄ maligna mediat. Ler-

uis rotūda p̄bat virtutē ai & corpis hu-
militatē. Lervis breuis iudiciū est eius q̄
cū temeritate audax ē. Lervix nimis ere-
cta insolēt. & cōtumacē dicit. P̄dectus q̄
dē multis carnisbus congestū indociles &
ignaros indicat. P̄dectus qd lōgius ē q̄
veter prudētē indicat. P̄dectus si numie-
tate pilloz cū vētre tegat signat boiem
istabilē & animū sine religioe & pietate.
Cū āt solū pectus capillos p̄fert animo-
sū designat. Mumeri tenues & q̄ i acumi-
ne acumine erecti sūt insidiosum indicat
boiem. Brachia q̄ in tāta p̄lixitate extē-
dunt vt erecto corpe extremities mediū
digni appropinquat ad genu. s̄ forte mē-
sura quattuor digitoz deficiet humiles
dicit hoies & fortes. cū aut p̄lixitas. hec
ad femur desinit. vt parū ultra declarat
hoies maluolos & malis alienis quādē-
tes. Adanus nimis breues & exigue. foe-
tes. designat & sagaces. Crasse manus si
digitos breues & ultra modū h̄nt decla-
rāt tergiveriore insidiosū & furē. Adan⁹
indomite. i. intore & tenues loquaces si-
gnat & voraces. Ungues abi & plant⁹
molles ac tenues ac obrubtes & bene p-
lucidi optimū ingeniz indicat. Ungues
influxi & curui iprudētes indicat & rapa-
ces. Ungues breues nimis declarat ma-
lignū Digni collecti & globati auariū di-
cūt & malignum. Digni parui & tenues
stultū demōstrat. Digni vero parui &
grossi inuidū indicat & audacē. Latera te-
nua & angusta & depressa timiditatz in-
dicat. Latera refecta carnis & dura ostē-
dūt hoiez indocile. & hec enim ad ranas
s̄m platonē referūt. P̄dars cruris que
sub genu est q̄ vocat̄ sura q̄ plena est &
quasi graulda m̄tēperatū hoiez signat &
iprudētē. molles sure efficiuntis assi-
gnat. P̄dedes grossi & breues valde in-
firmū boiem indicat. P̄dedes nimis p-
lix p̄mēt ad hominē dolosū. P̄dedes p-
tenues & breues p̄dūt hominē malignū
Qui lōgis passibus incedit magna. n. mī
esse solēt & cōtēaces. q̄ celeriter incedēdo
se cōp̄mittit & vultu deduct atqz totū

corpus implicat signat timidū paruz & versutū. Qui breues passus bz etudoqz accelerat malign' eē dicit' & ibecit' Color cutis niger versutū idicat. Color alb' rubensqz fortes adūsusqz ondit. Color: vehe mēter alb' cū palore defectū virtutis signat ex nimia victoria fleumatis. Color: signat' lucētib' oculis ad isaniā vgit. Color: med' inter nigrū & albū q' declinat i brunū si clarus est ostēdit virū bonū in genū & honorū morum.

De regulis generalis physonomie.

Capitulum. 59.

Generaliter igit' tenēdū ē q' membra q' in pportioē naturali sūt quo ad figurā. colorē q'ntitatē. sitū. & motū in dicāt mētis bonā habitudinē naturālē. Adēbra vero que nō habēt pportiones debitā in figura. quantitate. situ. & motu q'ntitatē pueriaz mētis indicāt. Intererea plato dicebat. q' q'cūqz similitudo aialū aliquoz in hoībuz ē tales hoies ēt talūz imitat' mores. Nota isup q' licet p signa mēbroz naturalū mores hominum cognoscātur. nō tamē imponit necessitatem s'z tm ostēdit inclinationē natura. nec sp' denūciāt affectus hominū. s'z frequētant pbabiliter. Itē ppter signa pferēda exteriora. de q'bus dictū ē nō statim pferēdū est iudiciū. q' forte signū ē p accidēs. & nō per natrā. & forte victū est p p'riam consuetudinē & freno rōnis tene tur. vnde narrat Ari. q' discipuli hippocratis. detulerunt philomēnē excellenti physonomo figuram hippocratis. qui pnticiavit de ipso q' ēt vir luxuriosus. Illis autē indignantib' & culpātib'. Ipsi solomēnē. q' de optimo viro taliter iudicasset retulerūt hoc hippocrati q' cōfessus ē philomēnē hoc recte iudicasse. s'z ex amore philosophiē & honestatis sui cordis cōcupiscētiz dixit se viciisse & accepisse per studiū. qd nature fuerat denegatū. De iūqz sciēdū est q' signa exteriora nō referunt nisi ad eas passiones que naturaliter in sunt hōi. sicut ē ira. cōcupiscētia & huiusmodi. nō autē ad eas que sunt aie

solius sicut ē musica. geometria. & similia. Sciēdū quoqz q' in oculis principaliter cōsistit ois pfectio physonomie. & si oculoz iudiciū cōfirmat ceteroz membroz iudicium tunc ratum dicit' Aristo. esse iudiciū. vt in leprosis. Si autē cōtrariant' tūc pualēt iudicia oculoz ppter qd omnes physonomi affirmauerunt oculi esse verū cordis nunciū.

De toto homine. Cap. 60.

Qstqz expeditū est de homine ex pte mētis. & ex pte corpis. nunc dō ē de ipso. put est cōposit' ex vtroqz vbi spāliter ostēdit dei potentia. q' naturas tā distātes cōiūxit in vnā psonā. s. naturā corporeā & incorporeāz q' maxime distāt in p'dicamēto substantie. Intererea cū ēt vna sola creatura que hēbat intus cognitionē p intellectū. vt angelus. & alia que habebat cognitionē foris per sensū vt qdlibet aial' brutūz fieri debuit creatura ad p'lectionē & decorem vniuersi pp pfectionē vniuersitatis que hac duplici cognitionē esset p'dicta. vt posset legere in libro scripto int' & foris hoc ē in creatore vt in opere suo. Vnita ē aia corpi multiplici rōe. s'z sepata dignior videret. Prima rō est vt p p'fectionē taz dispariū naturarū erigeret mēs ad sperādā illā ymonē q' erit inter aiam & spūz increatū. Alia rō ē. vt aia seruiēdo deo in corpe hēat maus meritis. q' vbi maior pugna. ibi maior victoria & p p'is maior corona. Difficulas. n. operis multū valet efficacā merēdi. Tertia rō ē pp p'lectionē mētū vniuersi. Cū. n. sicut dictū ē quedā esset creatura pure spiritualis quedam pure corpalis cōueniēs fuit fieri creaturā mixtā. s. p'z spūalē & partiz corpales Quarta rō ē q' sicut corpus vniūz valet ad fructū p'is. sic post mortē resuscitatū valebit ad p'firmationē stole duplicate. quia nō solū aia. s'z et corpus premiabit' dote sua. Quinta rō est q' hō ex defectu corpis multā habet materiā humiliatōis iuxta id humiliatiōis tua in medio tui. Sicut aia ex cōiunctioē ad corpus pia cōse

quitur bona sic et multa contrahit incommoda. Primo peccati originalis inquisitionem. Job. 13. Quis potest facere mundum de infido seie conceptum. 2. peccati puritate. Gen. vii. Proxi sunt sefus hois ad malu ab adolefcentia sua. 3. opadi bene difficultate. puer. 24. Per agru hois pigri trasiu et ecce totu suffo cauerat spme. 4. itellect? hebetudinem. Sapie. 9. Corpus qd corrupit agrauat aias. 5. pnuu ipgnatōez. 5. caro pncipi scit aduersus spūz et sexto curaru solli citudine. math. sexto. Di. vo. ne. sollicit sitis aie vfe et septio passionu multiplici tarē. Job. 13. Hō natus de muliere breui vives tpe repler? multis miseriis. octa. uo glie retardationē glām. n. pcpē nō possum? qz diu i corpe dīnemur pp hoc Ap? cupiebat dissolu et esse cū vpo.

De ppi:atib? hois. Cap. 61.

Proprietates hois sūt discernē in pter honestū et turpe. vñ et solius hois et honestū pseq cū oia bruta nisi vtilia et delectabilia pseqtur. Itē passiones ordinare ad iudicē dē. Supra mūdū p intellectū elcuari. et iō qñ aliqs per adhesionē in terrenis se infido inferiorē facit iā qñ honore humanitatis exutus. p petatē accipit bestie ita vt dicat feri. p cō cupiscētia porcus. p irā canis. p rapinam leo. et sic de aliis. qd plato vocant scōaz aiarū incorruptionē qd qdā male intelligēs crediderūt platones dixisse qz aie exētes de corpe intrabāt bestias qd falsū est. Amicitia hfe fm oē genus amicitie et in hoc differt a brutis q nō habent amicitie spz nisi q delectatiōis ē vl cum nutritiua. et huiusmōdi. Intellectib? theo ricis eminētib? speculari et delectari i talibus. yrecondari in turpi ppertrato pp qd incōmēdabiles dñr inuercitidi qz in aliquo mutati sūt a rōis honore peccorū nā naturā assumētes. Hēfecte esse cōiugale aial eo qz legib? ordinatas faciāt bonitates nuptias. Lulle aial esse. quā distributiōes. et cobabitatiōes et federa pugnas pfectas hz vrbauitatis? ordina

tas. Discipline esse perceptibile ppter rationis vsuz. Esse aial māsuetū. Nam pp cilitatez hz esse aial risibile. Esse aial gloriosū ppter pfectas gaudēti rōes q soli pūgnt. hōi. Esse microcōsmū. i. minore mūdā eo qz de oibus creaturis aliqd hēat hō. vñ eē cū lapidibus. vegetari cū arboribus. sentire cū aialibus intelligere cū āgeli ex duplici natura ppositū eē se. corporalia spiritali creaturay eē dignissimā. Esse aial rōale et mōtale. Humana fragilitas i hoc cōsistit qz in hoie ē assiduitas deficēdi. impossibilitas standi. facilitas cadēdi. difficultas resurgēdi vilitas nascēdi icertitudo moriēdi. Defectus humanus ē qz quicqd habem? aliudē habem? impfecte habem? insup amittere possimus. In hoie. quoqz ē moriēdi necessitas. et hec vl illata necessitas sicut fuit in adā. vl innata sicut est i nobis. vl assumpra sicut fuit in christo.

De primis parētibus. Cap. 62.

Unima bonitas volēs cōicaf bonū suū cū aliis fecit creaturā rōalē q sūmū bonū intelligeret stetit? gēdo amaret amēdo possideret. possidēdo beata eē. fecit autem deus hominez formādo corpus ei? p ministeriū angolorum de limo terre in agro damasceno. et inspirauit in facie ei? spiraculā vite. i. animā creauit quā coponi factio vniuit. factus ē autē hō ad imaginē et similitudinē dei potētis? angel? cōueniētā hz hōmo cū deo intus et extra. qd nō hz angelus. Intus. n. hz cōueniētā fm memōiam intelligētā. et volūtātē. sicut angelus. Itā sicut a patre ē filius. sic ab homine homo eiusdē nāe. Hēcterea sicut deus platus est omni creature simplicitē. sic vō i suovniuerso ps. 9. Oia subiecti sub pe. et. Itē sicut deus vbiqz ē sic aia vbiqz ē in suo habitabili. i. in corpe. nō qdez per essētā s3 p potētā. Dignitas humana est in hoc qz deus fecit hoiem rōne sapientē. vita innocētē dño potētē. primū notatur in hoc qz homo factus ē ad imaginē dei fm qz ad dei similitudinē. tertiu qz p

mag. 21. 22.

positus est homo cunctis animantibus. & alitis creaturis que omnia sibi fuit. Et nota qd voluitati bonorum hominum no solum subdit creatura. s; etiã ipse deus. s. cxxxi. Uoluitate timetuz se faciet. &c. Itẽ angeli qui deputatur ad custodiã. Item demone qui datur ad exercitiũ bonorũ. Itẽz hoies boni qui sũt socii tribulationẽ. Item homines mali qd bonos magis pmouet persequẽdo qz potẽt facere seruẽdo. Corpus tale dedit deus primo hõĩ qd aie subiectũ esset et esset obẽperas sine rebellie esset ppagabile sine libidine. esset vegetabile sũt mortalitate. esset pportionabile quo ad cõplexio nẽ equalẽ esset quoqz aie cõforme vt sic anima erat innocens. & tamẽ poterat peccare sic corpus esset impassibile. vt tamẽ posset in mortalitate incurrere. & tã potẽterat in mort. & nõ mozi poterat hõẽ sustinentiã & indigẽtiã. poterat obtemperare & rebellare. & hoc fuit rõe nature defectiue ex nihilo create nec p gloriã cõfirmate. fuit tamẽ corpus ita cõdituz vt in eo esset nulla pugna rebellionis nulla pñitas libidinis. nulla diminutio vigoris nulla corruptio mortis. Illec autẽ immortalitas corpis. Ade principaliter fuit ab aia. sicut ab influẽte a corpe p equali cõpositione sicut a disponẽte a ligno vite. sicut a vegetãte. a regimine vero vitine potẽtie. sicut ab interius cõseruãte. & exterius ptegeẽte. factus est itaqz hõ absqz oi culpa & miseria. nec ad culpã hũit fomitis scitãmentũ. In sup datũ eĩ quadruplex ad iuroziũ. 1. dũmũ ad recte volẽdũ. qd est cõscia. s; fuit ad murmurãdũ ptra malũ & ad stimulãdũ ad bonũ qd est synderefis. tertiu fuit scia illuminãs intellectuz ad cognoscẽdũ deũ suũ seipm. & mĩdũz istũ qui factus fuerat pp ipsũ. quartum fuit charitas accẽdẽs affectũ ad diligẽdũ deũ sup oia & proximiũ suũ sicut seipso. Prima duo pertinet ad pfectionẽ naturalĩ. scilicet ad pfectionẽ gratuitõrum quorũ unũ fuit gratie gratis date. s. scilicet omnia reliquũ gratie gratũ faciẽtes. s. cha-

ritas. Accepit homo triplicem oculuz. s. carnis quo videret mĩdũ rõnis quovideret animũ. & cõteplationis quo videret deũ. Et sic oculo carnis videt hõ que extra se sũt oculo rõis q sũt intra se. oculo cõteplationis que sũt supra. se. Historiã dei hũit cuius pñtam quadã interiorĩ aspirandõ. cõteplabat nõ ita excellẽter vt i patria nec ita i enigmate vt in via. Refetã factas nouit qb? oib? noia imposuit. Monitiã quoqz sui habuit quia qualis factus erat sciuit. & puid agere quid cauere deberet intellexit. fuit quoqz sine penalitãibus. qz nec curauit nec situit. Itẽz frigus vltus labor: vel infirmitas unũ nõ hũit nec morte expectauit qz viuus erat ad gloriã trãserẽdus. Uestibus nõ eguisset & nud? verecũdiã nõ sensisset. natura in eo quo ad deformitãtẽ membrorum nõ errasset. Lõcept? fuisset sine pudore. & partus sine dolore fuisset. Ad otus membrorum etiam subiecti voluntati fuissent.

De preceptis Ade datis. Cap. 63.

Dam factũ deus transiuit i paradiũ. & ibi de costa dormientis

Eũã sibi sociã formauit. Iãc nõ fecit de capite ne viro dominareẽ nec d pedib? ne cõtenereẽ. s; de latẽ vt amoris vinculũ probareẽ. Duplex bonũ illis deus pparauit. vñũ temporale. aliud eternũ. pũmũ dedit. s. m promissit. Ideo duplex pceptum pũmũ homo habuit. vñũ nature ad custodiẽdũ bonũ datum. Aliud discipline ad pmerẽdũ bonũ promissũ. & hoc n poterat mereri melius qz p merã obediẽciã. que tũc mera eẽ quando preceptũ ex se solo obligat. & non ex alia cã. & tale dicit preceptuz discipline. qz p ipsũ discit quãta sit virtus obediẽtie. Unde d discipline preceptum dicit. qz vitare lignũ sciencie nõ suadebat natura. sed disciplina. Preceptuz vero nature duplex fuit. vñũ de conseruatione mĩdũmũ vt ibi gene. 3. De omni ligno paradisi comede. Inter que ligna i medio paradisi fuit spãliter nominãtz lignum

vite. & sic dictum est ab effectu. q: corpa
 p̄mox parentū debebat otinne vegetar
 Aliud fuit p̄ceptū nāc p̄ ōservatiōes sp̄ci
 vt illud. Crescite & multiplicamini. Circa p̄
 mū. s. p̄ceptū discipline. nota q: aliqd. p̄
 bibes q: malū. Exodi. 2. Nō furtū faci
 es. Aliqd q: occasio mali. Ad ath. 5. Nō
 furare omnino. sic Platus multa p̄hibere
 p̄t que tū nō sūt expressa in sua regula.
 Aliquid ad p̄banonem obediētie & ta
 le fuit p̄ceptum de ligno vite.

De paradiso. Cap. 64

Omo p̄dictis sultis auxiliis acce
 pit locū paradisi terrestri i bitatōz
 trāquillā. fuit āt locus ille vt ait
 Damascenus exaltatōis vniuerse prom
 p̄mariū q terra excellor est positus. & tē
 perato ac purissime aere circūfulget plā
 tis semp & floribus ornat⁹ est. bono odo
 re plenus nullūqz irrōabiliū aialū ibi hī
 tar p̄cipue hīc in gene. ii. q a dño paradī
 sus plātar fonte q diuidit in quatuor: ea
 pita irrigat ligno vite ac scientie boni &
 mali decorat. Ider cherubin & flāmeuz
 gladiū custodiūt. Notandū insup q ibi
 nulle sūt tēpestates. Due quoqz h̄yemes
 sūt ibi & due estates. & bis fructificāt ibi
 arbores. In vtroqz solstitio h̄nt h̄yemē
 tēperatissimā. & in vtroqz equoctio esta
 tē. h̄mōi rō est. q: paradīsus sub circulo
 equoctiali sit⁹ est & semp h̄z equoetium.

De casu p̄mū hoīs. Cap. 65

Quidens ergo d̄sabolus felicitati
 hoīs in sp̄e serpens ipsā mulierez
 tāqz fragillorē aggredīē tentādaz
 quā cū in r̄is̄iōe dubitantez cerneret for
 tius insitit & vicens illā tādem virūz illa
 mediāte deceit. Proceſsit ergo sic. Idu
 mo. s. querēdo cur p̄cepit vobis de⁹ & c.
 2. asserendo falsūz. neqz quāz moriemini. 3
 p̄mittendo eritis sicut dū scietes bonū &
 malū. Proceſsus iste fuit magne viri
 tie. q: p̄cessi experiendo impellēdo & all
 ciendo. Er̄ientiam. n. accepit in interro
 gatione. i. p̄lūit in mēdatū asseritiōe allexit
 in falsā p̄missiōe. allexit vō diabolus mu
 lierē p̄ triplex appetibile. s. p̄ sciam q̄ est

appetibilis rōnalis p̄ excellētiam ad mo
 dū dei q̄ est appetibilis irascibilis. p̄ sua
 nitatez q̄ est appetibilis concupiscibilis. Igi
 tur vir peccauit. q: lignū vitēuz gustauit
 vñ ad penā accepit vt in se sudore vult⁹
 sui pane suo vesceret. Adulier autē i duo
 bus peccauit. Nā sup̄biuit q̄ vetitum co
 medit vñ & duplice maledictionē habuit
 .s. sub viri p̄tate eris. & hoc pp̄ p̄mum
 Itēz in dolore paries. & hoc pp̄ scōz. dia
 bolus vō in sp̄ente inuidit mentē⁹ ē de
 cepit. vñ pp̄ p̄mū dicit⁹ ē ei. gen. 4. Su
 pra peccus tuū gradieris. pp̄ sim terraz
 comedes. pp̄ tertū ip̄a p̄teret caput tuū
 Si scire volueris qz cor plus peccauit
 .s. vir vel mulier. dicendū ē q plus pec
 cauit mulier q̄stum ad aliqua. & q̄stum
 ad aliqua ipse vir. Nā mulier plus pec
 cauit quo ad peioris finis intētiōē volu
 it. n. fieri sicut d̄s. sed vir intendebat nō
 cōtristare delicias suas. itē mulier pecca
 uit in plēs. q: in se in deū & in p̄mum
 item mulier dānosius peccauit. q: plēs
 maledictiones recepit. Vir āt peccauit
 plus q̄stus ad originez q: ex certa sciētia
 item vir peccauit in maiorē ingratitude.
 Querūt multi cur de⁹ hoīez fecerit qui
 posset peccare. & ad hoc assignat plurie
 rōes. P̄mū ē vt oñdas d̄na potētia q
 solus imutabilis ē oīs āt creatura muta
 bilis est. scōa vt declaref dei sapia que d̄
 malo fit elice bonū q: nō potuit fieri nisi
 deus creaturā fecisset v̄ubile in malū ter
 tia vt manifestet dei clemētia q̄ xps per
 mortē suā hoīem p̄ditū liberauit. quar
 ta vt oñdas dei iustitia q̄ nō solū reddit
 bonis p̄mia. sed et malis supplicia. quita
 vt hō nō sit peioris additionē q̄ alie crea
 ture q̄s oēs de⁹ sic āministravit. vt cas
 pp̄ris morib⁹ agere sinat. vñ & hoīem
 in p̄prio arbitrio reliquere debuit. sexta
 ē laus b̄iana. Laus ē. n. viri iusti q̄ potu
 it trāsgredi & nō ē trāsgressus septia est
 deū vniuersi. q: opposita iuxta se posita
 magis elugefuit ita mali bonos cōmen
 dat ad iūcē cōpari. octana rō est q: boni
 exercitantur p̄batur per malos. Adān

Handwritten scribble

Handwritten scribble

Handwritten scribble

¶ Tunc post peccatū de paradiso expulsū sicut lucifer de celo et in hac valle miserie habitātes facti sūt mortales. Nā sicut in celo ē nō posse mori. sic in inferno ē semper mori. In mūdo medio posse vivere et mori. Et his p̄ q̄ p̄m̄ status hoīs sūt innocētie. secundus ḡre tertius culpe q̄rtus penitētie quintus gl̄ie. Dum n. inordinate erexit se supra cecidit miserabiliter infra se. s. a statu innocētie et ḡre in statu culpe et miserie. Itē q̄ factus est inobediēs superiori iusto dei iudicio factū ē vt sibi fieret inobediēs suū inferi. s. caro. et maxime circa mēbra virtuti ḡstative deservientia. De ordine lectōnis in nobis. Cap. 66.

¶ Rdo tentatiōis q̄ sūt in p̄m̄is pentib⁹ ē in nobis p̄plet. Nā si cuc serpens vbi suggestit. mulier delectata ē vir comedit sic in nobis s̄m̄ Greg. diabol⁹ gregit serpētis offiū sensualitas vō q̄ in carne ex offiū mulieris et rō rener locū viri p̄ cōsensū. v̄l dicas s̄z Au. suggestio spētis ex p̄m̄ mot⁹ ex fomite comestio vero mulieris est delectatio cogitatio s. s. p̄ inferiōē p̄tē rōnis. s̄z comestio viri ē cōsensus rōis. s. superioris p̄tis. ¶ Per hec. n. tria. s. suggestiōē delectatiōē. et cōsensū hō in tētatione ducit q̄ tētatio p̄ suggestiōē inchoat. s̄z p̄ delectatiōē p̄gredit. p̄ cōsensū autē p̄sumat sūt autē alia tria p̄ q̄ q̄s in tētatione de tinent. s. opus parvū p̄licuendo. et desperatio. Sciēdū est q̄ tētatio est triplex. s. a prima ē a diabolo. v̄l p̄ modū suggestiōnis. v̄l p̄ modū afflictōis. s̄da ē a mūdo q̄ voluptate ac vanitate allicit. v̄l p̄ pecuniōne frāgit. t̄tia est carnis q̄ p̄ sensualitatē ac fomitem ad peccatū impulit q̄bus rō p̄seriēs p̄ficiat petm̄. Due sūt spēs tētationis. ¶ Prima. s. diaboli s̄da mūdi. et sūt extra nos. et nō p̄sentit nō ē peccatū sed mā exercēde virtutis. 3. mūdi tentandi est intra nos. et est peccatū veniale quā p̄m̄ mot⁹ ē t̄m̄. s̄z mortale est si cōsensus

aduenerit. Cetera p̄dictos tentatores dedit nobis dñs tria remedia. q̄: p̄tra diaboli hēm spūs āgelicos q̄ ad bonū nos stimulat. et p̄tra iulit⁹ diaboli defendit. Itē p̄tra mūdi hēm crepla scōp̄. quos n̄ allicebāt mūdi blādīm ēta. nec t̄rebāt supplicia. Itē p̄tra carnē habem⁹ bona nātia. s. s̄nderes̄z et vi irascibiles q̄ nālit nos docēt n̄ āgescē carni. s̄z spūi. hēm⁹ ēt gratuita. s. charitatē. tēpantiā. et huius mōi q̄b⁹ carnis vitia mortificamus. Est autē d̄ra inter tētatiōes q̄ sūt a diabolo. q̄ sūt a carne Tētatiōes. n. q̄ a diabolo sūt sepe outit p̄ter rōez. vt cū nup̄ faciat famez patit et p̄ lōgā dormitiōez s̄o no gratuitur. tētatiōes vero q̄ sūt a carne tēq̄nt surgūt p̄ necessitatez. s̄z interdū excreseūt in sup̄fluitatē. vt si ab⁹ p̄ ieiunū in moderate appetit v̄l i cōmedēdo mēsurā et mod⁹ nō tenet. Tētatio multiplex est q̄dā ē p̄batiōis hec ē adeo s̄z q̄ dñs tētauit Abrahā q̄dā exātiōis. hec ē ab boie. q̄dā p̄cipitatiōis. hec est a diabolo q̄ p̄mos pentes tentant q̄dā delectatiōes hec est acarne q̄dā p̄sensūs. hec est rōis. Tētatiōis q̄tuo: sūt spēs. ¶ Prima est asp̄a hec fit d̄ laborib⁹ icōsuetis i p̄cipio cōuersiōis. S̄da est vana et outit de spūali b⁹ p̄spiratib⁹. vt cū q̄s d̄ virtutū successū b⁹ gl̄iat. Tertia est dubia. vt q̄s ambigit qd̄ certū de aliq̄ re tenē debeat. v̄n accidit q̄ senio: q̄sqz ad bonū reddat q̄n id qd̄ aicit bonū esse dubitat. et p̄mo: fit ad malū q̄n malū esse nescit. Quarta ē fraudolētia. vt q̄n diabol⁹ in āgelū lucis se trāssignat sub specie virtutū inducēs virtutū. hec fit q̄n suadēdo honestatem inducit superbiā. v̄l dissuadēdo discretū. obseq̄n inducit nimis carnis cōmodum v̄l suadēdo iustū iudiciū inducit eruditatē. v̄l suadēdo misericordiā inducit remissionē et negligētiā. v̄l suadēdo largitatē inducit p̄dignitatē. et sic de aliis. In talib⁹ autē piculosissimū est piculum nō videre. ¶ Prima spēs. appellat timorez nocturnū. p̄ nociē. n. aduersitas designa

tur. Secūda appellat sagittam volātem
 ī dia. quia per diē prosperitas designat.
 Terciam appellat negocium perambu-
 lans ī tenebris. ⁊ hec propter dubiū per-
 pleritatis. Quartam vocat demonium
 meridianū. vnde dicit. Nō timebis a ti-
 no. a. fa. vo. i. die. a nego. perā. i. te. ab in-
 cur. ⁊ demo. mere. De his quattuor ge-
 neribus lētationū item ait. Super aspi-
 dem quo ad primū. ⁊ basilicū. quo ad
 fm. ⁊ cōculpabis leonē. quo ad tertiz.
 ⁊ draconē quo ad quartū. Propter p-
 dictas tētationes vel deceptiones diabo-
 li nō sūt etiam licita faciēda ⁊ hec in gn.
 q3 casibus. Primus est si suadet homi-
 ni aliqd bonū nō faciēduz ne videamur
 suis cōsiliis cōsentire. vnde xps ipso sua
 dēte voluit facere panē de lapidibus. qd
 tñ opus bonū fuisset. Secūdus si ppona-
 tur aliqd bonū cōtra legem dei. Vnde
 Machabei nolēbāt comedē carnes q3
 tpe necessitatis comedē licuisset. Terti⁹
 quādo bonū fit cum scādalo aliorum pri-
 ma Corinth. viii. Peccātes in frēs ⁊c.
 loquit de idolatricis. Quartus est quādo
 bonū fit p ostētationē Job. ca. 36. Si of-
 culatus sum manū meaz que est iniq̄tas
 marina. sup qd dicit Gre. Manū suā
 osculā qui laudat qd facit ⁊ hec ē inq̄-
 tas marina. Quintus cū ipedit obediē-
 tiā superioris. quia lz propter mādatum
 prelati nūq̄ malū debeat fier. i. porest tñ
 bonū aliquādo ppter obiaz remitti. Re-
 mediā cōtra tentationes memorā dñice
 passionis. mortificatio carnis. vile exerci-
 tium. declinatio occasionū. cōculcatio pri-
 cipii tētationum.

Explicet liber secūdus. Incipiūt capi-
 tula libri tertii.

De malo in genere. Cap. 1.
 De peccati diffinitione. 2.
 Quid sit peccatū fm rem. 3.
 Quid sit peccatū fm nomē. 4.
 De origine peccati. 5.
 De visione peccati. 6.
 De effectu peccati. 7.
 De peccato originali fm rem. 8.

De peccato originali. secundum no-
 men. 9
 De primis moribus. 10
 De inozosa delectatione. ⁊ cōsensu pec-
 cati. 11
 De peccato veniali. 12
 De effectu peccati venialis. 13
 De septem vitis capitalibus inspē. 14
 De superbia. 15
 De inuidia. 16
 De ira. 17
 De accidia. 18
 De auaritia. 19
 De gula. 20
 De luxuria. 21
 Quomodo septē vitia sunt venialia vel
 mortalia. ⁊ primo de superbia. siue vana
 gloria. 22
 De inuidia quō sit mortale vl veniale. 23
 De ira quō sit mortale vl veniale. 24
 De accidia quomodo sit mortale vl ve-
 niale. 25
 De auaritia quomodo sit mortale vl ve-
 niale. 26
 De gula quomodo sit mortale vel ve-
 niale. 27
 De luxuria quomodo sit mortale vl ve-
 niale. 28
 De peccato in spūm scūm. 29
 De peccato cordis. 30
 De peccato oris. 31
 De peccato operis. 32
 De peccato omissionis. 33
 Explicūt capitula. Incipit liber tertius
 De malo in genere. Cap. 1
 Alii triplex ē. scilicet culpe pene ⁊
 dāni. quod opponit triplici
 bono. scilicet benefo. delectabili.
 ⁊ vtili. Nā culpe opponit
 honestū pene opponit dele-
 crabile. dāno opponitur. vile. Malum
 est vtile multis modis. Primo pp suaz
 ordinationē. q3 p vtilificationē ponit ī loco ī-
 feriori in vniuersitate rerum. vñ ⁊ bene
 ordinātur. ⁊ sicut ⁊ ordinat. ponit dia-
 bolus in inferno. ⁊ sur in patibulo. scdo
 modo vtile est pp suā coactionē. Amari

mdo. n. cōfciētē cogit hōies a peccato receder. Jere. scdo. Arguet te malitia tua ⁊ auersio tua increpabit te. item in eodē Uide q̄s malū ⁊ amarū ē te dereliquis. se dñs deū tuū. tertio est uile p ipsi? ma li cōsideratiōe. ex eo. n. q̄ hō malū videt nāuter p̄fici. qz sicut hō naturalit̄ bonum appetit. ita naturaliter horret malum ⁊ fugit.

De peccati diffinitione. Cap. 12.

Pest malū in genere. legitur d̄ malo culpe i specie. **Diffinit̄** aut̄ peccatū multis modis. **Primo** sic ab **Aug.** Peccatū ē uolūtās retinēdi v̄l cōsequēdi qd̄ iustitia uetat. **Itē** ab eodem. Peccatū ē dictū uel factū. v̄l cōcupituz cōtra legē dei. **Itē** Ambro. peccatū est p̄ uariatio legis diuine cel. est ū inobediētia p̄ceptoz. **Itē** Aug. peccū ē sp̄o icōmutabili bono reb? mutabilib? adherere. **prima** diffinitio datur fm cām efficiētē scda fm cām materialē. tertia fm cām formale. q̄rta fm cām finale. **In** quarta diffinitioe nota q̄ i peccō duo sūt. sc̄. auersio a creatore. ⁊ cōuersio ad creaturam. quoz **primū** est quasi formale fm quasi materiale. **Et** in actioe nō est peccatum rōe cōuersiōis si nō sitat̄ i creatura. s̄ rōe auersiōis in qua ē deformatas ⁊ cōtēptus. **Quod** aut̄ rōe cōuersiōis nō sit peccatū principalr. p̄ qz pōt fieri uenialiter qñqz vt qñ quis delectat̄ i creatura plus debito. s̄ tñ cū ea deū. qñqz etiā potest quis delectari in creatura sine cō peccato vt cū delectatio naturalis est tñ fm q̄ uisus delectatur in uiridi. ⁊ gust? in dulci. ⁊ sic de aliis. **Interdum** potest ēt quis delectari meritorie. sc̄. qñ ad deuz refertur uide ps. 91. Delectasti me dñe in factura tua. ⁊ c. **Sz** tunc sumitur delectatio pro mutū. nō pro passione.

Quid sit peccatū fm rē. **Cap. 13.**

Enēdū ē de peccato q̄ nō ē subā uel res aliqua s̄ defectus ⁊ corruptela. **Et** dicit̄ peccū nihil pp̄ trita **Primo** pp̄ defectū. qz peccū nō ē aliqua res naturalis. s̄ corruptio boni. **Secun**

do pp̄ effectū. qz peccatū anihilat hōies ⁊ deficere facit a uero eē. **Tertio** pp̄ de spectū. qz uilē facit hōiem ⁊ indignū p̄mio. **Quarta** p̄dicta tñ sciēdū ē q̄ aliud est peccati actus. ⁊ aliud habitus ⁊ aliud macula peccati actus aliquid est. s̄ nō habitus amplius esse adueniēte ḡra. s̄ peccū habitus qui relinquit̄ ex malis actibus aliqd est ⁊ remanet interdū ēt cessantib? actibus. ⁊ post infusā ḡram ⁊ peccati remissionem. peccati uero macula nihil est s̄ rē. ⁊ tñ deformat animā nō p̄ modum passionis s̄ p̄ uationis sicut trūcatio mē bri deformat corpus ⁊ maculat **Dicit** aut̄ **Aug.** q̄ abstinentia nulla subā est. ⁊ tñ ex ea corpus laquet. **Ita** peccatū nō ē res aliq̄ v̄l subā aliq̄. ex eo tñ nō corum p̄is s̄ delect̄ p̄ gratiā **Notādū** p̄terea q̄ peccatū qñqz transit actu. ⁊ remanet reatu. si cut p̄ i peccō originali p̄ baptismū qñqz trāstactu simul ⁊ reatu. si p̄ctū actuale post p̄ntiam p̄fectā. qñqz remanet actu ⁊ reatu sicut peccū originale aū baptismū **Quid** sit peccatū fm nomē. **Cap. 14.**

Peccatū. n. h̄z multa nomē. uocat̄ macula. ⁊ hoc qz imaginē anime deformat. **Itē** reatus. qm̄ ad penā eternā obligat. **Itē** pollutio. ⁊ hoc q̄ tñ ad p̄tagiōe cōtractā ex terrena delectatioe. **Itē** uocat̄ pena. inq̄stuz respicit peccatū p̄m̄ hōis. i quo natura n̄ra sit corrupta. **Itē** delictū. fm q̄ ē recessus a dignitate ḡre habite. **Itēz** uocatur culpa prout respicit penā. **Itē** offēsa. ⁊ hoc qz cōtra diuinā legē. ⁊ bonitatē. **Itē** p̄uaricatio. ⁊ hoc iquātū mādātū dei respicitur. **Itē** uitiū. i. defectus bonozū naturalū. **Itē** peccatū purē p̄uersio ad bonuz cōmutabile. **Itēz** uocat̄ scelus pp̄ iniuriam dei magnā. **Itē** nefas purē illicitū p̄sone. perpetrāci. **Itēz** uocat̄ crimē prout est dignū accusatiōe ⁊ pena.

De origine peccati. Cap. 15.

Quāuis peccatū sit cōtrariū ipsi bono. nō tñ h̄z esse nisi in bono qd̄ q̄dem bonum est liberū arbitriuz. ac uoluntas. a qua peccatū sicut a primā

origine & in qua est sicut in proprio subie-
cto. Voluntas igitur est causa peccati. causa dico
non efficiens sed deficiente. Voluntas. n. s. in
q. h. respectum ad suum principium a quo
est. s. ad deum non est nata elicere ex se nisi
si bonum sed s. in respectum ad principium
ex quo est quod est nihilum. inclinatur ad ma-
lum. cum ipsa voluntas sit ex nihilo tendit ad
defectum. Si ergo volumus scire unde sit
malum culpe materialiter dicimus q. ex
absentia debiti boni. s. speciei modi &
ordinis. ¶ Sed si volumus scire unde
sit originaliter. dicemus q. a voluntate si
libero arbitrio. De progressu peccati. no.
q. peccati initia primo in cogitatione. p.
cedit & crescit in delectatione. p. h. in co-
sensu. Circa progressum peccati sciendum q.
quedam antecedunt ipsum peccatum quedam
sequuntur quedam circumstant. peccati ante-
cedunt aliqua ex parte eversionis. aliqua ex p.
te conversionis. Ex parte auersionis ante-
cedunt ipsius peccati ista. s. Contemptus.
Omissio. Ingratitudo. Inobediencia. pre-
varicatio. Illa vero q. peccatum antecedunt
ex parte conversionis sunt hec. s. Cogitatio.
Libido. Locusupia. Delectatio. ¶ Peruer-
sa intentio & consensus. Alia sunt que sequun-
tur peccatum. sicut est macula. i. deformatio
imaginis dei. & reatus. i. obligatio ad pe-
na eternam. Sunt ad hoc alia q. peccatum co-
mittatur ut sunt peccatorum circumstantie
que peccatum aggravant. & diminunt q. no-
tantur in hoc versu. Quisq. ubi p. quos quo-
ties cur. q. n. Actus. n. depravat. etiaz
p. peccatum. etia illa que de genere bonorum
est q. n. in principio. q. n. in medio. q. n.
in fine & hoc p. mala intentione vel per
negligentiam vel p. vanam gloriam. Unum pecca-
tum dicitur maius altero. in his modis. s. causalita-
te. ut peccatum in se. vel generalitate. ut
peccatum. Ade. vel deformitate. ut pec-
catum inde. vel difficultate ut peccatum in
spiritum sanctum. vel periculositate sicut pec-
catum ignorantie. vel inoperabilitate ut pec-
catum cupiditatis. vel pernitentia ut pec-
catum carnis. vel offensione ut peccatum ido-
latrie. vel expugnandi difficultate. ut pec-

catum superbie. vel mentis cecitate. ut peccatum
ire. Circa peccati gravitatem nota q. nihil
est peccatum viro perfecto q. non sit pecca-
tum in imperfecto. nisi in his que novit. Illa
perfectio non mutat genus peccati. sed q.
titatem auget.

De divisione peccati. Cap. 6

¶ Invisio peccatorum multiplex est.
d. Alia est. n. s. in eam efficientem s. in
se ut hec. peccatorum aliud est ex in-
potentia aliud est ex ignorantia. aliud ex ma-
licia. Alia sumit s. in eam efficientem ratione
averi s. in qua sumit hec divisio. peccato-
rum aliud est ex amore male accedente.
aliud ex timore male humilitate. hoc est
q. homo potius vult peccatum committe-
re. q. amato carere. aut malum pene qd. si
met. icurrere. Sumuntur peccatorum etia
divisiones s. in eam materiale circa qua &
s. in eam formale circa q. primo sumitur
hec divisio peccatorum. aliud est cordis. aliud oris
aliud operis. Item hec. ¶ Peccatorum aliud loci-
tionis aliud cogitationis aliud operatio-
nis. Secundo modo sumit sic. ¶ Peccatorum ali-
ud est in deum aliud in se ipsum aliud in p-
ximum. In deum dividit sic. aliud in patrem.
aliud in filium. aliud in spiritum sanctum.
Aliis tribus modis peccat. s. male p. in
fidelitate de deo sentiendo. Item blasphem-
mando. Item sacra dei indigne tractando.
Alio. peccat quis in deum. s. ipsius terendo
& hoc fit tripliciter. Illa q. n. tentat quia
dei potentia ut cum signa petit q. n. dei in-
stima ut cum p. cadens ferrum vel p. duellum
vel filia q. n. iudicium querit q. n. dei nisi
cordia. ut cum q. n. dei bonitate examinans
committit se stultis periculis. In seipsum pec-
cat q. n. tribus modis s. s. necessaria sibi
subtrahendo. Item superflua sumendo. item vlt-
tra vires gepia aggrediendo in proximum pec-
cat et q. n. triplex primo sua auferendo. Item
sibi in necessitate non edicando sua. Item ma-
lo crepulo illi ad peccatum trahendo. Sumuntur
per ea divisiones peccatorum s. in eas for-
male & hoc tribus modis. q. n. n. aliter
s. in qualitate vel s. in q. n. titatem vel s. in
relatione. Secundo in qualitate sumit hec

diuisio peccatorum aliud est commissi. aliud est
 delicti. quorum primum est peccatum pre-
 ceptorum negativorum. secundum est peccatum o-
 ceptorum affirmativorum. Item predictum
 peccatum est duplex extra duas partes iusti-
 tie que sunt declinare a malo. et facere bo-
 num. item alia diuisio sumitur secundum quantitatem
 sui peccatorum quedam sunt carnalia quedam
 spiritualia. sed carnalia sunt maioris infamie
 spiritualia vero maioris culpe. Secundum qua-
 titatem sumitur hec diuisio peccatorum aliud
 est mortale aliud est veniale. quorum primum
 dicitur perversio. secundum vero inordinatio. quoniam
 peccatum mortale est auersio totalis a bo-
 no incommutabili. et perversio totalis ad bo-
 num commutabile. Sed peccatum veniale est amor
 voluptatum in creatura contra deum. tunc si re-
 latione sumitur hec diuisio peccatorum. aliud
 est originale. aliud actuale. Ultima diuisio
 est secundum causas finales. et hoc dupliciter. quia vel secundum
 ipsum appetibile vel secundum actum hominis appeten-
 tis. Secundum ipsum appetibile sumitur hec di-
 uisio. Quod quidem in mundo est aut est concupiscentia
 carnis. aut concupiscentia oculorum. aut super-
 bia vite. quorum primum est appetitus delicia-
 rum. secundum appetitus diuitiarum. tertium est appe-
 titus honorum. Secundum actum hominis appetentis
 dividitur peccatum in septem vitia capitalia. super-
 bia inuidia. ira. acedia. auaricia. gula et
 luxuria. Nota quod quatuor sunt genera operum.
 Nam quedam sunt mala in se. ut illa que sunt sine
 natura mala sunt. prout tamen per aliquam circumstan-
 tiam fieri bona. ut homicidium. Quedam sunt
 mala secundum se. ut illa que per nullam circumstan-
 tiam prout fieri bona. sicut est odire deum. fornicari.
 et homicidium. Quedam sunt bona in se. ut que
 sunt bona ex genere. tamen prout fieri mala ex
 circumstantia. sicut est dare elemosinam. Que-
 dam sunt bona secundum se. ut que per nullam circum-
 stantiam prout fieri mala. sicut est diligere deum
 ex caritate. Quedam sunt in deo. ut que nec
 bona nec mala sunt. prout tamen fieri vel bona vel
 mala. sicut est mouere pedem sine delibera-
 tione. vel quicquid comedere.

De effectu peccati. Cap. 7
 Ultima mala facit homini peccatum. et ante
 mortem et in morte et post mortem. An

te mortem peccatum hec mala operatur. Nam
 vulnerat. ut significat in illo que incidit in
 latrones. Item intellectus obscurat in cog-
 nitione veri. et affectus tepescit in operatione
 boni. Gratuitis spoliatur. Tre. 4. Dissipi-
 sunt lapides sanctuarii etc. Sed ne aliquod
 bonum peccat illa bona opera que sunt peccato
 mortificat alias saluandis dabitur. sic quoniam
 corporali morte quod moritur fratres et propinquos
 in bonis eius succedunt. Aniam maculat.
 Tre. 4. Denigrata est super carbones faci-
 es eorum. Ad penam eternam obligat. Gen. 2
 Quatuordecim die comedere morte morie-
 ris. Item deiciam amaricatur. Iudic. 13. Uide
 quod malum et amarum est te dereliquisse deum tuum
 Cor. indurat. Iudic. 18. Peccator cuius
 in profundum peccatorum venerit et tunc infer-
 nibile reddit. Gen. 18. Uisus est ei quasi
 lucas loquens. Sile habes in cane submerge
 do que non sentit lapidem in collo. donec in
 quam extra nauem periclitatur. Aniam occidit. quia
 vera vita. i. deo prout. i. Regum. 31. Saul
 irruit in gladium suum. Sed nota quod peccatum ve-
 niale disponit ad mortem. mortale. vitiis dat
 et inferit mortem. sed obstinatio detinet in
 morte. Ad alia peccata trahit. Greg. Peccat
 cuius quod per penam non diluit mori suo pro-
 dere ad aliud trahit. Exemplum habemus in
 Chaym qui egressus in agrum occidit fratrem suum
 Abel. Exemplum habet et in figura. Cor-
 uis egressus de archa interceptus est aq-
 uo. Et diuina egressa ut videret etc. virginita-
 tem amisit. Et iudas egressus christum tradidit.
 Et post adulterium David secutus est
 homicidium. et sic patet quod peccatum est pena pec-
 cati. Peccatum. n. secundum quod in se est culpa pro-
 cedens peccati de pena. et ita de aliquo simul
 culpa et pena. sed ratione actus culpa. de vero
 pena ratione passionis. quia culpa est quod faci-
 mus pena vero quod patimur. Et igitur omnis
 culpa sit a nobis. non tamen omnis pena est a no-
 bis. imo quedam est a nobis acta. quedam a deo
 inflata. quedam a primis parentibus tra-
 cta. Et quia cum quis facit quod non debet iustum est pa-
 ti quod debet. ideo omnis pena est iusta et a diuina
 iudicia ordinata. Quod autem vult peccatum na-
 scatur ex alio sic apparet. Superbia que vult

oēs excellere dolet si aliqs ei equat. ⁊ sic
ex ea nascit inuidia. Inuidia vō q: de faci
li trahit ei cui inuidet. id ex ea nascit ira.
Sed ira cū nō pōt se vindicare tristat. ⁊
id ex ea nascit accidia. Accidia vō sola
tōrēs qrens in exteriorib⁹ facit auar⁹. Au
ricia autē q: in tpalib⁹ abūdat pōt magis
exercere gulā. Gulā vō pp vētris reple
tōrēs de facili spumat in libidinem. ⁊ ita
gnāt luxuriā. Itē bona q: sūnt instructuo
sa reddūt ⁊ q̄tū ad meritū ⁊ q̄tū ad pre
miū. sicut ramus p̄tius ab arbore nō p̄
fert fructū. sed arefcit ⁊ abilitat ad incen
diū. De talib⁹ dī Deut. 28. Maledict⁹
eris ingredies ⁊ egredies. s. ecclesiā mā
lem ad orādū. q: talis oīo nō est merito
ria. imo dicit Aug. q: si tales cruce si si
gnāt poti⁹ includūt in se diabolu q̄ exclu
dāt. q: iā in eis q: effectū h̄itat. Ex boie ī
fernū facit. q: in pctōre ē ignis auaricie.
feto: luxurie tenebre ignorātie. v̄mis cō
scie. s̄tis cōcupiscētie. demones p: effectū
⁊ b̄mōi. Itē tandē boiez relinquit vacuū
Bēti. Terra erat inanis ⁊ vacua. ⁊ me
rito q: inūdo adherētēs sūgunt vbera
arida eo q: relinquāt fontē vite. ⁊ venas
aquarū viuētū ⁊ pallidibus turbidis se
sanāt. Itē fallēdo decipit sicut lignum pu
tridū de nocte lucēs. ⁊ sicut esca ī hamo
latēs piscē decipit. Stultū boiez demon
strat. q: peccādo q̄s sibi omis ad se dep̄
mēdū iponit. ⁊ ligna sup dorsū suū cre
māda colligit. ⁊ illi seruit q: eū p: seruitio
tor: quebit. Aug. Stultū ē in tali statu vi
uere in quo q̄s nō audet mori. Sciēduz
q: petri grauat boiez in morte. q: ī mo
te p̄uat hō solatio visibilib⁹ q̄ dilexit. s.
esbo petri. amicis reb⁹. lumie. rege ⁊ p:
prio corpe. qd nūq̄ ī tali forma suscipiet
imo vellet h̄e sicut q̄s p: diuidia parte
corosū est a v̄mb⁹. q: stupebit aīa pctō
ris q̄s corpe⁹ resūmēdi videbit. Turba
bit peccat: in morte q̄s videbit deusū
dēt̄onū ad aīam. parētū ad res. T̄reū.
Oēs inimici eius apphenderūt eā inter
angustias. Postremo vidēdū est q̄lter
petri p̄inat boiez post mortē. Cōfusione

hēbit ex maloz operū denudatōe. ppbe
ta. Reuelabo pudenda tua in facie tua.
Exprobatores xpi audiet iudicio. Ad a
thet. 25. Esurui. n. ⁊ non dedistis mihi
māduca⁹ ⁊c. Itē ege ⁊ luce puabit. Ad a
thet. 22. Ligatis manib⁹ ⁊ pedib⁹. mitti
te est in tenebras exteriores. Cū nō vale
bit ei ille cātus. Reges eternā ⁊c. Sus
fragus ecclie nō gaudet. Isa. 66. Uer
mis eoz nō mori ⁊ ignis eoz nō exur
guet. in infernū p̄cipitabit. Exemplum
de lapide molari quē angelus ī apoc. p:
iecit in mare dicēs. Hoc ipetu mittet ba
bylon in infernū. A deo ⁊ eleus ⁊ oibus
bonis sepabit. Ad a. 25. Itē maledi
cti in ignē eternū. A statu p̄mēdi cadet.
Itē. Trāsit estas sūta est mēsis. Ois
spes misericordie p̄cedet. Isa. nō remane
bit testa vt portet ignem. s. charitatis
de incendio aut hauriat parū aq̄ de fonea
s. dīne mīe. Sicut itaqz petri nocet in
pctō xpi ac in pctō momenti sic quoqz
multip̄ nocet petri ipsū delerētē ⁊ de
illo penitēt. q: gloriā p̄me innocētie nūn
q̄s recupabit sicut. n. corrupta de cetero
vgo n̄ erit. ita semel peccā nūq̄ se n̄ pec
casse gaudebit. Itud multis dicit exē
plis. Itā post sanationē vulneris sp: ma
net cicatrix. Itē q: semel furat sp: d̄ fur.
Itē dom⁹ eius dom⁹ discalcian diei pōt
Itē symon quē dñs a lepra mūdauit p:
mūdationē sp: vocat symon leprosus.
Itē tē: lū qd reedificatū fuit post destru
ctioz p̄mi. nullo mō fuit siles ī p̄lebriz
tudine tēplo priori. Ad t̄palem penā obli
gat. Cū nō exibat id: donec reddat no
uū. mū qd rante. Itē regnū celoꝝ nō in
trabit donec signū senū stipulam. i. pena
pctōꝝ tā in etalū q̄ venalū que ī p̄nū
fonta nō est sup ip̄s cremet. A glia re
lardat qd figuratū est in abalon q: post
q: p̄i recōciatus fuit. t̄i māsīr duobus
annis q: facie ei⁹ nō vidit. q: tādm differ
tur q̄s a glia quosqz fiat sine oī macula
sicut erat in baptismo. Tēpus amissum
⁊ meritū qd sibi q̄grere potuit eū p̄mō
nūq̄ recupabit. Hiero. Qui vēdit ad id

peccatis multis
n. p. d.

faller bar n. p.

qđ vėdđdit nō reuertef. Obscurat oculū
cognitōis 7 hoc pp trabe q̄ intus erat p
pter stercorea h̄rudinū q̄ ipm̄ excaue
rāt. vt signat in Tobia. Un̄ augu. Ocu
lis egris odiosa ē lux sicut noctulis 7 ve
sp̄titionib⁹. Et nota qđ ad hoc ē de quo
dā ceco quē lz dñs illuminauerit nō tñ ita
tū pfecte vidit. s̄ vidit boies q̄si arbores
ābulātes. Affectū reddidit tepidū. sicut in
pede vulnerat⁹. Et sanar⁹ claudicat. 7 ar
bor de loco suo āmota. aliqd̄ v̄tutis amittit.
Un̄ dem̄ est hoi post peccatū. Sp̄ias
7 tribulos germinat tibi. 7 dem̄ ē ser
pētī. Supra pectus tuis gradieris. fasti
dinz hoi generat. Ero. Aia n̄sa naufeat
sup cibo isto lenissimo. Aug. Malato nō
fano pena est panis. Idē de se dixit post
qđ cōuersus fuit plus valebit malū inno
litū qđ bonū insolitū. Ad hñ opandū im
pedit. Geni. 19. T̄ro: loth respiciēs retro
uersa ē in statu salis qđ sterilis facit ter
rā. Itē in dolore paries filios. s. bonoz
opez 7 scōy. Ad resistēdū tētatōib⁹ de
bilitat. Iudic. 16. Sāsion sermū absce
sionē amittit vires. 7 arbor lesa p securiz
cito a v̄to deicit. feruorē minuit chari
tatis. sic celyphis solis diu postmodum
nocet terre eo modico tempore sibi vir
tus radiorum solis subtrahitur. 3. Reg.
1. Rex dauid senuerat 7 cū operiret ve
stibus nō calefiebat. Et aqua calorem
ignis minuit vl̄ extinguit. Dolorē 7 timo
rē semp̄ infligit. dolorē qđez qđ certus d̄
ppetrata culpa. timorē āt qđ incertus est
de venia. Aug. J̄dem̄tens sp̄ doleat. 7 d̄
dolorē gaudeat. 7 nō sp̄ doluisse doleat.
J̄der p̄cni corūp̄it puritas liberi arbi
trij dupliciter. s. in agendo. 7 suscipiēdo.
In agēdo qđē. qđ nō pōt sp̄ facere quod
d̄z vl̄ vitare qđ nocet. In suscipiēdo aut̄
qđ gr̄as stabile nō pōt suscipere in hac vi
ta. Item corrūp̄itur r̄s in hac vita dupli
citer. s. q̄stium ad discretionē iudicij inter
bonū 7 malum 7 q̄stium deliberationez
cōsiliū expēdiēs. Item corrūp̄itur affectus
dupliciter. s. in ordine 7 in modo. qđ nec
sp̄ est ordinatus nec semp̄ moderatus.

Peccatum multis nocet. s. ipsi facienti.
ps. Peccatū meū p̄tra me est semper.
Istis qui sūt in purgatorio quos nō pos
sunt peccatores tam efficaciae iunare si
cut si essent in gratia. Ipsis damnatis 7
hoc per modum p̄iunctionis. quanto. n.
plures sunt in inferno tanto maior hor
ror 7 maior pena. fallit enī in inferno re
gula illa. Solatiū est miseris socios ha
bere p̄narum. Saluatis 7 hoc per mo
dum abstractionis. Nā ex p̄sōno 7 so
cietate glouificationis angetur donnz ac
cidentalē. Deniqz̄ ipsis victoribus no
cet tum pro eo qđ apies eorum contra de
mones minuit in illo qđ peccatū p̄p̄tra
tū p̄ eo qđ alios malo exēplo corūp̄it 7
scādalizat. Ad ulta mala sūt cūeniūt hoi
er eo qđ in peccatū a quo p̄ p̄saz̄ surre
perat reciduat. J̄dmū est qđ hō fit ipo
tētiōr ad resurgēdū. Iud. 6. Impossibi
le est eos qđ semel illuminati sūt 7 gusta
uerūt 7c. 7 plap̄s sūt itez renouari. Se
cūdū est qđ vitū fortificat ad sp̄gnandū
Augustinus de se loquit. J̄dmū iquit̄ya
lebat malum inuolutum qđ bonum inso
lutum. Tertius est qđ culpa fit difficilior
ad remittendū. Jere. O quam vilis fa
cta es nimis iterans vias tuas. ita etiam
dicitur qđ vulnus iteratur tardius sana
tur Quartus est qđ deus fit difficilior ad
placandū. 3. Reg. de semē qui ad p̄i
nam petitionem inuenit misericordiam
eo tam en pacto quod staret in hierusalē
sed quando secundario peccauit sine vl̄
la misericordia occisus est. Quintum est
qđ diabolus difficilior est ad expellendū
Luc. Tunc assumpsit septē sp̄s nego
res se 7 ingressus bitat ibi. 7 si. no. bo. il
pe. po. Sequitur de corruptione sp̄it̄ 7
modi 7 ordinis. Unde nota qđ bonitas
naturaliz comparata ad animam quaz
speciosaz facit dicitur species. sed compa
rata ad opus qđ modificat dicit̄ modū
cōpata vō ad finē. s. deū ad quē ordinat̄
v: o: do. Alio modo corruptio speciei est
dissimilitudo aīe ad deū. Nam sp̄s aīe
est similitudo dei. Corruptio vero mo
dū

de loco et hōis qđe in agere

di ē diminutio extēsiōis virtualis siue
 firmatio potētie q̄ lex hoc est q̄ aīe nō su
 stēat cibospūali gustādo quā suavis est
 dīs. Corruptio autē ordinis ē in aīa cum
 aspect⁹ ⁊ affect⁹ deorsus ē ad creaturas
 extra naturāle sūtū. Lū. n. hoc dno q̄ sē q̄
 si caput anime sursum sunt ad in naturali
 situ ⁊ ordine sūt aliocū hō erit q̄si euer
 sus. Alr priuatio sp̄i est deformatas siue
 carētia debite rectitudinis volūtatis. Re
 ctitudo autē volūtatis ē vt nō declinet a
 suis extremis. s. a deo principio. ⁊ a deo
 fine. s. omnia q̄ hz a deo principio referat
 ad deū sūm. Lū. n. q̄s qd hz sibi attribuit
 aut ponit aliū sūm q̄s deū. hō iste currus
 est Itē priuatio mōi ē excessus pprie vo
 lūtatis. s. cū vult aliqd diuine volūtati cō
 trariū. Itē priuatio ordinis est auersio vo
 lūtatis adeo ⁊ cōuersio ad creaturā. Itē
 ⁊ alr creatura rōnalis a sūmo bono ē sūm
 triplicē habitudinē. s. efficientis formalis
 ac finalis ⁊ ideo nata ē agere opera sua a
 deo ⁊ sūm deum ppter deū. ⁊ hoc sūm
 modū sp̄m ⁊ ordinē sibi insitū. S3 qm̄
 eadē rōnalis creatura. de nihilo facta su
 it q̄stū ad eāz materialē ponit deficere
 suis actiōib⁹ vt. s. operatōes sue nō eēt
 a deo ac per hoc nec sūm deū nec ppter
 deum. hoc autē est peccm̄ ipsius sp̄i mo
 dis ⁊ ordinis corruptiūm.

De pctō originali sūm rē. Cap. 8.

Apedito de pctō i genē. dicēduz
 est de pctō i specie. ⁊ primo d ori
 ginali ⁊ p hoc de actuali. h3 igit
 anima nō sit ex traduce. tñ originalis enl
 pa ab aīa ade trāsit ad aīas posteriorum
 mediāte carne p cōcupias generata Ita
 q̄ sic ab aīa peccāte infecta fuit caro ade.
 ⁊ pna effectra ad libidinē. ita seminata ca
 ro secū trahit infectionē ⁊ vitiat aīaz. Ex
 quo p3 q̄ peccatū originale est i carne ⁊
 est i aīa In carne ē materialr ⁊ origina
 liter. ⁊ in aīa formaliter tāquā i subiecto
 Sola enīz aīa est inscribibilis virtutis ⁊
 vitii. ⁊ tñ sic dictū est ex cōiūctiōe ad cor
 pus corruptiū trahit ad vitii. sic quā

do cadit q̄s i lutū sedat ⁊ maculat. Ta
 lis autē infectio anime nō tñ ē pena. h3 ē
 culpa. Ipsa vero culpa q̄ macula ē dele
 tur in baptismo. Pena atē q̄ somes ap
 pellat siue peccādi pntas remanet. post
 baptisimū. Licet emz curet in baptismo
 culpa q̄stū ad reatū dānatōis eterne. tñ
 remanet ipsa pena quātū ad actū ⁊ mo
 tū p̄cipie. cū qua nos o3 quādiu viuim⁹
 pugnare. nisi extingant cōcupiscētia per
 grāz. qd tñ raro cōtingit in aliquo hōie.
 qd dico p̄beatā mariā virginēz in qua
 fuit exim ta in cōceptiōe sūi p grām sin
 gularē. Ex predictis p3 q̄ psona corru
 pit naturā. cōtra natura corrupta corru
 pit personā. Itā p peccatūz p̄mi hoīs
 corrupta ē hūana natura. sed natura sic
 corrupta corripit alias personas. Itā
 dum at q̄ corruptio p̄sone ē reatus mē
 tis. corruptio vero nature ē infectio carnis
 put est p̄ncipiū ad carnē alteram. Deni
 q3 nullo modo d3 imputari deo infectio
 aīe. h3 ea creādo infūdat ⁊ vniat cū carne
 infecta qm̄ ordinatissimū fuit vt huma
 na nā cōdiret. ita q̄ cōdita p̄pagaretur
 ⁊ pro pctō puniret. vñ sicut in conditio
 ne seruatus ē ordo sapiētie in p̄pagatio
 ne seruatus est ordo nature. sic i punitōe
 debuit seruari ordo iustitiē. Et ita p3 q̄
 nō est cōtra diuinā eq̄tatē. si ad posteros
 culpa trāsmittit. Dicēdū igit q̄ origina
 lis culpe trāsfusio vel trāsmisio nō est a
 deo nec a natura cōdita sed a vitio p̄mi
 hoīs p̄petrato. Et hoc qd ait Aug⁹. q̄
 peccatū originale nō trāsmittit ad poste
 ros p̄pagatio h3 libido. Sic. n. cōditus ē
 homo vt spirit⁹ p̄cesset corpi. ⁊ corpus
 subesset sp̄i. s. quādiu ille obediret suo
 cōditori. Et cōtra si sp̄s nō obediret
 deo iusto de iudicio corpus inciperet re
 bellare spiritui. Sic vt ergo si adā stetit/
 set corpus suū obediēs ei fuisset ⁊ tale ad
 posteros trāsmisisset. sic adā ex quo pec
 canit ⁊ caro eius facta est rebellis op3 q̄
 talē ad posteros trāsmittat. ⁊ q̄ deus h3
 institutionē p̄mā tā animā infūdat cor

pori. Ex hoc p3 qd patet est ca originalis peccati in filio. sz cam hic intellige in gñe cae efficiētis. Oēs p concupiscētia nati nascitū filii ire pp qd incurrim⁹ multiplicē defectū tā corpis q̄ aīe ad quos subseq̄ in ur penā mortis. ⁊ penā carētie visibōis dīne ⁊ amissōis gñe celestis nō soluz in adultis. vey ēt i puulis si baptizatis q̄ pena inutillūna inter ceteros puniūt. q̄ solā dāni hnt sine pena sēsus. Originale peccatū sic curat p baptisimū i pente q̄ nihilomin⁹ ab eo q̄ curat⁹ ē trāsmittit i p lē. sicut videm⁹ q̄ circūcisus gñat filium cū ppūto ⁊ granū nudū seminātū gñat granū cū palea. ⁊ hec est rō. q̄ hō gñat filiu nō fm q̄ creatus ē in mēte. sed fm qd corruptus est in carne nō fm q̄ spūa lis. sed fm quod carnalis.

De peccato originali fm nomen. Ca. 9
 Riginale peccatū h3 multa noīa. et hoc multiplici de cā. Scdm. n. q̄ originale peccatū cōparat ad aīam vocat infirmitas. q̄ reddit aīaz ipotētez ad resistēdū motib⁹. Itē seditas. q̄ p ip3 aīa maculat. Itē pntas pp otinū inclinatōez appetitus ad malū. Itē corruptio q̄ ducit ad nihilū. i. ad peccatū. Itē vitium q̄ diminutio ē bonoz nāliuz. Itē languor nāe q̄ durat in nā corrupta. Sed fm q̄ compas ad corp⁹ vocat. lex carnis eo q̄ lege dīna carni sit inflicū. Itē lex mēbro rū. q̄ mouet organa ad opa concupie. Itē tyrān⁹ pp dānatōez quā h3 q̄si violētaz i ipsa carne concupiscibili. Itē fomes. q̄ sic cinis sonet ignē. ita p ipm sonet peccatū in carne fm actū nutritiue ⁊ gñatiue. Itē stimulus carnis. q̄ stimulat carnē pūmos motus. ⁊ aīam ad cōsensuz. Sz put cōparat ad actus delectabiles vocat concupiscētia q̄ sonat vitū i actu. put ē i adultis Itē concupiscibilitas q̄ sonat vitū i potētia put est in puulis. Scdm vero q̄ cōparat ad primū hoīem a quo p̄trabit vocatur peccatū originale qd ē carētia debite iustitiae. hoīs. De primū motibus. Ca. 10

ter a primis motib⁹ h3 ortū. Un sciēdū q̄ in statu inocētie nō mouebat sensualitas nisi fm motū rōis. Ideo stāte pmo hoīe i eodē statu nō poterat i eo ē peccatū ēt veniale. Itē prim⁹ mot⁹ ⁊ si p̄iculariter ⁊ singulatiz p̄nt declinari tū nullo mō oēs p̄nt caueri. q̄ sic se petā quot sunt etiam pene peccatū. ⁊ iō merito dñr venialia. quia hoc ipō sūt digna venia. Itē prim⁹ mot⁹ sic describit⁹. q̄ ē mot⁹ sensualitatis fm impulsū somitis ipetuose tēdētis ad fructūz creature delectabiles. Duplicē p̄m⁹ motus distinguit⁹ q̄tuz spectat ad p̄ntez in āz. s. p̄m⁹ prim⁹ q̄ ē nālis. ⁊ 2. p̄m⁹ q̄ ē sensualitas. Cū ergo loqmur de p̄m⁹ motib⁹ q̄ se petā intelligēdū ē de fo. primis q̄ sunt sensualitatis. q̄ prim⁹ p̄m⁹ nō se petā cū sint nāles ⁊ extra gen⁹ mortis. q̄ p3 p hoc q̄ tales nō sequūt in agnatiōez sz solūmō nāliū q̄litarū actionez. Adotus at sedo p̄m⁹ sūt petā. q̄ se act⁹ inordinati in gñe moris q̄ p3 p hoc q̄ tales mot⁹ se sensualitatis q̄ subiacēt aliquomō dñi volūtatis. Volūtatis at est p̄cipiū moralitū sicut h3. 7. etibicor. Itē hinc ē q̄ genus moris i p̄cipio incipit vbi inuenit dñiuz volūtatis hoc at ē in sensualitate peccatū. nō tñ erit mortale sz tñmō veniale. q̄ volūtās nō h3 plenū dñiūm sup primos mot⁹ q̄ se sensualitatis. sic ē in illis actib⁹ q̄ ex ipio volūtatis pcedūt. sz h3 in cis dñiuz i cōplectū sicut in illis actibus q̄ nō p ipuz rōis pcedūt. ⁊ tñ volūtās tales mot⁹ sensualitatis impedire pore rat. ⁊ iō se petā venialia. pp h. diē Aug. q̄ peccatū adeo ē volūtariū. q̄ nisi sit volūtariū nō ē peccatū. Itē prim⁹ quoz mot⁹ iō sensualitatis ascribūt. q̄ talis nictus p̄cipiū sensualitatis ⁊ sebm. Dicēdū ergo q̄ prim⁹ motus fm p̄dicta se petā venialia triplici rōe. Itē prim⁹ q̄ mouēt ad illicitū Sedo q̄ sūt quodāmo volūtariū nō fm se. sz q̄ sicut dictū est impedūt a volūtate. vī ēt pp pcedētes resp̄ficiēdē. Tertio pp delectationē amērā. Cū. n. aīa p delectationē coniungit creature. obreñebatur.

et bene dicitur

vnde quando qd p̄m⁹ est p̄cipiū Itaque nō mō

conspici

1
2
3

et peiorat. sicut quod dicitur deo illuminat
et meliorat. Nota quod homo prior est ad ma-
lum quam ad bonum. et hoc multis de causis.

Primo quod sicut dicitur Sap. II. Corpus quod
corrumpit aggregat atque trahens illud ad
malum. et sic non erigens ad bonum. Secundo quod
sicut dicitur Aug. plus valet malum insolitum
quam bonum insolitum. Tertio quod naturaliter facilis
est descendere quam ascendere. et vniuersus magis
trahit deorsum quam deorsum sursum. Quarto quod in-
citas ad malum delectatio prior est spiritus sancti
virtutis scitans ad bonum abstinere est. Delectabi-
le autem appetitum per se ipsum in imaginatorem quasi de
necessitate mouet deprecias. Quinto quod plu-
res circumstantie regunt bonum quam ad ma-
lum. Sexto quod secundum ad nos principium scilicet
ad nihilum. Septimo quod somes quod mouet
ad malum spiritus intra nos est gloria vero quam quiri-
mus extra nos est. Octavo quod vires anime sunt
actiue ad diligendum temporalia. scilicet passiuæ et ma-
les ad ea que se habent glorie. vniuersus. Quicquid
quod habet meriti punctum gratia donat. Ita deus
in nobis propter sua dona coronat. quod non potest
habere virtutes per modum requisitionis sed per modum
receptionis. Vni malum possumus facere per
nos. scilicet non possumus facere bonum sine gratia
adiutrice.

De morosa delectatione. Cap. II

Delectatio carnalis morosa pecca-
tum est mortale. sed nulla dicitur
morosa nisi quasi per sensum rationis est
Vni non intelligit hic mora temporis. sed consen-
sus. Sciendum est ergo quod delectatio si consistit
circa consensum veniale peccatum est. si vero peccat
dit vterumque ita quod homo vult interius delectati-
one voluptari. nec tamen vult in opere preces-
satis sensus est intra mortalia deputatus
quod maxime debet intelligi in carnalibus peccatis
verum inter sensus in illecebra duplex est.
quod sensus in illecebra aliquis est subitus non
per phantasiam delectationes. sed ex sola con-
iunctione carnis quam preceps appetit sensua-
litas in primo motu. Talis autem sensus debet
subreptio et est peccatum veniale. Alius consen-
sus est in delectatione motus carnis quod est eius
delectatione rationis. et iste est peccatum mortale
ut dictum est. Si autem ratio sensus cum deliberati

one que fit per rationes diuinas hoc mo-
do. quod omne lege dei prohibita est vitanda
tunc debet peccatum esse in superiori rationis. Sed
si deliberatio fit per rationes humanas vel na-
les hoc modo est in quo transgreditur me-
dium virtutis est vitanda. tunc debet peccatum esse in
inferiori parte rationis. Et si ad hoc preceps co-
sensu vterumque. quasi scilicet proponit opus summa-
re. tunc voluntas per se reputat. et si facilis
tas desit facienda ipsius opus. Si vero cose-
quitur sensus et opus in his quod diuina le-
ge se prohibita peccatum est mortale summatum
Et predictis collige distinctioes quod delecta-
tio duplex est. scilicet naturalis et voluntaria. In de-
lectatione pure naturali. nec est meritum nec de-
meritum. Voluntaria duplex est. quod alia est in
creatore. alia in creatura. Delectatio que
in creatore est bona est de qua. ps. Ad e-
mo: sui dei et delectatus sum etc. Que autem in
creatura est duplex est quod dicitur. n. est per deum et
bona est. sed hic sumit delectatio per opera-
tionem rationis. non per passionem de qua ps. Dele-
tasti me dicitur in factura tua. quedam est extra
deum. Et hec similiter duplex est. quod quod dicitur non
est contra deum. scilicet propter deum et hec est pecca-
tum veniale. quod dicitur vero est contra deum simpliciter.
quod frangit dei preceptum. et habet peccatum mortale
De peccato veniali. Cap. III

Peccatum veniale minoris est cul-
pe. Ita in paulo per baptismum primo
surgit veniale postea mortale. Veniale
autem peccatum est ut ait Aug. quod hominem versus
ad reatum perpetue mortis non grauatur. scilicet pe-
na meretur. et sic facile indulgetur. Peccatum ve-
niale semper est a voluntate ad hoc mouen-
te ut puniretur. vel non prohibente. Peccatum
aliquid est veniale tribus modis. Primo
modo ex genere. sic verbum ociosum est ve-
niale. sed a ex euentu semper quod per penam de mor-
tali fit veniale. tertia ex causa ut quod sunt que
dantur ex infirmitate vel ignorantia que habent quod
sunt mortalia. tamen dominus venialia. siue remissi-
bilia ex comparatione ad peccatum quod fit
ex certa malicia quod est irremissibile. et hoc
verum est nisi aliquid sit mortale ex suo ge-
nere. sicut est fornicari quod tale etiam si fi-
at ex infirmitate mortale est. Sciendum quod

peccati veniale nūq̄ pōt fieri mortale. Ita, si intelligat idē sūm substān. q̄ p̄ns veniale mortale fieri nūq̄ pōt. ⁊ h^o nec q̄tūm ad actū. nec q̄tūm ad maclā. Et rō h̄mōi est q̄ nulla res pōt mutare suam speciem. Deniq̄ aut veniale ⁊ mortale sunt diuerse spēs. peccati. Verū tñ actus q̄ ex se est de genere venialis potest fieri mortalis quattuor modis. Pr̄mo ex cōsuetudine. q̄ q̄qd fit cōtra cōsuetudinem edificat ad gehēnaz. et si sit contra cōsuetudinem erroneam. ⁊ hec est rō. q̄ cū in pctō duo sunt. scilicet auersio ⁊ cōuersio. ⁊ penes p̄mū indicat pctm̄. quū auersio a deo est quasi formale. ⁊ cōuersio ad creaturā quasi materiale. Quāuis ergo lenare festucam vel calamū de terra videat leue ⁊ indifferens. tñ quando fit cōtra cōsuetudinem pctm̄ est. q̄ spernit bonū in cōmutabile. ⁊ ita fit auersio a creatore. Sedo ex cōplacencia. Unde Aug. Nullū pctm̄ a deo est veniale qd̄ nō fiat mortale dū multū placet. ex dispositione. q̄ frequenter p̄ lapsū in venialia disponit hō ad mortalia. ⁊ h̄ sūm illud 5. Utasti fara grandia vide ne obuaris arena. ⁊ hoc tō dicit. q̄ sepe de minimis peccatis venis ad magna sicut de modica similla quāq̄ surgit magnum ignis. Eccl. 19. Qui in modica spiritum paulatim deciderit. Quarto ex p̄gressu. q̄ qm̄ surgit veniale si nō p̄hiberet posset progredi vsq̄ ad mortale. nō q̄ ipsū veniale in subā possit fieri mortale. s̄ q̄ ex ipso occasionaliter potest fieri p̄grediēdo vsq̄ ad mortale. Et istud p̄ in p̄m̄is motib^o q̄ inter venialia cōputant. sed quando delectatio cōnascit in tñ q̄ p̄ se sus accedat iam pctm̄ mortale est. Differentia est inter pctm̄ mortale ⁊ veniale. quia pctm̄ veniale est libido siue voluptas in creatura circa deum. Mortale autē est libido siue voluptas in creatura supra deum vel eque deo. Rectus ordo est vt bonum in cōmutabile preferat bono cōmutabili. ⁊ honestam vtilitatem ⁊ voluntatem dei voluntati nostre. ⁊ ratio sensualitatis. qm̄ iste ordo peruertitur. tñ pctm̄ cōmittitur.

Utrum aliquis possit esse vel vivere sine peccato veniali dum est in hac vita presenti. Dicendū est q̄ si loquitur de tota vita hōis qui peruenit iam ad etatem adultam de excellenti ⁊ spāli gr̄a est q̄ talis sine veniali peccato sit sicut beatus Aug. dicit de beata virgine. Si autē loquitur de aliquo periculo vite p̄ntis. sic potest esse aliquis sine peccato veniali. Istud p̄ p̄ exemplū q̄ nauis pōt singula foramina nauis ad horam obstruere ne aqua intret. sed nō pōt simul. oīa obstruere vt aqua nusq̄ intret. vñ charitas ē p̄fecta non facit qd̄ pctm̄ veniale nō adueniat. sed facit q̄ nō dūret. Quēdam modū caminus ignis non facit vt gutta aque sibi nō apponat. sed facit vt apposita citius extinguat. Perfecta enī charitas statim suffamat hōes. vt de peccato veniali doleat ⁊ peniteat qd̄ nō facit charitas imperfecta. vñ in perfectis aggregantur multa venialia. p̄ que fit ad prostrationem maior dispositio. De effectu peccati venialis.

Capitulum.

Effectus peccati venialis multiplex est. Pr̄mū q̄ ad penam obligat nō autē determinate neq̄ precise obligat ad penam eternā vel purgatoriā vel p̄ntis satisfactionis. sed ad aliquā illarū penarū quā sūm forum ecclesie presentis satisfaciāt hō leniter sūm forū purgatoriū puniet grauius. sūm v̄ro forū inferni puniet homo grauius p̄ veniali. q̄ eternā hō cū veniali ⁊ mortali decesserit. Exemplum habemus de hoc. q̄ mensura vini q̄ in vno loco valet. 6. denarios si ducaat vterius valet. 16. ⁊ si ducaat adhuc vterius valet duos solidos. Penam illata p̄ veniali in inferno in cōmutabili ter minor est q̄ illata p̄ mortali. Unde solet dici qd̄ pena illata in inferno p̄ mortali est sicut soliditas. Illata vero p̄ veniali ibidem est sicut superficialitas. Illata p̄ veniali in presens est sicut p̄ntis. Unde sicut ista quattuor sunt in proportionabilia. ita inter p̄dictas penas ma-

gna ē dīa. Scōs effect⁹ ē q̄ pctm̄ venia
 le aīas maculat. ⁊ ponit tale exēplū. Ali/
 qñ. n. denigrat. aliq̄ imago depicta i tñi
 vr̄ videri nō possit. Aliqñ vō sic obscura
 tur vt videri qd̄ possit. s̄z n̄ plene discer/
 ni. ⁊ iō pp̄ tales dīas dīc gre. q̄ veniale
 obscurat. mortale obtenebrat. De macu
 la vō ista dī q̄ i saluādis oē pctm̄ venia/
 le delet gr̄a a finali. ⁊ h̄ q̄stū ad culpā ⁊
 nō q̄ tū ad penā imo illa soluet i purga
 torio. delet at̄ pctm̄ veniale gr̄a final' i p̄a
 dissolutōe corp̄is ⁊ aīe ex v̄tute pplōnis
 ⁊ sui stat⁹ quāuis n̄ sit mot⁹ p̄trōis ad
 illd̄ direct⁹. s̄z hoc itelligit̄ v̄bū Aug. q̄
 dīc. q̄ i purgatorio p̄r̄ eē absolutō a pe/
 na n̄ a culpa. h̄ ab aīq̄s dēni ē. s̄z nūc cōi
 ter tenet. q̄ pctm̄ veniale hīc deserat a
 ml̄is. ⁊ q̄ q̄stū ad culpā i purgatorio ē
 purgat. q̄ dñs dīc d̄ q̄būsdā pct̄is q̄ n̄
 f̄mittit̄ n̄z i h̄ seclō. n̄z i futuro Expōit
 gre. q̄ venialia dimittēt. i futuro qd̄ si i
 telligat̄ q̄stū ad penas tñi tūc exposito.
 Gregor̄i nulla ē. q̄ ē mortalia quo ad
 penā purgat. q̄ hīc soluta n̄ ē. Tertio ē.
 q̄ minuit seruoē eharitatis sic aq̄ i igne
 p̄iecta. s̄z ignē n̄ extinguat. seruoē tñ illi
 us tēpat. Quart⁹ ē. q̄ potētias aīe in bo
 nis opib⁹ lassat. sicut qñ ponit pōd⁹ sup
 equū min⁹ erit. p̄mptus ad ambulādū.
 Quin⁹ ē q̄a retardat a gl̄ia. q̄ hō q̄ de/
 beret ⁊ poss̄z stat̄z euolare ad celū post
 mortē. cogit pp̄ venialia ad tps̄ in purga
 torio expectare. Inūq̄. n. ab aliquo faci
 es dei videbit̄ donec soluat̄ minimū q̄/
 drātē venialitū peccator̄. s. p. penā. Oz. n.
 quēlibz ita mūdū esse ante introitū para
 disi. sicut fuerat in innocētia baptismali.
 Sextus ē q̄ bona gloria celestis diminu
 it. nō qd̄ illa que iā debent ⁊ que iā hē/
 nt⁹ ibi p̄ meritū reposita. s̄z q̄ deberent
 si venialia nō fierēt. q̄ medio tpe possēt
 aliqua bona fieri qñ illa sūt. p̄pterea p⁹
 p̄petrat oēs venialitū. oēs nos opa quedā
 cōuertere ad solutōnē huiusmodi debito
 rū p̄ que nobis deberet crescere cumul⁹
 eterni p̄mii. Septim⁹ effectus. q̄ venia
 lia sepe sūt occasio mortalitū pctōz ⁊ hoc

quattuor: modis sicut bēs supra capitu
 lo primo. vbi dī q̄ actus q̄ ex se venia
 lis ē. pōt fieri mortalis quatto: modis.
 Hoc ē ēt singulariter aduertēdū q̄ sicut
 ad remissionē peccati mortalis erigit̄ de
 seruo actus peccati cū volūtate in poste
 rum abstinēdi. sic quoqz pctm̄ veniale i
 p̄sū n̄ dimittit̄ nisi actu ⁊ p̄posito deserat
 De septē vitiis capitalib⁹ i spē. Cap. 14.
 Actoz actualitū vnū intitū est. du
 plex radix. triplex somētus. septi
 for:ne caput. vnū intitū dī super
 bia. iuxta illud. Intitūz oīs pcti supbia.
 Duplex radix ē timor male humiliās ⁊
 amor male accēdēs. tñ oīs timor ortū h̄z
 ab amore nullus. n. timet aliqd̄ p̄dere. ni
 si q̄ amat istud hēre. Triplex somētus sūt
 tria q̄ sūt in mūdo. s. cōcupiscētia carnis
 cōcupiscētia oculoꝝ. ⁊ supbia vite. Se
 p̄triforme caput sūt. Supbia. inuidia. ira.
 Accidia. Auaritia Gula. ⁊ Luxuria. In
 ter q̄ sūt qnqz sp̄ualia. duo v̄i o carnalia.
 Sufficiētia hōz vitioꝝ sic p̄t colligi. Volū
 tas n̄ra deordinat̄. aut q̄a appetit nō ap
 petēdū. aut q̄ refugit nō refugiēdū. Si
 p̄mo mō. aut ē interi⁹. sic ē vana gloria.
 aut. exteri⁹. ⁊ sic ē auaritia aut inferi⁹. ⁊
 sic ē delectabile. S̄z illud delectabile aut
 est ad p̄seruatiōēz indiuidū. ⁊ sic ē alimē
 tū qd̄ appetit̄ inordinate a gula. aut ē ad
 cōseruatiōēz spē. ⁊ sic est cont⁹ q̄ appetit̄
 a luxuria. Si at̄ volūtas n̄ra deordinat̄
 q̄ refugit qd̄ nō ē refugiēdū. hoc pōt eē
 tripliciter. aut. n. refugit qd̄ n̄ est refugie
 dū s̄m p̄uersū instinctū rōalis. ⁊ sic est i
 inuidia. aut s̄m instinctū p̄uersū irascibilis
 ⁊ sic est ira. aut s̄m p̄uersū instinctūz pec
 piscibilis. ⁊ sic est accidia. Ex his p̄z q̄ q̄
 tuoz sūt appetibilia ⁊ tres sūt vires s̄z q̄
 rū instinctū ē fuga. ⁊ iō tñ st. 7. pctā ca
 pitalia. Istā q̄ deā sūt qnqz se publice
 ostēdūt. vt qñ directe sūt. qñqz vō sub q̄
 dāz spē palati decipiūt. Un̄ supbia qñ
 qz dicit ad hoc volo p̄esse vt poss̄z p̄des
 se. Ira dīc n̄ d̄bet̄ illata mala tollerari ne
 p̄uescāt i ferri. inuidia dicit aliis bona nō
 cupio. ne in successibus eleuent̄. Accidia

dicat ad hoc laborib' mibi pro ne temeritate idiferetiois arguar. Auaritia dicit Ad hoc sunt mlti pgregrada ne pp inopia comittat ifurtu vl rapina. Gula dicit. ad hoc e corp' cibis potib' delicatio rib' nutriedu vt sit foru' ad deo seruiendu. Luxuria dicit ad tps dz gscz ad libitu viuē. vt possit postea fortit penitē. Septē vitia cōpan' septez bestis. Supbia cōpat leoni. Inuidia cani. Ira lupo. Accidia asino. Auaritia eritio. Gula vrsō. Luxuria porco. Alio mō cōpan' septē i firmitatib'. Supbia cōpat inflatōi. Inuidia lepze. Ira frenesi. Accidialigargie Auaritia hidropisi. Gula epiletie. Luxuria febrī. Septē vitia xpi passiōe curant. Capitis inclinatio. i cruce curat supbia. Ofo p inimicis irā. Aprio lateris. inuidi az. p'ortatio crucis accidit. traditio spūs p'ri corpi cruci. m'is discipulo. vestium crucifixorib'. hec currāt auaritiā. flagellatio luxuriā. potatio fellis gulā.

De supbia. Cap. 15.

Unc dicēdū ē de. 7. vitis capita lib' i spē. 7 pmo de supbia q ē regina oīuz vitioy 7 mī. Est at supbia. vt ait Aug. puer se celsitudis appetit'. Uti sicut idē Aug. ait. Supbia oibus inuidet. i. maiorib'. qz eis n̄ equat'. Inferiorib' qz ei cōrū timet pib'. qz ei equat'. Supbia dē inuū oīs peccī triplici rōe. p'rio pp cāz q̄ inuenit in oī peccato qa i oī peccato inuenitur cōtēptus dei qui ē quedā cā peccī. Idez aut p'tēpt' est auertio a creato: q̄ in oī peccō ē. vbi p'ponit bonū cōmutabile bono icōmutabili qz sic sine caritate alie vtutes nihil sūt. ita sine supbia alia vitia nihil Abstrabe supbia 7 hēbis gfa. qz supbis deo resistit. hūilib' at dat g'fam. Lōncyū. n. inq'stū huiusmōi n̄ est receptiuū. s; p'cauū. Scdo qz p'imū peccatū sūt. hoc. n. g'ne peccant diabolus in celo. Ita. p'nonā sedē mēā i aglōe 7 ero si. al. Et p'm' hō in paradiso. Bēn'. Eritis sicut dū. scietes bonū 7 malū. Tertio qz ex ea nascunt alia vitia fin p'us 7 pot'sterius. hoc ē mediate vel immediate si-

cut h' supra. c. de effectū vitioy. Est aut inter supbia 7 vanā gloriā d'ia. qz licet vtrobiq; sit appetit' p'prie excellētie. tñ supb' sibi appet magn' int'. s; vanagloriosus appetit apparē i ore alioy p laudē exteriorēz. Diuersa pctā d'nt radices 7 inūia sine cāe alioy pctōy s; diuersis respectib'. Supbia dē inūū oīs peccati ppter tres cās supi' enarratas. libido etiā dē cā oīs peccati sicut ait Aug. 7 hoc pp delectatiō creature q̄ inordinate trahit aiaz 7 auertit a sūmo bono. Est. n. libido improba voluptas q̄ mouet aia rōalis ad hoc qd̄ delectet in creatura. Cupiditas ē dē radix omnū maloy sicut dicit Apo. i. ad thi. 6. 7 hoc pp eadez rōez sicut libido. Est. n. cupiditas ex amore inordinato ad creaturā. Luxuria etiāz s'm Cassianū dē radix oīs peccati. qz carnales delectatiōes nobis sūt naturales. ad naturalia aut p'mpti sumus 7 difficulter resistimus. Inanis glorie. 7. sūt file s; Grego. p'suma est inobedientia. qz vana gloriosus in nullo vult videri inferior qd̄ fieret si faceret 7 mādaturū. Secunda est cōtentio qz vult vincere cū clamore. 7 hoc ppter apparere. Tertia est iactantia q̄ quis enumerat bona sua. vt laudabilis apparet Quarta est hypocrisis q̄ querit in exteriorib' bonūib' apparere Quinta est p'tinacia que factū suū vl' d'ctū malū defendit. ne errasse videatur. Sexta est discordia que cōtra omne d'ctū sustinet vel assumit cōtrariū pp vanā gloriā. Septima est nouitatu p'umptio qua qs noua vel dicit vel inuenit vt laudet. Quattuor sunt spēs supbie q̄s assignat Grego. 32. morali. p'suma est euz hō a seipso estimat h'fe bonū qd̄ hz. Secūda si desup datū credit p suis tñ meritis accepisse se putat. Tertia euz lactat se h'fe bonū qd̄ nō hz. Quarta qñ ceteris despectis singulariter vult videri. per p'mā 7 secūdā spēs iniuriat hō deo in se. qz per p'mā ponit se hō totā causam sui boni. s; in scda ponit se cāz principale. in 3. vero spē iniuriat. hō deo in p'imo. in

4. aut infuria hō deo in eo qd nō habet. Gradus superbie fm Ver. sūt. 12. q sūt. Curiositas. Adētis leuitas. Ineptalicticia. Factātia. Singularitas. Arrogātia. Presumptio. Detōz defensio. Simulata cōfessio. Rebellio. Libertas. Nec cādi pfuctudo. Numer⁹ istoz sic accipiuntur. 1. dō p supbiā iniuriatur deo ⁊ hōi. deo cui dō esse inferior. hōi cui dō eē par. Sex primū grad⁹ accipiūt fm iniuriā q fit hōi cui dō eē par. Quatuor alii fm iniuriā q fit hōi supiori vt plato. Dno vlti mi deter minant ppote q̄rū ad iuriā q deo imediate fit. hoc 10 dicim⁹. qz ⁊ superiores grad⁹ in deū redūdāt. s; medi ante primo. Gradus aut vocat⁹. qz fit a minori pgressus ad maius. p̄m. n. maior ē. secūdo peior. ⁊ sic scādēdo inuenitur qz vltim⁹ est pessim⁹. Cū iuriā q ē respectu paris est minor. Illa vō q ē respectu superioris ē maior. s; illa q est respectu dei ē maxima. pp qd ⁊ isti grad⁹ taliter ordināt. Supbia facit multa mala. p̄mo id qd dei est usurpat. s. gloriā. Ita. 42. Gloriā meā alteri nō dabo. In hōi n. opib⁹ q facim⁹ duo sūt. s. bono ⁊ vilitas. S; p̄mū dñs hōi reservat. aliud nobis tribuit. Cū debem⁹ deo sua pte reliquere si nra pte nolim⁹ spoliari. Scdo pfectos viros ipugnat. Supbia ē enim q̄i turris babel q vsq; ad caelos. i. vsq; ad viros celestes debebat ptingere. Superbia ēt bonis opib⁹ insidiat vt p̄at. Cū supbia expugnabilis ē sicut castz in alto mōte suū. Tercio ḡfa dei hoīem denuciat. Iaco. 4. Supbis deus resistit ⁊c. 2. Regū. i. Ad oēs gelboe nec ros nec pluuia veniat sup vos. Cū fm naturā pne rū nō ē receptiuū s; cōcauū. Quarto at hoīez deo p̄nat. Ugo de fco vic. Supbia auferit mibi deū. inuidia p̄mū. Ira meip̄. Supbia ēt deo est odibilis. Eccl. 10. ⁊ puer. Tria sūt q odit de⁹. pauperē supbiū ⁊c. Deū ipugnat. qz vrelluz inimici sui. i. diaboli ponit in castro suo. ⁊ d̄ ponit vrelluz xp̄i. s. crucez quā dō sp hō portare iuxta illud. Qui vult venire post

me. Diabolo hoīem assimilat. Ipse ē. n. rex sup oēs filios supbie. Cū sicut dominus aut de caritate. In hoc cognoscēt oēs qz discipuli mei eritis. si delectōz habueritis ad inicē. Ita p̄t diabolus dicē d̄ superbia. In hoc cognoscēt ⁊c. Ad oēs sūt tū demōstrat. qz ancillā ornat ⁊ dñaz mūdā relinqt. Itē qz magna p modico vedit. i. p laude hūana. Itē qz credit se posse cū supbia illuc attingere. vbi diabolus exis nō potuit cū supbia remanē. Ad oīminē deicit. qz scādētes in altū de facill cadūt ⁊ q se elenāt sub hostio humili de facill caput ledunt.

De inuidia. Cap. 16.

Inuidia ē. vt ait Aug. Odiū felicitatis aliene. vlt s; Jo. damas. Inuidia ē tristitia de alienis bonis. Df aut inuidia a nō vidēdo. qz nō pōt videre bona aliorū. Cū displicētia boni q est inuidia pōt notari p visionē interiorē ⁊ exteriorē sicut vult Seneca dicens. Quicquid mēte sp̄gimus in gestū oculis videmus. Inuidia h; qnq; filias fm Bre. Prima est odiū qd est velle malū alicui ⁊ nolle bonū. Scda ē erullatio i aduersus primū. t̄tia ē afflictio i p̄p̄is primū quarta ē sustinatio. que est detractio latēs quinta est detractio. hec aut fit in opato quia intēdit melior: apparere illo cui detrahit. Inuidia multa mala facit. De lumine facit tenebras de vidente cecū qz p̄ximū bona videre nō pōt. Cū inuid⁹ cōparat noctue ⁊ vesperilloni. Aug. Egris oculis odiosa ē lux que puris est amabilis De vita moit. S. Panis vitā fortū roborat ⁊ paranduz necat. Cū inuid⁹ cōparat fabricatū cui ēt boni cibi sūt cōtrariū. Deo cōtrariat. qz tā bonus est deus vt ait Aug. vt ēt de mal' bonū elicit. s; ecōtra tā mali sunt isti vt de bonis malū eliciat. Itēz diuina bonitas oīa sua cōdicat. isti verd nō. Itē deo placet bonū hoīs. ac malū displicet. isti at ecōtra bonū ḡfe ⁊ nature puenerūt. Cū sicut oīa mūda mūdīs. sic istis oīa sūt inūda. Et sicut bonis mala cooperant i bonū. ita i

uidis bona cooperat in malis. Uti tales
 aurū pueritū in cuprū gēmas i lutū gra
 nū i paleā. vinū in aquā. mel in fel. diem
 in noctē. gaudiū in merore. rosā i palirū
 balsamū in sterquilinū. electuariū in vene
 nū. Moies maledict. Isa. 5. Ube. q. diet
 tis bonū malū ꝛc. Stultū efficit. Mānis
 errat q. idcirco sibi vult vinū oculū erul.
 vt alii et vn⁹ eruat. sicut facit inuidus ꝛ
 diabol⁹ q. p. hoc q. aliis inuidēt sibi ma
 gis nocet. Auctore suū torq̄ndo ledit. Se
 ne. Utinā inuidi in oib⁹ ciuitatib⁹ oculos
 ꝛ aures haberent. Porcimum fraudu
 lenter decipit. Unde inuidus compara
 tur cani qui blāditur in sacre ꝛ mordet a
 tergo. Item qui osculo xp̄s tradidit. itē
 boni perfido qui ledit hominē q. euz
 nūq̄ molestauit.

De ira. Cap. 17.

Ira ē vt ait Aug. vlcēdū libido.
 ꝛ Laf. Ira ē mor⁹ ai p̄cat⁹ ad pe
 nā. hec ē diffinitio ire p. vitū nō p.
 zelū d̄ q̄ ē hic agēdū. Ira igit duplex eē
 h̄z. sc. nāe ꝛ mortis prout ergo deo. d̄inat
 ab oprimo h̄z eē mortale qd̄ vitū ē quia
 ira nō ē peccatū rōe pure passiōis. imo
 pena h̄z cū hoc dicit quādā actionē p. quā
 deo. d̄inat hōies. ꝛ q̄tū ad deū. ꝛ q̄tum
 ad primū. Vult enī a se expete vī a iu
 dice a deo cōstituto ꝛ sub deo. Utrū te
 neat q̄s remittē iniurias inimico petenti
 Nota d̄tinctionē. q. ex iniuria solēt ori
 ri tria. Prīmū ē rācor in affectu. Secun
 dū ē rācoris signū in effectu. Tertū ē ac
 tio cōtra iniuriantē. Prīmū tenet q̄s sta
 tū remittere ꝛ s̄ h̄nō reget. Secūdū tene
 tur remittere veniā veraciter petēti. i. pa
 rato emēdare s̄m facultatē suā. Tertūz
 nō tenet remittē. Si vō volueris scire
 utrū ille cui facta est iniuria debeat ami
 citiā q̄rere sciēdū q. duplex ē debitū. pri
 mū est necessitatis sine quo nō ē sal⁹. Se
 cūdū est p̄fectiōis. Quātū ad primū de
 bitū nō tenet q̄s recōciliationē querē si
 ue amicitiaz Sed de scdo dicit Christo⁹
 q. d̄z q̄rere recōciliatōez vt duplicē co
 ronā cōsc̄q̄. vnā qz iuriā passus ē. Aliā

qz p̄ior rogauit. Dis autem ponit tres
 grad⁹ circa reatū i re euz dicit Ma. 5.
 Vis q. irascit̄ fratri suo reus erit iudicio.
 Qui aut̄ dixerit factareus erit concilio.
 Qui aut̄ dixerit fature reus erit gebenne
 ignis. De his dicēdum est q. vbi creuit
 gradus culpe creuit ꝛ ordo pene. Unde
 recte ira sine voce puniēda est iudicio ira
 cū voce cōcilio ira cū sermone cōtume
 lie gebenne igni mācipatur Secūdū Au
 gu. In primo est ira tātū In secūdo i ra
 ꝛ vox. In tertio ira est ꝛ sermo ꝛ certa
 expressio irrisōnis. Dicit autē Grego.
 q. iudiciū ē cause discussio. cōciliū senten
 tie d̄tinctio gebēna ignis sine executio.
 Notādū q. reddere malū p. malo ē fra
 gilitatis sicut fecit Joab qm̄ interfecit.
 Abner. i. interfectorem fratris sui asael.
 S; reddere malū p. bono est puerfita
 tis. sicut fecit iuda tradēdo xp̄s. Redde
 re bonum p. bono est equitatis sicut fecit
 asuerus quando Mardocheū honora
 uit. Reddere bonū pro malo ē perfectio
 nis sicut fec̄ btūs. Stephanus qm̄ p. mi
 nistris suis orauit. filie ire s̄m Greg. sūt
 sey. prima est rixa. hec est audax volun
 tas vindicēdi iniuriā factā p. se. Secūda
 ē tumor; mētis. hec ē volūtas vindicēdi
 causa fugiēs aduersantem ne cū eo collo
 quium habeatur pp̄ extimatas inimicit
 as. Tertia ē contumelia que est volūtas
 se vindicans per exprobatōnē maloz.
 Quarta ē clamor; que est volūtas se vin
 dicans in exaltādo vocem per vituperi
 um exprobatuz ꝛ ad aliozum per veni
 ens aures. Quinta est indignatio que ē
 voluntas se vindicans per signum mo
 lestie exterius declaratum. sexta est blas
 phemia que est voluntas se vindicans p.
 opprobrium deo vel sanctis illatuz. Ex
 ira veniunt iuncta mala. Hospitium
 spiritus sancti turbat. Gregoriū Dum
 fra animum pulsat spiritui sancto hospi
 tium suum turbat. Nam sicut in pace
 factus est locus dei. sic in discordia lo
 cus diaboli. Tales sunt etiam incen
 diariū domus dei psal. 73. Incenderūt

igni sanctuarium tuum domine etc. Ubi isti sunt si-
 miles draconis qui emittit ex ore ignem. Quod
 dei est sibi usurpanti. s. vindicta puer. Ad
 hunc vindicta et ego retribuam. Talis se fecit
 iudicem et deum vult esse totum sicut dicit
 Aug. Dicit. n. malus in omnibus suis.
 Dne occide malum inimici mei. R. fides
 ei dñs. quē vestrū. Ambo estis mali imo
 talis vult esse actor et iudex in eadem eā.
 Stultū se demōstrat. q. p. cor suū imit-
 tit gladiū vt ledat tunicā inimici. imo si
 sapiēter faceret prius se de se ipso vindi-
 care deberet. irā. s. p. zelū aduersus iram
 suā p. vitium assumēdo. Lina purgatiōis
 quertit i rubiginē depranatiōis. Aduersi-
 tates. n. que ipm deberet a pctō purgaf
 p. ipacientia magis inqñāt et fomar. pba-
 tiōis mutat ei aurū in cuprū. et flagelluz
 ex grand facit paleā. Durā suam talis i
 iudicio expectabit. Lū. n. dñs ipropabit
 qbusda3. Audus sui et nō cooperuistis
 me. Ad. 2. 25. Quid dicturi sunt illi
 q nō solū nudos nō vestiūt. s. et vestitos
 spoliāt. Bellū mfidī carnis et diaboli cō-
 tra se instaurāt. sed sapiētes sedāt. mino-
 res guerras pp. maiores q. iminēt. Ad a-
 lā faciūt cōmutatiōne. q. auferēdo palliū
 bone fame dant tunicā innocētie. Reme-
 dia ire sūt Silētiū obseruatiō. puer. Luz
 defecerit ligna extinguet ignis. q. sicut
 ex collisione duoz. corporoz. elicit ignis. ita
 ex amaris verbis aliquoz. ira cōcitat. p.
 uer. 15. R. nō molis frangit irā. et fumo
 durus excitat furore. Ibidē. Quasi q. ca-
 nē aurib? etc. Dñice passionis cōsidera-
 tio. S. Si passio dñi ad memoriā reno-
 cet nōn adeo durū est qd nō equanimi-
 ter toleret. Hoc figuratū est numeri. 21.
 Ubi respiciētes serpētē enēū sanabant.
 Item premiū tollerantie animaduersio.
 Unde cōsideratiō premiū minuit vim fla-
 gelli.

De accidia.

Capitulum.

18

Accidia est de virtutū laudabili exer-
 citio vtriusq. hoīs languida deie-
 ctio. Itē accidia est diffidētia de p.

priis virib? et de mādato dei spēdo ar-
 dua tristitia. Duo noīa sūt hui? vitii. scz
 Tristitia et Accidia. Hoz. at noīus hec ē
 rō. q. isto pctō est auersio a spūali bono
 qd estimat graue. sicut ē ieiunare et h?i
 et rōe h?i dī tristitia. Est et ibi quersio ad
 creaturā. s. ad getē q. estimat leuis et rōe
 h?i dī accidia. Datur ergo ex his q. hoc
 viticiū. put vocat tristitia opponit letitie
 spūali. q. ē in exercitio spūali. Sz pnt vo-
 cat accidia opponit fortitudini q. pstitit i
 agrediēdis arduis. et sustinēdis aduersis
 Accidia denotat ab accidine. q. p. eaz. afa-
 tedū h3 de dī spūali. diffidētia. Accidia s. m
 Gre. h3 sex filias. Prima vocat malit-
 tia q. s3 Aug. est volūtas machinādi ma-
 lū alicui. Lū. n. qs iniuriat alii tūc irascit
 et postea tristat. s. a despāto q. diffidētia
 meritoy. mater ē diffidētie p. mto3. ex q.
 iterū orit tristitia. tertia pusillanimitas q.
 nascit ex diffidētia puenit ex p. siderati-
 one. pprie infirmitatis. v. opīs arduitatis
 q. rta ē rancor q. est inueteratū odiū sicut
 n. ex charitate sūt opa bona ex qbus est
 pfirmatio charitatis. ita ex ira ē accidia.
 ex accidia venūtas ire. q. rta to: por. circa
 pcepta. i. qdā insensibilitas pp. quā hō nō
 pōt induci ad executiōes. mādato3. dei.
 sexta ē euagatio mētis circa illicita. hec at
 euagatio qñq3 ē p. icularis et certā habz
 mān. et sic p. nent oib? vitii3 qñq3 ē ge-
 neralis et incertā. et hec ē pprie euagna-
 tio accidie. Qui. n. ē absq. p. tristitia nō
 hñs in se vñ delectet euagat ad oīa q. rēf
 delectatiōes. Ex accidia eneniunt multa
 mala. Preceptū dñi negligit Gen. 3.
 In sudore vultus tui etc. Ad. 1. dicitio dei
 incurrit. Exēplū de ficu cui dñs maledi-
 xit. q. folia tm hūit. math. 21. Discrepat
 a ceteris creaturis. Exēpluz inaiatis. sic
 in sole et luna q. quotidie surgūt et perfu-
 ciūt cursuz suum. Idē patet in copouib?
 aiatis. sicut sūt arbores et herbe que lz iu-
 byeme nude sint. tamen virtutem seruāt
 et in tempore suo redeunt ad consueta.
 Idem ostenditur in sensibilibus. puer.
 2. Uade ad fornica o piger et considera.

vias ei⁹. **I**ndeciosū tps pdit. q: eo nūbil
 piosū ē qd brenū hora possēt obtinere
 veniā grās ⁊ gliaz. Et tñ vt ait **Ber.** **I**l
 bil vilis reputat. q: dñt hoies ociosi ec
 cl. vi. Venite ⁊ fruamur. Spūale lucrū
 negligit. q: qui nō mercaſ i nūdimis po
 ſtea n̄ hēbit. puer. 21. **I**propter frīg⁹ pi
 ger arare noluūt. mēdicabit ergo eſtate ⁊
 non dabit ei. **I**ncitāmēta vitōz colligit
 puer. 24. **I**ſer agruz hois pigri trāſiui
 ⁊ ecce torū replenerāt vitice ⁊ cooperu
 erāt ſupficiē ei⁹ ſpme. **I**ſo. q: aq̄ corū
 piſ gete. ⁊ ferruz cōtrahit rubiginem. ⁊
 porcus mactād⁹ pmittit ingerē pingue
 ſcere **L**ocū diabolo pparat. q: hō ocio
 ſus ē q̄ſi puluinar diaboli. ⁊ in ollā tepī
 dā libētet muſce inſidiāt q̄ ſeruētē fugiūt
Tētatiōib⁹ p3. **C**ñ legiē in collatiōibus
 patrū q̄ monachū opantē demō ſnull⁹
 puſſat. ocioſuz in niſeri. demones tētant.
Eſt. n. hō accidioſus q̄ſi vrbs abſqz mu
 roz ābitū ⁊ q̄ſi ſignū poſitū ad ſagitam
 mores puertit. q: vult metē ⁊ nō ſemi
 nare ſic gat⁹ q̄ libēt pīſces comedit ſed
 nō eos libēt capit. **S**eneca. **I**ncertū eſt i
 quo loco quomō mozs te exipiat. ⁊ iō
 tu illā in oī loco ⁊ tpe expecta. furē ſodi
 entē pariētē nō repellit. q: mozs fur ē. ⁊
 quotidie tollit vnū aſſerē. i. vnū diē ma
 thei. 24. **S**i ſciret vtiqz p̄familiā qua
 ho. ſ. ve. vi. vtiqz ⁊ c. **R**ecpraculū ſordidū
 ſe facit. **Ber.** **O**uz tētationū ſentina ē oci
 uz. **I**pm. n. ē occasio luxurie. 2. rubrica.
 xi. factū ē eo tpe quo ſolēt reges ad bal
 nea pcedē. **I**tē occasio nugarū. **Act**⁹. 6.
Athenieſes ad nūbil aliud vacabant. ⁊ c.
Itē occasio curioſitatis. i. tbi. i. **D**iſcunt
 circuire domos. ſtultitiā oſtēdit. q: toni
 trua audiēs nō ſurgit. **L**onuit at̄ chriſt⁹
 in p̄dicatiōe tonabit et̄ in die iudiciū. **I**tez
 ſtultus eſt qui inſiditiās de oculo nō ei
 ſcit. **M**atthei. 7. **M**ypocrita eice p̄mūz
 tragem de oculo tuo. **A**d celeſtia veni
 re negligit q: vir ad locū quiſ venit qui
 vnū pedē hodie mouet ⁊ poſt ānū aliu
 ſic ⁊ illi quoz mor⁹ ē pes intellect⁹. ⁊ nō
 pes affect⁹ cū tñ ſit affectib⁹ ambulādū.

De auaritia.

Uaritia vt ait. **T**ulli⁹ ē immodera
 t⁹ amor bñdi. **I**tē ſm **Ber.** **A**ua
 ritia ē q̄rūlibz rez inſatiabilis ⁊ i
 honeſta cupido. ſm apl⁹ **E**ph. v. **A**ua
 ritia ē idoloꝝ ſeruitus qa hō auar⁹ erbi
 bet creature qd d3 creatori. ſ. fidē ſpez ⁊
 charitatē. **hec. n.** auari erbibent pecunie.
In hoc ergo ſpālīſ rephēdūt iſtī q̄ rei vī
 liſſime amorē ſuū erbibēt. ſ. pecunie que
 de terra tollit quā nā inſimā ordinauit.
Ecl. **D**ñ in ecc. q: auaro nihil ē ſcelēſti
 us ⁊ hoc pp̄ q̄tuoz cās. p̄ma q: ſere oīa
 ſcelera p̄petrāt p auaritia. vt furta. piū
 ria. homicidia ⁊ huiuſmōi. ſcda q: ē cō
 tra legē nāe. **L**uce. 6. **Q**uēſiqz vultis vt
 iactāt vobis ho. **hec** eadez facite illis. ⁊ c.
Tertia q: ē p̄tra legē ſcriptaz. **L**uce. vi.
Eſtote miſerico: deſ. ſicut ⁊ p̄r. veſter. ⁊
Quarta q: ē p̄tra legē vnlē q̄ ē in oībus
 reb⁹ q̄ p̄pellūt ſe dare. **A**uar⁹. n. q̄ſi cap
 tas detinet res ne ſe cōicere poſſint vt rū
 aut cuiqz liceat theſauros cōgerē. notan
 dū q: ē theſaurizare vno ex affectu aua
 ritie abſqz intētiōe neceſſitatis p̄prie vel
 aliene ⁊ hoc mō theſaurizare oībus eſt
 p̄hibitū. alio mō ē theſaurizare ex p̄u
 dētia. ⁊ hoc vl cōſideratio neceſſitatis ⁊
 ſic cōcedit̄ penitib⁹ ſecularib⁹ ob neceſſi
 tatē filioꝝ educādoꝝ vel filiarūz cōiugio
 tradēdarū nō autē ditādārū. ſed ſeruato
 mō vl ſtatu p̄ſone alio mō ē theſauriza
 re ex p̄ſideratiōe publice vtilitatis. ſ. regni
 deſēdēdi vel cultus dei āplīadi. ⁊ ſic cō
 ceſſū ē regib⁹ theſaurizare p̄ſonis aut̄ ec
 cleſtaſticis. p̄prie nūquā theſaurizare licz
 nec pecunia etiāz tenere intētiōe ſernādi.
Ambroſi⁹. **A**uz h3 eccleſia nō ſuet ſ3 vt
 eroget. **E**x p̄dicis p3 q: duplex pōt eſſe
 amor pecunie vl t̄palū. ſiue reſpectu ne
 ceſſariū. ſiue reſpectu ſup̄flui. cōtra p̄mū
 p̄hibet dominus p̄ſocātē ſollicitudinem.
Cōtra ſ3 p̄hibet theſaurizationes. **E**x
 auaritia ſequit̄ m̄lta mala. **I**ſt̄mo qa
 a deo maledict⁹ **A**ug. **M**aladictus diſ
 p̄ſator: auarus cui⁹ larg⁹ eſt diſ. **S**emp
 eger. **M**eronym⁹. auaro tā dect qd h3

quā q̄ nō bz. Stultus mercator: ē q̄ re/
gnū celo: s̄ imo ipsū ch̄stū vēdit p̄ pau/
cis denariis. ⁊ i hoc sepe peior: ē auarus
hō quā ipse. Indas vēdidit ch̄stū trigi/
ta denariis. Iste autē interdū p̄ vno de/
nario. Corpus cuiuscerat q̄ diuitie acgrū
tur cū labore possidēt cū limore amittūt
cū dolore. vñ ipsi laborāt ⁊ alii i labores
eor: sepe intrāt. s. fures vel latrones vel
certe filii mali. Isti similes sūt arance q̄
faciēdo telā p̄ capiēdo muscas seipsā cui
fecerat. Ad tē suffocāt. Aug. Manfragū
fugis ⁊ plūbū āplecteris. vñ Soc. mas/
sam argētī proiciēs in mare dixit. Ad er/
gā tene mergas me. Ingnat. Exo. 24.
Filiū israel seruiebāt in luto ⁊ latere. Ex/
cecat. Exēplū in T. hob. q̄ excecatus fuit
stercore byrūdīnū. Eoz. dilacerat. vñ di/
nitie p̄parāt spinis Adathei. i. Infamia
bilē facit. vide cōparāt sacco p̄uso ⁊ in
ferno q̄ nunq̄ dicit sufficit. Et mar cui
oīa flumina influūt. ⁊ tñ nō redūdāt. Et
hydrūdo coq̄ quāto plus bibit tāto pl⁹
sicit. filie auaritie s̄ sex s̄m Gre. P̄na
est obduratio cordis que fit omittēdo ele/
mofynā. istā silā vocat Isidorus i hūani/
tatē. sc̄da est violētia hec fit nocēdo alicui
palā affecta mala quā vocat Isidorus ra/
pacitatē. tertia ē inq̄tudo hec est appeti/
tus lucri. q̄rta ē p̄nritū qd̄ sepe incidit in
emptionē ⁊ vēditionē q̄nta est salacia q̄
fit p̄ verba decipiētis in oculo. sexta est
fra⁹ hec ē deceptio p̄fecta ⁊ hoc i p̄ntia
illius q̄ decipit. septima p̄ditio que ē idē
quod deceptio que fit in absentia de/
cepti.

De gula.

Lap.

20.

Ulla vt ait Aug. ē imoderata cibi
g auditas. Itē Gula ē vorax edaci/
tas nāe suib⁹ nō cōtēta. Quinqz
modis peccatur circa gulas. vt dicit B.
P̄ūmo cū qs̄ borā comedēdi p̄uenit. ⁊
hoc fit p̄ ipatiam expectādi t̄ps̄ debituz
secūdo cū qs̄ q̄rit cibaria p̄iosa ⁊ delica/
ta de qb⁹ Quid⁹. Est virt⁹ placitis ab/
stinuisse cibis. s̄ p̄ra hoc fecit diues ille
q̄ epulabat⁹ quoridie sp̄lēdide. t̄tio q̄n qs̄

mēsūrā excedit. s. nimis comedēdo. Sci/
endū tñ qz qd̄ vñi nocivū est alteri est re/
mediū. sic ⁊ qd̄ vñi ē mēsura debita alte/
ri est excessus. Vñ nō consistit mēsura in
cibi q̄titate s̄ i comedēdis q̄titate. verū
tñ qdā ieiuniū suū recōpēsāt postmoduz
nimicitate sup̄flua. s̄ hoc qd̄ alind q̄ da/
re duos oboles p̄ vno denario. Quarto
q̄n nimis ardēter ac festine qs̄ comedit
Mo. n. vsus ciboꝝ s̄ occupiscētia in v̄sio
Quinto q̄n qs̄ cibaria sua nimis studio
se p̄parat. vñ Ber. Mo sapios sed fa/
mes exēter appetitū. In oib⁹ his sumē/
da sūt nō q̄ voluptas. s̄ q̄ requirit necessi/
tas. Cōtingit etiā peccatū eē circa dimi/
nutionē cibi. sicut circa sup̄fluitates. filie/
gule sūt gnqz s̄m Gre. p̄ima ē scurrili/
tas. qz gula mouet ad verba scurrilia. se/
cūda multiloquū. s. detractio. vituperia. ⁊
alia verba inania. Tertia inepta letitia. i.
lasciua carnis siue gest⁹ corpis inordinā/
tus. lasciuā mētis demōstrās Quarta
imūditia q̄ solet p̄uenire ex gula vt ē vo/
mit⁹ ⁊ cructatōes fetide ⁊ luxuria. q̄nta
ē ebetudo mētis. i. subuersio rōis. Gula
duo cōplectit. s. cōmessationē ⁊ ebrieta/
tē. ⁊ p̄prie loquēdo p̄ simonia opponit
cōmessationi. ⁊ ebrietati sobrietas. Gula
nocet multipl̄ De paradiso elicit boīez
exēplū in Adā. Sp̄talia bona perdit exē/
plū in Esau. q̄ p̄ cibo vēdidit primoge/
niturā. diabolo domū p̄parat. Adathe.
viii. si elicit nos hinc mitte nos i porcos.
Seruū suū p̄ra se aiat. puer⁹ 29. Qui d̄
licite nutrit seruū suū postea sentiet illuz
cōtinuacē. Luxuriā inducit. exemplum
de L. oth. Homicidā p̄ficit exēplū d̄ Jo/
āne baptista. q̄ iunio perit. Inducē mō/
tē nāe. Ecci. 37. Idopter crapulā mul/
tū pierūt Sc̄n. 2. Quacuqz die comede/
ris ex eo morte morieris. Inducit mor/
tē culpe p̄ima tibi. quarta vidua in deli/
tiis vinēs mortua ē. Inducē mortē gebē/
ne. L. nec. 16. Dives epulo sepult⁹ ē i ifer/
no. Remediā gule sūt q̄tuoꝝ. p̄imū est
sp̄ritualū ciboꝝ frequē sū p̄no. Adath.
4. nō in solo pa. vi. ⁊ c. s̄m futura carnis

nse cōsidera°. Illudero, facile cōtēnit oīa
 q se semp cogitat morturū. fctū ē eterne
 cene p̄sideratio. Lu. 14. Illō qdā fec̄ ce
 na. q̄rtū ē famul̄ xpi ⁊ mox p̄fatō. Tre.
 Recordat̄ paup̄tatis mee absctibū ⁊ fell
 De luxuria.

Capitulum. 21.

Uxuria ē ex inmundis desideriis
 veniens lubrica mētis ⁊ carnis p̄
 stitūto. Itē luxuria ē libidiose vo
 luptatis appetit°. ⁊ intelligas hic appetitū
 q ē ex p̄fctū rōis. q: tal ē p̄ctū mortale ⁊
 dī p̄ctū mortale. qm̄ rō n̄ p̄hibet huius
 mōi appetitū cū possit. Dīe luxurie sē
 8. p̄ma ē fornicā°. q̄ ē soluti cū soluta. s̄a
 meretriciū. qd̄ fit dupli. s. p̄ vagā libidi
 nē cū diuersis sectādo v̄l cū publice ve
 nali ꝓcubēdo. Itā ē adulteriū quo ꝓuga
 lis thoz⁹ v̄tūat q̄rtā ē stup⁹ quo v̄ginal̄ i
 tegrat̄ cōrūp̄it. q̄nta sacrilegiū quo cō
 t̄nētia deo dicata ledit̄ v̄l i clericis ⁊ re
 ligiosis sacris ord̄inib⁹ sublimatis ⁊ i his
 q emiserūt votū cōmūctē. sexta ē incest⁹
 quo vinculū p̄sanguinitatis l̄ affinitatis l̄
 cōp̄armitatis cōrūp̄it. septima ē p̄ctū
 p̄tra nāz siue sodomia quo nālis v̄sus p̄
 uertit̄ notādū at̄ q: aliqd ē p̄tra nāz sp̄i
 ⁊ aliqd ē p̄tra nāz ḡnis. p̄mo mō ē p̄ctū
 mortale ē p̄tra nāz. q: in rōnali creatura
 remurmurat s̄underesit p̄tra oē p̄ctū s̄
 scdo mō p̄ctū sodomie ē p̄tra nāz ḡnis
 q: n̄ solū i hoīe s̄ ē i brutis diuersi sex⁹
 i comū p̄ueniūt. v̄n si aliquo mō fit cōtra
 nāz ḡnis ē. Octaua ē libidiosus cont⁹ cōiū
 gal̄ q multiplex ē. cont⁹. n. cōingal̄ ali⁹ li
 cit⁹ ali⁹ fragilis ali⁹ ipectuosus licit⁹ tri
 pliciter fit. v̄l qm̄ cā plus. l̄ ad amplādum
 cultū dei l̄ cā reddēdi d̄bitū l̄ cā virāde
 fornicatiōis nō h̄ s̄ l̄ cōiūge p̄m⁹ ē pie
 tatis. Scds iusticie. Tertius cantele. In
 his nullū dī p̄ctū eē. s̄ fragilis ē qm̄ fit cā
 delectatiōis. ⁊ tūc distiguit. q: si amor il
 li⁹ delectatiōis p̄ponit̄ de mortale p̄ctū ē
 si v̄o p̄ ponit̄ veniale. Impetuosus ē q
 ex sola libidine p̄ueniēs meras honestatē
 ⁊ rōis trāscēdit. q: fit qm̄q: modis p̄mo
 causa sanādi libidinis p̄ meretricias blādi

tat. scdo cū fit cōtra naturalē modū. scio
 cū fit tpe p̄hibitiōis. q̄rto qm̄ fit in loco p̄
 bibitio. q̄nto qm̄ accedit̄ ad mulierē p̄e
 gnāte vicinā p̄m̄ v̄l que ē in fluxu men
 struo. s̄ ille luxurie sūt. 8. s̄. Ore. p̄ia ē
 cecitas mētis. q: s̄ in. Aug. in ope luxu
 rie tota rō abs̄orbet. secūda ē incōsidera
 tio mortis. s̄ inferni. tertia incōstātia. s̄ ad
 cogitādū desiderādūq: v̄nē istūd nūc i
 lud. quarta amor s̄ol. s̄. quo aliq: deside
 rat lōgā vitā ad hoc vt expleat volupta
 tē suā q̄nta p̄cipita⁹ q̄ q: currit p̄cipiat̄
 ad peccādū exponēs se piculo mortis p̄
 luxuriā faciēda. sexta ē odiū dei q: fit. q:
 de⁹ abstrahit ⁊ punit cōs q sequūt̄ car
 nis delicias ad q̄s iclinat luxuria. septia
 affect⁹ p̄sitis seculi. s̄. appetit⁹ bonoz di
 uitiaz ⁊ sanitatis huiusmōdi p̄ q luxuriosus
 finē suū p̄segt. octaua ē desp̄atio futuri se
 culi q̄ est distāctia glorie vel venie cōse
 quēde. ⁊ hec est filia luxurie consumate.
 Luxuria nocet multipliciter. deo est con
 tumeliosa quia templū ei⁹ inquinat De
 monib⁹ placita. Job. 16. bellemat dormit
 in locis humentibus. subiecto p̄p̄rio no
 cuita. p̄ma corin. vi. Qui fornicat i cor
 pus suū peccat. Dormit⁹ scandalizat
 Osec quinto. facti estis laqueus specula
 tiōni. ⁊ recte exp̄sūm super mōtē th̄
 bor. Anīmā propriāz damnat. scdo ru
 brica. 12. nō recedet gladi⁹ de domo tua
 hoc dicit⁹ sūt ad dō p̄ p̄ctū berfabee
 vilissimo domino se subicit. s̄. carnī ⁊ sē
 sualtari. Genesis. 3. Quia obedisti voci
 v̄rois tue. maledicta terra in opere tuo.
 Adētes insatnat. Osec. 4. Vinū ⁊ mille
 res auferūt cor. Remedia luxurie s̄t. De
 castōis fugē. Job. 13. Depigī sedus canz
 oculis incizat̄ nec cogitat̄. d̄ygie. puer.
 13. Qui terigerit p̄cees cōgnabit̄ ab ea.
 Morus extrema cogitat̄. p̄ner. vii. Ad e
 morare nonissima tua ⁊ in eternū n̄ pec
 cabis. De se nō p̄sumere. q: occidit Da
 uid sanctissim⁹. Salomō sapiētissimus.
 Sanson fortissim⁹. frequēter se occupa
 re. Idic. Sēp aliqd boni facito. vt te dia
 bol⁹ t̄ueniat occupatū. Tētatōi i p̄ncipio

teret caput tuum. Carnes domare, mar
ci. 9. Hoc genus demoni nō dicitur nisi
in oratione ⁊ ieiunio.

Quō supbia sit mortale vel veniale.

Capitulum.

22

o Ad nia p̄dicta q̄ vis semp sint pec
cata, non tñ semp sint mortalia.

Unde videndum est qñ vnum quodq̄
mortale sit, ⁊ qñ veniale. Vanagloria igit̄
ex suo genere est veniale, q; genus ope
ris sumitur ex obiecto. Tñ aut̄ s̄m se
nō est obiectum peccati mortalis, sed ve
nialis. Unde cū vana laus sit huius pec
cati obiectū p̄ q̄ nō semp est peccatum
mortale. Erit tñ vanagloria mortalis du
pliciter, s. rōne finis pp̄ quem laus appe
titur. Opus namq; tale est quale est id p̄
pter quod appetitur. Item rōne operis
in quo laus queritur. Circa p̄imum di
cendum est q; q̄druplici sine laus querit̄

Primo ad vitandū malū infamie sicut
Samuel se laudauit. i. Reg. 2. Secūdo
pp̄ter aliquā vtilitatē sp̄ialem, vt est glo
ria dei vel edificatio primi, sicut Iſau
lus se cōmēdauit. 2. cor. ii. Tertio pp̄ter
lucrū auaricie sicut pharisei q; deuorant
domos viduarū longas orōnes simulan
tes. Mathei 23. Quarto pp̄ter aliquē
actum venialis peccati, sicut qñ qs lau
dari vult eo q; venialiter in laude delecte
tur. Primum est prudētie. Scdm̄ ē chari
tatis. Tertiuū est mortale, ⁊ idē intelligen
dū est qñcūq; lasus ponit finis alicuius
operis. Quartū est veniale. Sequit̄ se
cūda cā, q; vana gloria sit peccatū mor
tale, s. rōne operis p̄ qd̄ laus q̄rit̄, hoc at̄
pōt fieri tripliciter, q; laus quandoq; q̄
rit̄ p̄ opera illicita, qñq; p̄ opera ex se in
dīa, qñq; p̄ opa virtutū. Si primo mō
sic tale est peccatū q̄le est id illicitum, s. mor
tale vel veniale. Si scdo mō, sic est peccatū
veniale, vt h̄re diuitias vl̄ vestes p̄ciosas
cū abusu talium in laude. Uertū si talia
sūt d̄ se inordinata, vt sint occasio peccati
mortalis, s̄m q; mulier ex ornatu incre
tricio ad aīas capiēdas p̄patur, vl̄ si sc̄m
illud est illicitū ex p̄hibitione superioris, vt

comamētum ⁊ h̄mōi, cū excederet pre
ceptū ecclie sic sūt peccatū mortalia. Si ter
tio mō, i. si laus q̄rat p̄ opa virtutū, hoc
est dupliciter, vl̄ q; appetitus laudis ad
iungit̄ opis virtutis tāq; incidit, sic cō
tingit in cātū vl̄ in p̄dicatōe qñq; ⁊ tunc
est veniale. Vel laus est finis principalis
p̄stitutus opi virtutis ⁊ operati, ita q; ibi
cōstituit finē vltimū, ⁊ sic est mortale, q;
tūc inheret ei vt fini vltio. Nota q; ma
ius est peccatū gloriari de bonis sp̄ialibus
q̄ de tp̄alibus, q; minus h̄nt motiū eo
q; minus appant extra q̄ tp̄alia.

Quō inuidia sit mortale vl̄ veniale.

Capitulum

23

i Inuidia ex suo ḡne ē peccatū morta
le q; cū inuidia s; Remi, sit dolor
de alieno bono p̄trariā directi charitati
q; nō emulat, sed cōgaudet veritati, p̄ia
Corin. 13. Charitati vō nihil est p̄trari
um nisi peccatū mortale. Tñ illd̄ q; ex ḡne
est mortale pōt esse veniale vel put̄ in
suo primo motu cōsistit, vl̄ extra suā rō
nem trahit̄. Dolor ergo de alieno bono
est quadrupliciter, vl̄ q; est p̄so prius
motus extra ventēs, sic qdam nāliter in
uidi sūt, ⁊ hoc nullum peccatū est, cū nullo
modo sit in p̄ate nostra, vel est scdo pri
mus motus qñ appetitus sine cōpleta d̄
liberatione tali passione afficit̄, ⁊ sic ē ve
niale peccatū, vel est actus volūtarius deli
beratine, ⁊ sic est mortale, vl̄ trahit̄ p̄ in
tentionē extra suā rōnem vt qñ dolor de
alieno bono surgit cūq; ex causa bona, si
cut qñ dololet aliq; de bono tp̄ali alterius
q; videt illud redūdare in detrimētū aīe
illius, vl̄ in detrimētum cōtatis ⁊ talis
dolor bonus est, q; maior bonū sp̄ ē ap
petēdū. Notādū ergo q; p̄ dolore boni
cōprehenditur gaudium de malo quod
ex ipso cātur.

Quō ira sit mortale vel veniale.

Capitulum

24

i Ira ex suo genere est peccatū mor
tale, q; s̄m Iſidoꝝ. Ira est aīus
cōcūctatus ad penā p̄ocati inferēdā. Ta
lis aut̄ motus p̄trariā charitati que nō

irritat nec cogitat malū. f. co. s. 3. Ira igitur vel dicit irā zeli que est de testatio vitii et hoc nō est peccatū. sed pfectiois. Ad dōt ēt qd sibi p hūc modū irasci. sic dicit glo. sup illud ps. Irascimini et nolite peccare Quid est inq; hō penitēs nisi irascēs sibi vel dicit remissionē affectus circa peccatū p quā hō non dolet de malo peccati. nec gaudet d bono ei? s; nō doleat de bono nec gaudeat de malo ei? s; differēs ei et sic nō est mortale. s; imperfectio charitatis vel dicit actualē impaciētā absq; appetitū vindicte talis motus ēt deliberatus ē peccatū veniale. q; h; incōpletā rōnem ire sicut ex supradicta p; diffinitōe. vel dicit impaciētā cū appetitū vindicte. et hoc est tripliciter. q; h; hoc est a natura. sicut est in melācolicis in qbus s; m plūm cōtinue mordet natura ppter qd semp sūt turbulētī et sic nullū est peccatū cū sit mot? naturalis. q; h; est ab appetitū indeliberato et sic ē veniale. sicut alii pmi motus. q; h; a voluntate deliberativa. et tūc est peccatum mortale.

Quō accidia sit mortale vel veniale.

Capitulum.

Accidia ex suo genere ē peccatū veniale. q; s; m Aug. Accidia est tediū internū boni. hoc at nō opponit charitati. sed dicit diminutōēz feruoris charitatis. in quo consistit dē veniale. Istud ergo tediū vel est mot? naturalis. et sic nullū est peccatū. vel est motus appetitus cōtrī stati de ope spūali laborioso. et sic est veniale. q; h; quis ēt ille appetit? nālis sit deliberrat? q; pscūs i veniale nō ē. nisi veniale Accidia vō ex gñe et p se veniale ē vel b? tediū redūdat in omisiōne eoz que sunt necessaria saluti vt frāgere pcepta dei vel ecclesie sine cā rōnabili. et tūc est mortale Si autē tediū illud ex omisiōe boni et difficultate aggrediēdi bonū ducit in despectu sctōem. tūc iam accedit ad peccatū in spūz sanctū. Et si tediū illud crescit qd ēt dicit in tediū vite in tñ q; inticiat sibi man? tūc iā similis ē Iude q; laqueo se suspēdit Quō auaritia sit mortale vel veniale.

Capitulum.

Uaritia s; m Tullii. est imoderat? amor: hūdi hoc igitur aut consistit i appetēdo. vel in acqreōdo vel in retinēdo. Si primo mō hoc est qnq; modis. Primo q; appetit aliena appetitū ppleto q; pecceret in op? si adesset facultas. et sic ē peccatū mortale. Secōdo q; appetit illicita voluntate ppleta vt si aliq; indignus conat? hūficiū ecclesiasticū adipisci sic iterū est mortale. Tertio si appetit talia. siue sint illicita. siue aliena cū voluntate pditionata. s; si possit hūc sine offensa dei ac iniuria pximi. et tūc vel nullū. vel veniale est. siue talē pditionē actualiter addat sine hūtuāliter cā intēdat. Quarto si simpliciter appetit hūc supflua et hoc appetitū suffocāte mētē. s; a cura sui et pōderatiōe diuinor. et hoc est peccatū mortale. Quinto si supfluo amore inheret. tpalibus tñ infra dei amorē hoc ē veniale. Si autē auaritia cōsistit in acqreōdo hoc est tripliciter q; vel acqrit iniuste quocūq; mō. et tunc est mortale. vel acqrit p tale opus. aut arte. aut offm qd p se est peccatū mortale. si ēt ēt sine lucro. vt perire aliquid sonica ri. et tūc ē mortale. vel acqrit talia p opa illicita que sūt veniale peccatū. vt cur aliq; vba locosa cōponit ad lucrū. salua tñ honestate. et hoc est veniale. nisi pp delectationē dissolutōis totalit se det talib? tūc n. mortale est. Dico autē ppter delectatōēz. q; si aliq; p necessitatē p talia sibi sustentationē cōgreret cū aliā lucrosaz neferet nō reputatē cū in statu dānaroz. Si at auaritia cōsistit in retinēdo hoc potē ē qnq; modis. Primo q; retinet scieēt ea que restituere tenet. et aio retinēdi. sic est peccatū mortale. Secōdo q; retinet ea q; ad necessitatē suā et suoz ptinent. vel ad cōseruationē status sui. et suoz s; m decētiam suā. et hoc nō est peccatus. Tertio q; retinet supflua respectu vtr usq; iam dictoz et hoc tempore extreme necessitatis alicuius sic est peccatū mortale. Quarto q; retinet supflua etiā citra extremam necessitatē ex insatiabili cupiditate. sic ē peccatū

eatum mortale. precipuis aut signis talis affectus est qd qd res potius sinit putrescere penes se qd vtiliter aliis dispenset. Quinto qd retinet supflua quedā ex modinato amore tpalius p que modū dehic a medio largitans saluo tñ statu virtutis & sic est veniale. Nota qd auaritia ex suo gñe est mortale. quā Apo. idolatrie cōparat. nō qd sit de specie illius peccati. cum nō hēat actū eius sed qd facit aliqd simile idolatrie sūtdo creatur pot' qd creatori. Quō gula sit mortale vel veniale.

Caplm.

27

Ula ex genere suo est pctm veniale. qd appetitus comedendi ex sua rōe nō subiacet dño volūtātis. Gula est imoderatus appetitus comedēdi qd p̄ esse qnqz modis. Primo si est ibi solus appetitus cibi. & hoc nūqz est pctm. nec ē delectatio cibi p̄sēst pctm inq̄tus ordinat' p̄tra defectum cibi p̄trariū. hec. n. sūt pure nālia. in quibus nec est merituz nec demeritū. Secdo si appetitui necessitatis adiungit appetitus delectatiōis & voluptatis in cibo & hoc est pctm veniale. Tertio si ē ibi trāsgressio p̄cepti vt cū aliqs sine necessitate soluit ieiunij ecclie. vel qñ religionis comedit carnes cū hoc in suo ordine sit p̄hibitū. s. sub p̄cepto sic est mortale. Quarto si appetitus edendi est cū libidine vt qñ nimio & finali affectu inheret delectationi cibi. & hoc ē peccatū mortale. Quinto si ducit in p̄suetudinē talē que facit totā vitā hoīs delectationibus huiusmodi deputari. hec tū sūt viciā pctō mortali eo qd ebrietas ab aposto lo inter peccata mortalia cōputat. Ebrietas tñ qñqz est pctm veniale. vt qñ ultra necessitatē qd accipit s̄m mēsurā tñ p̄publē. Quō qd egredis a mēsurā p̄ceptibili s̄m rōem hñ ordinatā ad discernēdū. & hoc in tali mēsurā in qua euerit stat' mētis estrenata libidine qñ hoc deo p̄ponit tūc peccat mortale. Si aliquis aut mebrat alium ita s̄muntās eū ad potum. vt intendat statū mentis eius euerere. & hoc facit in eius nocumētū peccat

mortaliter. qd auferit et plusqz si auferret aliqd bonū tpale qd vsum rōis auferit et Quō luxuria sit mortale vl veniale.

Caplm.

28

Uxuria est ex suo genere peccatū mortale. qd est p̄tra illud. Nō me caberis. Cupiscētia luxurie distinguit in sex modis. Primo est cōcupiscētia p̄tingit in primo motu tñ. & sic est pctm veniale. Secdo est cū sequit cōsensus vl qz in delectationē lz nō in opus. & sic est mortale. Tertius est cū p̄sentit ēt in op' & sic est iter mortale. Quartus cū cōcupiscētia nō solū tenet corde. sed ēt pascitur visu. & sic iter ē mortale. Ad atb. 5. Qui viderit mulierē ad p̄u. eam lz mechat' est eā in corde suo. i. si aīo & sine attendat mulierē vt cōcupiscat eā. qd f3 Aug. hoc nō est tñ titulari. sed plene p̄sentire libidini. hñ āt d' ad cōcupiscēdū eā qd si aliqs videret mulierē vt rē pulchā. & viteri' nō p̄cederet. tūc nullū pctm ēt vel solū pctm curiosit' itis. Quintus modus ē in stultiloquio. vt cū quis mulierē p̄cat. vl p̄pter libidīnē h3 scen3 familiaria colloquia & est mortale. Sextus modus vocat' ab aposto. turpitudō. Glo. vt i osculis & in amplexib' hoc est pctm mortale & tāto grauius peccat' q̄to magis libido p̄ talia accēdit' pp nimia approximatōez ad ignē notādūz vō qd tangere mulierē p̄ter intentionē nō est pctm. s̄t cū intentione tagere. sed ex necessitate nō est peccatū. Si tagere ex libidine vl osculari ad nō p̄nente pctm mortale est. Nota qd dīa ē iter p̄mos mot' gñatiue. & nutritiue qz p̄m' mot' i gñatiua sp ē pctm nisi p̄ factz m̄mōnī excuset. sed nō sp in nutritiua qñ potētia cōcupiscibil. n. tñ corrupta ē i nutritiua sic i gñatiua. De hac mā regre supra titulo p̄rio. vbi agit' de speciebus luxurie.

De peccato in spm sc̄m. Cap. 19
q. Vltis oē pctm gñaliter sit cōtra dēū trīnū & vnū appropriate tñ d' aliqd pctm in p̄em. aliqd in filiū al' qd in spm sc̄m. In p̄ez. n. peccat' ex un

peccatū quod
veniale. nō

potētia. In filius ex ignoātia. In spū scū
 scū ex malitia certa. hoc est qñ volūtas
 pōt et scit resistē alicui malo. et tñ ex sola
 malitia illud eligit. Item in spū scū me
 re peccat ex libera volūtare et iproba et
 directe ipugnat grāz spūs sancti. et ideo
 nō hz colorē excusatiōis. qz qñ tum est de
 se directe est impugnatūū media et re
 medu. p qd fieri hz remissio peti. Pecc
 catū in spū scū dī irremissibile in hoc se
 culo et in futuro. nō qz dimittī nō possit
 sed qz vir dimittit. aut in hoc seculo qñ tū
 ad culpā. aut in futuro qñ tū ad penam.
 Itē qz si legit dimissū pp qd dī irmissi
 bile. sicut Ad elebifedech dī sine p̄re. qz
 nō legit de eius p̄re. Itē qz adnerfatur
 fontū remissiois. s. spū scō. Itēz ppter i
 potentiam hoīs. qz vir se pōt parare ad
 grāz quē tāta moles peccati p̄mit. Scie
 duz est qz accipit hoc nomē irremissibile
 tripliciter. s. negatiue. vt qz nullo mō p̄t
 remitti. hoc mō petiū angeli et dānatoz
 est irremissibile. Itē p̄natiue. vt qz non
 hz p̄gruētiā de se vt remitti debeat. hz ex
 p̄grua volūtare dei possit cō petiū dimit
 ti. hoc mō dē petiū mortale est irremissi
 bile. Itē cōtrarie fin qz hz aliqua culpa
 p̄traria dispositō eoz ad remittēdum. hoc
 modo petiū in spū sanctū est irmissibi
 le qz p̄traz at grē remittēdi petiū. et hoc
 p dispōnez. v. p̄sūptōnē. v. alias species
 hui⁹ peti. Sex s̄t spēs peti in spū scū v. z
 desp̄atio. p̄sūptio. ipugnatō vitatis agni
 te. Inuidētia charitatis fraterne. obstina
 tio. finalis ipenitētia. hoz numerus sic
 accipit In remissione tria s̄t. s. ipe remit
 tēs et ille cui remittit ac dispositio remit
 tendi in eo cui remittit. In ipo remittēte
 duo s̄t. s. misericordia et iustitia. Cōtra pri
 mū est desp̄atio. Cōtra s̄z ē p̄sūptio. In
 eo cui remittit duo s̄t. s. dolor de cōmiss
 so et p̄positū de nō cōmittēdo. Cōtra p̄
 mū ē obstinatio. Cōtra s̄z ē finalis ipeni
 tētia. p̄terea dispō remittēdi in eo cui re
 mittit duplex est. s. cognitio veri et amor
 boni. Cōtra p̄mū est ipugnatō vitatis
 agnite. Cōtra s̄z inuidētia charitatis sine

De finali p̄na nota qz si dicit cōtinuatio
 nē peti vsqz in finē sic in oī petō i quo qz
 deccadat est finalis p̄na. pur aut est vna
 species peccati in spū scū sanctū fin qz h
 sumit sic dī p̄positū nō penitēdi.

De peccatis cordis. Cap. 30
 Cōtra cordis s̄t hec cogitatio dile
 ctatio p̄sensu desiderii mali vo
 lūtas p̄uersa infidelitas fide notio.
 p̄sūptio desp̄atio timor male hūiūas.
 timor male accēdens susp̄tio iracūdia
 odiū timere s̄uire ferilitatio in aduersis
 p̄missō cōceptus paup̄uz v. petōz p̄so
 naz acceptio p̄fidia p̄fect⁹ p̄ntuz carna
 lū incepta leticia p̄seculi tristitia ipatētia
 auaricia sup̄bia p̄plexitas obstinatio ma
 lū fectū bonitacē dīa cōstātia p̄na p̄ne
 dolor qñ facit ampl⁹ malū hyp̄ocritis
 amor placēdi timor displicēdi verecū
 dia de bono opere timor p̄natis s̄en
 sus singularis ambitio dignitatū vana
 gloria de bonis natu res v. vel grē. v. foru
 nel verecūdia de pauperibus amicus cō
 temptus am monitionum imiserēcordia

De peccatis oris. Cap. 31
 Ecceata oris sunt hec. crebra iura
 tio. piurū. blaphēmia. nomē dñi
 irreuerētē assumere. vitatem im
 pugnare. de mādato et vanis alios iustru
 ere. p̄tra deū murmurare. Irreuerētē
 horas dicere. detractio. adulatio. menda
 ciū. vitup̄uz. maledictio. ifamatio. cōmū
 natio. ipugnatō vitatis agnite. ipugna
 tio charitatis fraterne. seminatio discor
 die. p̄ditio. falsuz testimonū. mala p̄scia
 denisio p̄tradictio obedientie. inuercere fa
 cta bona i ecclesiis placitare ad irā hoīez
 puocare reprehendere. primū in aliquo
 qd ipse facit. vaniloquiū. stultiloquiū p
 ferre v̄ba ociosa. v. sup̄flua. vel curiosa.
 iactātia. v̄boz poltio. petōz defensio cla
 mor. risus cachinūs. turpiloquiū lenoci
 niū. cātare cātulenas secularēs. in cātū dī
 nino magis stulēdē vocē frāgere qz de
 uote psalīē. murmurē. v̄ba scurilia p̄fer
 re. i inuista cā aduocare. malū comedāf
 De peccatis operis. Cap. 32

**Eccata op̄s sūt hec. gula. luxuria
 ebrietas. symonia. fornicatiō. vio-
 latio dierū solēniū. sacrilegiū. indi-
 gne cōicare. votoꝝ fractio. apostasia. dis-
 solutio in diuino officio. scandalizare suo
 malo exēplo. primū ⁊ corripere. ledere
 hoīes in reb⁹ vel in p̄sona vel ī fama sur-
 tū. rapina. vsura. deceptio. ludus. ven-
 ditio iustitie. exactio indebita. thelonea ī
 iusta. auscultare mala. iocula: oib⁹ dare.
 necia subtrahere. supflua sumere. vltra
 vires pp̄tas qdā aggredi. cōsuetudo
 peccādi. recidiuatio. simulatio. tenere of-
 ficiū ad qd nō sufficit. vel qd sine pctō n̄
 agit. corripere. nouitatē inuenire. maio-
 rib⁹ rebellare. minores opprimere. deli-
 quere visu. auditu. odoratu. gustu. ⁊ ta-
 ctu. lucta. osculis. munerib⁹. itineribus.
 nutib⁹. mā datis scripturis. circūstātijs
 aggrauātes omittēre. que sūt. tps. mod⁹
 numerus. p̄sona. mora sciētia. etas. tēra-
 tionem peruenire se ipsum ad peccatum
 cogere.**

De pctis omīssionis. Cap. 33.

**Eccata omīssōis sūt hec. d̄ deo n̄
 cogitare. ipsū nō timere vel ama-
 re. gr̄as de b̄ficijs nō agē. opa q̄
 qs facit ad ipsū nō referre. de peccatis si-
 cut v̄z nō dolere. ad gratiā p̄cipiendā se
 nō p̄parare. gratia accepta nō vti nec eā
 suare. ad inspirationē diuinā se nō p̄ner-
 tere. voluntatē suā voluntati diuine nō cō-
 formare. ad rōnes dicēdas nō attēdere.
 ofones debitas omittēre. ea ad q̄ tenet
 ex voto. vel p̄cepto vel officio negligere.
 ecclesias ⁊ p̄dicatiōes fugere. tēratōi nō
 resistere. penitētijs inunctas negligere.
 ⁊ negligenter facere ⁊ que statim faciē-
 da sunt differre. bonis. primū nō gaude-
 re malis nō cōdolerē. iniurias nō remit-
 tere. fidē proximo nō seruare. ⁊ benefi-
 cijs eius nō responderē. delinquētes nō
 corripere. lites nō sedare. igno:ātes nō ī-
 struere. afflictos nō cōsolari. ammonitio-
 nibus nō acquiescere.**

Explicit liber tertius.

Incipit capitula quarti libri.

De incarnatiōe xpi.	1.
De salutatiōe angelica.	2.
De r̄fione virginis.	3.
De sc̄ificatiōe mat̄erna.	4.
De cōceptiōe diuina.	5.
De rōnib⁹ incarnatiōis xpi.	6.
De mō incarnatiōis.	7.
De vnione ⁊ natura assumpta.	8.
De vtilitate incarnatiōis.	9.
De mirabilib⁹ circa incarnationē.	10.
De natiuitate xpi.	11.
De circūcisiōe d̄si.	12.
De baptismo d̄si.	13.
De plenitudine gr̄e xpi.	14.
De plenitudine sapiētie xpi.	15.
De merito xpi.	16.
De voluntate xpi.	17.
De defectib⁹ quos xps assumpsit.	18.
De passiōe xpi.	19.
De effectu passiōis xpi.	20.
De cruce xpi.	21.
De descēsu xpi ad inferos.	22.
De resurrectiōe xpi.	23.
De ascēsiōe xpi.	24.
De ascēsu xpi ad dexterā.	25.

Explicit capitula.

Incipit liber quartus.

De incarnatiōe xpi. Cap. 1.	1.
Incipiens ē rex p̄ncipiūz effectiuum in creatiōe. sic est reflectiuū in redēptiōe ⁊ p̄se- cutiū ī retributiōe. qm̄ sicut p̄f oīa creauit p̄ v̄bū increa- tū. sic oīa recreauit ⁊ renouauit p̄ v̄bū ī carnatū. Id̄o circa icarnatiōz xpi talis fuit ordo. Salutatio angelica. r̄fio v̄gis sc̄ificatio mat̄erna cōceptio diuina d̄ qb⁹ nūc p̄ ordinē est agendum.	

De salutatiōe angelica. Ca. 2.

**Incipiens ē angel⁹ gabriel q̄ fuit d̄ or-
 dine arch̄angeloz ad beatā v̄ginēz
 cui appuit visioe co:pati. q̄nis loq̄ res lo-
 cutōe sp̄iali. Ad illd̄ notabile fact⁹ nūci⁹
 debuit eē āgel⁹ pp̄ tria. p̄mo pp̄f cogna-
 tiōz virginittatis ad āgelicā naturā. 2. pp̄
 ordinē p̄ditiōis hūane qz sicut ibi venit
 diabol⁹ ī serpēte ad mulierē. ita hic de⁹**

venit p angelū ad v̄gīnē. vt sic ex opposi
 to medicina r̄ideat mo:bo. ⁊ repaño la
 p̄sū. ⁊ remediū nocumēto. 3. q̄ sicut il
 la gr̄a fuit sp̄atio n̄c h̄ūane sic fuit ⁊ r̄i
 ne angelice. vt cōi b̄n̄ficio v̄traq; n̄a cōit
 debuit ministrare angelica. s. ⁊ h̄ūana.
 Diuidit̄ at̄ salutatio b̄tē v̄gīnis in tres p
 tes p̄imā p̄tē incipit angelus dicēs. Aue
 gr̄a plena d̄ns tecū b̄n̄dicta tu in mulie.
 Sēda sub̄iūrit helisabeth. cū ait. Et b̄n̄
 di. s. v. tui. Tertiā opposuit ecclesia vt i re
 uerētia nomē marie b̄tē n̄a maria nō ē
 de textu. ista salutatio cōmēdabil̄ est i. 4
 p̄mo pp̄ auctore. q; missus est angelus a
 deo. 2. pp̄ m̄icū. nō. n. h̄ō fuit dign⁹ nū
 ciare s; āgelus. nec ql̄ibz angelus. s; ga
 briel. 3. ab ea q̄ salutaf. q; v̄go. nec ql̄ibz
 v̄go. s; maria. 4. ab ip̄so mō salutadi q̄ i
 dicat inocētā v̄gīs. cū dī gr̄a plena. Itē
 excellētia acceptōis. cū dī d̄ns tecū. Itē
 p̄uilegiū p̄rogatiue singularis. cū dī b̄n̄
 dicta tu in m̄u. Salutatiōes q̄dā inueniū
 tur op̄atiue salutis. 2. Regū. 16. Salue
 rex q̄dā gr̄e. Apo. in pl̄ibus locis. Gr̄a
 v̄gīs ⁊ par q̄dā gaudi. i. iob. 5. Gau
 diū tibi sp̄ sit. q̄dā b̄n̄dictōis. i. Ruth. 2.
 B̄n̄dicat tibi d̄ns. hec at̄ salutatio angeli
 ex oib⁹ p̄dicis p̄fata v̄t. Cōtinet. n. sa
 lutē cū dicit. Aue. Itē gr̄a cū dicit. gratia
 ple. Itē gaudiū cū dicit d̄ns tecū. Itē b̄n̄
 dictōz cū dicit. b̄n̄dicta tu ⁊c. ¶ Deterēa
 in hac salutarōe notaf̄ triplex p̄rogatiua
 b̄tē v̄gīnis. s. n̄c cū dī. Aue gr̄a. cū dicit
 gr̄a plena. gl̄ie. cū dī b̄n̄dicta tu ⁊c. Mo
 ta deniq; sex in angelica legatōe. p̄mo
 q̄ reuerēt beatā v̄gīnē salutant cū dicit
 Aue. g. p. 2. q̄ excellēt cōmēdant. ibi b̄n̄
 dicta tu ⁊c. 3. q̄ d̄ns dilect̄ p̄fortant. ibi. Ne
 timeas ma. 4. q̄ eligāt mōz exposuit. ibi
 Sp̄s sc̄us sup̄ne ⁊c. 5. q̄ diligit̄ suā le
 gationē cōpleuit ibi. Ecce c̄cipies ⁊ pa.
 6. q̄ p̄ueniētē plē nascituram descripsit
 ibi. Ideoq; nascet̄ ex te sanctum voca.
 filius dei.

De r̄issione virginis. Cap. 3
 d Uos legimus in scriptura dialo
 gos. vñū inter euā ⁊ diabolū quo

moys cludebat. Alter inter mariam ⁊
 angelū quo vita oriebat. Uide at̄ tria q̄
 fecit beata v̄go in salutarōe āgeli. s. cogni
 tionē seu deliberationē. q; cogitabat q̄lis
 eēt ista salutatio. Interrogatōz. q; q̄ret
 quō fiet istud. Cōsensūz. q; r̄ndit. Ecce
 ancilla d̄ni ⁊c. Nec in deliberatōe fuit su
 bita sic Eua. nec iterrogādō dubiāte sa
 charias. nec in cōsentiedō tarda sicut sar
 ra. In r̄issōe cōsensūs b̄tē v̄gīs q̄ttuo:
 v̄ba inuenies. que q̄ttuo: v̄tutib⁹ maxie
 redolēt. Alt. n. Ecce. qd ē obediētie p̄o
 pte. Ancilla d̄ni. qd est h̄uilitatis p̄fecte
 fiat mihi. qd est charitatis inflamare.
 Sedz v̄bū tuū. qd est fidei deuote. Se
 ptē v̄ba hec locuta est beata v̄go in euā
 gelio. p̄imū fuit. v̄nū nō h̄nt. Sedz s̄nt
 qd fecisti nobis sic. tertū. Qd cūq; dire
 rit vobis facite. q̄rtū qñ salutant helisa
 beth. q̄ntū qño fiet istud ⁊c. sextū Ecce
 ancilla d̄ni. septimū Ad agnificat aīa in ea
 d̄ns. Uerbi p̄imū fuit pietatis. s; chari
 tatis. tertū instructionis. q̄rtū p̄solatōis
 quinquem discretionis. sextū humilitatis
 septimū of̄oms. ⁊ gr̄ay actōis. Et nota
 q; v̄ba p̄dicta fuerūt breuia p̄ter vltimū
 De sanctificatione materna.

Caplm.

4
 s Sanctificatio triplex est. qdā cōis.
 q̄ fit p̄ sefa. qdā sp̄alis q̄ fit p̄ gra
 tiā sp̄s sc̄i. qdā sp̄alissima q̄ fit p̄ gr̄am
 singularē. prima remouet culpa ⁊ cōfert
 gr̄as. remanet tñ s̄mes ⁊ p̄nitās ad pec
 cādū ⁊ talis est baptisumatis. 2. remouet
 culpā ⁊ p̄nitatē peccadi mortaliter. ⁊ ta
 lis fuit sc̄ificatio. Joānis bap. ⁊ Jere. in
 vtero. 3. remouet culpā originale ⁊ p̄ni
 tatē ad peccādū tā venialiter q̄ mortalit̄
 ⁊ talis fuit in beata v̄gīne. Et sciēdū q;
 lz gr̄a sc̄ificatōis in veero sit maior q̄ttuz
 ad eētā q̄ gratia factalis. tñ quātū ad
 aliquos effectus maior est gr̄a factalis.
 q; baptisimus ip̄mit̄ caractē. ⁊ apit ia
 nuam celi. ⁊ habilitat hoīz ad alia facta
 quoz nihil facit sc̄ificatio in vtero ex se.
 Uerūtz gr̄a sc̄ificatiōis in vtero p̄cellit
 in hoc gr̄az baptisumales. q; taliter sancti

fecatus nō pōt mortaliter peccare. ⁊ ad
venialia minus inclināt eū fomes. ¶ Dre/
terea minora ⁊ pauciora venialia cōmit
tit. ⁊ talis grā fuit in Joāne bap. ⁊ iō ne
in vanū grāz dei recipet fugit hoīuz socie
tate. ⁊ artissimā in se pñiaz tenuit ne leui
saltē maculare vitā fame possit. ¶ Darz
igit qd in scificatione in vtero pferit grā
media iter grāz sacrālē. ⁊ grāz plene cō
firmatōis in pñia q̄ hz pñictū sibi finē vl
timū. Ad pñimatōz. n. pfectā tria pñinet
¶ Primū est inseparabil adhesio rōnis ad
deū. s. ē indeflexibil subiecto sfirmar: pō
tētiar: aie sub iperio rōis. tertiu ē indiscō
tinualis cōuersio actual' totū hoīs i deū
qm̄ hō dīna dulcedine affect⁹ ex toto cor
de ⁊ ex tota aīa. ⁊ ex oīb⁹ virib⁹ sp̄ actu
tēdit in deū. ⁊ in qdēūqz aliud in quo re
lucet de⁹. ¶ Primū hoīz hz grā scificatōis
simplr. vt. s. nullus q̄ pñiceps ei⁹ fuerit n̄
possit peccare mortalit. s. hz hūit brā vgo
⁊ iō nec venialit vnqz peccauit. sic dicit
Aug. tñū āt nō p̄t puenit grē vie eo q̄ il
lud ex fructōe di cāct q̄ tñū ē i pñia. Tres
fuerūt scificatōes m̄ris dei. p̄ma fuit sci
ficatio in vtero. ⁊ hec tres hūit effectus
. s. originalis culpe expiarōez ⁊ grē infusi
ōne ⁊ fōm̄is tātā restrictōez vt nō possz
in mortale pēnū duci l; fomes maneret
f̄m̄ cētūā. Secda sanctificatio fuit i spūs
sancti obūbratōe ⁊ filii dei cōceptione q̄
tribus p̄missis duo sp̄ addidit. s. oīmo
dā fōm̄is extinctionē. ⁊ cōfirmationem
in bono. ita q̄ q̄ prius peccare nō pore
rat mortaliter tā nō possit peccare. Hos
duos effectus exp̄ressit angelus. Luc. s. f.
spūs s̄ctus supueniet in te quo ad p̄mū
Et vir⁹ altissimū obūbrabit tibi. quo ad
scōz. Ista cōfirmatio nō fuit liberī arbi
trii ablato sed ei⁹ p grāz cōplectio. ¶ Dre
terea spūs s̄ctus supueniet in eā nō solum
ad sanctificādū. sed et ad secūdādū. cuius
v̄tute vgo p̄cepit. virgo peperit. ⁊ post
p̄mū virgo p̄māsit. Tertia sanctificatō
fuit i filii dei inhabitatōe q̄ nouē mēsi
bus in vtero eius māsit. Et his oīb⁹ p̄
dictis duos effectus addidit. Unus fuit

q̄ oēs dispōnes fōm̄is sublate fuerūt. si
cut qm̄ morb⁹ est curatus adhuc interdū
remanēt relige curāde. Secūsus fuit dedi
catō ad diuina. ita q̄ et licitis vsibus m̄si
danis. s. n̄alibus optare eā esset impolez
qz tūc solū mēs. sed et corpus luce diuī
tatis resplēdit. vt signatū ē. Ezech. 43
Et p̄dictis collige q̄ fomes ⁊ p̄sonā in
cit ⁊ nām. ¶ P̄sonā qdā. qz ad m̄lū p̄
nā facit ⁊ stimulat ad pēnū. Natura vō
qz carnē inficit. put est p̄cipiū ad alterā
carnē. S. b̄rā vgo in prima sanctificatōe
q̄ fuit in vtero mundata fuit ab originali
pēto. Inquātū fomes respicit p̄sonā suaz
qz nihil in p̄sona sua purgādū remansit.
In scda vero scificatōe q̄ fuit qm̄ spūs sa
puenit in eā purgata fuit a fōm̄ite. put ip
se fomes respicit nām incōpatōe ad. p̄lez
ppagādā. nō ope nāe. sed ope spūs sci
¶ Remotus. n. fuit cētūalit pp̄ qd ps ab
ea sepanda in corpus xp̄i de fōm̄ite nihil
hūit sicut nec m̄r. Nota s̄lt̄ ex p̄dictis ⁊
ex sequētib⁹ q̄ b̄rā vgo ex prima scifica
tōe excelebat puritate oēs baptizatof. ex
scificatōe. 2. excelebat puritatē. Ade quā
habuit an̄ pēnū p̄firmatōez excelebat
angelos. qm̄ nec illi crescere p̄sit in p̄m̄io
subālī sine cētūalit. sicut nec decreescere. s.
b̄rā virgo p̄ficere potuit in merito ⁊ nō
deficere. ¶ Puritas m̄ris dei fuit q̄dru
plex in q̄ nulla creatura sibi potērit cōpa
ri. prima puritas scificatōis i vtero. Oīs
enīz rōalis creature puritas. vl ē nāe. vt
angelus. vl ē grē gratis date. vt. fuit inno
cētia p̄m̄i status hoīs. vl est grē gratū fa
ciētis. ⁊ ista est maior aliis duab⁹. Unde
cū in illa sp̄e grē scificatio m̄ris dei fuerit
suprema. p̄z q̄ vincit puritatē oīs pure
creature. scda est puritas v̄gine castita
tis in q̄ s̄lt̄ oēs excellit. qz beata virgo vi
xit sine oī peccato. ⁊ hoc opo: tuit eē ma
xime grē que nō solū ip̄sius nām p̄fice
ret. sed eā supra legē naturē cōm̄pte ex
tolleret. tertia est puritas v̄gine castita
tis in q̄ excellit ⁊ angelos ⁊ hoīes. Ange
los qdē. qz f̄m̄ Hiero. hec retinuit per
v̄tutē castitatis qd fuit in angelis necesse

tatis nature. Itē excellit hoies in hoc. qz
 primū exēplar fuit hui⁹ integritatis. ps.
 Adducētur regi virgines post eā. Idē
 terea ostēdit illud alia rōne. qz sūma bec
 est puritas. que pot⁹ pōr suū strarium
 secū pati qz possit violari. ⁊ talis fuit vgi
 nitas dñe nrē. q̄ gaudiū nrīs hz cū vir
 ginitatis honore. iō nec primā silem visa
 est. nec hīe sequētēs. 4. est puritas sācti
 catōis ex supnēctōne spūs scī ⁊ pñtie dei
 in q̄ excellit oēm creaturā. Cū. n. esse ma
 trem dei sit dignitas supio: q̄ pure crea
 ture cōicari possit necesse est grāz ad hoc
 disponētē eē maiore oī grā pure creature
 Oponet ergo pñilegiū sanctificationis
 sue in hac parte omnem sanctificationēz
 excedere aliorum.

De conceptione diuina.

Capitū.

5
 Oꝝ vt virgo beatissima assensum
 angelo p̄buit. dicens. fiat mibi h̄z
 verbū mū. Spūs sc̄us sup eā venit. ac fi
 liū dei cōcepit. Idēc āt tria simul fuerūt
 tpe nō nā. tūc impleta sūt pambula figu
 rarū. ⁊ documēta scripturaz. ⁊ deside
 ria. pphetaz pp qd etiā aduētus xpī dī
 plenitudo tps. Quare āt xp̄s nec prius
 nec posterus venerit. nōnullē sūt rōnes
 Idēma est vt ordinē vniuersi de⁹ nō tur
 baret. Singulā nāqz suis hūit t̄pibus q̄
 to magis in maximo dei ope. s. filiū incar
 natione. Secūda ne fides ⁊ spes de p̄mis
 sa incarnatōe ⁊ nimis tardata perirent.
 Si. n. tardasset venire quomdie decreuit
 sent hoies in fide ⁊ tepūssēt. h̄z pa⁹ ve
 nire nō fuit necesse. qz nō p̄dest medicīa
 spūalis sine affectu recipiētis. Tertia est
 vt sup̄reme infirmitatis culpe imēdia
 te succederet melioratio. sicutūmūz do
 loꝝ acute febris sanatio. Quarta vt hō
 lege naturali ⁊ scripta cōiūceret sic ait
 Aug. qz si statz venisset diceret homo qz
 p̄ legē naturalē saluari poterat. ⁊ sup̄su
 um crederet aduētūz xpī. Sicut dicit po
 terat de lege scripta. sed cōperto qz nec
 sic. nec sic saluari poterat. ⁊ tē venit ipse.
 qz tūc erat tps miserēdi. Quinta vt sicut

primus hō p̄ditus fuit sexta die ad totū
 mūdi cōplemētū. sic sc̄dus fieret in sexta
 etate ad totius creature p̄fectionē. sexta
 enīz etas apta est ad exercitiū sapiētie. ad
 remissionē culpe. ad meritū vite eterne.
 ⁊ ad trāsitū de stam miserie ad statū glo
 rie. ⁊ ista notātur in sexta etate rōne p̄se
 ctionis senariū. Sexta qz xp̄s nō debuit
 ventre in principio tps. qz aduētus eius
 nimis fuisset festinus. nec in fine vltimo.
 qz tūc nimis fuisset tardus. sed decebat
 saluatorē inter tps morbi. ⁊ tps iudiciū i
 troducere tps remedii. Septima qz de
 cebat dūcē p̄fectūz tūc se ostēdere. cū esset
 oportunitas currēdi ad brauiū. hoc est i
 fine tēpor. ⁊ tñ añ terminū vt p̄ timorez
 iudiciū stimulatū p̄ spēm p̄mū attracti. ⁊
 p̄ exēpli p̄fectōz aiati seq̄ possent. effica
 ceter dūcē n̄m. Octava qz decebat me
 diatorē quosdā mēbroz suoz ipse p̄cedere.
 re. quosdā ipsū seq̄. Incarnatōez christi
 multe figure p̄cesserūt ⁊ p̄phētie de quī
 bus aliq̄s assignemus. Abrahā descendit
 i egyptū vt p̄griaret ibi. Lapis p̄cisus
 est de mōte sine manib⁹. flumīus egre
 diebat de loco voluptans ad irrigādū m
 paradisum. Sapiētia edificauit sibi domū
 excidit colūnas septē. Thronū fecit sibi
 salomon de eboꝝe grāde. Monum faciet
 dñs sup terrā. semina circūdabit vrum
 Jonas in mare p̄lisc. ⁊ mare sedatur.
 Sullabūt mōtes dulcedinē. Descēdi in
 ortū meū vt viderē poma cōnallū. Uel
 lus gedeonis roificat. Ad ana seruat i
 vrna aurea. Uirga Aron floret. flos de
 radice eius ascēdet. Emitte colūba de
 archa Noe. mitte lignū i aq̄s marath.
 Paradisus plātat Ad oyes ponitur in
 p̄bisellā serpēā Israel idnit Ioseph tūc
 ca polimita. In sole posuit tabernaculūz
 suū. Duo viri terūt in vite botrū d̄ ter
 ra p̄missionis. Aditūz ioseph in cisternā
 Urbs fortitudinis nrē syon saluator
 ponetur in ea murus. Emitte agnum do
 mine. Rorate celi de super ⁊ c. Ascendet
 dominus super nubem leuē. Ad iheri
 cordia ⁊ veri. ob. si. Gemma carbun

culi i ornamento auri. Simul i vno dices
et paup. Ego sim⁹ et nouissim⁹. I chari
tate ppetua dilecti te Adittit. Daniel i la
cu leonu. Appet i caino p⁹ filis filio ho
mis. Umbra descendit i horologiu .io.
gradib⁹. Ignis appet in rubo no cobu
rens. Solez nube regan. Quid lucidius
sole. Et hic deficiet ps. A sumo celo egres
sio eius.

De roib⁹ incarnationis. Ca. 6.

Verbu⁹ igi⁹ incarnatu⁹ sca⁹ e hu
mani gnis spatio n⁹ q⁹ alie saluari
no poterat. s⁹ q⁹ nullus alius modus fu
it ita cogruus ipsi repatori et repabili ac
reparato. Cogruuebat inq⁹ iste modus re
parato: que decebat sua potetia sapien
tia et bonitate ostendere. Quid aut poteti
us q⁹ cogruge extrema sume distatia. hoc
est creator et creatura. Magna potetia
fuit in constructioe dispariu⁹ elemetoz. Ma
ior: i constructioe illoz ad spirituz creatuz.
Maxima in constructioe istoz oiu⁹ ad spz
fereatu. vbi et maxima disparitas e. Quid
vo sapietius q⁹ q⁹ ad pfectioez toti⁹ vni
uersi fieret coniunctio pami et vltimi. hoc
est vbi dei qd oiu⁹ pncipuz et humane
creature que in opib⁹ sex diez fuit vlti
ma oiu⁹ creaturaz. Quid etia benignol
tius q⁹ q⁹ creator rex coicare se voluit re
bus creatis. et hec benignitas magna fu
it in coicatioe sui. oibus rebus p pntia.
maior: q⁹ coicauit se boi⁹ p gra⁹ maxi
ma q⁹ coicauit se boi⁹ p vntione. et p pnt
gnib⁹ singuloz i vntate pfoe. fuit et iste
mod⁹ congruentissim⁹ ipsi repabili. q⁹ ho p
petu corruit in infirmitate et ignorantiaz et
malicia p q⁹ inept⁹ factus e ad vtute di
uina⁹ imitanda. et ad vntate cognofecda. et
ad bonitate diligeda. io ds fact⁹ est ho p
qd se reddidit ho⁹ imitabile cognofcibi
le. et amabile. fuit et iste mod⁹ congruent
sim⁹ nre reparato: q⁹ dñs i forma sui pec
cauit salute sui. sicut et alie rces qre fuit co
ueniens deū incarnari. pma e q⁹ pua rca
to: abstulit nob deū vñ coueniens fuit vt
reparato: redderet nobis deū. .2. q⁹ humi
litas decuit deū s⁹ n⁹ potuit humiliari vsq⁹

ad penas in na diuina. oportuit ergo q⁹
in alia. 3. vt pphetias impleret. Isa ego q⁹
leqbar ee adff. Abacuch. Apparebit in
fine. et no metiet si mora fecerit expecta
cu q⁹ venies veniet. vt. s. doceret potius
vincere p iustitia q⁹ p potetia. 4. pp vitan
du⁹ icoueniens q⁹ si de⁹ icarnari no potu
it vel nesciuit. vl noluit videri in eo ee ipso
tctia vl ignorantia vl iuidia qd abfit. Qui
ta vt tata eet humilitas i redeptore qsta fu
it supbis in pua rcatore. q⁹ supbia tanta
fuit vt ho vellet ee vt dens. vñ humilitas
tata debuit ee vt de⁹ fieret ho. Sexta vt
nostru⁹ amore exercitaret et nostra spe eri
geret. Septima vt ex plū imitade virtu
tis nobis daret in forma visibili et huma
na. Quauis opa trinitatis sint idiuisa. ita
q⁹ qe qd opa vna psona opef et alia. trī
sol⁹ filius accepit carne. et no p⁹ vl spūs
scūs. Et hem⁹ ex plū in trib⁹ domicelli⁹
induēb⁹ ipsaru⁹ tertia de qbus pot⁹ dici
qe qd facit vna facit alia vna trī sola indut
tur. Eode⁹ mo dicēdu⁹ q⁹ icarnatiois op⁹
qñq⁹ attribuit p⁹ vt ibi. at vbi vēr pleni
tudo t⁹ p⁹ in. de⁹. si. suū. qñq⁹ attribuit
fuit vt ibi. Exiit a p⁹ meo et veni i mū
du⁹ qñq⁹ spū scō. vt in simbolo. q⁹ coe
pe⁹ e de spū scō. s⁹ hec lo dñr. q⁹ op⁹ in
carnatiois fuit maxime potetie. sapietie.
et bonitatis q⁹ trib⁹ p⁹sois attribuit. Sūt
at multe rōnes q⁹ fili⁹ incarnat⁹ sit. et si
p⁹ vl spūs scūs. pma vt p eade sapiam
q⁹ mūdu⁹ p⁹siderat fieret reparato. 2. vt q⁹ si
h⁹ e i deitate eet fili⁹ in humanitate. 3. ne idē
eet et p⁹ et fili⁹ si p⁹ d⁹ boie nasceret. 4.
q⁹ cogruu⁹ mittebat q⁹ e ab alto q⁹ q⁹ e
a nullo. 5. pp cofirmatioez hereditiaz p
mille. ne. s. possem⁹ dice⁹ p⁹. Dñe tu ha
bes filiu⁹ cui p⁹petit hēditas qnā ho⁹ p⁹mi
sisti. 6. vt p⁹ris erga nos ostenderet caritas
Jo. 3. Sic deus dile. in. vt. si. su. vnigeni
tū daret. 7. vt ostendat q⁹ de⁹ p⁹ nihil hz
qd no sit nobis pat⁹ dare cu filiu⁹ suū vni
genitū. dederit. 8. vt sic dei fili⁹ fact⁹ e ho
sic ho fieret fili⁹ dei. Apo. ad Gal. Ad i
sit deus filiu⁹ suū vt adoptionē filioz reci
pem⁹. 9. vt eet occasio salutis. q⁹ d⁹ occa

ex form.
manc. lvm

f

ho rñne. lo. q: Imago debuit p imaginẽ
 repari. ii. q: sicut verbuz mētis mediāte
 grossior nā emittit p vocẽ. sic v̄bũ eter-
 nũ p assumptionẽ nẽ. 12. q: medi⁹ iter p̄so-
 nas debuit eẽ mediator deb. f. 7. hoiuz. 13.
 q: sapiẽtia p̄fis repare debuit appetitoẽ
 sapiẽtie. Sen. 2. Eritis sicut diu scientes
 bonũ 7. malũ. 14. q: decẽssimẽ cõsũgĩẽ
 humilitas 7. sapiẽtia. p̄ner. Ubi humilitas
 ibi 7. sapia. vñ filiũ dei p̄cipue decuit
 incarnatio. 15. q: ideo nõ sunt nisi sapiẽtia
 dei q̄ filio appropiat vñ cũ singule ideo
 singulorũ sint cõe tũc deĩũ oĩa p̄fecta sũt
 7. cõpleta cũ p̄ vnionẽ ad suũ principũ
 redierint. 16. q: si p̄ fuisset incarnat⁹ tũc
 nulla persona sine principio fuisset. 17. q: 2.
 oportuit incarnatã p̄sonã tãq̄ sacerdotẽ
 supplicare p̄ nã assumptã. s; magis de-
 cuit filiũ supplicare p̄ q̄ ecõtra. 18. q: si
 spirit⁹ sanctus fuisset incarnat⁹ tũc duo
 eẽnt filiũ. 19. q: nullũ decet magis reducẽ
 ad diuinã cognitioẽ q̄ v̄bũ quo p̄ se d
 clarat q̄ eẽ vnibile carni. sicut 7. verbũ vo-
 ci. 20. q: nullũ decet magis reducẽ hoiẽz
 ad filiationẽ adoptiã q̄ filiũ naturales.
 De mō incarnatõs. Cap. 7.

¶ In cõi repatiõẽ diuz decens erat
 i vt fieret p̄curus triuz de triplici
 hierarchia. s. diuina ãgelica. 7. hu-
 mana. vñ i misterio incarnatõis fuit p̄cur-
 sus ãgeli nũciãris 7. v̄gis concipiẽtis. ac
 v̄bi dei carnẽ assumẽtis. Cũ fili⁹ dei mit-
 tĩt in mũdũ nõ fit loci mutatio. s; nõ bu-
 mane assũptio. q: ipsius mitti est eẽ v̄bi
 p̄us fuit. s; alit ibi eẽ q̄ p̄us fuit. 7. hec al-
 teritas nõ eẽ ex pte ei⁹ q̄ eẽ cũ sit imutabi-
 lis. s; ex pte ei⁹ in quo est q: vnũ n̄re car-
 ni vt nõ sit imutatio ex pte sui. s; ex pte
 n̄ri. ¶ Dieterca imutatioẽ loci exigĩt nõ eẽ
 v̄bi q̄s p̄us erat. s; nec hoc est in filiũ mis-
 siõẽ. q: post incarnatõz fuit in p̄re sic sp̄
 Chustus assumpsit nã nostrã q̄nq; mo-
 dis. s. misericorditer apo. ad titũ. 3. Se-
 cũdũ suã misericordiam saluos nos fecit
 vtiliter. s. p̄ salute n̄ra. ps. Op̄at⁹ eẽ salu-
 tẽ i medio terre. Sapiẽter q: assumpsit
 bonũ nature reprobandõ malũ culpẽ.

¶ Ita. Sicut 7. mel co. vt sci. re. ma. 7. e.
 bonũ. foriter q: sic suscepit naturã hu-
 manã q̄ nũq̄ deposuit eã. q: p⁹ mores
 vnita fuit diuinitas carni in sepulchro. 7
 aie in inferno. mirabilĩt q: cõiuncta se i car-
 ne sũmũ 7. lĩmũ hoc eẽ de⁹ 7. lĩm⁹. Uer-
 bũ caro factũ eẽ q̄nq; mōis. s. s̄m verita-
 tẽ carnis. Ita. Vere lãgores n̄ros ip̄e tu-
 lit. ¶ Dieter carnẽ. q: p̄ter cãnis op̄atioẽz.
 Ath. i. Qd̄ in ea natũ est de sp̄i sacre
 est. Supra carnez. q: meritis nostris nõ
 exigẽtib⁹. Apo. ad Titũ. 3. Nã ex opib⁹
 in. q̄ se. n. ¶ Dieter carnẽ. quia ad sal-
 uandum carnẽ 7. hoc quantum ad fi-
 deles efficaciter. 13. quãtũ ad oẽs sufficiẽ-
 ter. Ath. i. Uocabis nomẽ eius Iesũ
 ip̄e. n. saluũ faciet populũ suũ. Ecõtra car-
 nẽ. q: ad maiorẽ dãnatioẽz infidelũ. Jo.
 15. Si s̄venisiez. 7. locut⁹ eis n̄ fuisse pec-
 catũ nõ hẽrent. Op⁹ assũptioẽs humãe
 nãe nõ aiatio s; incarnatio nosat. cũ trã
 a digniori res cũsueuerit nosari. hoc autẽ
 est p̄pter q̄tuor rõnes. s. vt fiat exp̄ssior
 noiatio. 7. vt p̄sũdio: explicet dignatio
 misẽntis. 7. q: nobis magis nota est ps
 carnis. 7. vt maior hũiliatio exprĩmatur
 eo q̄ magis a deo distat caro q̄ aia 7. q:
 caro eẽ a p̄tib⁹ ppagata aia a deo creata.
 De vnione 7. natura assũpta. Cap. 7.

¶ Ient i dinitate vna eẽ eẽntia 7. tres
 s. p̄sone. ita i xpo eẽ ecõtra vna p̄so-
 na 7. tres eẽntie. s. deitas aia 7. ca-
 ro. hoc eẽ eẽntũ nouũ 7. antiquũ. q: deitas
 est eterna. s; aia eẽ noua. q: in assũptione
 carnis creata. caro v̄o atiqua. q: ab Adã
 ppagata. 7. xps s̄m naturaz deitatis est
 genitus. s̄m aiam vero creatus. sed s̄m
 carnẽ nat⁹ pot⁹ fact⁹. Unio fuit triplex i
 xpo. s. deitatis ad aiaz. 7. ecõtra. 7. deita-
 tis ad carnẽ. 7. ecõtra. 7. aie ad carnez. 7.
 ecõtra. Due p̄me vnioẽs sp̄ mã fũt. ter-
 tia sepata fuit in morte. Unio ergo deita-
 tis ad humanã nãz nõ eẽ vnitate nature.
 sed p̄sone. nõ dico p̄sone humãe. s; dñe
 hoc eẽ nõ assumptẽ. s; assũmẽtis. nec per-
 sone cultibz. s; solius verbĩ. qm̄ impossĩ-
 bile est q̄ natura diuina cõcurrat cũ alia

in bono regim

in figuratõẽ
p̄ hũc mōtõ

sicut ps ad cōstitutionez tertii. vel q̄ ipsa
transcat in aliā. v̄l aliā in ipsam pp̄ simpli
citatē ⁊ vnitatē ipsi⁹ p̄fectissimaz p̄pre
rea dinitas ⁊ hūanitas si inueniūt in syu
vnitatē nā s̄ p̄sone ⁊ sic intelligit illd̄ i sin
bolo Zittbanasii. Nā sic aīa rōalis ⁊ ca
ro vn⁹ ē hō ita d̄s ⁊ hō vn⁹ ē x̄ps. ibi nā
q̄z ponit similitudo q̄stū ad vnitatē p̄sone
nō nāe. q̄: caro ⁊ aīa d̄r̄ in hoīe q̄stum
ad ec̄ntiā. ⁊ p̄stituit t̄m̄ vnā p̄sonaz Ea
dē inter diuinitatē ⁊ hūanitatē x̄pi ē d̄ia
⁊ t̄m̄ ē ibi vnitās i p̄sona ⁊ q̄z diuina na
tura i nullo supposito p̄t̄ subst̄nē p̄ter q̄z
in p̄pria hypostasi. iō vnio illa nō pōt eē
i p̄pria p̄sona hoīs s̄ dei. ⁊ p̄terea de
us in vna p̄sonaz suaz fecit sc̄ip̄z suppo
siti hūane nāe Cū t̄m̄ est ibi vna p̄sona
litas ⁊ vnitās p̄sonalis. s. ex pte assūmē
tis. ad eē nāq̄z p̄sone triplex eriat̄ disti
ctio. s. singularitatis. ⁊ nālis incōscabili
tas ad excellētia dignitatis. Iḏ: p̄pter p̄ri
mū nullū vmbile ē p̄sona Iḏ: p̄pter sc̄d̄z
aīa nō ē p̄sona S̄z p̄p̄ tertiū x̄ps s̄z q̄ ē
hō nō ē p̄sona Et bis patet que sint ve
ra v̄l falsa inter has quartoe: propones.
Iḏ: vna p̄sona assūpsit p̄sonā. sc̄da nā as
sūpsit p̄sona. Tertia nā assūpsit natu
rā Quarta p̄sona assūpsit nām. Iḏ: vna
due sil̄ sūt falsē. Tertia vno mō est falsa
alio mō ē vera. Si. n. sumat̄ natura. put
ē cōis trib⁹ p̄sonis sic ē falsa. Si vero su
mat̄ natura. put ē in p̄sona filii sic ē vera
Quarta aut̄ p̄positio simpliciter ē vera.
ad itelligētiā hōz nota q̄ tres fuerūt opi
niones de incarnatiōe x̄pi. Iḏ: vna opinio
dicebat q̄ filius dei assūpsit hoīez. Se
cūda dicebat q̄ assūpsit hūanā nāz
Tertia dicebat q̄ assūpsit homines vt
vestē. Iḏ: vna opinio nō tenet. q̄: ponit
q̄ i x̄po sūt due p̄sone qd̄ ē falsū. Sc̄da
cōis ē ⁊ vera q̄: ponit q̄ x̄ps ē vnū solū
s̄z sit aliqd̄ s̄m q̄ hō. Item ponit q̄ assū
mēs nō est assūptū. Itēz q̄ ille homo
diuina est essentia. ⁊ ec̄tra. Itēz q̄ oīs p̄
prietās filii dei inest ei. ⁊ ec̄tra. Tertia
opinio tanq̄ heretica reprobat̄ q̄: ponit
nō eē i vna p̄sona x̄pi duas naturas. ⁊

q̄ due subst̄tie humane nāe. s. ⁊ diuine
nō p̄tinet ad pluralitatē filii dei. Dicim⁹
ergo q̄ tāta ē ibi vnio. vt q̄qd̄ dicit̄ de si
tio dei dicat̄ de filio hoīs ⁊ ec̄tra. Iḏ: s̄
t̄i exceptis in q̄bus expr̄im̄ vnio i clau
dit̄ negatio. s. vt fiat vocabulū in quo alī
qua repugnātia includit̄. sicut est vniti
carnari. assūmi. assūmere. in q̄b⁹ inclu
dit̄ respect⁹ vniois vnus nāe ad alteraz
⁊ t̄ic nō tenet p̄dicta regula. Similit̄ nō
tenet si in vocabulo includit̄ negatio ali
cuius cuius oppositū alteri nō cōpetit. si
cut sc̄ipere esse creati ⁊c. Nota q̄ p̄p̄te
loquēdo cōpositio ē cōpositor. cōfictio.
est corpus ⁊ aīe. vnio ē diuine nature ad
humanā. t̄m̄ ponit̄ vnū q̄siq̄z p̄ reliquo.
Quinq̄z fuerūt stat⁹ p̄mi hominis. ⁊ de
quolibz statu sc̄cepit x̄ps aliqd̄. p̄mū ino
cērie de quo x̄ps accepit peti i munitates
sc̄d̄s gr̄e de quo accepit plentitudinē gr̄e
terti⁹ culpe de quo accepit recōp̄satiōez
pene quartus penie de quo accepit passi
onē doloris ⁊ tristitie. q̄nt⁹ glorie d̄ quo
accepit plenā fructūz. Corpus x̄pi s̄z Da
masce. formatū sūt ex sanguine beate vir
ginis nō ex carne Nā vere m̄ris est s̄m
philo. materiā t̄m̄ nō ministrare s̄z dare
virtutē formatiua q̄ actiue naturā seu ma
teriā format̄ est p̄ris ⁊ nō m̄ris. Cū igit̄
beata virgo p̄p̄rietatē vere matris hēat
ōz q̄ materiā cōtulerit q̄ s̄m naturaz sit
materia. cōueniēs humano corpi. ⁊ t̄m̄ in
tegritatē virginale nō polnat. Talis aut̄
materia non est caro q̄: dicit̄ philo. q̄ id
qd̄ ē ps actu nō est mā ḡnatiōis cū nō sit
i potētia totū. Caro aut̄ ē ps actu. v̄n nō
est materia ḡnatiōis. Talis quoq̄z mate
ria nō fuit semē semineū. q̄: hoc puritati
yginis nō cōueniebat. nec ē s̄m p̄mū ē
necessariūz ad ḡnatiōm q̄: aliq̄e multē
res cōcipiūt sine seminatiōe. Talis. er
go materia fuit sanguis. q̄: ipse s̄z philo
sophū est in nobis materia ḡnatiōis. Qd̄
aut̄ dicit̄ Apo. ad ro. p̄mū. Qui sc̄is ē
ei ex se. David. inte. ligēdum est origi
naliter nō materialit̄. Virtus aut̄ forma
tina in beata virgine nō fuit ex patre cat

nali s; ex virtute altissimi.
 De utilitate incarnationis. Cap. 9.
 Adsum? p petri ppria excellētia
 a mētis inocētia; ac dei amicitiam.
 hoc at recupare oportuit p bñfici
 uz saluatoris. Excellētia; n. recupare nō
 potuim? nisi p excellētissimū recupatorē
 q; si p aliquā merā creaturā repati esse/
 mus. tūc oporteret nos eē subiectos illi
 creature. inocētia; n. repati nō poterat ni
 si p satisfactorē sufficiētissimū q eēt de? r
 hō. de? qdez q. p hoīe satisfācere posset
 hō vō d gñe ade q peccauerat. ille nāq;
 agrue satisfācit q pōt r dz s; n pōt nisi d
 us nec dz nisi hō. ācīta sili nō poterat
 fformari nisi p mediatorē puenitissimū
 q. f. vtriq; pti cōsors eēt. r vtriq; parti
 aic? . hoc vō xpo cōuenit qui ē deo patri
 filis p dinitatē r hōi lapso p humanita/
 tē. vēt ergo deus in incarnationē tāq; dñs
 ad suos vt eos corrigēt. tāq; magē ad dī
 scipulos vt eos instrueret. tāq; medic? ad
 egrotos vt eos sanaret. p pncipiuz ofidit
 deua potētā. p scd; sapiāz p tertiu; hōi/
 tatē. q̄tuo; fruct? incarnationis poit. Ver.
 dīcēs. Ad āna de celo descēdit vt gaude
 ant clūrētā. vinea celi botros erupit vt
 gaudeāt sitiētēs. oleū cōfusu est vt gaude
 ant egrotātes. lapis sine manib? de mō
 te p̄cisus est vt timcāt negligētēs. xpo ho
 mini plures act? puenit nobis multuz
 saluti fieri pp qd dñersis reb? natural
 b? r artificialib? cōpar. r ipse nāq; xps
 dī caput nostrū pp sensū r mortū spūa/
 lē quē suis mēbris influit. mediator q; p
 ticipat pprietates diuine r humane na/
 ture. r iō inter deū r nos efficācter pōt
 mediare. fundamētū pp fidē q; in nobis
 illuminat intellectū hostiū pp charitates
 q; p̄ficiat affectū. pastor inq̄tū incorporat
 nos ecclesie p sacramētōz p̄cipatōz. ho
 stia q; soluit obligatiōez p̄tractā p petri
 originale r actuale. Sacerdos q; ipse se
 rogat. ipse se exaudit. ipse seruus se rogat
 dñm. r ipse deus exaudit se hominē via
 exēplo. vita in p̄uio. Ite Ver. enume
 rat q̄tuo; vtilitates aductus domini dī

cēs. Venit medicus ad egrotos. redem
 pto: ad veditos. via ad errantes vita ad
 mortuos. Ostēdit ad huc multe vtilita/
 tes incarnationis xpi. q; h; deus factus est
 hō. vt fieret hō deus. dñs fact? est finis
 vt fieret finis dñs. deus de celo ad tras
 descēdit vt hō de terris ad celos ascēde/
 ret. deus factus est filius hoīs. vt hō fie
 ret fili? dei immortalis factus est mortalis
 vt mortales fierēt immortales diues immo
 cēs factus est paup vt pauperes fierent
 diuites. obscurata ē lux vt nos illumina/
 ret. esuruit panis vt nos reficeret. sicut
 fons vt nos inebriaret. tristata ē leticia vt
 nos letificaret. pauebat fiducia vt nos cō
 fortaret. layata est via vt iter nostrū ad
 celestia dirigeret. De mirabilib?
 incarnationem. domini. Cap. 10.
 Xcellebat incarnatio xpi nostraz
 e corruptionem in pluribus p que
 apparet q; ibi natura sua perdi
 dit iura. Inueniuntur multa tā ex parte
 matris q; ex pte plis. r q; ex pte modī.
 q; nō sūt fm viā nāe. s; fm potētā virtu
 tis infinite q; solius dei est. Adira igi? sue
 rūt in matre que fm Ver. sine pudore
 secunda grauiamine grauida. siue dolore
 puerpera. ibi portauit stella solem. pal
 mes vitem. riuus fontem. filia patrē
 creatura creatorem. fuit inq; mater pa
 tris. ac filia natū. fuit quoq; prole posteri
 or. cōtento minor. mater r virgo fuit. r
 cū deo filium cōmūnē habuit. maledicti
 onem legis euasit vbi maledicte fuerunt
 virgines r cōingate. Virgines quod q;
 nō genuerunt cōingate vero q; in dolo
 re pepit. Sz vtriq; beata virgo euasit.
 q; vgo genuit. r dolores nō sensit. Aug.
 Speculuz nō rimpit radius solis. r ita
 itegritatē virginis igrēssus. aut egressus
 dei vitare n̄ potuit. Adirabilia quoq; su
 erūt in ple. q; i istū fuit ibi sanguis se
 patio. cōsolidatio figuratio. animatio dei
 ficatio. Et q; ista nō fuerūt successina pa
 tet ex scriptura Jere. femina q; cunda/
 bit virum. Idacet etiam ex virtute agēte
 spūs sci cuius est subito opari. q̄uis aut

mēbra corp'is xpi fuerūt in cōceptōe cō-
 plecta atq; pfecta vsq; ad aie susceptōez
 ipsoz in mēbroz distinctio s'm Aug. taz
 pua ⁊ tenuis fuit q' hūano vsui v' pos-
 set subici. q; in tāto fuit min' corp' illd
 q' alius pceptus cū formā q'tū augeri
 posset in vtero infra. 46. dies. Cū mira-
 culōsū fuit q' in tā p'no corpe recepta fuit
 n'ā. sed hoc cō s'cū fuit vt pceptio xpi q'
 atq; ad tps manēdi in vtero nō cēt nri cō-
 ceptōi dīsimilis. ¶ De terrea ab instāi cō-
 ceptōis scūt oīa ēt s'm q' hō. Itē in frui-
 tione fuit pfecta. aīa c' vñ q'tuz ad hoc
 nō solū fuit viator. s; ēt p'p'ior. Itē mī-
 dus fuit ab dī pctō. ⁊ plen' oī grā ⁊ vtu-
 te. Habuit quoq; p'ez in celis ⁊ m'ez i
 terris. sed p'ez sine m'fē. ⁊ m'ez sine p'ze
 Itē p' incarnat oēs ipse dñs factus ē fu?
 Eternus fact' ē t'p'alis. imēsus factus est
 p'ualis. sit sum' inuis. incōp'ehēbilis sit
 localis. simplex fuit p'posit'. Dicit Aug.
 Videt inuisibilis. palpaf palpabil. imor-
 talis occidit. Itē Aug. Quis vnq; exti-
 mare poss; vt portaret manib' semēis
 portator: orbis. panis āgeloz māducaret
 seu aleret. v'tus celoz ifirmaret. v'ita oī-
 um moreret. Sic quoq; notādū est q'
 sicut in diuinis ē trinitas psonaz in vni-
 tate cētīe. ita in xpo ē trinitas cētīaz seu
 nārum in vnitae p'one. q; sic in diuinis
 p' diuersas p'onas nō distinguit cē. sic i
 xpo p' diuersas nās nō distinguit p'sona
 Deniq; xpi incarnatio fuit mirabilis ex
 mō. q; eū tres modū p'ducēdi hoīez p'cel-
 sissent. prim' v; nec de viro nec de mu-
 liere. sicut in adā. 2. de viro sine muliere.
 sicut in ena. 3. de viro ⁊ muliere. sic in oī-
 bus cōcupisabiliter natis. Ad cōplemen-
 tū decuit vniuersi. q'tū modū introducē-
 di vt. s. hō de muliere fieret sine viro per
 v'tutē opatoris. In cōceptōe ergo filii dī
 simul p'currūt v'tus inata. i. fusa. increata
 Virt' inata m'fāz mīstrāuit. Virt' infu-
 sa purificādo ad v'iones v'bi adaptāuit.
 adaptōe dico p'grue nature. Virtus in-
 creata subito p'fecta qd nā nō potuit nisi
 successiue.

De natiuitate dñi.

Cap. l'ii.

II

Trinitas xpi triplex ē. s. dīna. hūa-
 na. ⁊ gratiua. p'mā ē ex p'fē. 2. ex m'fē. 3. fuit in m'ete. De p'fē nasci-
 tur eternaliter. de m'fē t'p'alr. in m'ete spi-
 ritualr. Et itē tres natiuitates sumit s; z
 tres subās q' s't in xpo. s. ipsi' dīnitas. ca-
 ro. ⁊ spūs. Itā ex p'fē nascit' de'. ex m'fē
 caro ex m'ete nascit' spūs. s. p' grām. Ex
 p'fē nascit' sp. ex m'fē nascit' semel in mē-
 te nascit' sepe. Sed; natiuitatē dīnā xps
 h; p'ez sine m'fē. s; hūmānā h; m'ez
 sine p'fē. sine gratiuitā h; p'ez ⁊ m'ez s;
 illud. Qui fecerit volūtātē p'ris mei ⁊c.
 Athl. 12. Itas tres natiuitates rep'icat
 ecclia i die natiuitatis ei' p'mā. s. dīnaz i
 missa q' cātat i nocte. Est. n. nob' hec na-
 tinitas occulta. Itā. G'natoz ei' q's enar-
 rābit. Sed; in missa q' cātat in aurora
 q; natiuitas hūana p'z fuit occulta. p'z
 manifesta. Occulta q' q'tū ad modū. q;
 nat' d' est v'grue. s; manifesta q'tū ad s'cū
 Tertīa. s. gratiuitā in missa q' cātat in die
 q; natiuitas gratiuita est māifesta i q' xps
 p' affectū cōcipit. p' effectū nascit'. p' p'fē-
 ctū nutrit'. Itā. A timore tuo cōcepimus
 ⁊ pepim' spm salutis. De dīna itaq; ge-
 neratōe h'f. 1. l. s. hūc de hūna p'sequen-
 dū ē. Nota itaq; q' s'm v'ba apostolr vbi
 ait Appuit grā. d. s. n. o. bo. eru. nos ⁊c.
 Natiuitas xpi fuit grōsa. gl'iosa. cupiosa
 fructuosa. Gratiuosa q; appuit grā. Glo-
 riosa q; saluatoris nri dei. L'opiosa q; oī-
 b' hoīb'. fructuosa q; eruditēs nos. Itē
 fructus natiuitatis xpi duplex est. s. res-
 pectu t'p'is p'itis ⁊ futuri. Itē respectu ipis
 p'itis duplex est fructus. prim' est deci-
 natio mali. ibi. ⁊ abnegātes ipicitatē quo
 ad malū qd est p'tra fides. ⁊ secularia de-
 sideria quo ad malū qd est p'tra bonos
 mores. 2' fructus est opatio boni. ibi. so-
 b'le quo ad nos. iste quo ad p'imum. ⁊
 pie quo ad deum. Item respectu futuri
 temporis duplex est fructus. primus est
 spei in resurrectione. ibi. expectans bea-
 tam spem. secundus gaudū in gloria.

q'mmodo adā fuit
 mundus q' nō fuit
 mundus

6

tibe. ibi. ⁊ aduētū magni dei. Appulit. n. i
 i natiuitate xpi benignitas ⁊ hūanitas de
 triplici latibulo. s. de sinu p̄ris in quo cela
 bat. s. d vmbra legis i quo figurabat. de
 vāte m̄fis in quo formabat. Iste nāqz
 agnus soluit signacula libri signati. Nati
 uitas xpi fuit hōestā val ⁊ iocūda. Quid
 a sūt vtili? salute hoīs. Vocabis inq̄t nomē
 ei? iesū q̄ saluū faciet populū suū. certe a
 formidine timoris. ab i natiuitate lāgoris
 a detentiōe carceris. a subiugatiōe hostis
 Quid honesti? ptu v̄gis. ubi v̄go ē que
 ḡnat. de? ē q̄ ḡnat. spūs sc̄us q̄ opat in
 ḡnatiōe. Quid iocūdi? om̄ dei ⁊ hoīs.
 Gausi qd̄ q̄ p̄cesserūt. vt abrahā q̄ exul
 tavit vt videret diē dñi. Jo. 8. Ite q̄ se/
 quūt ga. i. d. sp. Ad pb̄li. 4. Itē q̄ p̄ntes
 erāt vt angeli decātātes. ⁊ pastores vi
 dētes. Jo. in vtero sentiētes. ⁊ symeon
 p̄plexās. s. marie v̄go ip̄s ḡnans. Luc. i.
 Et ex spi. m. i. d. sa. m. p̄rotulit i natiui
 tate nobis beata v̄go fructū q̄ fuit semīa
 t̄ in p̄ceptoē geminavit in natiuitate. col
 lect̄ in p̄anoz inuolutiōe. ad donū allat̄
 in purificatiōe. flagellat̄ in stipite. v̄tili
 t̄ in falsoz testū acenfatōe. im molatus
 in passiōe. purgat̄ in resurrectione. come
 dit̄ in quotidiana eucharistie suscepiōe
 ⁊ i celesti fructiōe. Beata itaqz v̄go ē ce
 lū q̄ xpm̄ roxavit. ip̄a nubes q̄ xp̄s pluit
 ip̄a terra q̄ xpm̄ germinavit. i natiuitate
 dñi fuit biā v̄go terra d̄ cui? limo forma
 t̄ ē ver? adā. ēra d̄ q̄ orta ē vitas. ēra de
 q̄ ort? ē fruct? terre sublimis. terra bōa
 l̄q̄ sem̄ cecidit. ēra flūes lacte ⁊ melle ter
 ra germinās herbā v̄ritē. terra de qua
 oriebat̄ fōs irrigās v̄ninerfā sufficiē ēre.

De circūcisiōe dñi. Cap. 12.
 c. Circūcisiō ē accepit xps̄ multipli
 ci rōe. p̄moyt legē quā dedit aliis
 ⁊ ipse p̄plere. 2. vt hūilitates ostēderet. q̄a
 n. ceremonialib? ad q̄ n̄ tenebat se subie
 cit. ip̄e nāqz dñs legis fuit. 3. vt sanguinē
 suū p̄ nob̄ n̄ solū in etate virili. s. ēt in in
 fātia sūderet. 4. vt circūcidedos fore spi
 ritualit ostēderet. Quintoyt hereticos cō
 sūderet q̄ dixerūt eū n̄ v̄x corp? s. san

ctificus h̄sisse. s. vt iudeis satisfaceret q̄
 p̄cādalizati fuisset si circūcisiōez nō acce
 pisset. 7. vt legē veterē approbaret que
 vsqz ad ip̄z obfūdāda fuit. Legalis. n. s̄m
 Aug. fuerūt aū passiōe dñi mortua. sed
 postqz p̄ mūdū claruit enāgelisū sepulto
 Circūcisiōe Iesus nō solū circūcisiōe le
 gali. s. ēt circūcisiōe spūali. Cū possum?
 circūcisiōe q̄druplicē assignat. p̄dimo
 circūcidiit eū p̄ cultello paup̄tatis i nati
 uitate. 2. circūciderūt eū p̄ntes ei? octa
 uo die cultello penalitatis. 3. circūcidiit
 in oi vita sua cultello hūmiliatis. 4. circū
 ciderūt eū iudei in passiōe cultello crucis.
 hoc p̄ milites pilati. Circūcidiit ēt Iesus
 i suis q̄drupl̄r. p̄dno p̄ detractores q̄ au
 serūt amicos ⁊ famā. 2. p̄ raptores q̄ au
 serūt bona tp̄alia. 3. p̄ hereticos q̄ auferūt
 afam. 4. p̄ tyrānos q̄ auferūt eo: p̄.
 Circūcisiō nra spūalis duplex ē. p̄dima mē
 tis in p̄stia culpa. 2. corpis in futuro a pe
 na. p̄dima significata est p̄ circūcisiōe
 solēne q̄ facta ē in Egipto. ⁊ hec triplex
 est. s. incipiētū a virtis cultello instite. Itē
 proficiētū a sup̄stis cultello mie. Itē p̄se
 ctōz mūdialib? curis cultello cbaritatis
 p̄fecte. 2. significata ē p̄ circūcisiōe factā i
 galgalis i p̄ra p̄missiōis. q̄ i octaua i sur
 rectiōis p̄ petrā xp̄s circūcidiimur ab oi
 b? miseris. Ex quo p̄z q̄ efficacior ē nra
 circūcisiō spūalis q̄ iudeoz carnalis. qz
 illoz circūcisiō s̄z petm̄ originale tulerit.
 tñ ianuā paradisi nō apuit. s. nostra vtrū
 qz fa it. In hac materia duo tāgūt p̄dū
 mū ē xpi hūmilitas i circūcisiōe s̄z eius
 sublimitas in nois i p̄statiōe. Vocati est
 inq̄t nomē ei? iesus Dignitas at̄ vultus
 nois multiplex ē. Est. n. ab eterno cōse
 crati. vt dicit̄ Ber. Ab antiqs̄ p̄figurati
 . Lin. Josue. A p̄phetis desiderati Iā
 nomen tuū in desiderio aie. A factis pa
 tribus p̄phetatū Salomonis oracu
 lo. A deo nominatū. Apo. ad philip. 3.
 Dedit illi nomē ⁊c. Ab angelo p̄nūcia
 tum. Luce prim̄o. Sēm̄ nomē eius. Ab
 Apostolis magnificatum. Act. 5. Ibant
 apostoli gaudētes ⁊c. A martyribus te

7

ito spet. spet vero succedit pprehensio rel.
 Sciendum aut q p dicit gra psona singu-
 laris exuberat in xpo ita q influit in me
 bra corpis sui mystici sensus r motu spi-
 rituali. hz fontale plenitudine ois gratie
 in ipso habitatis dicit gra capitis. vnde
 nota q xps fm vtraqz natura dicit ca-
 put ecclesie. qz no solu inqstus deus. sz et i
 qstus ho influit sensu r motu spūs r gre
 in oēs q adherēt ei vl p fidē rectā vl p fi-
 deli sacrm. r illz inqstū ho influit cā p mo-
 dū meritū. r alud meritū qd no soluz ex
 pgruo. sz et pdigno meritū influit mēbris
 grās. r hoc habuit ex vnioe ad verbus.
 Ex pdicens collige q xps inqstū ho dicit
 tur cap. ecclesie triplici rōe. pmo pp i
 stitūā gre sicut deū. 2. pp cōformita-
 tē nature quā hz cap. ad mēbra: q lz xps
 excellat mēbra sua qstū ad naturā diui-
 nitatis tñ cōformis ē illis in nā humani-
 tatis. 3. dicit cap. methaphorice. qz sicut
 corp⁹ xpi verū pstat ex purissimis mem-
 bris. ita corpus eius mysticū ex puris si-
 dellibus. Itā de plenitudine eius oēs ac-
 cipit beneficiū gre r spūs q ad eū acce-
 dit vel per fidem rectā vel. per fidelī sa-
 cramētū. Alia rōne fm q homo dicit ca-
 put. s. ppter nature cōformitatē quā ca-
 put habet ad totū corpus vt supra deū
 est. pterea fm q eadē grā singularis
 psona habitauit humanā nāz xpi ad vni-
 onē verbī. vt v3 digna eēt vni rāte celsi-
 tudini. vocat grā vnionis per quas xps
 nō tantū felicitate glorie. verū etiā adora-
 tiōe patrie dignus fuit. Altamē inquantū
 est cōstructio trāstina. cum dicit grā vni-
 onis ē vniō humane nature ad diuinam
 naturā q gratis r sine meritis data ē hu-
 manitati xpi. Sicut ei dicit grā habitu-
 alis a grā persona. i. r a grā capitis. sic
 vniō differt a grā habituali ppter qd dī
 in Joāne q spūs scūs datus est ei nō ad
 mēsuras. qd dupliciter exponit. pmo
 sic nō ad mensuras. i. totaliter r nō pteu-
 lariter. vt qeqd potuit deus ei de spiritu
 sancto dare dedit ei. Secundo sic nō ad
 mēsurā. i. super oēm portiones respectu

aliozū hoium. De hoc qd dicit iōanes
 plenū gratie r veritatis. nota q multi-
 pliciter distinguit plenitudo. pma est
 sufficiētē q in quolibet iusto respie. scda ē
 copie q fuit in apostolis r in Stephano
 Actū. 7. Stephan⁹ asit ple. grā r for-
 tertia est vniuersalitatis que ē in ecclesia
 cui nullū domū deest. 4. est excellētē. q
 fuit in brā virgine que oēs scōs excede-
 bat i grā. Ecc. 24. In me ois grā. Luce
 i. c. Ave gratia ple. 5. supēstūe q fuit i
 xpo. Joā. pmo. plenū gre r veri. Cir-
 ca inocētā xpi hoc sciēdū est q habuit i-
 munitatē ois culpe. r quātū ad actū. r
 quātū ad posse. qz nō peccauit nec pecca-
 re potuit nec peccatū originale a pfe tra-
 xit. qz patrē nō habuit carnalē. nec a ma-
 tre habuit pctm quā spūs scūs totaliter
 a fomite liberauit.

De plenitudine sapie xpi. ca. 15.
 sicut i xpo fuit ois plenitudo gre
 ita r ois plenitudo sapie. nō solū
 quātū ad cognitioez. v3 etiā qstū ad
 mōs r differētias cognoscēdi q sunt qu
 q3. pmo est cognitio sempiternalis
 ex pte diuinitatis. r hoc modo cognoscit
 oia simul. s. finita r infinita. qz apud deū
 ois infinitas est finita. Deus. n. videt mē-
 ta in vno. i. in se io. vnde nō differt qd vi-
 det. r p quod videt qz videt se p se r in
 se videt oia. nō solū que fecit sz que face-
 re pōt que sūt infinita. secundus modus ē
 cognitio sensualitatis ex parte. carnis. r
 iste modus est cognitio per experientias
 qua xps nō sensit omnia simul. qz sensus
 nō est particeps rerū nisi ad presentiam
 obiectionis. tertius modus est spiritualis ex
 parte mentis. r iste triplex fuit scilicet p
 naturas. p grā. r p gloriam. pder na-
 turā est sicut tertius modus cognoscē-
 di quo xps cognouit omnia que spectāt
 ad vniuersi constitutionez. sed longe ex-
 cellētius qz adam etiā existens in nā in-
 stituta. quartus mod⁹ ē p grās hoc mō
 xps cognouit omnia que spactant ad hu-
 mani generis redēptioez. lōge tñ ex-
 cellētius qz aliqs pphetarū. vel et angelo

22

Handwritten scribble

Handwritten note: in qd x...

3

4

rum. Non solum enim habuit xps scias
p habitū. vt Adā ē angelus. sed enā p ha
bitū infusum velut sancti p grām illumi
nati. cognitionē nō hūit p habitū acquisitū
q pp impfectionē in xpo nō fuit. hūitus
modus est p gloriā hoc modo cognouit
oīa xps finita qd cognitōe actuali infinita
nō nisi cognitione habituali vl' excessiua
Aīa. n. xpi p gloriā apprehensionis capie
bat qdūqz capere pōt natura finita vnita
infinito. Sciēdū ergo q res dupliciter hnt
cognosci in arte. s. vl' ab ipso artifice vel
ab alio arte pteplate. vt quoqz mō cogno
uit xps res. Primo mō p naturā diuini
tatis. 2. mō p naturā apprehensionis. Na
tent ergo igit ex pmissis qnqz dīe cogno
tōis que erant in xpo. Per primū enim
modū habuit cognitōes. vt deus. p sed 3
vt hō. p tertiu vt viator. p qrtum vt illu
minator. p qntuz vt pprehēsor. Xps fm
vtrāqz naturā dī lux. qz fm diuinitatez
illuminauit intus aīas. 7 fm humanitatez
informauit extertus vitā. 7 hoc tripliciter. s.
miraculis. pdicatioibz. 7 exēplis. primū
est potētie. scdm sapiētie. tertiu bonitatis
Nota pterea q sciētia xpi hoīs limpida
fina est inter scias creatas. qz nihil habet
amixtū de suo ppario. vl' actu. vl' poten
tia. psertiz cū nō possit aliqd ignorare pp
suis vnionē ad verbū. tū qz aīa xpi creatu
ra est. nō ē sciētia ei' ita limpida sicut dei
qz nō scit oīa sicut deus. Qd dī Jesus
pfciebat sapiētia etate corā deo 7 hoī
bus. nō est itel' igēdū q in se pfeceit. qz
ab instāti cōceptōis sapia plenus fuit.
Sed potius in aliis q doctrina sua 7 exē
plo pfeceit 7 hoc corā deo. i. ad gloriā
dei 7 hoībus. i. ad vtilitatē hoīuz. Pdo
ficebat tū Jesus ē in se cognitōne expe
rimētali 7 sensuali. qz fm Apo. didicist ex
bis que passus est obedientiam.

De merito xpi. Cap. 16
Imul fuit xps viator ex pprehen
sor ab instāti pceptōis sue. Ex tē
entz cepit mereri 7 frui. Meruit
sūt inquātū viator nō inquātū pprehen
sor. Perfectio 7 plenitudo meriti chāsti

notat in istis. Primo quātū ad eū q me
rebat. qz nō tū hō sed ē deus. 2. qstūm
ad tps quo merebat. qz ab instāti cōce
ptionis sue vsqz ad horā mortis. 3. qstūm
ad id p qd merebat. qz p habitū pfectis
sine charitatis. 7 p exercitiū pfectissime
virtutis. 4. qstuz ad eū cui merebati qz
nō tū sibi. sed ē nobis. Vibus. n. opibz
que pcedebāt ex libero arbitrio meruit
sibi vitā eternā iam hīta 7 nobis hīdaz
5. qstūm ad id qd merebat nobis. qz ve
nīā. grāz 7 gliam. stolā quoqz carnis 7
aptōdes ianue celestis. Ante incarnationē
n. xpi diabolus hūit manū arbitriū meruit
7 manū ipellētē. Attrahētes dico potēt
in culpā. Impellentē autē sine obstaculo
ad limbū in penā. Sed xps primā ma
num suo merito debilitauit. sedaz vō pe
nitus amputauit. Igit in merito xpi ra
dicata sūt merita nra siue satisfactoria pe
ne siue meritoria vite eterne. qz nec ab of
fensa creatoris digni sumus absolui. nec
imēstiatē pmiū qd de' ē digni sumus asse
qui nisi p meritū hoīs dei. 6. qstuz ad id
qd merebat sibi. qz lz nō mereret glori
ficatōes mētis quā iā hēbat meruit tū si
bi p humilitatē passionis acceleratōne re
surrectōis glorificatōnez sui noīs. 7 di
gnitatē iudiciarie pātis. sicut ait. Apo.
ad philip. 2. xps factus est p nobis obe.
vl. ad mor. 7 sequitur pp qd 7 deus exal.
il. quo ad primū. 7 dedit illi nomē 7c. q'
ad. 2. vt in noīe. Jesu oē ge. f. 7c. quo ad
3. 7. qstuz ad modū quo merebat. Dicit
tur. n. mereri qs tripliciter. s. de debito
faciēdo debitū. vel de debito magis debi
tū vl' de debito vno mō faciēdo debituz
alio mō. Pdemissis duobz modis me
ruit nobis 7 nō sibi. qz nō poterat face
re sibi de debito debitū. vl' d debito ma
gis debitū cū a principio fuerit scīssimus
nec in scītate potuerit pfcere. 3. vero mō
meruit sibi. qz bonū glie qd sibi fuit de
bitū p grāz vnionis fecit sibi debitū alio
mō. s. p vītū bone opatōis. meruit. n. si
bi vitā eternā iā hītaz sicut nobis hīdaz
De voluntate chāsti. Cap. 17

ex illis libris dicitur
rebus figurantur

v Olitas in xpo duplex fuit. sc. crea
 ta. & increata de q̄ supra deū ē. s̄z
 creata. volūtas ei⁹ duplex fuit. sc. rōis &
 sensualitatis. Adhuc volūtas rōnis du-
 plex est. sc. rōis. vt rō est. & rōis vt nā est
 volūtatē rōis vt rō est. p̄formavit se i oi-
 bus voluntati increate. sed volūtatē rōis
 vt nā est & volūtatē sensualitatis voluit
 aliqd̄ pp̄riū. qd̄ noluit volūtatē rōis vt
 rō est. s. nō mori. & hoc in iste volūtatē
 nō fuerūt sibi p̄trarie. s̄z volta p̄trarie fu-
 erūt. qm̄ s̄m volūtatē dīnā qd̄ iustum
 erat voluit. sed volūtatē rōis iuste p̄sensit
 s̄m vō volūtatē carnis penā recusavit.
 & sic vnaquaqz volūtas qd̄ suū erat te-
 nuit. s. volūtas dīna iustitā. volūtas rōis
 obediētā volūtas carnis nām. i. pene re-
 cusatōes. Usq̄ p̄z qd̄ aliqd̄ velle est illici-
 tū rōi qd̄ nō est illicitū sensualitatis. sic fu-
 it in xpo velle nō mori. q̄suis volūtas nō
 moriēdi fuerit cāliter a sensualitate. fuit
 tñ occasionaliter a rōe qz xps sicut voluit
 fecit illud horribile venire in imaginez &
 estimatōez quo facto nāliter mortē refu-
 git. hoc āt voluit pp̄ nāz instructōem. &
 sic rō p̄ sensualitatis aduocavit dicēs. p̄d̄
 si fieri pōt transeat a me caly iste. & hec
 petitiō fuit tam sensualitatis qz rōis. S̄z
 sensualitatis fuit tāqz affectātis rōis autē
 tāqz p̄ponētis. & hoc xps fieri voluit ad
 triplīcē instructiōnē nām. p̄ma ē vt scia-
 mus nō esse pctm̄ aliqd̄ velle ex sensuali-
 tate. qd̄ est p̄trariū volūtatē dīe. 2. est vt
 martires xpi nō se desperēt si mortē hor-
 reāt. cū illā ēt filius dei horrit. 3. ē vt di-
 scamus discretē pctere. s. supponēdo vo-
 lūtatē nāz volūtatē dīe. & hoc notat in
 p̄ditōne appōsita si fieri pōt. & ibi versū
 tñ nō sicut ego vos.

De defectibus quos xps assumpsit.

Laplin. 18

n On solū xps assumpsit hu manā
 nām. s̄z ēt defectus circa nāz quos
 v3 ip̄m decuit assumere vñ cū pene sint
 excitatiue vtutis p̄fecte & testificatiue hu
 mane nāe nō simulate assumpsit penali-
 tates tā corpales qz spūales q̄ respiciunt

nostram nām in cōi sicut famē. sitimer
 abñtia alimēti. tristitiā & dolorē in p̄si-
 tia nocumēti & hūmōi. vt est calor frigus.
 lassitudo &c. Nec oēs defectus corpales
 assūpsit. sicut sūt defectus egritudinum.
 multiformitū. nec oēs spūales sūt pctm̄
 ignorātia. rebellio carnis ad spūm. p̄die
 terea qz nullus innocēs d̄z inuit⁹ penam
 sustinere. cū hoc eēt p̄tra ordinē dīe iusti-
 tie xps sic penalitates suscepit vt tñ pati
 nō possz iuite. qz passio sua nec fuit p̄tra
 ordinē dīe volūtatē. nec p̄tra ordinē rōis
 s̄z p̄ volūtatē sensualitatis & carnis. Dici
 m̄t qz xps v̄e timuit & v̄e doluit. & v̄e
 tristis fuit p̄t ista notat p̄ passionē. Dif-
 fert āt p̄ passio a passione. qz tūc affec-
 tio dī p̄ passio qm̄ aīa sic afficit qz oculū
 mētis neq̄quā turbat. s̄z passio mētē tur-
 bat & facit a recti iudic̄ v̄l a p̄tēplātōe dei
 deniare. & tūc rō ledit & patē vñ disse-
 rūt ista duo. sicut dispositio & habitus.

De passione xpi. Lap. 19

c Irca passionē dīi cōmēdamus i
 ope patiētā insupabilē. i mō hu-
 militatē admirabilē. in cā charita-
 tē inestimabilē. Circa corpus nota qz xps
 sustinuit clauoz asp̄tate in tactu. In an-
 ditu opprobrioz cōsultationē. In gustu a-
 ceti & telis amaritudinē. In oculis lachry-
 maz effusōz. In corde timorē. De mō
 patiēdi tenendū est qz xps passus est pas-
 sione gñali. qz s̄z oīa mēbra corpis. Isa.
 53. Uidimus eū nō hñtes sp̄z neqz de-
 core. Itē passionē acerba. Tre. i. O vos
 oēs qz trāsistis p̄ viā. fuit xpi passio maxi-
 ma tū rōne intētiōnis pp̄ optimā dispō-
 nē ip̄si⁹ patiētis. tñ pp̄ innocētā eius tuz
 pp̄ honoris ei⁹ excellētā. Honorabil. n.
 si cōsūdiē plus ledit p̄cipue inter suos.
 Itē gravis fuit ei⁹ passio pp̄ ip̄si⁹ v̄iuosi-
 tatē. qz hō v̄ilis morte sua dolē nō d̄z cū
 turpitudine sua tūc finē capiat. Itē p̄pter
 ignominiosam passionem que attēdit in
 patibulo crucis q̄ fuit suppliciu pessimo-
 rū. & in cōsortio iniquoz. s. latronuz cū q
 bus erat dānatus. Curat āt xps passiōe
 gñali infectionē v̄lez passione acerba libi

dñe passione ignominiosa supbie psum
 priores. In cā passionis atēditē charitas
 maria q̄ nos liberauit ab inferno veniā
 dādo. q̄ renouauit ḡfaz largiēdo q̄ celuz
 apuit gloriā p̄serēdo. Hec tria notat in
 titulo crucis. Ita pp̄ p̄mū dñi ihesus. pp̄
 2. dñi nazarcnus. qd̄ interpretat̄ candidus
 pp̄ 3. rex iudeorū. Christus sanguine suū
 fudit quoz viciū vniūz t̄ semel mortuū
 .s. in circūciōe. in ofone. in coronatōe. i
 flagellatōe. t̄ in crucifixione. in laceratōe
 p̄ p̄mū. docemur pctā abicere. p. 2. in
 tis angustia p̄ salute nra tenet. p. 3. aiaz
 nram v̄tutibus ornare. p. 4. carnē nraz
 domare. p. 5. mēbra nra mādatīs dei li
 gare. p. 6. vulneratū cor amore dei h̄re.
 Postremo qz iste passioēs nō attigebāt
 dñaz nām. sed humanā tō in more xp̄i
 scā est diuisio aie a carne vt tñ salua esset
 vniō tā carnis q̄ aie ad dñitate. Hoc ē
 sciēdū est qz xps si passus nō fuisset. tñ se
 nio defecisset q̄tū p̄tinebat ad p̄ditōem
 humane nature in se p̄siderate sine vniō
 ne. sed in p̄tate nature vnite fuit. v̄ sic d̄
 ficere. v̄ nō deficere.

De effectu passionis christi.

Laplin.

20

Effectus passiois xp̄i multiplex est
 e sicut p̄z in his quoz v̄sibus. Idas
 no debilitat spoliat iformat hono
 rat. Excita inflāmat repat pacē dat t̄ ar
 mar. Sanat viuificat dñe dulcorat obū
 brat. A culpa reuocat reserat illuminat or
 nat. Passio debilitat v̄tutē demonū. Job
 40. Quasi in hamo capiet Leuiathan.
 Spoliat infernū. Isa. Uoca nomē eius
 spolia detrahe. informat p̄ exēplūz p̄ma
 petri. 4. Christus passus est p̄ nobis vo
 bis re. exēplū. v̄n xp̄s est q̄s liber positus
 in pulpito crucis vt discamus obediētā
 patētā hūilitatē. t̄ charitatē. Discite autē
 quō. se hūit sp̄aliē in capitulo qd̄ sibi tene
 bat. v̄n Ber. Stetit Ihesus corā p̄side
 inclinato capite. vultu placido. sermone
 raro voce submissa. desextis i terrā aspe
 ctib⁹. parat⁹ ad opprobria. t̄ ad verbe
 ra p̄mptus. Honorat imitatores suos

Hec est. Sic honorabit̄ quē rex voluerit
 honorare. Excitat ad pugnā sp̄ialē. ma
 cha. 6. Osi derit elephātib⁹ sanguinem
 inflāmat ad diligēdū. Ber. Sup oia te
 mibi reddidit amabilem bone Ihesu calix
 quē bibisti. opus redēptionis nre repat
 nām angelicā. Ipe. n. xps est lapis angu
 laris q̄ fecit v̄raz v̄nū. Isaac dat inter
 deū t̄ hoīez. t̄ inter angelū t̄ hoīem. t̄
 inter hoīem t̄ hoīem. Ecc. In tpe iracū
 die factus est recōciliatio. Armat contra
 mūdū carnē t̄ diabolū. v̄n signat p̄ cly
 peū quē leuauit Josue p̄tra bayim. Sa
 nat mētīs vulnera. Mat. 21. Aspiciētis enī
 in serpētē enū sanabāt. Viuificat sp̄ialit̄
 Apd. ad ro. Cū eēmus mortui peccatis
 cōm. t̄ c. Aug. mortu⁹ est v̄nic⁹ ne mane
 ret v̄nic⁹. Duct p̄ mare h⁹ mūdū. Ero.
 4. De v̄ga Adorū. Dulcorat. Exodi
 de ligno misit in aq̄s Marath. Obum
 brat. Cant. 2. Sub v̄mbra illius quē de
 si. sedi. A culpa reuocat. Isa. 53. Attri⁹
 est pp̄ scelera nra. t̄ ckarat celū. Isa. Da
 bis clauē dāuit. crucē sup humer⁹ et⁹ il
 lumiat. v̄n crux est q̄ cadēlabz taberna
 culi. Itē Tob. Illuminat⁹ ē p̄ sei piscis
 O mat v̄n dixit beata Agnes. Et s̄gulis
 eius ornauit genas meas. Christus pas
 sione sua vicit diabolū quē ligauit infer
 nū. quē spoliavit. mortē quā supauit. mū
 dū quē cōtēp̄it suppliciu qd̄ p̄tulit. celūz
 qd̄ apuit. Passio xp̄i tollit. 7. vitia capi
 talia. Tollit. n. supbia capitis scelinatio p̄
 quā videbat fugere titulū crucis in quo
 scriptū erat rex iudeorū. Inuidiā brachio
 rum extēso q̄s ad amplexū iuitās. Aua
 ritā multoz errogatio q̄ in passione tra
 didit. Ber. Discite hō in quātuz debet dī
 ligere deū q̄ nobis carnē suā in cibū. san
 guinē in potū. aiaz in p̄ciuz. vestē crucif
 xozū corpus discipulis. infem. Joāni
 Accidia festinatio ad passionē. Irā mol
 lis rissio. Gulā fellis t̄ acceti potatio. Lu
 puriaz lateris vulneratio. In redēptōe
 nostra fuit gratia mirabilis. Primo ex
 pte mortui. qz charitas dei vidit qz nec p̄
 amicos. nec p̄ p̄ccinū poteramus nos

redimere, ppterera frat: ē nostrum se se
 cit nřaz nřaz assumēdo. vii. ps. Redime
 me dñe & miserere mei. q: vnicus. i. nō
 hñs amicos. & paup. i. nō hñs p̄cinz sū
 ego. 2. ex pre redimētis q cū liberare pos
 set ex portā fecit hoc potius ex mīa vt
 ad amōrē nos cōstringeret sūi & iusticie
 ipsius satisfaceret. 3. ex parte redēpti qui
 opprimebat criminū fuitute & detiebat
 i carē. Sz otra prinū magnū erat q si
 li^o su^o vt su^o fieret fieret liber. otra. fm
 magnū fuit q dñs ad carēre lumbi de
 scēderet. vt seruus celsi ascēderet. 4. ex
 pte iusticie. q: nulla iustitia dietabat vt in
 nocēs puniret p reo. 5. ex pre excellēte
 diuine. q: mirū erat q impēabile pone
 bat sub p̄cio vltis creature. 6. ex parte
 p̄ciū dati. Si. n. redimiss nos so e adhuc
 ad gřas teneremur. nūc āt redimit nos
 aīa corpe & vita. vt nihil horz sibi subtra
 beremus. Circa passiōē dñi nota septēz
 suauitatis s. inclinatiōē capitis ad oscu
 lū in signū nře recōciliatiōis. Brachio
 rū extēsiōē ad amplexuz in signuz rece
 ptiōis in gřam de pct. 5. Lateris apitōēz
 ppter extēsiōē p̄ci nře redēptiōis & ab
 lutiōis. Erunt. n. sanguis & aqua. Clauo
 rū in manib^o & pedib^o infirmitē ppter
 memoriā nře recordatiōis. Isa. 49. Nū
 qd obliuisci pōt mulier infātes suū. Lo
 poris denudatiōē in exēplum nře cōfel
 sionis q debz esse nuda. Crucis portatiō
 nē in exēplum nostre iuitatiōis. Corone
 spine impositōēz in figurā nře glōsifica
 tiōis. De effectu passiōis dñi ait Aug.
 pder redēptōis nři mores de tenebris
 ad lucē. de morte ad vitā. de corruptiōē
 ad corruptōēz. de exilio ad p̄rias. de luctu
 ad gaudiū. de tris ad celeste regnū voca
 ti sum^o. Itē dic q xps fuit sacerdos p
 quē recōciliati sumus. sūt templū i quo
 recōciliati sumus. sūt deus cum recōcilia
 ti sumus. xps fuit mediator populi. in
 daici & gētilis. & s3 b^o dñ lapis āgularis
 Item hoīum & angeloz. & fm hoc dñ
 pacificus. Itē dñ & hoīuz & s3 hoc dñ re
 dēptor. Vdr. Quid vltia debuit facere &

nō fecit. Absuluit vltuz. Minuauit ce
 cū. R eduxit erronē. R ecōciliatū resti.
 Itē Aug. Ecce p ipio pietas flagellatur
 p sulto sapiēs illudē. p mēdace veritas
 negat. p iniquo dānat iusticia. p crude
 li misericordia affligit. p misero sinceritas
 repl. f. aceto. Dulcedo selle in bñis.
 p moruo vita morit. Christus p nřa in
 firmitate medicinas accepit in se curant
 . n. nos p dietam qñ icunauit quadrāgi
 ta diebus &c. p sudorē qñ sudor: ei^o fact^o
 est sicut gutte languis. p minutiōē qñ su
 it clavis & lancea vulneratus p ponōē
 qñ gustauit acetū cū selle mixtuz. p em
 plastrū qñ eius facies fuit sputis illita. p
 electuariū qñ corpus & sanguinez dedit
 in cena discipulis.

De cruce domini.

Laplin. 21

i In cruce xpi notant hec. Suppli
 cū quo nullū mai^o Tre. i. Oves
 oēs q trāsitis p viā &c. Nullū manus dī
 co ex eo q passus est i se iustus p iustis
 ex iniustis cāis. sub iniustis iudiciis & i
 iustis penis. Opprobriū quo nullū vlti^o
 Sapie. 3. Adorte turpissima & dēnemul
 eū. p̄dēctū quo nullū cōueniētis. qñ sic
 p lignū venit culpa. sic & p lignū redem
 ptio. Mysteriū quo nullū p̄fundius.
 Eph. 3. Ut possitis cōphendere cū oib^o
 scis &c. q̄ exposuit Aug. de cruce. Exē
 plū quo nullū p̄fectius. i. p̄dētri. Chast^o
 passus est p nobis &c. Crux multuz reb^o
 cōpar. Ipsa est. n. clavis eeli. Uctis ar
 che. Manis maris. Arbor danielis. p̄sal
 ma fructū. Salomonis. Baculus. Ja
 cob quo trāsuit iordanē. Spēculū iui
 tatiōis. Scala ascēsiōis. Manū quo
 Leuiathā capis. Ocular quo xpi fan
 quis exprimit. Lithara quo demon sau
 lis cōpescit. p̄dēctū quo spēs encus
 suspēdit. Tabac quo frontes fidelium si
 gnāt. Candelabz quo tabernaculū illu
 minat. Lignū aq̄s marath discolorans.
 Uirga moysi p mare rubz pupulū del
 ducēs. Bladi^o ipiū Hōllā decapitans.
 Uexillū ad pugnā spūalē colligens. La

thedra discipulos xpi erudiēs. Equ^o dei
 amicos honorās. Lypceus Josue hay i
 pugnas. Lib misteria pfuda p̄mēs altar
 Accipitissimā oblatōz recipiēs Septez
 vba xps in cruce p̄mūt. p̄mūt. p̄mūt. p̄mūt.
 Ignosce illis scōz. Hodie mecum eris i pa
 radiso. tertiū. Mulier ecce fil^{us} tu^{us}. q̄rtū
 Sitio. quoz Hely Hely amabatani
 sextū. p̄mūt i man^{us} tuas cōmēdo spirituz
 meū. septimū. Cōsumatū est p̄ p̄mūt do
 cemur iniurias dimitte. p̄ scōm petētes
 erandire. p̄ tertiū pentes honorare. per
 q̄rtū. salutē n̄faz desiderare. p̄ q̄ntuz ad
 deū i necessitatib^{us} clamare. p̄ sextū auxi
 lū n̄z i deo ponē p̄ septimū vitā n̄fam
 sine debito p̄sumare. Quattuor brachia
 crucis signāt q̄ttuor q̄tutes qb^{us} extendi
 dz hō n̄ interior. Signat. n. ps superior
 charitatē. inferior. humilitatē. A dextris
 obediētā. A sinistris patiētā. itē in q̄ttu
 or brachiis crucis notāt b̄fficia crucis.
 Signat. n. ps supior iāne celestis aptōm
 iferoz inferni destructōz. A dextris grē
 collatōz. A sinistris pctōz remissionem.
 Quattuor ligna fuerūt i cruce sic dicit ma
 gr̄ in historia. pes nāqz crucis de cedro.
 Stipes d̄ cyppo. Trāuersale d̄ palma
 Tabula de oliua. Signat. n. cedr^{us} altitu
 dinē cōtēplatōis. Cypressus sama bone
 opintouis. p̄malma fructū iusticie. Oli
 ua lenitatē misericordie. De descensu xpi
 ad inferos. Cap. 22.

In ima xpi p^o mortē descendit ad
 infernū. siue ad libū ad liberatōez
 eoz q̄ xpi mēbra exites de hoc se
 culo trāsierūt. Diabolus. n. dnz man^{us} i
 eū extēdit in quo nihil inris hēbat. meri
 to amisit in aliis ptāez. Alia cā q̄re xps
 ad inferos descendit ē vt tāt^{us} eēt descēsus
 q̄re eēt liberandoz casus p̄m^{us}. n. hō sic
 in statera liberi arbitri positus erayt pos
 set ad vitā eternā ascēdere. vel ad mortē
 descēdere. put vellet. Sz pctō pacto sic
 alterz brachiū statere p̄ on^{us} culpe depl^{us}
 fuz est. vt eēt in imo inferni. alterz vero i
 sūmo celi. Nō autē ascēderet depressum
 nisi descēderet brachiū aliud. Descendit

ergo dominus vsqz ad infernū vt hōiez
 captiū eleuaret vsqz ad celū. Tertia rō
 est q̄re xps descendit ad infernū. s. vt sicut
 vitius fuerat lumē mūdi p̄ p̄sentiaz cor
 poralē. ita mortū eēt inferni lumē p̄ d̄ni
 tatis maicitatē. Quarta rō ē vt idēz xps
 hoc exequeret p̄ efficacā q̄d passiōe sua
 meruerat fin sufficiētā. Quō q̄ppe me
 ruit p̄ suā passiōē. s. satisfactōez t̄ ianne
 aptōz t̄ iō hec duo effecie i descēsu suo
 ad iferos. qz p̄ satisfactionē soluta sūt iāz
 vincula captiuitatis. p̄ aptōz at̄ ianne fa
 cta est illustratio ipi^{us} carceris etiā fin
 cē exteriores. Liberant at̄ xps oēs illos q
 meriti sui capaces eē poterāt. sicut fuerūt
 sei patres q̄ nō pp̄ reatū p̄sone. s. p̄per
 reatū nē tm̄ detinebant. Dānati at̄ hui^{us}
 meriti capaces nō sūt. neqz p̄mūt i libo
 detēti. qz d̄ corpe xpi nō sūt. nec p̄ fidez
 nec p̄ fidei sacz. Dicēdū est ergo q̄ aia
 xpi p̄ tridū mortis sue eēt sc̄is p̄b^{us} in
 libo sūt. Ibidē sūt t̄ latro cui dn̄s dixit
 Hodie mecum eris in paradiso. qz nocte pa
 radisi intelligit̄ dei fruitio. qz parca dei
 passiōe. tā ip̄e latro q̄z aliū q̄ erāt in limbo
 viderūt deū p̄ eētā. Ad quē autē infernū
 descēderit si sc̄re volueris. nota q̄ infernū
 sumit̄ dupliciter. s. p̄ pena. t̄ p̄ loco pe
 ne fin p̄mūt d̄ q̄ demones infernū sectū
 portāt sp̄. Itē. put sumit̄ p̄ loco pene iser
 nū q̄d̄rupliciter distinguit̄. Unū ē infernus
 dānatoz in quo ē pena sensus t̄ dāni. ac
 tenebre interiores t̄ exteriores. s. absen
 tia grē. iste sp̄ h̄z lucū. Sup̄ hūc locum
 ē purgatoriū i quo ē pena sensus t̄ dāni
 t̄ ad t̄ps. t̄ sūt ibi tenebre exteriores t̄ n̄
 iterores. qz h̄nt gr̄az t̄ lucē iterozē q̄ vi
 det se eē saluādos. Suprem^{us} locus inter
 bec ē limb^{us} scōz parū vbi sūt pena dā
 ni t̄ nō sensus. t̄ fuerūt ibi tenebre exte
 riores. t̄ nō tenebre p̄iuationis grē. Ad
 hūc locū xps descendit. ac suos inde libe
 ranit̄ sic infernū momordit. qz partem
 abstulit t̄ partē reliquit. mortez vero quo
 ad electos penitus destruxit. sic d̄ Osee
 O mors ero mors tua. ero mortuus tuus
 o inferne. in Osee. s. s. sic quoz locus si

mus. Abrae dicebat. qz. Abrahā ibi fuit. S; nūc celū empireū ē sin? Abibae. qz iā ē ibi Abrahā. Anullo p̄dictoy locoy ē trāsīt? ad aliū. nisi qz oli a sc̄do fuit trāsītus ad q̄rtū hoc est a purgatorio ad limbū sc̄oy patrū. Ex iā p̄dictus p̄ q̄re cātamus. Libera aīas oīuz fidelū defunctorz de penis iserni ⁊ de p̄fundo lacu. qz isern? ibi sumit? p purgatorio. sicut ⁊ ibi sumit? p limbo qm̄ dī x̄ps ad inferos descēdit. Ex p̄dictis collige qz x̄ps mortuus corpe descēdit ad inferos in aīa. ⁊ surrexit in vtroqz. Dicēdū est qz x̄ps illo triduo totus fuit in sepulchro. s; nō totū. ⁊ totus fuit in iserno s; nō totū. qz totus dicit p̄sonā. totū v̄o dicit nām. Silī dicēdū qz cū v̄nio aīe cū corpe faciat hominē x̄ps in illo triduo nō fuit homo. s; aīa ⁊ caro v̄nita eēt cū verbo.

De resurrectione x̄pi. Cap. 23
 H̄ustus resurrexit ēt a die a mortuis resurgendo corpus non tale q̄le prius h̄uit. sed ipassibile ⁊ immortale. Caro. n. x̄pi q̄ in natiuitate floruit. in passiōe aruit. p̄ gliaz resurrectionis resurrexit. ⁊ renouata est vt aīe iuuetus. tūc leo catalū suū suscitauit. ⁊ vt fenix renixit. tūc sicut dī Jere. figulus ex eodez lu to fracti vasis fecit vas aliud sicut placuit in oculis eius. Tūc Jonas de ventre ceti illesus exiit. tūc vestitū est cādelabrum aure. tūc suscitātū est tabernaculū dauid qd̄ cecidit. tūc resurxit sol q̄ prius erat in nubilo. tūc viuificatū est granum frumētū qd̄ cadēs ī terrā mortuū fuerat tūc ceruus resumpsit comua. tūc Sāson tulit portas cū postib? tūc Ioseph eductus de carcere tōdet ⁊ cōstituitur dñs egypti. tūc cōfessus face? circūdat leticia. Dñs pb̄auit resurrectiones suā ēē verā p̄ angelos q̄ nōb̄ mētūtur. Ad. at. 28. R̄ndēs āt angelus dixit mulierib?. Itē p̄ inimicos quoz validissimū est testimoniu. Ad. at. Ecce qdā de custodib? venērūt in ciuitatē. ⁊ nūciauerūt p̄ncipib? iacer. ⁊c. Itē pb̄auit eā nō arte magica factā. ⁊ hoc p̄ confessionē. Itē nō ēē fan-

tasticū corpis. ⁊ hoc p̄ tactū. Item pb̄auit in eodē corpe quo passus est factā ⁊ hoc p̄ ostensionē cicatricū. Itē pb̄auit eā fuisse in corpe glorificato v̄nito deitati ⁊ hoc p̄ ingressū in domū ianuis clausis. Itē pb̄auit eā multis apparitōib? Apparuit. n. ipa die resurrectionis quibus p̄mo marie magdalene. Jo. 21. Mulier qd̄ ploras. 2. mulierib? redētib? a monumēto. Ad. at. vl. 3. Petro. sed nō inuenit modus. 4. duob? discipulis cūbus in emaus. Luc. vl. 5. discipulis p̄gregatis pp̄ metū iudeoz qm̄ Thomas nō fuit cū eis. Jo. 20. Itē apparuit inter resurrectionē ⁊ ascensionē quibus. p̄dio Thome cū aliis. Jo. 20. 2. discipulis piscatib? ad mare tyberiadis. Jo. 21. 3. discipulis in mote thabor. Ad. at. vl. 4. in hiernsalem 5. qm̄ comedit cū discipulis. Ad. at. ⁊ Luc. vl. ⁊ Actū. i. Multis de causis resurrexit dñs. s. vt scripturas impleret. qm̄ enī dñs dixit Ecce ascēdū hierosolimaz ⁊c. Luc. 18. subitū ⁊ die tertia resurget vt nos ad surgēdū spūali? p̄uocaret. qz turpe ē vt sedeat su? qm̄ corā eo surgit dñs v̄sūturā resurrectōz ī se pb̄aret. vt potētis sine iniūritatis cōsideret. qz mortuos suscitare nō est opus nāe. sed dei potētē. Nō est enim regressus a primatiōe ad habitū. vt nos ad p̄ueniēda terrena p̄ adipiscēda gloria aiaret. Surrexit x̄ps velociter. qz tertia die. Nam sicut ianuis clausis ad discipulo intrauit. ⁊ sicut salua v̄ginitate de v̄tero matris exiit. sic cū mortuū nec petra ī qua iacuit. nec militūz custodia potuit retinere. integrālē qz in corpe ⁊ aīa. Socialit. qz multa corpora sc̄oy q̄ dormierāt surrexerūt. Eternaliter. Apo. ad ro. 6. X̄ps resurgēs ex mortuis iaz nōb̄ morit? ⁊c. Silī surgēdū est nobis spūaliter sicut eis modis resurgemus in die iudiciū corporaliter. Resurrectio x̄pi est eā ⁊ figura n̄re resurrectio nis spūalis. eā dico motua. ⁊ hoc dī qz eā motua est in cōpatione nostre. Duz enīz consideramus gloriā resurrectionis x̄pi mouemur ad surgēdum in nouitate vite

Itē eā motiua est in cōsideratione dei pa-
 tris. qm̄ p̄f dans resurrectionē filio mo-
 uet ad dādā eādē gloriā fratribus suis.
 sicut rex qm̄ facit filius suū milite mouet
 amore filii vt cū eo faciat multos milites
 figura vō fuit. qz sic xps surrexit in no-
 uitate vite. ita ⁊ nos in nouitate vite am-
 bulemus. Itē sicut diem resurrectionis
 xpi precessit dies mortis in parascue. ⁊
 dies getis in sabbato sequēti. ita ⁊ n̄am
 gloriosaz resurrectionem p̄cedit in nobis
 mortificatio vitiōz. ⁊ quies cōreplatiōis
 eternoz. Nota qz sicut duplex est mors
 .s. aie p̄ culpam ⁊ corporis p̄ extinctionē
 ita duplex est resurrectio. s. aie p̄ gratiaz
 ⁊ corpis p̄ gloriā. Et sicut aie mors cau-
 sauit morte corporis sicut h̄etur. Ven. 3.
 ita ecōtra resurrectio anime causabit re-
 surrectionē corpis gloriosā. Sciēdūqz qd
 dam resuscitat sicut sic Samuel. q. 3. ve-
 re. Sauli apparuerit vt. habet .i. Re-
 gum. 72. nō tñ vt resuscitatus fuit. qdā
 imp̄fecte sicut Lazarus iteruz mortu⁹
 qdam p̄fecte sicut xps semp victurus
 Prima resuscitatio. significat cōuersio-
 nē siue penitētiāz hypocrisiāz. Scda re-
 ciduatiū. Tertia p̄uenantiū.
 De ascensione christi.

Lapl̄m.

24

differētia est iter ascēsiōnē. ⁊ assū-
 ptiōnē. ⁊ euolatiōnē qm̄ ascēsiō p̄
 tinet ad xpm̄. Assumptio ad beatā virgi-
 nē. Euolatio at̄ ad alios scōs. Et rō h̄i
 est qm̄ ascēsiō sit p̄p̄tia v̄tute ascēdētis
 Assumptio at̄ v̄tute xpi assumptis qua
 filius obsequit̄ matri. Euolatio vero sit
 ministerio angeloz. Alia ē differētia qz lo-
 cus euolatiū est s̄m̄ distinctionē choro-
 ruz. Locus vero assumptē virginis ē s̄m̄
 p̄ choros angeloz. Locus xpi ascenden-
 tis est supra vlt̄ra locuz assumptē vir-
 ginis. Circa ascēsiōē xpi octo sūt r̄side-
 rāda q̄ circūstāt ascēsiōnē. ⁊ colligunt̄ ex
 officio de ascensione. Pr̄mū est eleuat⁹
 est videntibus discipulis vt desiderium
 veniēdi ad ipsuz excitaret̄ in eis. s̄m̄ est
 qz nubes suscepit̄ eū ab oculis eoz. p̄ym

bram nobis signat qz in hoc mortali cor-
 pore. Ihesus in altū videre nō possum⁹
 certū qz eleuatis manibus ferebat in ce-
 lū. Eleuauit manus p̄pter duo. s. vt su-
 os p̄fi offerret. ⁊ vt inimicos manu al-
 te retracta p̄tereret. 4. est qz b̄ndixit eoz
 cōtra hostem inuinit̄. ⁊ bonis celestib⁹
 augeter. 5. est qz ascendit in iubilatiōē qd
 refert̄ ad vocē locūditatis redēptoz ascē-
 dentiū cū ipso qz p̄ius voce lachrimabili
 in portis inferni clamauerūt. Aduenisti
 desiderabilis quē expectabamus. 6. ē qz
 ascendit in uoce tube. qd̄ refert̄ ad sonū
 p̄dicationis apostolorz qz sonus fuit eis ī
 iunctus dicēte dño. Euntēs in mūdum
 vniuersū p̄dicate enāgelum omni crea-
 ture. Mat. 28. Et tūc. n. in oīm terraz
 erunt sonoz. 7. est qz ascendēs in al-
 tum captiua duxit captiuitatē. i. captiuos
 in captiuitate inferni quos secum victoz
 eduxit. 8. est qz dedit dona hoībus quia
 oīa bona n̄ra desursū sūt quo xps ascen-
 dit. 11. 2. 2. p̄m̄na duo h̄nt̄ ex epistola. s. 3.
 tertū ⁊ q̄rtum enāgelū. Luce vlt. q̄ntuz
 ⁊ sextū ex ps. septimū ⁊ octauū ex epi-
 stola pauli ad eph. 4. Ascēdit xps egres-
 sus ad celū multipliciter. s. tāqz ver⁹ obe-
 diens cōpleta obediētiā quo ad p̄m̄ tā
 qz bonus mediator: facta pace ⁊ p̄cordia
 quo ad hoīes tāqz strenu⁹ p̄pugnator
 p̄ra demonēs. Ascendit xps plibus de
 causis. s. ad gescēduz post labores qbus
 fatigatus fuit triginta trib⁹ annis nobis
 seruīēs ad intercedēduz p̄ amicis p̄ qbus
 vtiliter laborauit. Ver. Securū accessuz
 habes o hō ad deū vbi hēs filiū media-
 toz. ⁊ m̄fēs mediatorē. filius oīdit̄ p̄ri-
 latis ⁊ vulnera. Adater oīdit̄ filio pecc⁹
 ⁊ vbera. ibi nulla pōt̄ esse repulsa. vbi
 tot occurrūt amoris insignia. Abāstus
 ergo optim⁹ aduocat⁹ ē qz tot h̄z liguas
 p̄ nobis loquētes quoz p̄ nobis vlnera
 accepit. Ad cōquēndū de inimicis p̄ qb⁹
 vires suas inutiliter expēdit. Ita. In va-
 cūū laboraui. Itē ascēdit xps vt nobis lo-
 cū p̄pet. Jo. 16. Uado vobis parare lo-
 cum. vt fiducia hoc ipsuz spandi nobis

tribueret vt in corporalē possessionē eter-
ne hēditatis nos mitteret. Jo. 13. Si nō
nō abiero paraclytus non ve. ad vos.
Ut desiderius nřz p^o se traheret. Cassit.
Trabe me post te. Ut viā nobis ad celū
ostenderet. qz sicut dixit Lucas. Eduxit
dn̄s prius discipulos suos foras ciuitatē
in Bethaniā vt ip̄a educatione cognosce-
rēt hīc nō hīc in anentē ciuitatē. Qui at
in Bethania eduxit eos prius q̄ interpretat
domus obediētie signat qz p bonū obe-
diētie trāsituri eēt ad celestia. ¶ Post h^o
transire fecit eos in m̄tez oliuay. vt per
mōtes intelligat enīnētia spūs in p̄tepla-
tione p oliuas at pinguisimi pectoris de
uotio. Ulterius vō post ista nō restat nī
si saltus aīe in celū. Exaltatus fuit xps
triplic. s. i. fra p vite meritū. sup terrā p
crucis suspēdiū. sup celos p ascēsiōis in-
billū. Ascēsiō xpi fuit āgelis mirabil. Isa.
63. Quis est iste q venit d̄ edon tictis ve-
stibus de bostra. demonib^o terribilis. i.
Reg. 8. Nō fuit tm̄ gaudū heri 7 nudi-
us tertius. Ueb. nobis. Hec se vba phi-
listinoz qñ vociferabāt fili Israel. dum
adduceret arca federis de sylo i castra
vt p eā hērent diuinū adiutorū in plio.
Id̄ oibus salutaris sicut apparet supra ex
multiplici ascēsiōe xpi. Ascēdit xps mul-
tipliciter. s. potēter. qz eleuatis manibus
ferebat in celū. ¶ Natēter. qz vidētib^o illis
eleuatus est. Gaudēter qz ascēdit in iubi-
latione. Decēt. qz cū duab^o turmis re-
grediebat. s. hoīuz 7 angeloz. Nō at dī
co qz ibi fuerit angeli in adiutorū neces-
sitas. sed in obsequiū dignitatis. Id̄ oīes
quoqz illos dico quos de inferis libera-
uit 7 q post resurrectionē mortui sūt de
numero saluādoz. nec purgatorio vltē-
rius indigētes. Clemēter qz bñdixit eis.
Xps nō statim post resurrectionē celū
ascēdit triplici rōe. ¶ Prima qz differēda
erat ascēsiō vt multipliciter pbaret re-
surrectionis vt dī Actū. i. In multis argu-
mētis appens eis p dies. 4. 2. est vt pa-
tientia nřam informaret q̄ mercedē de-
bemus equanimiter expectā. sicut agri

cola nō statim post seminatōes metit. sed
fructū maturitatē expectat. 3. pp disci-
puloz cōsolatōes. vt dicit glosa. Act. i. si-
cut. 40. fuerūt hore mortis xpi. ita. 40.
dieb^o cū eis cōuersat^o est post resurre-
ctionē. qz cōsolatio dīna excedit tristitiā
humanā. Nota qz xpo puenit descendere
de celo tm̄modo fm̄ dīnaz nāz. qz de^o
illuc venire dī vbi spālī affectu appet. s.
ascēdere. pp̄ie ei cōuenit fm̄ humanam
nāz. qz fm̄ illā solūmodo mutat locum
nō fm̄ diuinam naturam.
De ascēsu xpi ad dexterā.

Capitulum.

25

Scēdens xps in celū sedet ad de-
xterā dei p̄ris oīpotētis. Duo in-
telligūt p dexterā. ¶ Primū ē eq̄li-
tas maiestatis ad quā xps sedet fm̄ di-
uinitatē. De hac dexta loq̄t Apo. dicēs
Tale hēmus potētē q̄ sedet in dexte-
ra maiestatis i excelsis. 2. ē qz p dexteraz
intelligūt potiora bona glorie in qb^o xps
sedet fm̄ hūanitatē qm̄ collatū ē ei a dō
gegd cōferri potuit. 7 lz ab istāt̄ pcepti
oīs xps accepit bona grē 7 glie in aīa
eadē tm̄ bona fuerūt in ascēsiōe manife-
sta. 7 in loci cōgruētia cōpleta. De hac
dextera dī ad colo. 3. Que sursum sūt q̄ri-
te vbi xps est in dextera dei sedēs. vbi dī
est glo. q̄ sursum vbi sedet xps sūt potiora
bona grē 7 glie. Dicim^o ergo qz ascēsiō
xpi fuit tā ad locū qz ad dignitatē. Inq̄-
tuz qz fuit ad locū sic ascēdit sp̄ oēs celos
vsqz ad dignissimū locū celi ep̄irei. siue
ad altissimā ei^o ptē eo qz nobilissimo ei^o
corpi xpi pgruit loc^o talis. Nō ē tm̄ dō
qz cor^o sūū sit obligatū ad locū illū sed
loc^o ille sit sibi s3 pgruētiaz deputatus in
q̄tuz at ascēsiō fuit ad dignitatē sic sedet
ad dexterā p̄ris. nō tm̄ q^o ad sitū qz p̄ri n̄
cōuenit. sed quo ad excellētā duplicē si-
cut dictū est. qz p dexterā intelligūt eq̄li-
tas maiestatis que cōpetit xpo fm̄ diui-
nitatē. vel perfectio p̄mit que sibi com-
petit fm̄ humanitatē. ¶ Intercedū quo-
qz nō est qz credissimus xpm̄ ad dexteraz
dei patris sedentē. Stephanus at vidit

est stāte a dextris dei. qz nos credim ⁹ est regnātē & gescērez qd notat in festiōe. s3 stephanus in tribulatiōe positus habuit ppugnatorē & susceptorē. vii vidit eum stāte. Ad merito pps dī sedē a dexterā dī. Sedē qd qz laborauit. ps. In labo. sui a iu. mea. Ad dexterā aut. qz diu fuit i fimi sra aduersitatis. ps Afflic ⁹ su3 & hu. sū ni. Dei qz post abiectiōē merito d3 p se a gloriā. qz q se humiliat exaltabit.	De tēperātia.	35
Explicit liber qrtus.	De fortitudine.	36
Incipiūt capitula libri qnti i genere.	De iustitia politica.	37
De virtutib ⁹ & origine grē.	De donis in cōl.	38
De bono.	De timore in cōl.	39
De distinctiōe grarum.	De timore seruili.	40
De effectu grē.	De timore initiali.	41
De virtutib ⁹ . & primo qd sit virtus.	De timore finalī.	42
De pfectiōe virtutū.	De dono pietatis.	43
De equalitate virtutū.	De dono sciētie.	44
De cōnexiōe virtutū.	De dono cōsiliū.	45
De pmedatiōe virtutū.	De sapia & intellectu.	46
De effectu virtutū.	De beatitudinib ⁹ in genere.	47
De merito virtutū.	De pma beatitudine.	48
De habilitatiōe virtutū.	De secūda.	49
De opib ⁹ meritorū.	De tertia.	50
De fine actiōis.	De quarta.	51
Quid mereamur.	De quinta.	52
De diffinitōib ⁹ & differētiis virtutū.	De sexta.	53
De differētia virtutū cardinaliū & theo logicarum.	De septima.	54
De virtutib ⁹ theologiciis i grē.	De octava.	55
De fidei vtilitate.	De sensib ⁹ spūalib ⁹ .	56
De effectu fidei.	De fructib ⁹ spūalib ⁹ . sz.	57
De articulis fidei.	De dulia & patria.	58
De spe.	De pceptis in grē.	59
De charitate.	De primo pcepto.	60
De dīa iter charitatē & alios mores.	De secūdo.	61
De effectu charitatis.	De tertio.	62
Quib ⁹ reb ⁹ charitas assimilet.	De quarto.	63
De excellētia charitatis.	De quinto.	64
De signis dilectiōis.	De sexto.	65
De gradib ⁹ amoris.	De septimo.	66
De ordine charitatis.	De octavo.	67
De dilectiōe pximi.	De nono & decimo.	68
De dilectiōe inimicōz.	De piliis in genere.	69
De virtutib ⁹ cardinalib ⁹ .	De cōsiliis euāgelicis.	70
De prudētia.	Explicit liber qntus.	
	De virtutib ⁹ & origine grē. Cap. i.	
	Usemadmodū de celis de ⁹	
	nō descendit p cētā suā icō	
	mutabile s3 p influētiā ab	
	ipso manatē. ita nec spūs rō	
	nalis eleuat supra se p sitū	
	localem. s3 per habitū deiformē. Cū ne	
	cesse est spūi rōnali si debet esse dignus	
	eterne btitudis qz pnceps fiat influentē	
	bonitatis diuine.	

De bono. Cap. 2

De bono gfe nō pōt q̄s p se veni
re cū hoc nō sit s̄m limites natu/
re. s̄ s̄m influentiā largitatis diuine. Si/
cut. n. creatura pro sua defectiuitate suo
principio sem p̄ exor. vt sit in esse nature.
sic idē principiu pro sua bonitate influet
nō cessat creature rōnali vitā spūales. vt
bñ sit ei in eē gfe quā nō pōt habere sine
deo largitore. Ceterū in excusabilis est
hō si grām gratū faciētē nō recipit. quia
grā gratis data sp̄ p̄sto est liberū arbitriū
nō excitare et mouere. cuius ē huic ani/
monitōi cōsentire. et hoc ē qd̄ in se ē fa/
cere. quo facto pōt hō ad grām gratū
faciētē se p̄parare. Quāuis enī grā ha/
beat dei dono efficiētē. nē tñ sine libero
arbitrio cōsentire. q̄ sicut ait Aug. Qui
creauit te sū te nō saluabit te sine te. Itē
grā gratū faciēs a trib⁹ ē s̄ alr et alr. Est
n. a dō efficiētē. a grā gratis data libeꝝ ar/
bitriū excitāte et mouētē. et a libero arbi/
trio p̄sentēte. Quāuis enī libeꝝ arbitriū
nō possit grām efficiere in hoīe. pōt tñ se
ad hoc habitare et p̄pare vt beāt. Sicut
aligs nō pōt illuminare domū. pōt tñ
ap̄ire fenestrā quo facto sol intrat et domū
illuminat. Qd̄ antez dico de libero arbi/
trio cōsentēte intelligo de adultis. q̄ i p
uulis fides pentū et sac̄m ecclesie. et me/
ritū xp̄i sufficit. et excusat eos ipotētia sui
Sciēdi enī q̄ habitatio sine p̄p̄atio ad
grāz triplex est. s̄ efficiēs. formalis. et ma/
terialis. ¶ Prima ē a deo. sc̄da a grā gra/
tis data. tertia a nobis. Alia nāq̄ hēt fa/
cultatē et instinctū cognoscēdi et diligēdi
deū ex nā. s̄ nō h̄z cognitōz veritatis et
ordinē dilectōis nisi ex grā. Ad opa bo/
na tria nos incitat. s̄m lex nature q̄ scrip/
ta ē in corde hoīs dicēs. Que vultis. vt
faciāt vobis hoīs etc. Itē q̄ dicit ea eē
delectabilia vtilia. et hōesta. Gratia que
dicit seruicēdū eē deo. q̄ sūme bon⁹ sub/
ueniēdū proximo. q̄ dei filius. q̄ imago
dei q̄ in beatitudine soci⁹. Gratia nō da/
tur ei q̄ se nō habitat ad grām et d̄ hoc
multa habes exēpla. s̄ in illo qui ad lāgiē

tez mansi nō extēdit. q̄ deus q̄r tūm se ē
dat oibus affluētē. In illo q̄ p̄ra lumē
oculos claudir cū deus facit ori solē suū
sup bonos et malos. In illo q̄ fontē repe/
riēs fundū vasis surssi erigit. q̄ de⁹ sicut
ait Aug. ingenti liberalitate ac libertatis
vbertate repleuit oēs creaturas p̄ capti/
eas. In illo q̄ domū suā cingit spinis ne
ingrediat amicus Ipse vero deus p̄ stat
ad ostiū et pulsat. In illo q̄ cantabrus et
zizantiā nō extirpat de agro suo p̄p̄ qd̄
fruct⁹ p̄ficere nō p̄sit. in illo q̄ ligna igni
subtrahit. q̄ tūc ignis deficit. in illo q̄ ad
sumēdū cibū negligit os ap̄ire. q̄ tal⁹ dz
merito fame mori In illo qui tpe pugne
arma p̄icit. q̄ talis sepe capit et vulne/
rat. in illo q̄ mouere negligit remos tpe
tēpestatis. q̄ talis submergit. In illo qui
ex̄s in egritudine medico contradicit.
Grā nobis p̄cedit a deo sicut radi⁹ a so/
le sicut germē a radice. sicut mel a flore.
sicut riuus a fonte. sicut iin ago ab artifi/
ce. s̄z exēplar interius et facturā exterius

De distinctōe grāz. Cap. 3

g
g
Ratia dī triplex. ¶ Primo ḡratie
et sic grā eaductōiū diuini creatu/
re gratis ip̄elūz. et indifferētē ad q̄cūq̄z
actū. q̄ sine huiusmodi adiutorio gfe ni/
hil possum⁹ facere. imo nec in esse dura
re sedō dī grā sp̄aliter. et talis grā dicit
gratis data. s̄. donū quo se hō preparat
ad suscipiēdū donū sp̄rit⁹ sancti. Huius
n. grē ē renocare libeꝝ arbitriū a malo.
et excitare ad bonūz sine qua nullus facit
sufficiētē quātū in se est vt p̄paret se ad
salutē. 3. dī grā p̄p̄re. s̄. donū datū diu i/
nit⁹ ad merēdū qd̄ qd̄ ē donū grā gratū
faciēs appellat. Sine ista grā nullus p̄t
mereri. nec in bono p̄ficere. nec ad glāz
p̄uenire. Ista grā triplex inuenit et inue/
it ex verbis apostoli vbi ait. Grā dei sum
id qd̄ sū. ecce p̄ma. et grā ei⁹ i me vacua
nō fuit. ecce sc̄da. s̄ grā eius sp̄ i me ma/
net ecce tertia. ¶ Dicit̄ p̄dicta dī grā gra/
tias dans. vt est deus. Itē gratia gratie
signū vt est p̄phetia et p̄s faciēdi mi/
racula. Gratia gratū faciēs distinguit

i opantē. ⁊ coopantē. Gratia opant dī
 pueniēs. ⁊ incipiēs. ac liberās. qz pctm̄
 expellit. Grā cooperās dī subsequēs ⁊
 pficēs ac diuinās. qz libz arbitriū ad/
 iuuat. ⁊ ei coopaf in merito. Ad multipl̄
 distinguit bonū. ē. n. bonū p eētiam. ⁊
 hoc est de? Uñ nemo bon? nisi sol? de?
 Est ⁊ bonū p picipationē. ⁊ illd̄ disti/
 guit in bonū nature. Uñ Aug. Vē qd̄ ē
 Inquātū est bonū ē. Gen. 2. Uidit deus
 cūcta q̄ fecerat. ⁊ erant valde bona. Itē
 est bonū in grāe. hoc est bonū i obiecto si
 cut est clemofyna. Itā ibi est act? in de/
 bita materia ē si dedit forma substantiay
 Itē ē bonū ex circūstātia. hoc ē qñ bonū
 ex grāe vestit debitis circūstātiis sicut est
 dare elemofynā indigenti tpe debito ex
 cōpassiōe. ⁊ huiusmōt. Itē est bonū vir/
 tutis. ⁊ hoc ē qñ addit opi pfectio ex p/
 te opātis q̄ ē p habitū mētis bñ cōstitu/
 te. Itē ē bonū merito:ū. hoc est qñ addi/
 tur opi ipsi debiti finis intētio sup motuz
 naturalē. Itē ē bonū grē vt ē ipse habit?
 gratū deo faciēs. Itē ē bonū glorie vt bo/
 nū remuneratiōis eterne.

De effectu grē.

La. 4.

f fecit? grē ē qd̄ excitat liberū arbi/
 trū ad bñ cogitādū. ⁊ sanat ipm̄
 mutādo affectuz ipm̄qz roborat
 pducēdo ad actū. Itē grā hoīem deo re/
 cōciliat. a pctō quoqz liberat. ⁊ penam
 eternā in tpalē cōmutat. Itē grā opa no/
 stra meritoria facit. ⁊ bona p pctm̄ amif/
 sa restituit atqz stabulū in palatiū cōuer/
 tit Itē per grām efficiē aīa spōsa xpi filia
 regis eterri. ⁊ tēplum spūs sancti. Item
 grā ipam aīam purgat illuminat ⁊ pficit
 Itē gratia mentem eleuat deo assimilāt.
 ⁊ spirituali solatio cibāt. Itē qz quā/
 nis virtus gratitica simul insit aīe cū grā
 nō tñ bz effectū suū tā cito sicut grā qm̄
 effect? grē est facere gratū deo. ⁊ facere
 dignū vita eterne. ⁊ hic. effectus statim
 inest puero post baptismū. Virtutis autē
 effectus est elicere actum meritorium dī
 potētia. ⁊ hic effectus nō statim inest pu/
 ero post baptismū. hoc autē nō est pp.

defectū virtutis. sed pp ipotētiaz nature
 agētos. Iduer. n. nō ē aptus ad act? vo/
 lūtarios. Uñ sciēdū qz triplex est pfectio
 prima ē grē ⁊ causat gratitudī. scda ē vir/
 tutis. ⁊ causat bonū actuz. tertia ē operis
 virtutis. ⁊ cāt meritū prima pfectio pfic/
 it aīam. scda perficit aīe potētias. tertia
 perficit ipsos actus.

De virtutibus ⁊ primo ⁊ quid sit virtus.

Caplm.

5.

Uñc de virtutib? ē agēdū ⁊ pmo
 n qd̄ sit virtus. Uñt? est vt ait Au.
 bona q̄ltas mētis q̄ bñ viuūt qua
 nullus male vitē. quā solus deus i boīe
 opaf. Itē ec diffinitio dat in cōpariōe ad
 agētē. Itē Aug. Uñt? est habitus mētis
 bñ institute. hec dat in cōpariōe ad bo/
 nū in quo est. Itēz phūs. Uñt? ē habit?
 volūtariūl imēdiatē cōstitēs quo ad nos
 terminata rōne put sapiēs determinā/
 bit. Itēc dat in cōparatiōe ad actum in
 quē est Itē phūs. Uñt? est dispositio
 pfecti ad optimū. hec dat f m cōparatio
 nē ad finē. Itē Jsi. Uñt? est animi habi/
 tus. nature decus. vite rō. moy pietas.
 cultus diuinitatis. hono: hominis eter/
 ne bñtudinīs meritum. hec dat in cōpō/
 ne ad effectū. Diffinitio Aug. sic exponi/
 tur. Uñt? est bona qualitas. hic ponit
 qualitas p grē. bona vero ad dīaz ma/
 larū qualitātū aīe. Dicit? quoqz bōa qm̄
 a bono deo dat. ⁊ bonos tm̄ in habitat.
 ⁊ bonos facit ⁊ ad bonū pducit. mentis
 ponit? ad dīaz q̄ltatū q̄ sunt in corpe. q̄
 bene viuūt. ponit? ad dīaz qualitātū qui
 b? recte intelligit. sicut ē sciētia. qua nul/
 lus male vitē. ponit? ad dīaz q̄ltatuz q/
 bus bene ⁊ male vitē possum?. quā sol?
 deus opaf in boīe. ponit? ad dīaz virtū
 cardinaliū q̄ bñtur p acquisitionem. Circa
 alias diffinitioes Aug. notādū est qz ibi
 ponit? habit? mētis bñ institute. ⁊ hoc
 ad similitudinē regni. qd̄ tūc bñ istitit? qñ
 recte cōsult? ⁊ bñ impatur. ⁊ iuste obe/
 dit. Eodē mō bñ instituta est mēs si ra/
 tio recte cōsult. si volūtas bñ impat. si tē/
 lualitas debito mō obtepat. Et hinc molo.

glia virtutis hec e. Virtus. n. dicitur quasi vis
intus. et hec vis consistit in aggressione ar
duoꝝ in tolerantia aduersoꝝ et in abstine
tia placitoꝝ. Item dicitur virtus quasi viroꝝ
mitis. Item dicitur virtus quasi viruꝝ tuens.
Item dicitur virtus quasi viribꝝ mitis. Item dicitur
virtus quasi viri star.

De pfectione virtutu. Cap. 6.

¶ Un virtus in medio consistat sicut
plum. illud mediū ē in tribus. s. in
agēdis. i. intra supra et citra modū Apo.
Rōnale obsequi vestri. Ro. 12. In bēn
dis. s. inter supflū et idigētā. puer. Di
uitias et paupertates ne dederis mihi. In
sustinēdis. s. inter eleuari in pspis et deui
ci in aduersis. vñ illud. Nō declinetis a
dextris neqꝫ a sinistris. Ad utriplex ē p
fectio. s. sufficiētis. hāc hnt oēs existētes
in charitate. Ordīs. huiꝝ ppiū est suare
cōtinētā Religiois. huiꝝ ppiū ē renū
ciare oibꝫ. ¶ Delatiōis ad hāc ptinet po
nere aīaz p oibꝫ suis. Securitatis. hu
ius ppiū ē habere mortē in desiderio. et
vīā in paciētia Ad primā pfectionē tene
tur quilibet. ad vltimā vero nullus tene
tur. Sꝫ ad tres medias tenent aliqꝫ ex vo
to. ex officio et c. Virtus cōpat multas re
bꝫ. s. Auro. Ecc. Auz pbat somay The
sauro abscondito. Math. Simile ē re. ce
lo. the. abscondito. Gemis. Ecc. Quasi
vas auri so. o. o. la. pēi. Armis. secundo
rubrica. i. Quō ceciderūt fortes i plio. et
pieriūt ar. bei. Arbouꝝ. Math. 7. Vis
arboꝝ bona fru. bo. s. De hoc Ugo. de
scō victore. Arboꝝ sapie p timorez semia
tur. p grāz irrigat. p fidez radicat. p de
uotōez germinat. p desideriu crescit. per
charitate roborat. p spē viret. p circūspe
ctōem frōdet. p disciplinā floret p doctri
nā fructificat. p paciētā maturecit. per
mortē carpit. Item virtus cōpat flouibꝫ
Cast. 2. fultite me flouibus. fontibus.
Cast. 4. fōs hotoꝝ puteus aquaz. Se
mitis. puer. Ule eius vie pulchre. et oēs
semite eius pacifice. Uestibꝫ. ps. Assitit
regina a dex. t. i. ve. de au. Stellis. Ba
rucl. tertio. Stelle at dederūt lumen in

custodiis suis. ¶ Digmētis. Cast. Que est
ista q̄ ascendit per desertū sicut vir. su. ex
aro. m. yr. et vni. pul. pig. Libariis. vnde
dñs i enāgelio. Jo. quarto. Aldeꝝ cibꝫ
ē vt sa. vo. eius q̄ mi. me. Aliis. ps. Quis
dabit mihi pēnas sicut eo. Tres sūt bo
ne cōditōes virtutis q̄ sunt tentationis
remotio. actuz multiplicatio et in bono
delectatio. p̄mū ipsaz virtutē firmat in
radice. scđm quasi flouibꝫ decorat. tertiu
sapore fructuū delectat. Similr dicēduz
est qꝫ ad cōsumatiōē virtutū quattuor
ista cōcurrūt. s. dispositio pparās. habi
tus informās opatio probans. p̄mum
coronans.

De equalitate virtutu. Cap. 7.

¶ Irates omnes in eodem homie
sunt aequales. licet inter se sint di
stincte per proprias excellentias.
et hec equalitas in multis p̄ngit. Equa
les nāqꝫ sunt virtutes. ¶ Primo quātuz
ad essentiā. qꝫ omnis virtus simplex est
scđo quantum ad equalē radicatiōēz
in aīa sicut p ip̄sis est. tertio quātū ad re
latiōēz ad eūdē finē. qꝫ oēs ppter deum
operat. q̄to quātū ad equalē effectuz
qꝫ equaliter faciūt dignū vira eterna. qu
to quātū ad eglē facilitatē ad actꝫ suos q̄
tū i ip̄sis ē nisi ipediāt. Sic virtutes eglēs
sūt p̄dictis mōis ita iēgles sūt aliis mōis
p̄mo quātū ad v̄sū. qꝫ sūt sicut arma. Sꝫ
sicut miles n̄ pugnat egliter cū oibꝫ gn̄i
bꝫ armoz sic ē d̄ vtunibꝫ. sō quātū ad au
ctōitatē. qꝫ sꝫ hoc maior ē oibꝫ charital
Et quibꝫ virtꝫ p̄t eē maior alia sꝫ aliquā
p̄rogatiuā quā hꝫ sꝫ aliquē effectū. Sciē
dū ē qꝫ eadē virtꝫ nō est equalis sibi sp̄.
Crescūt. n. virtutes multis modis. s. q̄
tū ad itēsiōē. quātū ad radicatiōēz. quātū
ad potētā vtutis. quātū ad maiorē exp̄sū
one die silitudis. et quātū ad diuturniores
pmanētā. ¶ Dicitres crescētē vna virtu
te crescūt oēs. et hēs exēplū i cythara i q̄
si dꝫ ē debita p̄portio sonoz necesse est
vt quā vna chorda tēdit. et oēs alie tēdāt
ne i armonia fiat dissonātia. Et aut po
teat aliqꝫ vsu vniꝝ vtutis potiusqꝫ aliiꝝ ml

te sūt rōes. p̄ma ēq: deo sic pl̄ q datur: est virtutis. cōda est nā cōplēnis q̄ magis est cōsona opibus vniū virtutis q̄ aliterius. tertia est visitatio. q: exercitauit se q̄s magis circa vnā virtutē q̄s circa aliā. 4. est q: minus ipugnat a vitio p̄trario illi virtuti. 5. est q: maiorē h̄z discretionez in opibus vniū virtutis q̄s alterius. Que liber. n. v̄tus h̄z suas p̄prias rōes. 6. est difficultas status. q: cū de nono q̄s conuertit h̄z beat̄ maiorē charitatē q̄s alius q̄ diu fuit in charitate. nō tñ est ita bene expeditus ad bñ agendū sicut ille p̄p reli quas p̄cōz que adhuc inherēt. Ad agnitiuū scientie r̄sdere d̄z magnitudo virtutis. 7. hoc multiplici rōe. s. rōne exempli dñi. Jo. i. p̄dēni ḡre 7 vitutis. Luc. ult. p̄dētens in opere 7 sermone. Act. i. Lepit Ihesus se. 7 do. rōne exempli angelici q̄s to plus cognoscūt tāto plus diligit. rōe exempli humani. Adat. 5. Qui aut̄ fecerit 7 do. h̄c ma. vo. 7c. rōe exempli naturalis. qm̄ lux 7 calor in sole p̄potionant. rō obligatōis. Luc. 12. fructus sciens vo. do. s. 7 nō fa. plagis va. multis.

De connerxione virtutum.

Capitulum.

8

Connerxione sunt sibi virtutes 7 connerxionate. ita vt q vnā h̄z. habz 7 oēs. p̄dima rō est largitas dei dantis. q: nō dat vnā sine alia. 2. rō ē q: sicut vnū mēbrū indiget alio sic est in virtutibus. 3. rō est. q: sicut in cythara si defuerit vna corda nō erit armonia p̄fecta. ita nec in aīa erit spūalis melodia nisi adsint oēs virtutes. 4. rō ē. q: p̄tra singula vicia sunt alie que virtutes. Vñ oportet oēs virtutes h̄re vt oīa vicia ipugnetur. 5. rō est. q: sicut stelle sup̄sunt in speris suis. ita 7 virtutes in aīe sede eē debent. 6. rō est. q: aīa est sicut vas so. ornati oī lapidē p̄cioso. i. virtutibus. 7. rō est. q: aīa ē sicut ortus nobilis cui nō est decoz virtutis. 8. q: aīa ē sicut apotheca cui deesse nō. d̄z oīs virtutis medicina. Ea que de cōnerxōe virtutū deā sūt intelligi debēt de virtutib⁹ grauitatis q̄ oēs quo ad habitus sūt connerx

sicut quo ad actus meritorios sūt cōles. Et h̄z files sint virtutes. tñ aliq̄ dñr m̄fēs virtutū. nō q̄ b̄tus virtutis generet b̄tus sed mot⁹ motū sic dicit Ber. Jecirco inquit parit cognitōez cognitio. amorem amor. frequentia frequentia. familiaritatem familiaritas. fiducia fiducia. ipetratio ipetratōez. s̄m h̄c modū q̄tuor dñr esse m̄fēs virtutū. s. fides origine. q: ex motibus fidei surgūt mot⁹ aliaz virtutū. Charitas educat oē. p̄dudētia regimie. Idu militas cōsuatōe. Vltia vō nō sūt cōnerxione sicut virtutes. rō h̄mōi est. q: vicia sūt in nobis ex opib⁹ n̄ris q̄ filia nō sūt. Virtutes at̄ theologicę nō i s̄ nobis p̄ acquisitionē. sed p̄ infusionē. Alia rō est. q: vicia sūt opposita ad inuicē. sicut auaritia 7 p̄dignitas qd̄ nō est in virtutibus.

De comēdatione virtutum.

Capitulum.

9

Virtus comēdabilis est. p̄dimo a cā efficiētē q̄ est deus. Iplaz. n. vt ait Aug. solus deus in boīez opaf. 2. a cā māli in qua est. q: nō nisi in bonos inha bitat. Non est sicut de bonis nālibus 7 foruitis. q: talia pluit de⁹ sup̄ iustos 7 iustos. 3. a cā formali. q: est decoz spūalis p̄s. Oīs gloria ei⁹ filie regis abintus 7c. 4. a cā finali. Aug. p̄dēniū virtutis ē ipē q̄ virtutē dedit. Virtus ē bona multiplici. p̄dimo i se. q: sic ait Aug. Virtus ē bōa q̄litas mētis. Nā bōa possessio ē q̄ p̄pinq̄ ē ciuitati. hoc at̄ ē intra ciuitatē q: in aīa. 2. in cōpaciōe. I debi. 13. Optimus est gr̄a stabilire cor. 3. in opatione. q: bonū. facit boīs opus qd̄ nō est meritoriuū nisi ex virtute p̄cederet. Bre. Iūbil h̄z viriditatis ramus boni opis nisi manserit in radice charitatis. 4. in cōmutatiōe. q: de lupo facit agnū. 7 tenebras cōuertit i lucē. Ad alū. n. culpe in bonū gr̄e cōmutat. 5. in distinctione. q: p̄ virtutes distinguūt filii dei a filiis diaboli. Jo. 13. In hoc cognoscent omnes q̄ discipuli. m. e. si dilba. ad inuicem. 6. in exemplificatione. q: oēs sancti studebūt virtutibus. Unde commendamus in Abel innocentiam.

In abraha obedientia. In Moyses manu erudine. In David humilitate. et sic de aliis. Laudabilis est virtus propter multa. Quia magne dignitatis. Apm. n. docto r e habuit. vii. Adab. ii. Dicite a me. q. mitis suis et humilis corde. Quia magne sublimitatis. Tullius. Virtus vna est al. desi. radice. Q. magne lociditatis. Ps. Ecce q. bo. et q. id. Q. magne sributio nis ps. In custo. illis re. mul. Q. magne vtilitatis. Boetii. Quisq. sui pea se vita et nūq. sine pmo sūt virtutes. Q. magne securitatis. Tullius. hoc donū sapie est vt oia tua in te posita et dicas. Comēdabili us est studiu virtutis studio scie rōe exēpli. q. sancti hoc fecerūt. ratione auctoritatis. Apo. Nō in simōe est regnū dei. s. in viu te. pma cor. 3. rōe effect. q. virt. pccm expellit. sciētia nō. rōe originis. qa virtus a do infundit. sciētia p studiu acqrit rōe finis. q. finis virtutis est gloria et nō sciē tia. rōe obiecti. q. virtutis obiectū est bo nū. sciē vero nō rōe materie in qua ē. q. virtus nō nisi in filiis dei scia. nō sp. rōe securitatis. q. securi. est et bonuz q. esse pbrū. rōe honestatis. q. maior gloria est seq. desi q. Aristotele. rōe vitādū mali. q. primi parētes si extēdissent ita manu vite sicut ad lignū sciētie si incurrēt. tot mala in se et in posteris sicut incurrerūt.

De effectu virtutū. Cap. 10.
 v Irmitis gaudiū pcellit gaudium mūdi. s. in duratōe. puer. 15. Se cura mēs q. si iuge gaudiū. hypocrite ad instar pūcti. Job. 20. In puritate cōfētie. sic mūdus regescit in florib. q. i lu to. In dignitate. Glo. ad. gala. Eand animi de his q. digna sunt gaudiū mūdi de indignis est. In salubritate. Sap. Nihil vtilius in vita hois. e. contra gaudi um mūdi. puer. 14. Extrema gaudiū lu ctus occupat. In libertate. Ad gala. 4. Qua libertate xps nos liberavit. Dec caror. aut ligatus est. puer. 5. Iniquitates sue capiūt ipū et sūmbus peccatorū suorū constringit. In diuina pñtialitate. Aug. tale bonū est deus vt nemini cū desēren

ti bene sit. s. nota cōtrariū in malis. Vir tus operat mira multiplex. s. in celo cui vim facit. Unde Adab. ii. Regnū celoz vi patit et vi. ra. il. In mūdo q. custodit homines ne cōburat igne cōcupiscētie. et ne mergat in aq. voluptatis. ne inqnet luto incōtinētie et ne lacere spinis auari tie. In corde hūano. q. vulneratuz sanat et inqnatū mūdat. mortuū viuificat ecce catū illumina. in inferno. q. ignis infernal si pt icēdē vtuosū sic nec i ignis materia lis salamādra. Vir. rōnabile illuminaat ad cognitioez vi. cōcupiscibile excitat ad amorē boni. irascibile cōfortat ad detesta tioez mali. Jē deo assimilāt. q. pfi p vir tutis vigore filio p virtutis splēdoze spi ritui scō p charitatis feruore Angelis cō format. Idheros. in carne enīz pter carnes viuere nature ē angelice nō hūane. mētē locūdat. ornat. subleuat. honozat. sanar. viuificat. ebat. dedit. mūdat. Irē virt. ma la preterita expellit. pñtia impugnat. i su turis pūnit. Jē virtus mētē bene isti tuit. dilectum deo hominē efficit. fructuz tā premii q. meriti adducit tpalia discre te disponit. opa q. in se indifferētia sūt bo na facit. Sicut ea que dicta sunt declarāt nobis effectus virtutū gñales. Ita sūt sin gularū virtutū effect. alig spāles. Sicut est q. humilitas deo subicit. pñtia redu. it iustitia deducit. obediētia cōducit. patientia pducit pseruātia introducit. puritas iungit. charitas deo vnit. De merito vir tutum.

Cap. 11.
 Erituz est boni opis efficacia ad obtinendum illud quod nō habe tur vel ad habendum iustus qd habet. Unde per merituz de nō debito sic debitū et ipz debitū sit magis debitū Sicut rex dat equū quē miles nō meru it. s. p vsū eq. meret eūdem equū taz da tum. Triplex distinguitur meritū. s. con grui digni et cōdigni. Ad meritū cōgrui est per quod disponitur subiectū vt pos sit recipere gratiam fm rōnez diuine lu stitie. Istud vocat dispositio materie. s. dum quis facit quod in se est Ad eritū di

q. f. dicit idoneitatem operantis ad asse/
quendum illud quod mereatur. Ad eritū
cōdigni dicit cōlitate meriti ad remune/
ratioez. Dico autē cōlitate nō a rithmeti/
cā sed geometricā. i. nō q̄ntitatis. sed p̄rio/
portionez. Et hoc p̄z q̄z de? semp remu/
nerat sup̄z meriti sicut punit infra cōdi/
gnū. Uñ nō ē inter meriti & simiū equa/
lis quātitas s̄z p̄portio. q̄z apud deū nō ē
iustitia cōmutatiua. cū nulli debeat aliqd
sed distributiua. Uocat autēz iustitia cō/
mutatiua iustitia fori qua dat vn̄ panis
pro vno denario vel vna pāni p̄ solido
Iustitia vero distributiua est p̄ncipiūz
qua dona distribuūt s̄m p̄portionez ad
merita & ista est apud deū. vñ apostolus
vnusq̄sqz p̄p̄riā mercedē accipit s̄m sūū
laborē. Dicēdū ergo q̄ nullus meref si/
bi primā grām. i. merito digni & condi/
gni. s̄z tūmō merito cōgrui. Similit̄ ext̄/
stēs in charitate nō pōt alteri mereri p̄i/
mā gratiam merito cōdigni. sed merito
digni. & merito cōgrui. Idōt autē existēs
in grā mereri sibi augmētū gratie ex cō/
digno. & per dñs merito digni. & merito
cōgrui. put̄ superius exposita sūt. Idē/
fati tres modi merēdi ḡnāliter habētur.
vñ si alii innemūtur ad eodēz tres redu/
ci poterūt. Cum ergo d̄r q̄ beata virgo
meruit portare xpm̄. intelligēdū est cōpa/
ratine. i. q̄ ipsa potius debuit portare q̄
alia. vel pōt intelligi de merito cōdigni.
Itē mali dicūtur mereri p̄talia. q̄ nullū
bonū irremuneratū sicut malū nullūz i/
punitū. s̄z hoc dicitur improprie. q̄ opa
in mortali facta nō sunt directe bona. cū
nō sint informata charitate. tamē q̄ talia
opera aliqd boni habēt. dñs interpretat̄
ea vt bona. & aliquid dat p̄ eis. Itē pec/
cator quādoqz meref occasionaliter quia
pauperes obtinēt bona interdū benefa/
toribz suis quarū p̄cū. occasio sunt cle/
mose. Itē satis improprie sumit̄ me/
ritum. vbi dicit̄. felix culpa que tales ac/
tū meruit habē redēptōrē. Ibi. n. ponit̄
meruit pro exigebat.

De habitatiōe virtutū.

Cap. 12

q. Uāvis null⁹ sibi mereat primāz
grām s̄m q̄ dicit̄ ē. pōt tñ pecca/
to: se habititare ad grāz faciēdo qd̄ in se
ē. q̄ nulli talū grā denegat̄. Hoc at̄ nō
ē ex merito digni v̄l cōdigni. sed cōgrui
Hoc vero p̄gruit multo magis est ex
pte dei gratiā cōferētis q̄z ex pte hois
ad gratiā habitatiōis. q̄z in p̄paratiōe ad
grāz & infusione gratie h̄z se afa ad mo/
dū materiē. Ipse vero deus vt primū mo/
nēs & efficiēs. Alia rōne p̄z q̄ huiusmōdi
cōgruitat̄ est magis a deo q̄z ad hoie. q̄z
habitatio q̄ est ex pte hois solūmō dat
locū diuine misericordie vt salua iustitia
possit alicui conferri grā. q̄z iniuria fieret
diuie iustitie si tali daret̄ gratia i quo eēt
ober. i. volūtas peccādi. Sufficiēs igitur
hāc iustitio ad grāz est. si hō facit qd̄ in se
est. faacre autē qd̄ in se est tria cōplectit̄
. i. vt hō actū peccādi & volūtatē peccā/
di deserat & conetur in bonū. put̄ est sibi
possibile. Nota q̄ oē meritū vel de meri/
tu in acquirīt in hāc vita. Uñ nō facere
bonū. s̄z facere bñ laudabile ē. Itō. n. v/
bis. sed aduerbis mereimur. Uñ v̄. In
vite meritis p̄cessit aduerbia verbis.

De opibz meritoris. La. 13.

¶ De merito totaliter sc̄ a grā
& totaliter sūt a libero arbitrio. s̄z
principaliter a grā. q̄z grā cōpat̄ ad libe/
rū arbitriū sicut sessor ad equū quē diri/
git. ita grā dirigit liberū arbitriū in erer/
cino virtutū. Idē nos. n. malū facē pōt
sum⁹. s̄z nō bonū Ad efficaciaz merēdi
tria valēt. Idē nū est difficultas opibz qd̄
p̄z in martirio. Secundum promptitudo
volūtat̄is. Apo. Dilatē. n. da. di. deus.
Teriū est magnitudo charitatis ipsa. n.
est pondus sanctuarii s̄m q̄ oia que crāt
in templo ponderabātur. Ad hoc q̄ ali/
qd̄ opus sit meritorū tria requirūtur.
primū est q̄ ip̄m opus fiat in charitate.
q̄ opa que sūt extra charitates mortua
sūt. sicut carbo extinct⁹. s̄z q̄ fiat ex cha/
ritate. multa enī sūt in charitate que nō
sunt meritoria ex eo q̄ nō sūt ex charita/
te. i. quia nō referūt ad finē debitū. terū

In p̄ncipio meruit
q̄ exigebat q̄
In p̄ncipio meruit

um qd idem opus sit referibile. hoc ideo dico qd mala nō possunt bona intentione fieri alioqn sequeretur absurditas qd idem opus esset meritorium & demeritorium. At tēdunt āt tria in merito ex pte hominis .s. subiectū. hoc est aia. Item liberū arbitriū. Itē intentio finis. his tribus ridentur tria ex pte dei. scilicet gratia virtus. charitas. & grā qdem reddat subm̄ deo gratū. virtus autē habilitat liberū arbitriū. charitas vō dirigit intentionem in debitū finē. dicit. n. aug. qd meritū cōsistit penes liberū arbitriū occasionaliter hoc dicit qd liberū arbitriū facit ad meritum sed nō sufficit penes virtutē formaliter hoc dicit qd ex virtute tāq̄ ex forma pcedit motus. & elicitur de potentia penes virtutē motū essentialiter. hoc dicit quia motus essentialiter est meritū. penes gratiam efficaciter. hoc dicit. qd sine grā nullus mor⁹ est meritorium. penes op⁹ instrumentaliter hoc dicit. qd opus exterius ē cā istalis ipsius meritū. Nota gñaliter qd si mereamur sū grā neqz passionib⁹ iōtū passioēs. neqz motib⁹ nature. Dicit. n. pñs. Itā neqz boni neqz mali sumus neqz iūti Aug. Ne mo inuitus benefacit ēt si bonū ē qd facit neqz libero arbitrio ligato. Quisqz enī nō hz vsū rōnis. & liberū arbitriū nō uerē vel dinere sicut sūt ifantes. dormientes. infani & aialla bnta.

De fine actionis. Cap. 14.

q Via meritū v̄ demeritū circa finē actionis attendit. iō nota regula de hac mā. Ex fine dī act⁹ bon⁹ v̄ malus. mal⁹ actus nō fit ex fine bon⁹. Una intentio multos act⁹ informat. Unū si aliqz intendit unū solidū dare. p deo ita qd quodū die det unū denariū. si qñqz obliuiscit. & nō refert in deū donationē hui⁹ denari. tñ datio ē meritoria pp ipaz intentionē pñā finē sub fine pōt quis ponere. verbi grā Aliqz intendit ire ad forū. & hoc intendit vt emat medicinas. & ad hoc emit eas vt curet ab infirmitate. ad hoc curari desidera. vt melius deo seruiat. In isto vltimo pcedētes voluntates oēs sunt meritorie

pp vltimā. s. m. n. vltimā finē oēs pcedētes voluntates iudicāt bone v̄ male. maxime qñ piores act⁹ sūt idifferētes. Diuerſi fines nō sūt faciēdi quoz vn⁹ nō sit ad alium referibilis. verbi grā. Aliqz intendit ire ad vnā domū vt luxuriatur. ad hoc vult luxuriari vt sanior sit ad h vult ēē san⁹ vt seruiat deo. Itē finis vltimus illā voluntatē vltimā q̄ est luxuriari si ifor mat. s. pōt⁹ ecōtra illā voluntas istā intentionēz desor. mat. q. vna intentio puerſa plures deprauat voluntates. Nota qd actio corporalī potest referri ad finē tpalē. dum nō refert postmodum ad deum. Actio autē spiritualis vt p̄dixi nō pōt referri ad finē tpalem. etiā si illud temporale refert ad deum. Et hoc est qd dicit Aug. Debemus māducare vt euāgelizemus. non euāgelizare vt manducemus. Si autē in actionibus finis proximus ponatur deus. & finis vltimus aliquid tpale malū est. Bene autē licet consistere duos fines. s. tpalē & eternū. ita tñ qd eternus sit finis vltimus.

Quid mereamur. Cap. 15.

o p̄pera bona sūt meritoria triū. s. vite eterne augmētū grē. & remissionis pene. p̄dumū rīdet radici operis .s. caritati. & hoc ē p̄mū substantiale vite eterne. p̄mū vō accidētale rīdet opī. sic & augmētū grē. q. opib⁹ excellētib⁹ & suprogatiōis meremur magis augmētū grē q̄ aliis opib⁹. Remissio āt pene rīdet penalitati opīs q. opa q̄ magis sunt penalia magis sūt meritoria remissionis pene. Est enī regula in theologa qd penepena resolutio ē. Nota igit qd hz tota vis merēdi vitā eternā & ēt alia consistat i charitate. nō tñ tot⁹ effectus. q. effectus merēdi p̄sistit in magnitudine opīs sicut p̄z i merito remissionis pene. qd si solū cōsistit i caritate. s. ēt in opib⁹ penali b⁹. & huiusmōdi exēplū hēm⁹ i xpō qd meruit nob aptioēs ianue paradī effectū hoc āt meritū nō erat ex sola charitate. sed in charitate & excellētia opīs. i. i sua passioe Sciēdū ē qd de premio subāli mereb̄ bō

pene vna est

lū per vnum actum q̄sum p mille ma
nente eadē radice ⁊ nō crescēte. Valēt
tñ opera h̄mōi ad multa alia. vñ v̄. Jo
cūdat mētem. virtutes stabilit. meritum
auget. s. meritum accidētalis p̄m̄i. Dec
eata remittit q̄sum ad penā que dimissa
sunt quo ad reatum p grām. Debilitat
fomitē remouet accidētā. excitat hōiem ī
assuefactiōe boni atqz repellit tentatōes
diaboli. Nota qz primā grāz nullus pec
cator pōt meri. pprie ⁊ hoc multiplici rō
ne. Prima qz talis nō hz radicem merē
di. s. grām. 2. ppter status indignitatem
qz peccator nō est dignus pane quo ve
scit. 3. qz nullus hōis op⁹ placet deo ni
si placet ipse p̄i⁹. Unde p̄ius respicit
deus ad Abel q̄s ad munera eius. vt d̄r
Gen. 4. 4. qz naturaliter antecedit eā su
um effectū. ⁊ grā cū sit cā meritū p̄cedit
meritū. Ipsa. n. s̄m Aug. volūtate n̄az
fuerit vt velimus. ⁊ assequit ne frustra
velimus. Grā sicut supra dictū est p bo
num vsam eius ⁊ merito cōdigni me
ref augeri in via vt aucta mereat p̄fici
in p̄ia. ⁊ hoc a deo cuius est grām s̄m
dere. augere ⁊ p̄ficere s̄m coop̄tōne vo
lūtatis nostre. Nā sicut de⁹ est ip̄i⁹ grē
fundale p̄ncipiū infūdendi sic ipse solus
est p̄ncipiū augēdi p modū influentis
grā vero p modū meriti ⁊ dignitatis.
Sed liberū arbitriū p modū coop̄antis
sicut liberū arbitriū p grām meref me
rito p̄digni augmētū grē in statu vie. sic
ēt meref merito cōdigni ipsius p̄lemē
tū in statu p̄ie. Quare at̄ mereamur ex
cōdigno vitā eternā multe sit cāe. p̄ma
est efficacīa domi spūs sancti coop̄antis ī
merito. scda virtūas dei p̄mittētis. Ter
tia p suasibilitas liberi arbitriū p̄sentētis
⁊ finaliter p̄senerātis. Quarta difficultas
statim merēdi. Quinta dignitas xpi capi
tis nostri interuenētis qd glōrificari d̄z ī
mēbris suis. Sexta liberalitas dei tribuē
tis quē nō decet p̄na reddere. Septima
est obsequiū fideliter sibi obtemperātis.
Octana nobilitas operis qd ex charitate
p̄cedit. qd tātum pōderat in p̄spectu lu

dicis q̄sum amor ex quo p̄cedit. ⁊ Ideo
nō pōt sufficēter nisi a s̄mo bono renū
nerari. Opera que nō sūt in charitate. i.
cū p̄ctō lz nō valēt ad vitā eternā. valēt
tñ ad alia multa. vñ ver. Aptat. s. cor ad
suceptionē grē. minuit. s. penā que debe
ret si nō fieret illud opus nō illā que iam
debet. Et dat bona terre. s. tp̄alia. occu
pat. s. ne sit hō interim ociosus vl̄ operi
malo deditus. Assuescit. s. ad h̄i operan
dū. delectat. s. mētem. mitigat. s. somites.
arctet. s. flurū peccatū. Ultimo sciēdūz qz
nullum malū imponitū. ⁊ nullum bonū
iremmuneratum.

De diffinitionibus ⁊ differētis virtutū
Lapin. 16

v. Virtutes s̄m Macrobiū d̄r qñ
qz policitē qñqz purgator est. qñ
qz purgati animi. qñqz exēplares. P̄di
mas docet salomon ī puerbis. Scdas
in ecclīastica. Tertias ī cāctis. Quartas
in deo legimus. Policitē nāqz d̄r s̄m
qz regit vitāz humanā quo ad opera ex
teriora ⁊ s̄m qz pugnat p̄tra vitia. Pur
gatorie d̄r s̄m qz iam sūt in victoria vi
tior ⁊ respicit p̄t̄ interiora p̄t̄im exte
riora purgati animi d̄r qñ deuictis iaz
vitūas possessor virtutū gescit raro infur
gētibus p̄m̄is motib⁹. P̄ rēp. arcs d̄r
q̄ in mente diuina p̄sistūt. Nā idee vir
tutū in deo sūt ⁊ ipse rex oīum est exem
plar. Aristotiles diuidit virtutes intelle
ctuales ⁊ p̄fuctudinales. Intellectuales
diuidit in s̄p̄biā. i. sapiētīā. ⁊ intelligen
tiā. ⁊ fronesym. i. p̄ndētā spūs. Et hec
tria ordināt nos ad deū. qz s̄p̄bia regit
affectū. intelligētīa intellectū. sed fronesy
ytrūqz p̄ndētīa enīz spūs regit cogita
tiones ⁊ affectōes. Virtutes vero p̄ue
tudinales diuidit in honestatē. ⁊ liberali
tatē. Hec duo ordināt nos ad hōiem. qz
honestas ordinat hōiem. quo ad seip̄s
liberalitas quo ad p̄m̄iū. Itē philose
phia mortalis diuidit in ethicā. h̄icono
micā. ⁊ politicā. Hec p̄m̄ia mores quo
ad ip̄s hōies. siue quo ad seip̄s s̄m ut
scda familiā disponit tertia vrbes ⁊ re

gna gubernat et regit. Circa virtutes hoc tenendum est quod cum sit una gratia gratificans animam, septem tamen sunt virtutes quibus humana vita regitur. Tres quod theologice, et quattuor cardinales, et habent virtutes sunt gratuite per informantem gratiam, prout tamen fieri informes per culpam, et iterum informari per penam adveniunt gratia quam est habitum virtus, origo finis et forma. Nam cum habitus aliarum virtutum habent sine gratia et caritate in quibus consistit vita virtutum dicitur informes. Cum autem gratia superuenit, tunc formantur et decorantur et deo sunt acceptabiles. Unde virtutes informes sunt sicut colores et tenebras, et sicut carbones extincti, et sicut rami aridi, et sicut ale mortui et sicut aurum obscuratum et sicut gemme conuersae in scilices. Contra virtutes formate sicut colores sunt in luce visibiles quod aspectu complacentes, et sicut carbones ardentes et sicut rami viuentes, et sicut ale viuentes ac valentes, et sicut aurum fulgentes, et sicut gemme vas aurum decorantes. Dicitur est inter virtutes et precepta, et dona et fructus et beatitudines, quia virtutes potentias disponunt, precepta opera respiciunt, dona virtutibus perfectione addunt fructus spiritui sine gustui sapore spiritualem apponunt beatitudines ipsis virtutibus statim sine vice, sine peccato contingunt. Alia est dicitur, quia virtutibus bene operamur, donis expedite benefruamur peccato operamur, sed fructibus fruimur deo.

De dicitur virtutum cardinalium et theologiarum

Laplin 17

Diffinitio virtutum theologiarum et cardinalium haec est, quia theologice mouet ad finem, sed cardinales mouent ad ea quae sunt ad finem. Alia dicitur est quia theologice virtutum finis et obiectum est ipse deus, et non obiectum prout. Item virtutes theologice habent per infusionem, cardinales vero per acquisitionem. Item theologice mouent ad opera exteriora sumptis a iure diuino, sed cardinales a iure naturali. Item virtutes theologice attenduntur quantum ad actus interiorum, cardinales vero ad opera exteriora. Item theologice non habentur sine donis, cardinales vero habentur prout sine donis. Item theo-

logice sunt discretive actuum in deum, cardinales vero in primum. Item in theologice sic est quod habitus generat actus, sed in cardinalibus est contra, quia actus sibi generat habitus, vnde philosophus. Quales inquit sunt actus tales sunt habitus.

De virtutibus theologice in genere.

Laplin 18

Alia quantum ad superiorem partem in qua consistit imago trinitas recte caritatis habet tres virtutes theologicas, vnde sicut imago creaturis consistit in trinitate habitum cum unitate gratie, sic per hos tres habitus virtutum anima fertur in summam trinitatem sicut in tria appropriata tribus personis, ita quod fides dirigit in summam veritatem credendo et assuetudo. Spes vero in summam arduam innitendo et expectando charitas autem in summam bonum desiderando et amando. Virtutes theologice differunt inter se multipliciter, primo sicut actus proprios. Nam fides facit deo assentire, spes in deo confidere, charitas facit deum amare. Secundo differunt ratione subiecti, quia fides in rationabili, spes in irascibili, charitas in concupiscibili, sed ambe sunt in voluntate quod per similitudinem actuum accipit notiam harum potentiarum. Tertio differunt ratione subiecti. Nam fides est circa verum, spes circa arduum, charitas circa bonum. Quarto ratione effectus. Nam fides in presentem deum sequitur, spes in celum comitatur, caritas perenniter amplectatur. Quinto differunt ratione finis, quia per fidem cognoscitur deus ut veritas per spem habet ut eternitas, per caritatem diligitur ut bonitas.

De fidei utilitate. Lap. 19

Fides est subspandax rex argumens in mentem non apparatus sicut in alio. In hac diffinitio fides dicitur subspandax, sicut dametum subspandax edificatio spirituali quod est gratia et gloria. Ipsa namque fides facit aliquantulum res sperandas in nobis subsistere per gratiam et faciet tandem per gloriam quia ipsa est primum habitus virtutum, primum dico non tempore, sed namque sperandas dicitur quia fides per assensum facit in nobis subsistere res sperandas. Argumetum dicitur, sicut arguens mentem, quia fides i-

olnat intellectū ad credēdūz id q̄ nō ap-
paret. ⁊ p̄ hoc dī potius argumētū q̄
cōclusio. q̄ fides p̄bat de nō apparētūz
q̄ sit ⁊ nō p̄bat. Itō apparētū dī q̄ fi-
des sua v̄tute ⁊ luce manifestat ea q̄ nō
apparēt tā p̄terita q̄ p̄sēta. ⁊ q̄ futura.
P̄terita q̄dē. q̄ s̄m̄ Apostolū fide in-
telligimus aptata esse secula. P̄sēta v̄o
sicut ait Aug. demus deo aliqd̄ posse. et
nos intelligere nō posse. futura autē q̄ p̄
fidē credimus resurrectōez mortuoz ⁊
h̄mōi. fides dī multipliciter. s̄. h̄tus in-
formatus charitate illuminās m̄tēz ad
credēdūz. Act. 15. fides purificās corda
eoz. Equitas informis. Ia. 20. fides si-
ne opibus m̄o. est. Ad otus fidei. Aug.
fides est credere q̄ nō vides. facultas
credēdi. Ad arb. 8. Itō inueni tāta fidez
in Israel. De uotio fidei. Ad ar. Ad uiter
magna est fides tua. Articulus fidei. Uti
i symbolo atthanasii. Itō ē fides catho-
lica vt credamus ⁊ cōsitemur. Sicut
in aliq̄ scia q̄daz sūt antecedentia vt suppo-
sitōes q̄dā v̄o p̄sequēta vt cōclusiones
q̄dam q̄i media vt p̄positōes p̄bantes
Ita in doctrina fidei q̄dam sūt ibi admōz
suppositiōnū vt v̄lia antecedentia articu-
los. s̄. q̄ scriptura sit p̄dita ⁊ expōsita in
spiratōe sp̄s̄ sancti. ⁊ q̄ v̄a sūt q̄ loq̄tur
dñs in scriptura. ⁊ p̄ scōs suos. ⁊ h̄mōi
q̄dā ad modū cōclusionū. vt ea q̄ ad mo-
res p̄nēt. s̄. fornicatōz eē mortale peccū
⁊ h̄mōi q̄dā ad modū p̄positiōnū vt ar-
ticuli fidei. Et nota q̄ fides est q̄i media
inter opiniōnē ⁊ sciaz q̄ opiniō se h̄z ad
vnā p̄tē p̄radictōis cū formidine alterius
p̄tis ⁊ sine cōe cognitōe. Scia v̄o se h̄z
ad aliā p̄tē p̄radictōis sine formidine s̄li
q̄. ⁊ cū cōe cognitōe ac p̄ media necessa-
riayū scia ē necessariay. ⁊ ita p̄z q̄ fides
p̄cipat cū v̄traq̄z. Ad fidei p̄fectionē se
p̄tem p̄nēt. p̄mū est q̄ sit p̄ v̄tati
innera sicut fides Ad oys̄ q̄ se negauit si-
lle p̄baranus magis eligēs affūgi cū po-
pulo dī q̄ t̄p̄alis peccū h̄re cōsuetudatē. ⁊
est q̄ sit caritate formata. sicut Ad agda-
lena quā fides saluā fecit. ⁊ cū dimissa se

petā multa. q̄m̄ dilex̄t multū. ⁊. est q̄ sit
deuotōe seruīda sicut illius mulieris cui
dixit dñs. O mulier magna est fides tua
4. q̄ sit bonis opibus p̄bata. sicut fides
Comeli. 5. q̄ sit fortitudine roborata. sicut
fides Stephani. 6. Anrētii. ⁊ aliozum
martyrū. q̄ p̄ fidem fortes facti sūt i bel-
lo. 6. q̄ sit obedientia decorata sicut fides
Abrahe. 7. q̄ sit humilitate subiecta. sicut
fides beate virginis que ait. Ecce ancilla
dñi. Itō q̄ fides magis immittit aucto-
ritati q̄ rōnū. q̄ s̄m̄ Gre. fides nō h̄z me-
ritum cui humana rō p̄hibet experimē-
tū intellige sufficiens. q̄m̄ n. fides rōi-
bus firmet. t̄m̄ nec talibus nec experimē-
to sensibili d̄z quis credere cōtra fidem
sicut p̄z in eucharistia vbi ⁊ visus. ⁊ gu-
stus. ⁊ tactus dicit esse panē ⁊ vinū. s̄z
fides dicit esse corpus et sanguinē dñi no-
stri Ihesu xp̄i. vñ Aug. Qd̄ intelligim̄
debemus rōnū. qd̄ credimus debemus
auctū. q̄ opinamur debem̄ errori. Itō
ta q̄ duplex est cognitio de deo. s̄. nālis
⁊ accitālis. Naturalis cognitio duplex
est. s̄. an̄ petm̄ q̄ h̄o cognoscebat aperte
deū in creaturis. ⁊ post petm̄. ⁊ hoc est
p̄ speculū i enigmate. Accidētāl cognitio
triplex est. p̄ma est acq̄sita p̄ rōes nāles
quā habuerūt p̄bi. ⁊ hec dī scia. 2. est q̄
h̄t testimonis scripturay ⁊ miraculorū
⁊ hec cognitio dī fides informis. 3. est q̄
h̄t p̄ infusione gr̄e gratū facientis. ⁊ hec
dī fides formata. ⁊ p̄ talē cognitōnē as-
sentit eia p̄ime v̄tati p̄ se ⁊ supra oia.
Unde ea adueniēte perēnt oēs alie cogni-
tiones accidētāles ad minus quo ad ac-
tū. Cū. n. alie cognitiones veniunt in ani-
ma t̄cē fides tanq̄ velocior p̄occupat mo-
tus oim̄. Cum fides sit de non apparē-
tibus ⁊ difficile sit occulta credere vno
sūt necessaria ad hoc vt firmiter credat
p̄mū est illustratio veritatis aīas eleuā
2. est rectificatio auctoritatis instrūctis ani-
mā. quoz p̄mū est p̄ fidem. 2. est p̄ scri-
pturā autenticam. ⁊ p̄ sp̄m̄ sc̄m̄ editam
Auctoritas ergo p̄bet fulcramētū fidei ⁊ fi-
des assentit auctoritati. v̄trūq̄z vero per-

chrisitū est. ppter qd̄ ⁊ splēdo: ⁊ verbū
 dī: q̄ mēre p̄ fidē illuminat. ⁊ veritatē
 p̄ doctrinā ondit. Illoc quoq; sciendū
 est q̄ vna est fides tñ. tā in p̄teritis q̄ in
 p̄sētibz ⁊ futuris. lz magis clara sit i eis
 ⁊ explicita q̄ sequūtū xpm̄ q̄ in eis q̄ p̄
 cesserunt eius aduentū. sicut nouū testm̄
 clarius est q̄ vetus. Qd̄. n. nos credim⁹
 esse factū antig p̄fes credebāt esse futū
 exceptis istis q̄ adhuc restant cōplēda. si
 cut est resurrectio mortuorū. ⁊ iudici-
 um extremū. ⁊ remuneratio bonoz ⁊
 punitio reproborū.

De effectu fidei.

Caplin.

20

fides multa bona facit. s. boiem
 saluat. Unde dictū est Ad agda-
 lenē. fides tua te salua fecit. Ad entē pur-
 gar. Act. 15. fides purificās corda eorū
 Cōtra mūdū pugnat. Heb. 11. Sācti p̄
 fidez. 6. re. ⁊ ostulara impetrat. Unde
 illud. O mulier magna est fides tua. fiat
 sic petisti. ⁊ deuēratā dar. Apo. Tu
 astiti in fide stas. ⁊ palia p̄tēnit. Heb. 11.
 fide moyses grādīs effectus est negauit
 se filium esse filie pharaonis. Iustificat.
 Ro. 4. Credidit abrahā deo. ⁊ re. est ei
 ad in. ⁊ beatificat. Jo. 20. Q̄ vidisti me
 Tho. credidisti. b. q̄ nō vi. ⁊ cre. Super
 fundamētū fidei qdam edificat aurū cō-
 templatōis. q̄ q̄ cōtemplātū sine fide
 q̄si vident videre tolē sine oculis. qdam
 argētū predicationis. q̄ q̄ p̄tēat sine
 fide nō loquitur eū q̄ in deum est fide-
 lem f̄mōnē. qdam lapides preciosos bo-
 noz operū. q̄ q̄ bene opatur sine fide ē
 sicut q̄ facit structurā sup arenā. Item
 alii edificat ligna. s. amorē ardentiōrē
 t̄palium. alii feni. s. sumū delectationū
 carnalū. alii stipulā. s. occisioz verboz ⁊
 opoz infirmoz. Isti qdā saluant meri-
 to f̄fidamēti. sic t̄nquasi p̄ ignē purgato-
 rit ceuref edificū nō idoneū tāro funda-
 mento. fides hz quosdam effectus cō-
 n̄tiales ⁊ principales vt facē filios dignos
 vita cetera ⁊ facere similes deo. ⁊ pur-
 gare aīaz a teneb:is pcti siue infidelita-

tis. Isti effectus sūt a deo. Alios hz esse
 ctus volūtarios ⁊ secundarios. vt est cre-
 dere ⁊ dirigere opera aliarū virtutū
 ⁊ imperaf̄ oibus suo modo. Et isti esse
 ctus a libero arbitrio sūt.

De articulis fidei.

Caplin.

21

Respectus habeatur ad eos qui
 symbolum ediderunt tunc arti-
 culi sunt duodecim ad numerum duo-
 decim apostoꝝ. Si autē cōsideremus q̄
 radicaliter sūt credēda. tñ articuli sūt. 14.
 quoz. 7. spectant ad diuinitatē ⁊ se-
 ptem ad xpi humanitatē. ⁊ hec signata
 sūt in. 7. stellis. ⁊ in. 7. cādalabris aure-
 is in quoz medio filius hoīs ambulabat
 Sūt ergo septē articuli fidei q̄ p̄tēnt ad
 diuinitatē. primus est credere vnum eē
 deū q̄ ibi notat. Credo in deū. Secūdu
 est patrē esse deū. ibi Patrē oipotentē
 tertius est filiū esse deū ibi. Et in Ihesū
 xpm̄ filium eius. q̄rtus est spm̄ scm̄ esse
 deū. ibi Credo in spm̄ scm̄. Sic p̄z q̄ p̄
 dicti q̄tuor articuli sūt de vnitatē diuine
 eētē ⁊ trinitatē p̄sonaz. q̄ntus est cre-
 dere remissionem peccatoꝝ his qui sūt
 in ecclesia. ibi Sanctā ecclesiā ca. s. c. re-
 pec. sextus est mortuoz resurrectionē
 septimus est credere bonoz remunera-
 tionem sub quo cōprehendit ⁊ maloz
 punitio. ibi. Vitam eternam. Et isti tres
 articuli ad diuinitatē p̄tēnt. q̄ virtute
 diuinitatis sūt peccatoꝝ remissio que est
 anime viuificatio ⁊ corporū resurrectio
 atq; corporis ⁊ anime simul glorificatio
 Alii septem sūt qui p̄tēnt ad huma-
 nitatē xpi. Primus est credere filium
 dei esse conceptū de spiritu sancto. ibi.
 Qui conceptus est de spiritu sancto. se-
 cundus est filium dei natum ex Maria
 virgine. ibi. Ex Maria virgine. tertius fi-
 lium dei pro nobis mortū in cruce. ibi
 Passus sub pōrio pilato crucifixus mor-
 tuus ⁊ sepultus. quartus est filium dei
 descendisse ad inferos secundum animā
 ibi. Descendit ad inferna. q̄ntus ē filius
 dei surrexisse a mortuis. ibi. tertia die re-

sur. amor. sextus ē cū dē ascēdisse ad p̄fis
 equalitatē. ibi ascēdit ad ce. se. ad dex. d.
 p. o. 7. ē sūū dei iudicatur̄ v̄nos & mor-
 tuos. siue bonos. siue malos. ibi. Inde
 v̄s. ē it. vi. & mor. Isti. 14. articuli colligunt̄
 ex symbolo quē apostoli ediderūt
 Articuli p̄mū & sc̄d̄s d̄ diuinitate posuit
 pet̄. 3. Andreas. Bartholome. 4. 5.
 Symō. Tadeus. 6. 7. Ad attribas. Itēz
 p̄mū articulū de humanitate xp̄i posuit
 Jacob. 2. maior. sc̄d̄m & tertiu. Ioannes
 q̄rtū Thomas. q̄ntū. Ad attribas sextū
 Jacob. 2. minor. septimū philipp. 2. Tria
 sūt symbola. p̄mū apostolor. 2. nicennu
 cōciliū. 3. Athanasii. p̄mū factū ē ad fidei
 instructiōz. Sc̄d̄m ad fidei explanatiōz
 Tertiu ad fidei defensionē. Nota q̄ ali-
 ud ē credē deum. & aliud est credere in
 deū & aliud credē deo. Quis credē deū ē
 credere ip̄m eē. Credē at̄ in deū ē credē
 do ip̄s amare. & credēdo in deum ire ac
 mēbris eius in corporari. Credē v̄o deo
 est credere verbis eius.

De spe.

Cap.

22.

Spes est certa expectatio future
 beatitudinis ex dei gr̄a & meritis
 p̄riis pueniēs. In hac diffinitio-
 ne nō sumit̄ certitudo rōnis in q̄ plene
 vni p̄i cōsentit̄. sed certitudo opinionis
 qua vni parti quia rōne pbari videtur.
 nec tñ oīno sed cū formidine. Iduius at̄
 expectatiōis cā p̄ncipalis ē gr̄a dei & nō
 nostra merita. q̄ opa n̄ra nō sūt merito-
 ria nisi ex dei gr̄a. Sine meritis tñ sp̄re
 aliqd nō ē spes sicut ait Grego. s̄ p̄sum-
 ptio. In p̄dicta diffinitioe diffinit̄ mot̄
 sp̄i & nō virtus. s̄ virt̄ sp̄i diffinit̄ sic
 Spes ē audacia mēt̄s de lāgitate dei ac-
 cepta h̄fidi vitā eternam p bona merita
 Inter fidem & sp̄e tal̄ ē differētia. fides
 n. est de p̄teritis. & futuris. Spes aut̄ de
 futuris tñ. fides de bonis tā sibi q̄ aliis
 ē. Spes at̄ de bonis sibi tñ. Cōueniūt
 tñ in hoc q̄ tā fides q̄ spes est de inuisi-
 bilib. Certitudo sp̄i orit̄ ex trib. s. ex
 diuina largitate. ex abūdiāta meritoz. &
 ex p̄guatatiōe eternoz. Nota q̄ spes pro

ut est viatorz sic est cū certitudine opinio-
 nis vt dictū est Spes aut̄ illorū qui sunt
 in purgatorio. & q̄ fuerūt in limbo est cū
 certitudine sciētie & nō opinionis. vt ē
 la viatorz. Ut̄ deservat aliquo mō a spe. p
 p̄rie dicta. Spes vero que fuit in Stepha-
 no q̄ vidit celū. ap̄t̄ & que fuit in pan-
 lo q̄ dixit. scio cui credidi &c. & que fuit
 in Adā ante pet̄m fuit cū certitudine visi-
 onis tñ satis debilitatis q̄ in celo. Unde
 spes sic sup̄ta adhuc ē minus p̄rie dicta
 Ex his patet q̄ in patria non ē spes p̄-
 m̄i. q̄ beatitudo ē omnium bonoz simul
 tota possessio. Ut̄ ibi nihil futuruz ē qd
 speret̄. Et h̄ sanctis adhuc sit futura re-
 surrectio corpoz s̄m rē. tñ p̄is ē s̄m co-
 gnitiōes. Spes at̄ sic futuruz respicit q̄ p̄-
 nat tā p̄ntiā rei q̄ cognitiōis. put spes p̄-
 p̄rie sumit̄. Duplex ē spes. s. suffragiū &
 auctoritatis p̄rie. p̄d̄ma posita est in
 sanctis. 2. i solo deo. & hec triplex ē. s. ve-
 nie. p̄s. In te dñe sperant̄ nō cōfundar̄ i
 eternuz Ḡre. p̄s. Sperātes at̄ in domi-
 no misericordia circūdabit̄ Glorie. p̄uer-
 bi. Qui sperat in deo saluabit̄. Effectus
 sp̄i multiplex ē. a tribulatiōe liberat̄. p̄s.
 In te sperauerūt patres nostri. speraue-
 rūt & liberaſti eos. exēplū de Susana &
 Daniele. Cōfortat. 2. Adacha. 7. p̄dere
 untes septē filios sub vnius diei tpe cō-
 spiciēs m̄ bono aīo ferebat p̄ sp̄e quā
 in deū hēbat. Ad ētez eleuat̄. Isa. 4. Qui
 sperat̄ in do. muta forti. assumēt pennas
 &c. Saluat̄. p̄s. Qui saluos facit speran-
 tes in se. Tēporalia ministrat̄. p̄s. Oculi
 omnium in te. spe. d. &c. Spes cōpat̄ mul-
 tis reb. d̄ enī galea. s. Thesa. 5. Indu-
 ti galeā salutis. anchora. hebr. 6. Qui cō-
 fugimus ad tenendum propositam sp̄e
 quam sicut anchoram habemus anime
 tutam ac firmam. medicina. p̄s. Sperāſ
 in do. nō confirmabor. Gēma. p̄uerb.
 17. Cumma gratissima expectatio pre-
 solantis. Solatium hebr. 6. fortissimuz
 solatiū habeamus qui cō fugimus ad te-
 nendam propositam nobis sp̄em. Cla-
 uis. Glo. super illud. p̄s. Sperat e i dño

p spe intrat ad illud videndum qd credit. lignu vite. sapie. Si corā hoib' totmcta passi sē spes illoz ī mortalitate plena est. De charitate. Caplin. 33

Charitas s'm Apo. sic diffinit. i. Thimo. i. Charitas est finis pre-

cepti de corde puro & cōscia bona & fide nō ficta. Et sumit finis psumationis. q: charitas est psumatio siue pfectio ois pcepti. Nōt ēt dici finis terminationis oim pceptoz. q: oia opa que sūt in pcepto tendūt ad charitatē vt magis ac magis beatur. De corde puro. dicit glo. Si sumit hic intellectus p actu intelligēti s; que causat motus charitatis. Quāto. n. q: magis intelligit tāto magis diligit. nisi alias ipediat. Et hic ista pceptio. de. dēnotat cām efficiētem. & cōscia bona. i. spe. q: q purā cōsciam h; secure sperat. & fide nō ficta. i. simulata. & nō fragili. sed inter aduersa fort. piper in libro de vita cōtēplatiua describit charitatem sic. Charitas est vt mihi vř recta voluntas ab oib' terrenis pñsibus ac futuris. pñsibus auerfa. Iuncta deo inseparabiliter & vnita igne quodā spūs scī a quo est. & ad que refertur inēsa ingetamētū ois extranea corūpi nescia nulli vitio mutabilitatis obnoxia sup oia que carnaliter diligit exēssa. affectionū oim potentissima. diuine cōtēplationis auida. In oibus semper iuncta. sūma actionū bonarū salus mortū. finis celestiu pceptoz. mors criminū vita virtū. vtus pugnantium. palma victoz. sanctaz mentū arma. cā meritorū bonoz. premiū pfectoz. sine q nullus deo placuit cū nullus vnq; peccare potuit. fructuosa ī penitētib'. leta in pfectiōib'. glorioza ī pñerantib'. victoriosa ī martirib'. opozā ī oib'. oio fidelib' ex q qeod est boni opis vniū. Charitas autēz qm ad actus diffinit quattuor modis. Primo sic in. 3. lib: s'maz. Charitas ē dilectio qua diligit deus pp se. & prim' pp deum. & in deo. 2. sic. Quid est charitas nisi vita copulās amātem cū amato. 3. sic s'm Ang. charitas est vtus qua v

dere deū & pñui desideramus. 4. sic s; Aug. Charitas ē vtus q animū nrī rectis s'ma affectio est h;ay diffinitionū pma dat in cōpatione ad deū. 2. in pparatōe ad eius possessiōē. 3. in cōparatōe dilecti ad dilectum.

De d'ia inter charitatem & alios mores Caplin. 24

Ad: triplex est. s. naturalis gratuitus & vitiosus amor gratuitus est laudabilis q: vtus est & h; pncipalem finē. s. bonū inēmutabile. h;ic dimittit in amicitia & pcupiscētiā. s'm amicitia diligit q: deū purissime nō respiciens vtilitatē suā. sed bonitatē amati. hoc mō plus diligit homo deū q: scipm. s'm vō cōcupiscētiā diligit q: deū. q: remunerationē in eo expetat. Amor nālis nec laudabilis est nec vituperabilis. & h; finem indigentia v' vtilitatē ppriā. Iste s'it diuidit in amicitia & cōcupiscētiā. s'm amicitia diligitur hoc amore nos & nostrā pfectionē & n'az pñuatoz. & magis ea q' se plus necessaria. vt caput p quo totū corpus exponimus. hic cōis est nobis & brutis. s'm cōcupiscētiā vero diligitur deum. q: necessitati nostre vel subuenit v' subueniet. q: hoc amore nō diligitur res pp se. sed pp vsuz eius. vñ hoc amore plus se diligit hō nālis q: deū. Amor vitiosus vituperabilis est. q: pñiū est & h; finē voluptatē siue delectationē in creatura hic diuidit in amicitia & cōcupiscētiā. s'm amicitia diligitur hoc amore delectationē creature pp se q: vñs ī nobis nō beatur. s'm cōcupiscētiā vero diligitur voluptatē creature pp nos. Amor itēz multiplex est. s. nālis erga se. pñs erga parētes. iocūdnus erga socios. iust' erga amicos. violentus erga inimicos. s'ctus erga deum. Itē d'ia est inter amorem dilectionē. & charitatē. q: amor proprie est nature. & d' amor quasi amorū vniū. q: getat appetitū in re amata. Dillectio est amor proximi & dicitur dilectio quasi duo ligans. sociat enim amantem cū amato in amore. vt se mutuo diligat

Charitas est amor: in deū hec amicitia de
terminat. ⁊ indicat oibus cariorē. vñ dī
caritas q̄si cara vñtas vñ cap deo facies
Alia est dīa inter p̄dicta q̄ amam⁹ deū
pp se diligim⁹ eū sup oīa pp sua bñficia
q̄ dilectio est dinerfor electio. charitas
vtrūq̄ p̄lectī. s. sup oīa ⁊ pp se. Dill
gere deū in hoc differt a dilectōe p̄mi
q̄ diligere deū est velle ei bonū qd̄ hz. s.
q̄ sit oipotens. ⁊ sume bonus ⁊ hmōi.

Itē diligere deū est velle p̄cepta eius
nare cū intētiōe fructū eo. Itē diligere
deū ē eū velle possidē ⁊ ab ipso posside
ri. Itē diligere deū est vultate dei vult
tati sue in oibus p̄ferre. Diligere vō p̄mi
mū est velle sibi bonum nō p̄ eūnam
sed p̄ ḡaz. Itē diligere p̄ximū est idem
velle. ⁊ idē nolle in bono. Itē diligere p̄
ximū est successe bonū ei optat ⁊ q̄rere
Itē diligere p̄ximū est velle ei qd̄ sibi.
Est itē dīa interlectōe dei ⁊ p̄mi
q̄ deū diligim⁹ in se ⁊ pp se. p̄ximū vō
diligim⁹ in deo ⁊ pp deū. Quōq̄ dicitur
duplicē eē caritate. s. dei ⁊ p̄mi. hec du
plicatas nō intelligit quātū ad bitus. sed
q̄tū ad act⁹ q̄z vno bitū caritatis diligit
de⁹ ⁊ p̄xim⁹. Caritas q̄sq̄ dicit bitūz
Ro. 5. Caritas dei diffusa est in cordib⁹
nr̄is. q̄sq̄ dicit motū. Lan. 2. Ordinavit
in me caritatē. q̄sq̄ signūz. Uñ Jo. 15.
Ad aiore caritatē nemo hz. i. mai⁹ signū
caritatis. q̄sq̄ tertiā p̄sonā i trinitate. i.
Jo. 4. Deus caritas est. ⁊ sic sumit p̄so
nalit. q̄sq̄ sumit cōtrahit. ⁊ tota trinitas
dī caritas. q̄sq̄ sumit p̄ seruoze carita
tis. Uñ nec. 7. Dimissa s̄ peccata mul
ta q̄m dilexit multum.

De effectu caritatis. Cap. 25
Charitas p̄ximū expellit vñ de ma
gdalena dī dimissa sūt ei peccata
multa q̄m dilexit multū. Leges
custodit. Ro. 13. Qui diligit p̄ximū suū
legē implet. Deū vō diligit. i. Jo. 4. Qui
manet in deo manet. ⁊ deus in eo. Adē
tem v̄tutibus ornat. i. Cor. 13. caritas pa
tiens est. benigna est ⁊ c. p̄fectionē addu
cit. Apo. ad huc excellētiōe vā vobis de

monstro. Glorā tribuit. Jo. Si q̄s dil
git me ⁊ c. ⁊ sequit̄ aduentem⁹ ⁊ māso
nē apud eū faciemus. Dilectōe dei dī
gnū facit. Jo. 16. Si ga diligit me dil
git a p̄se meo Charitas cordib⁹ cōmūdic
cū ad p̄ximū dilatat. Estū dīr p̄ p̄fecti
one ⁊ p̄ opa misericordie. m̄fūdit p̄ illuz
nationē ḡfe. Si p̄fundit p̄ opa p̄fectōis
⁊ superer rogatōis. p̄ caritate venit de⁹
ad hoies in incarnatōes ⁊ in hoies i ḡfe
collatōe. p̄ ipsaz caritate currit hoēs ad
deū bona opatōne. ⁊ puenit ad eūz in
glorificatōe. Amoris ē penetrare. q̄z int
ma cordis penetrat. Cant. 2. Vulnerato
caritate ego sum. lāgnidū facere ⁊ hoc p̄
desideriū eēndi cū amato Cant. 5. n̄cie
tis dilecto meo. q̄ amore langu. o. In
ebriare. q̄ sic tēdit in amati q̄ su ipsius
⁊ ofuz rez p̄ter ipsz obliuiscat. Cant. 5.
Comedit amici mei ⁊ bibit. ⁊ inebria
mini carissimi. lāscet q̄ cor i dina dulce
dine sic resoluat q̄ appetēs eū ap̄ petibili
mirabili amicitia vñt Cant. 5. Anima
mea liquefacta est vt dilectus logē mibi
amor hz vñ diffusū in bona opatōe
vñtū in p̄ximū dilectōne. transformat
nā. in iustificatōne. Itē alter hoc ⁊ sic
q̄ hz vñ diffusū vt p̄ i creatōe. vñtū
nam vt patet in xp̄i incarnatōne trāsfo
matū vt in glorificatōe. Quibus reb⁹
charitas assimilatur. Caplm. 26

Charitas est bonoz p̄ncipiū q̄z
a deo. bonoz mediū. q̄z fin deū
bonoz finis. q̄z pp deū. Charitas dī bo
ne opatōis p̄cipiū. q̄z monet ad id grē.
Charitas opat̄ s̄ ē. Dicit et mediū. q̄z
opa isomat. dī quoq̄z finis. q̄z opa dīri
gat ⁊ ad vbitū finē p̄ducit. Quō charitas
dīcat finis. scēdū ē q̄ n̄ p̄plex est finis. s.
p̄positōis. p̄sumatōis ⁊ imitatōis. p̄ dīo
charitas ē finis p̄ctōz q̄ ea p̄sumit. 2. mō
mō ē finis p̄ceptoz. q̄ ea p̄fici. 3. mō tā
vita eterna q̄ ipse deus est finis nr̄i labo
ris. sed vita eterna finis est quo ḡscitur
sed deus terminus in quo ḡscit. Charita
tas dī forma v̄tutū multipucter. Id. Jo
q̄z mouet oēs v̄tutes ad exteriora opa p̄

que p̄ficiuntur virtutes ⁊ meretur auge-
ri. Secūdo q̄ oēs v̄tutes mōuēt ad fines
charitatis. s. ad bonū. Charitas. n. h̄s bo-
nū p̄ fine ⁊ obiecto. Alle v̄tutes h̄s bo-
nū. nō p̄ obiecto. sed p̄ fine t̄m. ⁊ ille si-
nis v̄tuti p̄fectionē denotat. Tertio cha-
ritas auget v̄tuti delectationē. ⁊ tollit
fastidiū. ⁊ allenuat onera pp̄ ipsius desi-
deriū. Quarto q̄ cōponit aīam ⁊ p̄fici-
tō q̄dem inesse nature. sed inesse gratui-
to ⁊ merito. Charitas multis reb̄us
d̄r̄ similis q̄ cōparat auro q̄d̄ somax tri-
bulationis p̄bat Aurore quam sequit̄
d̄ses eternitatis. Arche Noe in qua qui
nō sūt inuētus perit. Arbori bonos fru-
ctus p̄ferenti. Ale ad celestis subleuanti
V̄tuti aīam deo p̄iungētī. Lani celus
apperiēt. corone mētē decorāti. capiti sē-
sum ⁊ motū influenti. Charitas. n. influ-
it sensus. s. rōem merēdi aliis v̄tutibus ⁊
motū. i. affectū mōuēdi merito de
deo illuminantē. Ebori thronū deo ex-
bibenti. firmamētō aq̄s voluptatis ab
aquis eternitatis diuidētī. fonti m̄rem
frīgātī. Sēme aīam ornāti. Gladio flā-
meo padisū custodiētī. Igni affectū accē-
denti. Ingo suauiter p̄mcenti. Ad āne de
celo descēdētī. Rose rubētī. Radice bu-
more gr̄e quē a sūmo trahit ad v̄tutes
trāsmitētī vt sic nuriātur ⁊ cōfuetur in
bono. Soli fulgētī. Thesauo latētī. Vi-
culo oēs rōnes diligētī in dilecto colligā-
ti. V̄tino inebriātī. Vestī petōz r̄urpitudi-
nem cooperiētī. Unguento vulnera le-
talla curātī.

De excellentia charitatis.

Laplin

27

Charitas excellit alias virtutes in
multis. p̄ in dei p̄sonitate. 2. i
sp̄ali dignitate. Ricardus. Charitas ē re-
gina virtutū. 3. in speciositate q̄ est pla-
neta veneris. ⁊ ase pulchritudo. q̄ sicut
pulchritudo exterioris hoīs est ex decētī
mēbroz ordinatione ⁊ venustate coloris
sic pulchritudo ase est ex decētī ordina-
tione actū ⁊ hitu venusto. hoc facit ca-
ritas in aīa cui⁹ actus ordinatus est ⁊ ve-

nustus hitus. Quinto in suppositione
laboris. Aug. Via grata ⁊ immansia le-
uis facit amor. Seryo in vigorositate.
Lant. 8. fontis est vt mors dilectio. Se-
primo in vtilitate. Aug. Habe charitatē
⁊ fac quod vis. Octauo in delectatione
q̄ charitas fin actū sibi facit delectare
deo nō solū in patria sed et in via.
De signis dilectionis.

Laplin.

28

Igni dilectionis sūt hec q̄ amic⁹
amicū libētē audit. libētē d̄ ip-
so loquit̄. Sepe de ipse cogitat sine tecto
sibi obsequit̄. corpus ⁊ res p̄ illo expo-
nit. Offensam canet offensū placat. Et
gaudet p̄peritatis. cōdolet aduersitatis.
Gaudet de sua p̄sntia. dolet de sua absen-
tia. diligit ⁊ odit hoc q̄d̄ ille. conat̄ ei pla-
core. timet displicē. Trahit alios ad eius
amicitiā. Munera ab eo data n̄ alienat.
cōsiliis suis aegescit. petit ab eo fiducialit̄
Qu. aliter possit q̄s v̄trū habeat charita-
tē. Nota q̄ quidā scit se nō habere ca-
ritatē q̄ vt sunt in actu peccādī vl̄ in p̄po-
sito. Quidā dubitant se habere caritatē
q̄ rōnes h̄nt p̄ v̄traq̄z p̄te. vt sunt q̄ in-
cipiunt facere q̄d̄ in se est. Quidā putāt
se habere caritatem. sicut q̄ multa bona
fecerūt ⁊ diu abstinerūt a peccato. ad-
huc t̄m sustinet motus t̄tationis. ⁊ ima-
ginant̄ turpia. Quidā experiunt̄ se ha-
bere charitatē. vt illi q̄ gustant diuinam
dulcedinē in quibus somes fere extinct⁹
est. ⁊ quasi semp̄ vl̄ bona facit vl̄ affe-
ctāt. Quidam certi sūt se h̄re caritatem
vt quibus deus reuelant̄. q̄lis sūt pau-
lus cui dominus dixit. sufficit gr̄a mea.
De gradibus amoris.

Laplin.

29

Radus amoris sunt isti. primus
est cum diligo me p̄pter me. iste
amor est bonus. Secundus est
cum diligo deum propter me. hic est
mercenarius. sed tunc est bonus si prin-
cipalis finis est deus. Tertius est cum
diligo deum propter se. i. quia bonus.
Iste est valde bonus. q̄ amor vno t̄m

b 4

oculo. i. dextero respicit deū. Quart^o est
cū diligo me. ppter deū. hic est optimus
q: i tali amore nihil est qd querat homo
de suo et in seipso. s; que dei sūt. Super
oia diligēd^o est deus. q: cū ipse sit princ
piū et hoc ipso est sūmū. et hoc ipso q sū
mū est sūme bonū est et hoc ipso q sūm
mū bonū est. sūme beatū est. et hoc ipso
q sūme beatū ē sūme beatificū ē. et hoc
ipso ē sūme fructū. et hoc ipso est sūm
me p amorē et inherēdū. et in eo. tāq; in
sine gescēdū. Tria gñaliter diligūt. i. vi
le. delectabile. et honestū. Propter pmiū
diligēda ē tribulatio. q: utilis. Propter
tertū diligēda ē virt^o. q: honesta. S; p
pter scdm diligēd^o ē deus. q: delectabil
imo pp bec oia diligēdus est deus. quia
spz diligēd^o ē vtile delectabile et honestū.
Gradus amoris vel charitatis in qbus
tollit pctm sūt isti. primo tollit pctm mor
tale. nō quātū ad habitū. s; quātū ad ac
tū liberat enīz a pctō mortali s; nō a pote
state cadēdi i illud. 2. mō tollit pctm quā
tū ad actū et quātū ad habitū. s; neutro
mō veniale. sicut p; in aliq; sanctificatī
3. mō caritas tollit pctm vtroq; modo.
et veniale quātū ad actū. s; nō ad ha
bitū talis fuit in beata virgine ante cōce
ptionē xpi. 4. mō tollit vtrumq; vtroq;
modo. sic fuit i beata virgine in cōceptio
ne xpi et post tūc enīz fuit i ipsa sublatū
somes peccādi totaliter. 5. mō tollit vtrū
q; vtroq; mō. et insup oēm miseriam et
hoc fiet i patria. Imperfecta ē charitas qn
ē habitū magna motu interiori directa.
opē exteriori sollicita. radice stabilita. ser
uore discretā. dulcedine cōsolatoria. Dili
git deus toto corde. i. intellectu sine erro
re. tota aīa. i. volūate sine p̄varietate. to
ta mēte. i. memoria sine obliuōe.

De ordine caritatis. Cap. 30

ordo caritatis sūm Aug. est dili
gere pmo qd supra nos ē. i. deū
deide qd nos sum^o. post hoc qd
iuxta nos est. i. prim^o. vltimo qd intra
nos est. i. corpus nrm p̄pū. In eodem
gradu cōtineri d; corpus xpi. q: vtrūq;

tenet rōnē inferioris boni respectu spirīt^o
nri. sūm Ambro. diligēdus est pmo de^o
scdō parētes. deinde filiū. postea dome
sticū. vltimo inimicū. s; hoc de exhibitiōe
qdā itelligūt. Aliq; diligūt magis ab al
tero multiplic^o. i. maiori affectu sic sup oia
diligēdus ē deus sed inter hoies magis
diligēdi sūt parētes q; filiū. deinde cōsan
guineū sūm gradus cognationis. Ad aior
affectu diligēdi sūt filii q; parētes. s; que
p̄ncipal^o prius secūredū ē magis indi
gētū. Ad dīaz magis diligēdi sūt qui se
magis ad grāz pparāt et habitāt ad glo
riā. et sic diligēdi sūt sūm gradus p̄cipā
di bonū grē. Nota q; idē ordo dilectiōis
ē nature et grē. hoc excepto q; dilectione
naturali hō se magis diligit q; deū. sed
ecōtra est in dilectōe gratuita. Proterea
sciēdū ē q; idēz est ordo charitatis q; sūm
Aug. est i via. erit et i patria q: cū gloria
p̄ficiat naturā q̄qd nō erit imp̄fectiōis
in nā manebit in gloria.

De dilectione primi. Cap. 31.

Umo se debēt hoies diligere qz
in oēs mēbra vni^o corpis mystici
xpi. q: vno spū scō vniūscūq; spiri
tualit. et vniūc. q: vna fidē hnt. q: vniūz
baptisma receperūt. q: vniū patrē hnt et
dñm. q: ad vniū regnū scdūt. Dilectiō
primi suadet ins nature. Ad at. 7. Oia
quęcūq; vultis vt faciāt vobis hoies. et
vos facite illis. Ius scripture. Ad at. 22.
Diliges primū tuū sicut teipm. Exem
plū creature. q: omne simile diligit sibi si
mīle. Ad elius est dilige q; diligi qd̄rupl
ci rōe. primo q: q; diligan^o scim^o. s; q;
diligamur nescim^o s; credim^o. 2. q: dil
gē pprie vntus est. s; diligi aliene. tertio
q: cū diligan^o alios nobis obligam^o cū
vō diligan^o alio obligamur. 4. q: cū
diligim^o meremur nō ob cū at diligan^o
aliū merēt sibi. Per dilectōz primū est
cūm imitatores xpi. Jo. 17. hoc ē sic
pū mēti vt di. n. si. di. vt. Discipulū sal
natoris. Jo. In bec cognoscet oēs q; di
sepulū. in eis estis et. Speculatores dei. i.
Jo. 2. Qui diligit fratrem suū in hūmīe

pmanet & videt deū. Societas fraterna
 utilis ē rōne subleuatiōis. Eccle. 4. Ube
 soli. qz ceciderit nō hz subleuātē. Rōne
 cōsolatiōis. ps. Ecce qz bonū & qz locū
 dū. Rōne exhortatiōis. Seneca. Sem
 per ante oculos tuos ponēdus ē aliquis
 cuius exēpio. p̄ficiās. qz nisi ad regulam
 p̄uā n̄ corriges. puerbi. A modica fin
 tilla augget ignis. De dilectōe inimicōz.

Capitulum. 32.

Irea dilectiōne inimicōz nota q̄
 alia ē dilectio affect⁹. & alia effect⁹
 Dilectio affect⁹ duplex ē qz aliā ē inocētie
 & alia bñficētie. Dilectiō ē inocētie tene
 mur diligē inimicōz. qz n̄ d̄bem⁹ eis apta
 re malū inq̄nātū malū. s̄ inq̄nātū ē eis
 expediēs vl̄ reip̄n. Affectus dilectionis
 bñficētie ē. s. p̄cipalis & secūdarius. Af
 fectus p̄cipalis ē velle & optare inimi
 cis bona sp̄nalia. sicut ē gr̄a & gloria. hoc
 modo tenemur p̄ affectū diligē inimicōs
 Affect⁹ aut̄ dilectiōis secūdarius ē opra
 te inimicis bona tp̄alia. hoc mō nō tene
 mur s̄ diligere inimicōs. qz nō s̄p̄ expe
 dit eis bona tp̄alia. Eodē mō distinguē
 dū ē de dilectiōe effect⁹ q̄ est similit̄ ino
 cētie & bñficētie. p̄mo mō tenemur oēs
 diligē inimicōs. qz tenemur eis nō iſerre
 mala nisi p̄pter bonum p̄sone republice
 Scōdo mō distinguēda ē dilectio bñficien
 tie. qz si est beneficium sp̄rituale ad ſa
 lutē necessarium. tūc tenemur. illud ini
 micis ip̄dēre. sicut orare p̄ eis. nō q̄dēz
 i sp̄ali. sed in generali. ita. s. vt nō excluda
 mus eos ab orōnib⁹ cōib⁹. Si vero est
 bñficiū tp̄ale ad hoc nō tenemur nisi i ca
 sū necessitatis. Nota tri esse duplicē in
 micū. s. p̄sone nſe & ecclesie Igr̄ inimico
 p̄sone bñficiēte p̄fectiōis ē. nisi iqt̄ū sibi
 vel alteri beneficū subtrahē vtilē ē. Inimico
 aut̄ ecclesie bñficiū subtrahē p̄fectius est &
 melius. nisi inq̄nātū p̄ bñficiū sperat̄ re
 cōciliād̄ ecclesie. Ex p̄dictis p̄z q̄ opta
 re bona tp̄alia inimicis ecclesie ip̄fectio
 nis ē nisi p̄ accidēs. s. qn̄ credūt̄ per hoc
 cōuertēdi. Inimico vero p̄sone optare

bona tp̄alia p̄fectiōis est nisi p̄ accidēs
 .s. quādo putant̄ ei vel alii nocua. Nota
 qz h̄z amicū diligere sit magis debiti⁹. tñ
 diligere inimicū magis est meritorius re
 missionis pene. & alia multa valet. p̄di
 mo quia magis accedit ad p̄fectionē vir
 tutis. Ad aioris p̄fectiōis vel maioris vir
 tus est. quia magis gratuitū est. Secun
 do qz motus caritatis ad inimicū magis
 meritorius est remissionis pene. & hoc rō
 ne difficultatis licet in amicum sit magis
 meritorius vite eterne rōntentionis.
 Amor enī naturalis seruētiōe facit mo
 tū caritatis sicut dispositio materialis cō
 fert forme. Tertio qz inimicū diligē ex
 pressus signū caritatis est. qz p̄tra motū
 nature est. vñ valde difficile est. nisi ad ſit
 gr̄a p̄ quam vincat̄ natura. Nota qz ille
 cui iniuria facta ē nō debet recōciliatiōne
 petere. siue q̄rere ex debito necessitatis.
 s̄ si facit cōplet debiti⁹ p̄fectiōis. vñ dicit
 Christo. q̄ talis debet recōciliatiōne que
 rere. vt duplicē gloriā p̄sequat̄. Unā qz
 iniuriā passus alterā qz prior rogauit.
 De virtutib⁹ cardinalibus.

Capitulum. 33.

Er v̄tutes cardinales aīa rectifi
 cat̄ iūis virtutib⁹. Nā prudētia
 rectificat rōnale. fortitudo irasci
 bilē. Tēpātia cōcupiscibilē. Iustitia vō
 rectificat oēs vires put̄ nā iustitie cōpre
 hēdit nō solū sp̄ales iustitia q̄ est i cōmu
 tanonib⁹ vl̄ distributiōib⁹ s̄ etiā legalē
 que oīs v̄tus put̄ eius act⁹ p̄tinet ad de
 bitū obediētie p̄ceptoz. Ipsa enī iustitia
 ḡnālis cōprehēdit virtutes ordinātes ad
 primū. vt ē eq̄tas. & liberalitas. & ordi
 nātes ad se ip̄m. sicut ē innocētia. & peni
 tētia. & ordinātes ad deū sicut est lat̄ia.
 pietas. & obediētia. p̄pter hoc iusti
 tia dicit̄ circūire oēs virtutes. & q̄ non
 tm̄ est v̄tutis. sp̄cialis. sed etiam gene
 ralis cōprehēdēs totius anime rectitudi
 nem cū ipsa dicatur rectitudo voluntatis
 Item per v̄tutes cardinales instruitur
 homo in operibus & contra vitia arma
 tur. p̄d̄rimū sit dupliciter. qz in ſi iū

Quo ad se p prudētia. et quo ad p̄m̄i p iustit̄ia. Sc̄dm̄ ēt sit dupl̄r. q: hō arma tur in p̄speris p tēpant̄ia; et i aduersis p fortitudinē. Itē dicit Aug. q: prudētia est in eligēdis. fortitudo in tolerādis. tēperātia i vtiēdis. iustitia in distribuēdis. Itē dicit q: prudētia est in p̄canēdis. nisi d̄i s. iustitia in subuēnēdo miseris. fortitudo i p̄ferēdis molestis. tēpant̄ia in coercedis. delectatōib' p̄vanis. Aug. ait i iusticia sua q: succedit prudētie. cōtemplatō fortitudini firmitas adberētie. tēpantie mētura delectationis. iusticie debita ordi natio ad deū p̄m̄i. Itē q̄ttio: virtu tes appellātur cardinales. q: sicut hostiū vertit̄ in cardine. sic in his vertit̄ et regi tur vita hoīs. Vocant̄ etiā politice. quia ordinat̄ in his vita ciuilis. Dicunt̄ ēt bu mane. q: humano studio acgr̄it̄ nisi di uinitus ifundant̄. Appellant̄ ēt p̄sueudi nales. q: nō ex vno actu. s: ex p̄suetudi ne nascūtur. vel q: bonestas humana se magis exercitat in istis. sicut sc̄oꝝ deu otio se magis exercitat in virtutib' theo logicis. Nota q: prudētie ē sc̄i qd possit temperat̄ie est nō p̄sumere qd nō possit iusticie ē velle in oib'us qd equū. sit fort tudinis est velle plus qd possit. Itē vir tutes hnt̄ suos gradus p̄fectōis s: quos aliter possidēt. incipiētes aliter p̄ficiētes alit̄ p̄fecti. Dñr ēt virtutes politice qñ q: s̄m̄ q: regūt vitā hoīs quo ad opera exteriora. et prout pugnāt cōtra vitia. et hoc mō sūt incipiētū. Purgatorie dñr s: iā s̄ i vic oia vitioꝝ. et p̄sistūt p̄met istra p̄ti extra. et sic sūt p̄ficiētū. Dñr ēt purgati animi s̄m̄ q: iaz deuictis. vitis gescit hō ita q: raro p̄m̄i motus insur gūt. et hoc mō p̄m̄et ad p̄fectos. Exem plares dñr p̄t sūt in mēte diuina. Itaz sicut oim̄ rerū deus exemplar est ita et itē virtū in ipō cōsistūt.

De prudētia. Cap. 33.
 P
 ca est vt ait Macrobius ad rōis neomā que cogitat q̄ agit vniuer sa d̄rigrere. ac nihil p̄ter recū velle v̄

facere. Prudētia vero s̄m̄ q: est virtus purgatoria est vt idēz ait et mūdū et oia que in mūdo sūt d̄inoꝝ cōtemplatione desp̄icere. et oēs aīe cognitōs i sola d̄ina erigere. Prudētia aut̄ p̄t est virt' pur gati animi. est sola diuina noscē. et ea tā q: nihil aliud sit ignēt. Prudētia sane exēplaris est ipsa mēta diuina. cui oia nu da sūt et apra. Partes prudētie s: Tul liū sūt. Intelligētia. puidētia. Ad emoria Intelligētia vō est p̄ quā animus p̄sp̄c it ea que sūt. puidētia aut̄ virtus est vt idēz ait p̄ quā videt̄ aliqd futurūz anteq̄ sit. Ad emoria s̄m̄ enndē est p̄ quā repit qd ea que fuerūt. Nota duplex est iudi cū rōnis discretiōis. s: et diffinitiuū. Ju d̄icū discretiōis ē quo rō indicat̄ aliqd esse faciendū vel nō faciendū. Circa tale iudiciū ē sc̄ia et nō virtus. Iudiciū vō diffinitiuū ē q' rō iperat̄ aliqd fieri. et nō fieri et circa istud ē virt'. Un̄ i p̄io iudi cio se hz sc̄ia ad opationes bonas vt con siliarius. In sc̄do vero iudicio se hz vir tus vt iperator. prudētia hz regere cete ras virtutes in actib' suis s̄m̄ oēs p̄es p̄bie morales. que sūt et̄bica. siue mona stica. byconomica et politica. q̄rti p̄ima mores quo ad se ipsū ir̄struit. 2. familiāz disponit. 3. vrbes et regna regūt. Triplex ē prudētia. p̄sā et cordis. et hec ē in dis positione p̄m̄ium et recognitōe p̄teriti torū. et p̄sitione futurōꝝ. Deutro. 32. Utinā saperent. s. p̄terita et intelligerent. s. p̄sā ac nouissima puidērent. s. intū ra. Sc̄da ē ois. et ē hec in moderatione s̄monū. puer. Qui moderat̄ labiū sua prudētissimus est. ps. pone dñe custo diā ori meo. 3. ē opis. et hoc p̄sistit vt ait Tullius in fuga mali et electōe boni. ps. Declina a malo et fac bonū. Nota q: alia ē prudētia mūdāna. alia b̄siana. alia di uina. p̄ma ē in t̄paltibus acqren dis. 2. in cōmō carnis. 3. in obseq̄s diuini. Of ficiū prudētie ē act' aliaz virtutū d̄rigrere sicut supra d̄ctū ē. Ver. discretio nō iā virtus q̄ auriga virtutū ē. Nole fallē et nec falli vt dicit Seneca ē res s̄m̄ ve

ritatem estimare. Idem Tunc p rōnem
recte viues. si diuina prius estimas. si di
gnitate rex nō ē opinione multoz. sed ex
carū natura constituas. Nobis pmissa
ad dei gloriā & primit edificationē dispē
sare. Tuce q̄s putas ē fidelis seru? & pru
dens & c. Ad utabilitatē fugere. Seneca
Scito te in q̄bulā p̄seruare debere qz
cepisti. q̄dā nec incipere.

De temperantia.

Cap. 35.

Emperantia s̄m Macrobiū put
ē virt? politica est nihil appetere
penitēdū in nullo lege moderatio
nis excedere sub iugo rōnis cupiditatez
domare. Temperantia put ē virtus pur
gatoria. Temperantia put ē virtus pur
gatoria ē oia relinquere inq̄stum natura
patit. q̄ corpis vsus requirit. Temperan
tia put ē virtus purgati ai ē terrenas cu
piditates nō s̄m repulmere. s̄ penit? ob
liuisci. Temperantia put ē virt? exēplaris.
ē quedā i se perpetua infēctioe cōueni ho
pies temperantie s̄m Tul. s̄m cōtinentia.
Clementia. & modestia. Lōtinentia s̄z cū
dē Tul. ē virtus p quā cupiditas cōsi
li gubernatione recit. Clementia ē p quā
mor? ai in edū aliuus cōtinet cōitate
vel hylaritate cōtinet sen retinet. Mod
estia ē virt? p quā pudor honestus pa
rat & stabile auctoritatē cōpat. Spēs te
perantie s̄m. Sobrietas. Lōtinentia & mo
destia. prima cōsistit circa gustum i quo
ponit modū sobrietas. scda ē circa tactū
q̄stū ad vīnū generatīnā. qz ibi penit mo
dū castitas. Habet. n. hō vehementē ap
petitū cōseruādi se in esse indiuidū p nu
tritiuā. & cōseruādi se in esse sp̄i p gene
ratīnā. Isti aut appetit? restringit p so
brietatem & cōtinentiā. Tertia i dietis &
factis. factū aut put hic accipit pertinet
ad tres sensus & circa p̄prias coz mate
rias. s. visum auditū. olfactū. p̄tinet etiaz
hoc factū ad tactū. nō qdem qui ē in ge
neratiua. sed ad alios quoz organa s̄m
manus ad pcutiendū vel capiendū & pe
des ad ambuādū. In oibus istis mo
dū pona modestia. Dignitas temperantie

in hoc ē q̄ animam decorat. qz sicut i na
turis forma decētior est materia sic & in
morib? plus cōmendat modus q̄ ipsa
actio. ppter hoc temperantia cōpat s̄m q̄
medius planerariū est. & decetior inter
omnes. Meritū cumulat. qz medius te
nuer bit. Un d̄ q̄ verbis nō meremur
sed aduerbis. i. nō eo q̄ aliquid facim?
sed in eo q̄ b̄ facim?. Istud p̄z in illa vi
dua q̄ obulit duo minuta. & magis cō
mendata ē q̄ quō magna in serūt in ga
zophilatio. Utrosq̄ appetit? refrenat si
cut supra dem ē. vnde cōpat freno. & re
mor. & lime que sup flūū tollit rubiginis
de ferro. Act oēs tempat s̄m q̄ aposto
lus instruit dicens. Rōnale obsequium
vestrū. Ad edū seruati. Ver. Tene me
diuz si nō vis pdere modū. De hoc me
dio d̄. Medio tutissim? ibis. Istud me
diū voluit d̄ns nos tenere q̄ fecit nō de
capite. vel de pede mulierē. sed de costa
Et q̄ fecit hoīem p̄m corpalem. & p̄i
sp̄ialem. vt dignitate nature esset sub na
tura angelica. & sup cozpozeam. x̄po assi
milat q̄ stetit i medio discipuloz. scdit in
medio doctoz. suspensus ē in medio la
trenū. locatus est in medio duozim ani
malium. vilius est a Joanne in p̄p̄ia. i
medio candelabozum aureozum. Na
turam cōseruat. quia natura in medis
delectatur. & per extremā corumpitur.
Unde philosophus. Excellentia sensato
rum corumpit sensus. ferculis eteratis
cibat. Unde temperantia comparatur si
gno vite quod erat in medio paradisi.

De fortitudine.

Cap.

36

Fortitudo s̄m Macrobiūm pro
ut est virtus politica. est animū in
sup̄a metum periculi agere nihil
qz nisi turpia timere tolerare. fortiter ad
nerta vel prospera. fortitudinis purga
tozie est animo non terri a cozpoze re
cedente nec altitudinem abhorere. For
titudinis purgati animi est passioes igno
rare. nō metuerē vt nesciat trāci. & nihil
cupiat inhonestū. fortitudinis exēplaris ē

esse inimitabile. q: sp idem est. nec aliqui
mutat. **P**artes fortitudinis s:z Tullii
sunt quatuor. Magnificencia fiducia.
Patientia. **P**erfeuerantia. Magnifi-
centia s:z in eadem est magnas & excel-
sa reru cu ampla qdam animi ppositi-
one cogitatio atqz ministratio. fiducia
est vtus p qua in magnis & honestis re-
bus collocat. **P**atientia est honestatis &
utilitatis ca reru arduaru atqz difficultu
voluntaria & diuturna ppressio. **P**erseue-
rantia est virtus in rone bn considerata sta-
bilis & ppetua pmissio. **A**dulti sunt esse-
ctus fortitudinis. **P**rimus est q: de ho-
stibus triumphat. **A**d. 4. **V**ir fortissi-
mus. **S**ecundus q: boi sua bona cōseruat
Luce. **C**ui fortis arinatus &c. **T**ertius q:
durat. puer. **A**d. annis fortis diuitias pa-
rat. **Q**uartus q: regni celoz expugnat.
Ad. regni celoz vim patit. **Q**uintus
q: ornat puer. fortitudo & decor indu-
mentu eius. **S**extus q: in extremis alle-
curat. puer. **L**eo fortissimū beatia & a nul-
lino panet occurru. **S**eptima q: remu-
nerationez expectat. puer. **A**d. uilerē for-
tē q: inueniet &c. fortitudo cōsistit in qn
q: s. in aggressione arduoz. **P**s. **V**irū
agite & cōfortet cor vestru. **I**n cōtem-
ptu terrenoz. **I**srahel. **M**oyses negauit
se esse filiu **I**sraharonis. &c. **I**n sustine-
tia tribulationū. **L**ant. fortis est vt mori
dilectio. **I**n resistentia tentationū. **A**po.
Nō coronabit nisi q legitime certauerit
In impugnatione uitor. **J**ob. **A**d alitia
est vita hois sup terrā. **A**dulta inuāt for-
titudinē. **P**rimū ē exhortatio pudētū
Vn legitur de **J**uda **M**achabeo. q ar-
manit socios nō clypei vl' baste munitio
nō ē. sed s:z in omnibus optimis. 2. exēplum
robtoz. **V**n legit de **E**lezaro q elegit
fortiter mori p pmissis legibus. exēplū v-
tutis & fortitudinis posteris relinquens
3. exercitatio i pugnis. vñ legit in **J**osue
q dñs n̄ dicit hostes filioz **I**srahel stati-
oēs. s:z reliq aliquos vt hērent **P**siuetudi-
nē pūad. 4. est spes remuneratōis. 2. pa-

lip. **C**ōfortet manus v're. & nō dissolu-
tur l. n. merces opti vestro. 5. hostiu de-
bilitas. **G**re. **D**ebilis est hostis q nō p-
vincere nisi volēt. 6. ofonsis adiutorium.
Eyo. **C**ū eleuaret manus **M**oyses vice-
bāt sili **I**srahel. 7. armoz spūalū appar-
vñ **S**āson vincebat philistēos i mādi-
bula asini. l. rēpatia & simplicitate. 8. me-
morā dñice passionis qd signatū ē i da-
uid q ptra **S**olā venit i baculo & sūda
9. cl' spūalis. **P**s. **I**stans cor hois con-
firmat. 3. **R**eg. **A**mbulauit **M**etras i for-
titudine ebi illi' &c. vñ & petrus porat
spūs scī g'a pfortatus est dicens. **D**z deo
obedire magis qz hoib'. **I**de vō **A**po.
ante talem pfortationem dixit. **M**escio
hominem hunc.

De iusticia politica.

Capitulum.

37

Iusticie politice s:z macrobiū esse
suare vnicuiqz qd suū ē. **I**usticie
purgatorie s:z esse est ad vñ cuiusqz
ppositū vñ vniuersiūqz virtutis offiū cō-
seruare. **I**usticie at purgati animi est hā-
cū supna mente sociari vt seruet eū ea se-
dus ppetuū imitādo. **I**usticie exēplaris
ē q penni lege sēpiterna opis sui diuina
tōe nō flectit. **P**artes iusticie s:z **T**ullii
sūt sex. l. religio. pietas. g'a vdicatio. ob-
seruātia vītas. **R**eligio s:z eundē **T**ul-
liū est vtus q superioris cuiusdā nāe quas
dīnaz vocāt curā ceremoniāqz asert. pie-
tas est p quā cōiunctis sanguine benivolē-
tie offiū & benivolēs tribuit cult'. **G**'a
est in q amicitiaz & officioz alterius mō-
morā. & remunerādū voluntas cōtinet.
Vndicatio est p quā vis & iniuria. & dē
qd obscurū est defendēdo atqz vlciscen-
do ppulsat. **O**bseruātia est vtus p quā
hoies aliq dignitate ascedētes cultu quo-
dā & honore dignant. **V**eritas est vtus
p quā imitat' ea que sunt. aut fuerūt. aut
futura dicuntur. **N**ota q iusticia nō taz
est virtus specialis qz generalis vt ha-
bes sup'a de virtutibus cardinalib' in ge-
nere. **I**usticia vt dicitur in libro sapien-
tie est ppetua multiplici ratione. pmo

q: ppetuat aiaz stabiliēdo eā in debito lo
 co. s. sub dō & supra corporales creatural
 2. q: manebit in p̄tia s̄m essentia & vsuz
 Allē at virtutes cardinales & si maneant
 in p̄tia s̄m essentia. nō t̄m s̄m oēs vsuzum.
 Tēpantia. n. nō resrenabit mo? illicitos
 prudētia n̄ caneat ab insidiis. fortitudo
 nō aggrediet terribilia. Iustitia p̄teritē
 tripliciter. s. amore persone. vel pecunie.
 Isa. Uel q iustificatis in p̄m p munere
 Timore. Enāgeliz. Nolite timere eos
 q occidunt corpus. Rācore. Idē sciēs q
 p inuidiam tradidissent euz. Multa mo
 nent ad rectitudinē iusticie primū ē recti
 tudo humani corporis. q: incedēs valde in
 recto corpe currit habere aiaz. sedz ē na
 turalis inclinatio. q: vt ait Aug. Iustitia
 est in corde hoīs naturaliter. tertius quia
 bruta animalia docent multa q̄ pertinet
 ad iustitiā vt est inocētia. cōcordia. & hō
 4. est scriptura Ec. Usqz ad mortē cer
 ta p iustitia. Effect? iusticie ē quia beati
 ficat. Math. s. Beati q esurirūt & sitiunt
 iustitiā. petrus. Si qd patimini propter
 iustitiā b̄ si. quia exaltat. Ec. Qui opas
 iusticiāz exaltabat. qd appetitū cōcupi
 scētie refrenat. Isa. Erit iustitia cingu
 lum labōrū eius q: locū deo p̄parat. ps.
 Iustitia & iudiciū p̄paratio sedis tue. q:
 a morte eterna liberat puer. Iusticia ve
 ro liberabit a morte. N. coronat. Thi.
 mo. Reposita est mihi corona iusticie.
 N. remunerat. ps. Retribuet mihi do
 minus s̄m iusticiam meā. Iusticia cōsi
 stit in fide Apo. Credidit Abrahā deo &
 reputatū est ei ad iusticiā. Item in ofone
 ps. Lamauerūt iusti. & do. ex. e. In scā
 meditatioē. Ec. Beati vir. q i sapientia
 morabit. & in iustitia meditabit. In hu
 militatioē. Math. Sic decet nos iplere
 oēs iustitiā. Glo. Perfecta iustitia ē sub
 dere se minori. In eruditione. prouer.
 Seminātū iusticiāz merces fidelis.

De donis in cōi. Capl. 38.

1 Ecet oēs habet? dati diuinit? pos
 sint dici generalr dona dei. Spā
 liter t̄m & appropiate septez sunt

dona spūs scī q̄ p ordinē Isa. vndecim
 enumerat a sūmo scīpēs vsz ad vltimū
 descēdēdo. Septē igit sūt dona multi
 plici rōe. primō vt p hec septē expellant
 vitia scīpēs. s. vt timor expellat supbiam
 Pietas inuidiā. Sciētia irā q̄ est quasi q̄
 dā isania. fortitudo accidiā. Cōsiliū aua
 ritia. intellectus gula. Sapientia luxuria
 2. dñr eē septē dona pp expediēdas vltres
 naturales. Irā irascibilis indiget expedi
 ri tā in prosperis q̄ aduersis. in psperis
 qdez timorē. in aduersis at p fortitudinē
 Cōcupiscibilis idiget expedi ri quātū ad
 affectū respectu p̄mi. qd fit p pietatez
 & quātū ad effectū respectu dei qd fit p
 gustū sapie. Rōnals vero indiget expe
 diri in veritatis speculatioē. qd fit p do
 nū intellectus. & in veri electioē. qd fit p
 cōsiliū. atqz in electi executioē. quod fit p
 sciam. p hāc. n. conuersamur i medio na
 tiōis prae & puerse. 3. dñr esse septē do
 na pp regimē actiue. & cōtēplatiue vite
 Cōtēplatiua si qdez tria dona d̄z h̄e
 .s. timorē ad reuerentiā maiestatis. In
 lectū ad intelligentiā veritatis. Sapiē
 tiam ad gustū bonitatis. Actiua vero h̄z
 pietatem ad agēdū. fortitudinē ad susti
 nēdū. sciam ad discretioē pietatis. cō
 siliū ad discretioē fortitudinis. Multa
 ergo dona sūt ad intellectū spectantia
 q: lux cognitiois multū valet ad recte vi
 uēdū. Propter eādē cām fit donoy ob
 uisatio. vbi quasi sp̄ adiungit vnuz dire
 ctuū cū alio. qd spectat ad actioē vel
 passionem. Ut Grego. super Ezechi.
 dicit q sum? p sapiāz maturi. p intelle
 ctū puidi. p cōsiliū cauti. p fortitudinem
 aiosi. p sciētiā discreti. p pietatē miseri
 cordes p timorē humiles.

Capl'm. 39.

De timore in cōi.

Timor ē vt ait Aug. fuga mali. spe
 cies timoris sūt sex. prim? ē natu
 ralis quo glibz nāt̄r timet nocumētum
 nature. Iste nō est meritorius neqz de
 meritorius. q: nō subiacet libēdo arbi
 trio. & d̄ naturalis nō a natura institu

deū diligim⁹ ppter se tñ & mercenari⁹
quo nō diligim⁹ principaliter. s; scōario
habito respectu ad mercedē. Hūic du/
plici amorī rīdet duplex timor. s; initialis
& filialis. Nā filialis timor rīdet amo/
ri filiali. initialis vero respondet amorī
mercenario.

De timore filiali.

Caplin.

42.

Timor filialis pprie timet offēdē
t deū qui & si pp pctū nō separet
a deo. tñ a pctō abstineret nec ip̄s offēde
ret & iu hoc timor separatiōis filial' differt
ab initiali q; pprie est timor separatiōis. qui
ppter cōsciētiā peccati timet separari a dō
Timor vero filialis tātmōdo timet of/
fēdere deū. Alia ē dñia q; timor initialis
est ip̄fectoy. s; filialis p̄fectoy. 3. ē dñia q;
est i timore pene sin dno. s; p̄uictio & cau
tela. ipsa p̄uictio p̄tinet ad timorē initialē
talīs. n. p̄uictio ē ex cōsciā peccati de quo
nescit an sit dimissū. Cautela vero p̄tinet
ad timorē filialē. sicut. n. p̄fect' cauet pec
catū quo ad deū offēdit ita p̄ns cauet
penā. s; tñ p̄ accūs. Timor etiā filialis
dicit sanctus & castus.

De dono pietatis. Cap. 43.

Onū pietatis i tribus cōsistit. s; in
cultu dei in veneratiōe sacre scri/
pture & in pximi honore Cultus
dei cōsistit i p̄fessōe dñe maiestatis. &
hoc ē theosobia. Veneratiō sacre scriptu
re cōsistit in hoc vt ei firmiter credat. vt
sollicitē custodiat & fideliter dīspēsetur.
Honor pximi cōsistit in reuerētia supioy
i p̄formitate cōlū. & i subuētiōe iferioy.

De dono scie.

Caplin.

44.

Etētie donū similit' actū h; cū pu
dētia. q; ē virt' politica. s; differt
i rōe agēdi. p̄prudētia. n. p̄cedit ex prin
cipis iuris nālis. Scie vō donū ex prin
cipis iudic'. p̄proprius actus scie doni ē
docere recte p̄uersari i medio natiōis p/
ne & p̄uerse. Ad qd̄ regrū tria p̄dāmū
ē q; hēat rōes qb' se defēdat ab ip̄ugnā
tib' fidē suā. Scō; ē q; a malo abineat

Tertū q; dñ' & prudē' t̄passa d̄ministrat
p̄dēterea scie doni ē dirigē opa ad noy
mā rōis & ad cōfirmatē dei. Itē p̄ scie
donū scit ne sub sp̄e boni maliū lateat.
Itē donū scie regit pietatē pp qd̄ ēt bec
dno cōbūant. Itē p̄ donū scie scit hō
qd̄ sit. & a quo sit. & ad qd̄ sit. Scie donū
ē scia faciēdo; & iō rōe scie cōsistit i cogni
tōe h; q; nō ē vt' s; rōe faciēdo; cōsistit in
opatiōe. & fin hoc est virtus.

De dono p̄silit. Caplin. 45.

Onsiliū similit' trib' modis. q; s;
qd̄ dñ' cōsiliū deliberatiōe de reb'
valētib' ad finē ad quē tēdim'. & tale cō
siliū p̄tinet ad prudētiā. vel idem est
q; prudētia. quandoq; dicitur consi
liū p̄nasio rex excellētū ad q̄s nō tene/
mur s; in qd̄ dñ' hoc ē cōsiliū. Si vis p/
sectus eē. vade & vende &c. q; h; dicitur
consiliū prudētia exercitativa cōtem/
platiōrū & actiōrū donorum. & deli
beratiōe de operibus arduis. siue teneā/
mur ad ea. siue nō. & s; in hoc similit' cō
siliū donū. Nota q; sicut ad scientie do
nū p̄tinet reprobare malū & eligere
bonū. ita p̄tinet ad cōsiliū cauere pericu
la que sunt in hoc exilio. Itē sicut scien
tie donū h; regere pietatē ita donū cōsi
liū habet regē fortitudinē In h' aut' disse
rūt cōsiliū & scia. q; scia ē circa bonū &
malū. s; cōsiliū est circa difficile & arduū
De dono sapie & intellectus.

Caplin.

46.

Apiētia & intellectus differūt. q;
s; sapia ē cognitio dei absolute intel
lect' vō collatiue. s; in opatiōe ad
creaturas. Itē alia dñia. q; intellectu cō
gnoscit deus p̄ illū minatiōez de auditis
in scriptura. sapientia autē cognoscit
experimēto Itē per intellectum deum
cognoscimus. per sapientiam dulcedinē
eius gustamus. Unde sapientia dicitur
quasi sapore virtutum condita scientia.
Itē sicut dicit Bre. per intellectū su
mus p̄uidi per sapientiaz maturi.
De beatitudinibus in genere.

Cap.

47.

b **E**atitudines sē septē sīm distinctio-
 nes graduum quibus sint octo sīm
 essentia quibus saluator enumerat in
 sermone de monte. s. paupras spūs. miti-
 tas luctus esuries iusticie misericordia:
 munditia cordis. pax quax beatitudinū
 numerus accipitur sīm integritate perfe-
 ctionis. Requirunt ad integritate pfectio-
 nis tria. s. recessus a malo. pcessus i bo-
 no. et pfectus status in optimo. Sane at
 omne malum pcedit ex timore supbie.
 aut ex rācore malitie. aut ex langore cōcu-
 piscētie. Contra hec tria sunt tres beati-
 tudines. s. paupras spūs cōtra malū tu-
 moris. mitas cōtra malū rācoris. luct?
 cōtra malū libidinis. Item pfectus atē
 dicit sīm mutatione que est sīm duas vias
 dñi. s. misericordiā. et veritatē. de quibus
 in ps. Uniuerse vie dñi et vitas. Itē sīm
 has duas vias sumit due beatitudines
 .s. esuries iusticie. et affectus misericordie
 preterea status in optimo atēditur duo-
 bus modis .s. in limpida cognitiōe et trā-
 quilla affectione. et s3 hoc sumitur due
 vltime beatitudines. s. mundicia cordis
 ad deū vidēdum et pax mētis ad pfecte
 fruendū. p has septē beatitudines exclu-
 dunt septē capita la vitia. paupras spūs
 excludit supbiā. Adāsuētudo irā. Luct?
 inuidiā. qm̄ qui luctet p peccatis aliorū
 nō inuidet illis. Esuries iusticie accidias
 Ad misericordia auaritiā. Ad munditia cordis
 gulā. q: cordis munditia nō fuit vētri ad
 modū buntis aialis. Pax excludit luxuri-
 am. q: gustato spū desipit oīs caro. Et
 sicut in enumeratōe donoz est ordo arti-
 ficialis quo primo pōnūt digniora. ita
 in beatitudinibus est ordo naturalis vbi
 digniores pōnunt vltimo.

De primā beatitudine. Cap. 48

Paupras spūs ponit hic p absti-
 nētia ab amore mūdi. i. ab amo-
 re carnaliū voluptatū et delictarū
 ac pprie excellētie. Hec tria cōplectitur
 amor mūdi. Unde dicit sup Lucā. Paup-
 res sūt qui nō querūt illecebrosa. Su-
 per Mat. Be. Paupres spū sūt hu-

miles et timentes deum. Alia glosa dicit
 q pauperes sūt qui nihil habent et om-
 nia possident.

De secunda beatitudine.

Caplin.

49

m Itis est sicut dicit Arist. q nec pa-
 tis. nec deducit. Est aut mititas
 eadem cū mansuetudine. habet enim in
 glo. super Mat. quā mansuetus est qui
 nullam amaritudinē sentit ex quo p3 q
 mansuetudo est idem qd patientia aliquo
 modo differit tū mansuetudo. et patētia
 qm̄ patētia est in sustinētia molestiarum
 corporalium. mansuetudo in sustinentia
 contumeliarum.

De tertia.

Cap.

50

l Uctus est lugere p peccato et ip-
 sum odire ita q insurgamus ad
 destructionem ipsius. Lugere at
 de malo. vt fugiamus ipsius. in quātum
 auertit ab amico. sic lugere est solius cha-
 ritatis. Lugere aut de quolibet malo spe-
 ciali est cuiuslibet virtutis. Quilibet enī
 virtus luctet de suo contrario.

De quarta.

Cap.

51

e Esuries iusticie est vehemēs desi-
 deriū iusticie sue sum boni. Esu-
 ries aliarū virtutum cardinaliū
 q: p iniusticiā imediate piūgimur deo q
 nō sit p alias virtutes cardinales. Iusti-
 tia enim. put hic sumit pprehendit fides
 spes. caritate. q imediate piūgūt nos do-
 De quinta.

Cap.

53

m Misericordia est p quam p terre-
 nis celestia meremur Opera misē-
 sūt. i. 4. s. septem corporalia. et septē
 spūalia. Corporalia sūt hec. Usitatio infir-
 moy. potatio stientis. redēptio captiuo-
 rum. vestio nudoz. collectio pegrinoy. se-
 pultura mortuoy. Prima sex d istis ha-
 bemus in euāgello. septimam de thob.
 Opera spūalia sūt hec. delinquētū igno-
 scere. peccatēnt comperere. ignoratēnt do-
 cere. titubantū consolare. mestūz cōsolari
 pro salute proximi exorare. iniurias susti-
 nere. Et hoc vltimum propterea dicitur
 opus misē. q: respōsio mollis et humilis

frangit iram. et hoc plium est. s. furorem irati mitigare.

De sexta. Cap. 53

Unditia cordis e q clarificat cor et mudat ad vidēdū deū. et ardētissime diligēdū. Accipit at munditia cordis hic nō p virtute sed pro statu quodā qui est purgati animi.

De septima. Cap. 54

Ex est status v̄tutis in quo est lectatio in deo sine cōtraditōe carnis mūdā et diaboli. v̄l si aliqua e in efficac est. Un p q par status animi purgati. Sacrifici at magis attriuit esse filios dē q̄ aliis. qz h̄ miserico dia maxime assimilet hōes deo q̄stus ad opera exteriora. tñ q̄stus ad interiora magis assimilat par.

De octava. Cap. 55

Octava beatitudo est de q̄ d̄f beatitudo q̄ p̄fectionē patiūtur pp iustitiam. qz ipsoz est regnū celoz. h̄ec v̄tus. s. sustinētia p̄fectionū pp iustitiaz ānixa est paci. Cū. n. pacific? sit absqz cōtraditione carnis mūdi et diaboli. p̄ q̄ idē paratus est superare tētardēz mortis p̄ x̄po in eodē gradu est cū pace. pp hoc diximus q̄ octo sūt beatitudines quātū ad eētā. sed tñ septē q̄stū ad distinctiōnē gradū. qm̄ sup pacē nō ē v̄tus alia. Dicit. n. Aug. Pax ē finis et p̄sumatio oīz v̄tutum. Octava beatitudo d̄i redire ad caput duobus modis. p̄mo qz idē p̄mū sibi p̄mittit qd̄ p̄mittit beatitudinē. s. regnū celoz. Secdo qz oēs pbāt a prima vsqz ad vltimā v̄tū vere sint. Un̄ Bre. Qualis vnusqz apud se lateat. il lara cōtūmella p̄bat. Ex his dictis colligit q̄ hitus v̄tutis cardinaliū principa liter disponit ad exercitum actiō hitus vero donoz disponūt ad actus contemplatīue. hitus v̄o beatitudinū disponunt ad p̄fectionem v̄tutūqz.

De sensibus spūalibus. Cap. 56

Ex sensus spūales p̄cipit aia spūalia. qz videt sponi sui pulchritudinē sub rōe splendoris. Audit ame

nissimā armoniā sub rōe verbī. Gustat sūmā dulcedinē sub rōne sapie cōprehēdentis v̄trunqz. s. verbuz et splendorē Odorat sūmā fragratiā sub rōe verbī inspirati. Tāgit sūmā suauitatē sub rōe v̄bi incarnati. et inter nos corp̄aliter habitās. reddētis se nobis palpabilē et oscula bilē p̄ ardētiss. mā caritatē. Ex p̄dictis p̄ q̄ sensus spūales d̄nr̄ p̄ceptōes mētales circa v̄tutes p̄tēplandā. que qdā tēplatio incipit a sensu. et puenit ad imaginatiōnē. et de imaginatiōe ad rōem. et d̄ rōe ad intellectū. et de intellectu ad intelligētiam. et de intelligentia ad sapiētā. siue noticiā exēctiuam que incipit hic in v̄a et consumatur in gloria.

De fructibus spūalibus. La 57

Fructus duodecim spūales s̄ d̄nr̄ noni hitus. sed status p̄olationūz q̄bus p̄olationē spūis iustoz et iste dilectiōes p̄sequētur opa p̄fectas. Sūt at isti fructus. caritas. gaudiz. pax. paciētia. longaminitas. bonitas. benignitas. māstetudo. fides. modestia. continentia. castitas.

De dulia et latria. Cap. 58

Atria est cultus et reuerentia deo exhibita. v̄n̄ si creature bono: d̄o debitus est idolatria. Latria cōp̄hēdit qnqz. s. fidē sapiētā. reuerentiā. sacrificiū. et q̄dōnē. prima duo sunt cordis. alia duo sūt opis. vltimū est oris. Dulia debet creature inq̄tum est imago dei. Un̄ dulia est hono: q̄ debet scis. Un̄ d̄ beata v̄gine sciēdum est q̄ inq̄tis est p̄sona sancta debet ei dulia. s̄ inq̄tus m̄ dei debet ei sp̄dulia. i. supior dulia. Sana si p̄sona cui debet ei reuerentiā q̄ cōsistit in obediētia mādatoz. et in exhibitio ne honoz. Si autē est p̄sona simpliciter debet ei reuerentiā tñ q̄ cōsistit in exhibitio ne honoz. Sp̄dulia debetur creatura excellenti sicut est caro x̄pi. beata v̄go crucis x̄pi. Unde sciēdū est q̄ vere lignuz crucis x̄pi in quo p̄pendit si uō figurata signo crucifixi debet ip̄er dulia. qz ē ist̄ in nostre redē p̄tionis. Crucibus at factis

Inquātū sūt lignū. siue res tales nihil de
bet. s; crucib⁹ factis i lignū xpi crucifixi
todebet latru. Imaginib⁹ aut eadē debe
tur adoratio q̄ debet r̄ illis quoz s̄ ima
gines. nō inq̄stum res facte adorātur. s; il
los quoz sūt imagines adoramus.

De preceptis in genere. Cap. 59

Receptum est ip̄r̄sū faciēdi al
qd. vt nō faciēdi. p̄ceptoz alia
sūt affirmatiua. vt honora patrē. alia ne
gatiua. vt nō occides. p̄cepta affirma
tiua stricte sumēdo dñr̄ p̄cepta. sed ne
gatiua dñr̄ p̄hibitiones. p̄cepta affirma
tiua obligāt sp̄. sed nō ad sp̄. Sed nega
tiua obligāt sp̄. r̄ ad sp̄. p̄cepta deca
logi p̄nt dici data r̄ inata. p̄imo mō tñ
p̄nt ad populū israeliticū. 2. mō ad oēs
r̄ obligāt. q; q̄qd̄ cōtinet decalogus ex
p̄licite. hoc p̄nt lex nāc q̄ scripta est in
corde cuiuslibet ip̄licite. Istud. n. p̄ceptū
legis nāc. s. qd̄ tibi non vis fieri. aliis ne
feceris. includit bec p̄cepta. nō occides
nō furtū facies. r̄ h̄mōi q̄ decalogus po
nit exp̄licite. Quēdā p̄cepta tradunt im
paratiue. s. illa q̄ sunt affirmatiua. q̄dam
indicatiue. s. negatiua. r̄ hoc iō. q; diffi
ciliū est facere bonū q̄ declinare malū
plures. n. faciendo bonū regr̄rur̄ circū
stātie. In q̄busdā p̄ceptis. p̄hibet̄ actus
r̄ affectus. vt p̄ in his nō meaberis. n̄
cōcupisces r̄ p̄imi tui. q; appetitus ē ni
mis inordinatus ad illa. In q̄busdā solū
mō p̄hibēt̄ actus vt cū d̄r̄ nō occides
I hoc dico s̄m̄ om̄nā tradēdi. nō p̄virtu
tē intelligēdi. q; oīa p̄cepta negatiua co
ercent manū r̄ aiū. Adulus modis
ligamur. s. lege nature. vt est dilgē deus
sup̄ oīa. r̄ nulli facere quod nobis fieri
nolumus. p̄ceptis diuinis vt liga
bat̄ Adam p̄ceptis sibi dātis. r̄ Iudei
suis. Cito. q; s̄m̄ Aug. vouere est volū
tatis. sed reddere ē necessitatis. Unde q
busdā cōsilia ēt p̄cepta sūt sicut reli
giosus q; vouerūt talia decretis patri si. vt
est ieiunare aliquas vigiliās. r̄ h̄mōi. Lō
suetudine s̄m̄ q; in francia primogenit⁹
succedit in regno. Ad dātis p̄latoz. Cū

sup̄ cathedrā Moysi r̄c. Cōscia q; s̄m̄
Aug. Quēqd̄ sit cōtra cōsciam edificat
ad gehēnaz. Numerus p̄ceptoz sumit
sic. q; q̄dam ordinant nos ad deū. q̄daz
ad p̄imū. Qd̄ deus i sinuare voluit q̄m̄
in duabus tabulis legē dedit. In prima
tabula sūt tria p̄cepta q̄ p̄nt ad deū
p̄imū p̄nt ad p̄m̄. q; est de diui
na vnitate. Scdm̄ ad dei filiū. q; est d̄ i
ramēti veritate. Tertū ad sp̄m̄ sc̄m̄. q; est
de sp̄iali vocatōe. In sēda tabula sūt
septē p̄cepta ad p̄imū spectātia.

p̄imū est de exhibēdis bonis. vt est il
lud. Ad honora p̄m̄ tui r̄c. Reliqua sex
sunt de cauēdis malis q̄ inferri p̄nt cor
de. vel ope vel ore. Opere ledimus p̄
mū tripliciter p̄pter qd̄ dātur tria p̄cep
ta. p̄imū est nō occides. Scdm̄ nō
meaberis. Tertū nō furtū facies. Ore
quoq; ledimus p̄imū. r̄ cōtra hoc
illud. nō dices cōtra p̄imū tui falsū
testimoniū. Corde ledimus p̄imū du
pliciter. Quādoq; respectu rei irrationa
lis. de hoc d̄r̄. Ad cōcupisces vxorē p̄
imi tui.

De p̄imo p̄cepto.

Lapim.

60

p̄imū p̄ceptum tres h; clausu
las. p̄ima est nō habebis deos
alienos corā me. Tibi p̄hibemur adora
re creaturas sp̄iales. s. angelos. Sēda ē
nō facies tibi sc̄p̄tule. hoc est imagines
fictas. que naturalis sūt rep̄tatiue. Ter
tia est neq; oēm̄ similitudinē. s. imaginez
rei naturalis. r̄ sequit̄ q̄ ē in celo de sup̄
vt solis r̄ lune. r̄ q̄ i tra deozsū. vt hoīs
bonis. r̄ similitū. Neq; eoz que sūt in
aquis sub terra. i. piscium. nō adorabis
ea. s. actu exteriori. neq; colles. i. affectū i
teriori. Ex his p̄z q; nō reprehendūtur
xp̄iani q; faciūt imagines nō qd̄ ad ado
randū. sed ad memoriādū. Ad dō. aut q
exhibet̄ sanctis nō est latric. sed dūlic.
Scdm̄ rem allegoricā. p̄ima clausula
bulus p̄cepti oñd̄ iudeos r̄ saracenos
esse id. latras qui deos h̄nt alienos. Ju
dei qd̄m̄ Adēliam. Saraceni Ad au

gmetib. Cōtra sedam daisulam. s. nō fa
 cies tibi sculpale faciūt heretici pessimi q
 nō credūt de deo nisi quod imaginatio
 ne sua fantasia cōsurgunt. Contra tertiaz
 faciūt mali ebulliant. q: superbi colūt si
 militudine coram que sunt super terras
 scilicet honores diligūtqz platuras. Auari
 colūt similitudinem coram que sūt in ter
 ra. s. pecuniam ⁊ diuitias. Voluptuosus
 colūt similitudinem coz que sunt in ags
 idest delicias voluptatis.

De secundo precepto.

Caplin.

61

Secundum est. Nō assumes no
 men dei tui in vanū. Hic pbibe
 tur iuramentum quod fit sine causa ⁊ per
 iurium. Uterqz enim peccat. s. pro nibi
 lo iurans. ⁊ falso iurans assumit nomen
 in vanum q: prius sine causa nominat
 sum manū veritatē. sed s aut noiatam cō
 tēnit. Tribus modis quis peccat in pū
 rito. vel iurando cōtra cōscētiam. vel iu
 rando illicitum. vel veniendo cōtra iura
 mētum. preterea sciendum est q: iura
 mēta que quis ex certa sciētia facit vel
 sonant in blasphemiam vt qū quis iurat
 per corpus dei ⁊ similia vel sonāt irrecu
 rentiam. sicut qū iurat p vulnera xpi sūt
 peccā mortale vel grane etiam si verum
 est q: iurat. Istud preceptum nō solū in
 telligit s: m p̄dictam rōnem lrālem. sed
 s: m intētionem moralem. Assumit enim
 nomē dei in vanū multipliciter. s. corde
 ore. ⁊ opere. Corde sicut mali qui trā no
 mine sine re dñr xpiani. q: lz sacm rece
 perūt baprismi. trā rem sacramēti nō ha
 bent idest grām. Ore scilicet mala iuratōe
 voti trāsgressione. p̄dicatōe facta vana i
 tentione ⁊ in deuota ofone de qua dicit
 populus hic labijs me honorat ⁊c. Ope
 s: m q: hypocrite nomē dei assumūt in si
 mulatōe opis exterioris non in puritate
 cordis. Uñ summūt in vanum. q: rece
 perūt mercedem suam.

De tertio precepto.

Cap.

62

Erui est. Ad emēto vt diez sab
 ban sanctifices. nō facies oē opus

in eo. In hoc precepto quoddā est mo
 tale. vt vacatio que ad deū est oratio co
 lendo. meditando. quoddam cerimonis
 le vt assignatio diei septimi qui signat ro
 pice cessationē peccati. Allego:ice qrem
 cozpis xpi in sepulchro. Anagorice requi
 em eternam in celo. Istud ergo pceptuz
 pōt tripliciter accipi. primo gñaliter vt
 celsimus aivitis. 2. spālter vt celsimus
 ab operibus cozpalibus que ipediūt va
 cationem ad deū. 3. spālissime. vt est i vi
 ris cōtemplatiuis qui ab oibus mūda
 nis se seperant vt totaliter deo vacent. p
 ma vacatio est necessaria. 2. debita. 3. per
 secta. Secundum ergo q: sabbatum diei
 tur requies siue vacatio ad deū. sic dies
 dominica potest dici dies sabbati. ⁊ que
 liber dies statuta ad venerationem diui
 nam in quibus cessandum est ab opere
 seruili. s. a peccato ⁊ ab opere impediēte
 vacationem ad deum. Opera enī seruili
 lia determinantur ab ecclesia. vt opera
 mechanica. que sunt agricultura. merca
 tum. placita exercita.

De quarto precepto.

Caplin.

63

q: Uatum est. Honorā patrem tu
 um ⁊ matrem tuam. Hic p̄
 pto additur p̄missio. s. vt sis lō
 genus super ter ram. quia iustum est vt
 conseruatio vite aliene mereatur conser
 nationem vite pprie. pater dicit in hoc
 mandato. qui est principium per genera
 tionem quo ad esse nature vt pater car
 nalis. vel qui est principium p ministeriū
 regenerationis. quo ad esse grē. vt pater
 spiritualis. Sumitur alio modo pater s:
 secundum rationem propriam. sed secū
 dum rationē persone qui dicitur pater
 etate vel pro rege qui dicitur pater de
 fensione. Honor: hic intelligitur duplici
 ter. scilicet exhibitio cozporalis in susten
 tatione. ⁊ spiritualis in reuerentia ⁊ obe
 dictia. Sed in obediētia diuersificat. s: m
 diuersitatē patrum. q: patri spūali debe
 mus obedire in spiritualibus. s. p̄clata.
 seculari. s. regi in tēporalibus republice.

patri carnali in dispositōe rei familiaris.
De quinto p̄cepto.

Lap. 64.

¶ **U**ntū ē. **N**ō occides. **H**ic exp̄i-
cite p̄hibet homicidiū. s̄z implicite
oīs mor̄ ire cōtra p̄ximū. siue ille si t̄m
cordis. vt ira. siue oīs. vt cōtumelia. si-
ue op̄is vt p̄cussio citra mortē vel depil-
latio. p̄hibet hic oīs occisio iniusta que fit
tripliciter. s̄. ex cā. vt in illo q̄ occidit sine
culpa. vel ex ordine. vt cū ille q̄ nō ē mi-
nister legis occidit. vel ex aīo vt q̄n̄ mini-
ster legis occidit nō amore iustitie s̄z libi-
dine vindicte. Distinguit hōicidiū gen̄
dupliciter. s̄. v̄z qd̄ d̄r corpale et iterptatū
qd̄ d̄r sp̄iale hōicidiū sp̄iale fit duob̄
modis. Vno mō omittēdo vt cū q̄s vi-
det aliū in extrema necessitate. et nō sub-
uenit ei. interpretatiue d̄r eū occidisse. Alio
mō fit cōmittēdo. et hoc q̄n̄q̄ corde. s̄.
odidēdo. s̄. Jo. 20. Qui odit frat̄e suū ho-
micida est. q̄n̄q̄ ore. s̄. detrahēdo q̄z ille
cui detrahit occidit i p̄scia illius q̄ audit
detrahorē in q̄ prius vinebat p̄ bonaz sa-
mā. q̄n̄q̄ ope. s̄. malo exēplo allcut occa-
sionē ruine p̄stādo. et tūc interpretatiue dici-
tur illū occidisse.

De sexto.

Lap.

65.

¶ **E**xtrū ē. **N**ō mechaberis. In hoc
s̄ p̄cepto vt dicit Aug. p̄hibetur
oīs illicit̄ cōcubitus et oīs illegiti-
m̄ vsus eor̄ mēbroz. De hac mā q̄ref
sup̄ra libro tertio i capitulo de luxuria. et
capitulo sequētī.

De septimo p̄cepto. Lap. 66

¶ **E**xtrū ē. **N**ō furtū facies. **H**ic
s̄m̄ Aug. p̄hibet oīs cōtractatio
rei aliene ex cupiditate. Contractatio
aliene pōt fieri licite trib̄ modis. p̄mo
q̄n̄ fit nō ex cupiditate. s̄z ex obediētia. si
cut fecerūt filiī Israhel auferendo vasa
egyptioz. Secdo q̄n̄ fit ex cautela. vt si al-
q̄s fures gladiū furiosi. ne sibi v̄l aliis no-
ceat. Tertio q̄n̄ fit ex necessitate. vt cum
alq̄s churcōs ad mortē furat̄ panē. q̄a in
necessitate sūt oīa cōmunia.

De octauo p̄cepto.

Lap.

67.

¶ **E**trū est. **N**ō loq̄ris cōtra p̄xi-
mū tuū falsū testimoniū. **H**ic p̄-
hibet oē gen̄ mēdaciū. sicut dicit
Aug. qd̄ determinat̄ p̄ tres d̄rias. Est.
n. mēdaciū p̄niciosū qd̄ nocet. officiosū
qd̄ p̄dest. iococosū qd̄ delectat. Includit
in hoc p̄cepto taciturnitas veritatis tpe
necessitatis. t̄n̄ cā et oportunitas facit ip̄-
sā taciturnitatem veritatis esse licitā.

De nono et decimo.

Lap. 68.

¶ **O**nū et d̄cimū p̄ceptū ē. **N**ō p̄cu-
nabis rez p̄ximū tuū nec desiderabis
vxorē ei. nō seruū. nō ancillā
nō bonē. nec asinū. nec oīa q̄ illi s̄t Duo
p̄hibet hic. s̄. cōcupiscētia carnis i vxore
p̄ximū. et cōcupiscētia colorūz in re alie
na. **N**ā ad hec duo maxime inclināt nā
corrupta. Ad vnū pp̄ cōseruatiōez sui in
esse individui. Ad alterū pp̄ cōseruatiōez
sui in esse sp̄ci. **H**ic nō p̄hibet appetitū
q̄ est ex cōruptiōe fomitis v̄l ad delacta-
tionē sensualitatis. q̄z ip̄olē est q̄ ille cō-
cupiscētia nō sint i nobis. s̄z p̄hibet ha-
bitus q̄ est ex cōsensu rōnis. q̄nis istud
p̄ceptū ad duo t̄m determinet. t̄n̄ videt
ibi vniuersaliter omnis cōcupiscētia ma-
le voluntatis.

De cōsiliis in gn̄e.

Lap.

69.

¶ **O**nsiliū p̄nt diuidit̄ cōtra p̄ce-
ptū ē p̄uasio melioris bōi ad qd̄
nō tenemur. **C**ōsilia in multis dis-
serūt a p̄ceptis. p̄mo q̄z ad p̄cepta te-
nemur ad cōsilia v̄o nō. q̄z p̄cepta seruā
re ē necessitatis. cōsilia v̄o volūtatis. **I**tē
lex vet̄ dat p̄cepta. euāgelia v̄o cōsilia su-
peraddūt. **I**tē cōsilia p̄inet ad perfectos
p̄ceptū ad p̄ficiēdos. s̄z p̄missū ad imp̄fe-
ctos. p̄hibitio v̄o ad p̄uersos. **I**tez p̄ce-
pta sepant nos ab illicitis. cōsilia v̄o a cō-
cessi. **I**tem p̄cepta declinamus pec-
cati. s̄z p̄ cōsilia occasiōez peccati. **I**tē p̄ p̄-
cepta maxime negatiua penā fugim̄. s̄z
p̄ cōsilia merita cumulamur. **I**tē cōsilia
seruata afferūt p̄missū. nō seruata nō ad-
ducunt. supplicū. **I**tē ad p̄cepta cōstri-
gimur ex debito. sed ad cōsilia nō nisi ex

voluntate. Item cōsiliū p vōitū fit pce-
 ptū. sicut ait Aug. Volūtatē est voluntatis
 sed reddere est necessitatis. Itē melius ē
 esse deuorū in minoribus q̄ in maiorib⁹
 Indeuorū inueniri. Uñ melius est nu-
 da precepta seruare cū deuotiōe q̄ se ad
 cōsilia obligare ⁊ in his negligētē esse.
 Nota q̄ in lege moſayca fuerūt iudicia
 ceremonialia ⁊ moralia. Lex autē euāgeli-
 ca iudicia tēperat ptem auferendo signi-
 ras euacuat rerum v̄tatem exhibēdo p-
 cepta cōsumat adiciēdo. adicit autē tria.
 scilz instructiōne documētōz. promissio-
 nē p̄mōz. ⁊ p̄fectionē cōsiliōz. Et iō dī
 lex moſayca ab euāgelica dīſſere. q̄ illa
 figuratū est. hec v̄tatis. illa pene hec ḡre
 illa l̄ralis. hec spūalis illa occidens. hec vi-
 uificās. illa timoris. hec amoris illa futu-
 ris. hec lib̄tatis. illa oneris. hec bonoris.
 De cōsiliis euāgelicis.

Capitulum.

70

Conſilia que x̄ps adiecit p̄ceptis s̄
 ista. Primū est paup̄tas que cō-
 sistit in abdicatione p̄prietatis. vñ Luc.
 14. Qui nō renūciauerit obus que pos-
 sidet nō p̄t mens esse discipulu. math.
 19. Ois q̄ reliquerit domū v̄l fr̄es ⁊c. p-
 p̄ter nomen meū centuplum accipiet. et
 vitā eternam possidebit. De hoc s̄ dicit.
 Non aebus hīs oboluz nō valet obolū
 ⁊. est obediēte. vñ illud sup cathedram
 mo. se. ser. ⁊ p̄ba. q̄ di. sa. ⁊c. Math. v̄l
 simo Si q̄s vult post me venire ab. se.
 met. ⁊ tol. ⁊c. Sciendū autē q̄ duplex ē
 obediētia. s̄. p̄fecta q̄ se extendit ad oia q̄
 nō s̄ v̄ra deū l̄s regulā q̄ s̄ p̄fessus
 est. ⁊ que dispensationi plāi nō subdit.
 De hac obediētia Ver. s̄ defecta obe-
 diētia legē nescit terminis nō artat non
 cōtineat p̄fessiois angustia. Ad hanc nul-
 lus tenet debito necessitatis. sed solū p̄fe-
 ctionis. sicut tenemur semp̄ imitari chari-
 smata meliora. Alia est obediētia perse-
 cta. tñ sufficiens ad salutem qua q̄s obe-
 dit tñ in his que seruare p̄misit. vel in
 illis q̄ in his implicite continentur. sicut
 v̄nt illa sine quibus religionis p̄fectio nō

seruat. vt respere officia. ⁊ h̄mōi. ⁊ ta-
 lis obediētia necessitatis est. Cuz ergo dī
 cit beatus benedictus in regula q̄ si pla-
 tus sc̄cipiat aliquid impossibile tenendū
 est facere loq̄tur de obediētia p̄fecta q̄s
 obseruat subditus iō bis ad que nō obli-
 gatur ad p̄lari p̄ceptuz. cōsiliū est ⁊ ma-
 gne p̄fectionis. ⁊ nō necessitatis. sed si ser-
 uat ad simp̄lē amonitionē tale qd ē ma-
 ioris p̄fectionis. Tertius ē castitas de q̄
 dicit. Sunt eunuchi qui se castrauerunt
 propter regnum celoz. Ad illud perti-
 net illud. Math. Audistis qz dictum est
 antiquis. Non mecharberis. Ego autē
 dico vobis qui viderit mulierē ad con-
 cupi. eam ⁊c. Hic ostendit q̄ nō solum
 cōsensus est dānabilis ad opus mechar-
 onis. sed etiam consensus ad delectādū
 Nota q̄ cōcupiscere ex subitō metu ve-
 niale est. sed concupiscere ex deliberatio-
 ne perficiēdi mortale est. predicta tria cō-
 silia sūt spūalia ⁊ substantiālia ois p̄fecte
 religionis. qz suos obseruatores cōgane
 a malo. nō solū quātū ad culpā. sed enā
 quātū ad causam. oē nāqz maluz q̄it
 ex triplici radice. s̄. ex cōcupiscentia car-
 nis. ex cōcupiscentia oculorum ⁊ ex sup-
 bia vite. s̄ predicta tria cōsilia p̄fecte nos
 elongant ab radice triplici. Quartuz cō-
 siliū est charitatis. Math. diligite im-
 micos v̄e. istud quātū ad dilectionē affe-
 ctus est p̄ceptū. sed quātū ad dilecti-
 onem effectus est cōsiliuz qz inimico vel
 le gratiā ⁊ gloriā est necessitatis. sed offi-
 deret et signa beniuolentie est p̄fectionis
 ⁊ cōsiliū vñ ad hoc oēs nō tenent. Sane
 negare homini signa familiaritatis quā-
 do veniā petit vel necessitas expulset. vñ
 dicta est. vel qñ se ille qui hostis erat ad
 familiaritātē ingerit si habeat p̄sūptio
 q̄ nō simulate v̄l irrisorie faciat. tñc dīſi-
 gendus ⁊ inter amicos cōputānds. S̄
 q̄ aliquis vltro se ad familiaritātē muni-
 co ingerat. hoc p̄fectionis est. Uñ q̄ al-
 qs iniuriam passus reconciliationē que-
 rat ⁊ amicitiam non est debitum necessi-
 tatis sine quo nō est salus. sed est p̄fectio

49
nis et p[ro]fili quo magni expectat p[ro]m[iss]us
Quintu[m] est m[er]it[u]m. Ad arb. si q[ui]s
te p[er]cussit in vna[m] maxilla[m]. p[ro]be ei aliam
hoc sic intelligitur. paratus sis alia[m] susti-
nere patie[n]ter et istud c[on]siliu[m] est pacien-
tie respectu lesione[m] corporis. S[ed] ad idē
p[ro]tinet illud q[uo]d est pacie[n]tie respectu ab-
lacionis rez. sicut est illud. Qui vult tecu[m]
cōtendere in iudicio. et tunica[m] tollere. re-
linque ei et palliu[m]. Nota q[uo]d contingit sua
repetere corā iudice fidei dupliciter. aut
cum cōtentione et fraude. aut cū charitate
Primu[m] nulli h[ab]et. Scd[m] v[er]o h[ab]et infirmis
et imp[er]fectis. p[er]fectis autē nō. Un[de] nō repe-
tere c[on]siliu[m] est infirmis. p[er]fectis vero p[ro]
ceptu[m]. Illis autē q[ui] renūciauerūt p[ro]p[ri]eta-
ti nō licet repetere sua. vt sua. sed vt con-
gregacionis. et nec p[ro]pter se. sed p[ro] cōe
bonū. Sertu[m] est misericordie et sup[er]oga-
tionis. vt illud omni p[er]tenti te tribue et il-
lud. Si vis p[er]fectus e[ss]e. vade et v[er]de oia
et. Nota q[uo]d dare sup[er]fluu[m] est necessitat[is]
in necessitate extrema. s[ed] dare q[ui]bus ege-
mus c[on]siliu[m]. Aug. melius est minus eger[et]
q[uam] plus habere. Q[uo]d autē dicit d[omi]n[u]s. Oia
quęcu[m]q[ue] vultis vt faciāt vobis hoies.
vos eadē facite illis. sic intelligit[ur]. Que
cūq[ue] vultis rōabiliter et dictate charita-
te vt faciant vobis et. Un[de] si peteremus
rem aliquā et nō videremus illud e[ss]e rō-
nabile. nō vellemus iā rōnabiliter dari
nobis. Septimu[m] c[on]siliu[m] est d[omi]ni simplicita-
te verbor[um]. vt ibi. sit sermo v[er]ū e[ss]e. nō nō
Qui? sensus est si affirmatio vel negatio
est in ore sit et in corde. Et ad hoc c[on]siliu[m]
reducit illud. Audistis q[uo]d dictu[m] ē antiq[ue]
nō p[ro]iurabis. Ego autē dico vobis nō iu-
rare oīno. Nota q[uo]d iurare q[ui]tūm ad in-
firmitatē p[ro]tinet p[ro]missio[n]is est. Nō iura-
re autē q[ui]tūm ad p[er]fectionem p[ro]tinet c[on]siliu[m]
est. P[ro]hibet d[omi]n[u]s iurare p[ro] creaturas. s[ed]
p[ro] celis. v[el] terrā. v[el] capillu[m]. p[ro] idolatrias
ne. s[ed] credamus aliq[ui]d numinis esse i illis
sunt t[ame]n iuramēta p[ro] euāgelium et cruces
i. p[ro] eū cui sūt dedicata. Octauū est d[omi]ni v[el]
tāda occasione p[er]t[ur]bi. Un[de] d[omi]n[u]s. Si oculus tu-
us scādalizat te erue eum et p[ro]ice abs te

83 Ang. nullū mēbro[rum] erui scipis ad l[ite]-
terā. s[ed] occasu a peccādi. P[ro]t. n. occasio
e[st] ex aspectu. et tūc ocul[us] scādalizat. Un[de]
p[ro]t esse occasio ex p[ro]actu et tunc manus
scādalizat. P[ro]t insup[er] esse occasio ex alio
et a c[on]siliario. q[uo]d d[omi]n[u]s oculus. vel ab adiu-
re q[uo]d d[omi]n[u]s manus. et est dextera q[uo]d est adiu-
tor in sp[irit]ualibus. sinistra in t[er]p[er]alibus. hu-
iusmodi. n. si scādalizant abiciēdi s[un]t. q[uo]d
occasione[m] peccādi sūt abiciēde. Nonū
c[on]siliu[m] ē de rectitudine intentōis ac finis
v[er]ū d[omi]n[u]s. Antēdite ne iusticia[m] v[er]am faciatis
corā hoibus et. Item illud. Nesciat fini-
stra tua q[uo]d faciat dextera tua. Itē sic luce
ant opa v[er]a corā hoib[us] vt glorificent pa-
trem v[est]rū et. De his nota q[uo]d cōtingit
cōstituire duos fines. s[ed] t[er]p[er]ale et eternum
sed si eternus finis est vltimus. hoc bene
licet. Actio autē sp[irit]ualis v[el] p[re]dicatio non
p[ro]t referri ad finē t[er]p[er]ale. ita q[uo]d illud t[er]p[er]-
le referat ad deū. q[uo]d nō sūt faciēda mala
vt veniat bona. Et q[uo]d dicit Aug. Nō de-
bemus euāgelizare vt mādncemus. sed
mādncare vt euāgelizemus. Nota q[uo]d te-
nemur illos actus referre ad deum quo-
rū demus d[omi]n[u]s ex iplo rōnis. vt ē mā-
ducare. cogitare. eligere. et silia. h[ab]et tene-
mur autē referre iobediētes rōi. vt ē na-
tristina respiratiua. et h[ab]et. Decimū cō-
siliu[m] est de cōformitate op[er]is ad doctri-
nā vt ibi. Alligant onera grania et impo-
tabilia digito at suo nolūt ea mouere et.
Ad idē h[ab]et p[ro]p[ri]etate e[ss]e prius trabē d[omi]ni
lo tuo et. Nota q[uo]d in p[re]dicacione asserit
aliqui tentio generalit[er]. s[ed] de his q[ui] p[ro]tinent
ad statum salutis aliqui asserit tentio fin-
statum p[re]dicatōis. vt p[ro]te religionis. P[ro]t
mo nō tenet p[re]dicato: facere q[uo]d dicit eū
asserit ad hoc oēs teneri. Scd[us] modo nō
tenet nisi p[re]dicatōne illā ipse nouerit. Ut
autē malus peccet p[re]dicado. distiguitur. q[uo]d
existens in p[er]tō notorio peccat q[uo]d p[re]di-
cat. siue ex necessitate officii hoc faciat. si-
ue ex volūtate. q[uo]d scādalizat. Existēs autē
in peccato occulto si p[re]dicat. et nō studeat
ex dicto suo cōp[er]si ad huc videt peccat
q[uo]d videt cōtēnere. Undecimū p[ro]filiu[m] est

de vitāda sollicitudine vt sibi. Nolite solliciti esse ꝛc. ꝛ ibi. Nolite cogitare d̄ crastino. Sciēdum q̄ triplex est sollicitudo. Prima ē laudabilis. vt ē puidētie spūalis. Unde apo. ad corinth. Qui sine vxo re est sollicitus est. que dei sunt quō placeat deo. Itē ad Ro. d̄ p̄atis. Qui p̄est in sollicitudine. Secūda est tolerabilis. ꝛ est sollicitudo cure t̄p̄alis quo ad corp⁹. Tu ce. Ad r̄tha mar. sol. es. ꝛ tur. erga plu. Tertia est vitup̄alis. ꝛ ista est superflue t̄b̄saurizationis quo ad auaritiāz. Ecc. Deccatori at̄ dedit d̄s afflictōez pessimā vt addat ꝛ ḡreget. ꝛ hec vanitas ꝛ cal fa sollicitudo mentis. Sollicitudo prima p̄cipit. sc̄da tolerat. tertia p̄hibet. Duo decimū est fraterne correctōis. vt ibi. Si peccauerit in te frater tuus ꝛc. Nota q̄ fratrē corripe q̄nqz cōsiliū ē. vt q̄n corripit sup̄ venialib⁹ q̄nqz ē corripe ē p̄ceptū mō ad vt corripe de mortalib⁹. ꝛ istof̄o oēs p̄inet ꝛ obligat semp. q̄ p̄ loco ꝛ tē pore. s. q̄n vacat. ꝛ vider q̄ vtilis est correctio. Sciēdūz est q̄ triplex est correctio. sc̄da timoris. ꝛ pudoris. Hūc ordinem fraterne correctōis docet d̄ns i enā gelio. Primo. n. inuit fratrē reuocādū esse amore cū inbet cū singulariter corripere dicēs. Corripe eum inter te ꝛ ipsuz solū. Sed si hoc nō valet docet eū esse reuocandū timore vbi ait. Si te nō adierit adhibe vnuz vel duos tecū. ꝛ si hoc nō valuerit docet eum esse reuocandum pudore. vbi dicit. Si nec illos audierit die ecclesie. Si aut̄ ecclesiam nō audierit fit tibi sicut ethiōicus ꝛ publicanus. i. excoīcari d̄s. ꝛ sic euitari. Sane p̄dictus ordo fraterne correctōis intelligit t̄m de criminalibus. q̄ d̄ culpis cōibus solēt claustrātes se in suis capitulis accusare. nō p̄missa tamen admonitione. Uterūq̄ accusans alium caueat diligēt̄. ne hoc faciat ad diffamandū. sed ad corrigendū. q̄n si quis ex deliberatione contrarium faceret mortaliter eccaret.

Explicit liber quintus.

Incipiunt capitula libri sexti.

De medicina sacrorum. 1
 De distinctionibus sacri. 2
 De sacris noue legis. 3
 De effectu sc̄oz. 4
 De numero sacrorum. 5
 De p̄tate dispensatiōis sac̄oz. 6
 De triplici statu fidelium. 7
 De institutione sacrorum. 8
 De baptismo. 9
 De cathacismo ꝛ exorcismo. 10
 De confirmatione. 11
 De eucharistia. 12
 De dignitate eucharistie. 13
 De mirabilibus q̄ sūt in eucharistia. 14
 De dignitate in suscipientibus corpus Christi. 15
 De modis sumendi eucharistiam. 16
 De abstinētia a cōione. 17
 De officio misse. 18
 De negligentis que sūt in missa. 19
 De penitētia. 20
 De qualitate penitētie. 21
 De effectu penitētie. 22
 De p̄ibus penitētie. 23
 De contritione. 24
 De confessione. 25
 De qualitate ꝛ effectu confessionis. 26
 Cui debeat fieri cōfessio. 27
 De sigillis confessionis. 28
 De satisfatione. 29
 De p̄ibus satisfationis. 30
 De iustificatiōe impij. 31
 De penitētia venialium. 32
 Propter quid d̄mittit̄ peccataz veniale. 33
 De extrema vnctione. 34
 De sacro ordinis. 35
 De qualitate ordinādoꝝ. 36
 De sacro matrimonij. 37
 Explicunt capitula.
 Incipit liber sextus.

De medicina sacramentoz. Cap. I

Electus medicus humani generis repatiens tali mō sanauit egrotū sic oportūe p̄p̄etebat egrotātū ꝛ egritudi nī ꝛ occasiōi egrotādū ꝛ ip̄.

us egritudinis curatiōi. Egritus igitur
ē homo Adorb² at originalis est culpa.
Origo istius culpe h3 principaliter fuerit
ex cōsensu rōnis h3 principaliter in sūpfit. ex
sensib² carnis. Ad hoc ergo qd medicina
frūdeat morbo oportuit qd nō tū cēt spī
ritualis. sed aliqd haberet de sensibilib²
signis. vt sicut visibilia fuerūt aie occa/
sio labendi. ita esset ei occasio resurgēdi.
Et ppter hoc medicina nri vulneris cō
sistit in ecclesiasticis sacramētis.

De distinctionib² sacri. Cap. 2.

Sacramētū ē vt ait Aug. inuisibilis
s h3 e visibilis forma. Nec disti/
ctio gñalis ē. Et cōuenit sacramē/
tis tā noue q3 veteris legis. q3 taz illa q3
ista sunt ex similitudine representatiua. et
ex institutiōe significatiua. Sciendū n. qd
eadē distinctio cōuenit sacramētis noue
legis. sed sic supplēda ē ita vt eius simili/
tudine gerat. et cā existat. q3 nō solū ex si/
militudine repñtāt. vel ex institutiōe si/
gnāt. s3 ex virtute diuina scificat. et g3az
cōserūt. p quā aia curat ab infirmitati/
b² vitiōy. et hoc est qd insinuat Au. i alia
distinctiōe dices Sacramētū est illud in
quo sub tegumēto rez visibilib² diuina
virtus secretis opat. Est et tertia disti/
ctio Ugo. de scō vic. qui ait. Sacm est
materiale elemētū extrinsecus oculis sup
positū ex institutiōe significās. ex similitu/
dine repñtans. ex sanctificatiōe aliquam
g3az cōserens inuisibilē. Tria tāguntur
hic q3 sunt de rōne sacramētū stricte et p/
prie sumpti. Primum ē naturalis similitu/
do ex qua h3 aptitudines significādī. Se/
cūdu ē actualis institutiō ex qua h3 ordi/
nē determinatū respectu hui² significati
Tertiu est spūalis sanctificatiō ex q3 h3 v/
tutē efficiē di illud significati.

De sacramētis noue legis.

Capitulum.

Sacramēta legis g3e xpūs institu/
s it tanq3 noue lato: in qua vocans
ad sūma dedit pcepta. instituit sacra. Cui/
stus. n. vbi pñs cū sit sūme veritatis. et
bonitatis. et sūme virtutis rōne summi

bonitatis pmisit pñia beatificatiā rōne
veritatis dedit pcepta dirigitia. rōe vir/
tutis instituit sacra adiuuatiā. vt p sacra
reparetur virtus ad implēda pcepta. et
p pcepta pueniat ad pñia. Instituit autē
sacra i vbi3 et elemētū. vt ait Aug. Acce/
dit vbi ad elem. et sit sac3. et ē elemētū
p mā et forma vbi3. p forma. Ad hoc ve/
ro instituta sūt sacramēta ē i verbis et ele/
mētis. vt haberēt euidentā significādi. et
efficaciā sanctificādi. q3 dū elemēta ocu/
lis. et verba auribus se offerūt. q3 sūt duo
sensus p̄cipue cognoscitū dāt euidentā
significationis. Deinde vba sanctificāt ele/
mēta. vt plenior fiat humane creatiōis ef/
ficatiā. Instituit autē de² sacra diuersimo
de. q3 dā. n. sūt ante aduētū suū. vt matri/
moniu et penitētia. S3 hec duo p̄cipua
nit et cōsumant i lege euāgelica. dū pen/
tētiā p̄dicauit. et nuptiis iteruit. Alia q3
q3 sacramēta xpūs instituit. Cōsumatōes
qdem p̄cipua manū ipōnēdo. Unctiōe
vō discipulos ad curādū mītēdo q3 iñr/
mos iungebat oleo. sicut dicit in Adath.
Baptisimū vero suscipiēdo. deinde for/
ma dādo. Ordine autē p̄tate ligādū. et for/
nēdi tribuēdo. et cōficiēdo sacm altaris.
Eucharistiā ante opando cōparando se
grano sinapis. et cōficiēdo ac dādo v̄scl/
pulis iminēte possiōne sacm corpis et sū/
gulis sui. Instituta sūt et sacra multipli/
ci de causa. primo ppter humanitatē qua
homo querit salutē inferiorib² se. Secū/
do ppter eruditū sem qua hō p visibilia
ad cognoscēda inuisibilia rapiat. Tertio
ppter exercitatiōē qua hō norā decli/
net occupatiōes et ocium. Quarto ppter
cōgruitatē medicī ad medicinā. q3 eū me/
dicus sit deus. et hō congruēt cōtinere
medicina d3 aliqd diuinū. Inuisibilē g3az
et aliqd humanū. s. visibilem gratie for/
mā. Quinto est cōgruitas ex pte infirmū
q3 eū infirm² sit homo ex corpē et spūitu
spūs ante i corpē nō vñ capiat spūalia nō
si i corpore. alib² cōgruū fuit dare medica/
mēta spūituaia in reb² corpallibus sicut
pilule i nebula dātur. Sexto ppter ang

inentionē meriti. inulti. n. valet ad me-
ritū qđ deo credit in his vbi rō huma-
na nō pōt dare expimētūz. ¶ Datur ergo
ex p̄dictis que sit sacramētōz cā efficiens
que diuina institutio. que formalis q: cōse-
sanctificatio. que finalis. q: humane infir-
mitatis curatio.

De effectū sacramētōz.

Capitulum. 4.

Effectus sacramētōrum noue legis
multiplex ē. p̄mo a pctō insidant

Secūdo in bono p̄seruāt. Tertio corp̄i
xp̄i mystico incorporāt. Quarto iustificāt
Quinto ad futurā vitā parāt. Sexto
erudiēdo illumināt. Septimo a malo p̄-
seruāt. Ita patēt in septē sacramētis p̄ or-
dinē. Itā p̄mū opatur baptisū. Se-
cūdū cōfirmatio. & sic de aliis. Sacramē-
ta dicunt vasa cōse. & cā. nō q: in eis grā
substātialiter cōtineat. vel causaliter effi-
ciatur. cū i sola anima habeāt collocari. &
a solo deo infundi. s; q: in illis. & p̄ illa grā
curacionis a sūmo medico xp̄o oz hauri-
rī. licet nō alligauerit potētā suā in sacra-
mētis. quin & per alias vias grāz cōfer-
re valeat quādo vult. Sacra sp̄ habēt si-
gnificatiōem veritatis. sed nō sp̄ efficiētā
curatiōis. nō pp̄ defectū ex pte sui s; ex p-
te suscipiētis. q: gratis nulli datur repu-
gnātū gratis sanū. Unde & sacramēta nō
sanctificāt. nisi accedētes dignē & absq; oī-
fictione. Aliquādo vero virtute sacramē-
torum fit de artificio cōtritus. ita q: dese-
ctus dignitatis. vel preparatiōis ex par-
te suscipiētis supplēt. virtute diuina i sa-
cramētis cōtēta. dūmō nō accedat scīs
i mortali pctō vel i p̄posito peccādī. Vñ
scīdū q: qdā suscipiūt sacramētū tm̄ vt
fidee accedētes. qdā rē tm̄. vt qui p̄ cōtri-
tiōes & fidei deuotiōes recipiūt gratiam
asi qđ veniāt ad sacramēta. quidāz & sa-
cramētū & rē suscipiūt. vt dignē accedē-
tes. Sacramētū dī a sacradō. & hoc pōt
intelligi tripliciter. aut sanctitatem efficien-
do tātm̄ aut s̄citatatem signādo tātm̄.
aut s̄citatatem signādo & efficiēdo simul.
¶ P̄mo nō cōuenit ratio sacramēti re-

bus signatis per sacramēta tam veteris
qđ noue legis. Secūdo mō puenit signis
veteris legis. Tertio mō puenit sacra-
mētis noue legis. ¶ In usu mōi exemplum
habem⁹ i naturis q: medicina dī sana-
re efficiendo nū. sed sūdo: sanat signādo
tatum. exercitatio sanat efficiēdo & signā-
do. Quinq; sunt que hnt iustificare ani-
mā sed diuersimode. Deus. n. iustificat
auctoritate. grā iustificat formaliter expel-
lendo morbū spirituale. Impletio man-
datoꝝ iustificat vt dicta. Sacramen-
ta vero tāq; vasa medicinalia i quib⁹ cō-
fertur grā. Sacerdos autem ministerio.
Exemplū horū habem⁹ in curatōe mor-
bi corporalis Deus enī sanat corpus au-
toritate. medicina efficiēte. dicta cōfer-
uatiōe vas medicine cōtētiue. Vñ dici-
tur vulgariter piscis iste sanauit me. me-
dicus vō sanat vt minister.

De numero sacroꝝ. Cap. 5.

Sacramenta noue legis sūt septēz
sūt sūm septēz diuersitates hominum
in ecclesia. ¶ P̄mū est irātūz vt
baptisū. Secūm est pugnātū. vt cōfir-
matio Tertū vires resimētū. vt eucha-
ristia. Quartū resurgētū vt penitentia.
Quintū crebētū vt extrema vinctio. Ser-
tū ministrātū. vt ordo. Septimū non os
militis irōducētū vt m̄smonūz. Sa-
cramēta figurata sūt in septē sigillis. qui-
bus sūt veteris testamētū pagina sigilla-
ta q̄ agnus q̄ hz clauē dauid q̄ claudīt &
nemo apit referant. Itē i septē tubis q:
bus angeli cecinerūt Itēz in septēz stellis
quas habebat similis filio hoīs in dex-
tra sua Itē in septē panib⁹ qb⁹ dñs tur-
bā sanauit. Itē i septēz oculis sup̄ vnū la-
pidez. Itēz in septēz lucernis tabernacu-
li sup̄propostis cadelaboꝝ. Itēz i septem
lectiōib⁹ ¶ Naaman. Sacramēta sūt se-
ptē q̄ disponūt ad septē virtutes haben-
das. Itā baptisū ē sacramētū fidei. Cō-
firmat o sp̄ci. Eucharistia caritatis ¶ De-
nitētia iusticie. Extrema vinctio p̄uenerā-
tic. que est fortitudinis cōplēmētū. Ordo
p̄uidentie. amatr̄imonū temperantie. Alia

etiam rō numeri sacramentorū ē q̄ ordinat̄
 cōtra triplicē culpā. ⁊ cōtra quadruplicē
 penā. Un̄ baptisim⁹ ordinat̄ cōtra pec-
 catū originale. penitētia cōtra mortale.
 Extrema vinctio p̄tra veniale. Ordo con-
 tra ignorantiā. Eucharistia cōtra malitiā
 Cōfirmatio cōtra ipocritiā. Ad matrimoni-
 um cōtra concupiscentiā quā tēperat ⁊ ex-
 cusat. Alia ad huc rō numeri q̄ sacra sūt
 causa sanatiua morbi spūalis ad modū
 corporaliū. Ad medicina vō corporalis quadu-
 plex ē. curatiua cōseruatiua p̄seruatiua. ⁊
 melioratiua. Simili mō sacramēta curāt
 Baptisim⁹ curat simul ⁊ totalit̄. Penitē-
 tia vō curat paulatim q̄ntū ad penā cuius
 etiāq̄ pene hō debitor sit. Extrema vn-
 ctio curat a morib⁹ leuiorib⁹. s. a venialib⁹
 sicut baptisim⁹ ⁊ penā curāt a letalibus
 sic ergo p̄dicta tria sacra sūt quasi medi-
 cina curatiua. Confirmatio est medicina
 cōseruatiua sanitatis spūalis in qua dat̄
 spūs sc̄us ad robur ⁊ cōseruatiōez gra-
 tie date in baptisimo. Ad matrimoniū ē me-
 dicina p̄sertatiua. Ordo ē medicina me-
 lioratiua in quo augmētat̄ grā. Eucharis-
 tia hec oīa simul facit. Curat etiā venia-
 lia. que sūt occasio ruine maioris. cōser-
 uat etiā grā inuētā i homine ⁊ augmen-
 tat. sic q̄ meliorat. ⁊ nihilominus a pctō
 p̄seruat.

De potestate dispēfatiōis sacramentorū.

Cap.

6.

Orestates dispēfatiōis sacrorū re-
 gulariter spectāt ad gen⁹ huma-
 nū. In oib⁹ sacramētis dispēsan-
 dis necessaria ē dispēfatiōis intētio q̄ q̄s
 itēdit facere qd̄ x̄ps instituit ad humanā
 salutē. Ut saltē facere qd̄ facit ecclesia in
 quo claudis i ḡhali intētio p̄dicta. q̄ ipsa
 ecclesia sicut sacra a x̄po accepit sic ad fi-
 deliū salutē dispēfat. Rursū q̄ ordo di-
 gnitatis erigit vt inferiora maiorib⁹ sub-
 mittant. Quedā respiciūt excellētiam di-
 gnitatis. vt sacm cōfirmatiōis ⁊ ordinis
 vñ cōfirmatio ⁊ ordo cōserunt ab ep̄is
 Quedā respiciūt indigentiā necessitatis. vt
 baptisim⁹ ⁊ infirmorū. quorū vnū rege-

nerat. aliter generat. ⁊ hōy dispēfatio ē
 p̄sonis inferiorib⁹ cōcedit. maxime i ar-
 ticulo necessitatis qd̄ dico rōe baptisim⁹.
 Quedā aut̄ sacra sūt quasi media vt eu-
 charistia. p̄ntia. ⁊ extrema vinctio. Et isto
 rōi dispēfatio ad solos p̄inet sacerdotes
 qui sūt quasi in medio inter ep̄os ⁊ mi-
 nores p̄sonas cōstituti. Sacra dispēfa-
 ri p̄st a bonis ⁊ malis. a fidelib⁹ ⁊ infide-
 libus intra ecclesiā ⁊ extra q̄ si despēsa-
 ri posset tñ a bonis nullus esset cert⁹ de
 susceptiōe sacri. cū nullus sit certus d̄ bo-
 nitate ministri. sicut nec de propria. ⁊ ita
 oporteret iterari. ⁊ malitiā vnus p̄iudi-
 caret aliene salutē. Itēcirco dispēfatio sa-
 cramentū cōmittit hōi. nō rōne sanctitatis
 q̄ variat. s̄ rōne auctoritatis diuine que
 semp̄ manet quātū est de se. Sciēdus āē
 q̄ in sacris qdā sūt substātia. quedam
 vero sacralia. Quātū ad substātia nō
 plus valet opatio boni ministri q̄ mali
 quia deus ibi operat̄ vt actor. homo ve-
 ro vt minister. S̄ in sacramētibus si-
 cut sūt ofones plus pōt valere operatio
 boni q̄ mali. hoc est autē per accidēs. nō
 p̄ se. i. quātū ad alios effectus accidentali-
 bus. nō quātū ad essentiāles. quāntū ap̄d
 hereticos sint sacra vera nō tñ recipienti
 b⁹ vilia. nisi ad ecclesie vnitatē redeant.
 Unde. Aug. ecclesia cōparata paradiso
 iudicat posse baptisimū hoies recipere s̄
 salutē nō tenere. Itā ⁊ flumina de para-
 diso fonte largiter mānauerūt. nō tamē i
 Mesopotamia. nec i egypto quo illa flu-
 mina peruenērūt est felicitas vite que d̄
 paradiso cōmemorat.

De triplici statu fidelium.

Caplin.

7.

Riplex est status fidelū i acie ec-
 clesiastice hierarchie. s. fidei genite
 fidei roborate. ⁊ fidei multiplicare
 per primū fit distinctio fidelū ab incred-
 ulis in baptisimo. p̄ fin fit distinctio fortius
 ab infirmis. ⁊ hoc in cōfirmatione. per
 tertium fit distinctio clericorū a laicis per
 sacramētum ordinis. Itē est q̄ hec tria
 sacramēta caracteres imp̄mūt quos i

delebitur ipseffos semp distinguit. vñ nullatenus iterari possunt. Character ergo baptismalis est icipientiū. Cōfirmatio nis vero pficiētū. s; ordinis pfectorum. P̄dicta triplex distinctio fit ad similitudinē distinctōis alicui⁹ exercitus. p̄ma ē cōis. s. totius exercitus ab alio exercitu ⁊ hec fit p̄ncipaliter p̄ baptismū ⁊ .2. est sp̄alis. s. militū a popularib⁹. hec autē fit p̄ cōfirmationē. Tertia est specialissima. s. duci militum ab virisq; ⁊ hec fit per sacramentum ordinis. P̄terea q; character est signū distinctum sp̄iale ⁊ indelebile ideo nō cōferit i sacramētis que solēt iterari. sicut est p̄ria. matrimonium ⁊ huiusmōi. Notādūz ergo q; character baptismalis est oium characterū aliorum fundamentūz. Et ideo illo nō habito nō possent ceteri i p̄rimi. ac per hoc oportet denuo fieri vt illi characteres habeāt vn/ de si quis ordinat nō baptizat⁹ nihil p̄ sua agit. q̄suls trīs sacra vt dictū est p̄ characteris ip̄ressionez nō iterari tñ quasi cōe est hoc omnib⁹ sacris nō iterari circa eadē p̄sonā ⁊ māz. ⁊ ex eadē causa. ⁊ hoc est ideo ne fiat cōtumelia sacramēto. Ex hoc enīz credi possēt q; sacramēta p̄ us dispensata essent inefficacia ⁊ inepta s; q̄dā ex necessitate ⁊ aliis causis iterari possint. Quedā sūt de sacramētoz; subā q̄dam de cōgruentia. Si ea q; sūt de substantia omittant euacuant sacramēta. ⁊ sunt iterāda. Omisio vero illor; que sūt de cōgruentia nō euacuat sacramēta.

De institutione sacramētoz.

Caplin. 8.

Initio iniusta sūt sacramēta ad curationē hoīum. ⁊ semp cū morbo cucurrerūt In lege enim natu re fuerūt oblatiōes. sacrificia ⁊ decimati ones. In lege autē scripta introducta ē circūcisio. ⁊ adiuncta ē. expiatio atq; sup̄addita oblatiōis ⁊ sacrificiōū multisom̄is distincto. In lege at̄ noua statuta sūt sacramēta numero pauclora. vilitate pot̄iora virtute efficaciora. p̄eminētia digni ora. atq; significatione euidentiora. in qui

bus est impletio simul ⁊ euacuatio oīnz p̄dictorum. sicut Vgo de sancto victo. P̄imi temporis sacramēta fuerūt sicut vmbra Medii tēporis sicut imago. siue figura. postremi vō tēporis. s. gratie sicut corpus qd̄ intra se veritate cōtinet ⁊ gratiam quā significatione representat ⁊ p̄ncipaliter cōferit ⁊ p̄mittunt. P̄dicta patent q; eiusdē mundationis similitudo est in oblatiōe legis nature sed occulte inuenit. In circūcisione vero euidentius alī quantulū exprimit. p̄ baptismū autē manifestius declarat. Itēz sacramēta veteris legis nutriebāt paruulos exercebant p̄fectos. ⁊ dueros onerando domabant. S; sacramēta noue legis cōferunt que vetera de lōginoque mōstrabāt. Cū p̄iora sacramēta p̄parauerūt ⁊ perduxerūt ad noua sicut via ad terminū. sicut figura ad veritate. Itēz sacramēta noue legis efficiūt qd̄ figurat s; hoc nō faciūt sacramēta veteris legis. Est ⁊ alia differentia q; cōe ē oib⁹ sacramētis. q; cōsistūt in rebus sensibilib⁹ inuisibile tñ gratiā significātibus. s; sp̄ale ē sacramētis noue legis q; cōsistūt i v̄bis ⁊ i reb⁹. Itēz sacra noue legis iustificāt. ⁊ q̄tū ad opus opatū. ⁊ quātū ad opus operās. sed sacra veteris legis solū q̄tū ad opus operās q; nō valebant faciētibus. nisi quātū illor; charitas ⁊ deuotio fidei extēdebat. Itēz intel ligit de circūcisione q; cū nō fuerit in lege data nequaquā inter legalia cōputatur q; ipsa in p̄nulis tollebat originale. ⁊ gratiaz cōferebat qd̄ nō faciebāt legalia. Itēz legalia fuerūt s; Aug. ante passionē dñi viua. ⁊ statū p̄ passōz mortua ⁊ postq; claruit veritas euāgēlii fuerūt oia sepulta. Nostra vō sacra vsq; ad hūez semp i suo vigore manebūt.

De baptismo. Caplin.

9.

Baptismus est ianua oīum sacramētoz. q; nullū cōferunt in ecclesia aliud sacm̄ ante ipsūz. De substantia baptismi sunt quinq; . P̄imus explicitio forme vocalis a deo instituta q; ē hec. E go te baptizo. In noīe p̄ris

et filii et spiritus sancti absque missione, addi-
 tione dictionis, vel proferat de ordinis
 vel commutat de nominibus, bis, in quatuor: mo-
 dis forma verborum violatur. scilicet omissione
 additio de transpositione commutat de. si po-
 nit loco patris et filii et spiritus sancti nome-
 nis spiritus sancti et benigni, quod in quodamque
 scilicet in baptisato non debent poni ap-
 propriata tribus personis, sed expressa nomina per
 sonarum. Similiter baptisato non debet dici
 immergo vel intingo. Secundus est ablutio
 per elementum aque cuiuslibet, vel maris, vel
 fontis vel fluminis siue frigide vel calide
 in toto corpore facienda, vel saltem in digni-
 ori parte, scilicet in capite. Tertius est quod immer-
 sio ista fiat ab uno, et in eodem tempore quasi
 forma verborum exprimitur ita quod unus
 puerum immergat, et alius verba proferat
 Quartum est intentio, vel specialis, vel
 generalis. Specialis autem intentio est ut ille
 baptisatus mudeatur. Generalis autem est
 facere illud quod facit ecclesia. Intentio quo-
 que illius requiritur quod est baptisatus si est
 adultus quod inveniuntur baptisati non recipiunt
 sacramentum. Quintum est fides ipsius bap-
 tizandi, quod in adultis requiritur fides pro-
 pria, sed in parvulis aliena, quod parvuli in
 fide ecclesie baptisati. Baptisatus meritis
 fit in aqua, et non in alio liquore, quod homo
 cum per peccatum primi parentis incurrerit
 immunditiam, ignorantiam et concupiscentiam
 per baptismum ab his tribus liberatur.
 Et hoc notatur in proprietatibus
 aque scilicet puritate, perspicacitate, et frigiditate.
 Nam baptismalis aqua sua puritate nos mundat,
 sua perspicacitate illuminat, atque sua frigiditate ab
 estu concupiscentie nos temperat. Item baptismus
 fit in aqua ne quies inopia excusaret, et ne
 propter defectum salutis periculum homines
 incurrerent si in alio aliquo liquore fieret,
 et ut inveniatur apud omnes gentes baptismus
 in materia. Triplex est baptismus scilicet fluminis,
 fluminis, et sanguinis. Inter hos talis est
 differentia, quod baptismus fluminis a tota
 pena liberat et a cul-

pa, et gratiam in habent infundit, et car-
 terem imprimit. Baptisatus fluminis
 delet culpam non solum tantum, sed pluri-
 mes et habet gratiam in via in quo consistit
 meritum. Baptisatus sanguinis liberat
 ab omni tentatione, et confortat statim pre-
 mium, quod proprium est martyrum statim
 euolare. Et his pater quis sit melior in-
 ter hos baptismos, quod se habent ut ex-
 celsa et excessa. In baptismo quoddam
 est factus tunc ut ablutio exterior, quoddam
 est res tunc, ut gratia interior, quoddam
 res et sacramentum ut caracter. Quid sunt
 de solemnitate baptismi que non sunt de
 substantia, vbi ver. Sal. oleum, ebullina, cereus
 christiane salutis, flans virtutem bap-
 tizantis ista figurat. Ille enim puer non
 mutant esse, sed denant. In quatuor lo-
 cis iungitur baptisandus scilicet in fron-
 te, ut fidem publice professetur. In ver-
 tice ut agenda ab eo subtilius intelligant.
 Inter scapulas ut iugum christi suavitus
 portetur. In pectore ut dulci corde deus
 diligatur. Baptisatus sunt institutus ma-
 terialiter quando Christus baptisatus fu-
 it, formaliter quando dicit. Ite docete omnes
 gentes etc. finaliter quasi dicit. Nicodemo,
 nisi qui renatus fuerit etc. effectus quan-
 do christus passus est. Effectus baptismi du-
 plex est. Ad alia sacramenta preparat, quod
 baptismus est intrinsecum. A peccato mun-
 dat quod signatum est in mari rubro, vbi
 submersi sunt, Egyptii, sed filii israel erie-
 runt securi. Nota quod in baptismo deletur
 originis peccati macula, fomes non tol-
 litur, sed remittitur, penam relaxat. Un-
 de puer induuntur veste candida. Ra-
 tionalem illuminat. Unde ponitur sal in
 ore. Concupiscentem ad bonum inflamat.
 Unde datur candela puero. In-
 scibilem confortat. Unde israel dicit Ama-
 lech post transitum maris rubri. Inno-
 centiam tribuit, quod figuratum est per
 columbam que sedit super Ihesum ba-
 ptizatum. Characterem imprimit hoc si-
 gnatur per mare vitreum in Apocalip.

Quomodo in baptisato
 hoc preparat fides

triplex est
 baptisatus

Fomité mittigat qđ figurat aque frigiditas. Cōtionem ecclesie pstat. sicut Jeremie circūcisio. quāuis sanctificat^o fuerit in vtero. A satisfactioe exteriori liberat. q: nō requir gemitū neq; plāctū intellige exteriorē. nā exterior requir in adulto. s. cōtritio. potestates diaboli immit. qđ signat exufflatio. ianuā celi aperit qđ figuratū est qđ xpo baptizato aperti sūt celi Et notādū qđ passio xpi aperuit ianuam celi p cām meritorā & satisfactoriā grā lē. Baptismus aut apit per cām efficiētē singularē. Os ad laudādum & aures ad audiēdū aperit. Un̄ ponit salua i ore & aure pueri. Templū xpi efficit. Un̄ dicitur baptizato. Et i mūde spūs & da loci spūi scō. Laudabilē corā deo reddit. Un̄ balsamus est in crismate. Solēt pueri baptizādū vsq; ad pascha & pētecosten. nisi vigeat necessitas. v̄l timeat periculū re seruari ad signādū qđ in baptismo sit resurrectio spūialis & qđ grā spūs sancti datur. Baptismus xpi. & Joannis cōueniunt in materia. & i mō mergēdi. s; differrūt i forma. q: baptisū^o Joānis tradebat in noie vēturi. Differūt etiā i effectu q: baptisū^o xpi viuificat. Joānis aut nō Itē in fine qđ baptisū^o Joānis ad baptisū^o xpi inuitat.

De cathecismo & exorcismo.

Caplm. lo.

Athecism^o & exorcism^o tāq; pparatorū pmittūt baptismō. vt i ipso grā efficacius opef. Trib^o de causis cathecism^o institut^o est pmo pp instructionē de articulis omnibus ad fidei susceptionē. scđo pp respōsionē ad fidei pfectū. tertio pp respōsionē ad fidei obseruatiā. Quia vero adult^o pctū ppriū h; regunt hec ab eo. & p se rīdere potest regunt hec ab eo p vicariū. q p ipso rīdet de fidei obseruatiā. Exorcism^o ideo institutus est vt baptizādo diaboli potestas repellatur. Itā pp peccatum hominis diabolus in homine potestatem accepit. & etiam in illa que veniūt in vsu hominis. Unde tam adulti q; paruli

exorcizari debēt ad expulsioē diabolice potestatis.

De cōfirmatiōe.

Caplm. li.

Cōfirmatio sacm ē pugnātium de cui^o suba sex sūt. Duo ex pte sacramenti in se. s. mā chrisimatis & forma verbox q talis ē s in morē magis cōmūnē. Signo te signo crucis cōfirmo te chrisimate salutis. In noie patris & filii & spūs sancti. Duo ex pte ministri. s. dignitas pōtifficalis. & intentio debita. Duo ex pte suscipiētis. s. frons in quo d; fieri chrisimatio. & qđ cōfirmādiō sit baptizatus. Unctio chrisimatis triplex fit in trib^o sacramētis. quoz diuersitas ex fine accipit. In baptismo fit in vertice ad signādū fidei susceptionē. q: verter ē locus cellule rōnalis. In cōfirmatiōe fit in frōte ad significādū audaciā cōfessionis cuius impedimētū ē timor & verecūdia q spāliter manifestat in ipalozē vel rubozē frōtis ex ppinquitatē cellule imaginālis. In ordine fit i manib^o ad significādū potestātē cōsecrādū dñici corpus sacm. Huius sacri multiplex ē vtilitas. q: grāz datā in baptismo cōfirmat. ps. Cōfirmatio. Ad militiā spūalē preparat. Un̄ cōfirmādi tāq; pugiles pugnaturi inungunt ne ab inimicis de facili terreātur. Et qz oēs xpiani debēt eē in bello xpi pp hoc oēs debēt sacm hoc accipe vt facili^o possint ptra mūdū carnē & diaboli pugnare. Ad cōfessionē cōstātē nois xpi anima quē o; verū deū & verū hoīem cōfiterit. Primo vt cōfiteamur eū s in diuinam naturā pfi & spūi scō equalē. 2. vt cōfiteamur eū s humanā naturā crucis pmissē supplicii. Primo apparet in forma verbox in trinitatis expmōne. Secūdu; claret in rōte crucis signatiōe. Tertio & extra nos ornat spūali decore. Tertio q; dē p cōscientie puritatē. s; extra p odorē bone fame. Et hec duo signant in chrisimate qđ cōstitū ex oleo ppter pūmū. & ex balsamo ppter scūdum. In bonis

egredis. et malis sustinendis. roborat. Da-
tur enim ibi spiritus sanctus ad robur. An-
ima quod per simplicitatem characteris contra pu-
sillaminitatis vitium. Corpus vero per dy-
peum crucis contra insultum demonum. Au-
dacia prestat contra timorem in confessione nominis
christi. et in consignatione frontis quod est locus ve-
recundine. Post pugnam coronat. quod non
tamen in victa quam circa caput ligat confirmati-
onem. Quod necesse est circa confirmationem que non
sunt de esse sacramenti. sed de bono esse que sunt
hec. Quia ieiunium et a ieiunio defertur. quod per ali-
quod episcopo presentat. quod est patrum efficitur.
quod mitra circa caput circumligetur. Per
istud sacramentum fideles plene christiant. plenit-
tudinem dico copie que tantum in baptismo ple-
ni facti sunt plenitudine sufficientie. Sacra-
menta se habent in dignitate. pretercedentia et
excessa. Ista eucharistia preeminet in esse.
Baptismus in effectu. Ad adiumentum in my-
sterio que signat coniunctionem christi et ecclesie
Confirmatio in dignitate ministri. que si con-
fertur nisi ab episcopo. Denuntiatio in peccatorum re-
missionem. et sic de aliis sacramentis.

De eucharistia.

Capitulum.

12.

Eucharistia est sacramentum caritatis tam di-
uine quam nostre. que deus in hoc sa-
cramento signum magne dilectionis
nobis ostendit et nostre dilectionis affectus
per idem sacramentum specialiter erga se inflama-
nit. De substantia huius sacramenti sunt
quattuor. primum est quod consecratur eucharisti-
am sit sacerdos. Secundum species panis
et vini. Tertium intentio consecrationis. Quar-
tum est forma verborum versus. Hoc est enim cor-
pus meum. Et ista est super calicem. Hinc est. n.
calix etc. Ad plenus intelligendum ista nota
circa intentionem que aliud est intentio aliud at-
tentio. que intentio semper est necessaria. vel spacia-
lis vel generalis. sicut dicitur est de baptis-
mo. Attentio autem non est de substantia. sicut
quoniam mens rapitur in platione verborum ad
alia. quod quoniam contingit ex infirmitate. quoniam
quod ex negligentia vel incuria. et tunc est pec-
catum. Sciendum preterea quod non solum req-
ritur intentio consecrationis. sed etiam inten-

tio istud sacramentum instituentis. Ut si al-
quis sacerdos staret in foro et super oves pa-
nes formam verborum preferret. et cum intentio-
ne consecrati non fieret ibi transubstantia-
tio et hoc non est per defectum virtutis verborum
cum una vice sacerdos possit consecrare tot
hostias quot totum mundo sufficeret si essent
necessarie ecclesie. sed per defectum intentio-
nis illius. quod hoc sacramentum instituit quod non inter-
dit quod cum tali ludibrio vel stulticia fieret con-
secratio. sed per utilitate vel necessitate eccle-
sie generalis vel particularis. Circa quodque
formam verborum sciendum quod cum dicitur. hoc est enim
corpus meum. ista distinctio enim non est de sub-
stantia forme. sed de bono esse ipsius. Unde
omitti non debet. Aliud namque est forma neces-
saria sine qua non potest translatio fieri. aliud est
forma debita sine qua non debet fieri. Eodem
modo dicitur de speciebus panis et vini. Unum
nota quod materia eucharistie. alia est necessa-
ria. alia est debita. Ad materia necessaria est
quod eucharistia panis sit frumentum. que sine
illo non potest fieri consecratio. Sed materia de-
bita est quod panis ille sit azimus. que si in fer-
mentato potest consecrari. tamen hoc non debet fieri du-
pliciter de causa prima est quod panis azimus con-
uenit institutioni. Christus enim dedit discipulo
corpus suum consecratum id tamen materia. sed eo
est quod talis panis conuenit etiam significatio.
Christus enim sine omni fermento peti fuit. Simi-
liter dicendum est de materia calicis que alia est
materia necessaria. alia debita. Ad materia ne-
cessaria calicis est vinum. que sanguis christi non
potest in alia materia consecrari quam in vino. Ad
vino debita est quod aqua vino miscetur. et hoc
dupliciter ratione. Prima que tamen materia con-
uenit institutioni. Christus enim sanguinem suum
sub tali specie dedit. Secunda que talis materia que
nec est significatio. que ecclesie que per aquam si-
gnat. christo per fidem et caritatem iungit. Sci-
endum quod in aceto et agresta non consecratur. que
aceti non est vinum. In suis. sic et agresta non est
vinum. sed erit. In consecratione sanguinis tamen
modicum aque debet admisceri. vinum quod absor-
beri possit ab illo alioquin ipedit consecra-
tio. scilicet si vinum ab aqua vincitur. istud desi-
gnat. que cum nos ad christum conuertimur non

ipse in nos. sed nos in ipm mutamur. qz
 corpori suo mystico icorporamur. Si vna
 gutta vini imponit ex aliqua negligētia
 sanguini nō pp hoc definit esse sanguis.
 nec ppter amittōez vini in sanguinem
 mutat. sz vtraqz spēs in sua natura per
 manet. Sed si de vno multū ponitur ad
 vnā guttā sanguinis. sicut qñqz sit i ablu
 tiōe tūc ibi definit cē sanguis. qz spēs illi
 gutte sub q̄ ē sāguis absorbet a multo vi
 no adūcto. Circa eucharistiā ē quoddāz
 sacramētum tñi vt species panis ⁊ vini
 quoddam ē ibi res tñi vt corp⁹ xpi in y
 sticū. quoddā est ibi res ⁊ sacm vt cor
 pus xpi vtz qd̄ traxit de virgine. istud. n.
 est res primi ⁊ sacm secundi. Sub vtra
 qz spē totus xps est indiuisus. s. corp⁹ ⁊
 anima ⁊ deus ac p vtrobiqz ē vnum ⁊
 simplicissimum sacm. Sub specie nāqz
 panis ē corpus xpi p cōuersionē. ⁊ sāgui
 nis p cōuersionē. ⁊ aīa p cōuersionē. ⁊ di
 uinitas p vnionē. Isti enim quattuor nō
 possunt diuidi nec ab inimicē separari. codē
 mō dicēdū est de sanguie. Idē cetera xpi
 totus est i tota specie. sic qz ē i quibet pte
 eius siue sit itēgra illa spēs siue diuisa. ac
 p hoc nō est ibi vt circūscriptus vel oc
 cupās locū. vl hñs sitū vel pceptibilis p
 aliquē sensū corporeū. Exēplū huius ha
 bem⁹ in speculo qd̄ si diuidat i multas
 ptes in quibet apparet imago. q̄ pri⁹ ap
 parebat i integro. Idē exēplū est de ser
 mone. quē multis recito. qz quibet audi
 tor recipit illū totū. Vñ q̄nis sermo sit
 vnicus in pferente. tot⁹ tñ est i quolibet
 audite. Idē ostia frāgit in tres ptes. pp̄
 multas rōnes. Idē dīmo pp tres psonas
 diuinas i vna cēnta. sic p tres ptes i di
 uisione hostie. vn⁹ tñ est xps. Scdo pp
 tres stat⁹ ecclesie. s. militātiū trūphātū
 ⁊ in purgatorio existētū. Terno pp tres
 stans xpi in quib⁹ sit. s. mortalis. mor
 tuus ⁊ inmortalis. Quarto pp tres apuo
 nes in corp⁹ xpi tpe passionis. s. manus
 pedū. ⁊ lateris. Quinto pp tres subas i
 xpo. s. diuinitatis. aīe. ⁊ corporis. Sacra
 mentū corp⁹ xpi figuratur ē multiplicat

.s. in oblatiōe melchisedech in qua figu
 rate habemus formā exteriorē sacramē
 ti. ⁊ primum effectū. s. refectionēz ibi. n.
 pcessit figura spūalis in pane ⁊ vino. Itē
 eucharistia est relectio spūalis vite in re.
 Itē i māna vbi figurat effectus glorie.
 Item i agno paschali in quo figurabat
 liberatio a fuitute egyptiaca. Itēz noster
 agnus est signum liberationis a diabo
 lo. Item in diuersis sacrificiis de quib⁹
 habetur in leuitico quibus figuraba
 tur oblatio passionis xpi vbi fuit hostia
 ad reconciliationē. ⁊ victimā quo ad satisf
 actionem est signum liberationis ⁊ holo
 caustū quo ad totius corp⁹ sui lesionem
 Itēz in oblatiōe māne de quo legitur li
 bro Iudic. p quā figurabat in quo de
 bet fieri oblatio ⁊ sup quē. qz in fide iesu
 xpi qz p petraz designat. Item in figura
 tionatōe mellura vbi figurabat qs offer
 re debeat p sanū enīz mellis designatur
 deuotio offerentis. figura sanguinis xpi
 fuit vinum ad designādum deuotionem
 Lañ. Introduxit me rex in cellā vinarīā
 Item aqua ad significāndū abutōz. Vñ
 illud. Vidi aquā egredientem ⁊c. Item
 sanguis ad designādum redēptionem
 Iudē. Sine sanguinis effusione non sit
 remissio.

De dignitate eucharistic.

Laplin.

13.

Ignitas ⁊ excellentia huius sa
 cramentī apparet in multis. pmo
 qz sicut dictum est tam ante legez
 q̄ in lege fuit prefiguratum. Secūdo qz
 a prophetis pñciatum. ps. Idē an
 gelozum mā. homo ponitur hic pferitū
 p futuro prophetali certitudine. Terno
 qz a xpo institutum. ⁊ hoc dupliciter. s.
 verbo ⁊ facto. Verbo vt pater Jo. Ego
 sum inquit panis viuus quid de ce. de.
 facto. Ad ab. Accipite ⁊ comedite. hoc
 est corpus meum. Quarto quia ab apo
 stolis seruati Loz. Eūcuentēb⁹ vobis in
 vnū ⁊ cetera. Quinto quia a sūmis potū
 sicb⁹ solēzati q̄ ordinauerūt cantuz ⁊

8
dones. locus et ipsa vestimenta et vasa di-
uersa. quae omnia sunt ad decorum huius sacri.
Admiranda dignitas apparet in hoc scilicet
quod cum Christus consistet ex tribus substantiis. scilicet de-
itate. anima et corpore. Ipsa si quidem deitas ex-
cellit omnia praesens. Ad agnus deus et lau. ni. Item
anima eius precellit omnes animas cum sit plena gratia
et virtute. id est perfectissima. in affectiva et cog-
nitiva. Item corpus eius excellit omnia cor-
pora quod de sanctificatione corpore beatissime vir-
ginis fuit sumptum et diuinitati unitum et
ergo in Christo nobilissimum quod est in celo et no-
bilissimum in terra unita sunt.

De mirabilibus quae sunt in eucharistia.

Capitulum. 14

Frabilia sunt in hoc sacro. primum
est quod est ibi corpus Christi in tanta qua-
ritate sicut fuit in cruce. et sic iam in celo nec
tamen excedit terminos illius forme. 2. quod ibi
sunt accidentia sine subiecto. 3. quod ibi panis
ita conuertitur in corpore Christi quod non fit ma-
teria corporis Christi. nec annihilatur. 4. quod idem
corpus non augetur ex multarum sumptione. 5.
quod idem corpus in pluribus locis est sub-
iectibus hostiis consecratis. 6. quod non diuiditur
hostia non diuiditur corpus. sed sub quo-
libet parte totus est Christus. 7. quod non tangit ho-
stia in manibus et non videtur corpus Christi
nec tangit nec videtur. sed hoc tripliciter modo circa
species sunt. 8. quod cum definit iste forme. tunc
etiam definit esse ibi corpus et sanguis Christi.
9. quod cum non sit ibi panis vel vinum tamen acci-
dentia eiusdem effectus habent ut prius. scilicet satiare.
frigorare et humidi. Nota quod deo conuenit
esse ubique simpliciter et proprie. Creature
conuenit esse in uno tantum loco. Corpus vero
Christi medio modo se habet. scilicet non sit creatura
non deus equari creatori in hoc quod sit ubique
Cum vero unitus sit deitati deus in hoc excelle-
re alia corpora ut simul et semel possit esse
in pluribus locis sub isto vero sacro. In sa-
cramento eucharistie quod dicitur est similitudo
ut hoc quod est accidentia sunt in loco termi-
nato. Quoddam est ibi supra naturam sed non
supra intellectum. ut hoc quod ibi sunt accidentia
sine subiecto. Quoddam est ibi supra naturam
et intellectum. ut quod ibi Christus est totus et tan-

tus quantum fuit in cruce. nec tamen excedit ter-
minos illius forme. De mirabili
transubstantiatione. Nota quod triplex est mu-
tatio. Una est artificialis. ut quod sit utrum
de cineribus. Alia est naturalis et haec duplex
scilicet substantialis et accidentalis est quod idem
subiectum manet sub diuersis accidentibus
sibi inuicem succedentibus. Substantialis est
quod eadem materia manet sub diuersis for-
mis substantialibus. sicut prius in transmutatione
elementorum adinuicem. 3. est mutatio spiri-
tualis. ut quod nec materia. nec subiectum ma-
net. sed tantum accidentia sine subiecto et talis
mutatio est in transubstantiatione corporis
Christi. In rebus mutatione potest notari triplex
difficultas. vel ex parte finis a quo. vel ex parte
terminis ad quem. vel ex parte distantie
terminorum adiuicem. Primo modo crea-
tio est mirabilior omnibus mutationibus
quae est de non ente simpliciter. secundo
modo consecratio corporis Christi est mirabi-
lior omnibus. quod non est ens in actu prius exi-
stens. tertio modo incarnatio Christi est mi-
rabilior quacumque mutatione. quod ibi est
vnicuique infinite substantie ad infinitum. Ad
hoc distinguit quadruplicem commutationem
substantialem. prima est non ente in ens
et haec de generatione. 2. est ab ente in si ens
ut corruptio. 3. est ab ente in ens quod modo
non est. sed iam erit ut productio. quarta est
ab ente in ens iam existens. et est talis con-
uersio panis in corpus Christi. haec mutatio
non habet similitudinem in natura. sed altera
quasi contraria. quod hic mutat substantia
vna in aliam manent tamen eadem accidentia
Sed in alteratione conuersio est quod ibi mutat
accidentia et manet eadem substantia. sic prius
corporalis quod fit spiritus palis de albo nigro
et spiritualibus quod fit de iusto impius vel de
ignorante sciens. Nota quod haec propositio
de multipliciter sumit. quod nota eam
efficientem. ut cum dicitur Christus conceptus
est de spiritu sancto. quandoque materiae
ut cum dicitur Christus natus est de virgine. qua
de qua identitatem substantie. ut cum dicitur
Christus natus de patre. quod transubstantia-
tione vel conuersione ut cum dicitur corpus

Christi sit de pane. quia ordinē ut cū dicitur creatura esse de nihilo.

De dignitate in suscipiētib' corpus xpi. Caplm.

Igne suscipiēs corpus xpi bonuz multiplicat' cōsequitur. Primum ē 2m' xpi. 1. dicitur. hoc facte in mea cōmemorationē. s. dilectōis liberatiōis. et limitationis. Itēz vniuersificatio interior. qz aliqñ p virtutē huius sacri sit de atrito cōtritus. 2. dicitur. lignū vite comestū vitā p̄stabit. sic p gratiā purgamur illuminamur. p̄ficiamur. reficimur. et viuificamur. Et bñ redditi vitā p cibū p quē et mors intravit. Itēz corpus xpi mystico i cōpamur. 3. dicitur Aug. 1. dicitur. In te mutaberis in me. istud nō intelligit de vniōne corporis mystici de nouo faciēda sed de augenda. nō enīz vniō dissimilia. Itē spūalis refectio p̄s. In loco pascue etc. Dens. n. nō tñ i situū sa. s. in qd nos in esse grē generaret. vt baptisimū. vt qd gentos. roboraret. vt cōfirmatiōes. 4. dicitur. Ut v' ē qd nutritur vt eucharistia. pp qd hec tria sacra dantur cibis q ad fidē accedūt. Itē deuotio nis augmētatio. p̄s. Impinguasti in oleo caput meū. 5. dicitur. n. qd hic datur nobis quantū ad esse gratiū in tribus artēd. s. in cōmunitate deuotiōis ad deū et dilectiōis ad prīmū. et dulcedinis in tra mēpim. Itē somitis mitigatio. p̄s. Sup aquā refectōis etc. qz sicut aqua refrigerat sic et istud sacm furorē cupiscētie mitigat. Itē cello grē. Exo. Descendēte ināna descēdebat piter et ros. Itēz virtutū reboratio. p̄s. 1. dicitur. Danis cor hoīs cōfirmet. Item pctōz remissio. qz p nūcū cibū sp̄ sit repatio deperditū. 2. dicitur. qd in orōne dñica panē nostrū quo. da nobis bedie. statim sequit' et di. no. de. nostra. istud intelligit de venialibus tm̄ qz sic alimētū nāle pdest viuētū et nō mortuo. sic alimētū spūale. Itē cōtra diabollū armatio. p̄s. 1. dicitur. In aspectu meo mē. adu. oēs. etc. Itē spci eleuatio. Unde Apo. Quō cū illo nō oīa nobis donauit

Itē amoris excitatio. Ber. Disce xpiane quātū debes diligere xpm q dedit nobis carnē suā in cibuz sanguinē in potū. aīaz in p̄cētū aquā lateris in lauacrū. Itēz fides dei cōmendatio. qz in hoc sacro fides eleuat sup naturā. supra sensuz. et supra intellectū. Apo. Captiuātes oēm intellectū in subsequitū xpi. Itē angelica cōiunatio p̄s. 1. dicitur. an. mā. hō. Itē regni celestis cōlō. Jo. 6. Qui māducat meam car. et bi. me. san. bz vitā eternā. Itē spūalis dilectatio. Sapie. panem de celo p̄sti. eos oē dele. in se bñtem etc. Itē intellectus illuminatio. i. Reg. Sustant' Ionathas de melle. et illuminat' sūt oculi eius. De effectu eucharistie dicit Ber. Corp' xpi est egris medicina. pegrinātib' vitā d' biles cōfortat. valentes dilectat. languorē sanat. sanitate seruatur. p hoc fit homo māsfactor: ad cōceptionē. patietio: ad lahorē. ardentio: ad amorē. sagacio: ad cautelā. ad obediētiā p̄mptio: ad grāuz actiones deuotio: Sicut recte cōicantib' multa bona pueniūt. vt dictū est. sic idigne sumētib' corpus xpi multa mala occurrūt. 1. nullius. n. opus placet deo nisi placeat ipse prius. Indigna. n. cōiō peccatis hoīem illaqueat. dānationē pparat. primū scādālizat. mētez excecāt. tētatio: ni subingat. deū iritat. vitā t̄palem breuiat. gratuitis spoliāt. De his p ordinē d' in p̄s. fiat inquit mēsa eoz corā ipsis in laqueū. ecce primū. et in retributiōz. ecce 2. in scādālū. ecce. 3. obscurētūz oculi eoz ne videāt. ecce. 4. et dorsum eoz p i curua. ecce. 5. et iude sup eos inā tuā. ecce 6. fiat habitatio eoz deserta. ecce. 7. in tabernaculis eoz nō sit q̄ inabitet. ecce. 8. De modis sumēdi eucharistiam.

Caplm. 16
Corpus xpi quattuor modis sumitur. Quidā accipiunt illud spūaliter tm̄. vt qui accipiunt rem sacri. a. grā et nō ipsuz sacri m corpore xpi. De hoc modo sumēdi dicit Aug. Crede et manducaisti. i. eozpor xpi mystico mcorporeatus es. Quidā sacramentaliter tm̄ cōicant

*in hoc ad corpus
ad fidei ac
tuzā nūcū*

res in mortali peccato. qz lz deus sit vtro
biqz per cēntiam. nō tñ p grām. Quidā
spūaliter & fact aliter. vt q accipiūt rem
& factz. cōicātes in grā. Quidā neutro
modo. vt qui nec rē nec factm accipiunt
vt heretici q nihil p̄ficiūt. Primi nō mā
ducates. māducant. scđi māducantes nō
māducāt. terti māducātes māducāt. q̄r
ti nō māducātes nō māducāt. Circa cōi
onez cōmittit p̄ctm tribus modis. Primo
mo cū qz statuto tpe cōiōnem dimittit.

Jo. 6. Nisi mandu. car. fi. ho. &c. Scđo
cū qz suo tpe male accedit. Apo. Qui at
sumit iudigne iudiciū sibi māducāt & bi
bit. Tertio cū post cōiōnez a peccatis n̄
se custodit. & iste triplex malū incurrit.

Primo qz xpm quē suscepit ignominio
se a se expellit & turpius eicit. quā nō ad
mittit hospes. 2. qz talis quodāmodo fili
tudine inde gerit. q post cū xpo cenauit
xpm tradidit. Sic & absalon frem ad cō
iuuiuz vocauit & postea occidit. 3. qz ordi
nē honestatis puerit. Uēuro enīz reue
rētiāz exhibet & p̄nti nullā. Un̄ similis ē
illis q cū ramis oliuaz obuiant xpo. &
postmodū crucifixerūt. Qualiter at ad
cōiōnez accedēdū sit discere possimus in
esu agni pascalis. Lomedebāt. n. iudei ac
cinctis. renibus. & calciatis pedib⁹. bac
culos h̄stēs in manibus cū lacticis acre
stibus. & panibus azimis festināter. per
p̄tinū significat puritas castitatis. Luc.
Sint lūbi vestri p̄incti & lucerne. &c. p
2. affectus deuotiōis. Lañ. Quā pulchra
es in calciamentis. p. 3. memoria dñice pas
sionis. Gen. In baculo meo trāsiūt io
danē istū. p. 4. amaritudo cōtritiōis. ps
Libauit nos pane lacrimaz. p. 5. prom
ptitudo bone volūtatis & opationis. pro
uer. Uidisti boiez velocē in opibus suis
corā regibus stabit. Item quales debeat
esse cōicātes ostēditur in vestibus sacero
talib⁹. Requiritur. n. ist. iudiciū discre
tiōis. mūditiā castitatis. mortificatio car
nis. cōstātia fortitudinis. p̄nerātia len
guitatis. p̄lectio charitatis. p̄missi no
at in sup̄bumerale. 2. in alba. 3. in cinctu

Quia cum manum
non habet potest
in manu.

quae manum
de ad hanc
in manu.

quae manum
in manu
in manu

pro qz h̄da at h̄m m̄lō asl m̄lō

ra. 4. in fauore siue in anspulo q portatur
in brachio sicut clipeus. 5. in stola. 6. i ca
sula. Corpus xpi sumit velatū accidenti
bus multiplici rōe. primo pp meritū q̄
tū ad bonos. qz fm Breg. fides nō lz
meritū cū humana rō p̄stat experimentū
2. pp indignitatē. quo ad malos. Exēpluz
de bethsaniubus q p̄cissi sūt cū archaz
dñi il̄serūt. 3. pp imbecillitatē quātū ad
oēs. Nō. n. possēmus videre claritatem
corpis xpi gl̄rificati. Exēplis d̄ Andoy
se in cuius facie nō poterāt intēdere filiū
israel qñ resp̄cēdit. 4. pp vitandū hor
rozē crudelitatis qui fieri fi xpi carnē dē
tibus attractarem. Tres s̄ cause quas
laicis nō dā istud factm sub duplici sp̄e
prima est qz possent credē q totus xps
nō est sub vtraqz. 2. pp piculuz. qz de fa
cili posset effundi sanguis. 3. vt vitas r̄n̄
deat vmbra. qz in lege nō bibebāt etiam
offerentes de libamine.

De abstinentia a cōiōne.

Laplin.

17

Abstinentia qdam a cōiōne pp cul
pā ppriam & aliq sine culpa in mor
tali. sed pp facti reuerētiā. sicut q sentiūt
se minus mūdōs mēte vl̄ carne. vel ēt i
deuotos & isti h̄staciūt. dūmodo possint
iuste & sine alioz scādalo superdere. Un̄
ybi nō instat necessitas cōsistēdū est tal
bus vt de cōiōne expectēt quousqz pati
& deuoti ac circūspecti possint accedere
Nulla tñ necessitas d̄z cōp̄llere vt ali
qs in pctō mortali existens sc̄tēter cōicet.
P̄ctm facit idigne cōiōne tribus modis
aut in bitu vt qñ qs accedū nō cōtritus
de peccato p̄terito ēt cōfessus. Aut in ac
tu. vt qñ qs inmutat formā facti. & irreue
renter ip̄m tractat. Aut i p̄posito. vt qñ
bz volūtātē peccādi in futuro. P̄d̄opter
reuerētiā facti sit ēt exclusio a cōiōne tri
pliciter. Primo pp reuerētiāz facti exte
rioris sic excludit pollutiō & imūdiā cor
poralis. Scđo pp reuerētiā rei cōicēte
sub formis. sic excludit defect⁹ iudiciū rō
nis. vt in pueris & in amicibus. Tertio
pp reuerētiā rei signate. s. vnitatis cor

poris mystici sic excludit vinculum interdi-
cti v'l suspensionis v'l excoicationis et in su-
ste. Sic igit' pp sola reuerentia sine oi cul-
pa excluditur multa a coione. hoc pmo
p3 in pueris q' tñ si sūt ppe etate adultas
s. 10. v'l. 12. annoz 7 apparēt in eis signa
reuerētie 7 discretionis pnt sumere. als
nō. Idez p3 in furiosis q' excludunt sine
culpa q' tñ coicare pnt. qñ hnt lucida in-
terualla. Itē cū q3 bz ltuofas manus.
lz huius nō sit culpa. tñ p sola reuerētia
nō d3 tractare corpus xpi. **T**ria genera
hoium excludebant in lege ad esu agni-
s. in circūcis q' significant accedentes ir-
reuerēter ad coiones. Legit libro Reg.
q' pensus est Oza. q' tetigit archas dñi.
Itē alienigene. hī significāt infideles d' q'
bus Gene. fera pessima denouit filiu
meū. Itē in iudi qui significāt hītes pec-
catū mortale. Uñ Isa. Adūdāmini qui
fertis vasa dñi. vñ v'lus. Iudigne sumis
si sumis irreuerēter. vel nō ebatolice vel
hōis mortale scienter. Qui nō coicat suo
tpe multa mala incurrit. pmo q' talis
multiplici vtilitate pnat de q' supra d3 d'
effectu eucharistie. S. n. Raab saluata
est. q' suscepit nūcios dñi multo magis
q' xpm suscipit. 2. q' cōstitutiōez ecclesie
trāsgredit'. statiz. n. ecclesia q' nō cōi-
cat in pascua viuēs ab ingressu ecclesie ar-
ceat. 7 motēs careat ecclesiastica sepul-
tura. Tertio q' maledictionē incurrit p
uer. Ube soli 7c. Sed vñ solus est q' xps
nō h3. Quarto q' vices dño nō repēdit
Aug. Uerecūdū est illi hospiciū denega-
re q' solet oēm pulsantes admittere. Qui
to q' vires spūales perdit. Quilibet enī
q' est sine mortali est mēbz corpus in y-
stici. Adēbū aūt d3 sustentari alimento
corporis xpi veri. Alioqn efficit aridum
sicut corporeū mēbz ad qd nō transmi-
tit' corporalis cibi nutrimentum.
De officio misse. Cap. 18

sto. Tertio q' oportet celebrantē esse sa-
cerdotē. Quarto q' o3 cum indui sacri-
vestibus. Quinto q' sit in die tñ 7 nō d'
nocte nisi in natiuitate domini. Sexto q'
celebratur accēto lumine. etiam si sol lu-
ceret super terras. Septimo quia ibi so-
nant verba dominica angelica 7 huma-
na. Diuina quidam cum dicitur. vel cō-
tatur pater noster. 7 euangelia. Angelica
vero quando dicit' Gloria i excelsis deo
7c. Humana autem vt in collectis 7 hu-
iusmodi. Octauo q' ibi audiunt' idiomata.
nobilitissima. s. hebraicū. vt sabaotb 7
osanna. grecū vt hyrieleison. latinum in
aliis. Nono q' missa tam plena myste-
ris sicut celum stellis. 7 empireum ange-
lis. Decimo q' sacerdos in sollemnibus
ecclesiis habent in missa sua plures mi-
nistros diaconum subdiaconum 7 acco-
litos. Undecimo q' angelis ibi existentibus
in sufficientes sumus in presentia tā-
te maiestatis esse scholares. Duodecimo
q' ibi est dominus celi 7 terre. Officium
misse moraliter exponitur ita. Introitus
significat inchoationem boni 7 duplica-
tur. quia in nostra inceptiōe debemus
declinare a malo 7 facere bonum. quia
hyrieleison. quod nomen vicibus varia-
tur significat inuocantem misericordie
dei qua nouez modis indigemur prim^o
tribus modis quantum ad peccatorum
remissionem que committimus corde
ore 7 opere. Secundis tribus modis q'
tum ad gratie collationem fidei spei 7 ca-
ritatis. 3. tribus modis quantum ad glo-
rificationem qua gaudebimus in deo su-
per nos. de nobis ipsis. 7 iuxta nos de
proximis. Gloria in excelsis deo signifi-
cat gatiarum actionem. collecta deuotaz
orationem. Epistola 7 euangelium noue
7 veteris legis obseruationez. Gradua-
le 7 alleluia vite actiue 7 contemplatiue
perfectionem. Offerenda cōtribulati spi-
ritus sacrificium. Secreta significat sta-
tum vie. Prefatio statum patria. San-
ctus exaltationem angelorum presentiu
Canon transitum mēbz: in corpus

2
xpi in ysticu. Id est non filtratione significat p
gras. Agn^o dei liberationes p miaz et tri
plicat ut liberemur a malis pteritis pnti
bus et futuris. Cōio significat boni opis
cōsumationes. Circa qdā alia q̄ sūt i missa
nota significatiōis allegoricā. Intelligim^o
eniz p altare crucē. p calicē sepulchuz. p
patenā lapidē suppositū. p corpale syndo
nē in q̄ corp^o dñi sūt indoluti. Nota etiā
q̄ oēs misse sūt eque bonē quātū ad op^o
opati. Una tñ ē meli^o altera quātū ad
opus opans. Un meli^o est audire missas
boni sacerdotis q̄ mali. Sicut i mēsa co
porali cū dē cibū sicut dñs sumim^o a mī
do ministro q̄ ab i mūdo. Nota q̄ picu
lū ē si celebrās missā vel manus tremu
las. vel caducū moribū bz. aut delir^o. aut
idiota ē. Un talibus ē miūgēdū q̄ absti
neat a missa. Itē qñ aliq̄s ē celebraturus
missas bis nō dō sumere ablationes i mis
sa prior. q̄ ad missā secūndā accederet nō
tenemus.

De negligētis q̄ sūt i missa. Cap. 19.

I p negligētias euenerit q̄ plecto
q̄ canone nec vini nec aq̄ reperiat
i calice. statiz p̄fundi debet vtrū
q̄. s. sacerdos iterabit cōsecratiōis ab illo
loco. Simili mō et p̄ficet vsq̄ ad finem
ita tñ vt dimittat duas cruces q̄ fieri sin
gulariter sup hostiā cōsuenerūt. Un me
lus pōt dici q̄ alā hostiā sumat. et cano
nez a principio scipiat. Qd si de simplici
vino vt aq̄ fiat p̄secratio. vini reputabit
p sacro. s. aq̄ nō. Si quid de sāguine ce
ciderit sup corporale vl palā altaris vel
sup albā l casulā p̄ illa resēdat et i loco
reliquia vt reseruet p̄us extracto sacro q̄
tū poterit et sūpro. dñi si abluat et sumat
ablutio. Si vō sup terrā lapidē vl lignū
ceciderit. ligēdus radēdus et extergēdus
est locus ille. et puluis i sacro loco repo
nēdus. Idōno si in ipsam sanguinē mis
ca vel aranea ceciderit vl aliqd tale qd vix
sine vomitu vl mortis piculo sumi pōt.
p̄fundat et lauce q̄ cantius potest i calli
ce et ablutio sumat sacerdos. s. musca si
ue aranea sup piscinā cremetur. Quod

si corpus suae de corpore xpi super pa
lam altaris ceciderit vel sup vestimentū
nō icidat. s. vino abluat et a ministro su
mat. S. si infirm^o corp^o dñi reliciat su
scipiat. put diligētius pōt. et sumat a sa
cerdote vel ab aliquo puero discreto et
mūdo. si eger nō pōt illud resumere.

De penitētia. Cap. 20.

Penitētia ē vt ait Ambro. p̄terita
p̄ mala plāgere et plāgeda iterū nō
cōmittere. Itē Bre. p̄ntia ē añ
acta peā flere. et itē scēda nō cōmittere
p̄ntia distinet p̄ duplicē actū. vni qui ē
respectu p̄teriti. s. p̄terita plāgē. alterū re
spectu futuri. s. plāgada nō cōmittere. p̄
mus act^o ē i re. secūd^o i p̄posito. Peni
tētia duplex ē. qdā iterior tantū. et hec est
de iure naturali. que daz exterior q̄ sit ad
arbitriū hoīs. p̄ntia nō ē sacramētū pro
prie. 2. vō factū ē. Nō enī penitētia p̄ se
suscepra. dñ. p̄prie sacri eccle. eniz talis
et añ baptisimū posse fieri. s. p̄ntia inim
cta p̄ mīstros ecclesie factū ē. Nō tādūz
quoq̄ ē fugē p̄ peccatis p̄p̄tis ē actus
penitētie q̄ est virtus iustitie. s. lugere p̄
peccatis alienis sine malis est alteri^o vir
tutis. s. misericordie. Lugere vō p̄ bonis
eternis ē act^o tercie beatitudinis. de q̄ dñ
Beatiq̄ lugēt. et. De duratiōe peniten
tie scēdū q̄ exteriorē nō oportet esse p̄pe
tuā sed de interiori distinguit. Est enim
penitētia iterior s̄m habitū. et hec dō esse
p̄petua. Alia est s̄m actū et hāc nō oportet
esse p̄petuam. Semper eniz tenet q̄s
ad interiorē p̄ntiaz habitūalē q̄ vellet et
vult de cetero nō peccare. S. exteriorēz
p̄ntiaz nō s̄p tenet. Itē ali^o ē dolor rōalis
q̄ ē p̄cti detestatiō. al^o sensualis q̄ ē passio
et p̄m^o dolor sp̄ dōz ec̄ i p̄ntia. scēda nō ē
de necessitate. Itē q̄uis hō si sit cert^o de
p̄cti remissioē. tñ si dōz pp̄ h̄ p̄ntiaz exteri
orē ē p̄petuā q̄z nō erigit i talib^o p̄ctitu
do scē. s. iusticiā scia cōiecture. p̄babilis
vt ē qñ hō fecit p̄babilit̄ qd̄ debebat. do
lēdo cōfiteō. satisfaciēdo. emēdādo. Cū
in oī sacro noue legis sit aliq̄ mā visibi
bills elementū q̄ est signū et cā grē sic etiā

i sacro pnie debz esse. sed tñc materia sen
 sibilis large sumit p omni re. siue res it
 la sit exterior: suba. siue actio humana.
 Un̄ sim hoc in pnia. put est factm sunt
 res ⁊ verba. verba qdem in cōfessione ⁊
 absoluntione sūt. res autē est ipsa actio hu
 mana. Ad intelligēdū ista plenius nota
 q̄ sicut in medicinis corpūlibus q̄daz cō
 sistunt in sola passione curati. vt est secūto
 vulneris. q̄dam vero in actione. vt est ex
 ercitatio corp̄is. Ita in sacris q̄dam cōsi
 stunt in passione eius q̄ sanctificat ⁊ nō
 in actione nisi p accidēs. vt baptismus.
 cōfirmatio. eucharistia. extrema vntio
 ordo. Quedā vō cōsistunt in actu eius q̄
 sanctificat. vt pnia ⁊ infimonia. In p̄
 nis ergo q̄ sine actu nostro opant requi
 ritur exterior: materia q̄ significat ⁊ cām
 ⁊ rē facti. In aliis vō ipse actus noster ē
 p materia sensibil. Similiter ex p̄dictis
 patere pōt q̄ quoddā est in hoc factz cā
 tñ. vt actus penitētis exterior: q̄dā est
 res tm̄ vt remissio pctōz. quoddā res ⁊
 factm vt cōntio interior.

De qualitate pnie. Cap. 21

Si pnie q̄dā vera. Aug. Pnia
 vera est penitēda nō cōmittere ⁊
 cōmissa desistere. Quedā est falsa
 fido. Irriū est ⁊ nō penitēs q̄ ad huc
 agit q̄d peniteat. Quedā est coacta. ps.
 Cōuersus sū i erina mea ⁊c. Quedā est
 sera. Aug. Si tñc penites qñ peccare nō
 potes. pctā dimiserit te nō tu illa. Que
 dā iniua. Ad atb. Judas pnia ductus
 ⁊c. Quedaz desperata. Sapient. P̄re an
 gustia sp̄is gemētēs dicētēs intra se pe
 nitētā agentes. Quedā sancta ⁊ merito
 ria. Ber. O felix penitētū humilitas. O
 cōfūtū bona spes q̄ facile vincis in vin
 cibilez. q̄ cito tremabūdū iudicē cōuer
 tis in p̄ssimū pfem. Debz pnia cē ama
 ra. Hier. P̄lactum vniuenti fac tibi.
 Volūtaria. Aug. cū gaudio dz facere im
 mortals futurus quocūqz faceret hō p
 differenda morte moriturus. P̄fecta.
 Aug. Nulla pnia sera dūmodo va. Ac
 celerata. puer. Ma tardes puerti ad dñ.

Perfenerans. Cast. Lau pedes meos
 quō inq̄nabo illos. Foris Hiero. Q̄tez i
 lumine iaceat p̄. I3 mater vbera q̄bus te
 nutrierat oñdat p calcatis p̄ge p̄sem ⁊c.
 Itēz pnia dī esse reflectio sp̄ualis cū xpo
 semp victuro. nō cū lazaro iter mortu
 ro. Pnia dz ē p̄mpta ⁊ nō dilata. Ue
 illud. Expectaui vt faceret vias ⁊c. p̄i
 mo. s. ne instructio sumus. Unde Ita.
 Expectaui vt fa. ⁊. fact autē sp̄i. Scdo qz
 ad magna vocamur. gen. Ego ero mer
 ces magna. Tertio ne ab eternis nuptiis
 excludamur sicut factū est satuis v̄gini
 bus q̄ differebāt se p̄pare. 4. ne ab hosti
 bus ipeditamur sicut fuit israel a p̄barao
 ne ne egrederētur de egypto. 5. qz relin
 quere pctm̄ ēt penis p̄pellimur. Greg.
 Cōtēndus ēēt mūdus ēt si reb? p̄spe
 ris abūdaret. At cū tot aduersitatibus
 aiūm pulsat. cū tot calamitatibus igemī
 nat. qd aliud q̄ vt nō amet clamat. 6. ne
 blāde seducamur sicut auls p fistulaz au
 cupis. ⁊ sicut piscis p efcā in hāmo. ⁊ si
 cut v̄rus p mel. 7. ne monte pueniamur
 Bre. Inhibil certius monte ⁊c. 8. ne p̄sue
 tudie teneamur sic arbor d̄ facili nō eucl
 lit cūz bñ radicat. Jere. nūqd ethyops
 pōt mutare pellē suā ⁊c. Ad agēdaz pe
 nitētā mouēt q̄tuor de q̄bus Ber. In
 mis durū est cor qd nō emolūt bñficiā
 nec terrēt supplicia. nec alicū p̄missa
 nec castigāt flagella. Impedimēta pnie
 sūt bec. s. Pusillanimitas aggrediēdi ta
 les sūt sicut equus ymbaticus q̄ trūco
 v̄l ymbia terret. P̄dudo: p̄tendi. sed si
 cut ait Aug. Uerecūdia magna pars pe
 nitētie est. Honor satisfaciēdi. sed p̄radit
 cit Apōst. Hoc momētaneuz ⁊ leue tri
 bulat cor. Delectatio peccādi. sed tpale
 est qd delectat eternuz qd cruciat. Spes
 diu viuendi. sed dñs dicit q̄ securis ad
 ra. ar. po. est. Desperatio gram obtinen
 di. sed p̄radicit Ezecl. Quacūqz bo
 ra ingenuerit peccator. Timor recidiū
 di Aug. Qñ cecidi erexit me qñ steti te
 nuit me. qñ iul dixit me. Ita loquitur d̄
 deo. Exempla delinquenti. sed stultus

2
qui vidit aliquē cadentē in foveā si nō sit
in eodē loco cautior. Cōsuetudo peccādi
sicut balā cōsuetus mōstris nō curant
q̄ aīna loquerē. Cōfidentia de dei mi-
sericordiā q̄ qñ penituerit ipsū recipiet
sed hoc est peccare in spū scti. Grego.
Ad misericordiā dei debemus saltē erube-
scere si infirmitā nolumus fornicare.

De effectus penitentie. Cap. 22

Er pñiam absoluit homo a pctō
p̄ resituit ecclie. recitiat xpo. do-
nis spūaliter dicit. de filio diabo-
li filius dei efficit. paradīsus dei apertur.
Hec est q̄ angelos iustificat. ipū iustifica-
cat. amissa bona reuocat. vitā eternā do-
nat penaz eternā vitat. Itē pñiaz est se-
cūda tabula post naufragiū. ad quā pec-
cato: pōt recurrere dū vult in statu vite
pñtis. quicūq; 7 quotiescūq; diuinā mi-
sericordiā voluerit implorare. Duplex
est naufragiū. s. peccati originalis 7 actua-
lis. sed de primo liberamur p̄ tabulā ba-
ptismi q̄ vntis efficacīa accepit a tabula
crucis xpi. De scdo autē liberamur p̄ ta-
bulā pñie quā dina clemētia puidit vbi
q; p pctō actuali nō pōt iterū baptizari
Nota q̄ a reatu pcti liberamur p̄ gra-
m sequelis at pctōz p̄ penitentiā 7 p̄tel pe-
nitentie. a miseria vō p̄ gloriā. Itē nota
qualr opa mortificata viuificat. q; lz ve-
rus sit q̄ a pūatione ad bitūz nō sit re-
gressus i vita nālī. nō tñ ē vez i vita mo-
rali. Itā a pūatōe ad bitū volūtari? ē re-
gressus. s. a morte culpe ad vitā grē. Un-
d. cēdū est q̄ sicut pctā actualia trāsēūt
actu 7 remanēt reatu. ita bona opa tran-
seunt actu. 7 remanēt merito. Sedm at
q̄ manent dñr mortificari v̄ viuificari.
Bona igit̄ opa q̄dū cōiuncta s̄ radice
merendi. s. charitati dñr viuere. qñ ab il-
li sepant dñr mori. qñ reuertitur dñr
viuificari. q; reddēt ad statum sue origi-
nis. yz grē charitatis. 7 q; valent ad ma-
iorem iustificationem charitatis.

De partibus penitentie. Cap. 23

Artes pñie integrales sūt tres. s.
Cōtritio. Cōfessio. 7 Satisfactio.

quibus enim cōplemētum pcti possit esse
i actu solū 7 ois 7 cordis solū v̄ trū sil-
tū ad pfectōz pñie erigit̄ hoz triuz ag-
gregatio. Licet ad esse simplr sufficiat cō-
trito in actu. 7 cōfessio 7 satisfactio in p-
posito. Itā. n. in his q̄ hnt eē successiuū
erigit̄ p̄ tres integrales sint simul. s. eri-
git̄ hoc in toto q̄ lz esse pmanens. Cō-
aut̄ sint tres ptes penitentie sic onditur.
Pñia. n. est quoddā spōtanuz iudiciuz
in quo cōtritio est quasi q̄das citatio vbi
segtur rei aī iudicē spōtanea p̄fessio. De
inde segtur p̄ iudicē impositē emēde so-
lutio. Sed in hoc differt iudiciū forā i iu-
dicio poli. q; ibi cōfessio in iure p̄denat
7 hic absoluit. Alia est p̄tū istaz suffi-
ciētia. q; oē pctū cōmittit̄ corde ore vel
ope. iustu ē. vt p̄ p̄trariū eures. s. vt pec-
cator culpā aīo detestet. v̄bo expūnat.
7 factō puniat. Itēz p̄ pctū offendit hō
deū eccliaz 7 seipuz. sed p̄ p̄tione recō-
ciliat̄ deo. p̄ cōfessione ecclie. 7 p̄ satisfi-
cationē sibi. Itē iste tres ptes pres s̄ die-
te qbus itur ad terram p̄missionis. de q
bus dī Eyo. Ibimus viā trū diez. Itē
iste tres ptes significāt tres mortuos mo-
raliter quos dñs suscitauit. qm̄ p̄ cōtritio-
nē suscitāt puella in domo p̄ cōfessione
iuuenis in porta. p̄ satisfactionē Lazarus
in sepulchro.

De contritione. Cap. 24

Contritio ē dolo: volūtariē p̄ pec-
catis assumptis cū proposito cōsten-
di 7 satisfaciēdi. hec distinctio ma-
gistralis est. 7 ponit̄ ibi dolo: p̄ grē. vo-
lūtariē assumptis ponit̄ ad dñam dolo-
ris naturalis. qm̄ nō est mortuosus. p̄o
peccatis. ponit̄ ibi mā dolo: ad dñam
doloris inuidie q̄ est in bono alieno. Sic
ergo distinctio cōtritio: put est actus virtu-
tis. sed. put est pars facti penitentie o; q̄
alqd in p̄tatione ad alias ptes addat. 7
ideo ponit̄ cū proposito cōstēdi 7 satisfi-
cēdi. Nota q̄ cor dī durū qñ dicit̄ ispl-
rationi se tāgeti. nō cedit. sed obuiat in af-
fectu peccati demorando. frāgi vō dī
qñ incipit a p̄posito peccati respicere.

hō dūz totaliter puertat. Lōuerti vero dī qñ volūtas pfecte ab effectu peccādi refilit. In contritione duplex est dolo: Cūus ē volūtaris q nō est aliud q̄ peti displicētia. Alius est sensualis. p̄imus est de cēna p̄ritōnis. & de hoc dolore itelli gīt illud. Iſdie. Luctu vniuentū fac tibi. q̄ hoc ex rōne d̄z magis velle nūq̄ peccasse q̄ vniuentū viuere. Sed s̄s vero dolo: nō regit̄ de necessitate p̄ritōnis. s̄ de p̄fectiōe q̄ talis dolo: non est in nra p̄tate. Nota ē q̄ p̄ritio pōt tūm intēdi q̄ nō solū culpa. sed ē tota pena dimittitur hoc pōt fieri dupl̄r. Uno mō ex pte charitatis q̄ displicētiā causat peti. q̄ qñq̄ p̄tingit tūm charitatē intēdi in actu q̄ cōtritiō inde sequēs merebit̄ absolūtiōnez ab omni pena vt in magdalena. Alio mō fit istud ex pte doloris sensualis quē voluntas in cōtritiōne excitat. q̄ ille dolo: q̄dam pena est q̄ tūm pōt intēdi q̄ sufficit ad delectatiōe culpe & pene. Nota q̄ dolo: cōtritiōnis sensibilis v̄l sensualis triplex est. v̄ficiēs. sufficiēs. & p̄minens. p̄imus trahit ad infernū. sed s̄s ad purgatoriū. tertius ad paradysū. & est sile de scia que repit̄ in electis. q̄ scia deficiens repellit ad dignitatē. sufficiēs tollerat. s̄u p̄minēs merito coronat. D̄ria q̄daz est iter attritiōez & p̄ritōz. sic iter formale & formatū q̄d & dī de fide isōmī & formatā. Cū tūm aut attritio fiat p̄ritio distinguē dū est. q̄ cōtritiō dī cū grā tritio. hec at pōt esse dupliciter. Uno mō est cōicatu. na. q̄ grā associaē motui exst̄ in aīa. & illaz informā q̄nis nō eliciat. Alio mō p̄cām ita q̄ motus a grā eliciat. p̄imo mō attritio fit. p̄ritio. q̄ actus simplex manēs in aīa format̄ adueniēte grā sicut color adnente. Licet. Sc̄do modo iur̄ possibile est q̄ attritio fiat cōtritiō. Sed si q̄rit̄ q̄dū q̄s de pctō dolo: deat. Respon. sicut dicit Iſug. de sancto vic. De us qñ absoluit a vinculo pcti hoīem col ligat eū vinculo delectatiōnis p̄petic. sed delectatiō peccati q̄daz est in bitu ad quā semp̄ tenet̄ hō. et post p̄fectam pcti re-

missionē de qua dicit Aug. Loquens de penitēte. Semp̄ doleat & de dolore gaudeat. & nō semp̄ doluisse doleat. Alia de testatiō est in actu. ad hāc hō nō tenet̄ s̄p̄ Sc̄dū aut q̄ beati & dānari & hi q̄ sunt in purgatorio nō hnt̄ p̄ritiōne. p̄rie c̄ nō est. q̄ in cōtritiōne p̄rie s̄p̄ia s̄ trīa. s̄ dolo: & effectus satisfactiōis. in beatif aut nō est dolo: in dānari vō nō ē grā & hi q̄ s̄ in purgatorio nō meretur. De confessione.

Laplm.

Confessio est vt ait Aug. p̄ quam c̄ morbus latens spe venie apitur. Confessio sacrālis que est ps p̄nie cōueniēter describit̄ p̄ miaz q̄ est pctm̄. & p̄ actum q̄ est apire. & p̄ finē q̄ est spes venie. Duplex confessio. q̄dā est mentalis q̄ deo fit. & hec ē de iure nāli. q̄dā ē vocalis q̄ fit hōi. & hec nō est de iure nāli. sed euāgelico. igit̄ an incarnationē xpi sufficiebat cōfessio mētalis. q̄ deus nō dum erat hō. s̄ postq̄ sc̄us est hō d̄z cōfessio fieri hōi vicario xpi. In hoc. n. q̄ m̄iūstris sacror̄ xps dedit p̄tatez ligādi atq̄ soluedi infirmant̄ p̄fessione eis tāq̄ iudicibus fieri debere. sic ergo p̄ps instituit cōfessionē tacite. sed apostoli p̄mulgauerūt eā exp̄sse. Ia. cōfitemini alterutrūm pctā v̄ra. Quāuis igit̄ in cōtritiōe remittat̄ pctm̄ cōiter. tñ cōfessio vocalis ē necessaria in re qñ hēt̄ opportunitas. v̄l in p̄posito articulus necessitatis eā excludit & nō p̄emptus religiōis. Et ista necessitas p̄tēdi p̄ p̄ritōz nō ē in tali casu p̄ necessitate remedii. cū pctm̄ s̄ sit dimissū s̄ p̄ obligatiōez p̄cepti. Confessio. n. & satisfactio nēcia ē nō solū p̄ recedētiatōz in iudicio dei. s̄ et̄ in iudicio ecclie. Quas circūstātiās teneamur cōfiteri. Nota q̄ c̄rēstātiāz q̄dam sunt trabētes in aliud gen̄? pcti vt coire cū muliere iugata. & has tenet̄ hō p̄tēri. Quedam sunt aggrauātes in eadē specie. & har̄ quedā s̄ non aggrauantes notabiliter sicut scia & h̄mōi. has nō tenet̄ quis cōfiteri. q̄ s̄t qñ venialis pctā. Quedam s̄t aggrauā

tes notabiliter. 7 has fm quosdā tenet
hō cōfiteri. Ad. n. sufficit illi q accepit eē
tū marchas de alieno. dicere ego accepi
alienū. cū hoc posset verificari si accepit
set unū denariū. fm alios cōius. s; nō tu
tius opinātes nō oz. Circūstātie aggra
uātes pctm notā bis versib⁹. Aggrauat
ordo locus mora cā scia tps Lucta pusil
la. modus genus. 7 stat⁹ altus. Cōditio
numerus. etas 7 scandala serus. Quam
uis pctā alicuius nota sint sacerdoti. tñ oz
eā cōfiteri. quia nō sunt ei nota vt iudici.
Quādiū possit qs differre cōfessioz due
sūt opinioēs. Quidā. n. dicit q peccator
tenet cōfiteri statū hīra opporunitate sus
ficiētī. Alii cōius dicit q cū cōfessio sit i
ter pcepta affirmatiua nō obligat nisi pro
loco 7 tpe. Ecclesia at determinat in de
cretis qz oīs hō cōfiteat seimel i anno. qz
h; tūc qlibz de necessitate cōficare. In ca
sib⁹ aut quattuor tenet qs an hoc tps cō
fiteri. Unus est rōne sacramēti. qñ vult
cōficare vl celebrare. Alius rōne piculī.
vt si ē i piculo mortis. Tertius ē rōe cō
fessioē. v si dicitat sibi pctā q statz tenea
tur. Quart⁹ ē rōne dubiū. vt si nō spat il
lo āno hē cōfessioē quē nō h; vl si h;
casus papalē. 7 mō h; copā pfectoris seu
pniari dñi pape. Si querat vtrū ptes
sio facta in pctō mortali valeat. dicēdū ē
q cōfessio i remediū 7 in pceptū. iquātū
est in remediū nō valeat in mortali facta
tñ absoluit hō a pcepto. sicut ficte baptis
mū suscipiens nō recipit nisi sacramētū 7
nō rē sacri. Cū cōfessio sit iterāda. Ad
ta q regulariter null⁹ tenet cōfessionem
bona fide scām iterare amplius. Sūt tñ
quattuor casus i qb⁹ tenet qs iterare cō
fessioē. quoz duo sūt pp cōfessorē. Pmi
m⁹ si deficit cōfessorī clausū potētie. eo q
nō h; pātē ab illo pctō absolvere. Scū
d⁹ est si deficit sibi clausū scie. qz nescit di
scernere. Tertius ē si cōfessō dimidiāuit
cōfessionē. oz. n. q vñ fiat cōfessio inte
gre oīm q habent in memoria Si ve
ro aliqne exciderit a memoria nō ideo
oz reputari cōfessio dimidiata. 4. ē si cō

tēpit seu neglerit 7 oblitus ē satisfactōz
nā si sciret. 7 adimplere veller nō opone
ret cōfessionē iterare. Si vero aliqs ca
dat in pctū postqz bona fide fecit cōfessi
onē questio est vtrum teneatur confessio
nez prius scām iterare. 7 ē opinio q nō
in spē sed in genere. licet aliter dicāt qdā
Nota q cōfessio facta p nūciū l'p episto
lā. licet sit quoddā bonū 7 meritorū. tñ
inquātū ē ps sacramēti penitētie nō pōt
sic fieri. qz determinatā h; materiā. s. ac
tus simonis quo cōfesa hoīs manifestari
cōsuevit. Unde sine necessitate nō licet ta
liter. In necessitate pōt defectus per eg
potentem actum suppleri. De q̄itate
7 effectu cōfessionis. Cap. 26.

Valis debeat eē cōfessio notatur
q bis versib⁹. Sit simplex humilis
cōfessio pura fidelis. Vera frēqñs
nuda discreta libes verecūda. Integra se
creta lachrymabilis accelerata. fortis 7
accūsās. 7 sit paref parata. Ad multa va
let cōfessio A morte liberat. qz sicut cōfes
sus in foro cōtentioso dānat. sic in spūali
liberat. Vulnera mētis sanat. Adie. Vul
nus nō intellectū tardū sanat. Deus hōi
manifestat. Aug. Si nollē cōfiteri nō me
tibi absq̄ dēderē. s; tē mibi. Paradiū apit
Aug. O breue verbū peccati. qd aperit
portas paradisi. Exēplū i latrone. Pecca
ta regit. Un qdā glo. Si hō detegit. de
regit. Ad misericordiā dñā emollit. Glosa
sup illud Delictū meū cognitū tē. Si
hō agnoscat deus ignoscit. Aliuz iocundat
ps. In voce exultatōis 7 pfecti son⁹ epu.
Intercessores multiplicat. Sacerdotes.
n. p suis cōfessis orāt. Cōfessioz mudat
Aug. Cōstendōsit hō de sedo pulcher.
fed⁹ diaboli rūpit. Sicut cū aliqs scere
tum alterius detegit. Deo hominē cōiū
git Au. Quid pprius auribus dei qz cōfi
tēs cor. 7 vita q est ex fide. In via salutis
dirigit. puer. Qui abscondit scelera sua
nō dirigitur. 7 cōtrario rē. Peccatum
delet. ps. Dixi cōfitebor aduersum me
7c. Satisfactionem supplet. B. lo. super
Ad atb. Jubemur p̄fiteri peccata nostrā

vt erubescerem patiamur p pena. Ad
lum precauet. exemplum de dente putri
do qui extrahit ne alii coputrescat.

Lui debeat fieri confessio. Cap. 27.

Seneraliter teneas qd confessio de-
bet fieri sacerdoti habenti claves
que sūt sciētia discernēdi ⁊ pote-
stas ligādi atqz solnēdi. Sciēdi autē qd si
cut baprisim⁹ est sacm necessitatis. ita ⁊
pnia. Un̄ sicut baprisim⁹ duplicē hz mi-
nistriū vni cui cōpetit baptizare ex offō
.f. sacerdotē. alium cui cōmittit dispēsa-
tio baprisim⁹ rōne necessitatis. Ita ⁊ mi-
nister penitētiē duplex ē. Unus est cui cō-
fessio fit officio sicut sacerdos. Alius qui
audiēdo cōfessionē vicem supplet pōt sa-
cerdotis i necessitate vt est laicus. Dicit
tñ aliq qd cum deest copia sacerdotis nō
oz cōfiteri laico. s; sufficit soli deo. Quā-
uis oēs sacerdotes claves habeant. nō ta-
mē pnt oēs ligare ⁊ soluere. sicut excoi-
cati suspēsi heretici ⁊ dāna ti. Hoc autē
nō ē ppter defectū ordinis. s; q; nō hnt
materiā. f. subditos q auferūt ab eis cū
excoicant. Nō tñ tales baprisare. quia
hoc est sacm necessitatis. Nō tñ tales
eucharistia cōsecrare. q; hoc substantial-
ter adberet ordini. Dicēdum ē q null⁹
pōt absoluerē cōfiterē nisi pprius sacer-
dos. Nō prius vero sacerdos dicit sex
modis. Primo mō est pastor ecclie vt
papa eps ⁊ curat quilibz i suis casibus
2. p determinatōez supioris vt vicariū. 3.
p privilegium quibnsdā idultum. 4. per
suam ppriū sacerdotis dū tñ licētur ei
vt discretus ⁊ honest⁹ ⁊ vere sacerdos
5. ppter necessitatē. q; instāte mortis ar-
ticulo quilibz sacerdos pōt absoluerē. Et
pgrini absoluit ab his apud quos sūt
6. ppter defectū sui sacerdotis. qñ ē idio-
ta vl pditor: cōfessionis. vel quādo solet
mulieres consistentes prociari tūc. n. si n̄
inuenit aliquē q auctoritates habeat efficiē
ei sacerdos pprius nō quilibet sed discre-
tus ⁊ honestus ⁊ notus vl ex ordine. vl
ex persona.

De sigillo cōfessionis.

Capitulu. 28.

A que gerit⁹ exterius i sacramē-
tis sūt signa. rerū que interi⁹ cō-
tingūt. ⁊ iō confessio qua qs sacerdoti se
subiicit signū est supioritatis q̄s quis deo
subiicit. Deus autē pctm illi q se p pnias
subiicit tergit. Un̄ oz de necessitate facti qd
sacerdos celet cōfessionē. Sūt ⁊ alie hu-
ius celatiōis vtilitates. q; p hoc homines
magis ad cōfessionē attrahūt ⁊ simplici-
us pctā cōfiterent. Sacerdos autē nō d; tñ
celare pctm qd in cōfessōe recipit. s; ē
et oia alia signa p que pōt peccator: vel
pctm cōprehēdi. Nō autē penitēs facef
vt illud qd sacerdos ppter cōfessionem
sibi factā sciebat vt deus. sciat et v homo
Et hoc facit dum licētiat eum ad dicēdū
⁊ si dicit nō frāgit sigillū confessionis. Si
autem querat vtrū id qd scit sacerdos p
cōfessionem. ⁊ scit alio modo possit reue-
lare. sup hoc diuerse sūt opinionones. Sed
hec est veritas. q; sine sacerdos sciat illud
peccatū ante cōfessionēz sibi factam sine
post. nō tenetur celare q̄tuz ad id quod
scit vt homo. Nota q iste modus dicen-
dum tibi in cōfessione nō claudū tale di-
ctum sigillo cōfessionis q; non seruat ibi
modus cōfessionis. vel ordo.

De satisfactiōe. Cap. 29.

Sicut i bellis ⁊ cōtroueris resti-
tuta amicitia. nō statim restituit de-
bitū illati damni. Ita post remissionē cul-
pe in cōfessōe sen cōtritione remanet de-
bitum pene satisfactorie. Fugit sacerdos
quedā ad satisfactiōis sūdāmetū sicut ab-
stinere a pctō ⁊ restituē ablatū. Quedāz
ad satisfactiōis expeditiōez vt ē vitare cō-
sortia maloz. Quedāz inūgit ad substantiā
satisfactiōis. vt ē ieiunare vigilare dare
elemosinā peregrinari ⁊ huiusmōi ope-
ra penalia. Quedāz inūgit ad satisfactiōis
pfectionē ⁊ securitatē. vt sūt opa supero-
gatiōis. Satisfactio d; mēdere culpe ⁊ tri-
b⁹. f. in numero. ps. Lauabo p singulas
noctes ⁊c. In pōdere. Aug. Libet de
ber facere imortalis futurus quecūqz fa-
ceret p differēda morte morturus. In

mēſura. **S.** Tāto tpe d3 q3 i pnia eſſe
quāto ſuit in culpa. Iſta tria regunt in
penitētia ſcđm conueſſionem nō ſm ne-
ceſſitatem.

De ſingulis p̄tib⁹ ſatisfactōis in cōi.

Cap.

9 Satisfactōis qđā ſūt ptes p̄nci-
pales. ſ. Oſo ieiunij ⁊ elemoſina

Quedā vero ſecundarie q̄ ad has
reducūt. vt vigilie peregrinatōes diſci-
pline Diecđū ergo q̄ oīa carnē aſſignta
reducūt ad ieiunij. oīa opa vō ſp̄ſalia
ad oſonez. oīa aut opa mīe ad elemoſy-
nā. Sufficiētia p̄tū p̄ncipaliū pōt acci-
pi reſpectu termini a quō ē mot⁹ ſatiffa-
ctōis. q̄ i ieiunij renocamur a cōcupi-
cētā carnis. p̄ oſonē a ſuperbia vite. per
elemoſynas a cōcupiſcētā oculoꝝ. Alio
mō ſumit iſta ſufficiētia ex pte terminū
ad quē ſit ſatiffactio. q̄ i ieiunij ordinaſ
hō in ſcipio p̄ elemoſynā ad p̄mū per
oſonē ad deum. Tertio mō ſumitur hec
ſufficiētia ex pte materie de q̄ ſit. Iſter ele-
moſynā. n. ſit ſatiffactio de bonis ſubſtā-
tie exterioris. p̄ ieiunij de bonis corp̄is p̄
oſonē de bonis mētis. Quarto mō ſumi-
tur hec ſufficiētia ex pte modoz ſatiffac-
ti ſit. n. ſatiffactio tribus modis. v̄l per
punitōz v̄l p̄ redēptionē. v̄l p̄ ſupplīca-
tōez. Iſtū ſacim⁹ ieiunādo. ſcđz ele-
moſynas dan. tertij orādo. Quirō ſumit
tur hec ſufficiētia ex pte effectus. Iſter ſa-
tiffactio. n. tria magna bona nobis. pue-
nit. ſ. ſp̄tratio gr̄e. remiſſio pene expur-
gatio religaz culpe. Ad p̄mū videt va-
lere elemoſyna p̄pter multiplicatē ſter-
ceſſorū. Ad ſm ieiunij. Ad tertij oratio

De p̄tib⁹ ſatiffactōis.

Capitulum.

e Elemoſyna duplī pōt accipi. aut
itētiōe ſublenādi neceſſitate p̄mij
⁊ ſic ē opus mīe. aut intētiōe recōpēſan-
di p̄ debito offēſe dīcē. ⁊ ſic ē opus lu-
ſtit e. Un̄ p̄mō mō p̄p̄te p̄ncip̄ ad me-
ritū vite. ⁊ mō ad meritiū dimiſſiōis pe-
ne. q̄ elemoſyna ſic data p̄p̄te ē ſatiffa-
ctōia. De ieiunij quoq̄ ſcđū ē q̄ icar

ne duo ſūt. vñ natura que d3 ſuſtētari.
⁊ aliud vñū qđ d3 domari. Ieiunij er-
go qđ natura ſuat ⁊ vitij domat bonuz
ē. aliud vō nō. Oſo dupliciē h3 fieri aut
p̄ impetratōe bonoz. ⁊ ſic eſt ps vel
opus cōtēplatiōis. aut p̄ remiſſione mā-
loꝝ. ⁊ ſic ē p̄p̄te ps ſatiffactōis.

De iuſtificatione ſimp̄li.

Capitulum.

i Iuſtificatione ipſi ē motus ab inſuſ-
tētia ad iuſticiā. In iuſtificatione im-
p̄t̄ q̄tuor requirunt. ſ. mot⁹ liberi
arbitrii. contritiō. inſuſio gr̄e. ⁊ remiſſio
culpe. Iſtoꝝ ſm duo ſt ex p̄tēſcipiētīſ
alia vō ex pte agētis. Iſtēdicta q̄tuor ſt
ſi i tpe nō natura. Iſtōitas aut h3 p̄-
ſterioritas que ſm ordinē ⁊ ē reducūt ali-
quo mō ad ordinē cauſe ⁊ cauſati. Inter
iſta videt hic ordo cālitaris eſſe. Cālitar
n. mot⁹ liberi arbitrii p̄ior aliis trib⁹ eſt
q̄ requir̄ cōſenſus volūtatis in hui⁹ mu-
tatiōe. Volūtās ⁊ liberū arbitriū ſumū-
tur hic p̄ eodē. Iſtēctes mot⁹ iſte ap-
pellat mot⁹ liberū arbitrii. Iſte vō mo-
tus q̄ liberū arbitriū cōſentit deo v̄l p̄
mō inoto. i. vocat mot⁹ ſidel. q̄ h3 aliqđ
cognitiōis ⁊ aliqđ affectionis. ſicut fides
Dicamus ergo q̄ motus liberi arbitrii
ſiue ſidel in deū cālitar eſt p̄ior q̄ motus
quo de pctō q̄ cōuertit. q̄ ſicut i gene-
ratiōe pcti p̄ior eſt cōuerſio q̄ auerſio.
cū cōuerſio cauſet auerſionē. ita i eius de-
ſtructione p̄ior ē cōuerſio ad deū p̄ li-
berū arbitriū q̄ auerſio a creatura p̄ cō-
tritiōe de peccato. Qđ enim p̄mū ē i cō-
poſitione vitijūm eſt in reſolutiōe. Iſti
vero duo motus. liberi arbitrii ⁊ cōtriti-
ōis ſunt p̄iores q̄ gr̄a inſundat. q̄ ſūt
cauſa p̄paratiōis vt gr̄a det. Quānis. n.
deus ſine vlla p̄paratiōe poſſet ipſū iuſti-
ficare. n̄ requir̄ p̄paratiōe ex pte iſta. q̄
ſicut requir̄ p̄paratiōe ex pte materie i
naturali mutatiōe ad recipiēdā. formā. Ita
in mutatiōe ſuſtēntaria. ⁊ hoc nō ē ex ipotē-
tia agētis ſ3 ſuſcipiētis. Alia rō ē q̄ i iu-
ſtis catone pctōis ſit introductio vñ for-
me ⁊ expulſio p̄uarie. id requirunt p̄dca

duo. s. motus liberi arbitrii disponēs ad grē susceptiōēs. ⁊ p̄tritiō. i. discessiō a peccato disponēs ad culpe expulsione. S̄fa p̄ius infundit q̄ culpa remittat. sicut in itroductiōe forme prior est forma que expellit ⁊ p̄te agētis q̄ illa q̄ expellēda ē remoueri possit. Qualiter autē iustificatio fit in istāti vel successine. nota distinctiōem. Istōt iustificatio duplir accipi sicut ⁊ generatio. Uno mō vt dicat motū ad iusticiam cū termino eiusdē. ⁊ sic fit successiue qm̄ succedit successina spatio. Alio mō pōt accipi solumō mutatione sine motu. hoc modo fit iustificatio in istanti. ⁊ hoc triplia rōe. Istima q: fit virtute infinita ⁊ simplici q̄ immediate opat. ⁊ est q: fit in subō simplici. s. i. mēte. ⁊ ē q: ipsa forma q̄ expellit. s. culpa nō po: vel ppior ē q̄ q̄ introducit. s. grā q̄ oio simplex ē. ⁊ d̄ illd̄ qd̄ dicit Aug. q: malus est iustificat̄ ipsi q̄ creare celū ⁊ terrā. d̄icēdū mal⁹ ē q̄tū ad illud qd̄ fit. q: meli⁹ est. sed nō quo ad modū faciēdi. Quāuis enī i iustificatiōe ipi sit resistētia forma. s. p̄tritiō ad p̄tritiō. nō tñ ibi resistētia effectiua q̄ aliqd̄ resistat agēt. s. deo. cuius virtuti nihil resistere pōt. In iustificatiōe ipi aliqd̄ ex parte dei. ⁊ aliqd̄ ex p̄te pctōis ⁊ aliqd̄ ex parte ecclesie. Ex p̄te dei duo s̄. s. misericordiā que reati indulget. ⁊ iustitia que emēdā aliquantulam erigit vel hic vel i purgatorio. hoc significat p̄ binos discipulos quos misit dñs in oēs locū quo erāt ipse venturus. tūc qd̄ corpa liter. nūc aut p̄ grām spūaliter. Ex parte peccatoris sunt et duo. s. amor ⁊ dolor. ⁊ hi sūt due molle qb⁹ pctm̄ cōteritur. qm̄ s̄m legē nō debēt diabol in pignore obligari. Ex parte ecclesie s̄tr sūt duo. p̄imū est meritū ⁊ p̄cipue xpi qd̄ est inextimabile ⁊ alioy scōrum q̄ fecerūt opa multa superogationis. que oia sub ptate claritū sūt posita. vt quod minus est in vno mēbro ecclesie cūpenset in alio. Tñ si aliquid nō est mēbrum ecclesie nō insinuit in ipsū meritū pdictuz. Sed m̄ ē indulgētia quā dat ecclesia p̄ papā ⁊ epōs. tñ vt ipa

indulgētia tñ valeat q̄tū sonet exigis aueritas. ⁊ cā. s. cōis vtilitas ex parte dātis. erigit etiā fides formata ⁊ obediētia ex parte recipētis. hoc est vt soluat illud propter quod datur.

De p̄na venialiū. Capl'm. 33.

Enitētia ē remediū institutū ad exp̄plandū peccatuz cui debet pena sensibilis que cū debeat pctō nō solū mortali s̄ et veniali p̄z q̄ p̄na est remediū p̄tra vtrūq; q: nō ē simplr d̄ venialib⁹ s̄ d̄ mortalib⁹. q: p̄na itroduca ē ad recōciliādū amicitia vel animā quā mortale pctm̄ tollit. Licet igit nō sit d̄ venialibus simplr p̄na. tñ est per accūs. ⁊ hoc ē trib⁹ modis. Istimo rōe dubi. vt qm̄ credunt esse mortalia. ⁊ rōne statuti. vt qm̄ hō q̄ tenet cōfiteri semel in āno n̄ h̄z nisi venialia. ⁊ rōne piculū vt qm̄ venialis delectatio ad hoc p̄ducta ē q̄ nisi hō se auertat ab ea trahit in mortale. S̄z de remissione venialis pcti sciēdū q̄ in duo bus casib⁹ nō remittit. Istim⁹ ē si talis h̄at pctm̄ mortale quū sine mortali nūcūz dimittit veniale. s̄ econtra possit fieri. s. q̄ mortale dimittat sine veniali. Cū enī pctm̄ mortale tollat caritates q̄ vniuersa delicta opit cōstat q̄ ex tñ i pctō mortali nullū veniale remittit. Scd̄s ē qm̄ voluntas fixa manet in affectu alicui⁹ pcti de terminati venial tñ quū illud tolli nō p̄t ⁊ hoc multiplici rōe. Istia ē qm̄ oē peccatū remissioe idiget quo ad duo. s. quo ad culpā ⁊ quo ad penā. s̄z nō pōt eē. ⁊ remissio s̄m p̄na. q: q̄ d̄m hō culpā h̄z d̄ bito: ē pene. Culpā at cōsistit i deordinatiōe voluntatis. Tñ voluntas sic manēa p̄tinax reordina ri n̄ p̄t. Alioqn duo opposita s̄t eē in eodē. Alia rō ē q: manēt cā n̄ p̄t tolli effect⁹ s̄ voluntas iordinata ad aliqd̄ ē cā venial pcti. vñ manēt voluntate fixa i illo nō remittit ip̄z pctm̄ veniale. Sciēdū ē q̄ vnū pctm̄ veniale bñ p̄t dimitti si n̄ alio q: pctm̄ mortale qd̄ maioris ē ad herētie p̄t et remitti sine veniali. Alia rō ē q: pctm̄ mortale ita deo displicet q̄ facit et ip̄z pctōis deo displicē. S̄z veniale d̄o

*in q̄ no d̄m
p̄na mortale
s̄m bonitate*

displicet eū inordinatū sit. tñ nō facit pec-
 cātē deo displicere. q; p illud non pūat
 grā sed obnubilat. inq; tuz eius pcessus
 ad exteriora ipedit. ⁊ pp hoc vñū venia-
 le nō ipedit qñ aliud remitti possit. 3. rō
 est q; venialia nō hñt pñexionē ad inuicē
 nec a pte auersionis. q; nō auertit a sū-
 mo bono. nec a pte cōuersiōis. ⁊ iō vñū
 dimitti pōt sine alio. Ita dē āt sic de mo-
 talibus vbi nō dimittit vñū sine alio. q; cō-
 nexiōnē hñt ad inuicē ex pte auersionis
 Quodlibet mortale auertit a deo. lz non
 hēat cōnexiōnē a pte auersionis. Ex pdi-
 ctis colligit qd vñū mortale nō remittit
 sine alio. ⁊ qd vñū veniale pōt remitti si-
 ne alio veniali. Itē mortale remittit ve-
 niali. sed nō veniale sine mortali. cui⁹ du-
 plex est rō. P̄ria est. q; mortale ⁊ venia-
 le se hñt sicut hñtus ⁊ dispositio. sed abla-
 to hñtu pōt manere dispositio ⁊ ecōner-
 so. Secūda rō est. q; mortale cyponit cha-
 ritati. veniale autē feruori eius. sed subla-
 ta charitate tollit feruor ⁊ nō ecōuerso.
 Propter quid dimittit pctm veniale.

Caplini.

D pcti venialis remissionē nō cri-
 git nouus charitatis hñtus. s; sus-
 ficit nouus mot⁹. q; pctm nō tollebat vir-
 tutis hñtū. s; ipediebat ei⁹ actū. Nota ē
 q; pctm veniale nō dimittit sine cōtriti-
 one cui⁹ bec ē rō. q; qdā vñū volūtas in ali-
 quo veniali fixa manet nūq; dimittit sed
 volūtatē ab eo auertere qd q; prius vo-
 lebat est displicere ei qd voluit. talis autē
 displicētia dolo cōtritiōis dī. Sed scien-
 dū q; cōtritiō pōt accipi tripliciter. s. actu
 vl hñtu vl medio mō. Cōtritiō in hñtu
 nō sufficit ad pcti venialis remissionē. q;
 tūc qdāq; pñe vñū hñtus hēret nō pos-
 set. hēre veniale pctm. ⁊ sic veniale pctm
 nō possit eē cū grā. Cōtritiō quoq; in ac-
 tu nō sp requit. q; sequeret q; pctm qd
 q; in memoria nō h; remitti n poss; pp
 hoc requit p̄tritiō medio mō. s. vt pctm
 displicat actualr vl explicite vl iplicite.
 Dico āt iplicite q; talis actus nō sufficit.
 q; displiceret explicite pctm veniale si co-

gnitio ferret ad illud. Nota ē q; tā fer-
 uēs pōt eē motus charitatis i deū q; oīa
 pctā venialia psumit ēt sine actuali cogi-
 tarōe ipoz. q; qñ q; feruēt i deū ferē dī
 iplicet ei qdā a deo retardat. ⁊ ita lz ex-
 plicite. d pcti veniali nō cogitet. tñ in illo
 motu p̄terit iplicite displicētia pcti venia-
 lis. vl vñū vl oīum. Sciēdū est q; i cō-
 tritiōne de venialib; nō exigit p̄positū
 nō peccandi venialr. sicut in p̄tritiōne de
 mortali exigit. sed sufficit q; displicat ei
 pctm p̄teritū. ⁊ infirmitas qua ad pec-
 catū veniale inclināt. q; uis imunis ab eo
 esse nō possit. ita tñ q; volūtas nō mane-
 at fixa in vno veniali. q; illud sic retētum
 nō dimitteret in cōtritiōe gñali nec i spāl
 ⁊ bec est rō. q; pctā mortalia sūt in p̄tate
 nra vt vitē nō solū singula. sed ēt oīa.

Venialia vō ⁊ si singularitari p̄t. nō tñ
 oīa q; ex infirmitate p̄tigit nature. Mul-
 ta sunt p; que tollūt peccata venialia q;
 per tria p̄prehendunt. primo sunt oīa il-
 la que gratiam conferūt vt oīa sacra ce-
 lesie. 2. sunt illa qbus impediēta feruo-
 ris ⁊ gratie tollunt. sicut est aqua bene-
 dicta que virtutes inimici rep̄mit. ⁊ epi-
 scopalis benedictio ⁊ allia sacralia. 3. est
 exercitum humilitatis ex parte nostra. si
 cur est confessio peccator. oratio domini
 calis. elemosyna. ieiunium. ⁊ huiusmodi
 Et horum est ratio. q; cum venialia di-
 mittant per feruorem charitatis que im-
 plicite vel explicite cōtinet omnia illa que
 nata sunt de se feruorem charitatis excita-
 re dicuntur veniali peccata dimittere. ta-
 lia vero sunt omnia que p̄dicta sunt.
 Unde cum s; in quantitate feruoris sit
 quantitas remissiones. patet q; prout p
 enumerata maior vel minor excitator fer-
 uor qui implicite vel explicite contritiōnē
 continet plura vel pauciora venialia di-
 mittunt. nō tñ semp omnia.

De extrema vñctione Caplini.

Edicator dei ⁊ hominum nō solū vo-
 cat Ihesus in quātum h; saluare
 sed etiā xps in quātum h; vñctiōis
 grāz in alios diffūdere qd significatum

fuit i rege David q trib⁹ vict⁹ vinctus
 fuit. primo i domo p⁹is sui i signu regni
 futuri hoc significat vncione i baptismo
 2. in eb⁹ sup iuda. ⁊ postea multa mala
 h⁹it. hoc significat vncio⁹ in p⁹firmatōe
 3. ite⁹ in eb⁹ sup oēs israel. p⁹ h⁹ic i pa
 ce regnavit. hoc significat vncione i ex
 tremis. De s⁹iba hui⁹ facti s⁹nt qnq⁹. p⁹
 mū est q⁹ vnciones faciens sit sacerdos.
 Secūda ē intentio debita. Tercia ē mā
 debita. s. oleū infirmoy. Quartū est for
 ma v⁹bo⁹. hoc. s. p⁹ istā vncione⁹ ⁊ c. quā
 forma d⁹ie d⁹z inūgēs. Quintū est loc⁹ in
 unged⁹. q⁹ sit ad oculos ad aures ad na
 res ad os ad lūbos. ⁊ ad man⁹. In hoc
 sac⁹ forma v⁹bo⁹ est deprecatur. quia
 istud sac⁹ v⁹ valē p⁹ ofone ecclesie ⁊ p⁹
 modū suffragiū. Dat enī ad effectū quē
 h⁹ p⁹ pp⁹ia opa posset colēg⁹ si eēt sanus.
 Usū nota q⁹ in aliquo sac⁹ v⁹bo⁹ forma
 nō ē in sola ofone nisi in isto. Dixit enim
 Jacob⁹. Indicat p⁹sbyteros vt orēt super
 eū. In q⁹busdā sac⁹ in sola enūciatione
 v⁹bo⁹ ē virt⁹ sicut i baptismo. At. n. d⁹is
 hoc baptisātes eos nō faciēs mētionē d⁹
 ofone. In aliquo sac⁹ s⁹z quosdā consi
 stit forma in ofone ⁊ enūciatōe. vt in sa
 c⁹o p⁹nie. Cōfiteci. n. p⁹seffores primo
 orare dicētes absolute⁹ ⁊ remissione⁹
 ⁊ c. ⁊ postea dicere. Absoluo te. Cū. n. in
 pctō offendat de⁹ ⁊ ecclesia p⁹tra p⁹mūz
 merito sit ofo. ⁊ p⁹tra s⁹z absolute⁹. Istū
 sac⁹ nō dat nisi adultis q⁹ pctā ventala
 vident h⁹re. p⁹tra q⁹ i⁹stitutū ē nec dat aliū
 q⁹ infirmis in piculo mortis p⁹stituit. Sa
 nis aut nō dat hoc sac⁹. q⁹ h⁹it reme
 diū penitētie paratū. nec dat nisi postulā
 tib⁹ q⁹ deuotōe furū erigūt. S⁹z si sepe
 infirmat q⁹ ad morte⁹ sepe inūg⁹. sed in
 v⁹ta infirmitate nō d⁹z q⁹ bis inūg⁹ nisi
 eadē infirmitas vltra ānū p⁹trahatur. ita
 q⁹ in v⁹to āno pp⁹ eandē infirmitate⁹ ne
 mo bis inūg⁹. Effect⁹ huius sac⁹ multi
 plex est. p⁹Dim⁹ est sanitas duplex. Una
 ē p⁹ncipalis. s. liberatio ab infirmitate sp⁹
 rituali q⁹ cōtrahit p⁹ peccator v⁹ntā q⁹
 a ia effici⁹ debilis ad exequendūz actum

g⁹e ⁊ glorie. Alia est sanitas q⁹ est q⁹si si
 gnū prioris sanitatis. s. sanitas corpalis.
 ⁊ hoc est verū q⁹ sanitas corpalis expe
 dit sanitati spūali. T⁹ sic enī istud sac⁹
 causat v⁹trūq⁹ in suscipiētib⁹ digne Inter
 dū. n. v⁹ilis est sanitas corpalis. s. ad me
 ritū glorie cumulādū. Valet etiā ad dno
 tione⁹z exercitādā ⁊ ad velociore⁹ trāsitum.
 In hoc sac⁹ sicut i ceteris tria s⁹. Unū
 est sac⁹ in trī. s. exterioro vncio. Aliud est
 res trī. s. effect⁹ duplicis sanitatis. vt d⁹
 etū est. Terciu⁹ est sac⁹ ⁊ res. s. q⁹dā vn
 ctio spūalis interior. s. mentis iocunditas
 ⁊ solatium.

De sac⁹o ordinis.

Capitulum.

36.

Unūq⁹ sac⁹ de q⁹ d⁹ctū est p⁹
 q⁹ nent ad statū p⁹one. S⁹z duo d⁹ q⁹
 bus d⁹ctū est p⁹ntet ad cōez sta
 tū ecclesie. q⁹ ordo p⁹ntet ad generatiōez
 spūales. m⁹imōnūz v⁹ ad generatiōem
 carnales. Ordines p⁹cedit p⁹ima tonsura.
 q⁹ i oī trāsitu de statu ad statū cōueniē
 terponit aliq⁹ dispositio media. Unde i
 trāsitu a statu laico⁹ ad statū ministro⁹
 del cōueniēte p⁹ima tōsura interponit.
 fit etiā i hac tōsura aliquoy capillo⁹ re
 secatio in modū coronē. q⁹ i ministerium
 illius assumit cui fulire regnare est. Est
 itaq⁹ duplex signū distinctū in ordinatis
 .s. exterius. tonsura. ⁊ interius. character.
 Ad eē aut ordinis tōsura nō p⁹erigit. sed
 ad hū esse. q⁹ dispositio cōgruitatis ē ipa
 tōsura ad ordine⁹ nō necessitatis. Hugo
 de s⁹o Uic. ordinē sic describit. Ordo est
 signaculū quoddā in quo p⁹as spiritualis
 tradit ordinatis ⁊ offiū. Idic nota q⁹ si
 cut i nātū d⁹ dedit deus sup⁹iora corpa in
 regimē inferioroy. sic ⁊ i spūalib⁹ quosdā
 posuit sup⁹iores quosdā inferioroy. vt il
 li potestates habeāt sup⁹ istos. sicut sūt de
 rici q⁹ p⁹as i spūalib⁹. ⁊ p⁹ncipes ac iudī
 ces seculares i p⁹alib⁹. De s⁹iba hui⁹ sa
 c⁹ s⁹ sit sex p⁹mū ē p⁹as ordinatis. q⁹ or
 sit e⁹s. 2. est mā. s. vncio in sacerdotib⁹
 ⁊ tact⁹ illoy que tāgenda sūt i altis. 3. est
 forma verborū. 4. est sexus v⁹ilis. quia

mulier nō recipit caracterē ordinis. 5. ē
inētio recta. 6. ē q̄ ordinādus sit baptiza
tus. q̄ baptisim⁹ est ianua omniū sacra
mētū. Quoddā est hic sacramētū tm̄ vt vñ
bile signū quo p̄as tradi dñēdīf. Quod
dā ē res tātm̄. s. ḡra que cōfert digne re
cipiētī. Quoddā est res ⁊ sacramētūz vt
caracter. Septē sūt ordines. s. hostiarius
lector: exorcista. acolitus. subdiacon⁹ dia
con⁹. ⁊ p̄sbyter q̄ omniū ordinū est p̄se
crissim⁹ ⁊ termin⁹ aliorū. Alii sunt quasi
septē gradus q̄bus ascēdit ad tronū solu
tiōis. Act⁹ hostiarioz est custodire locuz
cōfūatiōis sacramētōz ab excoṃunica
tis. Actus lectorū est legere prophetias.
Actus exorcistaz est arcere demones ne
dominē in corp̄e nōdū baptizati. s. p̄ cō
fūatiōes. Actus acolitorū est designare
lumē euāgeliū in lumine corp̄ali. Act⁹ sub
diaconoz est accipere oblatiōes ab offe
rētib⁹ easq̄z offerre diacono. legere autēz
epistolas nō est act⁹ eorū principalis sed
cōsequēs. Act⁹ diaconoz est ordinare
hostias in altari. Legere autē euāgeliū vñ
p̄dicare est act⁹ cōsequēs. Actus p̄sbyte
roz ē p̄secrare corpus ⁊ sanguinē xp̄i. ⁊
ē actus principalis. ali⁹ ē p̄ns. s. ligare ⁊
soluere p̄ quē actū corpus mysticuz. p̄pa
rat. vt sit aptū ⁊ idoneū ad p̄ceptiōz cor
poris xp̄i veri. In quolibet ordine cara
cter ip̄imit. s. q̄n fit n̄ sic dicēdū ē. Ho
stiaris q̄des caracter ip̄imit q̄n dat eis
clanis ⁊ d̄r sic. Agite tāq̄z rōez deo red
dituri de reb⁹ q̄ clauib⁹ istis recluduntur
Lectorib⁹ caracter ip̄imit cū eps porri
gūt eis lib̄rū cū debita forma verborum.
Exorcistis vero cū dat eis lib̄rū exorcis
moy cū forma verborū. Acolitis at̄ i v
bis q̄ dic̄ eps cū dat eis cādelabre. Sub
diaconis ip̄imit q̄n eps cū formaverbo
rū dat eis calicē vacuū ⁊ cetera vasa quo
rū vsus ē in cōfectiōe eucharistie. Diaconis
⁊ p̄sbyteris ip̄imit q̄n eps inponit
manū capiti cū verbis ab hoc statutis. p̄
dictos ordines xp̄s creauit. hostiariuz
q̄n emētēs ⁊ vēdētēs d̄ tēplo ciecit. Lecto
ratū cū i medio sanoy lib̄rū Itale ap̄ies

legit in eo. Exorcistatus q̄n demoniacos
sanauit. Acolitatus q̄n dixit ego sum lux
mūdi. Subdiaconatū q̄n iacob se p̄cin
xit. ⁊ pedes lauit discipuloz. Diaconatū
q̄n i cena corp⁹ ⁊ sanguinē suū ministra
uit discipulis. ⁊ dormitēs apostolos ex
citauit. p̄sbyteratus q̄n se i ara crucis
optulit. ⁊ q̄n in cena panē ⁊ vinū i corp⁹
⁊ sanguinē suū cōuertit.

De qualitate ordinādoy.

Caplin.

37.

Qualitas ordinādoy cōsistit i duo
q̄ b⁹. s. faciēdis ⁊ cuiādīs. faciēda
sūt bec. Sit i morib⁹ pudic⁹. In
habitu honest⁹. Libo ⁊ potu tēperatus.
Lōpetenter q̄suls nō em̄nēt litteratus.
Mōdēstus ⁊ modestus. Lōsūmā dese
rat clericalē. Hospitālis Doctor i p̄dica
tiōe. Residēnā faciat in ecclesia sua vñ bñ
ficio Lōrector: vitiorū p̄ virgā discipline
Exēptū p̄beat bone vite vñ fame. Cui
cū sufficiat bñficiū habēs curā aiarum.
Bonus sit gubernator familie. De neces
sitate clericis vitāda sūt bec. Omne cri
mē mortalis peti. Mō litigiosus. Mō cu
pidus. Mō lūfor. Mō negociator. Mōn
exerceat venatōes clamoras. Mō sit in
cōtinēs. nec mulierib⁹ cohabitēt. Mōn
sit i cōmessatōib⁹ ⁊ tabernis ⁊ fabulis.
Mō iterit spectaculis nisi bonestis. Mō
imisceat se negociis secularib⁹. Mō d̄z in
rēdere histronib⁹ ⁊ ioculatorib⁹. Tab
nas nō d̄z intrare nisi i iocare. Mōzas nō
d̄z negligere. Iustū iudiciū nō d̄z vēdē
Sacta ecclesiastica gratis dare. Si quis
ep̄ns. Mō sit excoīcat⁹ vel suspensus vñ
irregplaris. Mō apostata. nō sit symoni
acus i ordine vñ bñficio nō solēnter p̄
mitēs. Ante ordīs susceptōez se q̄ s̄ p̄
fessionē p̄pet. In petō mortali nō accedat
p̄mūā tōiurā nō negligat. Nullus or
dines nisi examinatio p̄cedat. Mō accipi
antur simul ordines minores cū subdia
conatu. nec etiam duo sacri ordines sūt.
s. gradatib⁹. Itē p̄ saltū accipiat q̄s ordi
nē nec ab alieno ep̄o s̄z a suo. nec p̄tra ep̄i
p̄hibitiōez ⁊ sine titulo nec furtine. Mōn

sa in qua ordinatur totali audiat. Tāgat omnia que sunt tangenda. Unusquisq; in susceptione sui ordinis non accedat nisi si licentiatas et presentatus. Ieiunus a te iuno accipiat ordines. Non recipiantur nec pferant ordines nisi temporibus ab ecclesia institutis. Ad ista sūt q̄ impedūt pmo nēdū ēt sine culpa lz nō sine cā. Itē. n. d. bet pmoneri ignot? nec bigam? nec neo pbu? nec coepe vfiat? nec d. illegitimo to ro nat? nec seruus nec obligat? ad rōci. ma. qm̄ repellat ab ordinib? Et p̄dictis p̄ q̄ dignitas clericalis siue ordines nō cōferūt a quolibz nec cullibet nec in quolibz loco nec quolibet tempore nec qualibet hora. sed misse.

Lap.

28.

De sacro matrimonio.

Matrimoniu ē p̄dictio maris et femine idiuiduā vite cōsuetudinē re tinēs. Ad matrimoniu p̄ s̄rōsalia instituitur. p̄ cōsensū aior̄ xp̄stus p̄ verba de p̄nti rāficat. p̄ carnalē copulā cōsumat et pficit. Ad hoc autē sc̄dū nota q̄ duplex ē p̄fectio. 1. p̄dama ēi cē simplr. 2. in esse cōpleto. sicut patet i puero in quo est p̄fectio q̄ntuz ad esse omnis simpliciter sed non est in eo perfectio quantum ad esse completum secundum quantitatem et opatiōz hoīs. Eodē mō dicit̄ est de m̄rimonio i quo duplex ē p̄fectio. prima ē q̄ fac̄ m̄rimoniū. i. cōsensus aior̄ p̄ vba d̄ p̄nti xp̄stus. et ad hāc si exigit copula carnalis. 2. ē q̄ m̄rimoniū cōsumat et ad hāc exigit acnal copula. Vnū m̄rimoniū triplex ē. i. fides. vt neuter alieno thoro maculet. p̄doulos vt ad cultū dei nutrit. Sac̄z vt nō dissoluat. Licet. n. ecclēsia possit pp̄ ipedimētā m̄rimoniū dinotūz facere. nunq̄z tamen pōt nec debet m̄rimoniū qd̄ legitime celebratū est dissoluere. q; quos deus cōiunxit homo nō pōt q̄ntūcūq; auct oritatis sit separe. soluit aut̄ m̄rimoniū p̄ mortē. Sciēdum q̄ duplex ē cōsuetio in m̄rimonio. et duplex ē mors cōfidēs illi. Est. n. cōsuetio sp̄ualis p̄ cōsensū aior̄ q̄ soluit p̄ mortē

sp̄ualē qua hō morit̄ finit̄o p̄ religioīs igressus. Alia est cōsuetio carnalis p̄ cōm̄mixtiōz seruū q̄ soluit p̄ mortē copales. Est at̄ cā m̄rimoniū q̄druplex. i. efficiēs vt cōsensus animoz p̄ vba de p̄nti xp̄stus. Ad materialis. vt ipse p̄sone legitime. formalis vt b̄dictio. anulū subarratio. et huiusmōi. finalis duplex ē vna p̄ncipalis. i. plus p̄creatio et fornicationis cōsuetio. q; m̄rimoniū nō solū i offiū. sed in remediū institutū fuit. lz fuerit p̄nto soluz i offiū. Alia est sc̄daria et illa est m̄triplex. Un̄ versus. Hostes cōciliat. et eo discer nitur. heres. Vis ligat alma notat. ius trāstert auget bonoem. Quadruplex d̄stinguit m̄rimoniū. p̄mū ē carnale inter virū et mulierē. Sc̄dū est morale inter deū et aiām. Tertū ē allegoricū iter xp̄m et ecclesiā. 4. anagogicū. iter d̄um. et aiāz i ecclesiā triūphāt p̄ cōsuetio nem glorie. p̄d̄r q̄s accedere ad vxores suā quattuor de causis. i. cā plus. cā red dēdi debuit causa vitade icōnūtie. Istis tribus modis nō ē peccatuz. 4. pōt fieri cā explede libidinis. et hoc mō p̄ctū ē veniale vl̄ mortale s̄m q̄ libido est venialis vel mortalis. fit autem peccatum in cōiugali coltu quinq; modis. Unde ver sus. Quinq; modis peccat vxore mari tus abutens. Tempore. mēte loco. cōf̄tūde. mō. Nota q; vxor dimissa propter fornicatiōez recōciliat viro multis modis. Unde versus. vltimo nichil retinet nec conclat. Absens prostituit. ius fraus reuocat mulierē. Tria sunt oīa mēta sponse scilicet anulus i digito. monile in pectore. cor na in capite. p̄mū significat op̄is puritatem. quia in manu est opus. Sc̄dū significat affectū sinceritatem. quia in pectore est affectus. Tertium contemplationis claritatem. quia in capite. est perspicacitas intellectus. Ad vltis de causis beata virgo fuit desponsata viro. p̄mū vt designaret ecclēsiā desponsata xp̄o. Sc̄dū vt Joseph testis cēt itegerrime castitatis ei. Tertio vt p̄ Joseph origo ei? ostēderet. q; p̄

visos genealogia terre. Quarto ne infamaret si gñaret nō bñs maritū. Quinto ne velut in cōtinis dānaret. q: de trf bu erat sacerdotali. & tales cōburebātur alie adultere lapidabātur. Sexto vt virgo viri solatio sustentaret. Septid vt p tus diabolo cellaretur. Octano ne iudet xpm tanq illegitīmū iuste psequi viderētur. Nono ne legi que cōmendat matris moniū cōtrariari dñs videret. Morandū q duodecēz se ipeduncta infimonia. vñ vsus. Error editio. votū cognatio crimē. Cultus dispitas. ius ordo ligamen honestas. Si sis affinis. si forte colore nequibis. Nec sociāda vetāt cōiugia iūta retardant.

Explicit liber sextus.

Incipiunt capitula libri septimi.

De fine mūdi. 1
De gloria sanctorum. 2
De purgatorio. 2
De acerbitate purgatorii. 3
De suffragiis ecclesie. 4
Duoz suffragia psumt & quibus. 5
Utrū indulgentie valeant defunctis. 6
De aduentu antixpi. 7
De vita antixpi. 8
De modis qbus decipiet antixps. 9
De sequentibus antixpiz. 10
De gog & magog. 11
De helya & enoch. 12
De duratione huius psecutionis. 13
De morte antixpi. 14
De conflagratione mūdi. 15
De resurrectione gñali. 16
De iudicio extremo. 17
De iudicantibus. 18
De iudicandis. 19
De inuocatione mūdi. 20
De penis inferni. 21
De diuersitate penaz. 22
De dotibus in cōi. 24
De dotibus aie in gñali. 25
De dotibus aie in spāli. 26
De dotibus corpis in gñali. 27
De dotibus corpis in spāli. 28
De aureolis in genere. 29
De aureolis in specie. 30

De enumeratione celestiu gaudioz. 31
Explicit capitula.

Incipit liber septimus.

De fine mundi. Cap. 1

Inale iudiciū qdā se antecedentia qdā cōcomitātia. qdā sequentia. Antecedentia iudicimītria se. s. pena purgatorii. Ecclesie suffragia. & psecutio antixpi. Cōcomitātia duo sūt. s. psecratio mūdi. & resurrectio corpoy. Consequētia duo sūt. s. pena infernalis & gloria celestis de qbus p ordine est dicendum.

De gloria sanctorum. Cap. 2

Aliquodqz tāto pfectius est quāto magis pūgit eēndi pncipio. Idō at q pfectū eē expectat. duplicem hz finē vltimū. Unū extrinsecū q ē beatitudo creata q nos in pñia beatificabit for maliter. Aliū hz finē intrinsecū q ē beatitudo increata que nos beatificabit effectiue. s. ap m deū. pñia. s. beatitudo increata est tanqz finis i quo sperat. Secūda vō .s. increata tanqz finis in quo gescit. Alio mō iudicabāt pñi de beatitudine. s. male. Dicebāt enīz stor. i beatitudinē s vultu te animi cōsistere. pñipatenci aut in cōgnitiōe veritatis. Epimū vō in voluptate. Nos autē dicim' duplicē eē beatitudinē sicut dicitur ē. Deus enīz remunerat suos sūm merita. Apo. Unusquisqz pñiam mercedē accipiet sūm sūi laborē. Et pp merita Jo. i. Gñā pō gñā. Mat. Jē & vos in vineā meāz &c. Et supra merita Unū illud mēsurā bonā. & c. &c.

De purgatorio. Cap. 2

Purgatorius ignis corpalis est p que tñmō spūs iustoz q i hac vita nō ipleneit pñiaz neqz satisfactorio cōdignā affligit' hōi q se i purgatorio spez hnt enafois. q: scūt se nō eē i inferno. & tñ pp penaz magnitudinē hoc aliqui nō aduertūt. Ad ulte rōes. q: o3 eē purgatoriu. pñia ē q: s3 Aug. tria se gñā hōiuz Quidā sūt valde mali qb' nō pñit ecclesie suffragia. Quidā valde boni qbus nō se necia. Quidā nec valde mali nec valde boni q hnt venialia. & his debet

pena purgatorii. Secūda est q: sicut sūma bonitas nō patit q: donum remaneat ir remuneratū. ita sūma iusticia nō patitur q: malū remaneat spunitum. Tertia est q: diuine lucis tanta est dignitas q: eā so li mūdi oculi cernere pnt. Uti o3 q: qli bet veniat ad mūditiā baptisimatē an q3 cōspectū diuino pntet. Quarta ē q: culpa est offensiuā diuine maiestatis ⁊ damnosa ecclesie. ⁊ deformatio in nobis imaginis diuine. Sed offensa requit pu nitionem. dānnz requirit satisfactiōē. ⁊ deformatio expurgatiōē pp qd necesse est q: pctō rīdeat pena vel hic vel alibi. Quinta est q: p traria cōtrariis curatur s3 pctū ois ex delectatiōe. vñ d3 p pena deleri. 6. est q: nulli d3 negligētia suffra gari. sed si nō puniret talis videret i fu turo cōmoduz reportare de negligentia pnie dilate. Septima est q: iustū est vt spūs q: cōtēpto sūmo subiecit se infimo. i. pctō subiectas postea inferioribus. i. pe nis. Nota q: aie postq3 fuerit in igne suf ficienter purgate statz enolant ad glīam ⁊ hoc p3 multiplici rōne. Primo q: p purgatiōē nulla remanet ad gloriā disti ntilitudo in aīa. Uti merito illi d3 iungi. 2. q: ianua celi illis semp ē aperta q: nul lū hnt obstaculū. 3. q: necesse est illos spl ritus in quibus est charitas sursume le uans ⁊ nihil retardās sursum eleuari ad gloriā. 4. q: cū deus sit pntōr ad mise rendū q3 ad punitiōem merito d3 pur gatos cōiungere glorie. quos purgādos subiecit pene. 5. q: nō punit deus bis in idipsum. Uti cū iste sufficienter satisfice rit in penis ignium nō amplius d3 puni ri in dilatiōe pmiōz. 6. q: post purgatiōē nō d3 talis esse in purgatorio neq3 in lim bo neq3 in inferno. q: nō ē de numero sū natoz. ergo o3 eē in celo. q: post morte3 nō sūt alia receptacula animaz. 7. quia efficacior est charitas q3 iniquitas. sed iniqtas statū ducit ad supplicia. ergo cha ritas statim ducit ad pmiuz. 8. q: cessan te impedimēto corpa graua ferūt deo: sū ⁊ leuis sursum. sic ⁊ ualoz spūs remoto

carnis onere statim ferūt ad locum sup plicioz pp peccati grauitatē. Spūs vō bonoz si nō sit speditiū alicui? culpe vl' pene s3bite statū ferūt ad locū pmiōz De accerbitate purgatorii. Cap. 3
 Ista purgatorio duplex est pena.
 I Una est dāni de carētia diuine vi sionis. Alia sensus de afflictione ignis. ⁊ quātū ad vtrūq3. minima pena purgatorii maior ē maxima mūdi. Istō p3 de pena dāni. q: affectus de quo desi derat sūmu3 bonū post hāc vitā ab om nib' scīs intēsiō: est q3 aliqs affectus rei tēporalis in ista vitā maxime cū ipsi hñ di aduenerūt. iō carētia eius molestius to lerať. Istud ē p3 de pena sensus. q: cū dolo si sit eñtialr ipsa lesio. s3 lesiōis se sus tāto magis dolet aīa quāto magis se tit sensitiuū aliqd. Iō ab igne i ipsa agēte maxime affligit. Iō accerbita ris pene purgatorii. hec ē. q: cū de? magis qrat emēdaz q3 penā. plus ponderat in pnia vntez hñ volūtatē q3 penā afflictionis Uti plus pōderat deus modicā penā m volūtariā i pntē. q3 multo maiorē nō ita volūtariā i futuro. Sicut plus valet mo dicit auri q3 multū plūbū. Uti o3 qd ibi deficit in volūtate. hic suppleat in acerbi tate. De igne q: purgat aīas dupliciter ē loquēdū. vl' q3tū ad id qd mediate aīas affligit ⁊ sic est corporeus. vl' q3tū ad id qd prime affligit ⁊ imediate. sic est icor poreus. Primo modo dī ignis vē. scđo inō silitudinarie. sicut leo vernis. ⁊ pict? Utrūq3 tāgit Gre. qñ dicit. In eo ar dēt dum ardorē vident. Ille at ignis cor poreus dupliciter pōt cōsiderari. Primo vt est instrū nature. sic agere pōt in cor pore ⁊ nō in aīa. Secūdo put est instrz diuine iusticie. sic agit in aīam spūmēdo illi speciem suā p quā affligitur. q: violē ter illa specie informatur. sicut enim aīa ma sū ordinē nature vnitur corpore. vt instituat vitam. sic merito sū ordinē iusticie vnitur igni a quo suscepit penam Nota q: demones nō puniūt aīas i pur gatorio. sed illic eas adducūt vl' ēt afflitū

vt cōter dicitur. Et pmissione dei demones
in hac vita quibus bonos affligit. sed hec
est ratio quod in pñti dicit pugna inter demo-
nē et hoies quod demon hō in eo pñte exer-
citur. sed post hanc vitā nō est sic. Unde et
aer iste caliginosus est assignatus demo-
nibus magis pp exercitiū q̄ pp suppli-
cium. De locis penalsib⁹ vbi sunt et quot
regre supra lib. 4. ca. de descensu xp̄i ad
inferos. Sciēdūz tñ de loco purgatiōis
q̄ dupl̄ assignat. aut s̄m legez cōem. et
sic est in vno loco in pte inferi circa lim-
bū patrū. Aut s̄m dispēsationē spālez. et
sic purgāt aīe aliqñ i locis diuersis i qb⁹
peccauerūt. Hoc aut fit pp aliquam suā
reuelationē p suffragia eoz qbus appa-
rent in illis locis. v̄l ēt pp aliquā edifica-
tionē vñctū. Alle ignis plus v̄l minus
cruciat s̄m q plus v̄l minus qsqz cōbu-
stibilis scēi tulit. Oportet. n. prius q̄ sa-
cies dei videat q̄ ligna senū stipulam. i.
malora minima medicoria et venialia to-
taliter p crematiōez cōsumant. P̄dici-
cta vō ignis diuersitatis nō est ex diuer-
sitate ignis ardentis. seu agentis. sed sub
secti patientis. Sicut sub eodē sole viuis
plus estuat alter minus. vt dicit. B. Ne-
cesse est aut dicit Aug. q̄ tñ daret dolor
q̄tuz beserat amor. T̄to. n. qsqz torq̄bi-
tur diuitius q̄to affectus venialibus ad-
herebat fortius.

De suffragiis ecclesie.

Capitulum.

4
Sicut p̄tinet ad diuine iustitie scue
ritate pp venialia puniri eos. ita
p̄tinet ad bonitatem diuine miserie eos
dem p suffragia clemari. P̄diciunt ergo
suffragia desuētū ff ad meritū vite eterne
sed ad solutiōez pene. et hoc v̄l ad penaz
mitigationē v̄l celeritōē liberatiōez. Sūt
āt q̄ttuor modi suffragioz generales ad
quos oēs alii reducuntur. s. oīo ieiunium.
elemosyna. et fact⁹ altaris quoz numer⁹
sic accipit. qm̄ desuētū a pena absoluti p̄nt
duobus modis. s. p viā gr̄e. et p viā iusti-
tie. p viā gr̄e dupl̄. P̄dimo p interces-
siones publicā. capitis q̄ est in oblitōe sa-

cramenti altaris. Secūdo p intercessionē q̄
p̄uata mēbroz. s. p oīones iustoz. S̄l̄r
p viā iusticie dupl̄. p̄mo p modū redē-
ptōis pene. s. elemosynarū largitiōez. et
p modū solutiōis pene. s. ieiunioz afflicti-
one. Si at̄ q̄ritur qm̄ icipiat valere desu-
cto id qd̄ p se fieri mādauit dicēdum q̄
opus opans. i. meritū auctoris stat⁹ p̄se
quē mortuū d̄ hōis q̄ p̄cepit fieri. p aīa
sua. Sed nō opus opatus. i. fructus ip̄i⁹
opis vsqz quo fiat. q̄ p̄mū valet ex me-
rito absoluti. sed secūduz ex merito cō-
duorum suffragia profunt.

Capitulum.

5
a
D hoc q̄ valeāt suffragia requi-
rit aliqd̄ ex pte agētis. et aliqd̄ ex
p̄te mortui recipiētis. Ex pte agentis. re-
grit q̄ sit in charitate et q̄ intentōez sua
dirigat ad il̄ os quos vult vt opa sua p-
ficiāt. Distinguedū ē tñ q̄ suffragia per
malū p̄nt fieri dupl̄. v̄l vt p auctore. et
sic nō p̄sunt nisi forte p accūs. s. inq̄tuz
p elemosynas malū hōis exerceatur boni
paupres ad orādū p defunctis. vel per
ministrū. et hoc dupliciter. q̄ v̄l faciens
est vt minister publicus dei et eccleie sicut
qm̄ sacerdos malus celebrat missam vel
agit exequias mortuoz et talia sp̄ p̄sunt.
q̄ malitia ministrī nō nocet opi boni au-
ctoris. sicut p̄z in dño iusto dāte elemosy-
nā p malū si vō facit ea vt minister p̄-
uate p̄sone exiētis tñ i charitate siue desu-
eti siue alterius et talia p̄sunt. q̄ opus il-
lud lz fit mortuū quo ad ministrū. nō tñ
quo ad auctore. Si vō malus minister
facit aliqd̄ de mādato eius q̄ nō est in cha-
ritate nō p̄sunt. Aliqd̄ ēt exigit ex pte ac-
cipiētis ad hoc q̄ suffragia p̄sunt illi.
P̄dimo est q̄ ipse sit in charitate. Unde
nō valet his q̄ sunt in inferno. q̄ sūt a cor-
pōz xp̄i mystico sepati. Cū nulla sp̄iālis
influentia pueni ad eos. sicut influentia cor-
poralis nō valet mēbris a corpore ampu-
tatis. Secūdo est indigētia. Cū nō valent
beatis q̄ nō sūt amplius in via. sed i ter-
mino nec p̄nt ad altiora ascēdere. sed po-

elus eoduerfo illoꝝ ſuffragia. p̄ſunt nobi
 Utrūq; eſt in his qui ſūt in purgatorioſ
 .ſ. charitas ⁊ indigentia. Uñ ſicut poteſt
 homo ſatiffacere p̄ altero viuente q; p̄ ſe
 nō valet. ita pōt etiā p̄ defuncto. Nota
 q; ſuffragia p̄ſūt defunctis. ſed magis ⁊
 minus p̄ diuerſitate meritoꝝ ⁊ mortuo
 rum. vñ p̄ qualitate viuoꝝ q; magis ſolli
 citant̄ p̄ aliquibus q; pro alijs. Illa enī
 ſuffragia q; ſp̄aliter ſunt. p̄ aliquibus plus
 valēt illis q; alijs. Ij ēt alijs quodāmodo
 cōicetur. Suffragia vō que cōiter p̄ de
 functo ſūt q̄ſuis p̄ modulo ſuo oibus. p̄
 ſint illis tñ amplius q; dum eſſent in via
 magis meruerūt vt ſibi p̄deſcent. Quā
 uis aut̄ vt dictū eſt ſuffragia nō p̄ſint il
 lis q; ſunt in celo. nec illis q; ſūt in inferno
 tñ aliquo modo. p̄ſunt. Uñ nota q; valet
 illis qui ſunt in purgatorio p̄ modū pur
 gationis. valet ſaluatis in celo p̄ modū
 coniunctionis. q; multiplicatio ſaluādoꝝ
 augmentat gloriā accidentalem. Valēt ⁊
 dānatis in inferno p̄ modum diminutio
 nis. quāto enim plures ſaluantur p̄ me
 riti eccleſie tāto pauciores dānabunt ⁊
 ita minor erit pena p̄ ſubtractionē cōſo
 rti illoꝝ. Valent etiam impijs facientib⁹
 per modū meriti. Qd̄ paruulis defunctis
 celebrant̄ miſſe mortuoꝝ. hoc non ſit p̄
 per illoꝝum indigentiam cuz ſtatim euo
 lent ad gloriā. ſed propter gratiarum
 actiones. Utrum indulgentie valcant de
 functis.

Caplin.

6

p̄ Apales indulgentie p̄ſunt defun
 ctis i purgatorio. qd̄ p̄z q; crux ali
 qñ daf̄ p̄ duabus vñ trib⁹ vel quattuor
 vel decē aiabus. In eccleſia enim eſt the
 ſaurus meritoꝝ tam xp̄i q; p̄fectoꝝ de
 quo ſolus papa qui b̄z clauis huius the
 ſauri p̄ neceſſitate eccleſie pōt accipere ⁊
 diſp̄ſare. Alii aut̄ ſicut ep̄i nō habent in
 his p̄tate ḡnales. ſed limitata. ⁊ nō niſi p̄
 ſūmi p̄ſentis diſp̄tationem. Dicendū
 ergo q; papa pp̄rie nō abſoluit defunctoſ
 a pena. ſed quaſi pro eis de cōi theſauro
 eccleſie ſoluit. ſicut aliter credito: libera:

debitoꝝem a debito dum cum abſoluit ⁊
 aliter amicus debitoꝝis dum pro eo de
 bitum ſoluit. ſed viuentes vtroq; modo
 abſoluit papa. Illi aut̄ quibus daf̄ indul
 gentia nō poſſunt eam vterius dare nec
 viujs nec defunctis. ⁊ hoc duplici rōne.
 Primo q; indulgentia non eſt donum
 collatum gratie. ſed priuatum pene.
 priuatio cum nihil ſit alijs communicari
 nō poteſt. Secūdo quia dare indulgētiā
 eſt auctoritatis ⁊ iuriſdictionis quam nō
 habent laici ex eo q; indulgentias ab alijs
 recipiunt. Uñ nō poſſunt defunctis im
 pendere indulgentiam per auctoritatem
 ſed ſolum boni operis ſui ſuffragiū per
 charitatem papa pōt vtrūq;.

De aduentu antixpi.

Caplin.

7

Anteq; dominus veniat ad iudi
 a cium regni romani fiet destructio
 Nam ſicut dicit Gloſa ſup Apo
 chaliſis. Idus erit diſſenſio ab vtro
 q; imperio qua completa aderit antixps
 hic ex parentum ſeminibus concipietur
 Sed poſt conceptum deſcendet ſpiritus
 malignus in matris uterum cuius virtute
 ⁊ operatione deinceps puer naſcetur
 aletur. adoleſcet. propter quod ⁊ filius
 perditionis vocabitur. Naſcetur autem
 in babilonia de tribu dan. ſicut dicit glo
 ſa ſup Apo. Idoſt hoc veniet in hiern
 ſalem. ⁊ circumdet ſe. dicens iudeis ſe eē
 Chriſtum illis per miſum. Unde plebs
 iudea ſpecialiter ei adherēbit. ſicut dicit
 baymo ſup Apo. donec Enoc ⁊ Ido
 lya predicantibus qui ex illis ſaluandi
 fuerint ad Chriſtum reuertantur. Ange
 lus bonus deputabitur primo anticri
 ſto ad cuſtodiam. ſed quando ita obſti
 nabitur in peccato q; dicit ſe eſſe deum
 ⁊ extollet ſup omne id quod dicitur de
 us. aut colitur ſicut dicit Apoſtolus. tūc
 primo diſeret eum angelus ex toto. nec
 habebit eum poſſimodum ad protectio
 nem. ſed ad accuſationem.
 De vita antecriſti.

Caplin.

8

¶ **I**n tūps erit luxuriosus ⁊ cōcupi-
scibilis seminarū. vt habet Dañ.
2. In aperto autē p hypocrisim si-
mulabit sanctitatē vt facili⁹ decipere pos-
sit. Loz suū p superbiam magnificabit.
Dañ. 8. Et cōtra principē principū cō-
surgēt. i. cōtra deū. Et vt diē glosa super
Dañ. 8. In tāta eleuabit supbtas. vt le-
ges ⁊ cerimonia mutare conabit. l. cur-
sū tēporū. Tūc quoqz sūmptiōis erit
q nō putabit se a deo puniēduz. propter
hoc ga iudiciuz differtur. ps. Auferunt
iudicia tua a sa. eius. Erūt ēt blasphem⁹.
sicut in Apoc. 12. dī. Unī dañ. 2. Aduer-
sus deū deoz loquet. Itē ad maiorē dei
cōtumeliā faciet imagines suā adorari ⁊
oēs suo caractere signari in manu dexte-
ra ⁊ frontib⁹ suis. sicut habet in Apoc.
Lōstribit. n. se verū filiū dei. ⁊ filiū ho-
minis. Ita vt in tēplo dei sedeat tāqz ipse
sit de⁹ ⁊. se faciet adorari. In dei nāqz tē-
plū qd romani destruxerūt reedificabit
Affirmabit ante se nullū fuisse xpm. Dī
i glo. ad thesalontēses. 2. q sicut in xpo
diuinitatis plenitudo habitat. Ita ⁊ in on-
tēplo plenitudo oīs iniquitatis. ⁊ in ipso
erit caput oīm maloz. i. diabol⁹.

De modis qbus decipiet.

Capitulum.

9.

Erit cōparat⁹ antixps i Gen. cre-
rasti q ē spens conatus. q: qtu-
or: comb⁹ arinabit. s. calida psuasiōe.
miraculoz operatiōe. donoꝝ largitiōe.
⁊ tomētoꝝ exhibitōe. Primus ergo
modus subuertēdi hoies erit calā psua-
sio. ¶ Predicabit. n. legem nouā pranam
⁊ legē xpi p posse destruet. ¶ Predicato-
res. n. sui discurrēt p vniuersas ptes mū-
di. Impedient quoqz apostoli antixpi ne
scriptura sūm veritatē exponat catholice
doctozibus vlt a fidelibus audiat. ipsi autē
bonos se simulant. ⁊ tū mala suadebūt
Secūds modus subuertēdi erit p falsa
miracula. q: p artem magicaz faciet illa.
Unde glo. sup Apoc. 13. Ad agica arte fa-
ciēt statnā loqui ⁊ futura pdicere. Faciet
sicut dī Apoc. 13. Ignez de celo descen-

dere in terrā. Glo. i. malignū spiritū faci-
et sup suos descēdere vt loquātur variis
linguis. Spūs. n. malignus descendet in
eos i cōspectu hominū. sicut spūs sanct⁹
descendit i apostolis xpi. Un factabunt
se eē iustiores apostolis xpi q spūs accepe-
rūt in cōclant. Itē p arte magicā simula-
bit se mortuū ⁊ ferret a demonib⁹ i ae-
ra quasi ascēderit in cellū. ⁊ sic putabitur
ab hoibus resurrexisse qui prius mortu-
us per tridū putabat. ⁊ tūc mirabunt
populū ⁊ adorabūt atqz laudabūt eum.
Ecclesia. n. nō faciet tūc miracula. De
hoc mō decipiēdi dicit ps. Infidiat i ab
se dōito qñ leo in spelūca sua. Glosa. i. Re-
ete antixps cōparat⁹ leoni exiti in spelun-
ca. q: i eo vis ⁊ dolus operat. vis. n. per
leonē. dolus p spelūca intelligit. Greg.
¶ Densē qz erit humane mēti illa tēn-
tatio qñ pius martyr ⁊ corpus tormētis
subiicet. ⁊ tū totor ante eius oculos mi-
racula faciet. Sicut. n. antixps finget se a
mortuis resurgēt. ita quoqz finget se ad
celūz ascendere. Apoc. 13. Et plaga mor-
ti eius curata est. Glo. Arte magicā ascē-
det antixps in aera serētib⁹ eū demoni-
bus. faciet arbores cito florere ⁊ arcesse-
re. mare turbari. naturas in diuersas fi-
guras mutari. mortuos etiāz in cōspectu
hoium suscitabit. Tertio decipiet p mu-
nera. Ipse nāqz antixps inueniet thesau-
ros absconditos p quos ad seqnēdū se i-
clinabit plurimos. Dabit ei bonis diui-
tes huius seculi. ⁊ tūc eoz falsā securitatē
ad decipiēdū eos ostēdet. Darto cōpelle-
t per minas ⁊ tormēta quos aliter vincere
nō poterit. Tūc vero sicut ait dominus
tūc erit tribulatio vt in errorem ducant
si fieri pōt ēt electi. ⁊ hoc inuit in Apoc.
vbi dicitur. ¶ Pedes eius similes amical
cho. sicut in camino ardēt. ¶ Per pedes
vltima xpi mēbra. ¶ Per caminū veroye
mēs tribulatio designat. Exhibebit. enīz
enīz que in precedētib⁹ martyrib⁹ us
impleta sunt genera tormētorum sed i il-
lis regionibus tūc fideles maxime sūt ve-
xadi ⁊ vehemētius vbi dñs sūt crucifi-

rus. Et dicit baymo sup Apoc. Illa ten-
tatio nō p ptes. sed simul totū examina-
bit mūdum. Soluētur. n. demones qui
modo ligati sūt. nec pnt nocere quātum
vellēt. fideles illo tpe non p̄dicabunt. qz
tāq̄ excoicati habebunt tunc boni. nec
vēdetur eis nec emet ab eis. nisi habeāt
caracterem. i. signū aliqd ad lram. vt ad
bertes sibi cognoscatur. ⁊ alii iustificiant
Aut nomē bestie. i. cōfessionem oris. aut
numeri nois eius. i. multiplicationē ope-
rum. vt habet in apoc. Sicut. n. antiḫps
erit crudelior oibus p̄secutoribus. ita sci-
tunc t̄pis fortiores erūt omnibus retro
martyribus.

De sequētibz antiḫp̄m. Cap. 10
Redictis q̄ttuor modis antiḫps
p̄ multos ad se trahet. Vñ Apoc. 12
Lauda eius trahet tertiā p̄tem
stellaz. ⁊ misit eas i terrā. Trahet at̄ ma-
los p̄ mīera bonos p̄ tormēta. simplices
p̄ p̄dicationē ⁊ miracula. qui. n. sancti ⁊
iusti credebātur adhibebūt ei p̄ suo ar-
bitrio voluntatis. Habebit secūz malos
⁊ maleficos. reges quoqz p̄cipes. Vñ
Apoc. 13. Vidi de mari bestia ascendētē
Glo. i. antiḫp̄m h̄ntem capita septē. i. p̄n-
cipes vniuersos ⁊ comua decē. i. eos qui
impugnant decalogū. Nota igit̄ q̄ anti-
ḫps veniet in benignitate ⁊ miraculorū
opatione. ⁊ tūc a iudeis suscipietur ⁊ ei
sp̄aliter adhibebūt ad quorū cōuersionē
veniet Melyas ⁊ Enoch. ⁊ antiḫps tunc
in aptam p̄secutionem cōsurgat.

De Bog ⁊ Magog. Cap. 11
E gog ⁊ magog. dicūt qdam q̄
sūt decē tribu intra mōtes caspi-
os clausē nō ita tñ qn exire possēt
si pmitterent. sed si pmitterūt a regina
amazonū sub cuius regno ⁊ ditione vi-
uēt. Has dicūt iudei i fine exituras ⁊ vē-
turas in hierusalē ⁊ cū suo messia ecclesias
destructuras. Alii dicūt q̄ p gog ⁊ ma-
gog. intelligit̄ exercitus antiḫp̄i q in fine
seculi veniet expugnare ecclesiā. p Bog
In glo. illi ⁊ p quos latenter diabolus p̄-
sequetur fideles designat. Ider magog

illi quos apte ecclesia opprimet. vel sicut
q tenore antiḫp̄i prius occulte ⁊ post
modū aperte ecclesiā persequerēt. Se-
cūdū Aug. gog. refert̄ ad gētes magog
ad diabolū. qz gog interpretat̄ occulta-
tio. ⁊ magog. dicitio.

De Melya ⁊ Enoch.

Capitulum. 12

Poster occulū aduentū antiḫp̄i q̄
p natiuitatē ⁊ manifestum ei⁹ ad-
uentum qui est p̄ p̄dicationem ⁊
aptam p̄secutionē. veniet Melyas ⁊
Enoch ⁊ conuertēt sicut d̄ M alecbe
ultimo corda p̄rum in filios glo. qui susci-
piēt fides quā illi habuerūt. vñ ⁊ xp̄ia-
ni ⁊ iudei pariter tūc in xp̄i religione con-
sentient. De eorū p̄dicatione ⁊ scā con-
uersione d̄ Apoc. 11. Dabo duobus te-
stibus meis. s. Melye ⁊ Enoch. ⁊ p̄be-
tabunt. i. p̄dicabūt. 1 ⁊ 2 4 6. i. tribus an-
nis sicut ipse xp̄s p̄dicauit amici faccis.
Glo. p̄dicātes p̄niam exemplū oñden-
tes hi due olīe ⁊ duo candelēbra. Glo.
i. tūmē dantes aliis. Tandem antiḫps
occidet eos in hierusalam. ⁊ iacebūt cor-
pora eorum in plateis tribus dieb⁹ ⁊ tri-
bus noctibus cū dimidio. qz nullus au-
debit corpora eorū sepelire propter meritū
antiḫp̄i. O celosores aut̄ eorum erunt val-
de leti propter mortem eorū. Post dies
tres ⁊ dimidium resurgent. ⁊ eorū occi-
siores audiet̄ vocē talē Melyas. ⁊ Enoch
ascendit̄ huc. ⁊ ascendent in celum i nu-
be. antiḫps regnabit post mortem illoz
quindecim diebus.

De duratione huius p̄secutionis.

Capitulum. 13

Egnabit antiḫps sicut dicit glo.
sup Apoc. tribus annis cū dimi-
dio. Unde Dan. 11. Iurabit an-
gelus p̄ viventem in eternum q̄ in t̄ps
i. vnius anni ⁊ t̄pa. i. duorū annoz. ⁊ d̄
midium t̄pis. i. dimidii anni. Glo. hoc
spacio dicit̄ duratura desolatio antiḫp̄i.
Nisi aut̄ vt dicit̄ in Math. brianian fue-
rūt dies illi nō fuisset salua ois caro. O-
m̄s ⁊ superbos ⁊ infirmos dicit̄ aspiciat

Deus dies quos similiter malos intulit misericorditer breuitados. Dicit glo. sup ma the. Nec tribulatio quod ceteris grauior tanto breuitate moderatio.

De morte antichristi.

Capitulum.

14

¶ Otestate sua dominus occidet antichristum sicut dicit glo. sup Apo. siue per se siue per Michaelem. Occidet autem in monte oliueti in papilionem et in solio suo in loco ubi circa quem dominus ascendit in celum. In terfecto antichristo non statim ueniet dominus ad iudicium. sed secundum glo. sup Dani. concedetur. 45. dies. in refrigerium sanctorum et ad conuersionem et penitentiam subuersorum. Quatum autem spatium sit inter illos. 45. dies et sinez mundi nemo scit. Ad iudicium uero antichristi post illius gaudebit ducentes viros et dicentes. In princeps noster mortuus sit habemus in pacem et securitatem esse talia dixerint repentinus ei superveniet interitus. Iudei uero tunc convertentur ad fidem. Sancta ecclesia usque ad finem pacificata gescet. quod ex tunc fraudulencia et seivicia diaboli penitus ubique deficiet.

De coflagratione mundi.

Capitulum.

15

¶ Dominus per maximus preceat facies iudicis quod virtute divina non solum ignis quod est in sphaera sua sed omnes ignes quod in terra et sup terra sunt currunt ad mundum ad coflagrationem. Ignis autem iste habebit officium quattuor: ignis scilicet ignis infernalis reprobos puniendo. et ignis purgatorius bonos a venialibus purgando. et ignis terrestris vegetabilia et sensibilia consumendo. et ignis elementalium elemēta incrementando. et ad innovationem disponendo. Per illum igitur ignem ita facies terre exuret quod figura mundi peribit. sicut totus factus fuit per diluuium. Et merito primum dei iudicium fuit per aquam contra ardorem luxurie quod tunc viguit. Ultimum uero per ignem erit contra torporem charitatis que tunc quasi senescēte mundo refrigeret. Istius ignis actio erit successiva. debet enim institutum medii et finem. Primum namque iudicium

aduentum pueniet et quasi simul fiet per illud purgatio iustorum et punitio malorum et cineratio corporum cum consumptione terre nascentium sicut dictum est. Quo facto statim erit resurrexio corporum cum aduentu iudicis et ad iudicium. et tunc infamabit totus mundus per circuitum. Terminato uero iudicio tota caliditas illius ignis exequet finem iudicis. Inuoluet enim peccatores et trahet in infernum. Et ita per quod ignis ille aduentum iudicis precedet et comitabitur et sequetur. per predicta fiet mundi innovatio. Sed inter purgationem et innovationem multiplex est differentia. Primum quod purgatio erit qualitatis pensilium detractio. sed innovatio erit pulchritudinis forme inductio. Secundo quod purgatio est elementorum ab impuritate quam habent ex purificatione ad puritatem mutatio. Innovatio uero est a statu veteri in statum nouum commutatio. et hoc est per cessationem a motu. In celis enim per impmixtionem nulla puritas est. sed impfectio motus. Ubi non erit in eis purgatio per ignem sed a motu cessatio. Ita autem purgabitur elemēta quod preceat ab igne vis combustibilis ab aere obscuritas. ab aqua glacialis frigiditas. a terra uero gratias et opacitas.

De resurrexione generali.

Capitulum.

16

¶ Dominus. n. sicut potentissimus est in conditione naturarum. ita est clementissimus in collatione gratiarum. et iustissimus in retributione stipendiorum. Omnis igitur homo quicquid in anima simul et in corpore meruit vel demeruit punietur vel premietur in utroque. Ubi in eisdem spiritibus opponet resurget. Ad uocem autem tube resurget mortuus sicut dicit Apo. Duplex autem intelligitur uox. secundum autem quosdam uox tube est imperium christi resurgere impantis. secundum alios uox tube est manifesta christi appitio. Ubi Bre. Tubam sonare nihil aliud est quam mundum dei filium monstrare. Resurgent. n. omnes in eis exite differentia quantum ad ordinem dignitatis. Nam mali resurget deformes et passibiles. In bonis natura saluabit et uel

tia retrahentur. Omnes vero tam ma
 li q̄ boni resurgent integri corpore debi
 ta statura s̄m etate plenitudinis x̄pi. Re
 surrectio igitur tria corrigat in natura .s.
 defectum sicut in pueris. ⁊ inutilitatis si
 cut in diminuta natura membrorum super
 fluum vnguis crinū ⁊ h̄mōi errores sic
 in mōstruositate membrorum. Resurgent
 quoq; corpora eadē natura q̄ prius erāt
 ⁊ eodē numero ex eodē puluere in quez
 reducta fuerant ita q̄ in quascunq; oras
 vl̄ sinus puluis ille dispersus fuerit . ad
 eandē aīam redeat que ipsuz prius vt vi
 ueret ⁊ cresceret animauit. Nec solū sur
 gent corpora q̄tum membra principalia
 sed et saluis capillis ⁊ ceteris membris
 que faciunt ad decorem. Resurgent etiā
 hōies q̄tum ad esse ⁊ q̄tum ad integritate
 esse. ⁊ resurget vnoquodq; corpus ī op
 timo suo esse. Et q; duplex est moīs. s.
 anime p̄ culpā. ⁊ corporis p̄ penam. du
 plex est resurrectio. s. aīam p̄ gratiam ⁊
 corporis p̄ gloriam. In resurrectione cō
 currēt quattuor cause. s. efficiens. i. ipse
 deus materialis. s. pulueres formalis. s.
 coniunctio corporis ⁊ aīe. finalis. s. vt reci
 piat vnusquisq; put gessit sine bonū sine
 malum. Resurgent tunc homines ve
 lociter. integraliter. socialiter. eternaliter.
 Et erit ista resurrectio iusta quantum ad
 deum. perfecta quantum ad resurgētes
 miraculosam quantum ad ipsam resur
 rectionem.

De iudicio extremo.

Capitulum.

17

Post resurrectionē statim erit iudi
 cium. Ipsuz vero iudiciū p̄cedet
 trina creatio. Prima fuit p̄ prophetas.
 Unde illud vocauit ⁊ renouit. Sec̄da p̄
 apostolos ⁊ p̄dicatores. Luc. Ad istē ser
 monē suos hora cene ⁊c. Tertia erit p̄ vlti
 mam vocem tube ⁊ hec citatio erit p̄
 ceptoria s̄m Ricardum Triplex est iu
 diciū. p̄mū est vniforme hoc est iudi
 cium p̄stitū ecclesie que non iudicat nisi
 de sola qualitate retributionis in genere
 .s. q̄ bona bonis. ⁊ malis mala reddant

sed numerum ⁊ quantitatem retributio
 nis nescit. Sc̄dm dicit multiforme. s. q̄d
 quilibet exp̄itur in morte accipiēdo sen
 tentiā de oibus bonis ⁊ malis que gessit
 sed nō oīa bona vel mala statim recipit
 q; recipit in aīa t̄m. ⁊ nō in corpore. 3. d̄
 oīforme. s. vltimum iudiciū q̄ recipit
 vnusquisq; s̄m numerum ⁊ q̄titate
 sine bona sine mala in corpore ⁊ in ani
 ma. Vltimum iudiciū est horribile ex
 omni parte q; supra est iudex austerus.
 subtr̄s. patens infernus. intus consciētia
 remordens. extra mundus ardēs. a de
 xtris peccata accusantia. a sinistris demo
 nia terrentia. cōtra illos boni angeli in in
 fernuz p̄pellētes ⁊ oēs sancti iudiciū sen
 tentiam approbantes. oēs mali cū bonis
 peccata d̄natorū cognoscentes. De qua
 litate iudiciū nota q̄ erit horribile. Luc.
 Virtutes celoz mouebunt. Intolerabi
 le. Job. Quis mihi tribuat vt in inferno
 p̄tegas me ⁊c. Inevitable. Apostolus
 Oēs nos oportet ma. ante. tribu. x̄pi. In
 opinabile. q; dies d̄ni sicut fur. ita in no.
 ve. Inexp̄abile. puer. Qui obturat au
 res suas ⁊c. Erubescibile. Apostolus.
 Quē fructum. ha. tunc in illis in quibus
 eru. P̄dicta vō erubescētia erit ī duo
 bus. p̄mo in veniēdo ad iudiciū. q; ma
 li cū hēant corpora ponderosa o; eos il
 luc portari ab angelis sicut Abacuc por
 tatus fuit ad lacū leonū in babilonez. ⁊
 stando coram iudice. q; peccata eorum
 oibus hominibus erunt manifesta. Vt
 illud. Renellabo pudēda tua in facie ⁊c.
 Locus iudiciū erit in valle. Josaphat. ⁊
 hoc multiplici rōne. Primo q; locus iu
 diciū o; esse eōem. ⁊ ille h̄mōi est. cū sit q̄
 si medius nostre bitationis locus. ⁊ q;
 debet esse publicus est famosissimus p̄
 opa nostre redēptōis que ibidem gesta
 sunt. 3. competit locus ille ratione nego
 cii. quia tractandum est ibi opus miseri
 cordie ⁊ iustitie. Ad ons autem oliueti
 qui est apud illam vallem designat mise
 ricordia. Josaphat q̄d interpretat iudi
 cium designat iusticiam.

De iudicantibus.

Capitulum.

18.

On solū sūm potestātē diuinā. sed
 in forma humana xps iudicabit.
 q: in iurisdīctōe ordinaria iudica-
 bit. vt deus cū tota trinitate. s; in iurisdī-
 ctione delegata iudicabit vt hō. Uñ nota
 q: qnq; sūt modi iudicādi. Primus mo-
 dus ē prime auctoritatis quo iudicabit to-
 ta trinitas. Scōs modus est subauctori-
 tatis quo iudicabit xps vt hō. Tertius est
 accessorie dignitatis quo iudicabūt apo-
 stoli & viri pfecti q cū iudice emīnētī re-
 sident. tāq; melius sciētes leges & cōsu-
 etudines regni dei. qb? iplendis & scien-
 dis opa dederūt. Quartus ē approbatio-
 nis quo iudicabūt oēs sancti & et angeli.
 Quintus modus iudicādi ē culpā iudi-
 catorū manifestare. sic etiā mali iudica-
 būt. Iudicādo xps habebit duos actus
 oppositos. vnus passive & alium active.
 Primus vero ē infirmitatis & ali? pote-
 statis. In primo aut aduentu xps venit
 ad iudiciū passive. In 2. venit ad iudici-
 um active. In pmo venit in forma infir-
 ma. In secūdo apparebit i forma glorio-
 sa. Hinc ē q xpm videbūt iusti in iudi-
 cio tā in natura diuinitatis q; humanita-
 tis. a malis autē nullo mō videri poterit
 in forma diuinitatis. & hoc duplici rōne
 Primo pp defectū dispositiōis in ipso
 vidēte. q: natura sūi gratia nō sufficit ad
 dei visionē. Scōdo propter demeritū de-
 lectatiōis que ē in diuinitatis vīsōe. quia
 videre dñm sūm Jo. vita eterna ē q n̄ po-
 test cōscire reprobis. Ex p̄dictis patet q
 xps apparebit blāsus iustis. & terribilis
 iniustis sicut dicit Bre. Qd signatum
 est in cōsina nubis i die & ignis i nocte.
 Videbūt mali humanitatē xpi. vt iline-
 ant. & nō diuinitatē vt gaudeāt. Boni autē
 vtrāq; xpi nās videbūt. Stigmata quo-
 q; xps mōstrabit. & insignia passiōis ei?
 I. cerucez clauos &c. Sedebit autē xps in
 eminentiori loco cū sanctis. mali vō sub?
 in terra quā dilexerūt. tūc xps iudicium
 exercebit. tūm q: vere sūt merita singu-

lorum in quo sūt oēs thesauri sapientie &
 scientie dei absconditi. tū q: nō ey reus su-
 per aliquo illoz de qbus iudicabit. Non
 enī fecit peccatū nec inuentus est dolus
 in ore eius. & hec dno precipue decent iu-
 dicem. De iudicandis.

Capitulum.

19.

Rūnes qtuor in iudicio erunt.
 Quidā. n. iudicabūt & dānabūt
 vt quoz merita dānabilia pmix-
 ta sūt aliquibus bonis. sicut illorū q ha-
 buerūt fidē sine operib?. Quidā iudica-
 bunt & saluabunt vt quorū merita bo-
 na pmixta sūt aliquibus venialib? malis.
 Quidā nō iudicabūt & damnabunt. vt
 quoz mala merita oīno pmixta sūt bo-
 nis vt q caruerunt fundamētō fidei. Quidā
 vero nō iudicabūt. s; iudicabūt & sal-
 uabūt. vt quoz merita bona ipermixta
 sūt malis sicut pfectoū paupum chris-
 ti. De qb? Mat. 19. Vos q religistis oīa
 & se. e. me. &c. De p̄dictis quattuor or-
 dīnib?. nota q oēs iudicabūt iudicio re-
 tributōis sed nō iudicio dānatiōis. Infi-
 deles enim q: nō fuerunt ciues ciuitatis
 dei tāq; hostes sine vlla meritorū discus-
 sione & audientia puniet. Iusti vero non
 iudicabunt vt eoz merita de nouo de-
 scutiāt an bona vel mala sint. s; vt bono-
 rū p̄minētia oibus manifestet & vt cō-
 tra malos appareat iusta sūa dānatiōis
 Due sūnt ferent in iudicio vna p bonis
 alia cōtra malos. Sūa p bonis p̄tinet.
 7. clausulas. prima ē a malis vocatio sibi
 venite. 2. est b̄dictio. sibi. b̄dictio. 3. ē p̄-
 na dilectio. sibi. p̄ris mei. 4. ē remunera-
 tiōis retributio. sibi. p̄cipite. 5. ē regni as-
 signatio. sibi. regnū. 6. ē glorie p̄paratio.
 sibi. qd vobis patū ē. 7. ē eterna p̄desti-
 natio. sibi. ab origine mūdi. Itē sūa cōtra
 malos cōtinet in ipsa sex clausulas. p̄ma a
 deo separationem cū dī. ite. 2. dei maledi-
 ctiō. sibi. maledicti. 3. incarcerationem per
 hāc p̄positiōez i. designatā. 4. pene acer-
 bitatē. sibi. ignē. 5. liberatiōis disperationē
 sibi. eterni. 6. demonū associatiōez. sibi. q
 parat? est diabolo & angelis eius.

De inonatiōe mūdi.

Laplin.

20.

Erminato in dicto statz erit ino-
uatio mūdi q̄ nō cōplebit q̄din
petōz ē i mūdo. i. quonqz detrudat i i-
fernū. Sicut .n. ille maxim' ignis elemē-
ta purgabit cū hēat v̄tutē expulsivā for-
me extranee. sic mūdi inonabit cū hēat
virtutē subtilitativā. Ad undum aut ino-
uari. i. pulchritudine formā accipe debē offi-
diē multiplici rōne. p̄mo qz sicut dignuz
fuit q̄ elemēta purgarent p̄ eo q̄ infecta
erāt pp̄ petm̄ hoīs. ita dignū ē vt mūd'
inonet pp̄ glōrificatiōez hoīs. 2. vt crea-
ture remunerēt p̄ labore quo homini s̄-
uerūt. 3. vt totus mūduz put ē polez cō-
fō: mef̄ hoī glōrificato. 4. qz mūd' fact'
est vt hō p̄ speculū creature n̄sc̄ deū co-
gnoscat quem i sua nā videre nō potuit
Cū in futurū oꝝ speculū meliorari & pur-
gari at in pulchritudine creaturaz ampli-
us resurgat spēs creatoris. hoc antez nō
erit ad necessitatē qn̄ deus alr̄ videri nō
possit sicut mō. s̄ ad iocūditatē vt. i. de-
lectatiōi visiois itellectualis addat dele-
ctatio visiois sēnsualis. O: bes celestes &
c̄ydera pp̄ ip̄ermixtiōez & nullā h̄nt in
puritate sic elemēta. s̄ t̄m mō motus im-
p̄fectiōz & iō inonabūt. s̄ nō purgabūt
Inonatio vō in illis duo requirit. i. mot'
cessatiōez & celeritatē splēdois ampliorē
q̄n̄ stabit sol i or̄ite. & luna i occidētē vbi
creati sūt. but' dicti hec ē rō . qz corpora
superiora facta sūt ad vsū hoīs dupl̄citer.
Uno mō pp̄ necessitatē corpis. i. statum
gñatiōis & corruptiōis. & ideo cessante il-
lo cessabit motus. Alio mō pp̄ delectatio-
nē i pulchritudine creature & pp̄ cognitū
onē i illis. iō lux illorū nō cessabit s̄ ange-
bif. Circa elemēta nota q̄ terra erit sicut
cristallus & cōplauabilis. Aer erit clarior
nec habebit ip̄ressiōes q̄s mō h̄z. qz nō
erūt nubes neqz venti neqz pluuie neqz
ros neqz nix neqz tonitrua neqz fulgura
Ignis etiā & aqua sūt puriores & mane-
būt nō solū s̄m ubaz. sed s̄m̄ suas q̄lita-
tes q̄s habebūt quātū ad habitū s̄z non

quātū ad vsū. qz in his duob' elemētis
cū magis vigeāt q̄litates actiue. i. frigiditas
in aq̄. & caliditas i igne magis sunt
gñatiōis & corruptiōis p̄cipiū. & talis ef-
fectus illorū nō erit ampl' . & pp̄ hoc
dicūt iterire. Ciel s̄m aliquos dñr̄ hec
duo elemēta iterire. qz dñs t̄nc̄ iteriderit
i illis iste Basilio sup̄ ps. Uox dñi iterici-
dētis flāmā ignis. ita q̄ calidū vsuum
& frigidū glaciā tēdēt inferū. p̄picuuz
āt i aqua & lux i igne manebūt. qz de oī-
b' elemētis ignobile tēdet deorsuz. sicut
grossū terrenū & opacu ac teneb: osuz &
bulus in oī. Datet ergo q̄ celum & terra
trāsibūt quātū ad formā s̄z nō quātū ad
subaz. Datet ex p̄dictis terminari trās-
mutatiōes elemētōz & gñatiōes aialium
& plātar. qz cāc̄ istoz cessabūt. & pp̄ ista
dicū elemēta iterire nō quātū ad subam
s̄z quātū ad actiōz & passiōez. & corpora
celestia habita q̄ete & lumie clarior' dicū
tur renouari. Verūt illa que sicut dic-
tum est saluabunt i homine q̄ similitu-
dinem b̄z cū omni gñe creature. pp̄ etiāz
hoīs inuatiōz & glōrificatiōez p̄nt dici
oīa renouari.

De penis inferni.

Laplin.

21.

Jent p̄z dīna potētia i creādo. di-
uina sepiētis in gubernādo. diu-
na elemēta i remunerādo. sic pa-
tebit diuina iustitia & puniēdo. Dignum
est enīz vt nō remaneat dedec' culpe si-
ne decore iusticie. Licet aut petm̄ sit trā-
sitorū. t̄n̄ erit pena p̄petua multiplici rō-
ne p̄ma qz peccanti i suo eterno. iō punie-
tur i eterno dei. 2. qz: mā ignis infernalis
ē eterna. sic & peti macula iō & pena. 3.
qz: petm̄ ē cōtra illū q̄ ē infinitus. vñ & pe-
na d̄z ei esse infinita. nō qd̄ acerbitate sed
duratiōe. 4. qz: hō p̄ petm̄ p̄mitit se bo-
nū qd̄ posset esse eternū. & iō merito in-
currat malū. 5. qz: mala volūtas repro-
bo: s̄i eterna ē vellēt. n. i petō si possent p̄-
petuo delectari. & iō p̄petuo debēt puni-
ri. 6. qz: i infinitū errat cū i iudicio p̄ponit
finitū infinito. s̄i r̄ cōcupiscibilis i appeten-

do et irascibilis in adberedo. vii et meri-
to pena erit infinita. 7. q. dānat^o de pctō
ppetrato nūq̄s hēbit verā p̄nāz. iō dēus
nūq̄s mutabit punitōis illi^o inīam. 8. est
q; pctm̄ a vitā ppetua separat. s. a deo. iō
mōtē ppetuā pctō: iurrit. Post rōnes
educant exēpla de eadē materia. Uide/
mus enī q; emptio momētanea dat ius
possidēdi ppetuū. Itē vulneratio momē-
tanea dat mōtē ppetuā. Itē castus i sone
am tpallis q̄sq; ē detēno ppetua. Itē cri-
mē lese maiestatis tpale seruit^o ē ppetua
Itē plaga tpalis ē lino: ppetuus. Quī in
pctō ē delectatō cū p̄ceptū dei merito p̄ci-
pitat pctō: i locū infimū et despectus. et
maxime a statu glorie delōgati. s. infer-
nū. vt a despectis rebus puniat. s. a feci/
b^o corporū mūdandō. q; i nouatiōe mū-
di q̄qd ē ignobile i mūdo ad locū p̄cāz
d̄fluēt. et ibi honorē carceris mltiplicabit
De diuersitate penarū. Lap. 22.

Cum i dānatis sit diuersitas pctō
rū erit et diuersitas penarū. Unde
cum in pctō sit auersio a creatore
et p̄uersio ad bonū cōmūtabile. et deordi-
natio volūtatis cōtra dictamē rōnis. me-
rito pena variabilē p̄pter ista. Vñ p̄pter
auersionē erit carētia visōis diuine s; p̄
cōuersionē erit pena mātis incendii. p̄
deordinatiōez volūtatis erit pena vlis. q;
p̄sistit in afflictōe variā. acerba. et eterna
Ignis infernalis nō oēs eq̄līter cruciabit
s; ab eodē igne alii plus. alii min^o torque-
būt. s; m q; plus et minus peccauerunt.
Sicut ab eodē igne aliter vrit palea et ali-
ter lignū. Dānis aut ignis ille sit corpore
us nec possit agere in spm̄. i; p̄m calefactē
do. agit tñ in spm̄ vt inīst m dine iusticie
sp̄m ledēdo. et ille dolor ē maxim^o tñ p̄
potētiā diuine man^o sp̄ ignē mouētis. tñ
p̄ sensibilitatē patētis. tñ p̄ immediatio-
nē p̄iuctionis. Infernus ē locus tenebro-
sus cū sit loc^o iusticie. Lūmē at cū sit dele-
ctabile. tñ ingerit tristitiā p accidēs q̄sq;
s. i; q̄tū ondit aliqd triste. Vñ in inferno ē
aliqd offēndi lūmis quovidē possint vñ
doleāt et nō vñ letē dānati. R̄p̄robivū
dēt vsq; ad diē iudicii gloriā beatorū in
vñ si i p̄ticulari. q; vidēt eos i magna glā

sz n̄ clar i q̄li. De h^o visione at nō letāz
s; tristant. tñ p̄ inuidiā aliene felicitatis.
tñ p̄ carētiā proprie beatitudinis. Post
iustū et vltimū iudiciū hoc cis subtra-
het in pena eorū. cū videbūt et hoc aspe-
ctu indignos se reputari. In dānatis erit
fletus sp̄ialis. s. dolor interior. et nō flet^o
corpalis q; ē cū re solōe lachrymarū. quia
cessante motu celi nulla tā erit generatio
vt corruptio. tñ erūt ibi illa q; nō. s; corpa-
liter inspiciēda. s. p̄p̄bēsiō cerebri et for-
matio faciei et huiusmōdi. Vermis quem
dñs in Isa. cōmīat nequaqs materialis
ē. q; nullum aīal p̄ter hoīem remanebit.
Erit at ibi vñ visō p̄cie rodēs aīam et nō
corpūs. In sūmo loco sola ē leticia In lo-
co infimo sola ē tristitia. In medio hoc ē
i mūdo hec sūt mō p̄mixta. Post diem
iudicii tria loca t̄rimodo erunt habitata
s. celū. infernus. et limbus. Quot sūt lo-
ca penarū Regre in i. 4. de descēsu xp̄i
ad inferos. Veto grā penarū in lege scri-
psit Tullius. s. dānū. vīcula. verba. tall-
onē. ignominīā. crīstū. mōtē. finitūtem.
Hec oīa p̄nt penis infernalis bus adapta-
ri. p̄mū p; q; dānatis amiserūt deū. et oīa
bona tā grē q; glorie. nō solū in re. s; et i
spe. Isa. Nō remanebit testa vt hauriat
pax aq; de fouea. s. diuine mīe. aut depor-
tet igniculus de icēdiō. s. caritatis. q; s;
Iere. finita est estas. cūsumata est mes-
sis. De secūdo Ligatis manib^o et pedib^o
et. De. 3. puer. Ad aīe p̄cutiētes im-
plorū corporib^o. De. 4. Apoc. 18. Quā-
tū glorificauit se et in delictis fuit tantum
date ei motū et luctū. De. 5. Isa. Vēs
facies cōbuste erūt. im motā ignominio-
suz erit corpūs pctōris q; aīa resumens
sp̄s stupebit. qñ tā terribile id videbit. et
veller habere tale sicut fuit. qñ comestuz
erat a vermicibus. De. 6. Adat. p̄p̄iūci-
te cū in tene. et. De. 7. B. ibi mors sp̄
viuit. et hec sicut dicit. i. Apoc. erit mors
secūda. De. 8. Tre. p̄nūclarū p̄iceps
facta est sub tributo. Nota q; dānati sub
tributo penarū sp̄ seruiēt. et nō nūq; sp̄ol-
nēt. Ex predictis collige q; erit ibi calor
ignis. strido: tenebre. sum^o lachryme. in-
teriores aspectus demonū. clamor: ip̄ro-

pli. ariditas sitis. fetor sulphuris. vermis
 pscie. vicula. carcer. timor. dolor. pudor. i-
 uvidia. rancor. carētia visionis dīne ablatio
 spei oīs salutis. Ipsū ēt cē qđ oīs cetera
 appetit erit eis pena. qz qđ oēs montes
 & nō inueniēt. sibi erit sic ait. Dio. p̄na s̄
 tasia. demōes p̄cupiscētia. & furores irascel-
 bills. De dotib⁹ i cōi. Cap. 24.

Os i patria ē id qđ imēdiare aiāz
 deo cōiūgit. vt ē visio. dilectio. &
 cōprehēsiō. Sūt enīz dona qđam
 p̄te sicut ē sapiētia & intellectus q̄ lz deo
 aiāz p̄iūgāt nō tñ sine habitu medio & p̄
 p̄ter hoc nō dicūt dotes s̄ anime p̄mia
 tōdes. Dotes enīz nō appellānt dona q̄
 libet que dāt aīe in traductōe sūt in glo-
 riam. s̄z dona p̄cipua per q̄ ad actū vi-
 te gloriose disponit. sic i p̄nti n̄ appellat.
 pp̄rie dos qđcūqz donū datur sponse i
 sua traductōe s̄z donū p̄cipuū de quo su-
 stentari deat. Dotes sūt duplexes. qđā. n.
 s̄ a p̄te aīe. qđ deo tāqz p̄ncipio vite sue
 sūt hitu medio p̄iūgit. & p̄ qđ traductū
 i āp̄ter sp̄s̄i indissolubiles & fructōes.
 Quēdā vō dotes sūt ex p̄te corpis qbus
 sp̄z corp⁹ subicit aīe tāqz p̄ncipio vite ne
 p̄ ip̄z aiā ab actu gloriose retardet. Notan-
 dū ēt qđ dotes aīe sūt de p̄mio subalt do-
 tes at corpis d̄ p̄mio accidental. Christ⁹ do-
 tes n̄ hz. qz sp̄s̄us ē dos at possessio sp̄s̄
 se ē qđ vsū eiusdē hēbit p⁹ mortē viri. Si
 m̄str nec āgeli d̄str h̄re dotes. qz cū i nu-
 ptis sit p̄sensus aiōz & vnio nārū s̄z nō
 est i āgellis. lz p̄ncipiū hēant. Un̄ angeli
 nō p̄st diel sp̄se. vt hō. ergo nec dotes
 pp̄rie hēbit. Sp̄s̄is carnalr danē tria
 .i. dos. donatio pp̄ nuptias & parafrena-
 lia. Dos at ē donatio facta sponse ex p̄te
 p̄ris. & hoc ad vsū sp̄s̄i pp̄ onera matri-
 moniū. s̄z ad possessionez sp̄se. In diuis
 at deus p̄r dat sp̄se dotē ad possidēdū
 sp̄s̄i xp̄z ad gloriā & honorē & n̄ ad vsū
 qz bonoz n̄fōz n̄ eget. Donatio at pp̄
 nuptias ē qđ a sp̄s̄o dat sp̄se. & hoc erit
 in futuro gaudiū qđ hēbit aiā in vision
 xp̄i hoīs ¶ Parafrenalia ē qđ hz sp̄s̄a p̄
 ter dotē sic s̄ munera qđ dāt sibi ab am-
 cis & huiusmōi. Istū erit i sp̄s̄i p̄ gaudiū
 qđ habebit aiā de societate beatorū & de

cōgratulatiōe felicitatis eorū.
 De dotib⁹ aīe in gñali. Cap. 25.
 Otes aīe s̄ tres. s̄. cognitio. dile-
 ctio. & ihebio. siue tētio. q̄ a qbus
 dā appellat cōphēsiō. a qbus dāz
 vō fructio. Hāz dotū numer⁹ m̄ltip̄r
 accipit. p̄mo ex p̄te virtutū theologicarū qz
 cognitio succedit fidei. dilectio caritati cō-
 phēsiō at spei. Accipit alio mō ex p̄te po-
 tētiarū aīe. Cognitio at p̄t appropriari in
 telligētie. dilectio volūtatī. p̄prehēsiō me-
 morie. Appropriat ēt a qbus dā aliis tri-
 b⁹ potētis. s̄. rōnali. cōcupiscibill. & ira-
 scibill. p̄nt ēt p̄dicte dotes accipi s̄z tria
 q̄ trib⁹ p̄onis appropriat. Ita vt cōpre-
 hēsiō respiciat p̄ris potētā. Cognitio s̄
 sapiētiā. & dilectio bonitatē sp̄s̄i sci. Cir-
 ca istas dotes nota qđ cognitio reuise i se
 ponit p̄ntiaz. p̄phēsiō ponit rei cōtingen-
 tiā. dilectio ponit amantis ad rem ama-
 tā colligētiā. De dotib⁹ aīe i sp̄s̄i. ca. 26.
 Prima dos aīe ē cognitio qđ dina
 p̄ eētia videbit tota ab oib⁹. s̄z nō
 totalr. p̄t ē s̄ntia. Videbit tamē
 dina eētia limpidi⁹ ab vno qđ ab alio. &
 iste defect⁹ erit ex p̄te vidētis nō vsi. qz
 idē erit vsū. Vitudo nāqz p̄sistit i p̄se-
 cta opatiōe potētie altissime. s̄. itelligētie.
 & circa obiectū altissimū. s̄. deus. Ex p̄te
 igit obiecti cū sit vnū simplicissimū nul-
 la p̄t ē diuersitas. s̄z ex p̄te potētie. Iāā i
 quātū vna potētia magis ē p̄fecta lumie-
 glē qđ alia. tāto p̄fecti⁹ opabit circavnū
 & idē subitū. siue obiectū. sic idē sol diuer-
 simode a diuersi aspiciē v̄ eadē l̄sa a di-
 uers⁹ legētib⁹. s̄z qđ oīs ē magis v̄ m̄
 n⁹ disposiē. trib⁹ mōis cognoscit aliqd
 qđ ē. v̄ sic ē. v̄ qđ ē. p̄io mō cognoscit
 de⁹ i via ēt a mal. 2. mō videbit i p̄ria a
 boīs. v̄ Jo. i. s̄iles ei erim⁹. qm̄ videbit
 m⁹ eū sicut ē. i. suā maiestātē. claritatē &
 bōitatē. 3. mō nec a bonis videbit nec a
 mal nec i via nec i p̄ria. qz finitū nūqz v̄
 debet finitū. videbitm⁹ tñ deū i se & deū
 i nob. & nos i do. Cognoscē at deū i sua
 eētia ē visio mēidia. cognō. vō creatū. i
 v̄bo ē v̄. matu. s̄z cognō. creatūāz i se h̄ ē
 i p̄po gñe appellat visio vesp̄tia. videbit
 vn⁹ qđ cogitatōes alii⁹ p̄t v̄t ipse cogi

tans manifestat. **Uti. S.** Uniuscuiusque
mentē ab alterius oculis corpulētia nō
abscondet. Videbūt itaqz iusti deum vt
gaudeant. videbūt gloriā scōz vt p̄gau-
deant. videbūt quoqz penas reproboz
vt de euasione piculoz gr̄as agant. Ad
sciēdū qualr deus sine medio videat no-
ta q̄ triplex est mediuz. s. differēs. obnu-
bilās & disponens. Sine medio igit̄ dis-
ferēte videbit̄ deus. q̄ dei visio nō est p̄
distantiā. sed p̄ p̄iūtā est ipse sit eētialit̄
vbiqz videbit̄ sine medio. obnubilante
q̄ tollet̄ speculuz & enygmā que ambo
sunt in via. Cum. n. visus noster in p̄nti
nō possit p̄pter debilitatē in tam excellē-
tem lucē sigl. necesse est h̄re mediū. s. spe-
culū creature. q̄ vero infinita est distātia
inter speculū & rē visam. p̄pter hoc ob-
scure relucet sibi s̄i iūdo. v̄i videmus ī
enygmate. i. obscure. Videbit̄ quoqz si-
ne medio s̄i iūdinari. q̄ d̄s cognoscit̄ ī
seipso & nō p̄ aliquā abstractā s̄i iūdinez
alias creatura esset terminus & deus nō
esset vere finis oīz. **Ad** aut̄ videbit̄ de-
us sine medio disponēte quod est gr̄a &
gloriā. **Oportet. n.** p̄pōnez esse inter vidē-
tem & visuz. hec aut̄ dispositio est ex pte
vidētis & nō rei vise. Sciendū q̄ multi-
plex est mediū. **Prīmū** est p̄cti. **Ita.** pec-
cata v̄ra diuiserūt inter vos & deū v̄m
istud est mediū sp̄ioz. **Sedm** est mediū
creature. **Apo.** Inuisibilia dei a creatura
mūdi p̄ ea que facta sunt cognosci possūt
hoc est mediū p̄bōz. **Tertiu** est figure
Apo. Oīa in figura p̄tingebāt illis. hoc ē
mediū p̄phetaz & p̄f̄iarbaz. **Quartuz**
est medium scripturę. **ps.** Declaratio
f̄monū tuoz illū. & intelli. dat par. hoc ē
mediū theologoz. **Quintū** est mediū si-
dei. **Apo.** Esto fidelis vsqz ad mor. &c.
hoc est mediū fidelis quo tanq̄ in eny-
gmate vident̄ deū. **Sed** dos aīe est dile-
ctio. sed inter dilectionē & virtutē d̄ra est
duplex. **Una** est s̄m bitum. q̄ virtus ē
p̄p̄te id qd̄ trāst̄ur ad statū ḡfe ad sta-
tū glorię. **Dos** aut̄ est id qd̄ supra me-
ritum dat̄ in traductione sponse. **Alia** ē

differentia p̄ces obiectum v̄trobiz sit
nō t̄i s̄m q̄ deus. sed erit obiectū virtus
tis m̄stūm est s̄mā bonitas. obiectum
aut̄ dotis est m̄stūm est ipsa aīa v̄nibil̄
in v̄nū sp̄m. **Nota** q̄ fides & spes s̄z rē
euacuabit̄ in patria. **Charitas** nec s̄z rē
nec s̄m actū euacuabit̄. sed solū s̄m mo-
dum. q̄ īm̄fectio eius tollet̄. **Dicit** aut̄
Aug. q̄ fidei succedit̄ spes quā videbi-
mus. **Spei** vero succedit̄ beatitudo ad
quā pueniri sumus. s̄z charitati nihil̄ suc-
cedit̄. q̄ potius augebit̄. **Tertia** dos aīe
est p̄prehensio q̄ est tentio v̄si & amati.
vel tentio veri & boni & p̄iūti. & istud ve-
rum est p̄prehendere sumis p̄ attingere
& nō p̄ circūplecti diuinā imētitatem.
De dotibus corporis in generali.

Capl. m.

27

Itaque qz ps p̄fectus se h̄z ī suo
toto q̄ se. **Uti** nūc sicut aīa a cor-
pore corruptibili seperata perfe-
ctius habet esse q̄ ei cōiūcto. sic in futu-
ro recōiūcta corpori in corruptibili p̄fe-
ctius habebit̄ esse q̄ modo. maxime cuz
nō impediāt. tūc a corpore sicit̄ modo.
quin pot̄? **D** glorificatōe corp̄is habebit̄
tūc gaudiū. **Oīis** corporis sūt quattuor
quarū numerus sic habet̄. **Ita** ad hoc
q̄ corpus sit perfecte subiectum anime
nec impediāt eam in operibus glorię q̄
tuo: requiruntur. quozum duo p̄tinent
ad sensum. alia duo pertinent ad motuz
quo ad sensum requiritur q̄ sit recepti-
bile facilliter specierum sensibiliuz ad qd̄
disponit̄ charitas. **Alterum** vt non sit re-
ceptibile passionum ignobilis ad quod
disponit̄ impassibilitas. quo ad motum
etiam duo requiruntur. **Unum** est vt
per contrariam inclinationem non resis-
tat suo motori. ad quod disponit̄ agilitas
Aliud vt corp̄a per que mouetur non
resistant̄ ei. ad quod disponit̄ subtilitas.
Alia differentia talis est. quia in homine
est quadruplex compositio. **Prima** est
qualitatum contrariarum. hec compo-
sicio tunc erit perfecta. quando quali-
tates ita equantur. vt nulla sit pugna

in dicitur

vnus cōtra aliā. & hec faciet impassibili-
 tas. Secūda cōpositio ē materie cū for-
 ma. hec at cōpositio tunc erit pfecta. qm̄
 materia vincet a forma. penes hāc pfecti-
 onem sumit subtilitas. Tertiā cōpositio
 ē corpis organizati cum aia. pfectio istius
 cōpositiōis est q̄ oīa organa sine ipedi-
 mēto sint mobilia ab aīa. penes hāc pfe-
 ctiōē sumit agilitas. Quarta cōpositio
 ē corporis cū spiritib⁹ lucidis. q̄ mōue-
 tur corpus ab aīa. & hūc pfectiōi s̄m p-
 fecit statū rīdet claritas. Tertio sumit
 p̄dictarū dotū numerus s̄m p̄prietates
 q̄ s̄nt in elemētis. Nā penes aque tran-
 sparētā sumit claritas. penes terre sol-
 ditatē sumit ipassibilitas. penes tenuita-
 tē ignis sumit subtilitas. penes mobilita-
 tē aeris sumit agilitas. Quarto sumunt
 iste dotes s̄m quattuor defect⁹ quos hz
 corpus humanū a quattuor elemētis de-
 qb⁹s cōponit. H̄z enī corpus humanū
 ab igne calamitatē & inde nigredinem. a
 terra grossitiē. ab aere passibilitatem. ab
 aq̄ frigiditatē. & ide tarditatē. Sz isti tol-
 lunt p quattuor dotes corp⁹ q̄s x̄ps as-
 sumit an̄ passiōē suāz sicut Hugo de
 scō vic. dicit. Claritatē in trāsfignatiōe
 Agilitatē qm̄ supra mare ābulauit. Supti-
 litatē in natiuitate. q̄ salua virginali inte-
 gritate in fīs natus fuit. Impassibilitatē
 quādo in cena corpus suū māducādum
 discipulis dedit qd̄ intelligēdū ē s̄z act⁹
 nō s̄m habitū. q̄ aliter derogaret diui-
 nis miraculis.

De dotib⁹ corporis in sp̄ll.

Caplin.

28.

Prima dos copis ē claritas. Sed
 nota q̄ dicit aliqd̄ clarū duplici-
 aut q̄ pūū & sic dicit vitrū clarū
 aut q̄ lucidū. & sic d̄r stella clara. Corp⁹
 aut̄ glōrificatū & erit pūū & lucidum. vñ
 vtroq̄z mō erūt corpa clara. Duo enim
 sunt que nūc causāt obscuritatē in huma-
 no corp⁹. Vñ est materie ipuritas. Alte-
 rū luminis paucitas. Tūc vero tollitur
 vtraq̄z. s̄lla ipura densitas. & obscuri-
 tas q̄ ex modicitate luminis est. & ideo

erūt corpa clarissima. Nota q̄ corpa glo-
 rificata septies erūt tūc clariora q̄ sol sit
 mō. sicut d̄is ait. q̄ iusti fulgebūt sicut
 sol. Isa. Erit lux lune sicut lux sol. & lux
 solis septēplīcter sicut lux septē dierum.
 Secūdu quoz q̄ corpa scōz nō equalr
 erūt clara. q̄ melior anima habebit cor-
 pus lucidius. Unde hz corpus x̄pi supra
 modū excedat claritatē alioz. tñ in cōpa
 ratiōe sanctorū pōt claritas ei⁹ assimila-
 ri claritati solis. s̄m id vobis timētibus
 nomē meū oīes sol iusticie. i. x̄ps Clari-
 tas sanctorū pōt respectu ch̄isti cōpara-
 ri claritati stellarū. Unde Apo. Stella a
 stella differt in claritate. hoc est q̄ sancti
 plus vel minus lucent s̄m differētiā me-
 ritorū. Claritas vero pueroz q̄ post ba-
 ptismū moriūt anteq̄z veniāt ad annos
 discretionis cōpari pōt lumi lune. q̄ si
 cut luna nō hz lumē a se. sed a sole. ita isti
 nō hnt gloriā ex merito pprio s̄z ex me-
 rito x̄pi. Baptismus. n. ex passiōe x̄pi hz
 efficacā. & dos corp⁹ ē ipassibilitas que
 resultat ex virtute aie corp⁹ suū poten-
 ter p̄nētis. ita vt a nullo exteriorē agēte
 valeat imutari. P̄ter ea q̄uis corpa
 scōz sint cōposita ex cōtrariis. illa tñ cō-
 trarietas erit ad omnimodā equalitatem
 & cōcordiā redacta. Dixerūt qdā q̄ im-
 passibilitas scōz corp⁹ resultabit ex na-
 tura q̄nti corp⁹. i. q̄ntē essentie. Sed hoc
 nō est ver⁹. q̄ nihil de q̄nto corp⁹ venit i
 cōpositione materialū corp⁹ inferiorū
 Differētia est inter ipassibilitatē corpo-
 rū sanctorū & ade in statu inoētie & pue-
 roz. q̄ ipassibilitas scōz erit nō posse
 pati. Impassibilitas Ade fuit posse non
 pati. Impassibilitas puerorūz erit nihil
 pati. & hoc nō ē ex potētia resistēdi lesio-
 ni extrinsece quā nō habebūt. s̄z ex ordi-
 ne diuine misēricōdie q̄ nō p̄mittit aliqd̄
 eis adhiberi per qd̄ possint ledi. Ex quo
 patet q̄ si tales pueri ponerent. ad ignēz
 post resurrectionem lederentur ab eo ni-
 si obstatet diuina misēricōdia. Secus ē
 de corp⁹bus glōrificatis q̄ si ēt ponere-
 tur in inferno nō sentirēt aliquā lesionēz

2 Dos

*in dicitur
p̄prietates
a ade, p̄p
in f̄onē q̄*

Subtilitas est tertia dos que auferit gros
 sine corpus tanta ex materialitate element
 et ex oppositioe elementaliu qualitatū. Ita
 ta q duplex e subtilitas. Una. s. ex rare
 rate priu stitū nō ppinque s; ex tali sub
 tilitate efficit corpus facile diuisibile q nō
 erit in corpib⁹ glorificatis. Alia est ex pfe
 et a victoria forme sup materia et hui⁹ sub
 tilitas est vnde sube. sicut dī cellū subtile.
 hoc mō erūt corpa sanctorū subtilia. Et e
 sciēdū q duo corpora nō glorificata non
 pūt eē simul in eodez loco. sicut nec duo
 glorificata. Alioq; sequeret q in vno cor
 pore glorificato eēt potētia intrandi ptes
 alteri⁹ corpis. in alio vō eēt ipotētia resi
 stēdi Corpus vero glorificatū pōt esse sil
 cū corpe glorioso. sicut dicitur antiquorum
 qd tū nec fides h; nec auctoritas et ratio
 cōtradicit. hnt tū aliqd apparētie pro se.
 Ita sicut i corpib⁹ nō gloriosis ipa grossi
 ties ipedit ne duo corpa possint eē i eodē
 loco q; vnum alteri resistit. ita grossities
 ista p glorie subtilitate tollet adeo q cor
 pus nō gloriosū nō possit resistere glorio
 so. ita q corpa gloriosa penetrabunt alia
 corpa nō ea diuidēdo. s; subitrando ma
 nēte distinctioe diuisionū vtriusq; corpis
 Quarta dos corpis est agilitas q tāta erit
 sicut dicit Aug. q prius vbi velle spūs
 ibi erit corpus. Verūti sicut velle ani
 ma corpus habebit lucidius. ita et agili⁹
 ita tū q volūtas sanctorū erit cōiuncta om
 nino rōni. Un volūtas eorū nūq; appe
 tet qd nō d; . Sed volūtas aie melioris vo
 let rōnabiliter cit⁹ moueri corpis suū q;
 alterius. et spūs minoris glorie nō volet
 corpus suū tā cito moueri sicut alterius.
 Unde pz q i oib⁹ verificabit dicitur Au.
 q vbi volet spūs prius erit corp⁹ Qua
 re mō corpa sunt tarda et tūc agilia. hec e
 rō. q; nūc i corpore duplex e agilia. s. na
 tura elemēti pdominās q mouet ad me
 diū locū. et volūtas aie q mouet indiffe
 renter ad quēlibet locū. Itūc autē corpa
 tarda sūt ex p;traria inclinatioe nature ad
 volūtatē. q; terra pdominās naturaliter
 deorsum trahit. In futuro autem natura

erit totaliter subiecta volūtati. vnde et tūc
 corpus mouebit ad impū spūs.

De aureolis in gñe.

Caplin.

19.

Aureola e mētis spāle gaudiū ve
 a nēs ex ope pcellētū et privilegiato.

Sciēdū autē q sicut ex gaudio pre
 miū cēntialis qd est aurea redūdat in cor
 pore qdā decō; q e in gloria corpis ita ex
 aureole gaudiū resultat aliqd in corpe. vt
 sic aureola principalter sit i mēte sed per
 quādā ai redūctantiā fulget etiā in carne.
 Sciēdū tñ q decō; cicatricū q i marty
 rū corpibus appetit. nō pōt dici aureo
 la. q; martyres aliq; cicatrices nō habent
 vtpote q submeri sūt vel q famis inedia
 v; squalore carceris intercepti. et isti tñ au
 reolā hēbunt. Tribus gñib⁹ hoīum de
 bet aureola. qd pz multiplici rōe. p
 mō ex operib⁹ excellētib⁹ triū aie poten
 tiaz Excellētissimū autē opus pcurisibi
 lis est ob;atio castitatis virginalis. Ex
 cellētissimū vō opus rōnalis est p;dicatio
 veritatis. Excellētissimū opus irascibilis
 e percellio montis. Un pz q; virginibus
 p;dicatoib⁹ et martyrib⁹ debet aureola
 et pz ex hostib⁹ quos p pugnas magnifi
 cas vincim⁹ q sūt mūd⁹ caro demonia
 M;artyres. n. vincūt mūdum. Virgines
 carnē. P;dicatores diaboli quē nō so
 lū de se. s; et de cordib⁹ alienis expellūt.
 Tertio pz id p victoriā triplicū passionū
 Sūt. n. passiones inate illate et in cordib⁹
 alienis inflate. s; passiones innatas supe
 rat virginitas illatas martyres. illas autē
 q sūt in cordib⁹ alienis p;dicatores. Quar
 to distingunt aureole s; in q; agimus ea
 qb⁹ xpo nobilissime cōformamur. Ipse
 fuit docto; veritatē manifestādo. M;ar
 tyr a mūdo passionē sustinendo. Virgo
 puritatē seruādo. Quinto sumunt aureo
 le s; in purificatiōem in veteri testō. tria
 nāq; hēbāt aureolas. s. altare inēsi archa
 federis. et mēsa ppositiōis pma signifi
 cat aureolaz marty; q corpa sua sup alta
 re passionis imolauerūt. Secūda significat
 aureolā virginū. q; sicut archa federis. s.

it intus & extra anro decorata. ita virginitas metē & corpus decorat & ornat. Ter-
tia significat aureolā p̄dicatōriū qui sūt in
mēsa p̄positiōis mīstrātes panē doctrine
Aureola diminutivē dicit̄. & hoc ī cōpa
ratione ad aurēā. Uti nota q̄ inter aure-
am & aureolā. & palmam dīa ē. Aureas
enī p̄mīū est substantiale. qd̄ metaphori-
ce dicit̄ corona. tū ex pte meriti. q̄ nō re-
spōdet generi opis. sed radici charitatis
tū etiā ex pte p̄mīū. q̄ p hoc efficit̄ hō p-
ticipes divinitatis. & p̄ p̄ns regie p̄tatis.
tū et rōne perfectiōis qd̄ significat signu-
ra circularis Aureola dicit̄ p̄mīū acci-
dentale. nō tamen quodlibet p̄mīū acci-
dentale sed illud qd̄ rīdet operi excellētie
& p̄mīū gloriato. s. virginitati martyrio. &
p̄dicatōriū Palma ē p̄mīū accēsale qd̄ nec
radici nec opi debet s̄ voluntati. Tale p̄-
mīū habuit scūs martin⁹ ex eo q̄ marty-
riū desideravit s̄ opus nō fuerit subsecu-
tū. Uti de ipso cārat. Quā r̄ si gladi⁹ p-
secutoris. s. aīam nō abstulit tū palmam
martyriū nō amisit. Hec autē palma nec
aurea nec aureola d̄ dicit̄.

de palma

De aureolis in specie.

Capitulum.

30.

Aureola p̄ma debet martyriū & q̄
bus p̄fectissima victoria ē de ipu-
gnatiōe exteriori. & hec p̄fectio victorie
p̄siderat ex duob⁹. Primo ex magnitudie
passiōes q̄ iter oēs passiōes illatas exte-
ri⁹ mors sup̄mū tenet locū. Et p̄terea do-
lor tact⁹ oib⁹ aliis doloꝝ p̄minet. & iō
h̄ gloriōsior victoria ē. Secūdo p̄siderat
ex cā pugne q̄ ipse x̄ps est. Martyrē. n.
nō facit pena s̄ cā. i. mors pp̄ x̄pm susce-
pta. Scienduz q̄ martyriū nō debetur
p̄mīū s̄m q̄ ab exteriori infligit̄. sed
s̄ hoc q̄ voluntarie p̄ x̄pi noīe sustinetur
q̄ nō mereatur nisi p̄ ea que sūt in no-
bis. & nō per ea que sūt extra nos. sicut
nec demeremur nisi p̄ ea que sūt intra
nos. Quanto at̄ id qd̄ quis sustinet vol-
untarie difficilius est voluntati sustinere
t̄ at̄o volūtas que pp̄ x̄pm id sustinet on-
ditur firmitus in x̄po fixa. & ideo excellē-

debe hanc
p̄mīū dicit̄

tus et p̄mīū debet. Aureola secūda de-
bet virginit̄ p̄pter singularē victoriā
quā de carne obtinet̄ cūtra quotīdie bel-
lū gerit̄. Quāvis at̄ & vidue pugnet̄ con-
tra carnē p̄fectius t̄n̄ virgines q̄ nobilit̄
simū gen⁹ victorie ē nunq̄ hosti cessisse.
Illis virginit̄ t̄m̄ nō debet aureola q̄
vel q̄ habuerūt p̄positū suādī virginita-
tē. Quis hoc p̄positū sit interruptū inte-
gritate t̄n̄ carnis manente. dūmō in fine
vite inveniat̄ ad p̄positū redisse. q̄ vir-
ginitas mentis repari p̄t. sed nō virgi-
nitas carnis. Si aliq̄ sit virgo & si p̄posi-
tū nō hūit p̄petuo servādī virginitatem
nō est t̄n̄ dubiū qn̄ hitura sit sp̄iale gau-
diū d̄ icorruptōe carnis sup̄ eēntiale gau-
diū. sicut et̄ innocentes de hoc gaudebūt
quia immunes a peccato fuerunt q̄nis
peccati opposuit̄ nō habuerūt. Nota
q̄ aliqua p̄t̄ corrupi carne. nec tamē au-
reolā amittit̄ sicut illa q̄ violenter oppri-
mit̄. Uti Lucia sancta dixit̄. Si invictas
me corrupas merces mihi d̄uplicabitur
ad coronā. qd̄ nō est intelligēdū de au-
reola d̄uplicata. s̄ q̄ duplex p̄mīū repo-
nabit̄. Unū p̄ integritate suata. Aliud p̄
iniuria quā passa est. Insuper sciendum
est q̄ virginit̄ debet fruct⁹ cētesim⁹. &
hoc q̄ celestē vitā d̄cūt̄ q̄ significat̄ p̄ cē-
tū. q̄ numer⁹ ille de lena trāsit ad dexte-
rā. Quidvis debet fructus sexagesimus
quia tales exercere se debent in operib⁹
misericordie que signantur per fragin-
ta. Coniugatis autē debetur fructus tri-
gesimus. quia talibus sufficit implere de-
calogum in fide trinitatis. Ex dicto. n.
ternariū in denariuz sunt triginta. Aureo-
la tertia est p̄dicatōrum. quia p̄fectissi-
ma victoria cōtra diaboluū obtinet̄. quan-
do diabolo impugnātū nō cedit. sed etiā
ipsum de regno eius expellit. & nō soluz
a se sed etiam ab aliis. Nec est dicenduz
vt̄ qd̄am voluerūt q̄ aureola a p̄dicato-
ribus debeatur t̄m̄ modo illis quibus
cōpetit p̄dicare ex officio & docere. sed q̄
buscūq̄ exercētib⁹ licite actū istū. Aureo-
la at̄ n̄ debet h̄ aureola q̄nis beant̄ offiū

Virginitas mētris
p̄mīū h̄c p̄positū
s̄m̄ p̄mīū p̄mīū
t̄n̄ t̄n̄ t̄n̄ t̄n̄
p̄mīū p̄mīū

p̄mīū p̄mīū

si aliq̄ sit virgo &
p̄mīū nō habuerūt
p̄mīū p̄mīū
p̄mīū p̄mīū

fructus q̄ nō p̄mīū
aureola p̄mīū
p̄mīū

Virginitas debet
cētesim⁹

fructus sexagesim⁹

fructus trigem⁹

3.

nō debet
p̄mīū aliq̄ q̄
p̄mīū p̄mīū
p̄mīū nō debet
p̄mīū p̄mīū

predicandi nisi actu p̄dicet. q̄ aureola nō
debet habitui. sed actui pugne. s̄m illud
apostoli. nō corābabit nisi q̄ le. cer. p̄re
dicare & docere cum sit actus misericor
die inter spirituales elemosinas cōputat
De enumeratione celestium gaudiorū.

Capitulum

31

¶ Primo celoz gaudia sub epilogo
numeremus nō q̄des singula ge
nerū. sed ḡna singuloz. tot. n. sūt gaudia
p̄icularia q̄ ql̄bet h̄z in se vel in aliis. q̄
ea solius dei noticia comprehendit. & illi
quos sūma sapiētia voluerit ea scire. Tā
tuq̄ nāq̄z gaudebit q̄sq̄z d̄ bono alterius
q̄tū de bono pp̄rio. q̄ tū nō ē itelligēdūz
de int̄tione gaudii. sed de numero gau
dioz. Tot igit̄ sunt gaudia ibi q̄ oēs ar
thmetrici huius mūdi nō possent ea nu
merare. nec geometrici mensurare. nec
grammatici dialectici & rhetorici explicare.
q̄z nec ocul⁹ vidit. nec au. audi. & c. Bau
debit̄ sci supra se de dei visione & infra
se de craturarū pulchritudine. intra se d̄
corporeis glorificatione. extra se de ange
loz & hoium associatione. Deus oēs sen
sus sp̄iales ineffabili delectatione reficiet
cū ipse sit futurus obiectum oium sensū
sp̄ualiz. Erit nāq̄z deus speculum visui
cythara auditui. v̄l gustus balsamū olfa
ctui. flos tactui. Ibi erit cādo: lucis estina
lis. amenitas vernalis abūdantia autum
nalis. requies hyemalis. Ibi teste Aug.
fulget qd̄ nō capit locus. sonat qd̄ nō ca
pit tps̄. olet. qd̄ nō spergit flatus. sapit
qd̄ nō minuit edacitas. nō erit qd̄ dimel
lat satietas. Itē Aug. Ibi deus videbit̄
sine fine. sine fastidio amabit̄. sine fatiga
tione laudabit̄. Ibi videretur stultitia
sapientia salomonis. Ibi esset deformat̄
tas pulchritudo absalonis. Ibi esset tar
ditas velocitas afaelis. Ibi iudicaret̄ isir
mitas fortitudo sansonis. Ibi cēt morta
litas longa vita matusalē. Ibi esset paup
tas regnū augusti. Ibi s̄m Augu. nihil
obest nihil deest. affluit. nihil defluit. ni
hil est extra qd̄ nihil intra qd̄ fastidiatur
Ibi s̄m Ber. erit rōni plenitudo deus.

lux voluntati. multiendo pacis. memorie
cōtinuatio eternitatis. Itē Augu. de cor
poris & aīa misera vita. O caro illa vitas
amplecti d̄buit̄ vbi vita sine morte. vbi
iuet̄ sine senectute. vbi lux sine tenebris.
vbi gaudiz sine tristitia. vbi pax sine di
scordia. vbi voluntas sine turbatōe. vbi
ignū sine mutatōe. Ber. Adheres scōz
tam magna est q̄ nō pōt mēsurari tam
multa q̄ nō pōt numerari. tam cupiosa
q̄ non potest finiri. tam preciosa q̄ non
potest estimari. Itē Augu. Illud quod
p̄mittit deus fide nō capit. spe nō attin
gitur. caritate nō cōprehendit̄. desideria
& vota trāscendit. acquiri pōt. estimari si
pōt. Ibi carmina hō defunt. p̄mia nō d̄
ficiūt. Ibi nihil qd̄ amabit̄ derit. Ibi nihil
desiderabit̄ qd̄ nō adhit. Illa beatitudo si
cut ait Aug. in duobus cōsistit. s̄. in neces
saria p̄ntia oīs boni. & in necessaria absē
tia oīs mali. Itē Aug. O vita vitalis dul
cis & amabilis & semp̄ memorabilis. vbi
sūma securitas. vbi secūra trāq̄llitas. vbi
tranquilla iocunditas. vbi iocunda fallaci
tas. vbi felix eternitas. vbi eterna beaitu
do. vbi beata certitudo. vbi certa visio &
sine fine laudatio. Ibi affluentia diuitiaz
influentia delitiaz & cōsuetia bonorum.
Deniq̄z deus gaudiz celestib⁹ repleat nos
dei filius qui cum patre & spiritu sancto
vinit & regnat deus. Amen.

Explicit compendium theologicę veri
tatis. Impressum Venetiis per Symonē
alias beuilaqua. MDCXLI. 1492. die 10
Octobris.

Registrum.
a b c d e f g h i l :

Omnes sunt quaterni.

Inc
900

quibus modis gaudet
homo fcti.

et sic fcti sunt
fulvius de hōm. 102
1574